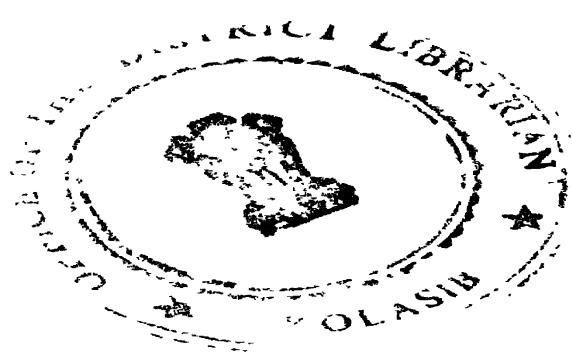

DEPARTMENT OF DEFENSE

DL(K)

APOKRIFA

(Deutero-canonical Bute
an tih bawk chu)

DISTRICT LIBRARY
KOLASIB-N. ZOPAM
ACC. No. 43765
Dated. 15/10/03

SYNOD PUBLICATION BOARD

**PUBLISHED
BY
THE SYNOD PUBLICATION BOARD
AIZAWL, MIZORAM.**

**CHHUT KHATNA — 1989
COPIES — 3000
(All Rights Reserved)**

**PRINTED
AT
SYNOD PRESS
AIZAWL — 796001
MIZORAM**

A BU CHHUNG THUTE

A BU HMING	LAMTAWI	PHEK
Thuhmahruai		v

Apokrifa bute

Tobita			Tob		1
Judithi			Judi		20
Estheri (Grik,			Estg		42
Solomona Thufing			Fin		58
Siraka			Sir		84
Baruka			Bar		156
Jeremia Lehkha			Jerel	...	164
Azaria Tawngtaina leh Tlangval					
Pathum Fakna Hla			Azar		168
Susami			Su		172
Bela leh Dragon			BD	...	176
1 Makabia			1 Mak	...	179
2 Makabia			2 Mak		223

Bu dangte

1 Esdra			1 Esd		256
2 Esdra			2 Esd		281
Manasea Tawngtaina			Man		322

THUHMAHRUAI

Thuthlung Hlui bu Grik tawnga an chhut 'Septuagint' (LXX) an tihah chuan heng Apokrifa (Apocrypha) bute hi a tel ve a, a hlawma dah loin bu dangte nen a inkal thelh nghe nghe a ni.

Juda, Hebrai tawng hre tawh loten Septuagint hi Baibula an hman ber a ni a, Juda saphun ni lo Grik tawng thiam hnam dangte pawhin Thuthlung Hlui zirtirna hi an ngaisang a, an hmang zau hle. Grik tawng hmang Juda-te leh Jentail-te Kristian an lo nih pawh khan Baibul-a an hman ber chu Septuagint hi a ni a. Thuthlung Thar bu ziaktute pawhin Thuthlung Hlui bu chang an lak chhuahna ber chu Septuagint hi a ni. Tunlaia Baibul lehlinnaah chuan Thuthlung Hlui chu Hebrai tawnga mi lehlin a ni ta ber a, chuvangin Thuthlung Hlui chang lo langte hi a danglam deuh nual rēng a ni.

Judate hian A.D. 90 vel khan Baibula tel tur 'bu 39 an thlang fel tia sawi theih a ni a, Apokrifa bute hi an telh lo a. A.D. 300 vel atang khan Kristiante zingah pawh Apokrifa bute hi Baibula telh tur a nih leh nih loh thuah an inhnial hle niin a lang a. Jerom-a'n Latin tawnga Baibul a lehlin pawhin heng bute hi a hlawm hrangin, a bu tawp lamah a lo dah nghe nghe a. Kum 1546-a Trent khuaa Roman Catholic inkhawmpui chuan heng bute hi Baibula pawm turin an lo rel thlu ta a ni.

Kohhran siam that hun lai khan Martin Luthera chuan heng bute hi Baibula tel tur tiin a hre lo a, mahse, 'Chhiar atan a tangkai hle' tiin German tawnga a Baibul lehlin buah chuan a tawp lamah a hlawmin a dah tho a, a hmingah 'Apocrypha' a vuah a. Westminster inkhawmpui chuan "Pathian thawkkhum an ni ve lo" tiin a puang a. Protestant mite chuan Baibula telah an duh ta lo a. Bible Society pawhin Baibul an chhutah an telh duh ta bik lo a; Kohhran malin an duh chuan a hrana a man chawiin am lo chhutsak huam thung a ni.

Roman Catholic Kohhran chuan Apokrifa kan tih bute hi 'Deutero-canonical' an vuah a, 'Bible-a pawm tel hnuhnun' tihna a ni. Baibul-a tel bu dangle chu 'Proto-canonical' an ti a, 'Baibula telh hmasak' tihna a ni.

Hmanlaiin lehkha chhiar thiam an tlem a, chhiar tur pawh a tam vak lo bawk a. Puipun niah leh inkhawmnaa lehkhabu chhiar tlaka an ngaih chu an roh hle thin a. Thupuan bu ziaktu pawhin a lehkhabu ziak chu puipun nia chhiar a phut a ni. Apokrifa bute erawh hi chu Protestant Kohhranho chuan 'Mahnia chhiar tur' an ti a, vantslang zinga chhiar atan a tling lo an ti a ni.

Roman Catholic Kohhran Baibulah chuan Apokrifa bu ṭhenkhat hi bu hming hran nei loin bu dang chhunga behtir a awm nual a ; chuvangin he lehkhabua a awm dan leh Roman Catholic Baibula a awm dan chu a inang lo nual a ni.

Mizote Lian Baibul kan ngaina a. Thuthlung Hlui leh Thar inkar chanchin te, Juda te sakhaw biak dan lama an rilru kalhmang te kan hriat belh theih nan Apokrifa bute hi ṭangkai tak tur a ni a. Chu achhapah Baibul chungchanga lehkhabu min ziaksaktuten heng bua thute hi an la chhuak fo ṭhin a. Chuvangin Apokrifa bu hi kan tawnga neih tula hriain Synod Publication Board chuan he lehkhabu hi a rawn chhuah ta a ni.

TOBITA LEHKHABU

Thuhmahruai

Tobita lehkhabu hi Aramaik emaw, Hebrai ɬawng emawa BC 300 hma lam deuha ziak a ni. Juda pem darh, Aigupta rama awmte zinga chhuak a ni. Pathian tih mite chu mak takin Pathianin a chhan ɬin thu a ni. Judaten mi thate nun dan tur nia an ngaih te, Thuthlung Thar hun hmāa an hnam dan leh tih dan a tilang chiang hle.

A chhunga thu awm

Media-ah : An tuarna avangin an ɬawngtai a, an ɬawngtaina chu chhan a ni ta 1: 1 — 11: 18.

1) An ɬawngtaina chhangin angel Rafaela a tir 3: 16,17

2) Tobitan a fapa Tobia thu a chah 4: 1—21

3) Rafaela leh Tobia Media-ah an kal 5: 1 — 7: 12

4) Tobia leh Sari an innei 7: 13 — 9: 6

5) Rafaela chu Tobia te nen an hawng a, Tobita m̄itdel an tidam 10: 1 — 11: 18.

Angel Rafaela chuan a nihna a tilang 12: 1—22

Tobita chuan Pathian lawmthu a hrilh a, Tobia thu a chah 13: 1 — 14: 15.

1 He lehkhabu hi Tobita, To-biela fapa, Ananiela fa, Aduela fa, Gabaela fa, Rafaela fa, Asiela chia mi Napthali thlahte zinga Reguela fa chanchin a ni. 2 Assuria lal Shelmanesera hun laia Tisbe khua ata sala man a ni a. Chu khua chu Galili chuanchung Kadesh Napthali chhim lam, Hazor hmar thlang, Peor hmara awm a ni.

Tobita naupan lai

3 Kei, Tobita hian thu dik zawmin ka dam chhung thil tha tih ka tum tlat ɬin a, ka laichin leh ka chipui Assuria ram Ninevi khuaa sala hruai, chhumchhiate pawh, ka ɬanpui fo ɬin. 4 Nau-pang tē ka nih laiin ka pianna

Israel rama min thlahtu Napthali chi pumpui chu Davida rorelna leh Jerusalem ata an inla hrang a, Pathianin a chenna kumkhua atan a tempul thianghlim sakna turin Israel rama khua zawng zawng zingah he khawpui hi a thlang a, Israel mi zawng zawngin hetah hian inthawinate an hlan ɬin tur a ni. 5 Mahse, he hnamho tih dan angin ka laichinte pawh chuan Galili hmar tlang rama. Dan khuaah chuan Israel lal Jerobaman rangkachak bawng no lipp a siam hnenah inthawina an hlan zawk ɬin.

Sakhaw thua Tobita rinawmna

6 Küt nikhuua Israel zawng zingah tih kumkhua tur thupek

1: 2 II Lal 17: 3, 18: 9 I Lal 12: 28, 29 1: 6 Deut 16: 16

Thlai thar hmasa te....kengin Jerusalem an pan vang vang thin 1: 6.

anga Jerusalema kal thin chu kan chi zingah keimah chauh ka ni. Thlai thar hmasa te, ka ran vulh piang hmasa te, ka ran sawma pakhat te, ka beram hmul meh hlim te kengin Jerusalem ka pan vang vang thin a. Tempul maicham hmaa dingin Arona thlah puitiamte hnenah heng thilhilan hi ka pe thin. 7 Ka buh te, uain te, oliv briak te, pomgrannate thei te, theipui te leh thei dang ka tharte chu Jerusalem khuaa Pathian rawngbawltu Levia chite hnenah ka pe thin. Kum sarih kum, ram chawlhtir kum tih lohah chuan kum tinin ka thil neih sawma pa-hnihna ka hralth a. Jerusalem kut-naah ruai theh nan ka hmang thin.

8 Kum thumnā apiangin sawma pathumnaa chu hmeithai te, fahrah te leh ram dang mi Jerusalema

cheng vete tan ka pe a, kut ruai kan eiho thin. Ka pu Ananiela nu, Debora in Mosia Dan min zirtir angin ka ti thin a ni (Ka pain fahrahin min thihsan si a).

Sal tanmaah pawh Tobita rin-awmzta

9 Ka lo puitlin chuan ka laichinte zinga mi, Anni, nupuiah ka nei a, fapa kan nei a, a hmingah Tobia kan sa a. 10 Assuriain sala min kawi chiam hnu khan Ninevi khuaah ka awm ta a. Chuta kan awm lai chuan ka laichinte leh ka chipui Judate chuan chuta Jentail mite ei ang ang chu an ei ve ta mai a. 11 Kei erawh chuan ka ei ve duh tlat lo. 12 Pathian thupek chu tihtakzeten ka pawisa a. 13 Chuvang chuan Shalmanesera duhsak ka hlawh a, lal chhung mawh leisaktuah ka awm ta a. 14 A dam chhung chuan thil leisak turin Media-ah ka kal fo thin a. Vawi khat chu Media rama Rages khuaa ka kal tumin tangkarua kg. 270, ka laichinpa, Gabaela, Gabria fapa hnenah ka dah a. 15 Shalmanesera a thih chuan a fapa Sennacherib a ai a awh a, Media kawng chu Assuria thu hnuaiyah a awm ta lo a, ka zin thei ta lo a.

Tobitan mi ruang a phum

16 Shalmanesera hun lai khan ka chipui Judate mangang chungah that ka chuh thin a. 17 Rilatamte chu chaw ka pe a. silhfen nei lote chu ka sin lai ka pe thin. Ninevi kulh pawn lamah kan hnam zinga mi ruang pah chhuah ka hmuh apiang chu ka phum thin.

^a 1:8 MSS thenah 'Tangka chuan' tih a ni.

1:6-8 Deut 14: 22—29. 18: 3 — 5, 12. 1:17 Job 31: 16—20.

18 Vawi khat chu Sennacheri-
ban Pathian, Van Lalpa chu, ဏ-
chhia a lawh a, Pathian chuan a
hrem ta a. Judai ram ata a lo
tlanchhe haw a, Media pana a lo
haw chu a thinrim em em a, Israel
mi tam tak a that a. An ruang
chu ka khawm ru a, ka phum ta
a. Sennacheriba chuan a va en
leh chuan hmuh a nei lo.

19 Ninevi mi pakhatin lal chu
a mi thahte ruang ka phum tih a
hrilh a. Lal chuan mi hria a,
tihhlum mi duh tih ka briatin ka
hlau a, ka tlanchhia a, ka bibo
ta a. 20 Ka sum zawng zawng
chu mi ramsak a, lal sum inah
an dah a; ka nupui Anni leh ka
fapa Tobia tih mai loh chu eng-
mah ka nei ta lo.

Ahikaran Tobita a chhan

21 Chawlhkar ruk vel hnuah
chuan Sennacheriba chu a fapate
pahnihin an that a, Ararat tlang-
ah an ral tlan a, a fapa Esarhad-
dona chu a aiah a lal ta a. Ka
unaupa Anaela fapa Ahikara chu
a ram chhung sum zawng zawng
enkawltu atan a ruat a, ram chhung
chu neitu ber a ni. 22 Sennache-
riba Assuria lal a nih lai pawh
khan Ahikara chu lal no hlantu
zinga a hotu ber, lal hming nem-
na vawngtu, engkimi endiktu leh
sum vawngtu a ni a, Esarhaddonan
a hmang zui zel a ni. Ahikara
chu ka laichin hnai, ka tupa a ni,
mi dilsak a, Ninevi-ah ka kir leh
ta a.

Chhungkaw ruai

2 Esarhaddona rorel chhungin
ka inah ka kir leh a, ka nupui
Anni leh ka fapa Tobia chu min

pe kir bawk a. Pentikos kut,
chawlhkar kut kan tiyah chuan
chaw tui tak tak an buatsaih ቴuh
a, ei turin ka han thu a. 2 Dawh-
kan an han hung a, ren rual loh
chaw an rawn hlui a. Ka fapa
Tobia hnenah chuan, "Ka fapa,
kal la, Ninevi khuaah hian kan
mite sal tang zinga mi rethei, Pa-
thian pawisa tak zet mi va zawng
chhuak la, han hruai rawh, kan
chaw hi a kil ve tur a ni. 1 lo
kir leh hma chu ka lo nghak ang
e," ka ti a.

Ninevia tual thi

3 Tobia chu kan mite zinga
rethei zawng tur chuan a chhuak
ta a, mahse a lo kir a, 'Ka pa'
a rawn ti a. 'Eng nge, ka tapa?'
ka ti a. 'Ka pa, kan chi pakhat
a tual thi a, a ruang tuallaiah
sawn a awm reng mai. Tun lawka
reh hlum a ni' a ti a. 4 Ka zuang
tho a, chaw chu khawih lohin ka
kalsan a. Ruang chu kawthler
ata chu ka seng a, ka phum theih
hun tur ni tlak nghakin intéah ka
dah tha a. 5 Ina ka luh chuan
inthen nan ka inbual a, lungchhe
takin chaw chu ka ei ta a. 6 Be-
thel chungchang thua zawlnei
Amosa thusawi :—

"In ruai Ბhehte chu lungngaih-
naah
In hlare chu tahnali ka chan-
tir ang."

tih thu kha ka hre chhuak a, ka
tap a. 7 Ni tlak hnu chuan tlah
ka lai a, ruang chu ka phum ta a.
8 Ka thenawmte chuan a ā ta emaw
min ti a, "A la hlau cheu na-
nge? Hetianga mi ruang a phum-
avangin tihhlum tumin an zawng
a, a tlanbo a nih kha; mitthi

ruang a phum leh tak mai hi,"
an ti a.

Tobita mit a del

9 Chumi zan chuan inthen nan ka inbual a, kan tualah chuan ka kal a, tual hungna bang bulah ka mu ta a, mahse a lum avangin ka inlukhup lo. 10 Hungna bang chungah chuan chawng-zawng an awm tih ka hre lo a, an ek la lum chu ka mitah a lo tla a, thil dal var ka mitah chuan a lo insiam ta a. Tihdam tumin doctorte ka pan a, mahse damdawi an hnawih tam poh leh ka mita thil var chuan ka mit a titihm deuh deuh a, ka hmu thei ta lo a. Kum li chhung ka mit chu a del a. Ka laichinte zawng zawng-in min tuarpui a. Elam rama a kal hma kum hnih chhung chu Ahikaran kan chhungkua min en-kawl a.

Chhungkaw inhauna

11 Ahikara kal hnu chuan ka nupui Anni chuan hmeichhe hna, la dehah, a inhlawh thin a. 12 A ruaitute hnenah a thil thawh chu a hlan veleh hlawh an lo pe thin a. Vawi khat chu March thla ni sarih niah a puan tah chu a hlep a, a tahtirtute chu a va pe a. A man kim an lo pe a, keltē an lo pe bawk a.

13 Anni chu a lo hawn chuan keltē chu a bē ta a. Ka nupui chu ka ko a, "Keltē chu khawia mi nge? I ruk elo? A neitute pe leh vat rawh, thil ruk kan ei thei lo ang," ka ti a. 14 Anni chuan, "Thilpek, ka blawh baka mir pek a ni," a ti a. Mahse ka

b3: 2 MSS ȝhenah 'dik takin' tih a tel relin dik takin i rel thin," tih a ni.

awih lo a, a thiltihah chuan zakin ka sen ȝwp ȝwp a, a neitute pe kir leh turin ka nawr a. Anni chuan, "I thil ȝha tih te, i thilphal-na te kha i theihngihilh ta em ni? Mi tinin i hlawkpui lohzia an hre reng asin," a ti a.

Tobita ȝawngtaina :

3 Hrehawm ti takin ka rum a, ka ȝap a, ka mittui a hui chuan heti hian ka ȝawngtai ta a:-
2 Aw Lalpa, mi dik tak i ni,
Khawngaihna nenb thil i ti
thin,

I awm dante chu a dikan a
rinawm a,

Lei chunga roreltu i nic.

3 Min khawngaih turin ka ngen
a che,
Ka sual vangin min hrem suh
la,
Thil sual ka hriat loha ka tihte
leh

Mi hringtute sual vangin min
hrem hek suh.

4 I chungah thil kan tisual a,
I thupek kan bawhchhia a,
Sala tangin tihhium an ni.
Kan darhna ram hnam dang
mite chuan
Min hmusitin min nuihzaibur a
Kamchhe tleuh nan tak min
hmang ta.

5 An sual vangin min thlahtute
chu

I hrem thin a,
Kei pawh hi ka sual vangin
min hrem a nih hi.
I lakah kan rinawm lo a,
I thupek kan hnawl bawk si.
Hrem ȝwm reng kan ni e.
6 Tha i tih angin min sawisa la,
Ka nun hi la la, lei ata min
suan chhuak rawh.

c MSS ȝhenah "Lei chunga ro i

Ka taksa chu leiah kír Ich
rawh se,
Ka tan thih a tha zawk e.
Chhan awm loin min chéksawlh
a,
Beidawnnain min chimpil zo ta.
Lalpa i thu ka lo nghak e.
Ka manganna hi han titawp la,
Ka chatuan in ka pan teh ang.
Ka dilna hi hnawl mai suh la,
Hrehawm taka chéksawlh tura
nun ai chuan
Thih daih ka thlang zawk a
ni.

Sari manganna

7 Chumi ni chuan Raguela fa-
nu Sari, Media rama Ekbatan
khuua awm pawh chuan a pa
chhiahhlawh nula zinga pakhat
hau a lo tawk a. 8 Pasal pasa-
rih a nei tawh a, an induh zan,
an inpawl hma chiah zelin ram-
huai sual Asmodeusa chuan a tih-
hlumsak zel thin a. Chhiahhlawh
nula chuan a hnenah, "Pasal that-
tu! Pasarikh i nei tawh a, pakhat
fa mah i pai loh hi. 9 An thih
zel avangin engati nge min hau?
I pasalte hnung zui mai rawh.
Hmuu tur fa pawh i neih ngut ka
ring lo e," a ti a. 10 Chumi ni
chuan a riilu a hrehawm em em
a, an in chung pindanah mittui
nen a chho a, inawhhlum a tum
a. Mahse a inngaehtuah tha leh
a. "Ka pa an dem dah ang e.
'Fanu pakhat chauh a nei a, a riil-
ru na avangin a inawhhlum a,' an
tihkhum dah ang e. Ka pa upa
tawh tak hi lungngaijin thlanah ka
liamtir a ni dawn si a. A ni lo
e, ka awkhulum lo ang; Lalpa
chu mi thihtir tur leh hetiang deu-
na hi tuar tawh lo tura nung lo
turin dil ila a tha zawk ang." a
ti a.

Sari Tawngtai 3 : 11

Sari tawngtaina

11 Tichuan tawngtaiin tukverh
lamah a kut a phar ta nghal a,
heti hian a ti a:

Khawngaih thei Pathian, fak
tlak i ni e,
Miten i hming chawimawi fo
rawh se,
I thilsiam zawng zawngin fak
che rawh se.
12 Lalpa, i puih turin i lam ka lo
hawi e,
13 Thu sawi la, ka nunna hi mi
laksak teh
Min deunate hi ka hre tawh
dawn lo nia.
14 Aw Lalpa, nula thianghlim ka
la ni reng a,
Tlangvalin min la khawih lo
tih i hria.
15 Sal tanga he rama kan awm
chhung hian
Kei leh ka pa hming hi ka la
tichhe ngai lo.
Ka pa chuan ro luah tur fa
dang a nei lo a,
Laichin hnai ka pasal tur
pawh a nei tawh lo.

Pasal pasarih ka nei tawh a,
Engah nge ka la dam cheu ang?
Ka nun lak i duh loh chuan
Min khawngaih tal ang che,
Min deuna hriat ka duh tawh
lo a ni.

**Tobita leh Sari tawngtaina
Lalpan a hria**

16 Chumi lai ngei chuan an pahniha tawngtaina chu Pathian ropui chuan a lo ngaithla a. Anmahni pui turin angel Rafaela chu a tir a. Tobita hnenah chuan Pathian ။ng a hmuh leh theih nan a mita thil var kha lakbosak turin a tir a ni. Raguela fanu Sari chu Tobita fapa Tobia neihtir tur leh, ramhuai sual Asmodeusa lak ata chhan tur a ni bawk. Sari rawn neih tumtu dangte nei loa Tobia, an laichin hnai chu nei tur renga ruat a ni si a. Tual ata Tobita chu inah a luh lai chuan Sari chu in chhung pindan ata a lo chhuak ve chiah bawk.

Tobitan a fapa thu a chah

4 Chumi ni chuan Tobitan Media rama Rages khua, Gabaela hnena a thil dah kha a hre chhuak a. 2 A rilruin 'Pathian hnenah thih ka dil ta a, ka thih hmain ka fapa Tobia koin tangka thu kha ka hrilh teh ang.' a ti a. 3 Tichuan Tobia chu a ko a, a hnena, "Ka thih hnuah mawihna takin mi phum ang che. Ka thih hnuah i nu hi zah la, a dam chhung chu enkawl ang che. 4 A pum chhunga i awm laia i tan hlauhawm a tawh zawng zawng hre reng la, a duh ang ang ti la, eng kawng mahin a rilru tina suh. A thih hunah thlān pakhatah, ka bulah rawn phum ang che.

5 I dam chhungin ni tin Lai-pa hre reng rawh. Thil sual tilui suh la, thuapekte bawhchhe lui hek suh. I dam chhungin thil tha ti la, thil sualah inhnamhnawih suh. 6 Rinawm takin thil engkim ti la, rinawm taka ti thin mi dangte ang bawkin kawng engkimah i hlawh-tling ang.

7 Rethei pekah i sum deh chuan dah hrang thin la, mi rethei hawisan suh, Pathian pawhin a hawisan ngai lo ang che. I kawm deuh chuan i lakah Pathian pawh a kawm ve ang. 8 I neih phu tawkin pe la, i ngah leh i pe tam tur a ni. Tlemte i neih pawhin pe tlem deuh mai la, ui suh 9 Chu-tianga i tih chuan tlakchham i neih hun atan i khawlkhwam a ni ang. 10 Rethei tānpui hi thil-hlan, Vana Pathian lawmzawng tak a ni. 11 Chu chu ti la, mit-thi khaw thim lakah i him dawn nia.

12 Ka fapa, mi hur lakah fim-khur rawh. Zawlnei thlah kan nih hi, kan chipuite chauh nupuiah nei ngei ang che. Min thlahtu Nova te, Abrahama te, Isaaka te, Jakoba te hre reng rawh, an chipui ngei nupuiah an nei theuh a. Pathianin mal a sawm a, an thlah-te chuan Israel ram hi an luah dawn a ni. 13 Nang pawh, ka fapa, i laichinte i ngaina tur a ni, i unaute chu hmusit suh la, an fanu fapate pawh ngaisang rawh, an zinga mi ngei nupuiah zawng ang che. 14 I intihvei erawh chuan chhiatna leh mangannain a zui ang che, thatchhiatnain retheih-na a thlen a, tam a lo awm thin ang hian.

15 I hnena inhlawhte hlawh chu a ni zelah pe la, a tuk atan kheksak suh. Chutiang chuan Pathian chawimawi la, anin a rul ang che. Ka fapa, englai pawhin mawi takin khawsa thin ang che. I chungah ti se i duh loh tur chu tu chungah mah ti suh. Rui khawpin uain in suh la in ching dawklak hek suh.

Ril̄amte chu chaw pe la, sa-ruakte chu silhfen pe rawh. I lo hmuingil chuan pek uar la, fir takin pe suh. 18 Pathian tih mi thi chhungte chu ei leh in tur pe lad, mi sual thi erawh chu engmah pe suh. 19 Mi fing thurawn pawm la i tih apianga hruai tur chein dil rawh. Tichuan i thil tih zawng zawng leh ruahman zawng zawng chu a hmuingil zel ang. Hnam dangte hnena a finna chu a pe ve lo. Thil tha zawng zawng lo chhuahna bul a ni a, mahse a duh chuan chhiatna thlenin a tihlum thei bawk che a ni. Ka fapa, ka thuchah che hi hre reng la, mitkhap kar pawh theihngihlh suh.

20 Aw le, ka fapa, Media ramah Rages khuaah Gabria fapa Gabaela kutah tangkarua kg 270 ka dah asin. 21 Tunah pachhe hle mah ila, lungngai suh. Pathian i tih, sualna i hawisana, Lalpa i Pathian hmuha thil tha i tih phawt chuan i chungah a lawm ang a, a tihmuingil ngei ang che." a ti a.

Zin tumim an impuahchah

5 Tin, Tobia chuan a pa hnena,
"Mi hrilh zawng zawng chu ka

d 4: 18 'a thlanah chaw chhiah ang che' tih theih a ni bawk.

e 4: 20 Grik ɣawngin "Ekbatana" tih a ni bawk.

4: 15 Mt 7: 12; Lk 6: 31 4: 18 Deut 26: 4; 4: 21 I Tim 6: 6—8

5: 4 Heb 13: 2

ti ang. 2 Amaherawhchu, tangka chu engtin nge ka lak chhuah theih ang? Kan la inhre ngai si lo a, min hriata tangka chu min pek ngam nan eng nge ka ken ang? Media kalkawng lah ka hre bawk si lo a," a ti a. 3 Tobita chuan a chhang a, "Leh-khaah hming kan ziak ve ve a, a phel chu ka kawl a, a phel leh-lam chu tangka ipah ka dah kha. Kum 20 lai a ni ta. Tunah ka fapa, kalpui tur mi rinawm zawng la, in lo thlen leh thlenga a hlawh ka pe ang; tichuan kal la, Gabaela hnena ata tangka chu va la ang che," a ti a.

Tobian Rafaela a hmu

4 Tobia chu Media kawng hria kalpui tur zawngin a chhuak ta a. angel Rafaela chu a va tawk chawt a. 5 Angel a ni tih a hre lo a, "Khawi atanga lo kal nge i nih, Thiana?" a ti a. Ani chuan, "Israel mi, in unau ka ni, hetah hian inhlawhna tur zawng-in ka lo kal a ni," a ti a. 6 Tobia chuan, "Media kawng i hria em?" a ti a. Ani chuan, "Hria e, chutah chuan ka kal fo asin; a kawng zawng zawng ka hre bel hle a ni. Media-ah chuan ka zin fo a, kan laichin Rages khuaa awm Gabaela inah ka thleng thin. Ekbatan atangin Rages chu ni hniih kal zet a la ni a. Rages chu tlangah a awm a, Ekbatan chu phai zawl lai taka awm a ni," a ti.

7 Tobia chuan, "Thiana, hetah hian lo awm lawk teh, ka pa ka

han hrilh teh ang. Mi hruai tur-in ka duh che a ni, hlawh kan pe ang che," a ti a. 8 "Aw le, ka lo aghak ang che, thang rei suh ang che," a ti a. 9 Tobia chu an in-ah chuan a haw a, a pa a hrilh a, "Min kalpui tur Israel mi ka hmu ta," a ti a. A pa chuan, "Chumi chu han ko lut teh, ka fapa, eng hnam nge a niha tu fa nge a nih, kalpui atan mi rinawm a ni awm emaw ka hre duh e," a ti a.

Tobitan Rafela a hmu

Tobia chu a va chhuak a, "Thiana, ka pain a ko a che," a ti a. Ina an luh chuan Tobitan chibai a lo buk a. Rafaela pawh chuan a buk a, "In tha tlang ang chu maw?" a ti a. Tobita chuan, "Engtin nge kan that tlan ang? Ka mit a del a, khaw ။ng ka hmu thei si lo. Eng hmu thei lo mitthi angin thimah ka awm hi. Dam si, mitthi ang chauh ka nih hi le. Mi aw chu ka hre thei a, mahse an hmel ka hmu thei si lo," a ti a. Rafaela chuan, "Hlim takin awm rawh, Pathian remruat angin i dam leh hun a hnai ta e. Thlaphang suh," a ti a. Tobita chuan, "Ka fapa Tobia hian Media rama zin a duh a. I hruai thei ang em? Hlawh kan pe ang che, ka ။thian," a ti a. Ani chuan, "Thei e, Mediaah chuan ka kal fo tawh ။thin a, a tlangram leh phai kawngte pawh ka hre vek asin," a ti a.

10 Tobita chuan, "Ka ။thian, eng hnam nge i niha, tu fa nge i niha min hrilh teh," a ti a. 11 Rafaela chuan, "Eng vanga hre duh

nge i nih?" a ti a. Tobita chuan, "Tu nge i nih, tu fa nge i nih hriat chian ka chak a ni," a ti a. Ani chuan, "In chipui, Anania upa zawka fapa Azaria ka ni," a ti a.

13 Tobita chuan, "E! kan ina i lo lut chu a va lawmawm em! I chhungte leh i chanchin dilchhut taka ka zawt che hi i haw lawng chu. Kan laichin hnai, mi tha tak chhungkaw zinga mi i lo nih reng chu. Shemaia upa zawka fate Anania leh Nathana te kha ka hria asin, Pathian tih mi tak an ni a. Jerusalemah kan kalho a, Pathian kan be tlang ။thin asin. I chhungte chu mi fel tak tak an ni a, mi tha chhung ။tanga chhuak zu ni che a. Lung chhuih bah palh tawk loin tluang takin kal ang che u," a ti a.

14 Tobita chuan a sawi zel a. "In pahnha senso ka tum ang a, ni khata dulif zel hlawh pe che u ila a tawk ang em? 15 In lo kir leh hunah lawmman ka pe belh bawk ang che," a ti a.

16 Rafaela chuan, "Ka kalpui ang e, Thlaphang suh. Chutah chuan kan kal ang a, tawh sual engmah tawk loin kan lo kir leh ang. Kawngah hlauhawm a awm lo e," a ti a. Tobita chuan, "Pathianin malsawm che u rawh se, ka ။thian," a ti a. A fapa chu a ko a, "Ka fapa, zinnaa in mawh tur siam la, i laichinpa nen hian kal rawh u. In zin kawng tluanin van Pathianin veng che u se la, dam takin ka hnen rawn hruai thleng leh che u rawh se.

f 5:14 Drachma tih a ni, tangkarua 4.1 gram-a rit, inhlawhfa ni khat hlawh

5:16 Gen 24: 17, 40.

Angelin veng che u rawh se," a ti a. An chhuah hmain Tobia chuan a nu leh pa chu a fawp a, "Tobita chuan, "Chibai, dam takin kal rawh u," a ti a.

17 A nü erawh chu a တော် a, "Ka fapa engtia tir bo mai nge i nih le? Ka thachhang dawltu neih chhun a ni a, tu nge min enkawl ta ang? 18 I tangka mawlh chu i ngaih-tuah a, ka fapa nun chan huam hial khawpa lak kir leh i duh hi? 19 Lalpa min pek angah hian eng-ah nge kan lungawi mai loh," a ti a.

20 Tobita chuan a hnena, "Mangang suh; kan fapa chu dam takin a kal ang a, him takin a lo kir leh ang, him taka a lo thleng leh chu i mit ngeiin i la hmu ang. Mangang suh la, lungkhamah neih duh hek suh. 21 Ka duh tak, angel သိမ်တော် a kalpui ang a, hlawh-tling takin a lo kir leh ang, him tak leh dam takin a lo haw ang," a ti a. 22 Chutah a nu တော် chu a bang ta a.

Tobian sangha a man

6 1 Angel nen chuan an chhuak a, Tobia ui chuan a zui a, khaw thim thlengin an kal a, Tigris lui kamah an riak a. 2 Tobia chu luipuiah chuan a ke sil turin a kal a, tuiah chuan sangha lianpui a lo chhuak a, a ke chu dawlh a tum a. 3 A au a, angel chuan, "Sangha kha man la, chelh tlat rawh," a ti a. Tobia chuan a man a, vaukam-ah a vawrh chhuak a. 4 Angel chuan a hnena, "Sangha ril kha khei la, a mít te, a lung te, a thin te la la, dah ဓା rawh, damdawiah

a ဓା a ni, a ril erawh chu pail mai rawh," a ti a. 5 Tobia chuan sangha ril chu a khei a, a mit leh a lung leh a thin chu a dah khawm a. Sangha chu a then a chhum a, an ei a, a bang chu chi a al a, a dah ဓା a. Media ram an hnaih thlengin an kal ta zel a.

6 Tobia chuan angel chu, "Ka သိမ်၊ Azaria, sangha lung leh thin leh mit hi eng damdawiah nge ဓା? tiin a zawt a. 7 "A lung leh thin rawh khu kha, ahmei apa tibuaitu ramhuai ur chhuah nan a ဓା a, an dam ngei ang a, a tibuai ngai tawh lo ang. 8 A mit kha mita thil var bawh hnawih atan a ဓା a ni. Hnawih la, chhem la, a mit chu a lo ဓା leh mai ang," a ti a.

Ekbatan thlen thu

9 Media ram an luha, Ekbatan an thlen dawn chuan Rafaela chuan, "Ka သိမ် Tobia," a ti a. 10 Anni chuan, "Eng nge?" a ti a. Rafaela chuan, "In laichinpa Raguela inah kan thleng tur a ni. Fanu mal Sari a nei a, Sari lo chu fapa emaw, fanu dang emaw a nei lo. 11 Sari laichin hnai ber i ni a, nupuia nei thei tur i ni, a pa ro zawng zawng khawm thei tur a ni. 12 Nula fing tak a ni a, huai tak, hmel ဓା tak a ni, a pa pawh mi ဓା tak a ni. Ngaithla ngun teh, zaninah ngei inneih ka rawt ang a, a pa chuan a remti ngei ang. Rages khua kan han kal kan lo haw hunah inneihna chu kan lawm dawn nia. Nang chauh hi a fanu neia, a ro luah thei tur i ni tih a hriat chuan a hnar thei lo ang che. Mi dang a neihtir thei lo a ni, mi dang a neihtir chuan

Mosia dan anga tihhlum theih a ni dawn si a. Ka thu zawm la, ka thian, zaninah nula chungchang chu Raguela nen kan sawi tel ang e, in inhual ang; tin, Rages khua ata kan kir hunah inah kan hruai haw dawn nia," a ti a.

13 Tin, Tobian Rafaela chu a chhang a, "Ka thian, Azaria, pasal pasarib a nei tawh a, mo pindana an lut an thi zel tih ka hria asin. Ramhuaiin a tihlum thin a ni an ti. Nula chu a tina ngai lo a, mahse va hnaih tum mipa chu a tihlum zel a ni. 14 Ramhuai chu kei pawh ka hlau a nia, ka pa fa neih chhun ka ni a, ka thih chuan ka nu leh ka pa chu rilru nain thianah ka liamtur ang tih ka hlau a ni. Anmahni phum tur fa dang lah an nei si lo," a ti a.

15 Rafaela chuan, "I pa thuchah kha i theihngihlh ta em ni? In laichinte zinga mi ngei nupui nei turin a hrilh che kha. Tunah, ka thu zawm rawh, ka thian, ramhuai chu hlau suh la, Sari chu nei rawh. Zaninah i nupui a ni dawn a ni. 16 Mo pindana i luh hunah sangha thin leh lung thenkhat kha la la, rimtui halkhuk vang vang chungah dah ang che. 17 A rim chu a darh ang a, ramhuaiin a rim a hriat veleh a kal bo ang a, Sari a rawn hnaih leh ngai tawh lo ang. Khuma i kalpui hmain in pahnihin dingin in ṭawngṭai hmasa rih tur a ni. Van Lalpa chu zahngaihna leh chhanchhuahna in dil tur a ni. Hlau suh, Sari chu khawvel siam hmaa i ta tura ruat a ni. Ramhuai lak ata i chhanchhuak ang a, i inah a lawi ang. Amah nen fate in nei ang a, in tan an duhawm em em ang.

Hlauthawng suh," a ti a. Tobian Rafaela thusawi a han hriata nula chu a laichin, a pa chhungkaw zinga mi a ni tih a han hriat chuan, amah duhnain a khat a, a chungah a rilru a fu ta flat a.

Raguela inah

7 Ekbatan an thlen chuan, Tobian "Ka thian Azaria, kan laichinpa Raguela inah min hruai nghal rawh," a ti a. Tichuan Azaria chuan Raguela inah chuan a hruai a, hungchhung kawngkhar bula a ṭhu an va hmu a, chibai an han buk phawt a, ani chuan, "Thiante u, in lo thleng maw? A va lawmawm em," a ti a. 2 Inah a hruai lut a, a nupui Ednaii hnennah chuan, "He tlangval hi ka laichinpa Tobita a ang hle ti rawh," a ti a. 3 Ednaii chuan, "Khawi atanga lo kal nge in nih, thiante u?" a ti a. "Naphthalihnam kan ni a, tunah Ninevi sal tang kan ni," tiin an chhang a.

4 "Kan laichinpa Tobita in hria em?" a ti a.

"Aw, hria e." an ti a.

5 "A dam em?" a ti a.

"Dam e, a ṭha e." tiin an chhang a.

Tobia chuan, "Ka pa a ni," a ti zui a. 6 Raguela chu a tho that a, mittui tla teuh chungin a fawp a, "Ka nau, pa ṭha leh zahawm fapa, Pathianin malsawm che rawh se. 7 Amaherawchu mi ṭha leh mi thilphal khatiang mi a mit a del ta tih thu kan hriatin pawi kan ti teh asin," a ti a. A laichin Tobia chu a fawp a, a tap a. 8 A nupui Ednaii leh a fanu Sari pawh chu Tobia avang-

in an တဲ့ပဲ bawk a. Tin, Raguel a chuan ranrual zinga berampa a talh a, inlawmna ruai a buat-saih ta a.

An inbuala, an insil zawh chuan chaw ei turin an thu a, Tobian Rafaela hnenah, "Ka thian Azaria, Raguel a hi ka laichinnu Sari engtikah nge mi biaksak dawn?" a ti a. 9 Raguel a chuan a lo hria a, tlangval hnenah chuan. "Ei la, in phawt teh, vawiin hian hlim takin awm rawh. 10 Ka fanu Sari nei tur nangmah chauh lo chu tu dang an awm lo e, ka laichin hnai ber i nih hi, tu dang han neihtir thei ka ni lo. 11 A-maherawhchu, thu dik ka hrilh ang che, ka fapa, kan laichin mi pasarh ka neihtir tawh a, an vai-ininneih zanah mo pindana an luhin an thi zel a ni. Ka fapa, tunah ei la, in la, in pahniha chungah Lalpa chu ngilnci rawh se," a ti a. Tobia chuan, "Ka thu hi i tihfel hma chu engmah ka eiin ka in lo ang," a ti a. 12 Raguel a chuan, "Ka tifel ngei ang. Mosia Dan buin a sawi ang-in ka neihtir ang che. I ta ni turin Vanin a ruat a ni. I laichinnu hi hruai la. Tun atangin i ta a ni ang a, a ta i ni bawk ang : Vawiin a tangin i ta a ni kumkhua ang. Ka fapa, Van Lalpa chuan zaninah in pahnihin veng che u sela, zahngaihna leh muanna pe che u rawh se," a ti a.

Inneihna

13 Raguel a chuan a fanu Sari

g 7: 17 MSS သေန Sari nu တဲ့ပဲ ni zawk awmin a lang. Tun thleng-in pasal nei tur hi an တဲ့ပဲ သိန်, nu leh pa in kalsan an hreh entir nan tihdanah an nei

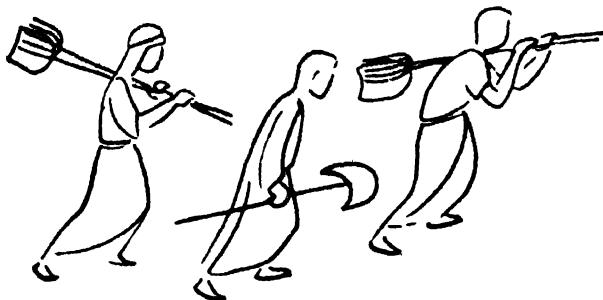
8: 3 Mt 12: 43

chu a ko a, a lo kal chuan a kut la a, Tobia a pe a, "I nupua tan Mosia lehkhabu dan leh thu pek angin hruai rawh. Kawl la, i pa hnenah, in inah hawpui la, van Pathianin him takin vawng che u se la, muanna leh hlimna pe che u rawh se," a ti a. 14 Tin, Raguel a chuan a nupui chu a ko a, lehkha phek a laktir a, Mosia danin a ruat angin Sari chu Tobia nupui ni tura a pek thu a ziak a. 15 Chumi hnu chuan an eiin an in တဲ့ပဲ ta a.

16 Raguel a chuan a nupui a ko a, "Ka duh tak, pindan chuang kha siam fel la, Sari hruai lut rawh," a ti a. 17 A sawi ang chuan Ednaii chuan pindan chu a siam fel a, Sari chu a hruai lut a. Sari chu a tap ta ag. Tin, a muttui chu a hruksak a, "Ka fanu, thlaphang suh, Van Lalpa chuan lungngaihna ni loin lawmna a pe tawh ang che. Ka fanu, hlau hlek suh," a ti a, a chhuah-san ta a.

Ramhuai hnawh chhuah

8 An eia an in khama mu tura an impeih chuan Tobia chu mo pindanah an hruai lut a. 2 Tobia chuan Rafaela thu hrilh kha a hre reng a : sangha thin leh lung, ipa a vawn chu a la chhuak a, rimtui hal khu chungah chuan a dah a. 3 Sangha rim chuan ram-huai chu a ur chhuak a, Aigup-

Thlan lai tura chhuak 8 : 9

ta chuanchungh lamah a tlanchhe ta a ; tin, chutah chuan Rafaelan a um zui a, a man a, a kut a ke a phuarsak ta a.

Tobia տանցանա

4 An տիսան hnu chuan kawng an khar a, Tobia chu khum ata a tho a, Sari hnena, "Tho teh, ka duh tak, տանցանա ilo, Lalpa chu zahngaihna min entir tur leh min veng him turin i dil ang," a ti a. 5 Sari chu a tho a, venhim-a an awm theih nan an տանցանա ta a. Tobia chuan,

Min thlahtute Pathian, fak tlak i ni e,

Lei leh vana i thilsiamten Kumkhuin i hming chawi-mawi rawh se.

6 Adama i siam a, a nupui atan Amah puia thlawp turin Euv i pe a, Mihring thlahtute an lo ni ta a. Mipa chu amah chauha a awm a tha lo,

A kawppui awm mi ka siamsak teh ang, i ti a.

Thil dik a nih avangin

^h 8: 3 Aigupta ram hi khawvel chhim tawp, ramhuai chenna hmun nün an ngai.

Sari hi kei pawhin ka thlang ta a,
Tisa chäkna vanga thlang ka ni lo,
Tar kyn thlenga awm dun turin min hualhim ang che," a ti a.

8 An pahnihin 'Amen' an ti a.
9 an mu ta a.

Nu leh pa thlaphang

Raguela chu a tho a, a chhiah-hlawhete a ko a, an chhuak a, thlan an lai a. 10 "A thi mai awm si a, miün min hmusitín min nuihzat dah ang e," a ti a ni. 11 Thlan an lai zhawh chuan Raguela chu inah a lut a, a nupui chu a ko a, "Chhiah-hlawh hmeichhe pakhat ko la, a la dam emaw va en teh se. A lo thih chuan tuma hriatlohin i phum ang u," a ti a. 13 Khawn-var an chhi a, kawng an han hawng a, chhiah-hlawh nula chu an luhtir a, tui taka an muhil chu a va hmu a. 14 A lo chhuak a, "A la dam e, engmah a ti lo," a ti a.

Raguela տանցանա

15 Tin, Raguela chuan Van Lalpa chu a fak a;

"Aw Pathian, fak tlak i ni e,
I miten fak kumkhua che rawh
se,

Thinlung thianghlim nen chawi-
mawi che rawh se.

16 Min tilawm a, ka fak a che,
Kan chungah ngil i nei a,
Ka thil hlauh ber a thlen tak
loh hi.

17 Aw Lalpa, kan fak che i phu e
He mite nupa hi i khawngaih a
Kan fa neihchhunte an nih hi.
Khawngaih la, veng ang che,
An damchhung inhmangaih
tawn se,
Hlim takin awm dun rawh se,"'
a ti a.

18 Tin, thlan chu a chhiahhlawh-
te a vurtir leh ta a.

Inneih ruai

19 Raguela chuan a nupui chu
chhang hlawm tam tak a urtir a,
ran rual zingah a kal a, bawngpa
pahnih leh beram pali a va kai a,
inneih ruai atan chhiahhlawhte a
talhtir ta a. 20 Tobia chu a ko a,
"Kar hnih chhung chu heta ṭanga
in chet chhuah ka phal lo. Kan
hnenah cham ula, eiin, in ila, ka
fanu thil tuar rilru na kan tihreh-
sak tur a ni. 21 Chumi hnuah, ka
neih zawng zawng zatve hi la la,
i pa hnenah hlim tak leh dam tak-
in haw ang che; tin, ka nupui nen,
kan thih hunah a zatve dang chu
i nei dawn nia. Ka fapa, i pa ka
ni ta a, Ednaii pawh i nu a ni ta
tih hre chiang rawh, i nupui kan
hnaih tlukin nang pawh kan hnaih
ta che a ni, tunah leh kumkhuain,"
a ti a.

Rages khuaah kal thu

9 Tobia chuan Rafaela chu a ko
a, 2 "Ka thian Azaria, chhiah-
hlawh pali leh sanghawngsei pa-
hnih hruai la, Rages khuaah va kal
ta che. Gabaela inah kal la, hming
ziak chuang lehkha hi pe la, tang-
ka chu a lo pe ang che. Ruai theh-
naah hian amah pawh rawn hruai
ang che. 3 Ka pa chuan ka hawn
nghakin ni a lo chhiar zel tih i hria
a, ni khat pawh tlai ila a rilru a ti
hrehawm em em ang. 4 Raguela
thusawi kha i hria a, a thu kalbin
ka kal sawn thei lo a nih hi," a ti
a.

5 Rafaela chu chhiahhlawh pali
leh sanghawngsei pahnih hruaiin
Media rama Rages khuaah a kal ta
a. Gabaela inah a thleng a, hming
ziak chuang lehkha chu a pe a.
Tobian nupui a nei a, inneihna
ruaia tel ve turin a sawm tih a
hrilh bawk a. Chu veleh Gabaelan
chhinchhiahna la khawih dang
lam hauh loh tangka ipte chu a
phawrh a, sanghawngsei phurah
an siam a. 6 An zain zing tak-
ah an chhuak a, mo lawm tur
chuan an kal ta a. Raguela in
an luh chuan Tobia chu ruai theh-
naah chuan an hmu a. Tobia chu
a zuang tho a, Gabaela chu chibai
a buk a. Gabaela chuan mit-
tui tla chungin mal a sawm a.
"Mi fel leh mi tha, mi thilphal
tak fapa, Lalpa chuan van mal-
sawmna vur che se la, i nupui nen,
i puzawn leh i pizawn nen mal-
sawm che u rawh se. Ka laichin-
pa Tobita ang chiah mi ka hmuh
min phalsaktu Pathian chu fakin
awm rawh se," a ti a.

Tobita te nupa mangang

10 Tobita chuan ni tin mai Tobia
kal leh lo hawn tur hun chhung
a chhut thin a. Rei fe hnu pawha
a fapa a lo thlen tak lohah chuan
Tobita chuan, 2 "An cheih a ni
ang a. A nih loh leh Gabaela a
thi a, tangka lo petu tur an
awm lo a ni mai ang a," a ti a.
3 A hlauthawng hle a. 4 A nupui
Anni chuan, "Ka nau hi a bo-
ral ta a ni ang. Mi nung ram-
ah a awm ta lo a ni," a ti a, a
tap a, a fapa chu a sun a. 5 "Aw,
Mama, mi tilawmtu, engah kher-
nge maw ka kaltir tak che aw!"
a ti a.

6 Tobita chuan, "Ngawi teh,
mangang suh, ka duh tak, a la
dam ang. Eng emawin a tiba-
hhlah a ni ang. A kalpuitu kha
kan laichin a ni a, mi rinawm
tak a ni. Lungngai suh, ka duh
tak, a lo haw thuai ang," a ti a.
7 Mahse ani chuan, "Ngawi la,
min thlamuan tum teh suh; min
tihder thei lo ang. Kan nau chu
a thi tawh a ni," tiin a chhang a.
Ni tin a kal chhuak a, a fapa
kalna kawng kha a thlir thin a,
tu thu mah a ngaithla duh loi,
ni tlaka a lo hawnin a muhil thei
lo a, zan khuain a tap a, a rum
a rum thin.

Ekbatan atanga kir thu

Raguelan a fanu tan inneih
ruai a theh a tiem kar hninhna a
ral hnu chuan Tobia chu a hnena-
h a kal a. "Kan hawng ta nge,
ka nu leh pain mi hmuh leh an
beisei tawh lo hial ang tih ka hria
a ni. Ka pa, ka ngen a che, ka
pa Tobita hnena mi hawntir tawh

rawh. Ka kaisan dan ka hrilh
tawh che kha," a ti a.

8 Raguela chuan Tobia hnena-
h, "Ka fapa, cham rih rawh,
ka hnena awm rih la, i chanchin
hrilh tur i pa hnena mi ka tir
mai ang," a ti a. 9 Tobia chuan,
"Ni lo e, ka pa hnena min kal-
tir rawh khai," a ti tlat a. 10 Ti-
chuan cheih khaw thlai loin Ragu-
ela chuan Tobia nupui Sari leh a
thil neih zawng zawng zavte chu
a hlan a, chhiahhlawh mipa leh
hmeichhia te, beramte leh ran rual
te, sabengtungte leh sanghawngsei
te, puan te, tangka te, in chhung
bungrua te a pe bawk a. 11 Dam
taka kal turin a thlah a. Tobia
chu a pawm a, "Ka fapa, Dam
takin kal rawh, Van Lalpa chuan
nang leh i nupui Sari nen veng
che u rawh se, in fate hmu tur-
in dam teh phawt ila," a ti a.
12 A fanu Sari hnena chuan, "I
pasal zui la, a pa inah va awm
rawh. I nu leh i pa kan ni ang
chiah hian i nu leh pa an ni e.
Thlamuang takin kal rawh, ka fa-
nu, ka dam chhungin i chanchin
a tha lam hlir hriat ka beisei a
ni," a ti a. Thlahna chibai a
buk ve ve a, a kaltir ta a.

Ednaii pawh chuan, "Tobia,
ka fapa duh tak, Lalpa chuan in
thlen thlengin him takin hruai che
u rawh se. Nang leh ka fanu
Sari hi in fate nen hmu leh tur-
in min damtir reng bawk rawh se.
Lalpa hmubah ka fanu hi ka
kawltir a che, i dam chhungin a
thin tina suh ang che. Thla-
muang takin kal rawh, ka fapa.
Tun atang hian i nu ka ni a. Sari
hi i nupui a ni. Kan dam chhung

i 10: 7 MSS thenah "Engmah a ci duh lo a" tih a ni.

chu malsawmnain min vur rawh se," a ti a. A fawp ve ve a, him takin kal turin a thlah ta a.

11 Tobia chuan Raguela chu ngaihngam takin a kalsan a, a zin chū a tluan zel avangin lei leh van Lalpa, mi zawng zawng Lal chu, lawmthu a hrilh a. Raguela leh a nupui chu mal a sawm a, "In dam chhung zawng chawi-mawi che u hi ka blimna ber ni rawh se," a ti a.

Tobiate an haw

Ninevi khaw ep Kaserin an thlen dawn chuan, 2 Rafaelan, "I pa kan kalsan khan eng ang nge a nih i hria a, 3 hmanhmawh ila i nupui i kal pel ang, mi dang lo thlen hmain in chhung lo peih fel tur a ni," a ti a. An pahnih chuan an kal hmasa ta a. Rafaela chuan, "Sangha mit kha keng rawh," a ti a. Ui khan a zui zel bawk aj.

5 Anni chu a fapa lo hawnna kawng tur thlirin a thu reng a. 6 An lo kal chu a hmu a, an pa chu a au a, "Hei, an lo kal ta, i fapa leh a kalpui kha," a ti chul a. 7 Tobita in an thlen hmain Rafaelan "I pa mit a dam dawn tih ka hrilh a che. Sangha mit kha a mitah tāt ang che, dam-dawi chuan a titip ang a, thil var kha a tawm anga, i khawk dawn nia. Tichuan a mit a lo var leh ang a, khaw ēng a hmu leh thei ang," a ti a. 9 Anni chu a lo tlan a, a fapa chu a kuah a, "I lo thleng ta maw, ka fapa, lawm takin ka thi thei tawh ang," a ti a, a lawm avangin a tap a.

j 11: 4 MSS thenah 'Pathianin a zui zel a' tib a ni.

11: 12—13 Tirh 9: 18.

Tobita mit a tihdam

10 Tobita chu a ding a, tual hungna kawngkhar lamah a lo phar chhuak ve a. 11 Sangha mit keng-in Tobia chuan a pa chu a pan a, a pa mit chu a chhem khum a, a chelh a, "Lungngai suh, ka pa," a ti a. 12 Damdawi chu a mitah a hnawihsak a, rei lote hnuah chuan a kut khinghnihin Tobita mita thil var chu a kil atangin a khawhsak ta a. 15 Tobita chuan a pawm a, a mittui tla zawih zawih chungin, "Ka hmu thei ta che, mi tilawmtu, ka fapa," tiin a au a. Heti hian a ti a:—

Pathian chu fakin awm rawh se, A ropuina avangin fak rawh u, Angel thianghlime u, fak kum-khua rawh u.

15 Ka mit min tihdelsak a.

Ka fapa Tobia ka hmu theih leh tak hi.

Tobita chu hlim takin theih tawpa Pathian fak chungin inah chuan a lut a. An zin an hmuilingizia thu te, tangka a rawn hawn thu te leh Raguela fanu Sari nupua a neih thu te a pa chu a hrilh a, "Khaw-pui a lo lut ve dawn tēp tawh ang." a ti a.

Sari a lo thleng ve

16 Tobita chu lawm takin a monu hmuak turin khawpui kawngkhar panin a kal a, kal chungin Pathian a fak zel a. Kaitu nei loa tun hma anga a kal thei ta hmawk hmawk chu Ninevi khaw mite chuan an hmu a, mak an ti hle a. 17 Tobita chuan Pathian a fak zel a, Pathianin a khawngaih a, a mit a tihdamsak thu chu a hril zel bawk a. A fapa nupui Sari a hmu chuan mal a

sawm a, "Lo kal rawh, ka fanu, kan lawm a che. Ka fanu, kan hnena rawn hruaitu che Pathian chu fakin awm rawh se. I pa chungah leh ka fapa Tobia chungah leh i chungah ka fanu, mawsawmna thleng rawh se," a ti a.

18 Ninevia Junate zawng zawng tan lawmna ni a ni. Tin, Ahikara leh Nadaba, Tobita laichin bulte chu amah lawmpui turin an lo kal a.

Angel Rafaela thu

12 Inneihna ruai an tjak hnu chuan Tobitan Tobia a ko a, "Ka fapa, Kalputiu che kha hlawh pe ang che, a hlawh bak pawh eng emaw pek belh ang che," a ti a. 2 Tobia chuan, "Ka pa, engzat nge ka pek ang? Ka tangka hawn zawng zatve hi pe ila kei chuan pawi ka ti lo ang. 3 Mi veng him a, ka nupui a tidam a, Gabaela kuta tangka la turin mi kalsak a, a tidam bawk che a. Engzat nge ka pek belh ang?" a ti a. 4 "Ka fapa, a rawn lak zawng zawng zatve pek chu a awm e," a ti a. 5 Tichuan Tobia chuan Rafaela chu a ko a, "Hei, i rawn lak zawng tangka zatve hi la la, dam takin kal rawh le," a ti a.

6 Tin, Rafaela chuan an pahnihin a ko hrang a, an hnena, "In chunga thil tha a tih avang-in Pathian fak ula, mi zawng zawng hrilh rawh u, anni pawh-in an fak ve dawn nia. Tupawh-in Pathian thiltihre rawh se, amah fak bang suh u. 7 Lal Thuruk chu zep tlat a tha a, amah-erawhchu, miten an fak theih nan

Pathian thiltih chu khawiah pawh puan tur a ni. Thil tha in tih chuan in chungah thil pawi engmah a lo thleng lo ang. 8 Thinlung taka tawngtai leh mi rethei tanpuia Pathian lawmzawng tih hi mi hausia sual nih ai chuan a tha zawk. Rangkachak khawl khawm ai chuan mi rethei hnena pek a tha zawk bawk. 9 Chutianga thilphalna chuan thihna lakah a veng ang che u a, in sual a tieng fai ang. Mi rethei hnena thilphal chu an dam rei ang, 10 sual leh thil tha lo tia khawsate erawh chu anmabni ngei hmelma an ni.

11 Lalber thuruk chu zep tlat tur tih ka hrilh che u a, Pathian thil tih erawh chu mi tin hrilh tur a ni. Tunah engkim ka hrilh ang che u, zep ka nei dawn lo. 12 Tobit, nang leh Sari in tawngtai khan Lalpa ropui hmaa in tawngtaina thlentu chu keimah hi ka ni a; mitthi ruang i phum thin laite pawh khan chutiang bawkin ka ti thin. 13 Zan riah ei tuma i thu mi ruang phum tura tim loa i thawh tak mai ni pawh khan fiah tur chea tirh ka ni. 14 Tin, Pathianin nang leh i monu Sari hi, in pahnihin tidam tur che uin mi tir leh a ni. 15 Rafaela, angel pasarikh zinga mi, Lalpa ropuina hmaa ding thin, mi thianglimte tawngtaina thlentu ka ni," a ti a.

16 An pahnih chuan an khur a, a, hlau takin an bawkkhup a. 17 Mahse ani chuan, "Hlau suh, thlamuang takin awm ula, Pathian chu fak kumkhua rawh u. 18 Kei zawng in hnena ka awm hi ka duh thua awm ka ni lo e. Pathian thu a ni, tanpui tur che uin min. tir a

12: 8 Sir 29: 8—13 **12: 9** Thuf 11: 4; Dan 4: 27; Sir 3: 30
12: 12 Job 33: 23,24; Tir 10: 4; Thup 8: 3, 4.

ni. In dam chhungin chibai buk ula, a fak hla sa rawh u. 19 Chaw ka ei emaw in tih khan engmah ka ei tak tak lo, ei âwmin min hmu chauh a ni. 20 Khawvela in awm chhung hian Lalpa Pathian chu lawmthu hrilh ula fak rawh u. Tunah mi tirtu hnenah ka kir leh dawn. In chunga thil tleng zawng zawng hi ziak chhuak ang che u," a ti a.

21 Rafaela chu vanah a chho ta a, an han din chhuah chuan an hmu ta lo a. 22 Pathian fakna hla an sa a, angel a lo lana, thil ropui tak tak a tihsak avangin lawmthu an sawi ta a.

Tobita fak hla

13

Tobita chuan :

Chatuana Pathian chu fak
ula :

Kumkhaw roreltu chu fak
rawh u.

2 Min hrem a, min khawngaih
leh a;

Mitthi khuaah min kaltir a.
Thlan ata min la chhuak leh a.
A thu tuma hnial rual a ni lo.

3 Israel mite u, hnam dang zing-
ah fak ula,

Salah a tidarh che u a.

4 An zingah a thiltihtheihzia a
tilang ta,

Miten a fak hla in sak hre
rawh se,

Lalpa chu kan Pa, kumkhaw
Pathian a ni.

5 In sual vangin hrem che u
mah se,

A khawngaih ang che u.

In darhna ram dang hnam
zing ata.

13: 4 Isa 63: 16; Jer 3: 4 Fin 14: 3; Sir 23: 1—4; Mt 6: 6

13: 9—18 Is 60: 1—22; Thup 21: 9—22: 5

6 Thirlung tih tak zeta a lam
in hawia,

A thu awia rinawm taka in
awm chuan,

In lakah a hmel a thup lo ang.
A duatzia che u hre reng ula.

A fak hla sa chiam rawh u.

Pathian dik chu fak ula,

Kumkhaw Lal chu chawimawi
rawh u.

Sal tânga ka mikhualna ram-
ah hian,

Kei zawng a fak hla ka sa
thin,

Hnam sualte hnenah a ropuizia
Ka hril dawn a ni :

In sual hawisan ula,

Pathian lawm zawng ti rawh u.

In chungah that chhuahin

Ngilneih a chuh mahna.

7 Kei zawng Pathian hi ka
chawimawi a,

Van Lal hi ka fak a ni.

8 Mi tinin a ropuizia hril selâ,
Jerusalemah a fak hla sa rawh
se.

9 Aw Jerusalem, khawpui thiang-
hlim,

I mite sual vangin a hrem
che a,

Mi dikte erawh chu a la
khawngaih cheu ang.

10 Lalpa chu lawmthu hrilh rawh.
a tha si a,

Chatuan Lal chu fak fo rawh.
I chhunga tempul chu an din
leh ang a,

I mite chu hlim takin an
awm ang.

Lalpan saltang tura chhuakte
chu malsawm se,

I fa, mangang taka chhuakte
chu

Kumkhuaing veng rawh se.

- 11 Jerusalem, khawvel pumah i
ēng chhuak ang a,
Kil tin atangin
Hnam tam takin an rawn pan
ang che,
Lalpa i Pathian, chibai an rawn
buk ang.
I kawtthlerahte chuan tam tak
Lawm hla sain an zai zel ang.
Pathian thlan khawpui
I hming a dai ngai lawng.
- 12 Nang rawn beitute chu
Tichhiaa, i bang thiata,
I in sang tichimtu, i in haltute
chu
Anchhe dawngin awm rawh se,
Nangmah vohtute erawh chu
Malsawmin awm rawh se.
- 13 Jerusalem, hlim takin awm rawh,
I fa, mi dik takte chu
Sal ata hruai kir an ni dawn
si a,
Chatuan Lalpa fak turin
- 14 Nangmah hmangaihkte chu an
nihlawh e,
Hmuingil taka i awm lawmtute
chu
I thil tuar lo tuarpuitute chu,
Hlim takin an la awm dawn
si a,
I lawmna chuan a tilawm kum-
khua ang.
- 15 Lal ropui, Lalpa chu ka fak e.
16 Jerusalem chu din leh a ni
ang a,
A kumkhaw chenna a ni ang.
Jerusalem, i ropuina hmu tur,
Van Lal fak tur thlah nei teh
ila
Ka va lawm dawn em!
I kulh kawngkharte chu
Safir leh emerald lunga siam a
ni ang a.
I bangte chu lungmantam rem-
- khawm a ni ang.
I in bangte chu rangkachaka
sak a ni ang a,
I kulhbing bangte chu rangka-
chak hlira hung a ni ang.
- 17 Kawtthlerahte chuan rubi leh
ofir lung mawi
An phah chhuak ang.
- 18 I kulh kawngkharte chu hlim
thawmin
A khawk rum rum ang.
I chhunga in zawng zawng
atangin,
“Haleluia, Israel Pathian chu
fak rawh u”
Tiin an au ang.
I khaw chhungah Lalpa hming
chu
An fak kumkhua tawh ang.
Heng thu sawi hian Tobita chuan
lawmthu a sawi a.
- Tobita thuchah hnunhning**
- 14** Kum za sawmpahnih a nihin
thlamuang takin Tobita chu
a thi a, Nineviah ropui takin an
phum a. 2 A mit a chhiat khan
kum sawmruk pahnih a ni a, khua
a hmuuh leh theih hnuin a hmuingil
zel a, thil phal tak a ni zel a, Pa-
thian fak leh a ropuina puan a
bang lo. A thih dawnin Tobia a
ko a, heng thu hi a hrilh a:
4 “Ka fapa, I fate hruaiin Me-
dia ramah i raltilan tur a ni : Ni-
nevi chungchanga Pathian thu
chhuak, Nahuma sawi kha a lo
thlen thuai ka ring tlat a ni. Is-
rael zawlnei Pathian tirhten an
sawi apiang kha Asshur leh Ninevi
chungah a lo thleng ang. Thu
engmah a thlawn lo ang, a hunah
chuan engkim kha a lo thleng ang

Assuria leh Babulona awm ai chuan Media rama awm a him zawk ang; Pathian thu zawng zawng a thleng kim ang tih ka hria a, ka ring tlat a ni. Chutiang chu a ni ang, pakhat mah a thlawng lo ang.

Kan ram mi, Israel rama cheng-te chu, tihdarh an ni ang a, chu ram tha ata chu sala hruai an ni ang a, Israel ram pum chu tiham a ni ang a, Samari leh Jerusalem pawh a ram ang. Pathian chenna tempul pawh an hal ang a, eng emaw chhung chu a chhe vek ang. 5 Pathian chuan a mite chungah zah a ngai leh ang a, Israel ramah a hruai kir leh ang. Pathian chenna in chu a hun takah an sa leh ang a, mahse a hmaa mi anga ropui a ni tawh lo ang. A hun a lo thlen hun chuan an sal tanna ata an lo kir vek ang a, a hmaa a ropui ang khan Jerusalem chu an din leh ang a, chutah chuan Israel zawlneite sawi lawk angin tempul an sa ang.

6 Khawvel hnam zawng zawng Pathian biak dan dikah an lo pakai ang a, an milem, dawt lama hruaitute chu an banson ang a, Pathian dik chu an bia ang. 7 Chatuan Pathian chu a Dan ang-in an be tawh ang. Israel mi zawng zawng, chutih huna la dam, Pathian tana rinawm tlate chu hruai khawm an ni ang; Abraham ram chu chang turin, Jerusalemah an lo kal ang, him takin an awm reng tawh ang. Tih tak zeta Pathian hmangaihtute chu an lawm ang a, mi sual leh thil sual

tite chu lei ata nuai bo an ni ang.

8 Tunah, naute u, thu ka pek che u hi zawm rawh u, tih tak zetin Pathian rawngbawl ula, a duhzawng ti rawh u. 9 In fate chu thil dik ti turin kaihuai ula, rethei hnena thil pek ching tur leh tih tak zeta Pathian fak nchang hre reng turin zirtir rawh u.

10 Tunah ka fapa, Ninevi hi i chhuahsan tur a ni. Hetah hian awm reng suh; i nu hi ka thlana i rawn dah fel veleh khawpui chhungah hian zan khat pawh awm suh ang che. Khaw sual tak a ni a, hurnaa khat a ni, zah nachang pawh an hre lo. Ka fapa, amah enkawl puitlingtu Ahikara chunga Nadaba thil tih kha hre reng rawh. A pami a ni a, mahse thah a tum a, Ahikara chu thlan chhungah a biru a nih kha. Ahikara a lo chhuak leh a, Pathianin Nadaba chu kumkhaw hmun thimah a chhuktir tak kha.

11 Tichuan, ka fate u, mi dang khawngaihtute chunga thil tha a thlen thin dan hi hre reng ula, mi dang chunga thil dik lo ti thin-te thih mai dan pawh hre reng rawh u. Ka hah em mai," a ti a.

Tichuan khumah an muttir a, a thi ta a, ropui takin an phum a. 12 A nu a thih chuan Tobia chuan a pa bulah a phum a. Amah leh a nupui chu Media ramah an kal a, Ekbatan khuaah a pu-zawn Reguela inah an awm ta a. 13 A nupui nu leh pa chu an lo upat hnuin tha takin a enkawl

a. An thiih a lo hun chuan Media rama Ekbatanah a phum a, Ragu-ela ro leh a pa Tobita ro chu a khawm a.

14 Kum za sawmpasarih a nih-in tar tawh takin a thi ta a. 15 Me-dia Lal Ahasuerank Ninevi a tih-

chhiat leh chuta ṭanga a sal man Media rama a rawn hruai chu hmu phakin a dam a. Tichuan Ninevi mite leh Ashur-ho chunga a thiltih avangin Pathian chu a fak a. Ninevi chhe ta chu a hmuh hman avangin a lawm a, a dam chhung chuan Pathian a fak a.

JUDITHI LEHKHABU

Thuhmahruai

Judithi Lehkhabuah hian hmelma sipaiten Juda hnam tihchhiat an tum thu a chuang. Judithi hi pasal sun, hmeithai a ni a, Mosia Dan thahnemngai taka zawm mi a ni. Hmelma sipai hotu Holofernesa laka Juda hnam chhan turin Pathian ṭanpuina a dil a, a hlawhtling ta.

A chhunga thu awm

Judate hneh an ni ṭep 1:1—7: 32

Judithi hian am hnam a chhan 8:1—14: 19

Judate chu hnehtu an ni ta zawk 15:1—16: 25.

Nebukadnezzara leh Arfakada an indo

1 Ninevi khawpua Nebukadnez-zara, Assuria laja a nih lai khan Arfakada chu Ekbatan khaw-puiyah Mediaho lal a ni a. 2 Arfa-kada hian Ekbatan khaw kulh, tawng thuma chhah, tawng ruka sei hlir lung chher hmangin tawng sawmngaa chhah, tawng sawmsa-riha sang a siam a. 3 Kulh kawngkhar bulah chuan tawng zaa sang, a bul ṭhut tawng sawmlia zau in sang a sa a. 4 A kulh kawng-khar chu tawng sawmsariha sang tawng sawmlia zau a ni a, a sipai

rual inrem fel vek pawh a ruala chhuah theihna khawpa zau a ni.

5 A lal kum sawmpahnih kum chuan Nebukadnezzara chuan Ra-ges phai zawlah chuan Arfakada chu a do a. 6 Hnam dang tam tak tleng rama awm te, Tigris lui te, Eufrates lui te, Hudapes lui dunga chengte leh Elam Lal Arioka ram phai zawa awmten Arfakada chu an pui a. Kalam-ho chu hnam tam takin an pui a ni.

^k 14: 15 Grik lamah 'Naboukhodonosor' tih a ni.

^a 1: 1 Babulon lal Nebukadnezzara hi Assuria lal tia sawi a ni zen zen lo, Ninevi hi a ram khawpui pawh a ni lo; ziaktu hian Judate hmelma lian a sawina a ni ber.

Chu chuan Nebukadnezzara chu a tithinur em em a, (1: 12)

7 Nebukadnezzara pawh chuan Persia mite hnenah te, khawthlang rama awm - Kilikiaa awm te, Damaskaa awm te, Lebanonona awm te, Antelebanona awm te, Tuipei kama awm te, 8 Karmel vela awm te, Gilead leh Galili chuanchunga awmte, Jezreel phai zawla awmte hnenah zualko a tir a. 9 Samari leh a chheh vela awmte, Jordan thlang lam Jerusalema awmte, Be-thania awm te, Chelua awm te, Kadesha awm te hnenah Gosen ram thlengin mi a tir bawk a. 10 Ai-gupta ram khua, Tefanes-ah te, Ramase-ah te, Tanis-ah te, Mem-fis-ah te, Nile lui hnar Ethiopia ramri thlengin a tir bawk a. 11 Ni-mahsela, henga awmte hian Nebukadnezzara kohna chu an ngaih-

sak lo a, an dopui duh lo. A hneh an rin loh avangin an hlau lo a ni, a zualkote chu zak takin sa-ruakin an hawtir a.

12 Chu chuan Nebukadnezzara chu a tithinur em em a, chungho chunga phuba la turin a ram chhal-in chhia a chham a. Kilikia rama awm te, Damaska leh Suria rama awmte chu khandaisha sam phiar a tiam a. Moab rama awm te, Ammon rama awm te, Judai rama awm te, Aigupta rama awm te, Mediteranian tuipui leh Persia tui-pui inkara awm zawng zawng pawh chu thah vek a tiam a.

13 A rorel kum sawmpasarih kum chuan sipai a khawm a, Lal Arfakada chu a do a, a sipai zawng zawng, sakawr chung-chuang mite, tawlailira chuang mi-te nen a tihdarhsak vek a. 14 An khawpuite chu a luahsak a, Ekbatan a thlen chuan in sang chu a man a, dawr hmunte a rawk a, khaw mawi tak chu a tichhe zo ta a. 15 Arfakada chu Rages tlang dungah a man a, a chhun hlum a. 16 Arfakada thih hnu chuan rallak sum nen Ninevi khua-ah sipai rual tam tak chu a kir-pui ta a. Tin, an hah chawl a, a sipaite nen thla li ruai an theh a.

Khawthlang ram run thu

2 Nebukadnezzara lal kum sawm-pariat, thla khat, ni sawmhnhniah pahnih ni chuan indonaa amah tan-pui duh lote chunga phuba lak a tiam, hlen dan tur, a thusahote nen, a inah an sawiho a. 2 Mi liante leh a sipai hotute chu a ko khawm a, indonaa phatsantute thu

Sipai hotu lal ber. Holofernesa (2 · 4)

chu amah ngeuin a hrilh leng a. 3 Indonaa lo tel duh lote chu tih-hlum vek an remti tlang a. Beih dan tur a ruahman chu a hrilh ta a.

4 An tjin hnu chuan Nebukad-nezzara chuan a sipai hotu lal ber, amah dawttu Holofernesa chu heti hian thu a pe a : 5 "Kei, Nebukadnezzara, Lal ropui, lei pum lab hian thu ka pe a che ; sipai phanchang hilir 1,20,000 leh sakawr chungchuang mi 1,20,000 thlang chhuak la, 6 mi tanpui tura ka sawmna pawisa loho khaw-thlang mite khu bei rawh. 7 An tlawm tih entir nan an rama tui leh lei thilhan mi pe turin hrilh rawh. An chungah ka thinur ka hri thla dawn a, ka tiboral vek dawn a ni. An ram kil tin ka sipaiten an fang ang a, an kal pahin an ram zel ang. 8 An rama ruamte chu mitthi ruangin ka ti-khat ang a, an luite chu ruangin a hnawh ang a, a luang liam

ang. 9 A la, damte chu salah ka man ang a, kawlkilah ka kaltir ang.

10 Nang, Holofernes, lo kal hmasa la, an ram chu lo luah rawh. I hnena an inpek chuan lo zuah la, keiin ka rawn hrem ang. 11 An lo tan chuan zuah suh ang che, that zel la, i thuhnuia awm ram zawng zawng rawk vek zel ang che. Ka lalna leh ka nun chhalin chhia ka chham tawh a, ka thutiam chu hlen ka tum tlat a ni. 13 Engti kawng mahin ka thu awih lo suh, Lal ka nih hi hre reng rawh, ka thupek hi ihē loin keng kawh rawh," a ti a.

14 Lal hma ata a chhuah chuan Holofernesa chuan lal thupek ang-in, 15 Assuria sipai hotu liante, General te, Officer te a ko khawm a, kea kal sipai nuaikhat leh singhnih leh thal kap thiam mi singkhat leh sanghnih a thlang chhuak a, indo turin a siam rem a. 16 Bungraw

b 2: 5 Persia lalten 'Lei pum lal' tih an nihnaah an telh tjin.

phur turin sanghawngseite, sakawr te leh sabengtung tam tak a hruai bawk a. 17 Ei atan beram te, bawngpa te, kel te a keng ɣeu bawk a. 18 Sipaite chuan raw-sawt tam tak an dawng a, Lal in ata an hlawh tur rangkachak leh tangkarua tam tak a keng bawk a.

19 A sipai rual zawng zawng nen Lal Nebukadnezzara hmaa kal turin a chhuak a, tawlailirte leh sakawr chungchuang mite nen chuan khaw thlang ram lo chil läwk tur chuan an kal ta a. 20 An ruäl chuan sipai thlawp tur khau puang ang mai, lei vaivut anga chhiar sen loh mi an kal bawk a. 21 Ninevi aṭangin Bektileth phai panin ni thum an kal a, Bektileth sir, Kilikia chuanchung tleng bulah bük an khuar a. 22 Chuta ṭangin tleng ram lamah Holofernesa chu a sipai zawng zawng kea kal te, sakawr chung chuang mite, tawlailirte nen an kal ta a. 23 Phud leh Lud ram chu a suasam a, Rassis khuua mite leh Kaldai ram chhim lam thlaler depa awm Ismael mite pawh chu a ram vek a.

24 Tin, Eufretes lui a kân a. Messapotamia ram a hrut a, Abron lui dunga khawpui kuh nei zawng zawng chu, Tuipui kam tlengin a tichhia a. 25 Kilikia ram a luah a, lo ṭang zawng zawng chu a that a. Chhim lamah Arabia deptu Jafathi-ah a kal zel a. 26 Midian-ho a hual a, an bukte a halsak a, an beram rualte a laksak a. 27 Buhsengc laiin Damaska phaiah a chhuk a, an buh a hal a, an beram

rual leh ranrual a tichimit a, an khawpuite a rawk a, an lo te a tichhia a, an tlangval zawng zawng a sah hlumsak vek a. 28 Tuipui kama awm zawng zawng chu thlabarin an awm a, Tura te, Sidon te, Sur te, Okisa te, Jamnia te, Ashdod te leh Askelon khuua awmte chu hlauin an khur a.

Nebukadnezzara hmene palai

3 Remna dil turin palai an tir a : 2 "Lal ropui Nebukadnezzara chhiahhlawhte kan ni a, i hmaah kan bawkkhup a ni; i duh ang angin min ti ang che. 3 Kan in te, kan ram te, kan buh hmun te, kan beram leh ran rual te, kan ram beram vulh hmun leh buk zawng zawng hi i duh duha i tih turin i ta vek a ni alawm. 4 Kan khawpui te leh a chhunga chengte hi i bawihite kan ni a, lo kal la, rem i tih ang angin kan chungah ti ang che," tiün. Holofernesa hnena hchuan an va sawi a. 5 Remna sawi tura palaiten thu an sawi zagh hnu chuan 6 Holofernesa chuan a sipai rual chu Tuipui kamah a chhuk-pui a, khawpui kuh nei zawng zawng chu a sipaite a luahtr a, an zinga mi fel deuh, a sipai puitu tur a tleng chhuak bawk a. 7 Chunga mite leh an vel ram mi zawng zawng chuan an lo lawm a, Holofernesa chu part̄hi an awrhtr a, darbenthok nen an lam a. 8 An hmun thianghlimte chu a thiāt a, an thing serhte chu a kit a, hnam tinin Nebukadnezzara chauh chibai an buk nan leh chi tin ṭawng tinin Pathian angad an biak nan

e 2: 27 Buhpui, huit seng, May thla tawp lam.

d 3: 8 Assuria leh Babulon lalte hian pathian anga biak an phut lo. Grik latlen an phut ṭan.

2: 20 Ro 7: 12; Joel 2: 2—11

chung rama pathian zawng zawng chu tibo vek tura thupek a ni si a. 9 Holofernesa chu Dothan kiang Jezreel phai ruam, Judai ram tiang dung ep, panin a kal a, Geba leh Skuthopolis inkarak a innghat a. 19 Chutah chuan a sipaite tan chakkhai lam khawm turin thla thum a awm a.

Israel miten inven zai an rel

4 Judai rama Israelten Assuria lal Nebukadnezzara sipai hotu ber Holofernesan hnam dang a sawisak dan te, an tempul a rawk a, a tihchhiatsak thute an lo hria a. 2 A lo hnai ta chu an hlau a. Jerusalem leh Lalpa an Pathian tempul a sawisa ve ang tih an hlau em em a. 3 An sal tang Judai ramah an kir hlim chauh a la ni a; tempul pawh chu an hawng leh a, mai-cham leh bungbel tihbawrban tawhte chu an titianghlim leh hlim hlawl chauh a la ni si a. 4 Tichuan Samari ram te, Kona khua te, Beth-horon khua te, Belmarin khua te, Jeriko khua te, Choba khua te, Aesora khuate leh Salem ram te inralring turin thu an chah a. 5 Tlang chhip zawng zawng an luah a, khuate an kuh a, indo an puah a. Buh an seng zo hlim chauh a la ni a, ei tur an chhek khawm bawk a.

6 Chutih laia Jerusalema pui-thiam lal Joakima chuan Bathulia leh Bathomesathaima mite hnena chuan lekhka a thawn a, Bethomesathaim chu Dothan kiang ruam hmachhawn Jezreel ruam epa awm a ni. 7 Judai ram panna tiang kar

khən lo luah turin a hrilh a, mi pahnih a ruala kal theihna chauha zau a ni a, ral dan nan a rem em a ni. 8 Israel mite chuan Joakima leh Jerusalema Israel roreltute thu chu an zawm a.

Indo hmain an tawngtai.

9 Israel mi tin mai chu thahnemngai takin chaw ngheiin Pathian hmaah an tawngtai a. 10 Anmahni leh an nupuite, an fate, an rante, an zinga hnam dang awmte, in-hlawhfate, bawihte nen lam chuan saiip puan an sin a, 11 Jerusalem mi zawng zawng, ahmei apa, nau-pang nen, hmun thianghlim tualah an bawkkhup a, an lūah vaivut an phul a, saiip sinin Lalpa hmaah an kyn a. Maicham pawh chu saiip puanin an tuam a. 12 A rualin Israelte Pathian chu, an nupui fanau-te man an nih loh nan leh hruai boa an awm loh nan tih tak zetin an ngen a; Jentailte tilawm tura an khawpui hlun an tihchhiatsaka, tempul an tihbawrban phal lo turin an ngen bawk a.

13 Lalpa chuan an tawngtaina a ngaithla a, an hrehawm chu a khawnggaih a. Judai rama mi leh Jerusalema mi zawng zawng chuan Engkimtithei Lalpa hmun thianghlim tualah chuan ni tam tak chaw an nghei a. 14 Puiithiam Lal Joakima leh puiithiam dang, Lalpa hmaa ding thinte leh tempul rawng-bawltu zawng zawng chuan, halral thil hlan leh thutiam thil hlan an hlan lai pawh chuan saiip puan an sin thin a, an diara vut phulin Lalpa chu Israel hnam khawnggaih turin ring takin an au thin a.

3:8 Ex 34: 13; 2Chron 17: 6

4:10-12 Jona 3: 7,8; Esth 4: 1-3; **4:13** Esth 4: 16; **4:14** Joel 2: 17.

Holofernesa buka ralrel

5 Israelten indo an puah a, tlang kar khante an luah a, tlang chhip khuaahte kuh an siam a, phaiah tlakhawlh te an siam tih Assuria sipai lal ber Holofernesan a hriat chuan a thinur hle a. 2 Moba ram hotute, Ammon sipai hotute leh Tuipui kam vel ram awptute chu a ko khawm a.

3 An hnenah, "Kanaan rama cheng in ni a, heng tlang rama chengte chanchin hi min hrilh teh u. 4 Khawii khawpui nge an chenna? Sipai eng zat nge an neih? Eng ang meuha chak nge an nih? An sipai hruaitu lal tu nge? Engtizia nge khawthlang rama mi, anni chauh hian ka hnena inpek mai an duh loh?" a ti a.

Akiora thusawi

5 Tin, Ammon hnam hruaitu Akiora chuan a chhang a. "Ka Lalpa, i chhiahhlawh hi ɣawng mi phalsak chuan, he hnam, he lai hnai tlang rama chengte chanchin dik tak ka han hrilh ang che; dawt ka sawi lo ang. 6 Heng mite hi Kaldaiho thlah an ni a. 7 Van Pathian be turin Kaldai ram mite dan an thlah a, an pipute pathian biak chu an be ve duh lo a, hnawh chhuah an ni ta a. 8 Mesopotamia ramah an kal a, in leh lo an din a, rei tak an awm a. 9 Chumi hnu chuan an Pathianin Mesopotamia ram chu chhuahsana Kanaan rama kal turin a ti a. Chutah chuan awm hmuun an khuar a, rangkachak te, tangkarua te leh ran rualte an ngah ta em em a. 10 Kanaan ram puma tam a tlak avangin Aigupta

ramah an kal a, chaw a tam chhung chu an awm a. Aigupta ramah chuan an pung chak hle a, chhiar sen pawh an ni ta lo a. 11 Aigupta lal chuan a ngaimawh a, nasa takin a hrék a, lei rawhchan siam turin a chhawr a, an din-hmuun a tihhniamsak a, salah a neih ta a. 12 An Pathian chu an au a, ani chuan Aigupta ram pumah hri chhe dam thei lo a lentir a. 13 Chuvangin Aigupta mite chuan an ram ata an hnawt chhuak ta a. An Pathianin Tuipui Sen a tikang a, Sinai leh Kadeshbarnea lamah a hruai a.

14 Tin, Israel mite chuan thlalera awmte chu an um chhuak a, Amor mite ram an luah a, Hesbon mi zawng zawng an tiboral a. 15 Jordan lui an rawn kân a, tlang ram zawng zawng an luah a, Kanaan mi te, Peris mi te, Jebus mi te, Shekem mi te leh Girgas mi zawng zawng an hnawt chhuak a. 16 Heng tlang ramah hian Israel mite chu an awm ta reng a ni.

17 An Pathian chuan sual hi a hua a, a laka thilsual an tih loh chhung chuan kawng engkimah an hmuungil zel a. 18 Kawng a ruatsak an pensan erawh chuan indonaah te an chan a chhe thin a, a tawpah phei chuan ram dangah sala hruaiin an awm ta a; an hmelman ten an Pathian tempul chu an thiatsak a, an khawpui chu an luahsak ta a.

19 Mahse, tunah chuan an Pathian chu an vuan leh tawh a, an darhna ram ata an lo kir a, an hmuun thianglim awmna Jerusalem an

luah leh tawh a, tlang ram hi luah loh a nih avangin an luah ta a ni.

20 Tichuan, ka Lalpa leh hotupa, heng mite hian an hriat loh hlan pawha an Pathian laka thil an tihsuala, thil sual an ti ngei tih kan hriat phawt chuan kal ila i bei ang u. 21 Mahse heng mite hian thil sual an tih si loh chuan ngawihsan mai rawh, ka Lalpa, a rawng an bawl Pathianin a hum ang a, khawvel nuihzabur kan ni mai dah ang e," a ti a.

Akiora thu a tla

22 Akioran a sawi zawk chuan puan in vela ding zawng zawngin an hnial ta mur mur a. Holofernesa sipai hotute leh Tuipui kam ram mi zawng zawng leh Moab ram mite chuan Akiora chu sah sawm vek an duh a. 23 "Engah teh lul nge heng Israelho hi kan hlauh ang? An chak loh vei nen lo tang thei pawh an awm nang. 24 General Holofernes, ti rawh u, i bei nghal ang, i sipaite hian kan that vek mai ang," an ti a.

Holofernesa thusawi

6 An rorelna vela ṭawng mur mur chu an daih hnu chuan Tuipui kama hotute, Moab hotute leh Ammon sipai rawihho hmaah chuan Holofernesa, Assuria sipai hotu ber chuan Akiora hnенah, 2 "Tu nge i nih, Akior, vawiina i tih anga han intizawlneia, Israel mite do lo tura min han hrilha, an Pathianin a veng ang han ti veitu chu? 3 Nebukadnezzara lo chupathian dang an awm em ni? A hote a tir ang a, Israelho hi lei

chung ata a nuaibo ang; an Pathianin a chhan zo lo ang. Keini Nebukadnezzara rawngbawltute hian an sipaite chu mi pakhat bei ang lekin kan hneh mai ang. Kan sakawr chungchuang te an dang zo lo tawp ang, kan chim hneh dawn em asin. 4 Tlangahte chuan an thisen a luang zeih zuih ang a, an phaizawlte chu an ruangin a khat ang. Kan han bei ang a, kan ti-chimit vek ang a, kan nuai bo vek ang. Hei hi Lal Nebukadnezzara, lei pumpui lal thupek a ni. A tawng tawh a, a sawi chu a thleng kim ang. 5 Nang, Akior, Ammon mi, inhlawhfa mai i nih hi, i thusawi chu sawrkar huatzawng a ni. Chuvangin vawiin aṭang hian he Aigupta aṭanga bawih tlanboho thlahte chunga phuba ka lak hma chuan ka hmel i hmu tawh lo ang. 6 Ka han beih hun chuan ka sipaite an that ang chia, ral thah zingah chhiar tel i ni ve lek ang. 7 Ka miten an hruai ang che a, tlang ramah, Israel khaw pakhatah an dah ang che. 8 Chuta mite rual chuan i thi ve ang. Min lo dan zawk i rin si chuan engtizia nge i ngui hle si? 9 Thu ka thlah tawh a, a tawlh lo ang," a ti a.

Bethulia-ah Akiora an hruai

10 Holofernesa chuan a puan in vengtute chu Akiora a mantir a, Bethulia-ah hruai tur leh Israel mite hnena hlan turin thu a pe a. 11 Ti-chuan an man a, sipai rual buk ata phaizawlah an kalpui a, chuta ṭangin Bethulia tuikhur thlengin an hruai a.

12 Khuua miten an lo kal an hmuh chuan an hriamhrei an la a,

tlang chhipah an tlan chho a, vir-vawm thiamte chuan Holofernesa mite chu lungin an lo vawm ruih ruih a, an lo chho zel tur chu an dang ta tlat a. 13 Assuria mite chu tlang lehlamah an put ru a, tlang thutah chuan Akiora chu an phuar a, an hnutchhiah a, an hotupa hnenah an kir leh ta a.

14 An liam hnu chuan Israel mite chu Bethulia khua atang chuan an lo chhuk a. Akiora chu an phelh a, khuaah an hruai a, khaw hotute hmaah an dintir a. 15 Chutih laia khaw hotute chu : Mika fapa, Simeona thlah Uzzia te, Gothoniela fapa Chabrisa te. Mel-khaia fapa Charlamisa te an ni a. 16 Khaw hotute chuan khaw upa zawng zawng an ko khawm a, pun khawmnaah chuan nula leh tlang-val zawng zawng pawh an lo tlan khawm a. 17 Mipui hmaah Akiora chu an rawn hruai a, Uzzia chuan thil awm dan a zaws a. Ani chuan Holofernesa hoa an rorel dan zawsng zawsng. Assuria sipai hotute hmaa a thusawi te, Holofernesan Israelho chunga a tih tum uang deuh maia a sawite chu a hrilh vek a. 18 Mipuin an hriat chuan an bawkkhup a, Pathian an au a. 19 "Aw Lalpa, Van Pathian, kan hmelmanen min uankhum dan hi hria la, min deu em hi, min khawngaih la, min rawn pui teh." tiin an au a.

Bethulia khua an hual

7 Atuk chuan Holofernesa chuan a sipai pumpui leh a lam tang sipai dang a hruaite chu buk thiata, Bathulia pana, tlang kar khante mana, Israelte bei turin thu a pe a. 2 Mi an tam ngei mai.

An ralhuam kengtu mi tam tak chhiar sen loh chhiar tel loin ral-tu mi sipai kea kal nuaikhat leh sing sarih, sakawr chungchuang mi singkhat leh sangnih an ni. 3 An kal tlang a, Bethulia bul, lui ruam tui awmnaah chuan buk an khuar a, Dothan leh Bilbaim khaw inkar an inzar khat a, Jezreel phai dep Kuamona atanga Bethulia inkar an khat bawk a.

4 Israel miten chuti zozai sipai an hnuh chuan an hlau hle a, "Heng mite hian ram pum an ti-chereu vek dawn alawm. Tlang-ah te, phaiah te, mualah te, heng-ho zozai ci tur a awm thei hlei nem," an ti a. 5 An hlau hle na a, Israel mi zawng zawng chuan hriam an la a, in sangah mei an det a, zankhuua ral veng tur an indah a.

6 Atukah chuan Holofernesa chuan a sakawr chungchuang mi zawng zawng Bethuliaa Israel mite hmuh atan a hruai chhuak a. An khaw panna kawngte chu a en fel a. 7 An tui tlan tuikhurte chu a en bawk a. Buka a kir leh hmain tuikhurte chu a la a, a sipai a ventir a.

8 Edom hotu te, Moab hruaitute leh Tuipui kam ram sipai hotute chu Holofernesa hnenah an kal a; 9 "Lalpa, Holofernes, kan thurawn hi ngaithla la, i sipai pakhat mah i hloh lo ang. 10 Heng Israel mite invenna hi an fei a ni lo a, an awmna tlang sang hi a ni zawk; heng tlanga lawn chhoh hi thil awl a ni si lo. 11 Tichuan Lalpa, Holofernes, anni hi bei mai lo la, i sipai pakhat mah an thi lo ang. 12 I bukah awm la, i si-

pai zawng zawng pawh awm mai rawh se; i hote hian tlang thuta tui awmna luah sela, 13 an tui tlan ber chu kan chhutchahsak ang a, tuihalin an chau ang a, an inpe mai ang. 14 A kiang vel tlangah hian keiniho hi kan han chho ang a, buk kan khuar ang a, khawpui ata tumah an tlan chhuah loh nan kan veng ang e. Ahmei apa nau-pang chenin riltamin an thi ang a, khua kan lak hun chuan kawt-thlerah an lo thi rem rum mai ang. 15 I hnena inpek theñ duh loa an lo tang vei hi chutiang chuan i hrem dawn nia," an ti a.

16 Holofernesa leh a thawhpui-te chuan tha an tihpui a, chutianga ti tur chuan thu a pe ta a. 17 Moabho chu Assuria mi sangnga nen an chhuak a, ruamah buk an khuar a, Israel mite tui tlan chu an chhuhsak a. 18 Tin, Edom mite leh Ammon mite chu an kal chho a, Dothan epa tlangah buk an khuar a, an zinga theñkhhat chu chhimchhak Akraba lamah an tir a, chu chu Mokhmur lui kam Chusi kianga awm a ni. Assuria sipai dang chu phaizawl ah an awm a. Ram dàpin an buk chu an sa a, sipai chuti zo-zai awmna tur puan in leh an thil mamawh dangte chu a tam em em a ni.

19 Israel mite chuan an Pathian an au a. An zäm hle a, an hmel-maten an hual tlat a, chhuahna reng a awm si lo. 20 Assuria sipai rual kea kal leh sakawr chung chuang leh tawlawlirite chuan ni sawmthum leh ni li an hual a. Bethulia mite chuan ina an tui neih chu an hmang zo ta a. 21 An tuizemte leh

Thahrui nei tumah an awm tawh lo (7: 22)

an tui dahna dangte chu a kang a, tui in tur chu an sem ker ker a, mahse a dahir ngang lo. 22 An fate chu an chau a, hmeichhiate leh tlangvalte chu tui halin an thi dang a. Thahrui nei tumah an awm tawh lo.

23 Mi zawng zawng, ahmei apa, naupangte chen chuan Uzzia leh khaw hotute chu an rawn hual a, ring takin an au a, hotute hnenah chuan, 24 "Pathianin kan inkar ah rorel rawh se. Assuria mite in lo remi mai lo hi kan chunga thil sual nasa tak in ti a ni. 25 Tumah min puitu an awm si lo. Pathianin an hnenah min blan a nih hi, tui-halin kan chau a, kan thi mai dawn alawm. 26 Assuria-ho chu ko ula, an hnenah inpe mai rawh u; Holofernesa leh a sipaite chuan kan khua hi la sela, ram mai rawh se. 27 Min man sela kan tan a tha zawk ang, an bawihah kan awm

ang a, kan nunna hi zawng min zuahsak ang, kan nupui fanaute thi lai kan hmuu ngam lo a ni. 28 Min thlahtute Pathian, Lalpa chuan kan pute sualna avang leh kan sualna avangin min hrem a nih hi; amah leh lei leh van chhalin kan thil hlauh hi tlentir lo turine kan ngen a che u," an ti a.

29 Pungkhawmho zawng zawng chu ring takin an tap a, Lalpa Pathian an au a. 30 Uzzia chuan an hnena, "Unaute u, intipachang teh u. Ni nga chhung chu i la ṭang ang u; chumi chhungan Lalpa kan Pathian khawngaihna kan dawng mahna, min thlahtlam mai lo ang. 31 Ni nga ral hmaa min rawn puuh loh chuan in sawi ang chuan kan ti ngei ang e," a ti a, mipui chu a t̄intir ta a. 32 Nunauho chu in lamah an haw a, mipaho erawh chu kulh bangah te, in sangah te ral an venna hmun theuhah an kir leh ta a. A khaw pumin a ngui ruai mai a.

Israel hmeithai Judithi

8 Uzzia thu chu Judithi beng a lo thleng a, Meraria fanu a ni a, Meraria chu Okasa fa, Josefa fa, Oziela fa, Kelkia fa, Eliaasa fa, Chalkia fa, Elisha fa, Nathanaela fa, Salamiela fa, Saraseda fa, Israela fa a ni. 2 A pasal Manasea chu ama chhung hnai, a chipui a ni a, buh seng laia thi a ni. 3 A loa buh sengtute a en vel laiin niin a em chau a, khumah an mut a, an khua Bethuliaah chuan a thi a. Dothan leh Belamon inkar loah, a thlahtute kiangah an phum a.

c 7: 28 MSS ȝhenah, "Vawiin bian inpe turin kan ngen a che u," tih a ni.

8: 5 Ro 3: 20; 2 Lal 4: 10

Nu hmel tha tak, mit la tak a ni (8: 7)

4 Judithi chu kum thum leh thla li a inah a hmeithai tawh a. 5 In chungah buk a sa a; saiip a sin a, lusunin a awm reng a. 6 A hmeithai hnu chuan, Sabbath dawn tlaiah te, Sabbath niah te, thla thar dawn tlaiah te, thla thar ah te leh Israelte kut ni leh vanlung hlim niah te lo chuan, ni tin chaw a nghei thin. 7 Nu hmel tha tak, mit la tak a ni. A pasal Manassea chuan rangkachak te, tangkarua te, chhiahhlawh te, bawih te, ran rual te leh ramte a hnutchhiah a, a enkawl zui zel a 8 Tumah relna tur hria an awm lo, saklaw ngaihsak mi tak a ni.

Judithi'n khaw hotute a bia

9 M pui tui nghei mangang zāmhoin hotu Uzzia an hual thu leh ni nga hnua Assuria mite kuta khaw-pui pek a tiām thu chu Judithi'n a lo hriat chuan, 10 a chhiahhlawh nula, a sum enkawltu chu Uzzia te, Chabrisa te, Charmisa te a ina leng

turin a sawmtir a. 11 An lo thlen chuan an hnena, "Ka thu hi min ngaihthlaksak hram teh u. Bethulia khaw hotute in ni a. Vawiina mipui hnena in thusawi kha in ti dik lo a ni. Lalpan ni nga chhunga min rawn puih loh chuan kan hmelmane kutah khawpui hi kan pe ang tiin in intiam tur a ni hek lo. 12 Tun hun anga Pathian fiah tur leh a chunga indah turin tute nge maw in nih le? 13 Engkimtithei Lalpa chu fiah in tum a ni asin, in hrethiam na nge? 14 Mihring thinlung chhung in hre thei lo a, eng nge a ngaihtuah pawh hre thei si lo, mihring siamtu chu engtin nge in hriat phak ang? Thiante u, in hre pha lo tawp ang. Lalpa kan Pathian chu tithinur suh u. 15 Ni nga chhunga min puih a tum loh pawhin a duh hun hunah min la chhan thei asin; a duh leh kan hmelmane mi a tibboraltir thei a ni. 16 Lalpa kan Pathianin thil a tihdan tur nangnin in tuksak thei lo ang, Pathian zawnng mihring ang a ni lo, vau mi a ni lo a, tlawn thluk mi lah a ni hek lo. 17 Tcihuan min chhan turin amah kan nghak mai tur a ni, chutih chhungin tanpui kan dil tur a ni. Tha a tih chuan min ngaitla ang. 18 Tunah chuan kan chi leh kuang zingah, kan khuaah te leh kan ram chhungah mihring siam pathian bia tumah an awm tawh lo. 19 Hman lai erawh chuan an awm thin, chuvangin Pathianin kan pute chu hmelmane a thahtir a, an neih zawnng zawnng a laksak a, an chau der a nih kha. 20 Mahse, tunah zawnng. Lalpa lo chu Pathian dang kan pawm lo e, kan chi tu-

mah hi min hnawl lo ang tih ka ring tlat a ni.

21 Kan khua hi hmelman man sela Judai ram zawnng zawnng pawh an la mai ang a, Jerusalema kan tempul pawh an ram mai ang. Chutianga tempul tibbawrban kan phal chuan kan chungah Pathian a tuan ang. 22 Kan mite tihhlum leh sala an man mawh chu, kan rochun tak ram tihchhiat mawh nen min phurhtir ang. Sala min hruaina rama mite chuan min hmusit ang a, min nuihztbur bawk ang. 23 Tunah, kan hmelmane kutah inpe mah ila, min ti tha hauh lo ang. Kan inpek vah chuan Lalpa kan Pathianin min tizak ngei dawn a ni.

24 A ni, ka thiante u, kan ram mite tana entawnah i tang ang u, an nunna te, tempul leh maicham ven himte kan koah a innghat a ni. 25 Min thlahtute a fiah ang bawk khan min fiah ve ta a nih hi, lawmthu i hrilh zawk ang u. 26 Abraham leh Isaaka a fiah lai kha hre reng ula, Mesopotamia rama a puzawn Labana ran rual a ven laia Jakoba chunga thil thlengte pawh kha hre reng rawh u. 27 An thinlung a fiah ang ema nain min la fiah loh hi. Pathianin min hrem a ni lo a, amah chibai buktute hi min thunun hlek chauh a nih hi." a ti a.

28 Uzzia chuan a chhang a, "I sawi zawnng zawnng chu a dik e, i thu a dik a, hnial rual a ni lo. 29 Tun tum hi i finzia kan hriat hmasakna a ni lo. I naupan lai

ata thil i hriat tlængzia leh puitling taka thil i ngaihtuah ḫinizia kan hria asin. 30 Mahse, mi-pui an tuihal tawngkhawng tawh a, thu intiama, bawhchhe lo tura inphuar turin min nawr na em a ni. 31 Tunah, Pathian ngaihsak tak i ni a, kan mite tan ṭawng-tai la, Lalpa chu kan tuizem khata ruah surtir turin dil rawh, tichuan tui ngheia kan chau hi a reh dawn nia,” a ti a.

32 Judithin a chhang a, “Ka sawi tur hi ngaithla rawh u, ṭhang-thar zel thlenga kan mite hriat tur thil ka ti dawn a ni. 33 Zan-inah in pathumin kan khaw kawng-khar bulah awm ula, ka chhiah-hlawh nula nen kan kal chhuak dawn a ni. Kan hmelmane hnena khawpui pek in tiān ni a thlen hmain, Lalpan a chhan turin min hmang dawn. 34 Eng nge ka tih dawn erawh chu hriat tum suh u, ka tih zawh hma chu ka hrilh lo ang che u,” a ti a. 35 Uzzia leh hotu dangte chuan a hnenah, “Kan malsawmna nen kal rawh, kan hmelmane chunga phuba la turin i hnenah Pathian awm rawh se,” an ti a. 36 Tichuan, Judithi in chung ata chu an kal a, an hmuan-an kir leh ta a.

Judithi ṭawngtaina

9 Judithi chu a bawkkhup a, a lüah vaivut a phul a, a saiip puān sin khuhna chu a hlip a; tin, tlaí lam Jerusalem tempul rimtui hlan hun lai chuan Lalpa hnenah a au a :

2 Lalpa, kan pu Simeona Pathian, Hnam dang mi chunga phuba lak nan khandaih i pe a,

f 9: 2 ‘pawt thler’ tih theih a ni

9: 2 Gen 34: 1-31;

Nula thianghlim Dinaii man a, a fen hlihsaktuf,
A mualpho nan a mal hlim-saka sual luitu,
I phal loh titu chungah chuan a lek ta a.

3 Chu thil vang chuan an hotute sam an ni a,
An tihbawlhhlawh khumah thi-sen a luang a,
An bawihte chu an lal bulah an tlu a,
An latle chu an bawihte bulah an thi a.

4 An nupuite chu an mansak a,
An fanute pawh chu salah an hruai a,
An ro sum zawng zawng pawh chu
I tana ṭahnemngala, an hming chhia
Pawitia ṭanpui diltu che
I mi duh takte chuan an im-sem ta a.

5 Aw Pathian, ka Pathian
Kei hmeithai aw hi ngaithla teh,
Tun hma thil te, tun tum thil te,
Thil lo awm tur te, a ni, tun hma tun hnu
Engkim hi i ruat vek a ni.

I thil tum a tlawlh ngai lo

6 I thil ruat lawkte chuan
“Kan lo thleng ta,” an ti a
I tih tur chu i hre lawk vek a.
Hre sain ro i rel ṭhin.

7 Assuraho hi an va tam em !
Sipai leh sakawr chung chuang-te an chhuang a,
An phaw leh fei rinpuiāh an neih hi,
Indonaa huai, hmelmane um darhut
I hming chu Lalpa a ni
8 I thilitihtheihnaīn an tha chha-la,

- 1 Lalpa chu i nih an hre lo
An sipai rual hi um darh ang che.
I miten chibai an buk ḫinna che
I tempul tihbawlhhlawh an tum
Maicham kil thel an tum hi.
- 9 An chapoin an va uangthuang em,
I thinur mei chu an chungah leih la,
He hmeithai hi tichak la.
A tih turah huaina pe ang che.
- 10 Bawihte leh an pute, an za vai hian
Ka hmui tithemthiamin hmang la,
Tihlum phiar ang che,
An hmel chapo chu
Hmeichhe kut hian titlawm ang che.
- 11 Sipai tam chaknaah i theihna a inngat lo a.
Inngaitlawmte dawmtu i ni.
Hnehchhahte puitu chu,
Mi chak lo leh baihvaite chu i thuam a.
Beisei bote i ṭanpui ḫin.
- 12 Min thlahtu Simeona Pathian,
Ka thu hi lo ngaithla la,
Israel rinchhan Pathian,
Lei leh vana thuneitu,
Luite leh tuifinriat siamt i ni a.
Thil siam zawng zawng Lal i ni.
- 13 Ka dilna hi ngaithla la,
I thuthlāng leh i tempul tih-chhiat tumtu
Zion tlang leh i mite ram i pek
Tihṭiau tumtute hi
Ka hmui tithemthiam la,
Hliam tuarin tlu hlum rawh se.

14 I mi, hnam tin chi tin te hi Engkimtithei, Pathian chak ber chu
I nih hriattir la,
I mi Israelte humtu chu
Nang chauh hi i nih hre rawh se," tiin a ṭawngtai a.

Judithi Holofernesa bukah a kal

10 Judithi chu Pathian hmaa bawkkhupa a ṭawngtai zawh chuan, 2 a tho a, a chhiahhlawh nula chu a ko a, chawlhi leh kut nia a tih ḫin angin inah a lut a. 3A saijp puan sin chu a dah a, a hmeithai silhfen chu a hlip bawk a, a insil a, rimtui a in-hnawih a. A lu a khuih a, sam hren mawina a hreng a, a puan mawi ber ber, a pasal Manassea dam laia hlim hlawp nikhuua a sin thinte chu a inbel a. 4 Pheikhawk te, ke rek bun te, ngun te, zungbun te, bengbeh te leh thi mawi tak takte a awrh a, a hmu apiang mit la turin a inchei a. 5A chhiahhlawh nula chu uain savun peng leh hriak bur a pe a; tin, ipah vai kan te, theipui phoro te, chhang thiang chite a thun khat a, engkim a tēl fel a, a chhiahhlawh nula chu a kentir a. 6 Bethulia kulh Kawngkhar lamah an kal a, chuta lo ding Uzzia chu khaw hotu dang Chabrisa leh Charamisa te nen an va hmu a. 7 Judithi chu a kawr thlaka hnawih mawite nena a inchei an hmu chuan hmeli ḫha an ti em em a. 8 a hnena, "Kan pute Pathian in malsawm che sela, i thil tih-tum chu tihlawhtling rawh se. Jerusalem tan ropuina thlentu ni la.

A hmel an en a, tha an ti em em a (10 : 14).

Israelte tan hnehna thlen ang che,” an ti a.

9 Judithi chu Pathian chibai bukin a kun a. An hnenah, “Kawngka mi hawnsak rawh u, in sawi hi tihlawhtling turin ka kal dawn a ni,” a ti a. A sawi angin tlangvalte chu kawngkhar an hawntir a. 10 An hawn chuan Judithi chu a kal chhuak a, a nula hruai chuan a zui zel a, khuaa mite chuan tlang pang an kal liam a, ruam an kân thlengin an en zui a, an hmu pha ta lo a. 11 Hmeichhiate chuan ruam chu an kal tlang a, Assuria buk tawn-tirha ral vengtuten an lo hmu a. 12 Judithi chu an man a, “Eng hnam nge i nih? Khawi aṭanga lo kal nge i nih? Khawiah nge i kal dawn?” tiin an lo zawl a.

“Hebrai mi ka ni, kan mite zing ata ka lo tlan chhia a ni, in hneh ngei dawn a, in tiboral vek dawn si

a. 13 In hotu ber Holofernesa hnenah thu hrilh tur pawimawh tak ka nei a, ka kal dawn a ni. Mi pakhat mah hloh loa tlang ram bi a lak vek theih dan kawng hrilh tur ka nei,” a ti a.

14 Mite chuan a thusawi chu an ngaithla a, a hmel an en a, tha an ti em em a. 15 “Kan hotupa hmu tura i lo chhuk hian i nun i chhanhim a ni. A puan inah kal nghal rawh. 16 Thenkhatin kan hruai ang chia, a hnen kan thlen ang che. A hmaa i awm hunin hlau suh la, min hrilh ang kha hrilh ang che, a lo ti tha hle ang che,” an ti a. 17 An zinga mi za chu Judithi leh a nula hruai kalpui turin an ruat a, hmeichhe pahnih chu Holofernesa puan in ah an hruai ta a.

18 Judithi lo thlen thu chu puan in tinah a thang nghal a, an phi ruai hlawm a. Puan in

pawna Holofernesa nghaka a din
lai chuan Assuria sipaite chu an lo
kal khawm tup tup a, an en tuai
mai a. 19 A hmel chu tha an ti
em em a, Israel mite chu mi duai
lo an nih an rin phah a. "Hetiang
hmeichhe nei hnam hi tu nge ngai-
nep thei ang? An mipa zawng
zawng that vek ila a tha ang. mi
zawng zawng an zial buai zo ang
asin," an ti hlawn a.

20 Tin, Holofernesa vengtute
leh a thuihraite chu an lo chhuak
a, puan inah chuan an hruai lut a.
21 Ani chu a khumah, tholen senduk,
rangkachak te, emerald te,
lunglu te nena tah pawlh hnuaih
a lo hmu a. 22 Judithi lo kal thu
an hrilh chuan puan in pindan
tawntirhah chuan a lo chhuak a,
tangkaruaa siam khawnvarin a
kalna tur chu an chhit ensak a.
23 Judithi chuan a va hnaih a, a
thuihraite nen chuan hmeltha an
lo ti em em a. Judithi chu a bawk-
khup a, chibai a buk a, mahse
chhiiahhlawhte chuan an kai tho a.

11 Holofernesa chuan a hnent-
ah, "Thlaphang suh, hlauh
tur a awm lo e, Leilung zawng
zawng lal Nebukadnezzara rawng
bawl duh chu tumah ka tina ngai
lo. 2 Tlang rama in mite hian min
tham lo em suh sela chuan an
chungah ka fei ka lek lo tur, heng
thil hi mahni chungah an inthlen a
ni. 3 Engvangin nge i rawn tlan-
sana, kan hnena i lo kal min hrilh
teh. Him takin i awm ang, thla-
phang suh. Zaninah pawh kan
zuah che a, i tan hlauhawm a
awm lo e; 4 Tuman an tina lo
ang che, kan pu Nebukadnezzara

mi leh sa dangte ang bawkin tha
takin kan enkawl ang che," a ti a.

5 Judithi chuan a chhang a,
"Ka Lalpa, i bawih thu hi ngai-
thla la, ka sawi tur hi bengkhawn
ang che, zanina ka hrilh tur che
hi thu dik a ni. 6 Ka thu anga
i tih chuan Pathianin nangmah
hmangin thil ropui tak a ti ang.
chumi ti tur chu i ni, ka Lalpa,
i hlawhchham lo ang. 7 Khaw-
vel pumpui Lal Nebukadnezzara
chu dam reng rawh se, a mi
zawng zawng a thuhnuua dah
tura rawn tirtu che thunehna chu
dai hek suh se. Nangmah avang-
in mi zawng zawngin a thu an
awih ta a, ramsa te, ran rual te
leh chungleng sava te lam pawh-
in a thu an awih tak hi. 8 Khaw-
vel mi zawng zawngin Assuria si-
pai hotu thiam ber, fing ber leh
romhre ber, tuma tluk loh i nih-
zia an hria. 9 Bethulia miten
Akiora kha an zuah a, ral inrel-
na hmuna in hmaa a thusawite
kha a hrilh vek a ni. 10 Ka Lal-
pa leh hotupa, a thu sawi kha
ngainep suh la, ngaiantuah ngun
zawk teh. Thu dik tak a sawi a
ni. An Pathian chunga thil an
tihsual chauh loh chuan kan hnam
hi tuman an khawih thei lo a, an
hneh thei hek lo.

11 Mahse, tunah, ka Lalpa, thil
harsa engmah i tawk lo ang, i
tihtum chu a tlawlh hek lo ang.
Israelten thil tisualin an Pathian
an tithinur tēp a ni, an ral mai
ang. 12 An ei tur cñhek khawm
an ei zo a ni tawh a, tui lah an
tlachham ta bawk. An Pathian
Danin a khap, an buh ei thian

lohte chu ei mai an tum ta a ni. 13 Jerusalema Pathian rawngbawltu puithiamte chauh ei thian buh thar hmasa dahhran te, uain leh olive hriak sawma pakhat chu ei mai an tum a ni. Chung thil thianghlimte chu mi dangin kan ei thiang lo. 14 Amaherawhchu, Jerusalem mite chuan chu dan chu an bawhchhe tawh a, Bethulia khuaa mite pawhin Jerusalem hotute hnenah an tih anga an tih ve dil turin mi an tir tawh a ni. 15 Phalna an hmuha, an ei ni la lain anni chu i tiboral mai thei ang. 16 Heng thu hi ka hriat veleh ka mite chu ka tlansan a ni. Khawvel mi zawng zawngin an hriata mak an tih huai huai tur i tan ti turin Pathianin min tir a ni.

17 Ka Lalpa, Pathian ȣih mi ka ni a, achhun azan vana Pathian chibai ka buk ȣhin. In bükah hian ka awm ve ang a, zan tin ruamah khuan Pathian hnenah ka ȣawngtai ȣhin ang e, Israelten thil sual an tih hun min hrilh ngei ang. 18 Ka hriat veleh ka lo kal ang a, ka rawn hrilh ang che, i sipaite nen in bei dawn nia, lo ȣang tur reng an awm lo ang. 19 Judai ram lailiah ka hruai ang che a, Jerusalem kan kal ang. Chu khawpuiah chuan lallukhum ka khumtir ang che. Jerusalem mite chu pu nei lo beram rual ang maiin i um darh vek mai ang. Ui pawhin an ngur ngam lo ang che. Heng thil hi Pathianin min hmuh lawktir a, hrilh tur chein mi tir a ni," a ti a. 20 Judithi thu chuan Holofernesa leh a ȣhuihrauite chu a ti-

lawm a, a thu chu fing an ti hle a. 21 "Khawvel puma hmeichhe hmeltha ber leh fing ber a nih dawn hi," an ti a.

22 Holofernesa chuan a hnennah, "Kan chak zawkna thlen tur leh kan lalpa tham lotute tiboral tura i mite hnen ata rawn tirtu che Pathian chungah lawmthu awm rawh se. 23 Hmeichhe hmeltha tak i ni a, i thu lah a tha. I sawi anga i tih chuan, i Pathian chu ka Pathian a ni ang a. Lal ber Nebukadnezzara lal inah i awm ang a, khawvel pumah i thang huai huai ang," a ti a.

Judithi an sakhaw lamah a rimawm zel

12 A chaw eina tur tangka raw thlengte an dah fel tawh a. Holofernesa chuan ama chaw leh uain hluisak turin thu a pe a. 2 Judithi chuan, "In chaw ka ei thiang lo, Pathian dan ka bawhchhe dah ang e," a ti a. 3 Holofernesa chuan, "I neih sa i ei zawh hunah chutiang chaw khawia mi nge kan hmuh theih ang? Kan zingah i chite pakhat mah an awm si lo," a ti a. 4 Judithi chuan a chhang a, "Nang, ka lalpa i nun chhung. Lalpan keimah hmanga tih a tum a tih hma chu, ka rawn ken hi ka tla ang," a ti a.

5 Holofernesa ȣhuihrauite chuan puau in pakhatan hruai a, a mu ta a. Zing ven hun khawvar hma lawkin a tho a, 6 Holofernesa hnenah, **"Ka lalpa, ka kal chhuaha ka ȣawngtai mi phalsak turin thu pe ta che," tiin thu a thawn a. 7 Holofernesa chuan a vengtu sipaite chu kaltir ȣhin tur-

in thu a pe a. Bukah chuan ni thum a awm a, zan tin Bethulia ruamah chuan a kal a, tuiyah chuan a inbual a. 8 A inbual zawh chuan Lalpa, Israel Pathian chu, a mito chhan tur leh a thiltih tum tihlawhtling 'urin a dil thin a. 9 A intihthianghlim zawh chuan bukah a lo kir a, tliai lama chaw a ei thlengin puan inah a awm thin a.

Holofernesa rui

10 Ni li niah chuan Holofernesan a rawngbawlute tan chauh ruai a theh a, sipai hotute chu tu-mah a sawm lo. 11 A thil neih enkawltu, mi tilreh, Bagoasa chu a ko a, "I mi ven Hebrai hmeichhia kha va ko la, kan zinga ei leh in turin thlem rawh. 12 Hetiang hmeichhia kan blah chuan a zialo hle ang. Kan tlawnm theih loh chuan miin min nuihzat ang e," a ti a. 13 Holofernesa hma ata Bagoasa chu a chhuak a, Judithi hnenah a kal a, "Nang hmeichhe hmeltha leh duhawm, ka Lalpa dawhkan mawi turin i lo kal thei lawm ni? Lal Nebukadnezzara nulate angin a bulah i ein i in dawn nia," a ti a. 14 Judithi chuan "Tu nge maw ka niha, ka Lalpa sawmna ka ngaihnep theih ang? A duh apiang pakhat mah tihhreh ka nei lo e, chutiang tih chu ka dam chhunga ka lawmna ber a ni ang," a ti a. 15 Judithi chu a tho a, a mawi thei ang berin a inchei a. A chhiahhlawhnu chu a kal hmasa a, Bagoasan beramno vun, a chaw ei thutphat atan a pek chu, a va phahsak a. 16 Judithi chu puan inah chuan a lut a, a

thu ta a. Holofernesa chuan a it hle a, han nawk vel chakin a zauthau a. A hmuh tantirh ni atang tawh kban mutpuina hun remchang a melh tawh a ni. 17 "Uain inho ila, hlim takin i awm teh ang u," a ti a. 18 Judithi chuan, "Ka Lalpa, thil chakawm tak a nih chu, vawijin tluka ni hlimawm ka la tawng lo," a ti a. 19 Amaherawhchu a chhiahhlawhnu thil buatsaih chauh chu a eiin a in a. 20 Judithi chuan a zial a ta hle a, ni danga tum khata a in thin aia tam dahir uain a im a.

13 Zan a lo rei ta hle a, Holofernesa rawngbawlute chu an inthiar fihlim a. Bagoasa chuan puan in chu pawn lamah a khar a, chhiahhlawh dangte chu an hotupa awmnaa luh a khap a. Mut tumin an kal ta theuh a, ruai chuan a awh rei em avangin an chau hnawp vek a ni. 2 Judithi chu puan inah amah chauhin, Holofernesa rui hnep, a khuma muthal der nen chauh chuan an awm ta a. 3 Judithi chu zan tin tawngtaia a kal thin anga a kal tur zui turin pawnah a chhiahhlawhnu chuan a lo nghak a, Bagoasa pawh kha a tih dan pangngaia tawngtai turin a kal dawn tih a hrilh bawk a. 4 Mi sawmte leh chhiahhlawhnu an tin tak vek hnu chuan Judithi chu Holofernesa khum hrulah a ding a, a rilruin a tawngtaia a:

Chakna zawng zawng neitu
Lalpa Pathian,
Jerusalem tiropui turin

Ka kut hi han tihmuingil teh,
 5 Tun hi i rochante chhan hun
 a ni.
 Min bei tura hmelma lo thawk-
 te hi
 An chhiat vek nana ka thil
 tum hi
 Han tihlawhtling ang che," a
 ti a.

6 Holofernesa khum lu bana
 khandaih chu a pan a, a la thla
 a, 7 khum chu hnaihin a samah
 a tham a. 8 'Tunah chakna min
 pe rawh. Aw Lalpa, Israel Pa-
 thian," a ti a; tin, a theih tawp-
 in a nghawngah vawi hnih a sat
 a, a lu a sat bung a, a taksa chu
 khum ata a hnuuk thla a, 9 tholen
 chu a ban ata a hlip a, chumi
 hnu deuhah chuan a kal chhuak
 a, Holofernesa lu chu a chhiah-
 hlawhnu chu a pe a, ani chuan
 a chaw paina ipah a khung a.

Judithite Bethuliaah an haw

10 An pahnih chuan tawngtai
 tura an tih thin ang khan an kal
 chhuak a, buk chu an kal pel a,
 ruam kal hualin Bethulia kulh-
 kawngkhar chu an pan ta a.
 11 Hla deuh atangin Judithi chuan
 kawngkhar vengtute chu a au a,
 "Hawng rawh u, kawngkhar hawng
 rawh u. Pathian, kan Pathian
 chu kan hnenah a awm a, a chak-
 na chu Israel tan tilangin vawiin-
 ah ngei a thiltihtheihna chu kan
 hmelmane chungah a hmang ta," a
 ti a. 12 Khuaa miten a aw an
 hriat chuan kawngkhar lamah an
 lo tlan a, khaw hotute chu an
 ko a, mi lian leh mi te an lo
 tlan a. 13 Judithi a lo kjr leh
 reng an ring lo a ni. Kawngkhar
 an hawng a, hmeichhiate chu an

luhtir a, hmu chiang turin mei
 an chhem a, a velah chuan an
 lo kal khawm a. 14 Judithi chu
 a au a, "Pathian chu fak rawh
 u; amah chu fak rawh u; Israel
 chhungkaw lakah a zahngaihna la
 kir lotu, zanin ngeia ka kut
 hmanga kan hmelmane titualphoton
 Pathian chu fak rawh u," a ti a.
 15 Tin, ip ata Holofernesa lu chu
 a la chhuak a, a entir a, "En
 teh u, Holofernesa, Assuria sipai
 hotu lian ber lu hi! Hei tholen
 hi a hnuai a rui let dera a mut-
 na a nih hi. Lalpa chuan hmei-
 chhe kut hmangin a titlawm ta a
 ni. 16 Ka kalna kawng tluana mi
 hruiatu Lalpa chu chhalin chhia
 ka chham e, ka hmelmane a ti a, a
 boral ta a nih hi, tihbawlhhlawh
 ka ni lo a, min tihmingchhe hek
 lo, Lalpan min veng zel a ni,"
 a ti a.

17 Mi zawng zawng chuan mak
 an ti em em a; Pathian chu chi-
 bai bukin an kun a, rual takin,
 "Lalpa kan Pathian, vawiina i
 mite hmelmane titlawmtu, fakin awm
 rawh," an ti a.

18 Uzzia chuan Judithi hnenah,
 "Ka fanu, lei chunga hmeichhia
 azawngah Pathian Chungnungbera
 chuan mal a sawm che a nih hi.
 Lei leh van siamtu Pathian chu a
 va fakawm em. Kan hmelmane pui
 ber lu tan turin a hrui che a.
 19 Pathian i rinzia hi tuman an
 theihngihlh lo ang a. 20 Pathianin
 chawimawi kumkhua che sela, mal
 sawm che rawh se. I mite thil
 tuar tikiang turin i nun chan
 i huam a, Lalpa laka rinawm takin
 i awm lat si hi," a ti a.

Mi zawng zawng chuan,
 "Amen, Amen," an lo ti a.

Judithi thu rawt

14 Judithi chuan an hnenah, "Thiante u, ka thu rawt hi ngaithla rawh u. He lu hi la ula, khaw kuh bangah khai rawh u. 2 Hruaitu insiam ula, khua a lo vara ni a chhuah veleh in ral-thuamte la ula, a thei zawng zawngin khua ata zui chhuak thup thup rawh se. Assuria mite buk fal bei tur ni awm takin kal ula, bei tak tak lem suh u. 3 Assuria mite chuan an ralhuam an chuh ang a, an buk lian an pan ang a, an hotute an thawng tho ang, anni chu Holofernesa puan inah an tlan ang a, mahse an va hmu si lo ang. 4 Hlauin an chhai anga, an tlansan ang che u; tichuan nangni leh Israel ramri chhunga awm zawng zawng hian in um ang a, an tlanchhia chu kawng lakah in that dawn nia. 5 Amaherawhchu Ammon mi Akiora kha han ko teh u, Israel thiam lo taka titu leh kan hnena thi ve tura rawn tirtu lu hi han hmu ve phawt teh se, a hria emaw," a ti a.

Akioran Juda sa a phum

6 Akiora chu Uzzia in ata an ko a, a lo kal a, mipui punghawm zinga mi pakhatin Holofernesa lu a lo keng a han hmuh chuan a thi-dang a, a tlu a. 7 An tung tho a, Judithi ke bulah chuan a bawkhup a, chibai a buk a, "Judai ram buk zawng zawnga miten i fak hla sa rawh se. I hming sawi an hriatin hnam dangte chu khur zawih zawih rawh se. 8 Heng thil hi engtin nge i tih theih min han hrilh teh?" a ti a. Judithi chuan mipui hriatin khua ata a chhuah

ni atanga chumi tuk thlenga a thiltih chu a hrilh vek a. 9 A sawi zagh chuan mipui chu an au chiam a, an hlim thawm chuan khawpui chu a khawk rum rum a. 10 Akiora chuan Israelte Pathian thiltih zawng zawng chu a hriatin Pathian chu a ring ve ta chiah a, a serh tanin Israel zinga lak luh a ni ta a, a thlahte pawh tun thlengin an la ni ta zel a ni.

Holofernesa-ho an chiae

11 Kawl a lo enin Holofernesa lu chu kuh bangah an tar a, an ralhuam an la theuh a, khaw pawnaw kawngah, a pawl pawlin an kal chhuak a. 12 Assuria miten an hmu chuan, an hotute an hrilh a, anni chuan hotu lian zawk an hrilh chhawng zel a. 13 Holofernesa puan inah an lo kal a, Bagoasa hnena, "Kan hotu pa kaito rawh, heng bawiho hian min beih an rawn tum ngam tehchai a, nuai bo vek an duh a ni awm e," an ti a.

14 Bagoasa chu a lut a, Holofernesa chu Judithi nen an la mu emaw tiin puan in chhungnung pindan zar bulah chuan thawm a ban neih a. 15 Tuman an chhan loh avangin puan zar chu a han keu a, mutna pindanah chuan a lut a. khum ban bulah mitthi ruang, lu byla lo tlu der chu a hmu a. 16 A au vak a, ring takin a tap a, a te tung a, a puan a pawthler a. 17 Tin, Judithi awmna puan inah a kal a, a va hmu lo a; mite hnenah a zuang chhuak a, 18 "Bawihho hian min tiham a ni e. Hebrai hmeichhe pakhatin Nebukadnezzara ram chungah

mualphona a thlen tak hi. En teh u, Holofernesa chu leiah, lu nei lovin a tlu der mai," tiin a au ta vak a. 19 A thu sawi chuan Assuria sipai hotute chu a tizam zo a, mangangin an puan an pawt-thler a, an thlaphang leh tap thawm chuan buk chu a khat ta a.

Israelho an chak ta

15 Assuriaho bukah chu thu chu a than chhuah chuan an chiai ta vek a. 2 Hlau leh thlaphangin an darh nghal a, inhawirkhawm tumna pawh an nei lo, phaizawl leh tlang ram kawng tinah an tlan chhe ta a. 3 Bethulia vel tlanga inkulhte pawh an tlan chhe ve ta a. Tin, anmahni umin Israel mi sipai kum tling zawng zawng chu an hawk chhuak a. 4 Uzzia chuan Betomosthaim-ah te, Bebai-ah te, Chobash-ah te, Chol-ah te leh Israel ram zawng zawngah thil awm dan hrilh turin mi a tlantir a, an hmelmaneumpui tur leh tihborralpui turin a sawm a. 5 Chu thu chu an hriat veleh Israel mi tawh chu an lo hawk a, hmelmaneuchu an that a, Choba thlengin an um a. Assuria buka thil thleng chu zualko te ka atanga an hriat chuan Jerusalem mite leh tlang rama awmte pawh chuan an rawn beih-pui a, Gilead leh Galili rama awmte chuan Assuria sipai lo tlan-chhiate chu an lo lambun a, an that teuh a. Damaska thleng dawnin an um a. 6 Bethulia khua la awmte chu Assuriaho bukah an kal a, an suasam a, hausak hnawknna tham rallak sum an hawn a. 7 Israel sipai ral umho lo kir

Israel pasaltha... i ni (15 : 9)

pawh chuan an lak bang chu an duh duh an la ve a. Thil lak tur a tam em kher a, an vel tlangram leh lui dung khuaa awmte pawh an sem a.

Israelten hnehna an lawm

8 Puithiam lal ber Joakima leh Israel roreltute chu Lalpan a mite tan thil ropui tak a tih, anmahni mit ngeia hmu tur leh Judithi hnena lawmthu sawi tura Jerusalem atangin an lo kal a. 9 An lo thlen chuan Judithi chu an fak a, "Jerusalem tiropuitu, Israel pasaltha, kan mite chhuantawlawli i ni. 10 Nangmah maiin Israelte tan hnehna i thlen a, engkimtithei Pathian chu i thiltihah a lawm em em a ni. I dam chhung zawng malsawm che rawh se," an ti a. Mi zawng zawng chuan, "Amen" an lo ti a.

11 Assuria-ho buk chu ni sawmthumah an thiar zo hram a. Holofernesa puan in chu, a tangkarua zawng zawng nen, a berhbu

te, a khunte leh a bungruate nen Judithi an pe a. Ani chuan a la a, a sabengtung chu zo tawkin a phurhtir a, a tawlailirte pawh a rawn la a, bungruate chu a dah vum thur a. 12 Amah en turin Israel hmeichhia zawng zawng an lo tian khawm a, amah fakin an zai a, chawimawi nan an lam a. Chu hlimna ni-ah chuan Judithi leh hmeichhe dangte chuan pangpara chei tiang an vai a. 13 Oliv hnahn phiar an khim a, nulaho lam chu Judithi chuan a ho a. Israel paho chuan an hnungah an zui a, pangpar thi an khim a, an ral thuam nena inthuamin fak hla an sa a.

Judithi fak hla

16 Israel zawng zawng hmaah chuan he fakna leh lawmthu hrilhna hla hi Judithi chuan a sa a, mi zawng zawngin phur takin an zawm a:

2 Ka Pathian chu perkhkuang nen fak ula.

Darbenthek nen Lalpa fak hla sa rawh u,

Hla thar sain zai vawr ula,

A hming fakin tanpuiah sawm rawh u.

3 Lalpa chu mi huaisen, hmema umtu,

Ral laka min humtu a ni.

A mite zinga cheng thina chu.

4 Hmar lam tlang atangte khian Assuriaho an lo liam dul dul a. An darfeng rual a sang telin Phai zauah an tlim hmrur mai, Sakawr chuangten mual tin an dap.

5 Kan ram hal ral an duh a,

Kan val rual sgm an rel
Kan pawm lai leichar vuak nan,
Kan fate tingmit an duh a,
Kan nulate kawi bo an tum.

6 Engkimtithei Lalpa chuan tha a thawh a,

Hmeichhe kutin a lo dang ta.

7 An mi hrang lawt chu darfeng val huai

Ral hrat rual hmaah a tlu lo a,
Merari fanu Judithi sakmel chuan

A titlawm ta zawk a ni.

8 Hnam tihduhdah Israel chhan turin,

A hmeithai puan a bang a,

Puan zaisin mawi a bat a,

A inhawih nam rem rem,

A bahsam hren mawi nen.

9 A phei bun mawiin a thinlai zem e,

A sakmelin a lêm uai der a,
Kawlhnam a bat ta e.

10 Persia mi huai rual an khur a,
A huaizia Media rualin mak an ti.

11 Hnehna lawmin kan mite an au a,

Mi chak lo, nek behte chuan Ral rual an um a Thlabarin an tian dark ta.

12 Bawihnu fate chuan an um a,
Bak lengin an tlanchhia,
Sal tlan ru angin kan thal phung a,

Lalpa Sipaiten an nuai ral ta.

13 Ka Pathian tan hla thar kan sa ang a,

Lalpa, i ropuiin thil i ti thei a,
Tuman an hneh lo che.

14 I thilsiamten i thu zawm sela,
Thu i pe a, an lo awm ta a.
I thawkkhum a, siam an lo ni ta.

- 15 Tlangte leh tuifinriat an nghing
a,
Khawihnu angin lungpui pawh
a tui.
I thuawihtute erawh chu i
khawngaih thin.
- 16 Maichama inthawina sa tui ber,
Thilhlan rimbui ber aiin.
A thu awihtute chungah Lalpa
a lawm thin.
- 17 Kan mite laka inlek hnam chu
Rorel niah Lalpa Engkimtithei-
an a hrem ang.
An kang ang a, an lung nuai
nuai bawk ang.
Na tuarin an rum kumkhua
ang.

Judithi hming a thang

18 Jerusalem an thlen chuan an
inthian a, Pathian chibai an buk
a, halral thilhlan te, duhthua
thilhlan te, thilpek te an hlan a.
19 Judithi chuan Holofernesa bung-
rua mipuiin an pek zawng zawng
chu Pathian hnenah a hlan a.
khum pindan ata tholen a lak
pawh chu thutiam thilhlan atan

a pe a. 20 Thla thum chhung
chu Jerusalem tempul tualah an
kut a, Judithi chu a tel zel a.

21 An tiak hnu chuan mahni
in lamah an haw ta a. Judithi
pawh chu Bethulia-ah ama hmuna
awm turin a haw a. A dam
chhungin Israel ram pumah a
hming a thang chhuak a. 22 Neih
tuma hektu tam tak an awm a;
mahse a pasal Manassea thih hnu,
a pute hnena an dah hnu pawhin,
a dam chhungin, pasal nei loin a
awm. 23 A hming thang deuh
deuh a, a pasal inah kum za leh
kum nga a nih thlengin a dam a.
A chhiahhlawh nula chu a chhuah
a. Bethulia-ah a thi a, a pasal
Manassea thlanah an phum a, Isra-
el mite chuan ni sarih an sun a.
24 A thih hmain a ro chu a pa-
sal Manassea laichin hnai zualte
leh ama laichin hnaite zingah a
sem a.

Judithi dam lai leh a thih hnu
rei tak thlengin tumahin Israel an
rawn nger ngam lo.

16 : 16 Is 15 : 22; Sam 51 : 16,17; Hos 6 : 6

ESTHERI (GRIK) LEHKHABU

Thuhmlsruai

Thuthlung Hlui bua Estheri Lehkhabu hi Hebrai leh Aramaik tawng in-pawlha ziak a ni. Grik tawngin BC 120 dawn vel lai khan an letling a. Tuna Grik Baibula a chuan dan hi chuan Hebrai Baibul-a mi ai chuan a sei a, thu belh te leh tihdanglam te pawh a awm, hming chuangte pawh a inang lo. Kan Baibul-a a chuan dan leh Grik Baibul-a a chuan dan dang-lamna hriat a awlsam nan Grik Baibul-a a chuan dan indawta lehlin a ni. Thu belhte hi bung number pangngai a ziak loin Bung A,B,C,D, tia ziak a a ni A chang number chu Good News Baibul anga ziak a ni. Heng bung belhah hian thil lo awm chhan sawi dan te, a tawp bawk dan te a lang danglam deuh, Pathian thiltih a nih dan sawi tel a ni a, sawrkar lehkhya ziak dan hmanga ziakte leh tawngtaina te a chuang.

A chhunga thu awm

Estheri Lalnu a ni	A : 1 — 2 : 23
Hamanan Judate rawt a tum	2: 1 — 5: 14
Hamana khai hlum	6. 1 — 7: 10
Judaten hmelma an hnhe	8: 1 — F: 10
Thu tlangkawmna	

Mordekaia mumang mak

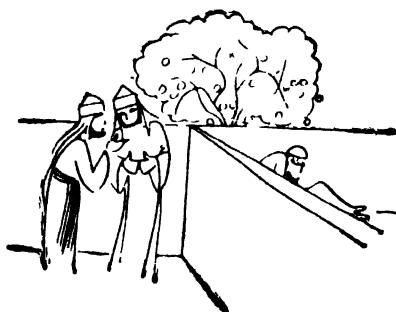
A^a Lal ropui Artezerziab rorel kum hnihna, Nisan thla, ni khat niah, Mordekaia, Jaira fapa, Semeia fa, Kisa fa, Benzamina chi chuan mumang a nei a. 2 Mordekaia chu Jula a ni a, Susa khaw-puia cheng, lal hna sang tak thawk a ni. 3 Babulon lal Nebukadnezzar-an Jerusalem ata sal atan Juda lal Jekonia a hruai tuma tel ve kha a ni. 4 A mumang chu hetiang hi a ni: Bengchheng rum rum, buai nuai nuai, têk tla bur bur leh lirnghing, lei pum tichiai a lo awm a. 5 Dragon lianpui pui pa-hnih insual tuma inhrosa an lo

lang a, an thawm chu rapthlak tak a ni. 7 Khawvel tan chuan hun thim leh dur, buaina leh manganna, chhiatna leh boralna hun a ni. 8 Pathian mi felte chu an thlaphang hle a, an chunga thil tha lo, an hmaa awm chu, an hlaau a, thi mai turin an in-puahchah a. 9 Mahse tanpui dil-in Pathian an au a. An dilna chu heti hian a rawn chhang: Tuihna tê tak tê atangin lui lian tak a lo luang chhuak ta dul dul a. 10 Kawl a lo eng a, ni a lo chhuak a, mi tlawmte chu chawisan an ni a, an hmelma chapo takte chu an tiboral ta zawk a.

a A : 1-17 hi Saptaung bu thenah Bung 11 : 2-12 : 6 lamah chuantir a ni

b A : 1 Hebrai tawnga sawi dan chuan 'Ahashuera' tih a ni

A : 1-3 2 Lal 24 : 10—16

an phiar ru ngaithla a (A1 . 13)

11 Mordekaian Pathian thil tih tum mumanga a hmu chu a han ḥhang harh a, nilengin engtihna nge tih hriat tumin a ngaihtua a.

Mordekaian lal nun a hum

12 Mi tilreh pahnih, Gabatha leh Tharra chuan lal in an ven laiin Mordekaia chu lal hung chhungah a chawl a, 13 thil eng emaw an phiar tih a hriat chuan an thusawi chu ngun takin a ngaithla a, lal thah tum an ni tih a hre ta a. Lal hnena chuan a kal a, mi tilrehte thil tih tum chu a hrilh a. 14 Lal chuan a chhal a, an inpuang a, an hreria an tihlum ta a.

15 Thil chhinchhiah dah khawmnaa vawn that turin chu thu chu lal chuan a ziaktir a, Mordekaia pawh chuan a ziak ve a. 16 Lal chuan Mordekaia chu lal roreltu zinga tel turin a ruat a, a thil tih avang chuan lawmman tam tak a po bawk a.

17 Bougaean mi, Hammedutha fapa Hamana chu lalin a duh em em a; ani chuan Mordekaia vang-

in mi tilreh pahnih chu tihhluum an ni tih a hriat chuan Mordekaia leh a chipui Judate chu tihchhiat a tum ta a.

Lalnu Vastinin Lal thu a awih lo

1 Artezerzia, India aṭanga Sudan thlenga ram bung za sawmhnih pasarih chunga roreltu hun laiin heng thil hi a lo thleng a ni. 2 Hetih lai hian Persia ram Susa khawpuiah a lal a, a rorel kum thumna kum chuan lal thian te leh ram tina mi pawimawh te, Persia leh Media mi ropuite leh ram bung awptu liante tan ruai a theh ac. 4 Thla ruk chhung a ram hau-sakzia leh ropuizia, a lalzia leh a neihnungzia a entir a. 5 Chumi zawh chuan khuaa hnam dang awmte tan lal in hung chhungah ruai ni sarah a theh a. 6 Chutah chuan puan zaisin var chi te leh puan mawi chi dang an zar a, puan zaisin senduk hruiah an bang a. Hruihrual chu sailung var leh lung bana tangkarua leh rangkachak bawkah chuan an thlung a. Hung chhung chuan sailung var, a hrang chi te, a tle chi te, a var hlak chitein an phah chhuak a. Rangkachak leh tangkarua siam, ḥutna an hung thluah bawk a. Chung ḥutna chu puan zai sin tak tah, ze hrang hrang, a tlang rose par lem chuangin an tuam vek a. 7 Zu no atan rangkachak leh tangkaraw no an hung teuh a, no pakhat chu, lung man tam, tangkaraw kilogram maktaduai khat man hua cheimawi a ni a, mi hmuh atan an hung bawk a. Lal

c 1 : 3 MSS ḥenah ‘inneihna ruai’ tih a ni

1 : 1, 2 Ezr 4 : 6

in tur dahnaah chuan uain a tam hle a, a thlum em em bawk a. 8 Duh tawk tawka in tur a ni, Lal chuan chhiahhlawhho chu an mi sawmte duh zat zat sem zel turin thu a pe a ni.

9 Chutih lai chuan lalnu Vasti pawhin lal in chhungah chuan nu-ho tan ruaipui a lo Ქheh ve bawk a.

10 Ni sarih ni chuan Lal chu a so puam ta hle a. Hamana te, Mazana te, Tarra te, Borazea te, Zatholtha te, Abataza te, Tharaba te, lal bula awm Ქhin mi tilreh pasarih te chu, a ko a, 11 a hmel Ქhatzia hotute leh mi dangte hmuh theih turin lalnu chu lal-lukhumm khum chunga rawn hruai chhuak turin thu a pe a, nu hmeltha tak a ni reng a. 12 Lal-nu Vasti chuan lal thupek chu a zawn duh lo a, chhiahhlawhte chu a rawn zui duh ta lo a. Lal tan chuan a mualphothlak hle a, a thin a rim ta hle a.

13 Mi fing, dan hre mi a rawn a, hetiang thilah hian dan hre mi an rawn reng Ქhin a ni. 14 She-thara te, Admatha te, Tarshisha te, Meresa te leh Memukana te a ko a. Heng mite hi Persia leh Media ram roreltu lian an ni, duh duha lal pawh thei, ram chhunga hruaitu lawr an ni. 15 "Ram dan angin lal thupek hnialtu Vasti chu engtia tih tur nge ni ang?" tiin a zawl a. 16 Memukana chuan hotu dangte hriatin lal hnena, "Lal-nu Vasti hian Lal hi a hmusit mai pawh a ni lo, roreltute leh a rama cheng zawnzawng pawh a tham

lo hle tihna a ni. 17 Lalnu tihdan hi nuho zawnzawng an hria ang a, an pasalte tham loh an chin phah dawn a ni. 'Lal Artezerian a hmaa inlan turin Lal-nu Vasti thu a pe a, mahse a kal duh lo," an ti ang. 18 Ni tlak hmain Persia leh Media roreltu-ho nupuite pawhin Lalnu tihdan chu an hre vek ang a, an pasalte an tham lo ve nghal ang, thinura inhau kan hmabak mai a ni. 19 Lalin rem a tih chuan Vasti hian lal hmel a hmu leh ngai lo tur a ni tiin thupek chhuah la, sut leh theih loh Persia leh Media ram dan buah ziak luh bur ni sela, lalpu atan hmeichhe Ქha zawk dah ni rawh se. 20 I thupek chu ram pumah puan ni sela, an rethei emaw, hausa emaw nuten an pasalte an pawisa ang," a ti a.

21 Lal leh roreltute chuan Ქha an ti hle a. Memukana sawi ang chuan Lal chuan a ti ta a. 22 Lal ram Ქhen tinah, chu ram Ქawng ngeia ziak chuan pain mahni in chhungah thu an nei tur a ni tih an than ta a.

Estheri Lalnuah a Ქang

2 Lal Artezeria thinur a lo dahi hnu chuan Vasti chung thu a sawi lang lo na a, a chunga a thiltih leh thu a tihtluk dan chu a ngaiantuah Ქhin a. 2 A Ქhui-huaite chuan, "I tan nula hmeltha sawisel bo i zawn ang u. 3 Susa khuaah hian ram bung tina nula hmeltha rawn hruai khawm tur mi ruat la, lal hmeichhiate awmnaah mi tilreh Hegaia lo enkawl turin

hruai khawm ni se, inhnawih tur thil leh an mamawh dang pek ni se, tichuan lalin tha a tih ber chu Vesti aiah Lalnuah siam rawh se,” an ti a. 4 Lal chuan tha a ti hle a, chutiang chuan thu a pe ta a.

5 Susa khawpuiah chuan Juda pakhat, a hming Mordekaia, Jaira fapa, Semeia fa, Kisa fa, Benjamin chi a awm a. 6 Babulon jal Nebukadnezzaran Jerusalem atunga a hruai a ni. 7 A pa unau Aminadaba fanu, Estheri chu a nu leh pa an thi hnuin fanuah a nei a a inah a seilian ad. Nula pumraw mawi tak, hmeltha tak a ni. 8 Lalin thu a pek hnu chuan nula tam tak Susa-ah hmeichhe enkawltu Hegaia hnenah an rawn hruai a. 9 Estheri pawh a tel ve a. Hegaia chuan Estheri chu tha a ti hle a, a duhsak bik a, hmai hnawithe leh chaw tui bik a pe nghal a ; lal in ata chhiahhlawh nula pasarib amah enkawl tur a ruat nghal bawk a. Hmeichhe awmna hmunah chuan a chhiahhlawh nulate nen an awm a, Hegaia chuan a duat hle a.

10 Mordekaian sawi loh tur a tih avangin Estheri chuan Juda a nih a sawi lang lo. 11 Mordekaia chu, ni tin Estheri hmu turin leh an enkawl dan hriat tumin hmeichhe hmun kawtah chuan a kal thin a.

12 Lal hnena kal tur nula hmeli chei mawi chhung hi kum khat a ni. Thla ruk chhung murra hriak nen an hmai an zutsak a, chumi zawahah thla ruk dang hnawih mawi leh rimtui an hnawih thin. 13 Chumi hnu chuan hmeichhe awmkhawmna ata nula chu lal inah an

hruai a, chuta ta chu an thil duh ang ang an pe thin. 14 Tlai lamah an hruai a, zingah hmeichhe awmnaah Hegaia enkawl turin an hruai kir leh a. A hming lama lalin a koh leh loh chuan lal hnenah an hruai leh tawh ngai lo.

15 Mordekaia pami, Aminadaba fanu Estheri chu lal hnena a kal hun a lo thleng a, hmeichhe vengtu hrilh angin engkim a ti a ; Estheri hmu zawng zawng chuan tha an ti hle a. 16 Thla sawmpahnih thla, Adar thlaah, Lal Artezerzia lal kum sarihnaah chuan Estheri chu lal hnena an hruai a. 17 Lal chuan a lo duh em em a, nula dangte aiin a thlang a, lalnu lukhum a khumtir ta a. 18 Tin, lal chuan Estheri nena an inneih lawm nan a thian zawng zawng leh hotute tan ni sarib chhung ruai a theh a. A ram chhunga mi zawng zawng tan awmni a kham a, chhiah a tihtlem-sak bawk a.

Mordekaian lal nun a hum

19 Mordekaia kha roreltu sang takah a tang ta a. 20 Estheri pawh chuan Juda a nih tumah a hrilh bik lo. Naupang te a nih lai ang bawk khan Mordekaia thu a awih a, Pathian chibai a buk thin. Pathian danin a khawsa thin a, Judate tih dan a bansan chuang lo.

21 Lalin Mordekaia chu a kaisantir avangin mi tilreh pahnih, lal vengtu zinga hotute chu an lungawi lo a, lal chu thah an tum ta a. 22 Mordekaia chuan a lo hria a, lalnu Estheri chu a hrilh a, ani chuan engkim lal a hrilh chhawng a. 23 Chung mi pahnih thu chu lalin a zawt chhuak a, a khai-

d 2: 7 MSS thenah ‘A nupuia tan a enkawl len a ni’ tih a ni.

2 : 6 2 Lal 24 · 10—16; 2 Chro 36 · 10

hlumtir ta a Mordekaia chawimawi nan leh lal tana a thil tha tih hriat reng nan chu thu chu thil chhinchhiahna bua ziak luh turin lal chuan thu a pe a.

Hamanan Judate tihbora a tum

3 Chumi hnu deuh chuan lal Artezerzia chuan Hamana, Bougaean mi, Hamedathua fapa chu a chawimawia, lal thuihruaiho zawng zingga hotu berah a dah a. 2 Lal chuan a thuihruaiho chu Hamana hmaah kuna chibai buk thin turin thu a pe a. An vai chuan Hamana hmaah an kun thin a; Mordekaia erawh chu a kun ve duh lo. 3 Lal upate chuan lal thupek engtiziaa zawnm duh lo nge a nih an zawl a, 4 ni tin zawnm mai turin an thlem a, mahse a duh tlat lo a, "Juda mi ka ni a, Hamana hmaah ka kun thei lo," a ti a. Mordekaian lal thu anga a tih duh ve loh thu chu Hamana an hrilh a. 5 Mordekaia chu a hmaah a kun duh dawn lo tih a hriat chuan Hamana chu a thinur hle a. 6 Persia ram chhunga Judate chu tihchimih dan tur a ngaihtuah ta a.

7 Lal Artezerzia lal kum sawmpahnih kumin, ni khat chhunga Judo nuaibo hun remchang eng thla tarikah nge tha ang tih Hamana chuan thum a vawrtir a, Adar thla ni sawmpali ni an thlang ta a.

8 Hamana chuan lal hnena, "I ram chhunga hnam hrang hrang zingah hian hnam pakhat inzep darh an awm a. Mi dang zawnm thin ang ni lo dan bik an nei a. I ram dan pawh hi an pawisa lo.

c B hi bung 3-ah a inzep; saptaung bu thenkhatah Bung 13 : 1-17 lama chuantir a ni.

Anni hi zuah zel i tan a tha ber lo ang. 9 Lalin rem a tihzawng a nih chuan thah phiar thu pe teh se," a ti a, chutianga thu a pek chuan lal sum bawmah tangkarua kg. 3,75,000 chhun luh a tiam bawk a. 10 Tichuan lalin a nemna zungbun chu a phawi a, Judate chunga thu tlu nem nan Hamana chu a pe a, 11 "Tangka chu nei la, i duh angin chung mite chu ti rawh," a ti a.

12 Tichuan, thla hmasa ber ni sawmpathum ni chuan Hamanan lal lehkhaziaktute a ko khawm a, lal thupek chu ram chhunga tawng chi hrang hranga letling turin a hrilh a, ram puma roreltute leh hotute thawn atan an ziak a. Lal hmingin an ziak a, ram bung za sawmhnih pasariyah, India ram atanga Sudan ram thlenga in zarah chuan an thawn ta a. 13 Ram pumah thupek chu an tlanpui a, thla sawmpahnihna, Adar thlaah, ni khat chhung ngein in Juda zawnng zawnng thah tur a ni a, an sum zawnng zawnng pawh ramsak tur tih a ni.

Artezerzia thupek

B Hetiang hian lehkha chu ziak a ni:

Lal ropui, Artezerzia chuan India ram atanga Sudan ram thlenga ram then za sawmhnih pasariyah awptute leh an hnuai hotute hnena he thupek hi a thawn e. 2 Hnam tam tak roreltu, khawvel pum lal ka nih avangin ka thuneihna hi inlulin nan hman ka tum lo, ka khua leh tui chunga ngilnei leh zaidawh

taka rorelin thlamuang taka an awm ka duh a ni. Tupawhin an duhchusam ang ngeia an thlamuana, ram changkang khawsak dan ni awm rënga ram puma zin kawng tluan a ralmuan ka duh bawk a ni.

3 Thu mi rawntute nen he thil hi engtia tihhawhlin tur nge tih kan sawi a, mi fing lawr, ram tana thahnemngai, mi rinawm em em mai, lal dawtua ruat, 4 Hamana chuan kan ram chhunga hnam chi tinreng awm zingah hnam pakhat ngawhngawl bik an inzep thluah tih min hrilh a. Heng mite hian hnam dang do zawng dan an nei a, lal thupek pawh an pawisa duh lo; vantlang tana tha tur sawrkar tha tak din kan tum hi an awm dan chuan a kalk a ni.

5 "Heng mite hian kan sawrkar hi an dodal a, ram pum himna tiderthawng hial khawp thil rap-thlak tak tak an ti thin. Dan mak tak tak an nei a, anmahni dan chauh chu an zawm a, mi dang reng reng an kalk thin a ni.

6 Heng thil avang hian kan sawrkar hotupa, ram pa ber pahnihna. Hamana thu rawn angin kan sawi tak mite hi tihhllum vek tur thu ka pe a ni. An vaiin, ahmei apa, naupang chenin tihhllum tur a ni, tumah zuah tur a ni lo. He thupek hi thla sawmpahnihna, Adar thla ni sawmpali niün ken kawh tur a ni. 7 Heng mi, kha leh chen buaina siam thintute hi, ni khat chhungan hremhmuna kaltir vek tur a ni, kan sawrkar hi nghet tak leh tihbui lohin a awm thei dawn nia."

f 4 : 5 MSS thenah chang 6 a tel het'angin : "Hathaka chu lal in hung pawn khawpui tualah chuan Morde aia be turin a kal ta a"

3 14 Lal thupek chu ram bung zawng zawngah vantlang hriat turin an puang a, chumi nia in-ring turin an hrilh a. 15 Chu thupek chu Susa khawpuiah pawh vantlang zingah a darh thuai a. Lal leh Hamanan zu an chen veng veng lai chuan Susa khawpui chu a chiai nasa hle a.

Mordekaian Estheri puuh a phut

4 Mordekaian thil an tih tak zawng zawng chu a hriatin a puante a pawthler a, saiip puan a sin a, vaivut a inphul a, "Hnam pawikhawih lo an tiboral dawn," tia ring taka auin khawpuiah chuan a tlan vel a. 2 Lal kawt hungna kawngkhar a thleng a, a ding ta a; mi tumah saiip puan sina vaivut inphul chu hung chhunga luh phal a ni si lo a. 3 Ram bung tinah lal thupek chutar chhuah a nihna apiangah Judeate chu lungchhiai nasa takin an tap a, saiip puan sinin vaivut an inphul a.

4 Chhiakhawh nula te leh mi tilrehte chuan Mordekaia thil tih dan chu Estheri an hrilh a. Lallnu chu a mangang hle a, Mordekaia chu puan a pektir a, a saiip puan sinte chu hlip turin a ti a, mahse a duh si lo. 5 Estheri chuan amah enkawltu tura ruat mi tilreh Hathaka chu a ko a, chinchang zawt chiang turin Mordekaia hnenah chuan a tir af. 7 Mordekaia chuan thil awm dan zawng zawng chu a lo hrilh a. Hamanan Judeate tihborala lal sum atan a tangkarua kg. 3,75,000 pek a tiam thu te chu a hrilh bawk a. 8 Judeate tihhllum tur thupek Susa khuaa an tar chhuah chu Estheri

chhiar atan Hathaka chu a pe a, Estheri pe turin a hrilh a. Lal hnena kala an mite tan khawngaihna dil turin a hrilh bawk a. "Mi naran mai a nih lai, ka ina a awm thin lai kha, hre reng rawh se. Lal thuihruai zinga hotu ber Hamanan kan chung-changah thu a thlah tawh a, thi turin min ti tawh a ni. Lalpa hnena ɣawngtai sela, Lal hnena ah kan thu va thlen rawh se. Thihna lak ata min chhan ngei tur a ni," a ti a.

9 Hathaka chu a lo kir leh a, Mordekaia thu sawi chu a rawn hrilh a. 10 Estheri chuan a tir kir leh a : 11 "Ram chhung mi zawng zawng, tupawh, mipa pawh hmeichhia pawh, koh loa lai pindana luta, va hmuh tum chu tihhluum tur tih mi zawng zawng-in an hria. Lalin rangkachak tiang a lo lek chauhin a him thei a ni. Tunah hian, lal hnena kal turin ni sawmthum zet koh ka ni ta lo, tiin va hrilh rawh," a ti a.

12 Hathakan Mordekaia chu a va hrilh a. 13 ani chuan a tir kir leh a, "Esther, ram chhunga Juda zingah nang chauh him bik turah inngai suh. 14 Hetih hun lai anga i ngawih mai si chuan eng-tin emaw ɣanpui an ni ang a, an him ang, nang erawh chu i thi ngei ang. I pa thlahte in mang ngei ang. Hriat a ni nem, hetiang hun lo awm tur avanga lal-nu ni pawh i ni mai thei asin, tiin va hrilh rawh," a ti a.

15 Estheri chuan Mordekaia hetianga hrilh turin a tir kir leh a, 16 "Kal la, Susa khuua Juda zawng zawng khawm la, ka tan

chaw ngeiin ɣawngtai rawh u : ni thum chhung achhun azan engmah ei suh u. Kei leh ka chhiahhlawh nulate pawhin chuang chuan kan ti ang. Dan bawhchhia pawh ni ila, lal hnena ka lut ang e, thih a tul leh ka thi mai ang." a ti a.

17 Mordekaia chuan Estheri thu ang chuan a ti ta a.

Mordekala ɣawngtaina

C Mordekaia chu Lalpa hnena ah a ɣawngtai a, Lalpa thil-tihte chu a chhui a. 2 "Aw Lalpa, Lalpa leh Pathian, mi zawng zawng chunga roreltu, khawvel pum hi i thuhnuiah a awm a, Israelte chhan i duh chuan tumah dal zo che an awm lo. 3 Lei leh van i siam a, a chhunga thil mak tak takte hi i siam bawk a ni. 4 Mi zawng zawng Lalpa i ni a, dang thei che tumah an awm lo. 5 Engkim i hria a, Haman chapa hmaa ka kun duh lo kha ka chapo vang leh ka intihvei vang a ni lo tih i hria. 6, 7 Pathian aia nasa zawka tumah zah ka duh loh vang a ni. Nang, Lalpa i hmaah chauh lo chuan tuma hmaa kun ka duh lo, ka chapo vang a ni lo e. Israelte hum theihna tur a nih erawh chuan a ke phah liah pawh ka hreh hlei nem.

8, 9 Aw Lalpa, Pathian leh Lalber, Abrahama Pathian, kan hmelmane lakah tunah mi han chhan teh. Min tihbora an tum a, remchang an melh reng a ni. Hmanah khan i mi atan min thlang a, Aigupta ram atangin min chhangchuak a. Tunah pawh hian min thlahthlam suh. 10 I mi thlante

s C saptaawng bu thenah 13: 8-14 : 9 lamah chuantir a ni.

C: 8, 9 Ex 3: 6;

kan ni a, ka dilna lo ngaihla la,
kan chungah ngilnei ang che. Kan
vanduaina hi lawmnaah chantir la,
kan fak reng thei dawn che nia,”
a ti a.

11 Thi dawn ngeia an inhriat
avangin Israel mite chu an theih-
tawpa ringin an tawngtai bawk a.

Estheri tawngtai

12 Lalnu Estheri chu mangang
em emin Lalpa lam a hawi a. 13 A
silhfen ropui chu a hlip a, lusun leh
mangang thawmhnaw a inbel a.
rimtu man tam aiah vaivut leh ek-
dur a lu-ah a phul a. A lan ro-
puina zawng zawng a dah bo a,
uluk taka a chei thin a samte chu
khuuh lohin a tibawrchhawr hnuang
a. 14 Israelti Lalpa Pathian hnenn-
ah a tawngtai a, “Aw ka Lalpa,
nang chauh hi Lalber i ni, nang lo
chu puitu nei lo, kei mi khawhar
taka awm hi min pui ang che.
15 Ka nun chan huamin thil ka tih
dawn hi. 16 Ka hriat theih tirh
ata, ka chhungten hnam zawng
zawng zingah Israelti hi i thlang
chhuak a, min thlahtute chu i mi
ni kumkhua turin hman laiin
i thlang tih thu min zirtir thin.
An hnena i thutiam chu i hlen zel
bawk thin. 17 Mahse, tunah i
chungah thil kan tisual a, an pa-
thiante kan chawimawi avangin,
kan hmelmane kutah, min hlan ta
a. 18 hrəm awm reng kan ni.

19 Mahse an bawiha kan awm
hi tawk zo an ti ta lo. An mi-
lem pathian hnennah chhia an
chham a. 20 nangmah faktute hi
tihboral an tum a, I Dan te chu
nuai bo a, i in leh maicham ropui-

na tihbo hlen an tum a ni. 21 Mi-
lem engmah hlei lote khawvelin
bia sela, mihring thi mai tur an
lal kumkhua neih turin an duh
a ni. 22 I thiltihtheihna chu, Aw
Lalpa, engmah ni lo heng pathiante
hi pe suh la, kan chhiatna avangin
kan hmelmane chu nui suh se; an
thil phiar chu an chungah tlentir
zawk la, min tihboral rawt
chhuaktu hi entawnah hrem ang
che.

23 Min hre reng la, Aw Lal-
pa, kan mangan lai hian i thil-
tihtheihna lantir la, Aw pathiante
Lalber, engkimtithei Lalpa, huai-
na min pe ang che. 24 Sakeibak-
nei rawng tak puka ka luh hunin
thu sawi tur remchang mi pe la;
Lal thinurna chu kan hmelmane
chungah lettir la, amah leh a
tawiawtute tihboral ni rawh se.
25 Min chhan turin lo thawk la,
nang chauh lo chu tanpuitu tu-
mah dang kan neih loh hi.

26 Lalpa, engkim i hria a, heng
Jentailho chawimawina hi ka hua a,
heng serhtan lohho khuma mut hi
ka hreh a ni. 27 Ka thu a nih
lohzia i hria e, mipui hmuha lalnu
lukhum khum te hi ka duh loh
zawng tak a ni a, a khum loh
theih loh ni chauh lo chuan ka
khum ngai lo, thawmhnaw hlui
ang lekin ka ngai a ni. 28 Ha-
mana chaw hlui buatsaih ka kil
ngai lo a, Lal ruai thehah lah ka
tel ngai hek lo, an pathian hnena
an hlan hnu uain pawh ka in ngai
lo. 29 Lalpa, Abrahama Pathian,
he ina ka luh hnu mi tilawm
thin chu nangmah chibai buk hi
a ni.

30 Engkimtithei Lalpa, i mite tawngtai ngaithla la, heng mi sualho kut ata hi min chhan la, ka thil hlauh em em ata hi min chhan teh," a ti a.

Estheri lal hnенah a kal

Dh Estheri chu ni thum a tawngtai a. A tawngtai laia a silffen bel chu a hlip a, a silffen ropui tak tak chu a inbel leh ta a. 2 A lal kawr a ha a, engkim hmutu, amah venghimtu Pathian a koh hnu chuan a chhiahhlawh nulla pahnih a hruai a, 3 pakhat chuan a banah a dawm a, 4 milian nute tih dan angin a kal a, pakhat chuan a zui a, a kawrfual a dawm a. 5 A hmel chu a tαιin a tha em em a, hlim tak hmel a pu a, a rilru chhungah erawh chuan hlauin a khur a. 6 Kawngkhar zawng zawng a kal tlang hnuin lal rorel pindanah chuan a lut a, lal hmaah a ding ta a. Lal chu lal thuttlengah a lo thu a, lal kawr ropui tak, rangkachak leh lunghua chei a ha buai a, hmuu huphurhawm tak a ni. 7 Lal chu a han dak chhuak a, a lal hmel hliah hliah mai a, Estheri chu thinrim takin a melhta a. Lalnu chu a dâng sawp sawp a, a kaitu chu a rinchhan a, a thidang thelh a ni.

8 Lal thinur chu Pathianin a tihnemsak a, lal thuttleng atang chuan a tho a, a rawn pawm a, a lo harh leh ta a. 9 Aw nem takin a tawng thlamuan a, "Esther, eng nge ni le? I pasal, hmangaihu che min hlaun ma ta

h D hi saptaung bu tlenah 13 : 8-14 : 9 lamah chuantir a ni.
5 : 3 Mk 6 : 23

che; 10 Kan thupek hi kan khua leh tui mi naran tana tih chauh a ni. 11 Lo kal rawh," a ti a, 12 a rangkachak tiang chu a lek a, a nghawngah a khawihsak a, a fawp a, "Eng nge i duh min hrilh teh," a ti a. 13 Estheri chuan, "Ka lalpa, Pathian angel ang mai-in ka hmu chia, i hmel ropuinain mi tihlau a ni. I hmel a ropui ngei mai, ngilneihnaa khat a ni," a ti a. 15 Mahse a tawng lai chuan a chau leh ta a; 16 lal chu a mangang hle a, a thuihruate chuan theihtawp chhuahin an bawihsawm a.

Lal leh Hamana ruaithehah a sawm

5 Lal chuan, "Eng nge i duh? Lalnu Esther, i duh chu min hrilh teh, ka ram chanve thlieng pawhin ka pe ang che," a ti a. 4 Estheri chuan, "Vawiin hi ka tan ni bik a ni a, Laln rem a tih chuan zanina lal tan ruai ka buatsaih hi Hamana nen va ei teh se," a ti a.

5 Lal chuan, Estheri ruai a kal tur chuan Hamana chu lo kal thuai turin a kohtir a, ruai ei tur chuan Hamana nen an kal ta a. 6 Uain an in laiin lal chuan, "Eng nge ni le, Lalnu Esther? I dil apiang i ta a ni ang," a ti a. 7 Estheri chuan, "Hei hi ka dil tlawm tak chu a ni, I duh-zawng a nih chuan nang leh Hamana hi naktukah in tan ruai ka buatsaihah lo kal leh ula, naktukah pawh vawiina ka tih ang hian ka lo ti leh ang," a ti a.

Hamanan Mordekaia tihhlum a tum

9 Tichuan, Hamana chu rilru hlim tak leh lungawi takin lal hma ata chu a chhuak ta a, mahse Mordekaia, Juda mi, lal tuala a hmuh chuan a thinrim hle a. 10 Inah a hawng a, a thiante leh a nupui Zossari a ko a, 11 a hausakzia te, lalin a chawimawi a, ram chhunga hotu ber ni tura a dah thute a uankhum a. 12 "Lalnu Estherin a ruai thehnaah lal kalpui turin keimah chauh lo chu mi dang a sawm lo ; tin, naktukah pawh min sawni a ni. 13 Mahse, heng zawng zawng hi i lai tuat hung chhunga Mordekaia ka hmuh chhung chu engah mah ka ngai lo e," a ti a. 14 A nupui Zossari leh a thiante chuan, "Khaihlumna tur ban tawng sawmngaa sang siamtir la, zingah, Mordekaia khaihlum tur tih lal hnenah sawi ta che. Nang chu ruai thehnaah lal nen kal ula, hlim takin i awm dawn nia", an ti a. Hamana chuan tha a ti hle a, khaihlumna tur chu a siamtir ta a.

Lalin Mordekaia a chawimawi

6 Chunii zan chuan Lalpan lal chu a timuhil thei lo a, tichuan, lal rorel chhinchhiahna bu la chhuaka chhiar turin a ziaktu chu thu a pe a. 2 Lal in vengtu mi tilreh pa-hnibin lal thah an phiar Mordekaian a hmuh chhuah thu ziak chu a chhiar a. 3 Lal chuan, "Hemi avang hian Mordekaia kan chawimawiin lawmman kan pe em?" a ti a. A ziaktu chuan, "Engmah kan tihsak lo," a ti a. 4 Lalin Mordekaia thiltih tha chu a zawh

vel lai chuan Hamana chu lal kawt hung chhungah a lo kal a, khaihlumna tur an siam a, Mordekaia khaihlum rawt tura lo kal a ni. Lal chuan, "Hung chhunga ding saw tu nge?" a ti a. 5 "Hamana a nih saw, a be duh che a ni." an ti a.

6 Lal chuan, "Han ko lut rawh u," a ti a. Lal chuan Hamana hnenah, "Mi pakhat ka chawimawi duh a, engtin nge ka tih ang?" a lo ti a. Hamana chuan, "Lalin a chawimawi duh chu kei lo tu dang nge ni ang?" a ti rilru a. 7 Tichuan lal hnenah, "Lalin a chawimawi duh atan chuan lal rawngbawltuten puanzai sin kawrfual i hak thin rawn la sela, i chuan thinna sakawr va kai bawk sela, i chawimawi duha chu haktir la, sakawr chungah chuan chuantir ni sela, kawtthler dung tluanin, 'Lalin a chawimawi chu hetiang hi a ni ang,' tiin i upa pakhatin sakawr chu kai sela, au rawh se," a ti a. 10 Lal chuan Hamana hnenah, "Thu rawt tha tak a ni. Heng zawng zawng hi, Juda mi, lal hote zinga hna sang tak thawk Mordekaia chungah ti rawh. I sawi tak zawng zawng kha hmaiaw awm hauh suh se," a ti a.

11 Tichuan Hamanan kawrfual chu a la a, Mordckaia a haktir a, sakawrah chuan a chuantir a ; kawtthler tluanin a kalpui a, "Lalin in chawimawi a duh chu hetiang hi a ni ang," tiin a au zel a.

12 Tin, Mordekaia chu lal kawt hung chhungah chuan a kir leh a. Hamana erawh chu zaka hmai in-

Lalin chawimawi a duh chu hetiang hi a ni ang (6:11)

hupin in lamah a tlan haw a. 13 A chunga thil thleng chu a nupui Zossari leh a thiante a hrilh a. Anni chuan, "Mordekaia chu i chelh dawn lo e. Juda mi a nih chuan i ngam lo ang. Pathian nung chuan a pui ang a, i tlawm zaw ngei ang," an ti a.

14 An la tawng lai chuan lal ina mi tilrehte an lo kal a, Estheri ruai thehnnaa kal turin an kalpui ta hmawk hmawk a.

Hamana khaihlum

7 Lal leh Hamana chu lalnu ruai kil tur chua an kal leh ta a. 2 Uain an in laiin, "Engo nge ni i duh? Lalnu Estheri, eng nge i ngen min hrilh teh, ka pe ang che. Ka ram chanve thleng pawhin ka pe ang che," a ti a. 3 Lalnu Estheri chuan a chhang a, "Lal mit ka thi chuan ka duh chu ka nunna zuan hi a ni a, ka mite nunna

ka ngen bawk a ni. 4 Kei leh ka mite bawih atan hralk kan ni a, kan neih zawng zawng min ramsak a — kan za vaiin, ahmei apa kan fate chenin tunah tihboral kan ni dawn—chung chu tun thlengin ka la ngawihpui rih a ni. Chutiang kan hmelma chu lal thuihrauite zinga tel tlak a ni lo e," a ti a.

5 Lal chuan, "Chutiang ti ngam chu tu nge?" a ti a.

6 "Kan hmelmapa chu he mi sual Hamana hi a ni," Estheri chuan a ti a.

7 Lal chu ruai thehna ata chu a tho a, huanah a kal a; tin, Hamana chuan a chan a chhe dawn tih a hriatin Lalnu chu ngaihdam dil turin a awm hnu-fual a. 8 Estheri thutna hmaah chuan khawngaihna dil turin a bawk hman chiah tihah huan ata lal chu a lo kir leh a. Lalin a han hmuh chuan, "Ka in chhung-ah ngei ka nupui sual i tum vei

a ni maw," a ti a. Hamanan lal thu a han hriat chuan a hawi a, a hmai a khuh a. 9 Bougathana, lal vengtu mi tilreh zinga pakhat chuan, "Lal thah tum hre chhuak a, a nun chhanhimtu Mordekaia khaihlum nan Hamanan a inah ban tawng sawmngaa sang a phun tak asin." a ti a.

Lal chuan, "Tah chuan Hamana hi va khaihlum rawh u," a ti a. 10 Tichuan Mordekaia khaihlumna tura a ban phunah chuan Hamana chu an khaihlum a, Lal thinur chu a dai ta a.

Judate an hmelman beih let phalsak an ni

8 Chumi ni chuan lal Artezerzian Juda hmelman Hamana thil neih zawng zawng chu Estheri a pe a ; Mordekaia nen an inlai-chin dan a lo hrilh tawh bawk a. Mordekaia chu lal hmaah an ko a. 2 Lal chuan a nemna zungbun. Hamana a chhuhsak kha, a phawi a, Mordekaia chu a pe a. Tin, Estheri pawhin Hamana ro enkawl turin Mordekaia chu a ruat a.

3 Lal hmaah Estheri chu a kal leh a, a ke bulah a bawkkhup a. Hamanan Judate chhiatna tur a ruahman kha tipuitling lo turin a ngen a. 4 Lal chuan Estheri lamah a rangkachak tiang chu a lek a, Estheri chu a tho a, lal hmaah a ding a. 5 "Lalin thusawi min phal ta a, Lal duhzawng a nih chuan, I ram chhunga Juda zawng zawng Hamanan thah tur thu a pek kha hnukir ni rawh i E hi saptawng bu thenah 16 : 1-24 lama chuantir a ni, bung 8-ah a inzep.

8 : 8 Dan 6 : 8

se. 6 Chutiang chhiatna ka mite chunga a thlen chuan engtin nge ka tuar zawh ang? Ka chi te, an vaia an boral chuan engtin nge ka dam zel theih ang?" a ti a.

7 Lal chuan, "Hamana ro zawng zawng ka pe chia, Judate tihboral a tum avangin ka khaihlum a. 8 I la duh tawk loh fo chuan Judate hnenah i duh ang takin ziak rawh, ka hmingin ziak la, lal zungbun nemnain nem rawh ; lal hminga thu puan, lal nemna nem hnaa tawh chu sut leh mi a ni si lo," a ti a.

9 Tichuan chumi kum thla khatna Nisan thla ni sawmhnhieh ni thum ni chuan lal lehkaziaktu te an ko a. Judate hnenah leh India atanga Sudan ram thlenga ram bung 127 awptute leh hotute hnenah lehkha an ziak a, anmahni tawng theuhin ram bung tin hnenah an thawn a. Lal hmingin an ziak a, zualko an tlantir a.

11 Chung lehkhaah chuan Lal-in ram chhunga khaw tinah Judate chu anmahni dan anga an awm a phalsak thu te, anmahni inhum tura an tanrual a phal thu te a chuang a. An hmelmane leh anmahni eptute chu an theih ang anga beih let a phalsak bawk a. 12 Chu thupek chu Persia ram pumah thla sawmpahnihna Adar thla ni sawm pathumnia hman tan tur a ni.

Judate thatpui zawnga lal thupek
Ei Hei hi lal thupek chu a ni :
 Lal ropui Artezerzian India ram atanga Sudan ram thlenga

ESTHERI (GRIK) E

ram bung 127 awptute leh kan khua leh tui rinawm takte chibai a buk e.

2 Chawimawina leh duhsakna an dawnin mi tam tak chu an chappo thuai a, 3 chutiang vanneihna an dawn chu engtia hman tur nge an hre lo a, kan khua leh tuite tihcep nan mai pawh duh tawk lovin duhsaktute lam khen an tum a. 4 An chunga ṭhate laka lawm nachang hre lovin, thil ṭha hre ngai lo fak derna chuan a tipawr a, engkim hi Pathianin a hmu vek a, suahsualna hawtu rorelna dik tak chu pumpelh an beisei thin. 5 Thuneituten an thiante koah mawhphurhna tam tak an nghat a, chung mite chuan thuneitute chu kawng an kawhhmu a, thil siam that leh theih rual loh mi thiam thisen chhuahnaah te an inhnammhnawihtir a. 6 Heng thiante hian thiam taka dawt phuah chawnin an bum fo a, thuneitu thil tha duhna chu a chhe zawngin an hmantir thin

7 Chutianga mawhphurhna hmang dik lo chu hman lai atangin sawi tur an tam a, tun hnaia in zinga thil lo thlengah pawh chiang taka hmu tur a awm. 8 Kan ram chhunga mite zinga buaina awm lovin tunawh inngieih dial diala awmtir zel ka tum tlat a. 9 Heng hi a hlawhtlin theih nan kan thu zam tawh thenkhat chu, thil thar lo awm zel ngun taka thlir chungin her danglam a tul ang

10 Makedonia ram mi, Hammedatha fapa, Hamana chung thu han sawi ila. Persia mi thisen pu ve

hauh lo, hnam dang daih mi a ni a, a chunga ṭhat kan ba lo; 11 Mahse ka lo lawm a, mi zawng zawng ka hmangaih leh duhsakna zar a zo a. Ram pum 'Pa' ka nihtir a, lal tih lohah chuan chawimawina dawng nasa ber a ni.

12 A chapona chuan chin tawk a nei lo a, min tihhluma ka ram hi neih a tum ta a. 13 Fing ver-vek takin Mordekaia chu tihhlum a rawn rawt a. Mordekaia hian ka nun a hum tawh a, englai pawhlin min tantu a ni ṭhin. Kan lanlu, eng pawisawi hlei lo Estheri pawh tihhlum a rawt a, a ni, Juda mi zawng zawng tihhlum vek a tum a ni.

14 A thil tum tak chu hei hi a ni: Tumah ṭanputu nei loa min siam a. Persia ram hi Makedonia miten rawn luah se a ti a ni. 15 He kan mi sualpan nuai bo a tum Judeate hi hnam dodaltu an nih loh-zia ka hre chiang a, dan mumal tak nei an ni. 16 Pathian Chungnungbera, Pathian nung leh ropui ber chu an bia a, kan pute hun atanga keini hun thlenga kah ram hi tha taka vawng thintu chu a ni.

17 Hamana lehkhaa thupek kha kengkawh lo turin ka rawn a che u. 18 Heng thil titu hi Hamana a ni a, Susa khawpu kawngka bulah a chhungte nen khaiblum vek an ni. A phu ang ngeiin engkim chunga roreltu Pathian chuan a hrem nghal ta a ni.

19 Vantlang hmu turin he lehkha hi tar ula, Judeate chu amahni dan anga awm phal rawh

u. 20 Thla sawmpahnihna Adar thla ni sawmpathum nia thah tur tih thupek anga anmahni beih tumtute laka an inveng chu tan-pui ang che u.

21 Engkim chunga roreltu Pathian chuan a mi thlante tan chhiatna ni chu lawmna niah a chantir ta a ni.

22 In hnam tan awmni-ah he ni hi neih ula, kut ni-ah hmang rawh u. 23 Tunah leh nakin hnuah pawh kan hnam hi Pathianin a venzia, min duhsaktute nen kan zaa kan hriat chhuah theihna ni tur a ni ang a, keini min tihchhiat tumtute pawh Pathianin a tichhe ve tih an hriatna tur ni a ni ang.

24 Eng ram bung pawh, eng khawpui pawh, hmah awm loin heng thupek awih lo chu an chungah ka thinur a alh ang. Indonaa tihchhiat an ni ang a, hal ral an ni ang. Chutah chuan tumah an kal leh ngai tawh lo ang a, chungleng savate leh ram-sate pawhin an tlawh ngai hek lo ang.'

8 13 He thupek hi ram bung tin-ah hmun ualauah tar ula, Judate chu an hmelmane lakah an lo inralring thei ang.

14 Sem darh turin sakrawa chuang, theih tawpa chakin mi an tlantir a, Susa-ah pawh thupek chu puan a ni.

15 Mordekaia chu lal hma ata lal kawrfual hain, rangkachak lukhum leh puan zai sin senduk diar khimin a lo chhuak a, Susa-a

awm zawng zawngin an hmuh chuan lawmin an au a. 16 Judate pawh an hlimin an lawm em em a. 17 Hlimna ni an kham a, khawtinah leh ram bung tinah, lal thupek a thlenna apiangah hlimna ruai an theh a. Jentail tam tak pawhin an serh tawh a, Judate an hlauh avangin Juda sa an phun ta a.

Judaten an hmelmane an tiboral

9 Thla sawmpahnihna Adar thla ni sawmpathum ni, lal thupek lak ni a lo thleng a. 2 Juda hmelmane chu nuabio an ni ta zawk a. Khawia mi pawhin Judate chu an hlau a, an bei ngam lo. 3 Mordekaia chu an hlauh avangin ram bung awptu te, hotute leh lekhaziaktute chuan Judate chu zah takin an en a. 4 Lal thupek chuan Mordekaia hming chu ram pumah a tithang a; 5 thu a nei ta hle a.

6 Lal awmna Susa-a khawpuiah pawh Judate chuan mi zanga an that a. 7-10 an sum neihte an rawksak a. An rawk zingah chuan Judate hmelmane, Bougaen mi, Hammedatha fa Hamana fapa sawm pawh an tel. Chungte chu Fhardannestaina te, Felphona te, Fhasga te, Fharada te, Barea te, Sarbacha te, Marmasima te, Aroufhanea te, Arsaeua te leh Zaboutheua te an ni.

11 Chumi ni ngei chuan lal hnena-h khawpuia mi an thah zat chu an hrilh a. 12 Estheri hnena-h, "Susa khuaah ngawt pawh Judaten mi zanga an that a, ram

bung hrang hrangah eng zat tak that ang maw. Thil dang eng nge i duh min hrilh teh, ka pe ang che," Lal chuan a ti a.

13 Estherin a chhang a, "Nak-tukah pawh Judaten vawiina an tih ang hi an tih phal ni sela. Hamana fapa sawmte ruang khai ni rawh se," a ti a. 14 Lal chuan a remti a. Hamana fate ruang chu vantlang hmuah Judaten an khai a phal ta a.

15 Susa khuaa Judate chu Adar thla ni sawmpali ni chuan an pung khawm a, mi zathum an that leh a, mahse an rawk lo. 16 Ram chhung hmun danga Juda awmte chu inveng turin an intifhlim a, an hmelmane lakah an intifhlim thei a. 17 Adar thla ni sawmpathum ni chuan mi sing-khat leh sangnga an that a, mahse an rawk lo. A tuk, ni sawmpali ni chu an chawl a, intihhlim nan leh ruai theh nan an hmang a. 18 Susa khawpuia Judate erawh chuan ni sawmpathum leh ni sawmpali nia an hmelmane an thah avangin ni sawmpanga niah an chawl a. 19 Chuvang chuan ram hmawr lama Judate chuan Adar thla ni sawmpali ni hi thilpek in pek tawn ni atan awmni an kham thin a; khawpuia awm te erawh chuan ni sawmpanga ni hi an hmang thung a ni.

Purim kut

20 Mordekaia chuan chung thu chu lehkhabuah a ziak a. Persia ram pumah, lamhnai leh lamhlaa awm Juda awm darh zawng zawng a thawn a. 21 Adar thla, ni sawmpali leh sawmpanga ni chu awm

nia hmang thin turin a hrilh a. 22 Heng ni hi Judate an hmelmana laka an intifhlimna ni a ni a; he thla hian a ni an lungngaihna leh beidawnna chu hlimna leh lawmnaa a chan tak ni. Pung khawma ruai theh a, thiante leh mi retheite hnena ei tur thil inpein an hmang tur a ni. 23 Judate chuan Mordekaia thu chu an zawm ta a. 24 Makedonia mi, Hammedatha fapa Hamanan Judate a beih dan, tih-hlum hun remchang hre tura thum a vawr thu te, thupek a chhuah thu te. 25 Mordekaia khaihlum rawt tura lal hnena a kal thu te kha Mordekaia chuan a ziak vek a. Hamana chuan Judate tuartir a tum chu a chungah a let ta thung a, a fate nen khaihlum an ni.

26 Chuvangin heng ni hi 'Purim' an vuah a, chu chu an ɣawngin, "Thumvawr" tihna a ni. Anmahni ngeiin an hmuh leh an chunga thil thleng an hriat reng avangin Judate chuan Mordekaia lehkha chu an pawm a. 27 an thlahte leh an zinga tel ve te chuan khel loin heng ni hi kum tin an tu-chhuante thlengin hman an tiam a, hun tiam ang leh hman dan tur tuk chu chhechham meuhin zawm an tiam a. 28 Chutianga hman ɣan chu a ni a, tunah chuan rambung tinah, khaw tinah, chhung tinah thangthar zelten an hmang a. Purim kut hi Judate chuan an thlah ngai lo ang a, an hnamp zingah an theihngihlh ngai hek lo ang.

19,30 Lalnu Estheri, Aminadaba fanu leh Juda mi Mordekaia chuan an thiltih zawng zawng chu an

ziak khawm a. Purim hman dan tur chu Lalnu thuneihnaan an nemnghet a. 31 Kut hman thuah hian mawh an phur a, eng pawh thleng se hman ngei an tiam a. 32 Estheri chuan kumkhua atan thupekin a tinghet a, ziakin a awm a.

Artezerzia leh Mordekaia ropuina

10 Lal Artezerzia chuan a ram tuipui kama awmte chu ram danga mite ang bawkin chhiah a chawitir a. 2 A thiltihtheihzia te, a thatzia te, a ram hausak leh ropuizia te chu Persia leh Media lalho chanchin ziakna buah ziak a ni. 3 Mordekaia chu lalber Artezerzia dawttu a ni a, ram chhung mi lian ber a ni a; a Judapuiten an ngaisang em em a, a mite thatna tur a ngaihtuah nasa hle a, an ngaina em em a ni.

lalin a nei a, lanluah a siam a; 4 Dargon pahnih kha Hamana leh kei hi kan ni a, hnam dangte kha 5 Judeate nuai bo tuma rawn beitu-te hi an ni. 6 Nuai bo an tum hnam chu kan hnam Israel hi a ni, Pathian an au a, chhan an ni ta a. Lalpa chuan heng thil tha lo lak ata min chhanchhuak a, hnam dang zinga awm ngai lo thil mak ropui tak tak a tih tak hi. 7 Pathian chuan a mite tan kawng a buatsaih a, hnam dang tan kawng a buatsaih bawk a. 8 Heng a kawng buatsaihte hi a insut hun leh ni a lo thleng ta a, hnam tin chung thu Pathian rel fel a hun ta a ni. 9 Pathianin a mi thlante chu a hre reng a, chan tha a chantir ta a. 10 Chuvangin Pathian mite chu kum tin, Adar thla ni sawmpali leh sawmpanga ni hian a hmaah an lo pung khawm tur a ni a, hlimna leh lawmna niah an hmang tur a ni." a ti a.

THU BELH

Tolemia leh Cleopatrai rorel kum lina kum khan Levia chi, puithiam nia insawi Dositheia chuan, Purim kut chungchang lehkha hi a rawn keng a. A fapa Tolemaia a lo tel bawk a. an lehkha ken chu lehkha dik tak a ni an ti a, Jerusalema cheng Tolemaia fapa Lusimakusan Grik ɣawnga a lehlin a ni an ti bawk.

Mordekaian a mumang a hre chhuak

F Mordekaia chuan, "Heng zawng zawng hi Pathian tih a ni. 2 Heng thil ka mangphan kha mi hriat chhuahtr a, inlarna ka hmuh kha pakhat mah awmze nei lo a awm lo, tuihna te tak tē luipua chang ta te, kawl ħeng ni lo chhuak te, tui tamzia te kha. 3 Luipui chu Estheri hi a lo ni,

SOLOMONA THUFING (Finna)

Thuhmabruai

He lehkhabu hi (Aigupta rama cheng.) Juda mi ziak a ni a, BC 100 vela ziak a ni. A ziak hun laiin Hebrai Baibul Grik tawnga lehlin tawh a ni. Judaten finna nia an ngaih a chuang ber a, Grik mite finna atanga zir tur awm pawh a chuang tel. Alaka rinawm taka awmte chu Pathianin lawmman a pek thinzia a zirtir a tum ber a ni.

A chhunga thu awm

Finna hriat fiah leh mi tha leh mi sual chan 1:1—5:23

Finna lo chhuahna leh neih theih dan 6:1—9:18

Finnain Pathian mite a hum a. hmelmane a hrem 10:1—12:27

Milem biak ätthlakzia 13:1—15:13

Aigupta chhuahsan hlawkna 15:14—19:22.

Dikna

- 1 Khawvel roreltute u, dikna ngaina ula.
Thinlung takin Lalpaah innghat ula,
Tih tak zetin amah hi zawng rawh u.
- 2 Fiah tumtute chuan an hmu lo ang a,
Amaha innghatte hnenah a inlar ang.
- 3 Ngaihtuahna hlemhle hi Pathian hlatna a ni,
Amah fiah tum chu an mual-pho ang.
- 4 Sual bawiha awm, mi verther te hnenah
Finna chu a ngam thei lo.
- 5 Mi thianghlim chuan bum-hhang laka fihlim a zir a,
A thu chhakchhuah a ngaithla peih lo.
Dik lo taka thiltih a en thei hek lo.

Kan thu Pathianin a hria

- 6 Finna hi thlarau ngilnei a ni a,
Pathian sawichhiatna a ngai

- thei lo.
Lungril suangtuah leh kaa thute Pathian chuan a hre vek si a.
- 7 Lalpa Thlarau chu khawvelah a khat a,
Eng'm hi a khai ding.
Mi thu zawng zawng a hria.
- 8 Thu tha lo sawitu a hmuh hmaih lo a,
A tawka hrem a la ni ngei ngei dawn.
- 9 Pathian hre lo mi thil tum chu Ngun taka chhui a ni ang a,
An thu chu Lalpa hnen a thleng ang
A sual phua hrem a ni ang.
- 10 Pathian chuan cho a ngai thei lo,
Engkim a hre chak em em a,
Phun sep pawh zep rual a ni lo.
- 11 Engmah loa phunnawi ching suh la,
Phunchiar ching bawk hek suh.
Aruka i sawi chuan nghawng a nei a,
Dawt chin hi thlarau boralna a ni.

Pathianin thihna a siam lo

- 12 Thil sual tih avangin
Nangmah intihlum suh.
- 13 Thihna hi a siam a ni lo a,
Nung damte an thih hi
A tan hmuu nuam a ni lo e.
- 14 Awm reng atan engkim a siam
a.
A thil siamte chu a tlo a.
a tha.
Thihna tur pai an awm hek lo.
Thihna hi khawvel lal a ni lo e.
- 16 Pathian dikna chu a ral thei lo.
- 17 Amah hre lote thiltih leh aw
chuan
Thihna chu a ko a,
Thian tha emaw tiin an ngai
em em a.
Thihna nen chuan an inrem-
siam a,
Inpawl tlang awm reng an ni e.

Ngaihtuahna sual

- 2** Mi sualten hctianga an ti hi
a dik lo e:
“Kan nun a tawi a, a ninawm
si,
A tawp hun pumpelh rual a
ni lo
Mitthi khua ata lo kir hriat
kan nei lo e.
- 2 Kan lo piang chhuak palh a.
Kan nun tawp hunah chuan
Piang lo tawp ang kan la ni
dawn
Kan thaw lah hi mei pak ang
chauh,
Kan ngaihtuahna lah mar phu
ang mai.
- 3 A phu a chawlh hun chuan
Kan taksa hi vaivutah a chang

- a
Kan thute pawh a boruakah a
tham ral.
- 4 Khawreiah eng nge kan tih hria
an awm lo a,
Kan hming pawh hi an theih-
nghih thin.
- 5 Kan nun hi chhum ral ta ang
mai a ni a.
Ni tlangsana tiauchhum ral ta
ang hi,
Leiah kan awm chhung hi hlim-
thla ang a ni a,
Thih ni pumpelh theih a ni lo.
- 6 Hawh u, khawvela nuam i chen
ang u,
Kan vanglaia kan cng a thawl
ang khan,
Ruat lawk a i sawn rual a
ni lo e.
- 7 Uain thlum ber in ila,
Hriak rimtui ber inhnawih ila,
Par mawi vul reng i hmaih
lawng u.
- 8 A chul hmain rose par thliak
ila,
Babsam tawn mawiah i
hmang ang.
- 9 Kan inchhainhaah tu bang
suh se,
Kan sulhnu ram tinah cham se,
Chu ngei chu kan tan a ni,
Kan chanvo chu.
- 10 Mi retheite chu dik mah se i
sawisa ang,
Hmeithaite pawh kan zuah lo
ang,
Upate zah kan sim hawk ang.
- 11 Kan chak zawk leh a dik zawk
kan ni mai,
Mi chak lote zawng eng an
ni lo.

1 : 13 Ezr 18 : 32, 33 : 11; **2** Esd 3 : 7; **2** Pet 3 : 9

1 : 16 Thuf 8 : 36; Is 28 : 15; Sir 14 : 12

2 : 6 Is 22 : 13; **1** Kor 15 : 32

- 12 Mi dikte zawng an ninaawm e.
Tihboral dan i zawng ang u.
Kan thiltuh an kah a.
Mosia Dan bawhchhiaah min
puh.
Min thlahtute dan kah min ti.
- 13 Pathian chu hria an inti a.
Lalpa fa an invuah bawk a.
- 14 Chutiang mi hmel chu a ngei-
awm hluah hluah e.
An awm dan chuan min dem
sa si.
- 15 Mi dang angin an awm ve
lo a.
Kal kawng danga kal an ni.
- 16 A lém ang lekin min ngai a.
(Kan tih apiang) bawlhhlawh
angin an ten
Pathian chu an Pa bikah an
ngai a,
Hlimna chu mi dik chauh
chan turah an ngai.
- 17 An ti dik emaw kan la hria
ang chu,
Engtin nge an thih te i thlir
ang u.
- 18 Mi felte chu Pathian fa an
nih meuh chuan
An hmelmane lakah a chhan
ang chu.
- 19 An chungah nunrawn chhuah
ila,
Anmahni fiah nan i sawisa ang.
Eng chen nge an dawh peiha,
an tuar theih
Kan la hre mai ang chu.
- 20 Zahthlak taka thi turin kan ti
ang a.
'Pathianin min hmu ang.' an ti
alawm."
- 21 Chu chu mi sualte neaihdan a
ni, a fuh lo hle.
An sual chuan an mit a tidel a.
- 22 Pathian thuruk an hre ngai lo
a,

- Nun thianghlim lawmman an
beisei pha lo
Sawisel bo nun hlutna an hmu
hek lo.
- 23 Thi turin Pathianin min siam
lo a.
Amah angin min siam a ni.
- 24 Setanan min itsik vangin
Khawvelah thihna a lo awm ta,
Ama mite chu thi tur reng
an ni.

Mi dikte awm zel dan tur

- 3** Mi dikte chu Pathianin a
hmu a
Hrem an tuar ve ngai lawng.
- 2 Mi fing lote mit chuan an
thi a,
An boral ta chu rapthlak an
ti.
- 3 An lum ta chu bo hlen an
ang nà a.
Mahse thlamuang takin an
awm.
- 4 Hrem tuar emaw tih tur an ni a,
Mahse nun zel an beisei tlat
si a.
- 5 An tuar chu eng tham a ni lo,
An dawn tur thlirtu te tan
chuan,
Meia rangkachak rawh thiang-
hlim angin
- 6 Pathianin a fiah a.
A hmaa awm tlak an ni ta.
Maicham tilhlan angin a lo
lawm ta.
- 7 Mi thate chu Pathianin a tlawh
hunin
Buhpawl alh angin an ēng ang.
- 8 Hnam tin chi tin lalah an
tang ang a.
Lalpa chu an kumkhaw lal a
ni bawk ang.

9 Lalpaa innghat mite chuan
 A kawng dik chu an hria ang.
 Rinawm taka awmte chuan
 A hmangaih âng chhung an
 chang ang ;
 A mi thlante chu a khawngaih
 a,
 An chungah ngil a nei si ḫin.

Mi sualte awm zel dan tur

- 10 Pathian hre lote chu an ngaih-tuahna sual phua hrem an ni ang.
 Lalpa lakah an hel a, a dikna an hnawl si a.
 11 Finna zir duh lo chan chu a chhe der ang,
 Beisei tur engmah a nei lo a,
 A thawkrim thlawn mai a ni,
 Engahmah a hlawhtling lo ang.
 12 A nupui chu nu ləlo tak a ni ang a,
 A fate chuan pawi an khawih ang.
 A thlah zawng zawng chu Anchhe dawng an ni ang.

That tulzia

- 13 Hrin nei lo uire lo chu a ni-hlawh e,
 Rorel ni ah malsawmna a dawng dawn si a,
 14 Chumi ni chuan tilreha pawh-in lawmman a dawng ve ang,
 Dan zawma Lalpa chunga rilru sual a put loh chuan,
 A rinawm vangin duhsak bik a hlawh ang a,
 Lalpa inah hmun tha a chang ngei ang.
 15 Dik taka thawh rah chu thei tui ang a ni,
 Finna pawh hi zung nung ang a ni.

(a) 3 : 14 Tilrehte hi Israel zinga chhiar tel ni lo mah se van ramah an chan a la tha thei Deut 3 : 1
 4 : 1 Sir 16 : 3

- 16 Uire fate chuan beisei tur an nei lo
 Sawn chan tur pawh boralna a ni.
 17 Dam rei hle mah se eng an ni lawng
 Upa mah se zah an hlawh hek lawng.
 18 An thih hm̄a lahin rorel ni chuan
 Thlamuanna beisei tur an nei lo Suahsualnaa hrinte chan bi a va chau em !

4

- That hi hrin neih ȣeu h aii a hlu,
 Thatna hian hriat reng a hlawh a,
 Mihring leh Pathian hriat a ni ang.
 2 Thatna hian mi a kaihuai a,
 A awm loh chuan hril a hai Lawmman ropui ber a ni a,
 Mihring tan hlawhtlinna sang ber a ni.
 3 Suahsualna fate chu tam hle mah se
 Eng ruai an ni lawng
 Sawn an ni a, bulfuk tak an nei lo
 Zung lah an kaih thuk thei hek lo.
 4 Duah hluah lai awm ḫin mah se
 Thliin a chhem nghing a,
 Thliipuiin a len kar ḫin.
 5 Puitlin hmain an ṭāng a tliak a,
 An rah a hmin thei lo,
 Eng atan mah a tlaktlai lo.
 6 Rorel ni chuan suahsualnaa hrinte chu,

- An hringtute thiam loh chan-tirtu an ni ang.
- 7 Mi dik chu thi hma mah se, Hahchawlhna an chang ang.
- 8 Upate kan ngaisang hi An upat vang mai a ni lo.
- 9 Finna leh dikna upatpui hi Upa zahawmna chu a ni.
- Entawn tlak Enoka**
- 10 Enoka chuan Pathian a tilawm a,
Pathian chuan a hmangaih ta a,
Mi sual zinga awm phal loin a la ta a.
- 11 A finna chu sualin a bawh-buaia,
A thinlung chu dawtin a tih-chhiat mai loh nan.
- 12 Sual itawmnain min puq̄l thin a,
Thil tha hmu reng mah ila kan hai si thin,
Sual nei lote thinlung pawh An duhzawng chuan a tichhe thei.
- 13 Enoka chu rei lote chhungin mi famkim a ni a,
Dam chhunga mi dang tlin loh chu.
- 14 Lalpa chu a chungah a lawm a,
Khawvel sual ata a ta ta thuai a ni,
A awm ta lo tih an hre reng a.
- 15 Lalpan a mite a hum thin a,
Khawngaihna leh zahngaihna a vur hi
An hre thei chuang si lo.
- Mi sual chan tur**
- 16 Mi dikte chu thi bo mah se
Mi sual la damte chu an ti-zak thin.
Famkim tawh tleirawl chuan
Suala tar a timualpho.

- 17 Mi fing chu naupang takin a thi thei e,
Mi sualten Lalpan a seng him tih an hre lo.
- 18 Mi fing thi chu an ngainep a, Lalpa chuan a nuihzat thuai ang.
Chawimawi hlawh loin an phum ang a,
Mitthite pawhin an lo hmusit kumkhua ang.
- 19 Lalpa chuan lei vuak nan a hmang ang a,
Tawng thei loin a siam ang.
An to bul ata a phawi chhuak ang a,
A tiram vek ang,
Na taka-hrem an tuar ang a,
Tuman an hre reng lawng.
- 20 An suāl rēlnaah khurin an lo kal ang a,
An suahsualna chuan a thiam lo ang.

Mi sual inchhirna

- 5** Chumi ni chuan ni dik ti-duhdah thin a,
An thil tuar engmah loa ngai-tute hmaan
Ngaihngam takin mi dikte chu an ding ang a,
- 2 Mi sualte chuan an thil tih pawi an ti ang a,
- 3 Manganga rumin an inbia ang ;
- 4 “Hemi hi kan nuihzat thin a,
Fiām taka kan neih thin kha a ni ;
A awm dan chu âtthlak kan ti, kan lo à zawk mang e,
A thih ni khan chawimawi kan tum hek lo.
- 5 Tunah zawng Pathian fa a ni ta a, a,

- Mi thianghlim zinga chhiar a
nih tak hi.
- 6 Kawng bo chu keini hi kan lo
ni
Dikna ēngah kan kal lo a,
A ēng pawh kan melh zeuh
ngai lo.
- 7 Kan kalna tur Lalpa lamlian
chu zawh loin
Thlaler tum kawng mumal lo
chu kan zawh
Sualna kawnga kalin chhiatna
kan tawh tak hi.
- 8 Kan chapo a, kan sum kan
chhuang a,
Funah thil tha eng nge min
thlen le?
- 9 Chung thilte chu an boral zo
ta a,
Hlim thla angin an liam a,
Thu thang angin an tham ral
ta.
- 10 Lawngin tuifawn a su a,
A liam a, sulhnu a nei lo a,
A kal tih hriat a ni hek lo,
- 11 Boruaka sava thlawk liam
chuan
Hnuhma a nei lo e,
Thla a zap a, boruakah a
leng a
A sulhnu hmuh tur a awm hek
lo.
- 12 Thal kah chuan tin lam a
pan a.
A kalna boruak chu a phui
leh mai a,
Khawi laia kal nge a hriat
tawh loh.
- 13 Chung ang mai chu kan lo ni,
Kan lo piang a, kan ral leh a,
Thil tha hnutchhiah kan nei
lo a,
Kan sualnain min tihboral tâk
hi," an ti a.
- 14 Mi sualte beisei tur neih chu
- Buhpawl thlu chhem len ang,
Tuitawn si per thlipui len bo
ang,
Meiknu thli len ral ang,
Zan khat mikhuang hi a ni.
- 15 Mi dikte erawh chu an hlun
kumkhua ang,
Lalpa chu an lawmman a ni a,
Chungnungbera chuan a veng
ang.
- 16 Chawimawina kraun ropui
an dawng ang a,
Lallukhum mawi an khum ang.
A ban tha chak chuan a hum
dawn si a.
- 17 Thahnemingai takin a inthuam
ang a,
Ral bei turin a thilsiamte a
chei ang.
- 18 Dikna chu awmphawah a ha
ang a,
Rorel dikna chu lukhumah a
neih ang.
- 19 Kah tlang theih loh thianghlim-
na chu
Phaw atan a keng ang.
- 20 A thinur khandaikh chu a hriam
ang a,
Thilsiamte nen an tang tlang
ang a,
Amah dotute an bei ang.
- 21 Thal ngul kaihkula thal ding
angin
Chhuma tek chuan hmelman a
deng fuh ang.
- 22 Saihlum perh angin rialin a
deng fawk fawk ang a,
Tuipui chuan a rawn hrut
ang a,
Lui lian chuan a hnawl rawk
rawk ang.
- 23 Buhpawl angin thliin a len
ang a,
Thawngaleivirin a thaip leng
ang.

Dan pawisak loh hi khawvel
chhiatna a ni,
An thu sual tih chu Lalte
tlawmna.

Roreltute mawh

- 6** Khawvel lalte leh roreltute u,
Ka sawi hi ngaithla ula, zir
rawh u.
- 2 Ram zau tak chungah lal in
chhek a,
In hnuiai mi tam tak awm in
chhuang a,
- 3 Chungnungberan thuneihna a
pe che u a,
In tih leh in thil tum chu a la
chhui dawn.
- 4 Lalpa ram roreltute in ni a,
Dikna nen awp loa, a dan
bawhchhiaa,
Pathian duhzawng in tih loh
chuan
- 5 Hlauhawm takin in chungah a
lo thawk thut ang a,
Mi liante hremna chu a na bik
ang.
- 6 Mi mir sual ngaihhnathiam a
ni ang a,
Thuneitute erawh chu na taka
hrem an ni ang.
- 7 Mihring chu ropui eng ang
mah se.
Engkim Lalpa chuan hlauh
a nei lo
Mi lian leh te a siam an ni a,
An chan tawk pe theuhtu a ni.
- 8 Roreltute nun dan chu
Khirh zawkin a rel ang.
- 9 Lal ropuite u, in tan he thu
hi ka ziak a ni,
Fing tak a in awma, in bawh-
chhiat loh nan.
- 10 Thil thianghlim chu thiang-
hlim taka in en chuan

Mi thianghlim in ni ang.

A zirtirna zawm ula

Rorel nia inhumna tur a ni.

11 Ka thu hi in lawmna leh roah
neih ula

A zirtir ang che u.

Fin hlutna

- 12 Finna hi eng a ni a, a chuai
ngai lo,
Amah duha zawngtute chuan
an hmu mai thin.
- 13 Amah duhtute chu a inhriattir
var thin.
- 14 Amah zawngin zingah tho la,
Hmu i harsat lo ang.
Kawngka bulah mai a thu si a.
- 15 Ngaihtuahna neitu hnenah
Hriatna famkim a thlen thei a
Zawngtu hnenah lungmuanna
a pe
- 16 A dawng tlakte chu a zawng
reng a,
I awmna apiangah a zawng
chhuak ang che.
Ngil a nei em em a,
I ngaihtuah apiangin a lo tel
ang.
- 17 Zir duh tak zetnaah finna a
inthan a,
Tihtakna hi finna ngainatna
a ni.
- 18 A dan zawm hi finna ngai-
natna a ni a,
A dan zawm chu chatuan
nunna a ni.
- 19 Chatuan nunna chuan Pathian
a hnaihtir ang che.
- 20 Fin duhna hian lalah a siam
bawk ang che.
- 21 Hnam tin lal te u, in tiang leh
thutthleng
Ngaina in nih si chuan
Finna hi chawimawi ula, in lal
reng ang.

Solomonan finna a sawi fiah

- 22 Finna hi eng nge, khawi lam mi nge.
 Zép loin ka hrilh ang che u A chanchin bu aṭangin ka chhui ang a
 Hmaih loin mi tin hriatah ka zar ang.
 23 Mahni finna thupin zep neih ka tum lo a,
 Chutiang rilru chu finna huat-zawng a ni.
 24 A ni, mi fing an tam zawh poh leh
 Khawvel hi a him zawk ang.
 Lal fing chuan a mite a veng him si thin.
 25 Ka hrilh tur che u hi zir ngun ula
 In hlawkpui hle dawn nia.

Lal pawh hi mi dang ang a ni

- 7** Thi thei mihring dang ang ka ni a,
 Mihring hmasa hluma siam tlah bawk chu
 2 Nupa inpawl nawm laia pa chi tla aṭangin
 Nu pum chhunga din ka ni e.
 Thla kaw chhung nu thisen chawm len chu.
 3 Mi dang angin khawvelah ka lo piang a,
 Boruak bawk ka rawn hip a.
 Tah hi ka thawm neih bmasak bawk a ni.
 4 Puana tuama enkawl ka ni a
 5 Lal tumah pian dan hrang nei an awm lo
 6 Kan zain kawng khatah kan lo lut a.
 Kawng khatah bawk kan liam leh dawn.

Solomonan finna a ngaina

- 7 Mihring mai ka nih hriain ka dil a.
 Hriatthiamna pek ka ni ta.
 Finna thlarau chu ka hnenah a lo kal ta.
 8 Lal tiang leh ḫutthleng aiin ka ngaisang a,
 Hausakna nen teh rual a ni lo.
 9 Lunghluin a nē a ek lo a.
 Rangkachak chu tiauvut vei khat ang lek a ni.
 Fangkarua pawh lei hlum ang mai.
 10 Hrisel hmelthat aiin ka ngai hlu a,
 A ēng a chuai ngai lo Ka thlang zawk e, mawi dang aiin.
 11 A rualin thil tha tinreng a lo kal a,
 Chhiar sen loh hausakna min pe.
 12 Finna rawn lak a ni, min ti-lawm a.
 A bul tumtu tih ka lo hre lo.
 13 Tih tak zetin a hnenah ka zir a,
 Ka hriat mi dang hrilchhawn ka chak bawk thin.
 14 Finna ro chu chen phai rual a ni lo,
 Hmang tha la. Pathian thian i ni ang.
 A zirtirna chu a duhzawng tak a ni si a.
 15 Ka zir tàk phua awm' turin Pathian ka dil a,
 A duhzawng ka sawi thiam theih nan
 Finna hi kaihruaitu a ni a
 Mi fingte kawng tha a kawh-hmuh thin.
 16 Kan thu te, kan hriat te, kan

- thiam te
 Kan pum hian a kuta awm
 kan ni.
- 17 Ani chuan thil awmphung
 hriatna mi pe a,
 Khawvel inrel dan leh kal-
 hmang hriatna chu.
- 18 Ni kir hun leh sik leh sa aṭanga
 Hun chhut dan te min zirtir a.
- 19 Arsi bawr hrang hrang hriat
 theihna te,
 Kum inher kual dan te min
 zirtir.
- 20 Nungcha tin leh ramsa khaw-
 sak dan te
 Thli tleh dan leh mihring
 ngaihtuah dan te
 Thing chi tinreng leh a zung
 damdawi te
 Min zirtir bawk a ni.
- 21 Mi hriat sa te, la hriat loh te
 ka hria a,
 Engkim reltu finna zirtir ka ni.
- Finna nih phung**
- 22 Finnaah chuan thlarau hre-
 thiam leh thianghlim a
 awm a,
 Zepui khat chi hrang hranga
 lang a ni,
 Khawih theih thila siam a ni
 lo a,
 Duh duha che vel thei a ni.
 Thiang tak, fim tak, huai tak
 a ni a,
 Tihnat theih loh, thil tha lawm-
 tu a ni.
 Engkim a hre tleng a, hneh
 rual ni hek lo.
- 23 Ngil a nei a, mihringte ṭhian
 a ni.
 A rin tlak a, a nghet, lung-
 kham chim loh a ni.
 Engkim chunga thunei, hmu
 vektu chu a ni.
- Hrethiam rilru fim zawng
 zawngte a fan chhuak a,
 Eng anga thil pan pawh a luah
 thei a.
- 24 Finna chu chē aiin a che
 chak a,
 A fim em vangin engkim a fan
 chhuak bawk.
- 25 Pathian thiltihtheihna thaw a
 ni a,
 Engkintitheia ropuina fim leh
 ēng zung chu.
 Bawlhlawh engmah a kai
 ngai lo.
- 26 Pathian ṭhatna leh a thiltih
 thin
 Chatuan ēng darthlalang a ni.
- 27 Mahni māiin engkim a ti
 thei a,
 Danglam ngai loa chuan eng-
 kim a siam danglam ṭhin a,
 Thangthar zela mi thianghlimte
 hnenah a lut bawk a,
 Pathian ṭhianah leh zawlneiah
 a siam.
- 28 Finna neitute tluka hmangaih
 Pathianin a nei lo.
- 29 Ni leh arsi bawrtle aiin a ēng
 zawk a,
 Chhun ēng aiin a ropui zawk.
- 30 Chhun chu zanin a zui ziah a,
 Finna erawh chu thil tha loin
 a zui ngai lo.
- 8** A thiltihtheihna chuan kawl-
 kil a thleng a,
 Engkim hi a rem fel vek a ni.
- Solomonan finna a duh**
- 2 Finna hi ka tleirawl ngaih-
 zawng a ni a,
 Neih tumin ka rim ṭhin,
 A hmel ṭhain mi uai thlu a.
- 3 Pathian a hnaih vangin a pian-
 phung lah a mawi,

- Engkim Lalpa pawhin a ngaina
bawk a ni.
- 4 Pathian thuruk a hriatpui a,
A thiltun ṭanpuuit a ni.
- 5 Dam chhunga duhawm ber-
hausakna hi em ni ?
- Engkim bul finna aia hausa tu
nge awm ?
- 6 Hriatna hi a duhawm zawk
em ni ?
- Engkim ruattu finna aia tha
hria tu nge awm ?
- 7 Thatna i ngaina ber em ni ?
Dikna te, huaina te, insumna te
Hriatna te hi finna thawh rah
asin.
- Mihring tan heng aia ṭangkai
a awm lo e.
- 8 Thil briat zau i châk em ni ?
Finna chuan tun hma thil a
hria a,
- 8 Lo la awm tur a hmu lawk
thei,
Thu khirth awmzia a hre thei a ,
Thil hnawk a ching fel thei.
Chhinchhiahna thil mak a hre
thiam a,
- Thil inlumlet kalhmang a
chhiar thiam bawk a.
- 9 Finna chu ka kiang a awman
hruai haw ka tum ta a,
Min Finchhuahtu ṭha a nih ka
ring a,
Lungngaih mangan nia min
muau tur chu.
- 10 Amah vangin puipun nia
chawimawi ka ni ang a,
Naupang hle mah ila upaten
min, zah ang.
- 11 Ka thu vuakthlak fing an ti
ang a,
Mi lianten min ngaisang ang.
- 12 Ka ngawih leh ka ṭawng hun
an čhang ang a,
- Ka ṭawng chuan an beng an
chhi ang a,
Sawi sei hle nah ila, an ngai-
thla kiau tho ang.
- 13 Finna avangin thiik theih lohna
ka nei ang a,
Ka hnua lo piangten min hre
reng ang.
- 14 Hnam un chungah ro ka rel
ang a,
Mi un ka thuhnuiah an awm
bawk ang.
- 15 Ka hmingah lal nunrawngte an
khur ang a,
Lal ṭha, sipai huai, ka miten
min ti ang.
- 16 Finna ka pawl nel hun chuan
ka bahdam tawh ang.
A bulah inhałna leh huatna a
awm lo a,
Hlimna leh lawmna chauh a
awm si thin.
- 17 Heng thil hi ka han ngaihtuah
chiang a,
Finna neih hi dam rengna a
lo ni.
- 18 Amah ngainat chu hlimna fam-
kim a ni,
A hna thawh ve chu chhui sen
loh hausakna a ni.
A bula tlat chu rorel thiamna
a ni.
Len dun chu chawimawi
hlawhna a ni
Finna chu mo atan neih ka
tum ta a.
- 19 Naupang kawm nahawm tak
ka ni thin a,
Rilru ṭha tak ka dawng bawk a,
That vangin chenna tur taksa
tha pek ka lo ni zawk.
- 20 Pathianin min pek loh chuan,
Finna ka nei thei lo tih ka

hria a,
A petu hriatna pawh chu
Hriat thiam lanna a ni.
Lalpa lam hawiin tih tak zetin
ka dil ta a.

- Finna dila Solomonataungtaina**
- 9** Min thlahtute Pathian, zahngai thei Lalpa.
Thu maiin engkim i siam a
- 2 I finnain mihring i din a,
Thilsiam dang chungah i lal-
tir a,
- 3 Thianghlim taka dikna nen
khawvel awp turin
Rilru ngila rorel turin i siam a.
- 4 I ḫutna bula awm finna chu
min pe la,
I fate zingah mi chhiar tel
ang che. *
- 5 I bawihnu fa, i chhiahhlawh hi
Mihring awngrawp, thi mai tur
ka ni,
I dan ka hre nep a, hman dan
ka thiam hek lo.
- 6 Mihring zingah mi famkim
awm mah se,
Nangmah atanga lo kal finna
nei si lo chu
Engmah a ni lo.
- 7 Mi dang zawng aiin i mite
لالا min ḫlang a,
I fanante rorelsak turin.
- 8 I tlang thianghlimah i in min
saktir a,
Chenna atan i thlan Jerusalem
khawpuiah
Maicham mi dintir a,
Atir atang renga i buk siam
ang tak khan.
- 9 I bulah finna a awm a, i
thiltilik pawm a hria,

Khawvel i siam lai khan a tel
ve a,
I lawmzawng chu a hria,
I thupek ang ngeia thil dik tak
chu a hria.

- 10 Van thianghlim ata han tir la
I lalhutthleng ropui tak atang
chuan,
Min awmpua thawk dun turin.
Tichuan i duhzawng ka hre
thei ang.
- 11 Engkim a hria a, a thiam vek
a,
Kawng tinah min hruai fing
ang a,
A ropuina chuan min hual ang.
- 12 I mite ro dik takin ka rel
thiam ang a,
Ka pa lalhutthlenga thu tlak
ka ni ang a,
Ka thiltihte chu i lawmzawng a
ni thei ang.
- 13 Pathian duhzawng leh tum tu
nge hre thei?
- 14 Mihring rilru hian a phak lo a,
Kan finna hian mi hruai kawi
thin.
- 15 Kan taksa chhe thei hian kan
rilru a uai hniam a,
Hlun lo hluma siam hian kan
ngaihtuahna a titawi thin.
- 16 Leiah hian eng nge awm rin
thuin kan sawi hram a,
Kan bul maia awm pawh hriat
har kan ti,
Van thil tu nge hre pha ang le ?
- 17 Finna leh chung lam thlarau
thianghlim i pek zet loh
chuan
Tu nge i duhzawng hre thei
ang ?
- 18 Chutiang chuan lei miten
Kawng dik an zawh thei a,

I lawmzawng an hre thin,
Finna chuan a humhim thin
a ni.

Finnain Adama a hum

- 10** Khawvel mihring thlahtu, mihring siam hmasak chu
Amah maia a awm lai khan finna chuan a hum a,
A thil tihual lakah a veng a,
2 Leia awm engkim chunga thuneiah a dah ta a.

Kainan finna a duh lo

- 3** Finna duh lo mi pakhat a awm a,
Thinurin a nau a that a Mahni intiboral a ni ta.

Finnain Nova a chhan

- 4** Chu sual vang chuan tui letin lei a chim pil a.
Mi dik chu finnain a chhan a. lawnglengin a hruai ta

Finnain Abrahama a pui

- 5** Khawvel mite suala an in-hawrkawm laiin
Finna chuan mi dik chu a thur chhuak a;
Pathian hmuha sawiselboin a veng.
A fapa duh tak thua Pathian thupek chu
Zawm thei turin chakna a pe a.

Finnain Lota a chhanchhuak

- 6** Mi sualte boral nan khaw nga käng chhe lakah
Mi dik tak chu chhanchhuah a ni.
7 An sual sulhnu a cham reng e Ram ro, mei khu chhuah luib luhna,

**10 : 1-2 Gen 1 : 26-28 10 : 3 Gen 4 : 8-18 10 : 4 Gen 7 : 1-8 : 22
10 : 5 Gen 11 : 1-9, 12 : 1-8, 25 : 1-19 10 : 6-9 Gen 19 : 1-29 10 : 10-12
Gen 27 : 43, 28 : 10-22, 32 : 24-50 10 : 13-14 Gen 37 : 12-36, 39 : 1-23,
41 : 37-44**

Thei phun dah hmin thei lo ram,

Ring lo briat rengna chi lung khawn ding awmna chu.

- 8** Chung khaw mite chuan finna an ngaihthah a,
Dik leh dik lo an thlei thei lo.

An khaw chim chuan an ât-zia a hril a,

An sualzia theihnghilh theih a ni lo.

- 9** Finna erawh chuan chung hlauhawm lak ata chu
A chhiabhlawte a chhandam ta.

Finnain Jakoba a hruai

- 10** A u thinur laka tlanchhia mi dik tak chu.

Finnain kawng dikah a hruai a,
Pathian chu a entir a,
Angel thianghlim a hmuhtir bawk.

A tihwatling a, a thil tihah a hmuungil ta.

- 11** Mi duhamin chhuhsak an tum lai khan.

Finna chuan a awmpui a,
A haus a hle a.

- 12** A hmelmate lakah a hum bawk a.

Amah chägtute lakah chuan,
An inbeih vak hnuin a hneh ta a,

Chakna ber chu Pathian tih hi a nih a hre ta a.

Finnain Josefa a hrugi

- 13** Mi dik tak chu salah an hrabh ta a.

Finna erawh chuan a thlah lo a,
Sual lakah a veng a, lung in a tänpu a.

14 Ram ropui chungah thuneihna
a pe a,
Amah tiduhdahtute roreltuan
a siam.
Thlahthlam loin an hēkna
dawt a nih a puansak a,
Kumkhaw chawimawina chu a
dawntir ta.

Finnain Israelt a hruai chhuak
15 Finnain hnam thiaghlim leh
pawisawi lo chu
Tiduhdahtute kut ata a chhan-
chhuak a
16 Lalpa bawih pakhat chhung-
ah a lut a,
Chhinchiahna thil mak nen
lal hlauhawm a tawng.
17 Lalpa mite chu an thawhrim
hlawh a pe a,
Zin kawng mak takah a hruai
a
Chhun changah an tan hliap-
tu a siamsak a.
Zan khaw thimah arsi ēng a
pe a.
18 Tuipui sen a hruai thleng a,
Tui thuk takah chuan a hruai
kai a.

19 An hmelmate chu a chim
hluntir a,
An ruang chu vaukamah a
vawrh chhuak.
20 Mi dikte chuan Pathian hre
lote chu an hlip a.
Aw Lalpa, i hming thiaghlim
fakin an zai
Aumahni humtu fak hla an sa.
21 Firna chuan tawng thei lote a
titawng a.
Nausente payh fiah takin an
tawng thei.

10 : 15-21 Ex 1 · 1-15 · 21 11 : 1-5 Ex 15 · 22-17 : 16

Finnain thlalerah Israelt a hruai

- 11 Finnain zawlneite hmangin
Israelt a tihmuungil a.
2 Tuma awm lohna thlalerah an
kal a.
Tuma tlawh loh ramah an
buk an khuar.
3 An hmelmate an do let a,
Beitute an hnawt kiang.
4 I miten tuihālin an au chia,
Lungpui ata tui i luan chhuah-
tir a.
5 An hmelmate i hremna chu
An mangang tanpuina a lo ni.

Aigupta mite hremna

- 6 An luipui luang dul dul hnar
chu
Thisen i chawhpawlhsak ta a.
7 An fate thah tur titute chu
Tuilian i chimitir a
8 I mite thlalerah i tituihāl a,
An hmelmate hremna i tuar-
tir ve,
An rin phak loh tui tam tak
i pe ta.
9 I fiah a, mahse khawngaiha
thunun an ni.
Thinura mi sualte i hrem nat
turzia
An briat phah ta
10 Pain a fa a thunun angin i
zilh a,
Hmelma chungah lal nunrawng
angin i rel thung a
Thiam loh i chantir a.
11 I mite hnaiha awm leh awm lo
An zain an tuar vek.
12 An hrehawm tuar chu a letin
a pung a.
Thil kal ta thlir kirin an rym a,
13 An tur chu i mite hamthat
nan a nih an hria a,

- Lalpa thiltih a ni tih an hre ta.
- 14 A nausen laia luia pañh kha
barah an khawn lo va,
Thil awm dan an hmuhiñ mak
an ti a.
An tuihal chuan mi dikte tui-
hal a khum.
- 15 An sual chuan thil ho a ngaih-
tuahfir a,
Engmah hre lo rannung ten-
awm, rûlté an bia,
Hrem nan chutiang rannung
tam tak i tir ta a.
- 16 Sual hremna hmanrua chu
Sual awmtirtu bawk hi a nih
i zirtir ta.
- 17 Lalpa, engmah lo atangin i
thiltihtheihna chuān
Khawvel hi i siam a.
Savawm rual leh sakeibaknei
kawlh
Anmahni hrem nan i tir thei.
- 18 Sakawlöh rapthlak tak tak i siam
mai thei,
Meialh thaw chhuak puat
puat thei te,
Mei khu pak chhuak luh luh

Sakawlöh rapthlak tak tak i siam
mai thei (11 : 18)

- thei te,
An mita tek tichhuak thei te,
19 Anmahni tiblum tur chutiang
sa chu i siam thei a,
Hmuñ ngawt pawha thih phah
hial theite nen.
- 20 Heng thil hmang lo pawh hian
Diknain a um hlum thei a,
Chhem khatah i chhem ral thei,
Mahse engkim i teh a, i chhiar
a,
I thil tih tur i buk zel thin.
- Pathianin thil a ti thei a, ngil a nei**
- 21 I thiltihtheihzia i lantir reng
thei a,
Dang thei tumah an awm si
lo.
- 22 I hmuah chuan lei pum pawh
hi
Byk tham loh tiau fang ang
lek a ni.
Zing dai mal far ang chu.
- 23 Engkim i ti thei a, zah i
ngai si,
Kan sual haiderin sim hun
min siam.
- 24 Thil awm zawng zawng i hma-
ngaih a,
I siam engmah i hmusit lo.
Duh lo la chu i siam lo tur.
- 25 I duh loh hlun tur engmah a
awm lo a,
I thu lo chuan engtin nge an
awm reng theih ang?
- 26 Lalpa, i ta an ni, an awm i
phal a ni,
Thil nung zawng zawng i
hmangaih si.

- 12** An hnenah i chatuan thla-
rau chu a awm a,
2 I laka an sualin dimdawi tak-
in i zilh thin a,

An thiltih sual i kawhhmu a,
Sual kalsana nangmah an rin
theih nan.

Kanan mite sual

- 3 I ram thianglima lo cheng
thinte chu
- 4 An thil tenawm tih avangin i
hua,
Dawi an ching a, tenawm an
bia.
- 5 Khawngaih loin nausen pawh
an talh a,
Mihring sa an ei a, thisen an
dawt.
- 6 Eng ti thei lo fasan talh ching-
te sà
Nu leh paten an phunb.
- 7 Kan pute kuta tiiboral i duh a,
I ngaihhlut ber ram chu
I mite chenna tlak a nih theih
nan.
- 8 Chuti chung pawhin an hmel-
mate chu
Mihring mai an nih i hriat
vangan i lainat a,
I sipai rual lo thlen hmain
nghalpui i umtir a.
- 9 Mi sualho chu indonaah i mite
i nuaj botir thei a.
Ram sakawl i chil hlumtir vek
thei,
Thu mai pawhin i tiiboral thei
- 10 Sual thlah, an nih i hre reng a,
Pian tirkata mi sual an ni;
An lam let dawn lo tih i bria
a,
Mahse an sim hlauh takin
Zawi zawiin hremna i thlentir
a,
- 11 An hnam pum anchhe dawng
... rëng an ni a,
An sual vanga i hrem mai lo
... hi...
Tu dem ir hlaeh vang a ni lo.

(b) 12 : . Grik lam a chiang lo, sa- phun :dawnia- mi hriat loh tura an
thil tih ruk a ni awm e.

12 : 3-7 Deut 12 : 31, 18 : 9-13 12 : 8 Ex 23 : 28 12 : 10 2 Esdr 9 : 11

Pathian latzia

- 12 Heng mi sualte pawh hi i siam
a,
Chhal thei che tumah an awm
lo.
Tiboral mah la tumah dem
thei che an awm lo.
I thiltih tawh chu
"Engati nge?" ti thei an awm
hek lo.
- 13 Engkim hi i enkawl a,
Thiamthu an sawina tur pa-
thian dang an awm lo e.
- 14 Leia lal leh roreltu tu mahin
'I ti dik lo.' an ti thei lo.
- 15 Mi dik i ni, engkim dik takin
i rel a,
Hrem phu lo hrem turin i
theihna pawh i hmang ngai
lo.
- 16 I chakna chu dikna thapui a ni,
Engkim lal chu i nih vangin
tupawh i khawngaih thin.
- 17 Thiltihtheihna famkim i neih
ring lote chu
I chakna chu i entir a,
Hre sia pawisa lote chu i
hrem bawk thin
- 18 Thuneihna nei vektu i ni na a,
Roreltu ngilnei tak i ni.
- 19 I thiltihin i mite chu i zirtir a,
Mi dik chuan ngil a nei bawk
tur a ni.
I mite sual an sim i phalsak a,
Beiseina tharin an khat thin
- 20 An hmelmane simkhur takin i
hrem a,
Zai i dawh em em thin.
Thi tlak ni mah sela an lamlet
hun i siamsak a.
- 21 I mi te chungah fet takin ro i
rel thin
An pute hnena thy thlungin

Thil tha pek i tiām chung
khan.

- 22 A ni, keini hi min hrem a,
Kan hmelmane a let sangin i
hrem ta hi.
Mi thu kan rel laia i thatzia
chu kan hriat chhuah a.
Kan chungthu rel laia khaw-
ngaih kan beisei ve theih
nan a ni.

Aigupta mite hremna

- 23 A taka suala khawsate chu i
hrem a.
An thil biak rapthlak tak tak-
te chuan.
24 Thudik an pensan daih tawh
a,
Rannung tenawm rapthlakte
chu an bia a,
Naupang bum awl anga bum
an ni ta.
25 Eng la hre lo naupang chhe
hrem angin
I hrem fiam a.
26 Zilhna nep tak pawisa lote chu
Hrem puitling tuar awm an ni
si.
27 Pathian an neih rannung
hmanga hrem an nih chu
An hriatin an hrilhai em em a
An hnar thin chu Pathian tak
chu a nih an hre ta a.
Chuvangin hrem tawpkhawk an
tuar a ni.

Khua leh vang biak atthlakzia

- 13** Pathian hre lote chu mi à an
ni.
Pathian hre lote chu mi à an ni
An vela thil hmu mah se,
Pathian nung chu an hmu thei
lo;

13 : 10–14 : 31 Is 44 : 9–20; Jer 10 : 1–16; Jerel 8–73

An thilsiamte chu an hre hle a,
A siamtu chu an hre si lo.

- 2 Mei te, thli te, thlipui te,
Arsi vak vel te, tui phul bulh
bulh te,
Vana èng awmte khi khawvel
roretu
Pathian emaw an ti.
3 Heng mawina hian a tilawm
em em a,
Pathian ni ngeiah an ruat a,
Kawltu ropui zawk an neih
hriat awm tak
Mawina siamtu, engkim siamtu
chu.
4 Thenkhant chuan heng thil ro-
puizia hi
A chet vel dan nen mak an
ti a.
A siamtu zawk makzia hriat
mai awm tak a ni.
5 Thil siam ropuina leh an mawi-
na ngaihtuahin
A siamtu ropuizia pawh kan
hre chhawm thin.
6 Heng mite hi kan dem hma lua
thei e,
Pathian tak hre duh si an bo
a ni.
7 Thilsiam zinga chengin an thlir
an thlir a,
An thil hmuw mawi tiin Pa-
thianah an ngai ta.
8 Mahse dem loh rual an ni lo
9 Chutiang khawpa chhui zau
theihna an neih chuan
Heng chunga Lal hi engtin nge
an hmuw theih loh?

Milem biak atthlakzia

- 10 Rangkachak leh tangkaruaa ran
lim chei mawi,
Lung tlahlang, hman lai tu pa
chher emaw

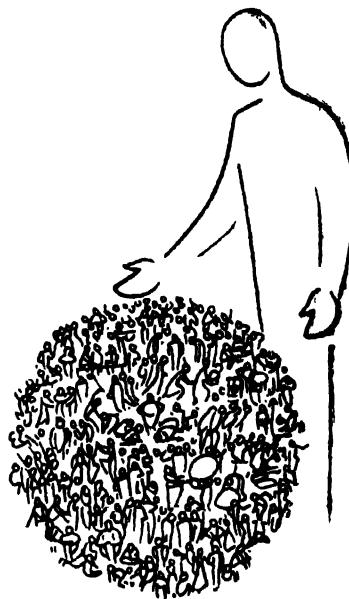
- Nunna nei hlei lo mihring
siam bia a,
Rin puia neihute chu an nêp
lehzual.
- 11 Themthiamin thil tlawntlai tha
a kit a,
A pil a hik vek a, châkah a tei
mar a,
- 12 A hman bang chu thing tuahah
a ek a,
Pum puar taka ei tur chhum
nan a tuah,
- 13 Eh tlak loh kual leh bawkte
chu
Hah chawlh pahin a suih heuh
heuh ta a,
Mihring limah emaw a chan
chhuak a.
- 14 Achang leh rannung tenawm
limah te a chhuah a.
Rawng nen a hnawih mawi a,
A khem lai te a bel mam a.
- 15 Bang kilah hmun thianghlim a
siamsak a,
Thirin a phuar bet a.
- 16 A tlâk hlauvin a veng thin a.
Mi lem mai a nih a hre reng a,
Mahni a inveng thei lo a, tan-
pui a tul a ni.
- 17 Mahse, nupui fanau, a sum leh
pai thu-ah chuan
Heng thil nung lo hnena
tawngtai a zak lo e.
- 18 Chakna nei lo chu hriselna a
dil a.
Nun nei lo chu dam a dil a,
Engmah hre lo chu tanpuina
a dil.
Kal sawn thei lo chu tluang
taka zin theihna a dil bawk.
- 19 Kut pawh chet thei lo hnena
chuan
Sum dawn nan leh themthiam
theih nan
Kut hmuilingna zu dil thin a !
- Thing milim leh Nova lawng
14 Tui pui hràng vunga zin
chhuakten
An chuanna lawng aia nep
thing them chu an be thin a,
2 Hlep tur duhin lawng chu an
siam.
Themthiam an tuktir a.
- 3 Nang hi i ni, kan Pa, khalh
ngiltu chu
Tuifawn zinga kawng zawnsaka
veng ṭhantu chu.
- 4 Tui thiam lote pawh tuiah an
kal a,
Hlauhawm lakah a him bawk
thin.
- 5 Finnaa i thilsiam a thläwn i
phal lo a.
Thing them lawng ring ngamin
tuifawn an su,
Himin ram nuam an kai.
- 6 Hman lai mi lian chapo riral
lai khan,
Khawvel beiseia chu lawngleng-
ah a chuang a,
Khawvel mihring chi thar i
thlahtir a.
- 7 Mi dik humna thing lawng-
leng chu
Malsawmin awm rawh se.
- 8 Milem siam chungah chuan an-
chhia awm thung se la,
A siamtu pawh anchhia dawng
mawlh rawh se.
- 9 Pathian tîh lotu leh a tîh loh-
na chu
Pathian huatzawng a ni.
- 10 An thil siam chu a tilchhiat-
sak ang a.
A siamtute a hrem bawk ang.
A siam thil chhe thei chu
'Pathian' a tîh avangin.

- 11 Pathian thil siam ata siam ni
mah se,
Awih lo mite milem chungah
a tuan ngei ang.
Thil hlauh tur tenawm tak an
nei,
Mi mawl an awk tāng ṭhin.
- Milem lo awm chhuah dan**
- 12 Milem an din ve leh, hurna a
lo tel nghal,
Siam an nih ata mihring nun
an tichhia.
- 13 Milemte hi a awm fo ngai lo a,
A awm kumkhua hek lawng.
- 14 Mihring inchhuan vangin lei-
ah an lo awm a,
An ral puk hun ruat tawh a ni.
- 15 Tu pa emaw a fa lusun ngai
chuan
Hun lo taka thi ta lim chu a
han din a,
Thi ta lim chu Pathian angin
a chei ta a,
A serh dan tur leh sawngbawl
dan tur
A chhungte chu a hrilh
chhwang a.
- 16 Tih âwm loh chu an ti rei a.
an bel ta a
Dan nghetah an nei a,
Lal thu meuhin milem chu an
be ta.
- 17 An lal, a hma ngeia chawi-
mawi chak si,
Kal phak lohna ram hlaa awm-
te chuan
A lim an rin siam a,
A taka awm angin chibai an
buk ta a.
- 18 Milim siam thiam thahnem
ngai chuan
Lal hmu lote chawimawi atan
a theh darh a.
- 19 Themthiam chuan lal tihlawm
nan
Hmel tha zawkin a siam leh a.
20 A kutchhuak chu mawi an ti
em em a,
An chawimawi ṭhin, mihring
lim chu
Biakah an neih ta a.
- 21 Tichuan mihringte tan thang
ruk a ni ta a.
Mangang leh lal thuhnuia
awmte awktu tur chu,
Lungtum leh thing them chu
Pathian chauh chan tur chawi-
mawina an khumtir ta.
- Milem biak rah**
- 22 Pathian an hmuh thelh chu a
punlun a,
Inhal ṭhūmin an khawsa a,
An ā ta a, 'remna kan nei' an
ti.
- 23 An zinga tel theih nan nau-
sen an talh ta a,
Küt rük hman an uar a,
Tihawm loh pui tiin nuam an
chen thin.
- 24 Nun mawi hnawlin nupa kar an
sawi lo.
Inbum tawnin an inthat a,
Uire chingin an inhrem tawn.
- 25 Thisen chhuah te, tual thah te,
Rukruk te, inbum te, hlemhlet
te,
Rinawm loh te, buai chum
Themthiam an tuktir a.
chum te,
Dawt thute a leng nuai nuai
ta a ni.
- 26 Pawi sawi li tihduhdah te,
Lawmna chang hriat loh leh
nungchang bawlhhlawh te,
Hur chi tinreng leh nupa in-
ngeih loh te,

- Uire leh inngaihte an ching
ta a.
- 27 A hming pawh sawi tlak loh
milem biak hi
Sual tinreng bul leh rah
Intanna leh vawr tawp a ni.
- 28 Milem betute chu an thaueh a
man a,
An insum thei lo.
Lëlo takin an khawsa a.
An thutiam pawh an sut zung
zung.
- 29 Nung lo milem an biak chhalin
chhia an chham a,
Dawt an sawi leh mai a, pawi-
sain an ring lo.
- 30 Thil pahnih vangin hrem an
tuar ngei ang.
Pathian hnawlin milem an be
ta a
Thianghlim pawisa loin dawtin
chhia an chham.
- 31 An sual vangin mi dik lote chu
üm an ni ang.
Chhechhama an chhala khan a
üm dawn lo;
An phu reng hremna chuan a
nang zawk ang.

Pathian dikin chatuan nun a pe

- 15** Kan Pathian, nang zawng ngil
i nei a,
I dik a, i dawhthei a,
Lei leh vanah zahngaihnain ro
i rel e,
- 2 Kan sual pawhin i ta kan ni,
I thiltihtheihzia kan hria a,
I ta ka nih hriain sual kan tum
lo.
- 3 Nangmah hriat hi fel famkim-
na a ni,
I thiltihtheihna hriat hi chatuan
nun bul a ni.

Lei leh vanah zahngaihnain ro
i rel a (15 : 1)

- 4 Themthiam kut chhuak thil
sual te,
Hnawih thiam thil hnawih eng-
mah lote
Milem ze biai buaiten min
hruai ve lo.
- 5 Mi äte chuan nung lo milem-
te chu
An hmuhin an ngaihlu thin a.
- 6 Chutiang thil hluta chawi-
mawitu,
Biaa pawmtute chu
Thil tha lo ngainatute an ni.
Rin puia hmangtute chuan a
phu tawk an dawng ang.

Hlum milem biak àtthlákzia

- 7 Bel vawtu chuan hlum nem a
sawk a,
Kan hman tur bel a duang a,

- Hlu deuh leh hlu lo deuh a
chhuah a,
Hlum tlang khat aṭanga siam
chu
Enga hman tur nge a vawtu
thu a ni.
- 8 Tun hma lawk khan amah
pawh chu hlum a ni a,
A thlarau pawh pe kir thuai
tur a ni,
Hlumah bawk a chang leh ang.
Chu mihring chuan hlum
chuangtlaiin
Milem, pathian ṭangkai lo zu
siam a !
- 9 Thi mai tur a nih a ngai pawi-
mawh lo a,
A dam rei loh tur a däwn
hek lo,
Rangkachak leh tangkaraw
chhertu,
Dar chhungtute chu a el a,
A milem pathian siam chu a
chhuang ble thin.
- 10 A thinlung chu vut mai a ni a,
A beisei pawh chirh aiin a
nep a,
A nunna chu a hlum deh ai
pawhin a tlawm.
- 11 Amah siamtu Pathian chu a
hre ngai lo a,
Thlarau nung, nunna thaw
petu chu.
- 12 Kan nun hi khelmuala infiamna
Bazara sum peipunna tur lekah
a ngai a,
Dik lo mah se a hlawk thei
apiang a um si thin.
- 13 Hlum tlanga milem leh bel
keh mai thei
Vawtu hian mi dang aiin a
dik lohzia a hria.
- Aigupta mite hremna**
- 14 Mi azawnga ä, nausen aia

Hlum tlanga milem leh bel keh
mai thei (15 : 13)

mawlte chu
Lalpa mite tiduhdaha hmel-
maktute hi an ni.

- 15 Ring lo milemte chu Pathian
emaw an ti a,
Milem mit chuan khua a hmu
thei lo,
A hnärin a thaw thei lo a,
A bengin a hre thei lo,
Kutin a khawih thei lo a,
Kein a kal thei bawk hek lo.
- 16 Chung chu thäwkna hawh mi-
hring mai siam a ni,
Mihring tluk pawh tuman mi-
lem an siam thei lo.
- 17 Kan dam rei nge rei lo thi tur
vek kan ni a,
Mihring kut bawlhhlawh siam
chuan nunna a nei lo;
A biaka ai chuan ani chu a
hlu a,
Nunna tal a nci a, a biak erawh
chu
Englai maha nun nei ngai lo
a ni.
- 18 Chung mite chuan ran ten-
awm berte an bia a,
Ran dang zawng aia äte leh

- 19 Ran hmelchhia, duhawm
mawlh lo,
A thilsiam tha tia mal a sawm
laia
Pathian kal kânte chu.
- 16** Chung mite chu heng thilte
hian a rawn bei a,
Rannung tinreng hmanga hrem
an ni ta.
- 2 Hetiangin, aw Lalpa, i mite i
hrem ve lo,
I khawngaih a, an riltam chu
i tipuar a,
An rawp reh nan sa tui va-
hmim i pe.
- 3 Milem biate hnena i tirk ran-
nunte chu
An riltam hle mah se an luak
tichhuak a ni,
I mite erawh chu an tam blek-
in sa tui ber i pe thin.
- 4 Tiduhdahtuten tam an tuar
ngei tur a ni
An tuar natzia i mite hmuu
turin.
- 5 Rul rapthlak kawlhin i mite a
bei a,
Rul tur neiten an chuk hlum
khan,
An boral vek thlengin i thinur
lo.
- 6 An tuar hlek chu i zilh chhin-
na a ni.
Entu apiang dam nan dar rul i
siamsak a,
I Dan an hriat leh thin theih
nan.
- 7 Chu chhinchhiahna en apiang
chu
Khawvel chhandamtu chuan i
tidam a,
An thil en tihdam zawng a
- ni lo e.
8 I thiltih chuan mi tin chhantu
i nih
Kan hmelmane i hriattir ta.
- 9 Kan hmelmane khau leh thojn
a chim hlum a,
Chutianga hrem tlak an ni
reng a,
A damdawi reng a awm si lo.
- 10 Rul tur neiten i mite chu an
chu hlum thei lo,
I khawngaih a, puiin i tidam
zel.
- 11 I thupek an hriat chhuah nan
rul i chuktir a,
An theihngihil der loh nan
che i chhan leh thin;
I khawngaih dawng tlak loa
an awm hmain.
- 12 Lalpa, damdawi hnawiha tih-
dam an ni lo a,
Hnam tin damna, i thua dam
an ni.
- 13 Nun leh thih thua thuneitu
i ni,
Thi tep tawh pawh i tidam
thei.
- 14 Mi sual chuan mi thah an
thei a,
Nunna thaw, chhuak ta chu.
an ko kir thei lo,
Mitthi khuaa tang an ko chhuak
thei hek lo.
- 15 I kutthlak pumpelh rual a
ni lo a,
- 16 Mi sualte chuan Pathianah an
pawm duh lo che a,
I thiltihtheihna chuān i hrem
ta a,
Thlipuiin a nuai a, ruah bing
leh rialin a deng,
An kang chhe zo ta vek a.
- 17 Mei thehlu tuiah pawh mei
chu a alh hluah hluah tho a,

- Mi dikte erawh chu khuāin a chhan ta a.
- 18 Mei chu vawi khat a han zia- awm deuh a,
Anmahni hremtu rannung an kan loh nan
An chungah rorelna a lo thleng tih an hriat phawt nan.
- 19 Tui awm pem pum mah se mei chu a alh zual a,
Mi dik lo chenna ram thlai chu a kāng zo ta.

Israelten Manna an dawng

- 20 Chung chhiatna chuan i mite chu a khawih ve lo,
Van atangin, chhūm ngai lo, hmin sa, chaw i pe Angelte chaw, hrawk tin rem chu.
- 21 Hengah hian i fate tan i duh- awmzia a lang.
A ei apiangin tui an ti,
An chak zawng berah a chang zel si ḫin.
- 22 I chaw pek chu vur anga ral mai thei a ni,
Mahse chu mei bulah chuan a ral thei lo a,
Mei chuan rial leh ruahpui hnuaiah
An hmelmane thlai kāng ral mah se,
- 23 I mi thlan mi dikten ei tur an neih theih nan
Chu mei chuan a satna a thlah a ni
Tih an hriat theih nan.
- 24 I siam lei leh van hian i thu an awih a,
Thilsiamte chuan an thiltih- theihna mi sual hrem nan an hmang,
Nang ringtute chungah ngil an

- nei a, zai an dawh ḫin.
25 I hnena diltute chunga i thilphalzia
Tilang turin thilsiamte an danglam ḫin.
- 26 I hmangaite chu, Aw Lalpa, An thlawh chhuaha chawm len an ni lo a,
Nangmah ringtute chu i thua chawm an ni tih An hriat theih nan an danglam ḫin.
- 27 Mei tihral theih loh chaw chu Zing ni chhuak lumah a tuinal a.
- 28 Chu chuan ni chhuah hmaa lawmthu hrilh che A chhuah laia ḫawngtai tur min zirtur.
- 29 Lawm nachang hre lo beisei chu
Vur angin a tuinal ang,
Tui bua ang hian a luang ral ang.

Aigupta-ho tan zana hlauhawm

- 17** Lalpa i rorel dan hi a makin huat a har a,
Chung zir lote chu an peng sual ḫin.
- 2 An thuhnuaih mi thianghlim- te awmin an ngai a,
Anni mi sualte chu zan thima tāng an ni zawk si.
- 3 An sual ruk chu phawk loh emaw an ti.
Tu hmuu loh puan dum zar hnan ang emaw an ti.
Hlau em emin an buai zo ta, Hmuithla hmu ang maiin.
- 4 In chhung rila an bik pawhin an hlau tho a,
Te tuar tuarin a rawn hual a.

- Phung kûrin a rawn bih.
- 5 Mei a thim sulu sulh a, a eng thei lo
Arsi lang lo aimithlawn ang a ni.
- 6 Tu chhit ni lo a lo cng ta a,
An hlauh tawm chu a rawn chhun rû a,
An thil hmuh chu rapthlak berah an ngai.
- 7 Mit dawivaih an thiam chu a tlawn a,
An uanpui finna chu a mual-pho.
- 8 Hlauh nei, rilru buai thawi thei intite chu
Hlauh tur awm lo hlauin an chau.
- 9 Eng mah hlauh tur awm lo mah se,
Rul sy leh ramsa vak thawmte an hlau.
- 10 Meng ngam si lo, chhing ngam bawk si loin
Hlaua khurin an tlù.
- 11 Sual hi a dawihzep a, a inthiam lo nghal thin.
Inthiamlohnâ nei sate chuan engkim an hlau.
- 12 Ngaihtuahna hman that loh hi Hlauhna a lo ni e.
- 13 Ngaihtuahna hmang tha ngam lo chu
Hriat loh vanga hlauhnaj a ûm thin.
- 14 Chung mite chu zankhuain an mu tha thei lo a,
Eng ti thei lo, mitthi khaw khura thim lo chhuak.
Thim thil ti thei lo chuan a rawn bawh a.
- 15 Rapthlak mck mykin a rawn ûm a,
- Hriat ngai loh hlauhawmin a rawn nang a,
An thaauah chuan a man zawi der.
- 16 An tlù thal der a,
Hlauhnain a zem khawng reng e.
- 17 Loa feh te, beram veng te, inhlawhfa te,
Thim chuan a phuar kawm a, a man tlat hlawm.
- 18 Thli tleh fua fua chu an blau a,
Sava hram te, tui luang dur dur ri te.
- 19 Lung lum bup bup thawm te,
Sakawlî rum ngul ngul te,
Kham thangkhawk ulh ulh hlauin
An khawng der mai.
- 20 Mi dangte erawh chuan chhûn ēngah
Duh duh an thawk mawlh mawlh si a.
- 21 Chung mite chauh chu zan thim chuan a nang ta a ni,
An hmabak thihna thim chu an tem lawk ta,
Thim ai chuan mahni hnawksak an inti.

Israelte tan ēng

- 18** I mite tan thung chuan a ēng em em a,
Hmelmaten an thawm hre mah se an hmu thei lo.
- 2 I mite tuar ve lo chu vannei an ti,
An hmelmate chu lawm hle awm tak an ni;
Phuba an lak let loh vangin, Tichuan kal thuai turin an ngen ta ac.

(c) 18 : 2 'An chunga an sualnaah ngaihdam an dil a' tih theih a ni bawk.

- 3 Hriat loh rama i mite an kal chu
 Ni anga ēng mei dingIn i hruai a,
 Sa si lo ni anga ēng chuān.
 4 Hmelmate zawng ēng hmu lo a,
 Thim zinga tāng ƿwm reng an ni,
 I mite an tantir vāngin,
 Khawvel tan i chatuan Dan ēng dawng tura i ruatte chu.
- Aigupta mite fatir thi**
- 5 I mi thianghlimte fa sēn thah zel an tum a,
 Nausen pah pakhat an chhar a,
 Tichuan i hrem ta a, an fa i that ƿeh a,
 An sipai rual chu tui i chim hlumtir.
- 6 Thil thleng tur kan pute i hrilh lawk a,
 I thutiam ring ngama hlim taka an awm theih nan.
- 7 I mite chuan, mi dikte i chhan thin a,
 An hmelmate i tiboral tih an hre ta.
- 8 Kan hmelmate i tihral rual rual khan
 I ta turin ropui takin min ko.
- 9 Hnam dik zinga mi thianghlimte chuan
 Inthurualin i Dan vawn an tum a,
 That tlan leh that tlan, chhiat tlan leh chhiat tlan
 Arukin inthawina an hlan ta a,
 Pi pu chena fakna hla chu an sa.
- 10 An hmelmate fa sun chu Kil tinah an ƿap rawng rawng.
- 11 Bawihte chuan an pute nen an tuarza a,
 Lal pawhin mi dang tuar ang a tuar.
- 12 Ruang chhiar sēn loh a lum phung a,
 Phum tham an awm si lo,
 An fanu enphal lohthe thawk-lehkhatah an thi a,
 Chutiangin anni pawh an thi.
- 13 An dawithiam an ring vei a,
 Zilh lawkna an bengkhawn lo.
 An fatir boral hnu chuan Israelte chu Pathian duh lai an nih an hria.
- 14 Zan lai thlengin lung muang takin an mu a.
- 15 I van thutthleng aṭang chuan Anchhe dawng ram, sipai rual chim that angin Engkimtithei, i thu chu a lo thleng.
- 16 I thupek khauh ti turin khan-daih hriam a lek a,
 Leia dingin van a tawng a,
 Ram pumi chu ruangin a ti-khat ta.
- 17 Thi turte chuan mang rapthlak an mang a,
 Hlauin an khur zawih zawih a.
- 18 Hmun tinah thichhawngin an lum phung a,
 Thi ngei tur an ni tih an hria.
- 19 An tuar chhan hrc loa an thih loh nan
 Mang hlauhawm tak mangin an hre lawk a ni.
- Arona dilnain Israel a chhan**
- 20 Mi dikte chuan thih an pum-pelh bik lo.
 Thlaler hmuna hripui a lən lai khan,
 Mahse i thinur chu a dai leh thuai a.

- 21 Dem kai ve lo Arona chuan
hma a hruai a,
Sual ngaihdamna dilin a ṭawng-
ṭai a.
Puithiam anga a ṭawngṭai leh
a thil hlan chuan
Chhiatna thleng tur, i thinur
a tidai a.
I chhiahhlawh zawng a lo ni
ngei tak e.
- 22 Bân tha chak leh tharum ruai
hauh loin
Hripuid chu a dang hlen ta a.
Kan pute hnena i thu tiam chu
chhuangin
Hrem tihkian nan a ṭawngṭai
kha.
- 23 Mitthi ruang chu an tiang thér
thûr tawh a,
La damte an thiik zel loh nan a
inrawlh a,
I thinur chu tikiang turin.
- 24 Lei leh van entirna kawrfual
chu a ha a,
Kan pute chawimawina lung
man tam tlar li pawh
A awmah a bel a
I ropui entirna diar chei chu
a khim a.
- 25 Tiboralta bawk chuan a hlau
ta a, a kalsan ta.
I thinur an tém chu a tawk
hle e.

Aigupta mite ḥtzia

- 19** Mi sualte chungah chuan an
thih thlengin,
Khawngaihna tel loin i thinur
chu a sur a.
An thiik hmain an tih tur chu
i hria.
- 2 I mite chu chhuahin kaltir
mah se,

- Lam letin an ûm dawn tih i
hria a.
- 3 Mitthi ngaijin ṭapa thlan an
nghah laite chuan
Rawt awm lo tak an rawt
chhuak a,
Kal chhuak tura an ngente chu
tlanbo angin an ûm.
- 4 An tuar tur chuan a hip zel a,
Tun hmaa thil kal tawh hai-
der luiin
An tuar tur chu an tuar kim
ta.
- 5 Tluang tak maiin i mite chu
an kal zel a,
Anni lah chu rapthlak takin
an thi ta thung.

Pathianin a mite a veng

- 6 I mite chuan an tuar loh nan
I thupekin thilsiam engkim a
danglam zo.
- 7 An bôk chungah chhum a
zing a,
Tui tlinna chu lei charah a
chang a,
An kal kai nan tuipui sen a
chat a,
Tuifawn hlup hlup ṭhin chu
phul nuamah a chang ta.
- 8 Ven lai i mi zawng zawngte
chuan,
Thil mak chu an hmu a, an kai
ta a.
- 9 Phula sakawr tla tum ṭelh ṭelh
angin
Beramno thaukhawh ang mai-
in an lam,
Lalpa, i chhandamna fakin an
zai.
- 10 Bawih an nih lai an hre chhuak
a,
Ran lat lohna tlip phâr tamna
ram chu

d 18 : 22 Grik lamah 'mipui' tih a ni.

- 11 An tām rāwp hun a lo thleng a
An hmuh ngai loh sava an hmu
12 Tuifinriat atangin an tām
dawm tur
Vahmim rual an lo tleh.

Aigupta mite hremna

- 13 Mi sualho thawng lawk tur
Tēk sen a tla, hrem an tuar ta.
An sual man chu an tel ta a.
Mi tin chhingin hnam tin an
hua.
14 Hnam dangte chuan mikhual
an lawm thin a.
Heng mite hian an tana khuat
thatet
Bawihah an siam.
15 Hnanu dang lawm duh lo hnami
tinreng te chuan
Hrem an tuar ang.
16 I mite chu ruai nen an lo
lawm a,
An zawlpuiah an lo pawm a.
Rethei takin an siam leh si.
17 Mi tha in hualtu middel te
Khaw hmu lova kawngka dap-
tute ang mai khan

- An mit a del zo ta.
Pathian thiltibtheihna mak
18 Perhkhuang hrui chu a mar
hlei a,
A ri hrang chuan rimawi a
rem.
Chung lai thilsiam te chuan
Nihna an thlak kual bawk.
19 Ramsate chu tuipuiah an
cheng a,
Tuisa te pawh khawmualah
an leng a
Mei chu tuiyah a alh bawk a.
Tuiin a titit lo.
20 Thi mai thei si mei chunga
kalte chu
Mei chuan a kāng thei lo.
Vur anga tui mai thei van
chaw pawh chu
A em tui thei hek lo.
21 Aw Lalpa, i mite chu i tiro-
pui a,
Kawng engkimin i chawimawi
thin
I thlahthlam ngai lo a,
Ram hmun tinah i tanpui zel
si thin a

SIRA FAPA JOSHUA THUFING (Ecclesiasticus)

Thuhmahuai

Sira fapa Joshua thu fing, Ecclesiasticus an vuah bawk hi, Hebrai ɬawngin Joshuan a ziak a, a tupain Grik ɬawngin a let a. Judeate thufing lawr khawm a tel a, Pathianin a mi, Judeate chu finna a pe bik tiin Judeate Dan a jan hle a ni. Sakhaw lam thil te, awm dan tha hrim hrim te, ni tina nun dan tur ic, achang chuan chipchiar takin a sawi a, achang erawh chuan thu fing tawi ang-in a sawi bawk.

A bu hming hi 'Sira Fapa' (Ben Sira) tih a ni ber a, Sira tih hi Greek ɬawngin Siraka tia ziak a ni thin. Ecclesiasticus tih hi Latin ɬawng a bu hming a ni, 'Biak Ina chhiar tur' tihna a ni. Hebrai ɬawnga ziak hi a bu kim hmuh-tur a awm tawh lo.

A chhunga thu awm

Ziaktu thuhma

I Finna a fak 1 : 1—23 : 27

(a) Tih tur, lawmman leh fuihna 1 : 1—6 : 23

(b) Pathian finna, mihring dawn 16 : 24—23 : 27

II Finna a fak 24 : 1—50 : 21

(a) Finna leh thatna 24 : 1—32 : 13

(b) Pathian finna, mihringin an thil biak 32 : 14—42 : 14

(c) Pathian ropuina lang 42 : 15—43 : 33

(d) Thlahtute fakna 44 : 1—50 : 21

Thu tihtawpna leh thu belh 50 : 22—51 : 30

Chang kual khung hi Grik ɬawngah a awm lo a mi.

Ziaktu thuhma

Dan bu te, Zawlnei bu te leh a dawta thu ziak bu aŋangte hian zirtir-na thu hlu tak tak kan dawng a, heng ua finna leh inzirtirna thu chuangte avang hian Israelite chungah kan lawm hle tur a ni. Heng bu hi chhiara thil hriat thiam tāk a tawk mai lo a, thil zir ngaisang mite chuan an thu sawi leh an thu ziak ngeiin mi dangte pawh an ṭapui tur a ni. Hemi avang hian ka pu Joshua chu Dan te, Zawlnei te leh min thlahtute lehkhabute chhiar turin a inpumpek a. A hriat vek hnuin amah ngeiin a ziak ve ta a. A finna leh a thiamna hi mi dangin an chhim tur leh amah anga thil zir miten chhiar tur lehkhabu an neih mai theih a, Dan zawn lama hma an sawa theih nan a ziak chhuak ta a ni.

Tichuan he lehkhabu hi simkhur tak leh rilru inhawng taka chhiar turin ka ngen a che u. Theih tawpa ka beih pawhin thu thenkhat ka lehlin fiah tawk lobte a awm a, ngathiam ang che u. Hebrai ɬawnga ziak hi ɬawng danga han

Ichlín chuan awmze hrang hlek a nei thin Dan bu te, Zawinei bu te leh lehkha ziak bu dangte pawh chutiang bawk chu a ni. A ṭawng bul awmzia atang in a lehlinna ṭawng awmzia chu a dang hret zel a ni.

Lal Euergetia lal kum 30 kumin Aigupta ramah ka zu kal a, eng chen emaw ka cham a. Thil zirna hun remchang ka ngah hle a, he lehhabu pawh hi lehlin ṭul ka ti ta a ni. Ram danga awm, Mosia Dan zawm peih mite zir atan chhiar mai tur an neih theih nan taima taka ka thiama zawng zawng hmangin he lehhabu hi ka siam ta a ni

Finna fak hla

- 1 Finna zawng zawng hi Lalpaa chhuak a ni,
Kumkhuain a hnenah Finna hi a awm,
- 2 Tuifinriat t̄iau leh ruah mal tam-zia
Chatuan reizia tu nge sawi thei?
- 3 Van sanzia leh lei zauzia tu nge teh thei?
Leilawt leh Finna th̄ukzia tu nge hria?
- 4 Thil siam hmasa ber chu Finna hi a ni,
Hriatthiamna hi englai pawhin a awm.
(5 Chatuan Pathian thu atangin finna a lo chhuak a,
A kalkawng chu a chatuan thupek hi a ni)
- 6 Tu nge finna bul chhui chhuak a,
A fin thiamzia hria?
(7 Tu hnenah nge finna hriat theihna a lan a,
Thil a hriatzia tu nge hria?)
- 8 Mi pakhat chauh finna nei a awm
Lal̄thutthlenka ṭhu hlauhawm taka chu
- 9 Lalpa ngei chuan finna hi a siam a,
A en a, a hlutzia a hria.
A thilsiam apiangah finna chu

a dah a.

10 Mi tin hnenah finna ṭhenkhat chauh a pe a,
Amah hmangaihtute chungah erawh chuan a surtir thin.

Pathian t̄ih

- 11 Lalpa t̄ih la, chawimawia ngaihsan i hlawh ang
I tan hlimna leh lawmna luhkum a ni ang.
- 12 Lalpa t̄ih hi a chakawm a,
Hlim taka rei tak damna a ni.
- 13 I tar thlengin mi hlawhtling i ni ang a,
I thih niün mi nihlawh i ni ang.
- 14 Lalpa t̄ih hi finna bul a ni,
Mi rinawm hnenah nu puma a awm laja pek a ni.
- 15 Hman lai ata kan zingah a awm thin a,
Thang lo thar zel inngahna tur a ni
- 16 Lalpa t̄ih hi finna famkim a ni a,
A rah chhuak chuan min tilung-awi thin
- 17 Kan inah leh buh inah te a khat a
Kan châk zawng apiang kan nei
- 18 Lalpa t̄ih hi finna pârthi a ni
Muanna leh hriscelnain a pâr chhuak thin.
- 19 Ruah angin hriatna hmuhfiah-na a surtir a,

- A dawngtute a tiropui ḫin.
- 20 Lalpa tih hi Finna zung a ni a,
A zar chhuah ch i damreina hi
a ni.
(21 Lalpa chawimawinain sual
a tibo a
Lalpa tihna hmunah thin-
rim a dai)

Mahni inthununma

- 22 Chhan awm lova thinrim a
sawimawi theih loh
A bük thlu der thei che a ni.
- 23 Hmanhmawh lovin nghak hram
hram la,
Nakinah i la lawm hle thei ang.
- 24 Tawng hun a nih hma chu
ngawih chuh zawk la,
Fin i hlawh, ngei ang.

Finna leh Pathian zah

- 25 Finna ro bawmah thufing a
awm teuh a,
Pathian zah hi mi sual tan ten-
awm a ni.
- 26 Finna i duh chuan Lalpa thu-
pek zawm rawh
Finna a pe teuh ang che.
- 27 Lalpa tih hi finna leh thiamna
a ni sa a,
Inngaihtlawm leh rinawm hi a
lawm zawng a ni.
- 28 Rinawm takin Lalpa tih la
Thinlung khingbai puin pan suh.
- 30 Inchhuang suh, i tlu mualpho
ang e,
Lalpa chuan i thuruk a puang
ang a,
Lalpa tih meuh si loa lan mawi
tum maiin
I rawn inkhawm ḫin a,
Pungkhawmho hmaah chuan a
mualpho dah ang che.

2 : 5 Fin 3 : 5, 6; I Pet 1 : 7

Pathian tana rinawm

- 2 Ka fapa, Lalpa rawng i bawl
dawn chuan
Fiahna tawk fo turin inpeih
rawh,
- 2 Thinlung tha pu la, ding tlat
rawh
Chhiat niah buai mai suh.
- 3 Lalpa chu chelh tlat la, kalsan
hauh suh
I tar thlengin mi hmuilingil i
ni ang.
- 4 I chunga lo thleng apiang tuar
hram hram la,
Mualpho mah la dawh hram
ang che.
- 5 Rangkachak chu meiin a ti-
thianghlim a,
Tlawmna meipuiin mizia a ti-
tip ḫin.
- 6 Lalpa ring la, a ṭanpui ang che,
A kawng zelah kal la, amahah
rinna ngat rawh.
- 7 Lalpa ṭihtute u, a zahngaihna
nghak ula,
Kal peng suh u, in tlu dah
ang e.
- 8 Lalpa ṭihtute u, amah ring rawh
u,
Lawmman a pe dawn a che u.
- 9 Lalpa ṭihtute u, a malsawmna
beisei rawh u,
Chatuan hlimna leh a duhsak-
na chu.
- 10 Chhuan kal tate kha ngaihtuah
teh u,
Lalpa ringtu beidawng an awm
reng em ?
- 11 Amah tih tlattu a kalsan an
awm em ?
A hnena diltu a thlahthlam ngai
em ?
- 12 Rilru zām leh khurte chung chu
a pik e,

1 : 20 Thuf 3 : 16, 4 : 10

- Mi sual, rilru thuah hnih pute
- 13 Rilru dawihte chung a pik e,
an ring ngam lo a,
Hliahkhuu an ni lo ang.
- 14 Tuar hram peih lote chung chu
a pik e.
Lalpan an chungthu a rel hun-
ah eng nge an sawi tak ang :
- 15 Lalpa tihtute chuan a thu an
hnial ngai lo.
Amah hmangaitute chuan a
kawng an zawh zawk thin.
- 16 Lalpa tihtute chuan a duh zawng
an zawng a,
Amah hmangaitute chuan a
Dan an zir ngun thin.
- 17 Lalpa tihtute chu an inpeih
reng a,
A hmaah an inphah hniam thin.
- 18 "Mihring kutah ni lovin Lalpa
kutah kan tlu lut ang,
A ropui ang bawkin zah a ngai
si" an ti.

Nu leh pa laka ba

- 3** Fate u, min ngaithla rawh u,
in pa ka nih hi,
Ka hrilh che u hi ti ula, in
him ang.
- 2 Fate chungah pate chu Lalpan
thu a neihtir a,
An fapate aijin nute chu a dah
lal.
- 3 A pa zahtu chuan a sual a
thawi dam a ni,
- 4 A nu chawimawituin ro a khawl
khawm a ni.
- 5 Mahni pa zahtu chu a faten
an tihilim ang,
A tawngtai Lalpan a ngaithla
ang.
- 6 A pa chawimawitu chu a dam
rei ang a,

A nu tilawmtu chuan Lalpa thu
a awih a ni. (3 : 6)

A nu tilawmtu chuan Lalpa
thu a awih a ni.

- 7 An bawih ang maiin nu leh pa
thu awih rawh,
8 Engkimah thu leh thiltihin i
pa chawimawi la,
Mal a sawm ang che.

9 Nu leh pa malsawmna chuan
chhungku a timuk a,
An ânchhia erawh chuan an
tan a titleu.

- 10 I pa tihmingchhe tur chawi-
mawina zawng suh,
A mualphona chuan a chawi-
mawi lo a che.
- 11 I pa i chawimawi chuan i hming
a tha ang a,
I nu i zah loh chuan i hming
a chhe bawk ang.
- 12 Ka fapa, i pa a tar hunin en-
kawl tha la,
A dam chhungin amah tireh-
awm tur eng mah ti suh.
- 13 A rilru a hloh pawhin ngai-
thiam la,
Nang i vanglai a nih vangin
hmuosit hek suh.

- 14 Pate chunga ngilneih hi Lalpan a hre reng a.
Sual ngaihnath'a: ina a ni ang.
- 15 Mangan niali i tana tha zawnga hriat reng a ni ang
I sual chu ni luma vur angin a ral ang.
- 16 Pate thlahthlam chu Pathian huatthu sawina a ni.

Inngaitlawmna

- 17 Ka fapa inngaitlawm takin eng-kim ti la.
Mi thilphal tak aiin an ngaisang ang che.
Nute tihtinur pawh Pathian ânchhe dawnna a ni.
- 18 I ropui poh leh inngaitlawm zual la,
Tichuan Lalpan a lawm ang che.
- (19 Chapo leh inchhuang an tam hle a
A thuruk chu mi tlawnme hnena a tilang)
- 20 Lal thuneihna chu ropui hle mah se,
Inngaitlawmte chuan an chawi-mawi
- 21 I tana har lutuk hriat tum suh la.
I phak loh chu chhui tum hek suh.
- 22 Thupek i dawnte chu ngaihtuah ngun la,
Lalpan a vawn ruk chu i hriat a tul lo e.
- 23 I phak loh thilah inhaibuai suh,
An hrilh tawh che pawh hi mhring man phak a ni lo e.
- 24 An ngaih danin mi tam tak a hruai bo a,
An hriat dan dik loin an ngaihtuahna a tisil bawk.
- 25 (3 : 25 Mit nei lo chuan hmuh

a nei lo ang.
Hriatna nei si loin hriaah inngai suh se)

Chapona

- 26 Luhlulna chuan atawpah a ti-buai ang che,
Hlauhawm lawmtu chuan a nun a chân ang.
- 27 Mi luhlul chuan phurrit a insiam tam a,
Mi sual chuan sual chungah sual an chhêk.
- 28 Mi chahlai natna chu a dam thei lo
Sual ngâwt chhiain zung a kaih tawh si a.
- 29 Mi fing chuan thufing atangin zir a nei a,
Bengchhet hi a châk zawng tak a ni.
- (3 : 27) MSS thenah hei hi belh. a ni:
Mit i neih loh chuan hmuh i nei lo ang,
Hriatna i neih loh chuan finna i nei lo ang).

Rethi hnena thilpêk

- 30 Tuiin mei a timit angin Rethi hnena thilpêkin sual a tleng.
- 32 Thil tha pe thungtu chuan thil a thlir thui a ni,
A mangan hunah chuan puinhna a dawng dawn si.

- 4 Ka fapa mi rethei eizawnna dal suh la,
Awt takin dintir reng suh.
- 2 Riltam chu tilunghnur suh la,
A thinurna tur siamsak suh.
- 3 Mangang chhia manganna chu belchhhah suh la,

- A thil dil che nghahtir reng suh.
- 4 Kutdawh chu hawisan suh la,
Mi rethei chu i tukkhum chhawn
hek suh.
- 5 Rethai chu khaw dang hawisan
suh la,
Anchhe lawh turin awm bawk
suh.
- 6 A mangang lua ang a, ânchhia
a lawh che chuan
Siamtuin a dîlna chu a ngaithla
dah ang e.
- 7 Pungkhawm lawm zawngin che
thin la,
Thuneitute chibai buk ching
bawk rawh.
- 8 Mi rethei thu chu ngaithla la,
A chibai chu tha takin buk
let rawh.
- 9 Hnehcchiahtu lakah rahbeh chu
chhan la,
I thu tihilukah tang tlat rawh
- 10 Fahrakte tan pa ni fo la,
An nute tan pasal ang ni ang
I nu aiin a hmangaih zawk ang
che
Chungnungbera chuan faah a
neih ang chia.
che.
- Zirtirtu Finna chu**
- 11 Finna chuan amah zawngtute
a en zui a,
A chawimawi thin.
- 12 Amah hmangaih chu nun chen-
na a ni,
Zinga thoá zawngtu tan lawm-
na a ni.
- 13 Finna chelh tlattu chuan zah
a phur ang a,
A kalna apiangah Lalpa mal-
sawmna chu a awm
- 14 A rawngbawlta chu Thiang-
hlima rawngbawlta a ni a.
- Amah hmangaihtu apiang Lal-
pan a hmangaih thin.
- 15 A thu zawmtute chuan thil dik
an hria a,b
Ngaihventute chu dinhmun
nghetah an ding.
- 16 Finna hi rinchhanah nei la,
I thlahte hnenah pawh chhiah
zel ang che.
- 17 Finna chuan kawng harsaah a
hruai phawt ang chia,
Kal zel ngam lo khawpin a ti-
thlapang ang che,
Rin tlak i nih hma chu,c
Kawng tinrengin a fiah ang
che.
- 18 Chumi zawahah a rawn pan ang
che a.
A thuruk hrilh chein a tihilim
bawk ang che.
- 19 I pênsan erawh chuan a kal-
san ang che a,
I nih nih ni turin a thlahthlam
mai ang che.

Mahnia inngahah

- 20 Hun remchang chuh la, thil dik
lo lakah inveng rawh,
I awm danah inngai neu lutuk
suh.
- 21 Inngaihtlawm hi a zahawm a
chawimawi a phu,
Inngaih neu luat thung chu
sual bul a ni.
- 22 Mi thu apiang zawm mai suh
la,
I chhiat phah nan i chanvo
pawh hrektir hek suh.
- 23 A tuld huna tawng chhuah hreh
suh
I finzia zep a tul lo e.
- 24 I thiamzia leh i finzia chu
I thu chhuakah chauh a lang
thei a ni
- b 4 : 15 Grik lamah 'hnam dang chungah ro an rel ang' tih a ni.
c 4 : 17 'Amah i rin hma chu' uh theih a ni bawk.
d 4 : 23 Grik lamah 'A him hnuah' tih a ni

- 25 Thutak erawh chu kah suh la,
Engkim i hriat vek loh zep suh.
26 I tlin lohzia puan zak suh la,
Chho zawnga suar hleuh tum
hram suh.
27 Mi â hnuajah inphah suh la,
Mi lian tlawn huam hek suh.
28 Thutak tanin thih huam ang
che,
Lalpa i Pathian chuan a pui
ang che.
29 Thu sawi puat puat suh la,
Thatchhe suh la, i hna ngaih-
thah hek suh.
30 Sakeibaknei angin in chhung
zingâh che suh,
I chhiahhlawhte ringhlel hek
suh.
31 Dawng turin i kut pharh reng
suh,
Pek let dawna hum tlat i tum
si chuan.

Inchhuang suh

- 5 Mahnia kea din nan
Tangka sumah innghat suh
2 I duh apiang nei thei turah in-
ngai suh la,
Neih vek tumin tha seng hek
suh.
3 "Ka chungah tu nge thu nei
ang?" ti suh
Lalpan a chhal dawn che asin.
4 Thilsual ti siin kel e awl tum
suh
Lalpan chet a hmanhmawh lo e
5 Ngaihdam zel nih inring mai
suh
Thil sual ti nawn reng chung
siin,
6 Sual eng ang mah ila, ngil a
nei em thin a
Min ngaidam zel ngei ang" ti

- suh.
Ngil zawng a nei ngei a, a va
râpthlak si em
Mi sual chunga a thinur chu.
7 Rei rial loin Lalpa hnenah lo
kir mai la,
'Naktukah le' tiin khek suh.
I chungah a thinur that ang a,
A hrem ang chia i boral dah
ang e.
8 Dik lo taka sum hmuahah in-
nghat suh,
Chhiat niah chuan a tangkai
dawn si lo.
Tihtak leh mahni intusunun
9 Thli tleh zawng apiangah thle
suhe,
Bum ching mi sual tih dan a
ni ngai e.
10 I rin chu hre chiang la,
I sawi chu inang rawh se.
11 Ngaihthlakah zám rang la,
Chihñah hmanhmawh hek suh.
12 I hriat zâwng chu chhang la,
I hriat loh chuan ngawi mai
ang cho.

I hriat zâwng chu chhang la,
I hriat loh chuan ngawi mai
ang cho (5 : 12)

e 5 : 9 'An sawi apiang awih suh' tih theih a ni.

4 : 31 Tirh 20 : 35; 5 : 4 Thuh 8 : 11

- 13 1 thu chhuakah i mawun i
mualpho thei a,
I thusawi chu tichhe thei che
a ni.
- 14 Kam tamah hming chher suh la,
Mi pawi tur sawi ching suh.
Rukru an mualpho dawn angin
Daw theiin dem an hlawh ngei
ang.
- 15 Eng tham loa lang pawi eng-
mah khawih suhf
- 6 Thian i nihna turah hmelma
ni suh.
Bumh mang mi sual ang maiin
Dem i hlawh ang a. i zak dah
ang e.
- 2 Rilru so phut chu zui mai suh,
Bawng kawlh angin a tai thler
dah ang che.
- 3 Thing rah lo hnah tla kawlh
angin
I ro reng dah ang e.
- 4 Chákna sual chuan chhiatna
a hawn ang che
I hnielmaten an diriam hle ang
che.
- Thian**
- 5 Hawihhawm takin thu dam
hmang la,
Thian tur tam tak i chhar thei
ang.
- 6 Thiana neih che tam hle sela.
Sänga pakhat chauh thu la rawh.
- 7 I thian thu chu ring mai suh la.
Fiah dawl an nih chhin hmasa
rawh.
- 8 Remchang umin thiana neih
che an tam thei e.
Mangan niah an kal bosan ang
che.
- 9 Kawmserh tà che an awm bawk
- ang.
(a chhan) Mi tin hrilhin an ti-
zak thin ang che.
- 10 Chaw kilpui thian an awm
bawk a,
Chhiat niah chuan an bel lawng
che.
- 11 I vanglai chuan i mei ang a
ni ang.
I chhiahhlawhte an tir kat ang.
- 12 I tlakhniam lunah chuan an bo
dial ang
Hmuu tur an awm lo ang.
- 13 Hmelma lakah intiar kiang la,
I thiante lakah inveng tha rawh.
- 14 Thian rinawm chu kulh bang
ang a ni a,
Chutiang nei chuan robawm a
chhar a ni.
- 15 Thian rinawm anga hlu a awm
lo a,
A hlutzia teh chhuah rual a
awm hek lo.
- 16 Thian rinawm chu damdawi
a ni.
Lalpa tihtute chauh neih theih
a ni.
- 17 Lalpa tihtu chu thian tha a
ni a,
Mahni ang zel thianah kan
neig

Finna atanga zir tur

- 18 Ka fapa i tleirawl laiin finna
hlut la,
I lu var hunah pawh i neih
belh zel ang.
- 19 Leileta thahnemngai taka buh
an ching ang hian
Finna chu zawn ching la
A rah seng tur tak tak i nei
thei ang.
Zawngin rim rih mah la,
A rah i ei thuai ang.

f 5 : 15 Grik lamah “Engah mah thil hre lo ni suh” tih a ni.
g 6 : 17 “A thiante chuan Lalpa an tih thian” tih theih a ni.
6 : 19 Jak 5 : 7,8

- 20 Thunun lohten khirkhan an ti
Mi áwm nemten an dawl hek lo
- 21 An phurh zawh loh lungpui
angin rit an ti a,
An sirsawsan mai thin.
- 22 Finnah chu Finnah a ni a,
Mi tam takin an dawng pha lo.
- 23 Ka fa. ka thu ngai la pawm
rawh,
Ka thu rawn che hi hnar lul suh.
- 24 Finna kawl hi keah bun la,
A nghawngkawl hi bat rawh.
- 25 I kokia chhuangin pu la,
A phuarna che ning suh.
- 26 Tih tak zetin rim la.
I theih tawpin a kawng zawh
rawh.
- 27 Um la, zawng rawh, a inhmuh-
tir ang che
Man la, a thlah tawp lawng che.
- 28 Chawlhna a pek thin chu i tawng
tawh ang
I tan lawmna a ni bawk ang.
- 29 A kawlte chu i tan kulhpui a
lo ni si.
A Zângdam chu i tan kawr-
fual ropui
- 30 A nghawngkawl chu i tan rang-
kachak thi
A lakam hrui chu ribbon sen
mawi
- 31 Kawrfual ropui atan i ha ang a,
Chawimawina lukhumah i khum
bawk ang.
- 32 Ka fapa, i duh chuan an zirtir
ang che,
I rilru i pek chuan i bengvar
ang.
- 33 Ngaihthlak peih la, i zir ȣeu
ang
I ngaih ngun chuan i fing zual
deuh deuh ang.
- 34 Upa awmkhawm pan la.
A fing thlang la, zui tlat ang
che.
- 35 Pathian thu an sawi ngai ngun
la.
Thufing an sawi hmaih suh.
- 36 Mi fing i chhar hlauh chuan,
zingah tho la tlawh rawh,
I ke chuan a kawngka rap bel
hul rawh se.
- 37 Lalpa thupek chu ngaithla la,
zir chawt ang che.
I rilru a tifim ang a,
I duh tak finna chu a pe ang
che.

Thil chi hrang hrang thu rawn

- 7** Thil chhia ti lo la chhiatna
i tawng lo ang.
Dik lo chu hawisan la, a peh-
hel ngei ang che.
- 3 Thil dik lo theh nan lei rit suh,
A let sarah a rah ang e.
- 4 Lalpa chu chan tha ber dil suh,
Lalber pawh duhsak bikna dil
hek suh.
- 5 Lalpa hmaah i thatzia chhuang
suh la,
Lalber hmaah intifing suh.
- 6 Roreltu nih châk viau suh la
Rorel dik lo i titawp zo lo dah
ang e,
Mi thiltithein a khawih ang
chia.
I rinawmna a hnuk hniam dah
ang e.
- 7 Vantlang pawi khawih suh la,
An hmuaháh intimualpho suh.
- 8 Sual tih nawn ching suh la,
Vawi khat sualah pawh hrem i
tuar dawn si.
- 9 “Ka pêk tamah Chungnungbera
a lawm ang a,
Ka thilhan apiang chu a lo
chhang ang” ti suh.

h 6: 22 Hebrai lamah ‘thununna’ tih a ni.

6: 37 Jak 1: 8; Sam 1: 2; 7: 21

- 10 Tawngtai fo ning suh la,
Rethi thil pek thlahthlam hek
suh.
- 11 A tlawm laiin mi nuihsan suh
Titlawmtu chu chawimawi
lehtu a ni.
- 12 I unau lakah dawt phuah
chawp suh,
I thian lakah phuah chawp
hek suh.
- 13 Dawt sawi hi duh hauh suh
Sawtna engmah a awm si lo.
- 14 Upaho zingah pāwt mai mai
suh
I tawngtaiin sawi nawn sawi
nawn hek suh.
- 15 Kuta hnathawh leh hlo thlawh
hnial suh la.
Chungnungbera thil ruat a ni.
- 16 Mi sual tipung turin tel ve lul
suh,
Lalpan a hrem thuai dawn bres
reng ang che.
- 17 Inngaitlawm hle mai rawh,
Pathian tih lo tawn ngei tur
chu.
Tawih ral mai hi a ni.
- Mi dang nena inlaichin dan tur**
- 18 Hlawkna umin i thian hrall
suh
Ophir rangkachak ūmin thian
tha hrall bawk hek suh.
- 19 Nu tha leh fing i neih theih
lai thelh suh.
Nupui tha hi a hlu zawk e,
rangkachak ai pawhin.
- 20 Theihtawpa thawk bawih chu
tinawmnah suh
Rilru tako thawk inhlawhf
pawh tinawmnah suh.
- 21 I inhmangaih angin bawih tha
chu hmangaih la,
- A zallenka daltu ni suh.
22 I ran rual chu enkawl tha la,
I hlawkpui chuan kawl zel
ang che.
- 23 Fapa i neih chuan zirtir la,
An rawlthar lain thunun rawh.
- 24 Fanu i neih chuan vawng
thianghlim la.
A lakah dul lutuk hek suh.
- 25 Pasal neihtir thuai la, i thaw
huai ang.
Pasal fing tak neihtir ang che.
- 26 I duh tak nupuia i neih hlauh
chuan ma suh
I ngei zawng hnenah inpe suh.
- 27 I thinlung zawng zawngin i pa
chawimawi thin la,
I nu nau vei kha theihnghilh
suh
- 28 Anmahnı vanga piang i nih hria
la,
I chunga an tih kha i rul thei
dawn em ni ?
- 29 I thinlung zawng zawngin Lalpa
tih la,
A puithiamte ngaisang bawk
rawh.
- 30 I theihna zawng zawngin a siam-
tu che hmangaih fo la,
A rawngbawltute chhawmdawl
rawh.
- 31 Lalpa chu chawimawi la, a puithiamte
hlutsak bawk rawh
Rah hmasa te, sual thawina te,
Inthawina ran dar te, inthen-
na te
Thil hlan tur tuk apiang hlan
rawh.
- 32 Rethi tanpui thin la,
Malsawm famkim i dawng dawn
nia.
- 33 La dam zawng zawng hnenab
thil phal chhuah la,

- Thi tate chungah pawh that
chhuah bawk rawh.
- 34 Tapte chu tāh thlawntir suh la,
Lusūnte chu synpui zel rawh.
- 35 Damlo tlawh breh suh la,
Tichuan an ngaina fo ang che.
- 36 Thi tur nih briain engkim ti la,
I dam chhungin i kal sual
lawng.

Pianphung Finna hnian

- 8** Mi thiltithei cho suh ,
A thuhnuiah i la awm dah
ang e.
- 2 Mi haus a nen inkhing buai suh,
A haus a zawk si a, i hneh
lo ang.
Rangkachhak hian mi rilru a
tichhe thei a
Lalber meuh pawh a thlem thlu
si thin a.
- 3 Hnial hrat chu hnial duh suh
Hnial a hrat zual sauh ang.
- 4 Sūmkār nei lo mi chu fiam duh
hauh suh,
I tlahattute a cheksawlh dah
ang e.
- 5 Sual sim tawh chu sawisel ching
suh
Hrem tlaka sual vek kan nih
hi hre rawh.
- 6 An upat tawh vangin tumah
ngainēp suh la,
Kan vai hian kan la upa ve
dawn si.
- 7 Mi an thihih bawp khai suh la,
Kan la thi vek dawn si.
- 8 Mi fingte thu ngainep suh la,
An thufingte zir ngun ang che.
Heng atang hian thiamna i
chhar ang a.
- Lal upaah i ṭang thei ang.
9 Upate thusawi chu ngaihven la
Upa zawkie hnena an zir a ni,
Chung atang chuan hriañna i
nei ang a,
A tul hunah chhan dan i thiam
thei ang.
- 10 Mi sual meihawl tihlinsak suh,
A alh ang a, a kang ang che.
- 11 Mi chaltlaini hip che suh se,
A thang kamah i awk hlauh dah
ang e.
- 12 I aia chak zawk puktir suh,
Chan hlen turah inngai mai
rawh.
- 13 I neih bak chu dakhhamah
hmantir suh,
I hmantir chuan pek tlak in
peih sa rawh.
- 14 Roreltu chu khing suh
Amali zah la, thiam a chantir
zawk ang che.
- 15 Pawisak nei lo mi chu zinpui
duh suh
I buaipui nek ang a,
A duh duhin thil a ti ang, in
chhe dun ang.
- 16 Mi thinchhia chu hnial suh,
A falin kal dunpui hek suh
Thisen chhuah hi engah a ngai
lo a
Puitu tur awm lohah a bei ang
che.
- 17 Mi à chu rawn ru duh suh la
I hrilh ruk chu a zép thei dawn
si lo.
- 18 Hmel hriat loh hmaah chuan
zép tur engmah ti suh,
A zep ang em a hriat si loh.
- 19 I rilrua i pai ruk chu tumah
hrilh suh,
Mi duhsakna i chan hlauh dah
ang e.i

i 8 : 19 "Mi duhsakah ṭang suh" tih theih a ni a, 'Hlimna i chan'
tih theih a ni bawk

Hmeichbia

- 9** Nupui i ngainat chungah thiuk-thu tichhe suh,
Pawikhawih i zirtir lek a ni.
- 2 Hmeichhe hnenah inpumpek suh.
I chungah thu neichtir hek suh.
- 3 Hmeichhe tladahj chu hnaih suh la,
A thangah i awk dah ang e.
- 4 Lam mi nula kawm suh,
A bum mai dah ang che.
- 5 Nula thianghlim ngaihmelh ching suh,
Hming tihchhiat man a thing ang che.
- 6 Mi hurte ngaizawng suh,
I neih zawng zawng i bloh ang e.
- 7 Khawpui tualah hawi vel suh la,
A kilkhawr laiah vei vei suh.
- 8 Nula hmeltia i tawh chuan lehlam hawi dahi la,
Mahni nupui lo chu hmel mawi thlir suh.
Hmeltha hi pa tam takin an chhiatpui,
Mei ang maiin chakna a titho thin.
- 9 Mi dang nupui chaw kilpui suh
Zu hmunah pawh thutpui hek suh,
A itawmna i tuar lawng a
I itna chu i chhiatpui dah ang e.

Thiante leh mi dang

- 10 Thian hlui chu kalsan suh,
A thar chuan a tluk lawng Inthianna hi uain ang a ni,
A rei poh leh a tlum.
- 11 Mi sual hlawhtlinna chu it suh,
A chan tur chu i hre phak lo.
- 12 Mi sual lawm zawng chu lawm ve suh.

j 9: 3 Hebrai lamah ‘mi dang nupui’ tih a ni.

9: 1 Nam 5: 12-15

Nula hmeltia i tawh chuan lehlam hawi daih la, (9:8).

- Hrem lohin thlanah an liam lo ang.
- 13 Tihhlum theihna thuneitu chu hlat la,
Thih hlauh i pumpelh ang A bula i kal erawh chuan fim-khur ang che.
Hum ruk daiin a thang i pal ang e.
- 14 1 theih angin i vengte hmeli-hriat la,
A finge Thurawn chauh pawm rawh.
- 15 1 titipuite mi sing ni se,
In sawiho chu Chungnungbera Dan ni rawh se.
- 16 Chaw kilpui thin atan mi tha thlang la,
Lalpa tih hi chhuang ber ang che.

Roreltu

- 17 A kut chhuakah themthiam an fak,
Roreltu finzia pawh a thu chhuakah a lang.
- 18 Mi kamtam chu khaw punin an hlau a,
Hram tlahawlh chu an ngei.

- 10** Roreltu fing chuan a mite a
thunun tha a.
Fel takin ro a rel thin.
- 2 A thuihruaite pawh chu amah
ang mai an ni.
A khua leh tuite pawh amah
angin an awm.
- 3 Zirtir loh lal chu mipui tan
chhiatna a ni.
Roreltu an fin chuan an sawr-
kar a chak thin.
- 4 Khawvel rorelna chu Lalpa kut-
ah a awm.
A hun takah reltu, mi dik a ruat.
- 5 Chumi hlawhtlinna chu Lalpa
kutah a awm.
Hotu chawimawitu chu amah
a ni.
- Chapona**
- 6 Tihsual hlekah thenawm chung-
ah thinrim suh la.
Thinur chungin engmah ti suh.
- 7 Chapo leh hleih neih hi Lalpa
huat zawng a ni,
Mihring pawhin an ning.
- 8 Hleiheini sawrkar chu, chapo
duham vangin
A chhia a, a dang a lo ding
thin.
- 9 Vaivut leh lei mai hian eng
nge chhuan tur kan neih?
Kan dam reng lai pawhin kan
rawih tan hi.
- 10 Natna rei chuan daktor a ti-
hrilhai,
Vawiina lal chu a tuka thi tur
a ni.
- 11 Mithite thil neih chhun chu
Tho te, lung te, nget te a ni.
- 12 Lalpa hawisan hi chapona bul
a ni,
Siamtu chunga mihring rilru a
helna hi.
- 13 Chapona hi sual hnâr a ni,
Nei tlattu chu sualin a khat
tat thin.
Râpthlâk takin Lalpan a hrem
zel a,
An chhe hlen thin.
- 14 Lalpa chuan lal thutthlengte a
nam let a,
Inngaitlawmte an hmun a luah-
tir thin.
- 15 Lalpan hnam chapote a pawt
phawng a,
An aiah chuan hnam tlawnite
chu a phun ta zawk.
- 16 Lalpa chuan hnam chapote a
tiram a,
An ram a tihchhiatsak bawk
thin:
- 17 Khawvel ata a thianfai a,
Hriat tur an awm tawh lo.
- 18 Chapo turin Siamtuin min siam
lo a,
Nun rawng turin kan piang
hek lo.
- Chawimawi tlak**
- 19 Tute nge chawimawi tlak?
Mihringte hi, Lalpa an tih
vangin.
Chawimawi tlak loh tute hi
nge?
Mihringte hi, Lalpa Dan chu an
bawhchhiat avangin.
- 20 An hravaitu chu a zuituten an
chawimawi thin.
Amah tihtute chu Lalpan a
chawimawi thin.
- 21 (Lapa tih hi hlawhtlinna
bul a ni,
Luhluina leh chapona hi
hlawhchhamna bul)
- 22 Mi hausa leh mi lian mi tete u
Lalpa tih hi chhuanah neih ru.
- 23 Rethai mah se a fin si chuan
zah tlak a ni,

Mi sual ve chu zah reng a phu
lo e.

- 24 Lal te, roreltu te, miliante hi
zah tur an ni,
Lalpa tihtute erawh chu an ro-
pui zawk.
25 Zalen rualin bawih sing rawng
an bawl ang,
A sing deuh chu an phunnawi
lawng.

Inngaihthawmna leh tlawm hrehna

- 26 Hnathawh thiam inti he suh la,
Mangan niah inchhuang hek
suh.
27 Rim tak chunga thawk a, neih
rei rui chu
Sam sia insawipuar ai chuan
a tha.
28 Ka fapa, induh chin tawk nei
la, indah hniam rawh,
I phu tawkin awm zir ang che.
29 Mahni insawi mualpho a tul
lo e,
Enga inngai lo tu nge zah ang ?
30 An fin vangin rethei mah se
zah an kai thin,
An sum vangin hausate pawh
zah an ni bawk.
31 Retheih laia zah kaite chu
Hausa sela, an va ngaisang
dawn em !
Hausak laia hmuhsitawm chu
Rethei sela an va hmusit dawn
em .

|| Retheih mah se a fin miau
chuan

Inchhuang awm reng a ni,
Mi ropuite zinga tel tlak a ni.

Hmel lan dan

- 2 A hmelthat vang maiin mi
ngaisang suh,

k 11 : 4 Hebrai lamah ‘Vanduaina tawka kawr chhe ha chu nuihzat
suh’ tih a ni.

A hmelchhiat vang maiin hmu-
sit hek suh.

- 3 Thlawkthei zingah khui hi a
te na a.
A zu bilh chu a thlum ber si.
4 I kawr a mawi vangin in-
chhuang lo la,
Fak i hlawhin inngai hlu suh.
5 Lalpa thiltih dan hi a mak a
ni,
Mihring mitah inthup mah se.
6 Roreltu tam tak chu in mual-
pho a,
Mi liante pawh mi dang thu-
hnuaiahte a dah.

Ngaithuah chik

- 7 Chhui fel hmain sawinawi mai
suh
Ngaithuah chik la sawisel nang
che.
8 Mi dang tawng lai tibahlah suh
Ngaithla zet la, i chhang dawn
nia.
9 A tul loah mi hnial zen suh
Mi sual rorel thu khawm zing-
ah tel suh.
10 Ka fapa, inrawlhna tam lutuk
nei suh,
Tih tam lutuk i tum vah
chuan i chesual ang.
I thawk zo seng chuang lo
ang a,
I bansan mai thei bawk si lawng
11 Rim taka thawk vak vak mi
thenkhat chu
Hmasawn an tum luatah an
tlahniam thin.
12 Pachhia, thawk hleithei lo then-
khat ve chu
An rethei em em a, tanpui an
ngai
Lalpa chuan a duhsak a,
An manganna ata a khai
chhuak si.

- 13 An chan a lo tha leh ta a,
Mak an ti huai huai thin.
- 14 Hlawhtlin hlawchham, retheih
hausak, dam zel leh thih,
Engkim Lalpa hnен aтanga lo
kal a ni.
- 15 Finna, thiama, Dan hriat leh
thil tha tih,
Heng zawng zawng hi Lalpa
thilpek a ni.
- 16 Atna leh thim te hi mi sualte
tana siam a ni.
An dam chhunga an chanvo tur
a ni.
- 17 Sakhaw ngaihsak mi hnena Lal-
pa thilpekte chu a tlo,
A mi duh zawngte hlawhtlinna
chu a tawp theih lo.
- 18 Mi taima kawm tak chu a
hausa ang.
A kawmna chu eng nge a
hlawkpui ang ?
- 19 "Ka thawh chhuah hi ka chen
thei ta,"
A tih hun chuan a dam chin
tur
A sum mi dangten an neihsak
hun tur chu a hre si lo.
- 20 I tih tum chu ti fan fan la,
Tar kun i nih hma chu thawk
rawh.
- 21 Mi sual hlawhtlinna chu awt
suh,
Lalpa ringin i tuma lum chu
thawk zel rawh.
Mi rethei tihhausak that hi
Lalpa tan thil har a ni lo e.
- 22 Sakhaw mi lawmman chu Lal-
pa malsawmna hi a ni,
Rei lo teah a dawng thuai ang.
- 23 I tlakbham thu lungkham
suh la,
- 24 Nei le lu-ah inngai lo la,
Chhe thei loah inngai hek suh.
- 25 A nawm laiin retheih kan hre
chang lo,
Retheih laiin nawm lai kan hre
hek lo.
- 26 A phu ang tawk pe let turin
A thih ni nghah Lalpan har
a ti lo.
- 27 A thih hun chuan miten a zia
an hmu fiah a,
Hrehawm takin a hlim ni chu
a nuai bo a ni.
- 28 Tumah an thih hma chu ni-
hlawh ti suh,
An thih hma chuan a hriat
chian theih lo e.

Thian thlan sumkhur tur

- 29 Mi tin ina lengah sawm suh,
Mi fin kherhten an bum hlauh
dah ang che.
- 30 Mi chapo chu tawktarh hlauh-
awm a ni,
Enthlatu ang maiin i nak na lai
a melh reng si.
- 31 Tha chu tha lo angin a sawi
thiam a,
Thil tih tha berte pawh sawi-
selna tur a hria.
- 32 Meisi vangin meihawl a kang
hluaх thin,
Thisen chhuah hun remchang
a chang reng e.
- 33 Chung mite thil tum ruk chu
thlir ngun la,
An tichhe hlen hlauh dah ang
che.
- 34 Mikhual nazawng i sawm hawn
chuan
I buaipui hle ang a, in chhung
buai ang.

I 11 : 30 'chhiat awina lai' tihna a ni, 'I tiau chhiat hun' tih theih a
ni bawk.

11 : 18, 19 Sam 49 : 10; Lk 12 : 16-21

12 Thil tha i tih dawnin tu tan
nge tih hra la,

A thlawn lo ang.

2 Pathian tih mi tana thil tha
tih chu i hlawpui ang.

Amən rul lo mah se Chung-
nungberan a rul ang che.

3 Sual lui zel leh rehei thilpek
ngaihsak lo tan

Thil tha engmah a thleng ngai
lo.m

4 Pathian hlaū mi chu i thil pe
la,

Mi sual chu t̄apui suh.

5 Mi tlawmte tan thil tha ti la,
Pathian ngaihsak lote engman
pe suh.

Chaw pawh pe suh, demi nan
an hmang ang che,

An chunga i nglneihna zawng
zawng chu

A leh hniha chhiain an rul ang
che.

6 Chungnungberan mi sualte chu
a haw si a,

A hrem ngei dawn bawk si.

7 Mi thate hnenah chuan pe la,
Mi sualte zawng pui suh.

8 That niah chuan thian tha a
hriat loh a,

Chhiat niah hmelma a hai
theih loh.

9 Hmuingil laiin hmelmate pawh
thian tha an ni,n

Vanduai laiin thian tha an bo
dial thin.

10 I hmelma chu ring mai suh la,
Tuiēk angin min ei chhe thei.

11 Tlawm tak anga langin chi-
bai a buk che chuan
Fimkhur zual la, inveng ngun
rawh.

I hruk ngun loh chuan dar tle
ang a ni,

m 12 : 3 Hebrai lamah 'Mi sual
thleng ngai lo, Thil tha tih a ni

n 12 : 9 Grik Jamah 'Hmelmaten
pawi an ti' tih a ni.

A tuiiek a ei chhe mai ang
che.

12 I kiangah hmelma i dintir chuan

A nek sawn mai ang che.

I ding lama i thuttir chuan

Luahlan a tum ang che

Ka thu dikzia i lire chhuak
ang a,

I inchhir chuan bān a chen
dah ang e.

13 Rul khawitu chu rulin chu se
tu nge tuarpui ?

Sakawlkh khawitu sakawlkh seh
chu tu nge lainat ?

14 Mi sual kāwmin an sual i tih-
pui chuan

Tuman an khawngaih lo ang
che.

15 Hmelma chuan a bēl thīn ang
che

Manganna a lo thlen hma
chuan.

16 Tihchhiat che tuma a chet lai
pawhin

A be heuh heuh ang che.

Tuarpu chein a t̄ap kuang
kuang ang a,

Thei ang sela thah mai a hreh
lawng che.

17 Buaina i tawh hunah a phipui
ruai ang che,

Thai thluk rōk che a tum a ni.

18 A zia tak chu a lan ang a,

A kut a nuai ang a, a lu a bu
ang a,

A rel zui nghal ang che.

13 Alkatra i khawih chuan i kai
ang a,

Chapo i pawl pawhin i kai
bawk ang.

2 I aia ropui leh haus a pawlin

I zawh loh tur lungtum chawi
suh

inuamsatu tan thil tha engmah a
o e' tih a ni.

- 1 Hlumbel pan leh thirbel a awm
dun thei em ni.
Inkhak sela a keh mai ang.
- 3 Mi hausain mi pawi a khawili
pawhin a ân khum thei,
Mi rethei chuan a tuar pawhin
thupha a chawi a ngai.
- 4 Mi hausa chuan a hlawkpui
chhung che chuan a chhawr
ang che,
Tanpui i ngaih hun chuan a
ngaihsak lo ang che.
- 5 I neih chhung chu a kawm
ang che,
I neih tlan zawh a hreh haun
lawng.
- 6 A duh hunah che chuan hmel
hlim takin a bia ang che,
“Duh i nei em?” a ti seuh
seuh ang che.
- 7 Zahthlak khawpa eisen loh tur
a hlii ang che,
A ei dàk dèr che hnuah chuan
A nuihsan tawh ang che.
A hmuh che chuan, a hre lo
der ang chia
A kal pel mai ang che
- 8 Hruai sualin awm suh aw,
nuam ti ble mah la,
I mualpho thut mai tur a nia..
- 9 Mi lian ina an sawm che chuan
insum deuh rawh.
An sawm nawn leh zawk thin
ang che.
- 10 I tlang nel luat vah chuan an
khak ang che,
I tim luat erawh chuan an
hmaih leh si ang che.
- 11 A sawi apiang ring mai lo la,
Zawlpui biakin be suh.
Tawngkarl ihua a biak rei ble
che chuan
A fiah ngun ble che a ni e.
- 12 Thuruk vawng thei lo chuan
pawi tih a nei ngai lo,
Tihchhiat emaw, tantir emaw a
hrei lawng che.
- 13 Fimkhur takin i thuruk chu
vawng la
Kawng hlauhawmeh i kal fo
thin si a.
- 14 Mumang lama hei hi i hmuh
hunah harh la,
I dam chhungin Lalpa ko la,
a chhan ang che.
- 15 Rannungte chuan anpui an
ngaina thin
Mihringte pawh chutiang an ni.
- 16 Rannung tinrentge chuan mah-
ni anpui an kawm thin a,
Tungchhoa kal pawhin mahni
anpui an kawp zel thin.
- 17 Chinghnia leh beram no an tla
dun ngai lo a,
Mi sual lahin Pathian tih mi
a kawm hek lo.
- 18 Ui leh sihal an inngeih thei
em ni ?
Mi hausa leh rethei an lungrial
thei em ni ?
- 19 Sakeibaknei chuan sabengtung
ram tla a seh thin a.
Mi hausa chuan retheite than
a sawk bawk thin.
- 20 Mi chaltlai chuan mi inngai-
tlawm a hmusit a,
Hausa pawhin rethei a endawng
thin.
- 21 Hausa a pai blek chuan a
thianten an hlamchhiah.
Rethei a tluk hun chuan a
thianten an hlamchhiah.
- 22 Hausa a chet sual chuan chhan-
tu tam tak an awm
Awm lo tak sawi mah se an
tip mawisak
Rethei a chetsual chuan an

- sawisel nghal mai si
 Awm lo tak a sawi pawhin an
 bengkhawn lo.
- 23 Mi hausak a tawngin an ngawi
 dial a,
 A thusawi chu van tawngin
 an fak a,
 Mi rethei a tawngin, 'Tu nge a
 nih?' an ti,
 A pai hlek leh an nam zui
 thin.
- 24 Hausak hi a tha e, sualin a
 pawlh loh chuan,
 Pathian tih lote chuan retheih
 hi sual an ti.
- 25 Kan hmel thilimtu leh tidurtu
 chu
 Kan rilru chhung lam thil a
 ni.
- 26 Rilru chu a lawm leh hmel
 pawh a hlim,
 Thufing ngaihtuah chhuah
 erawh chu a namen lo.
- 14** Fimkhur loa thu thlah ngai
 lo mi chu a nihlawh e,
 Inchhirna tur a nei ngai
 lawng.
- 2 Thirlung thiang tak pu fo mi
 chu a nihlawh e,
 A beiseina a thlawn ngai lawng.
- Hausakna hman dik**
- 3 Mi duham tan hausak a awm
 lo e,
 Mi kawm tan tangka hi eng
 nge a tangkaina?
- 4 Mahni intam sia khawl tumtu
 chuan
 Mi dang tan a khawl chauh
 a ni.
- 5 Mahni tan pawh a kawm si
 chuan tu tan nge a phal ang?
- Mahni sum pawh a chen ngai lo
 6 Mahni tana kawm aia kawm
 an awm lo e,
 A kawmna chu a sual hremna
 a ni.
- 7 Thil tha a tih chhun chu tih-
 palh a ni,
 Hma a sialzia a lang tho ang.
- 8 Hmasial mi chu mi sual an ni,
 Mi dang tlachham an hawisan
 si thin a.
- 9 An neih, tawk an ti ngai lo a,
 Duhamna hian muhring nun a
 tisil.
- 10 Mi thenkhat chuan mahni
 thlenga
 Chaw khawrh an ui.
- 11 Ka fapa, mahni intitha la,
 Thilhlan awm tawk Lalpa
 hnenah hlan rawh.
- 12 Thih hun tur hi sawn theih a
 ni blei nem,
 I thih ni tur hrilh thei che
 an awm lo.
- 13 I thih hmain i thian hnenah
 thil tha ti la,
 I theih tawka thilphal ching
 rawh.
- 14 Ni khat te pawh intihhlimah
 insum duh suh,
 Pawi tur a awm loh chuan ti-
 zel mai rawh.
- 15 I thawhrim rah chu eng hunah
 emaw
 Mi dangten an inseem dawn si.
- 16 Pe la, dawn pawh hreh suh,
 chen zel ang che
 Mitthi khuaah engmah chen
 tur a awm lo e.
- 17 Mihring taksa hi zawng silhfen
 angin a chul thin a,
 Rihsang kai hi khua rel a ni.
- 18 Thing buk hnah hlui a lo til a,
 hnah thar a lo chawr thin.

- Keini mihring nun pawh chuti-
ang a ni.
Thanghlui an liam thin a,
thang dang an lo thar zel.
19 Mihring thil^{iai} zawng zawng
a chuai thin a,
A boral thin, a siamtu nen.

- Finna nei nihlawhthlakzia**
20 Finna ngaihtuah mi chu a ni-
hlawh e.
Thil chik taka chhui ching
mi chu.
21 A kawngte chu chik taka
ngaihtuah a,
A thurukte chhui fo mi chu.
22 Sa pêl angin a hnu chhui la,
A kalkhanah châng thin ang
che.
23 A tukverhahte chuan bihthlak
ching la,
Kawngkhar danah a thu ngai
rawh.
24 A in bulah i buk sa la,
A bang bulah a ban phun rawh.
25 A in bul chu chenna hmun
tha a ni,
26 A thla hnuiah i fanaute him-
in cheng se,
27 A zar hlimah cheng reng ula,
A hmel êngab lêng thin rawh u.

- 15** Pathian tih chuan hei hi tih
tur a ni
A dan hriat hi-tah chuan
finna a awm.
2 Nu ang maiin a lo hmuak thin
ang che,
Mo thar angin a lo lawm bawk
ang che.
3 Hriathiamna chaw a hlui ang
che,
Finna tui chu a hun tel bawk

• 15 : 11 Grik lamah 'Lalpa huat zawng ti suh' tih a ni.

14 : 20-25 Thuf 8 : 32-35

- ang che.
4 Rin chhan berah i hmang ang
a, i tlu lo ang.
Hmingchhiat mualpho i tawk
hek lawng.
5 I vengte chung daihah a hlang
ang che,
Punkhawmnaa thu i sawiin
sawi tur a hrilh ang che
6 Nasa taka hlim leh lawmna i
dawng ang a
I hming a dai ngai lawng.
7 Finna hi zawng mi äte chuan
an nei ngai lawng.
Mi sualte tan hmuh rual a ni
hek lo.
8 Mi chapote a ngaihsak ngai
lo a,
Daw thei ngaihtuahnaah a tel
hek lo.
9 Mi sualte tan fakna hla sak a
awm lo e,
An fak hla chu tihtak a ni
si lo.

Duh thlan theihna

- 10 Fakna hla hi finna tcla sak
tur a ni.
Amah Lalpa ngeiin a pek nen
chuan.
11 I sualnaah Lalpa chu dem
suh la,
A huat zawng chu Lalpan a
ti ngai lo.
12 'Mi hruai botu chu amah hi a
ni' ti suh
A tum hlen nan mi sual an
tul lo e.
13 Khawlohma tinreng hi Lalpa
huat zawng a ni,
Lalpa tih mite chuan an lawm
hek lo.
14 Lalpan mihring a siam tirh
khan

15 : 11-20 Sir 17 : 1-12

- Duh ang anga an awm a phal.
- 15 A thupek chu i zawm duh leh
i zàwm' thei a,
A tan lam̄ang rinawm i ni
emaw i thu a ni.
- 16 I thlan atan mei leh tui a
dah a,
I duh zawk zawk thlang rawh.
- 17 Nun nge i duh, thih nge i
duh,
I duh zawk chu i nei mai ang
- 18 A finna leh a thiltihthoichna
chu a ropui a,
Lalpa mit chuan engkim a
hmu.
- 19 Amah tihtute chu a veng reng
a,
Mihring thiltih tinreng a hre
vek bawk.
- 21 Mahse tumah sual tur chuan
thu a pe lo a,
Tisual turin phalna a pe hek
lo.

Mi sual Pathianin a hrem

- 16** Fa tlaktlai lo tam tak awt
suh
- Pathian tih lo fapa chu chhuang
hek suh.
- 2 Lalpa an tih loh chuan
Lawm suh ang che, hung hle
mah se
- 3 Dam rei vak turah ruat lo la,
Anmhnhiah innghat lutuk hek
suh.
- Pathian hlau lo säng têl neih
phung ai chuan
Neih hlek loa thih pawh a duh-
awm zawk.
- 4 Lal pakhat avangin khawpui
a lun thin a,

- Dan pawisa loho chu an ral
duak ang.
- 5 Keimah ngeiin heng hi ka
hmu fo thin.
Ka beng phei chuan heng aia
mak nasa a hria.
- 6 Mi sual awmkhawm chungah
Lalpa thin chu a alh ang a,
A thinur pawh hnam hel
chungah.
- 7 Intichak ama laka hel thinite
chu
Hmanlai mi lian puí puite
pawh a ngaidam lo.
- 8 Lota chenna khawpui mihring-
chapote chu
A tan tenawm an ni, a ngai-
dam lo.
- 9 An sual vanga tihchhiat a tum
hnam tam tak chu
Khawngaihna reng a nei lo e.
- 10 Mi nuai ruk rual a hrueite pawh
Luhlul chhuaha an hel lai
khan a zuah lo e.
- 11 A hel pakhat zuah si sela, a
mak hle tur,
Lalpa a ngilnei a, a thinram
bawk.
Ngaihdam a peihzia chu a mak
a ni, a thinur pawh.
- 12 A ngilneihzia a mak angin,
a zilhna chu a na,
An thiltih ang zelin an chung-
ah ro a rel.
- 13 Mi sualte chuan an thil ruk
lah an zep thei lo,
Lalpa tihtute chu an dâwng
hek lo.
- 14 A duh duhin a duh leh zah
a ngai,
An phu tawk ang zelin mi tin
chungah ro a rel thin.p
- (15 Amah ring lo turin Aigup-
ta lai a tiluhlul,

p 16 : 14 "Mi dik apiang lawmman pek an ni a" tih theih a ni.

16 : 7 Gen 6 : 4; Fin 16 : 6

- Khawvel pumin Lalpa thil-tih an hriat theih nan.
- 16 Thilsiam zawng zawng chunga a ngineihzia a ti-lang thin,
Mihring tan thim leh ēng a then hrang a).
- 17 "Lalpan min hmu seng lawng Van atang khian tuman min hre hek lawng
Heti zozai zingah hriat tham ka ni lo e.
Thil siam tinreng zingah eng tham ka ni si lo.
- 18 Lei leh van leh tuipui thuk takte chu
Lalpa a lo kal chuan an nghing chiam thin.
- 19 Tlang te, lei nghah chhante a nghing bawk thin
A en ringawt pawhin.
- 20 Lalpan min ngaihtuah chang lawng e.
Eng nge ka tih tum pawi ti suh.
- 21 Thil sual ka tih ruka ka hēl pawhin,
Tuman min hriatpui lo.
- 22 Thil tha ka tih pawhin
Lalpa tu'n nge hrilh ang?
A thu ngaichang peih pawh tu nge awm ang?
A che muang chang hle si."
- 23 Ngaihtuah thiam lo mi āte chuan
Chutiang chuan an ti thin
- Thilsiam Pathian finna**
- 24 Ka fapa, ngaithla la, ka thu hi bengvar rawh. I ngaihthlak phawt chuan hriatna i nei ngei ngei ang.
- 25 Taima tak leh fiah takin ka
- han zirtir ang che.
- 26 Atira thil engkim Lalpan a siam lai khan
An ram rite a kham.
- 27 Mumal nein engkim a dah An kumkhaw awm dan tur a rel,
Hah leh riltam an hre ngai lo.
An tih tur theuh an hlam-chhiah lo.
- 28 Mahni thenawm khak palh an awm lo a,
A thu sawi chu an hnial ngai lo.
- 29 Lalpan a siam zawh chuan a han thlir a,
Thil tha engkim a dah ta a.
- 30 Lei chungah chuan rannung tinreng a awmtir a,
Lei vēka kir leh turte chu.
- 17 Lalpan mihringte a siam a.**
Lei atangin leia kir leh tu'in
2 Mihring dam chhung hun tur a ruat nghal a,
Khawvel engkim chunga thu nei turin a ti.
- 3 Ama chakna chuan a thuam a,
Ama anpui ngeiin a siam.
- 4 Thil nung dang zawng chhung-ah mihring hlauhna a dah Sa leh savate lal a ni.
- 5 Lalpan hriatna panga a pe,
Parukna pawh a pe, lung finna chu,
A pasaribna chu — ngaihtuah theihna
Hriatna pangaa lo kalte fin-fiah theihna.
- 6 Lei te, mit te, bengte a pe bawk a,
Duh thlan theihna, ngaihtuah-na rilru nen.
- r 16 : 20, 21 Grik lamah "20 Mihring rilru hriat rual a ni lo a, A kawngte chu tu hriat a ni lo e. 21 A hnathawhte chu thlipui ang-in, Hmuu theih a ni lo e" tih a ni.
- 17: 1-3 Gen 1: 26-28 ; 2: 7 17: 5 Gen 2: 17.

- 7 Hriatthiamnain a tikhak a,
A chhia leh a tha a thliar
hrang thei.
- 8 A thilsiam ropui tak hmu thei
turin
Hriatthiam theihna a pe
- 9 A thiltih ropui takte chu
Chhuang fo turin a ti bawk a
- 10 A hming thianghlim an fak
thin a,
A thiltih ropuizia an puau
theih nan.
- 11 Hriat theihna kawng a hawn-
sak a,
An nun theih nan Dan chu
a pe.
- 12 Kumkhaw thuthlung a siam-
pui a,
A Dan an tan a puang.
- 13 An mitte chuan a ropuizia
an hmu
An bengte chuan a aw ropui
an hria.
- 14 'Thil sual lakah inveng rawh u'
tiin,
Vengte chunga thil tih tur pawh
mi tin a zirtir bawk

Roreltu Pathian

- 15 An awm dan chu Lalpan a
hre vek a,
A lakah chuan inthup theih a
ni lo.
- 16 An naupan lai ata sual an
awm a,
Lung anga sak an thinlung
chu a nem thei lo.
- 17 Hnam tin tan roreltu a siam-
sak a,
Israel-te erawh chu a chanpual-
ah a ruat
- 18 Israel chu a fatir a ni a. a
enkawl a,
Kalsan loin a hmangaih eng a
pe.

- 19 An thiltihte a thlur reng a,
A tan chhun eng angin a lang
fiah si.
- 20 An sualte chu Lalpa lakah
thup a ni lo,
An sualna zawng zawng chu
a hmu.
- 21 Lalpa chuan ngil a nei a, a
thilsiamte a hria,
Thlahthlam loin a zuah zawk
thin.
- 22 Rethet thilpek kan hlante hi
atan zungbun angin a hlu,
Thilphalna pawh a mit naute
angin a hlut.
- 23 Engtik hunah emaw an chung-
ah ro a rel ang a.
An chan tur chu a chantir ang
- 24 An sim phawt chuan an kirma
hun a hawnsak reng
Chau tepte pawh tha tha a
siamsak thin

Sim tura sawmna

- 25 Lalpa lam hawi ula, in sual
bansan rawh u,
Tih tak zetin tawngtai ula, in
nun a siam tha ang
- 26 Chungnungbera lam hawi ula,
in sual bansan rawh u,
Thil sual tinreng haw ble
rawh u.
- 27 Nung damte chuan Lalpa an
fak thei a,
Chungnungbera fak hla mitthi
khuaah tu nee sa ang?
- 28 Mi nung dam chuan Lalpa a
fak thei a,
Mitthite chu Lalpa fak tur an
awm tawh lo.
- 29 Lalpa neaihdamna Ich ngilneih-
na chu
A nasa e, a hnena kire tan
- 30 Mihringte hian an tlin thin lo
Hringfate hian an tlin thin lo.

- 31 Ni aia ēng, eng nge awm le ?
Awk-in a lem lai chuan a ēng
a chuai ḥin a,
Mihring ngaihtuahna pawh
sualin a hliah fo ḥin.
- 32 Van chung sanga arsi rual khi
a thlir ḥin a
Mihringte hi eng nge an nih ?
Vaivut ang lek an ni.
- 10 Chatuan nen chuan dam chhung
rei lo te chu.
Tuiputa tui far khat ang chauh
hi a ni,
Tiauvut fang khat ang hi.
- 11 Chu tak vang chuan Lalpan
min dawh thei a,
A ngilneihna a kawmpui ngai
hek lo.

Pathian ropuina

- 18** Kumkhuaa nunga chuan lei
leh van hi a siam
- 2 Mi dik tak chu amah chauh
hi a ni.
(Aunah lo chu nu dik tak
dang an awm si lo).
- 3 Khawwel pum hi a kaihruai a,
a thu an zawm,
Engkim Lalpa a ni.
A thiltihtheihna chuan thiang
leh thiang lo a thliar.
- 4 A hnathawh hi sawifiah theihna
tu nge a pek ?
Tuman an chhui chhuak seng
lo e.
- 5 A thiltih ropuizia hi tu nge
teh thei ?
A ngilneihzia tu nge sawi phak?
- 6 Tihpunsaka tihkiamsak rual
kan ni lo e.
Lalpa thiltihte chu hriat a ni lo.
- 7 Sawi zo vek tawh emaw kan
intih hian
Kan sawi ṭan chauh a la ni si
Kan thiam thuin a daih
ngang lo.
- 12 Min han en a, kan thih mai
tur hrain
Ngaīhdam min peih zel ḥin.
- 13 Hmelhriatte chu kan khawngaih ḥin
Lalpa zawngin mi tin a lainat
a,
Min tidik a, min thunun a,
min zirtir ḥin.
Beramte chu an pu'n a hruai
hawng a,
A hnen lamah Lalpa'n min
hruai haw ḥin.
- 14 Tīh tak zeta a thu chāng a,
Min hruai kan duh phawt
chuan min lainat ḥin.
- Ngilneih thilpēk**

- 15 Ka fapa, mi dang i ṭanpuuin
hau zui suh la,
Thilpēk i hlan lahin ṭawng
mei nei hmang hek suh.
- 16 Thilpek aiin kam tha a hlu
zawk a,
Dai tla pawhin khawlum a tih-nawm hi.
- 17 Thilpek hlu ber aiin khawngaih tawngkam a hlawk,
Mi ngilnei chuan a nei kawp
thin.
- 18 Ngilnei loa mi hnuaičhiah hi
a atthlak e,
Ui tak chunga i pek si chuan
tu mit meng nge lawm ang !
- Mihring hi eng nge a nih ?**
- 8 Mihringte hi eng nge an nih ?
eng nge an hman tlakna ?
- 9 Kum za an dam hlauh chuan
dam rei kan ti.

Mahni infiah

- 19 I ṭawng hmain hre chiang zet rawh,
I nat hmain inenkawl ngun ang che.
- 20 Rorel Lalpan a ṭan hmain mahni infiah thin rawh
A ṭan hun chuan a ngaidam thei ang che.
- 21 Natnaa hrem i nih hmain ingaitlawm la,
I sual pawhin inchhir leh la sim rawh.
- 22 Lalpa hnena i thutiam chu hlen thin ching la,
Thih dawna hlen atan khek suh.
- 23 Hlen ngei i huam chauh chu Lalpa dawh theihna chu fiah suh.
tiam la,
- 24 I thih hunah a thinur se i duh em ni ?
Rorel huna hawisan i huam em ni ?
- 25 I duh apiang i neih hunah Riltam retheih dawn tel ang che.
- 26 Ni khat maiah engkim a dang lam thei,
Rang zet maiin Lalpa a che fo thin.
- 27 Fing la, simkhur takin engkim ti la,
Sual pun laiin kai ve hlau la, simkhur zual rawh.
- 28 Mi fing var chuan a fing a hre-thiam a,
Mi fingte chu a chawimawi thin.
- 29 Thufing i hriat apiang i lawm thin chuan
I fin phah ngei ngei ang.
I thu atangte chuan mite an fing ve ang.

Mahni intunun

- 30 I châkna chuan hruai che suh se,
- 31 I châk apiang i tih zel chuan I hmelman an nuihzatbur ang che.
I châk zawngah insum ang che.
- 32 Nawmsip bawl hi ching bawk hek suh,
I intlakral ang e.
- 33 I neih bak puk chawpin ruai-pui theh suh,
I hmabak chu kut dawh a ni.

19 Chutiang tih i chin vaih chuan i haus a ngai lo ang.
Te tak te pawh i enkawl ngun loh chuan i chau thum ang.

- 2 Zu leh nula vang hian pa fel fu pawh an a bûang thin,
Mi hur hnena kal ching phei chu an ṭawp tulh tulh.
- 3 An simkhur loh an thihpui ang,
An ruang tawih chu a luang noh noh dawn si.
- 4 Mi rin mai hi a athlak a.
I tihsual chuan a tuartu tur i ni.
- 5 Suahsualna hi i hlimpui chuan Thiam loh i chang ngei ang.

Tawng thlahdah

- 6 Tawng thlahdah ching suh la, Buai nck i pumpelh ang.
- 7 I hriat apiang sawi chhawng kher suh,
Inchhirna tur i nci lo ang.
- 8 I thiaw emaw hmelman emaw hrilh suh,
Vawn ruk pawi tur a nih dawn si loh chuan.

- 9 A hriate chuan an pai ang a,
Engtik hunah emaw an hua
ang che.
- 10 Khual thu thang i bre thin em?
Ngawihpui hmiah rawh
A timualpho lo ang che.
- 11 Thuruk pai tum mi ā ve chuan
Nau vei angin a tuar.
- 12 Thuruk a hriat apiangte chu
A chawna thal bur ang a ni.
- 13 Thil sual tia i thian an pu h
hriat hlauh chuan hrilh rawh,
A dik lo thei, a dik hlauh
chuan a sim thung ang.
- 14 I thenawm pan a sawi loh tur
a sawi i hriat pawhin
Zawt chiang ang che, a sawi
a ni lo thei.
A sawi a nih pawhin a sawi
leh tawh lo ang.
- 15 I thian chungchang tha lo i
hriat pawhin
Zawt la, dawt a ni thei,
I hriat apiang ring zel kher suh.
- 16 Tum lo tawpin kan ɻawngsual
palh thei a.
Tawngsual palh lo tu nge
awm ang?
- 17 Thenawm laka thinurna tur i
chhar pawhin
Zawt chiang loin ݃n khum
mai suh.
Chungnungbera Dan chu
hmanga rel tur a ni.
- (18) Lalpa tih hi min lo pawm
theihna kawng hmasa a ni,
A tih nachang i hriat phawt
chuan a lo hmangaih ang
che.
- 19 A Dan zir la, nun kawng
zawhna a ni,
A lawm zāwng zawngtute
chatuan nunna thing rah
a eitir ang).
- Finna dik hriat
- 20 Lalpa tih la, a Dan zawm
rawh,
Chu lo liam chu Finna chi
dang a awm chuang lo.
- 21 Chhiahhlawh a pu thu awih lo
chu
Awih leh mah se a pu thin-
rim a reh chuang lo.
- 22 Sual tin hre vek mah la, i
fing chuang lawng,
Mi sual thu zawm a atthlak e.
- 23 Thil sual tih nan fin herh a
thawh theih a,
Thenkhat mi ā angin an che,
tha zawk an hriat loh avangin
- 24 Fing vak lo mah la, Pathian
tih a tha zawk,
Mi sual fing tak nih ai daih
chuan.
- 25 Dik lo zawnga fin thiam lu-
tuk a awm thei a,
Duh zawng neih nan hawih-
hawm lutuk a awm thei
bawlk.
- 26 Pawi ti awm tak hmel ûp puin
mi sual thenkhat an vak
vel a,
Mi dang bum tum fang lek an
ni.
- 27 Lehlam hawiin an hmu lo der
ang che,
Rin loh hlanin an bum leh si
ang che.
- 28 Thilsual tih chu a rem rih lo a
nih pawhin
Remchang hmasa an chāng
reng thin.
- 29 Mihring hmalah a zia a lang
A fin leh āt i hre mai ang.
- 30 Silhfena te, nuih danah te, kal
danah te,
Kan zia a lang chhuak thin.

Tawng hun hriat

20 A hun loa inzilh a awm thei a
Ngawih renga fin zawk hun a
awm thei bawk.

2 Huatthu pai reng ai chuan sawi
chhuah a tha zawk a,

3 I dik loh chuan inpuang mai la,
Mualpho i pumpelh ang.

4 Inhnial thluk nan tharum
thawh mai tum hi,
Tilreh nula sual luih tum ang
chiah hi a ni.

5 An tawng tlem avangin then
khat chuan fin an hlawh.
An tawng tam avangin then
khat chuan ngei an kai,

6 Sawi tur hriat loh vangin ngawi
an awm a,
Sawi hun tak nghaka ngawi an
awm bawk a.

7 A hun takah lo chuan pa fing
a tawng zen zen lo ang;
Induh mi a si chuan tawng
hun a hre thin lo.

8 Mi tawng tam chuan ngei a
hlawh a,
Mi ken nachang hre lote chuan
huat an kai thin.

Vanneihna danglam that

9 Vanduai vangin blawhtlin tlat
theih a ni.

Vanneih tum hian hekna a
thlen thei bawk.

10 Achang chuan thilphal hi i
hlawkpui lawng.

A let hniha i hlawkpui tum a
awm bawk ang.

11 Min chawimawi hian mualpho
zui theih a ni,

Hriat tham loha ngaihte chawi-
mawi an ni bawk si.

12 Man tlawm takin emaw kan
lei a tih theih a,

Mi tawngtam chuan ngei a hlawh
(20 : 8)

A let sarib a sen theih bawk.

13 Mi fing a tawng zauh chuan
thian tha a nei teuh thin.

Mi a ve chuan mi fak chiam
thin mah se a sawtpui lo.

14 Mi ain thil a pek che chu i
hlawkpui lawng,

A let tam tak a beisei dawn
a ni.

15 Pek lam uar si loin sawisel a
ngah.

Mi tin hmaah a tlangaupui
thin a,

A puktir chu atuk maiah a
thing leh a,
(Ngciawm i ti ve em?)

16 "Thian reng ka nci lo e,
Ka thil tihsak tun lawm na-

chang an hre si lo.

Ka pekte chu an dawng thin a,
Min rel zui leh mai si" a ti.

17 A ti dik e,
Mi tin huat zawng a ni si a.

Sawi awm loh

18 Sawi sual palh ai hi chuan
tualchara tluk hi a tha,

- Tawlthhlhu angin mi sualte
pawh an chhe thut ang.
- 19 Mi ṭawng tlahawlhte chu
thawnthu bawlhhlawh
Mi mawl zualten an sawi
chhawn ḫin ang hi an ni e.
- 20 Mi ḫ thufing sawi chu ngai-
sang an awm ngai lo.
A hun loah a sawi vangin.
- 21 Retheih vanga sual ti lo chu
Thin thiang takin a hahchawl
ang.
- 22 Mi ḫ hnena i ṭawng hreh
avangin
I intimualpho dawn a ni.
- 23 Hmel zah vanga ḫiante hnena
thil i tiam chuan
A ṭul loah hmelman i insiam
mai a ni.
- 24 Dawt hi hmingchhiat theihna
a ni.
Mi mawlten an ching ḫin.
- 25 Dawt sawi ching mi ai chuan
rukru an ḫa:
Mahse an boral dun thuai
dawn a ni.
- 26 Daw thei mi chuan zah reng
a phur lo a,
Englai pawhin a tan a zah-
thlak zawk.

Finna kawltu

- 27 Thu fing tak sawi ḫin la, i
tlangla ang.
Mi liante hian mi fing an ngai-
na si.
- 28 An ngainatte thil tihual chu
an ekkhum mai thei ḫin,
Tichuan lei chu let ngun hle
la, a rah i seng ngei ang.
- 29 Thilpek leh thamna chuan mi
fingte pawh an mit a tihdel-
sak,
Sawisel a hun pawhin an hmui

a phua:sak thin.

- 30 Finna thuhrük leh ro phum rük
Eng nge a ṭangkaina?
- 31 A ḫtzia thuptu chu
A finzia thup ḫintu ai
chuan a ḫa.

Sual

- 21** Ka fapa, thil sual i tih chuan,
ti leh tawh suh,
I tih tawhah ngaihdam dil
zawk ang che.
- 2 Rul hèl angin sual hi hèl rawh,
I hnaih hlauh chuan a chu
ang che.
A hâ lah chu sakeibaknei hâ
ang a ni,
Mihring nun hi min tihboral-
sak thei.
- 3 Dan bawhchhiat tinreng hian
sernung a nei,
Khandaiah hriam tawn tihser
ang chu.
- 4 Mi chalatlai leh inchhuangte
chuan

Mi ḫ rilru chu chhihri ang a ni
(21 : 14)

- An neih zawng zawng an chan
vek ang.
- 5 Retheite dilna chu Lalpan a
ngaihla a,
Rei rial loin a chhang nghal
ang.
- 6 Zilhna huat hi sualna a ni,
Lalpa tih chu tih tak zetin a
sim zawk ang.
- 7 Thusawi thiam hmingthang tak
ni mah sela,
A sawi sual palh mi fing tak
chuan a lo hre thin.
- 8 Tangka puka in satu chuan
A thlaint atan lung a la khawm
a ni.
- 9 Dan pawisa lo awm khawmte
chu
Thing ro tel ang maiin an alh
hluah hluah dawn si.
- 10 Mi sualte kalkawng chu a
tluang zur a,
Mitthi khaw lam a chhun
ruah si.
- Finna leh âtna**
- 11 Dan zawm duh chuan a awm-
zia hriat tum thin rawh se,
Lalpa tih bi finna tak tak
neihna a ni.
- 12 Fin varna nei lo chuan engmah
a zir thei lo
Beidawn theihna fin var a awm
thei bawk.
- 13 Tui lian angin mi fing hriatna
a pung
Tui hna angin thu rawn fing
tak a chhak chhuak thin.
- 14 Mi a rilru ve chu chhihri ang
mai a ni,
A thil zir chu a bo leh duak
mai thin.
- 15 Thil fing a hriat veleh mi fing
rilru a thang harh a,
- Thil thar a ngaihtuah chhuah-
tir thin.
Mi mawlmangin a hriat ve
chhan a duh lo a,
A rang thei ang berin a theih-
nghilh thin.
mi a tan chuan a tangkai lo,
puakphurh ang hi a ni,
Mi fing thusawi ngaihthlak a
nuam hle thung.
- 17 Pungkhawm pawhin mi fing
thusawi ngaihthlak an chak
A ngaih dan chu an ngaihlu
hle bawk ang.
- 18 In sawp angin finna pawh hi
mi a tan chuan a tangkai lo,
Dika a hriat a sawi phawng
phawng si thin.
- 19 Mi sual tan chuan inzirna hi
Kut kawl ang mai a ni.
- 20 Mi a chu ring takin a nui
chjam thin,
Mi fingyar chu a nuih pawhin
a nui ver ver chauh thin.
- 21 Mi fing tan chuan zir thiam-
na hi
Rangkachak ngûn ang a ni.
- 22 Mi a chu mi inah a lut ruak
ruak thin a,
Thil hre thang chuan pawnah
thâwm a neih thin.
- 23 Mi pawhraw chuan awngah a
bihthla a,
Mi hawihhawni chu pawnah a
ding zet thin.
- 24 Bang dana ngaihthlak ruk chin
hi a mawi lo e,
Mi pangngai tan zahthlak
a ni.
- 25 Ngaihtuahna nei lotc an pâwt
mai mai thin a,
Mi fingte chuan an thu
nghawng tur an dâwn zet
thin.

t 21 : 8 MSS thenah 'thlasik' tih a ni.

21 : 5 Sir 35 : 17-19

- 26 An nrirua lo lang apiang mu
 â te chuan an sawi mai thin
 Mi finge chuan an sawi hma-
 in an ngaihtuah thin.
- 27 Mi sualte chuan an hmelmane
 âncibia an lawh thin a,
 Mahni âncibia inlawh lek
 fang an ni.
- 28 Mi kamtam chuan mahni
 hming a tichhe thin a,
 A thenawmten an huat phah
 thin.

Thatchhiatna leh àtna

22 Thatchhiate chu ek ang mai
an ni a,

- An tenawm a, tuman an hnaih
 duh lo.
- 3 Fa luhlul neih hi pa tan chuan
 a zahtlak thin.
 Fanu an nih phei chuan.
- 4 Fanu bengvar tak chuan pasal
 a hmu mai a,
 Zak thei lo chuan a pa rilru
 a tina thin.
- 5 Chin tawk hre lo hmeichhia
 pawhin an pa leh an pasal
 An mualpho thin,
 Anni pawhin an hmusit ang.
- 6 A hun loa fate zilh hi lusun
 laia bla sak ang hi a ni,
 Talhfiaka zilhna erawh chu a
 tangkai fo.
- 7 Mi à zirtir tum chu
 Bel keh char khawm tum leh
 mut tui kaihthawh tum ang
 a ni.
- 8 Mi à thil hrilh tum chu
 Mitthi biak tum ang hi a ni.
 I sawi zawah, "Eng tin à ni"
 a ti ang che.
- 9 Enkawl that fateah
 An pate chhiat a lang ngai lo.
- 10 Enkawi that loh fa luhlul leh
 chapote chuan
 An pa hming tha an timual-
 pho.
- 11 Khaw èng an hmuw tawh loh
 vangan mitthi tah la,
 Finna a neih theih loh vangan
 mi à pawh hi tah rawh
 Mitthite chu an hahchawl a,
 tah nep zawk âwin an ni.
 Mi àte nun hi chu thih ai mah-
 in a hrehawm si.
- 12 Mitthite chu ni sarib chauh
 kan sun thin a.
 Mi àte leh Pathian tih lote
 chuan kan dam chhung lung
 an tichhe thin.
- 13 Mi tlawktlawte tlawh ching
 lo la,
 Rei tak brain i hun khawhral
 hek suh.
 Tlawh serh zawk la, an àtna
 chu i kai lo ang.
 An àtna chu buaipui loa kham
 hlui loin,
 Engthawl takin i awm thei
 ang.
- 14 Chutiang mi chu suan delh ai-
 in an ritsak a,
 "Mi à" tih mai loh chu sawi
 dan dang a awm lo.
- 15 Chutiang mi chhawih awmpui
 ai chuan
 Tiauvut leh chi-thir hlum
 phurh pawh a nuam zawk e.
- 16 Lirnghing sâwi phawn zawh
 loh khawpin
 Khanchhuk a chhuan ngheh
 theih.
 Buaina lo thlen pawha zäm
 lo turin
 Mihring rilru thurawn sing zir-
 tir theih a ni.

- 17 Chik tak leh fing taka ngaih-tuahna chu
Bang nghet mawi taka chei ang hi a ni.
- 18 Tlang chhipa pal theuin thli na a dawl zo lo,^u
Rilru dawihzep, mi a pawhin, hlauhawm a tuar thei lo.

Inthianna

- 19 Mit tihnatah mittui a luang chhuak thin,
Mi thin i tihnat hle pawhin a zia a lo lang ang.
- 20 Lungin sava vawm la, a thlawk bo ang.
I thian i cheksawlh chuan a kalsan mai ang che.
- 21 Hmai sen khawpin hnialpui mah la,
Beidawng mai suh, inthian leh theih a ni.
- 22 I thian lakai thinrim hlein ang vak mah la,
A pawi lo e. inrem leh theih a ni
Chaitlai taka thian cheksawlth te, thu zep loh te,
Kaihza chhah te i chin vah chuan an kalsan vek ang che.
- 23 I thenawmpa retheih laiin nel la,
A that hunah a lawmna pawh i tawmpui ang.
A mangan lai pawhin tan thin ang che,
A vanneih hunah pawh a neih i chenpui ang.
- 24 Thuk atangin a alh hmain meikhu a lo chhuak thin.
Thisen inchhuah hmain intham lohna a lo awm thin a ni.
- 25 Ka thian hliahkhuh ka blau ngai lawng,

- Min auh chhung chuan ka kalsan ngai hek lawng.
- 26 Amah avanga ka tuar thlawn chuan,
A hria apiang an fimkhur ve tawh ang.

Sual laka tanpui dilna

- 27 Ka kaah hian vengtu awm se
Ka hmui pawh hi thiam taka char ni se,
Tawng sual laka min veng thin a,
Ka chhiatna tur laka ka lei veng him tur chu.

23 Lalpa, ka pa leh ka nunna reltu,

Ka lei thu thua awm turin min thlahthlam suh,
Amah vanga ka tluk phal suh ang che.

- 2 Ka ngaihtuahna dang tur talhfiak awm se,
Ka rilru pawh finnaa kaihruai ni se,
Ka dik lohna rah chu pum-pelh ka duh lo tur,
Sual chhete pawh hmuhchhuah ka phal lo tur.

- 3 Tichuan ka thilsual tih a pung zel lawng,
Ka sualna pawh a chhah nep tur Hmelma hmaah ka ding nghet thei ang a, min timualpho lo tur.

- 4 Lalpa, ka pa leh ka nunna reltu, Induh taka ka awm phal suh ang che.

- 5 Thil sual châkna lakai min hum ang che.

- 6 Duhâmna leh châkna sual chuan min man suh se.

u 22 : 18 MSS thenah 'Bang lera lung dah chu thli a tlehin a awm reng thei lo' tih a ni.

Sual zahpuiawmte hian min
phuar phal suh.

Chhechham

- 7 Ka fate u, ka thusawi hi ngai-thla ula,
Ka zirtirna pawm bawk ula,
in che sual lawng.
- 8 An chahlai leh thu chung tlak hman an chin vangin.
Mi sualte chu an che sual thin.
- 9 Chhechham ching suh ang che,
Pathian hming thianghlim
pawh chham zen zen suh.
- 10 Vuak fo bawih chu a vual a
dam hman lo,
Hming thianghlim chhal ching
fotu chuan a sual a kalsan
tawp lo ang.
- 11 Chhechham ching fo mi chu
chhungril chena sual bawm a
a ni,
An chhungkuain an tuar lawk
ang.
A hlen loh chuan thiam loh
a chang ang a,
A ngaihtuah chuan a thiam lo
zual ang a,
Ti tak loa chham a nih chuan
ngaihdam rual a ni lawng.
A in chhung chu vanduainain
a tlakbuak ang.

Tawng tenawm

- 12 Thihna anga hlauhawm တော်ကမာ
a awm,
Jakoba thlahte chuan hmang
lul suh se.
Pathian tih mite chuan an
ching duh lo,
Chutiang chet dan sual chu an
hawisan thin.
- 13 Hram tlakhawl leh တော်ဇာ-
မာ့သာမာ့ မင်္ဂလာ
Thil sual a ni.

14 Mi lian bula i awm hunah hre
si loin

တော် မာ့သာမာ့ လောက် အား၊
I intimualpho dah ang e.
I pianni chu အံနား လား
ang a,
Thih tak i nap bawk ang.

15 တော် ဆုတ္တလာ လား လား
I dam chhungin i sim thei
lawng.

Nulat tiangval sualna

- 16 Lalpa thinur cho tho turin
Sual dan chi hrang tam tak
a awm,
In-gaih châk hi tihmit theih
loh meipui ang hi a ni,
A kan ral hma loh chuan a
reh thei lo.
Chutiang mi chu mei chuan a
kan ral hma loh chuan
An châkna chu a reh thei lo.
- 17 Chutiang mi tan hmeichhia tawh
phawt an itawm a,
An damchhung chuan an kham
thei lo.
- 18 Nupuite bum ching chuan
heti'an a ti,
“Tuman min hre lo ang, a
thim bawk a,
Tuman min hmu hlei nem,
hlauh tur ka nei lo e
Chungnungbera pawh chuan a
pawiti lawng.”

- 19 A hlauh ber chu mi dang an ni,
Lalpa mit chu ni let sangin a
var zawk a,
Kan tih apiang, kan thupte
pawh a hmuh si hi,
Chumi chuan a hre lo a ni.
- 20 Khawvel siam hma ata siam
hnu pawhin
Engkim Lalpan a hria.

- 21 Chu mi sual chu a inrin loh
laiin
An man ang a, mi tin hmuah
an sawisa ang.
- 22 Mahni pasal laka rinawm lo
leh
Pa dang laka fa hrinctu pawh
chutiang bawk chu a ni.
- 23 Chungnungbera Dan bawchhe-
tu a ni phawt a,
Mahni pasal pawi khawih a ni
leh a,
A uire a, sâwn a pai a,
Mi hur kaihpen theihah a in-
siam bawk a ni.
- 24 Pungkhawm hmaah an hruai
ang a,
A fa chungchang an chhui
ang a, a suaina rah an seng-
tir ang.
- 25 A sawn hrin chu ensan a
ni ang a,
Nupui fanau a neih an phal
lo ang.
- 26 Anchhia an lawh huai huai
A i 'pho kumkua ang.
ang a,
- 27 Chu nu thihsante chuan
Lalpa tih aia tha a awm lo a,
A thupek zawm aia nuam a
awm hek lo
tih an hria ang.
- chu ka ni,
Tiau chhum anga lei khuhtu
chu.
- 4 Ka chenna hmun chu van
sangah a ni,
Ka lalhutthleng chhum ding
chungah ka hung.
- 5 Mahni chauhin van kual khi
ka fang a,
Leilawt thûk pawh ka paltlang
a.
- 6 Tuifinriat fawn, lei pumpui
nen,
Mi tinreng leh hnam tinreng
pawh ka thu hnuiah an
awm.
- 7 Ka chen nan hmun ka zawng
vel a,
Khawi ramah nge in hmun ka
kuar tak ang ?
- 8 Engkim siamtu, min siamtu
chuan
Ka chenna tur min hrill ta a,
“Israeltie zingah cheng la,
Jakoba thlahte chu i mite ni
rawh se” tiin.
- 9 Hun awm tan hma chatuan
atang khan min siam a,
Ka awm kumkua tawh dawn
a ni.
- 10 Puan in thianghlimah khan a
rawng kan bawl thin a,
Tichuan Zion tlangah hmun
ka kuar a.
- 11 A hmangaih khawpuiah mi
awmtir a,
Jerusalem chhungah thu min
neihtir.
- 12 Lalpa chawimawi mite zingah
zung ka thlak a,
A ta tura a thlante zingah
chuan.
- 13 Lebanon sidar thing angin ka
thang sang a,

Finna chungchang

- 24** Finna thu sawi ngaithla teh
u,
A mite zingah chuan amah a
infak e.
- 2 Chungnungbera hmaah thu a
sawi a,
A hotev hmaah chuan chhuang
tak maiin a inpuang.
- 3 “Chungnungberan a sawi Thu

▼ 24 : 2 ‘Angelte emaw, thiltihtheihna emaw’ tihna a ni.

24 : 4 Ex 33 : 9, 10

- Hermon tlang pang far thing
angin.
- 14 Engedi^z tûm thei rah thlum
angin
Jeriko ros pangpar angin.
Ruam zéla olive thing mawi
angin ka thang,
Luipui zawla thing duah hluah
ang maiin.
- 15 Ka thaw rimah thakthing a
nam rem rem
Murra rimitui tha ber chi nen
Galbanum te Onika te, Stakta
rimtuite nen
Buk thianghlima an hal thin
rimtui chu.
- 16 Sasaw thing lian mawi tak
ang hian
Ka zarte chu a tawi liai luai
a ni.
- 17 Grep hrui angin hnah no ka
chhuah bawk a,
Ka pârah rah a bawr tep tup
bawk thin.
- 18 Hmangaihna mawi, hluuhna
leh hriatna,
Beiseina thianghlim nu ka ni
Chatuan ata Ama mi ruat,
Ka fate hnena pek ka ni.
- 19 Mi duhtute lo kal sela,
Ka rah hi kham khawpin han
ei rawh se.
- 20 Khawizu aiin ka thlum tih in
hria ang
Khawithlara mi ai chuan
- 21 Min ei ula, min chak zual ang
Min in ula, min kham lo ang.
- 22 Ka thu zawm zel ula, zahna
in tawk lo ang
Ka sawi hi ti ula, sual lakah
in him ang.
- Finna leh Dan**
- 23 Dan bu hi finna chu a ni, Ja-
koba thlahte rochun hi,
- 24 Chungnungbera thuthlung, Mo-
sian kan zawm tura min
hrilh tak chu,
A bulah awm la, a tichak ang
che.
Engkimtitheia lo hi chu Pathian
dang an awm lo.
Ani lo chu chhandamtu pawh
an awm hek lo.
- 25 Pishon lui lian angin finna
chu a luang a,
Thei rah laia Tigris luipui
ang hian.
- 26 Eu'retes lui kuang khat ang
mai hian,
Dan chu hriatthiamnain a khat
- 27 Nile lui angin zirtirna chu a
loantir a, a
Grep lawh laia Gihon luipui
angin.
- 28 Mihring hmasa ber chuan a hre
famkim phak lo,
A hnuhnung ber pawhin a
phak hek lawng.
- 29 Tuifinriat ai pawhin a ngaih-
tuah zau zawk a,
Leilawt aiin a thil tum chu a
thuk zawk bawk.
- 30 Kei zawng luipui ata tuilakna
kawng
Huana luang lut ang hi ka ni.
- 31 Ka huan thei leh pangpar leih
nan ka ti,
Tui kawng mai chu luipui
a chang te a,
Lui chu tuipui a lo ni ta.
- 32 Tichuan ka thil zir chu ka han
hrilh ang che u,
A ēng chu zing ni chhuak
angin
Mi tin hmuhah ka tar lang
ang.
- 33 Thupai zawlnei angin ka zir-
tirna ka chhak chhuak ang.
- z 24 : 14** MSS thenah 'tui kama' tih a ni.
a 24 : 27 Grik lamah "Zirtirna chu ēng angin a tlé a" tih a ni.

- Thang lo thar zel ro hlu atan.
 34 Ka tan chauha thawk rim ka
 nih ring suh,
 Fin duh zawng zawng ṭanpui
 ka duh avang a ni.

Fak tlakte

25 Ka lawm zawng thil pathum
 a awm,

- Mihringte leh Lalpa hmuha
 duhawmte chu
 Unau inngeih, thenawm inṭhian
 Nupui pasal hlim takte hi.
 2 Mihring chi thum huat zawng
 ka nei
 Rethei chapo si tc, hausa dawt
 chingte leh
 Tar tawh, mi ā, uire la ching-
 te chu.
 3 I ṭhat laia i zir loh chuan
 Upat hle hnu pawhin i fing
 chuang lawng.
 4 Ngaiantuah thiam hi lu par
 chhak nen a inmawi a,
 Thurawn thiam pawh hmui-
 hmul ṭuak nen.
 5 Fin leh upat a inhme a,
 Hriat thiam leh thurawn dik
 mi hmingtha tan a âwm bik.
 6 Chin hriatna hi upate ropui-
 na a ni
 Lalpa ṭih hi an chhuan ber a
 ni thin.
 7 Mi sawm vannei ka tihte chu
 heng hi an ni :
 A sāwmna phei hi chu vannei
 ka ti lehzual :
 Fa chhuanawm nei,
 Hmelma chanchau hmu phaa
 dam,
 8 Nupui fing nei a nihlawh e,
 Inrem taka nupa khawsa dun
 theite pawh,

- 9 Thian tha nei thei an nihlawh
 e,
 An thu min an ngaihchan
 thinte pawh
 10 Finna neitu a ropui e,
 Lalpa tihtute erawh chu an ro-
 pui ber.
 11 Chutiang mi tluk an awm
 thei lo,
 Lalpa ṭih hi khawvela thil
 ropui ber chu a ni.
 12 Lalpa ṭih hi amah hmangaih
 ṭanna a ni,
 Rinna pawh hi a lama ṭang
 nih ṭanna kawng a ni.
- Hmeichhia**
- 13 Thinlung bliam tluka nā a
 awm thei lo,
 Sual bawl (hmeichhia) anga
 sual nen.
 14 Min hawtute tihdudhahna anga
 chimawm
 Hmelma phuba la anga nā
 15 Rul tûr aia blauhawm a awm
 lo a,
 Hmeichhe b thinur anga rap-
 thlak a awm hek lo.
 16 Nupui sual nena chen dun
 reng ai chuan
 Sakeibaknei leh rul chenpui
 ka thlang zawk e.
 17 Nupui lungawi lo hmel a dang-
 lam a,
 Savawm hmel ang maiin a dur.
 18 A pasal chuan thenawm inah
 chaw a kilin
 A lung natzia a zèp thei lo.
 19 Hmeichhe suaksual tluk phak
 sual dang a awm thei lo.
 Chutiang nu chuan mi sual
 chan chang rawh se.
 20 Pa neawichawi tan nupui phun-
 chiar deuh chui

- Tar tan t̄iauvut p̄awngā kal
ang a ni.
- 21 Hmeichhe mawinain zial che
suh se,
A sum vanjin a lakah pawh
theih tum hek suh.
- 22 Nupui chawmhawm pasalte
tan
Thinur, tihel, hauh tuar a tul
dawn si.
- 23 Nupui sualten an pasalte an
tidawih a.
Hmel ngui an puttir a, an thin
an tina thin
Pa zak thei tak, thu nei ngam
lo i hmuh phawt chuan,
Pasal tilawm ngai lo nupui a
nei a lo ni thin.
- 24 Sual hi hmeichhia vangin a
awm tan a,
Amah vang hian kan thi a ni.
- 25 Tuizem put chu fartir reng suh
Nupui əncheh tak pawh a ən
phal suh,
- 26 I thu a awih loh chuan
Ma mai ang che.

- 26** Nupui tha pasal chu a ni
hlawh e,
A lehhnhihin a dam rei dawn
si a.
- 2 Nupui rinawm tlat chu a pasal
tan a lawmawm a,
Thlamuang takin a dam
chhung ni a hmang ral ang.
- 3 Nupui tha chu chan hlu a ni
Lalpan amah t̄ihtu hnena a
thilpek chu
- 4 Hausak pawhin retheih pawh
in an hlim ang a,
Hmel hlim an pu fo ang.
- 5 Ka blauh zawng thil pali a
awm

Hmeichhe tladah mi chu an hawiherah a lang nghal mai (26 : 9)

- Khaw pum sawijchhiat, mipui
thiinur pungkhawm,
Dawta inhek - heng hi thihna
aiin a hlauhawm a,
- 6 Hmeichhe thikthu chhia chuan
rilru a tina fo thin a,
Tupawh a liak nek a, a tilung-
ngai bawk thin.
- 7 Nupui sual chu nghawngkawl
nuam lo ang hi a ni,
Thunun tum chu khawmual-
kaikuang man ang a ni.
- 8 Hmeichhe zu ruih ching chu
thinurthlak tak a ni,
A awm dan zahthlāk chu a
zep thei lo.
- 9 Hmeichhe tladah mi chu a
hmelah hriat mai theih a ni,
An hawiherah a lang nghal mai.
- 10 Fanu luhlul chu veng ngun
rawh
I thlahdah chuan remchang a
zawng vat ang.
- 11 Zah hre loa a hawiher chu en
ngun thin la,
A tihmualpho che chuan a
mak ti suh.

- 12 Tuihal takin a hmuh apiang
a in angin,
Amah duhtu apiangte tan a
mal a hlim mai ang.
- 13 Nupui duhawm tak chu a pa-
sal tan lawmawm a ni.
A felna chuan a tiropui sawt
thin.
- 14 Nupui ngawih chuh thei chu
Lalpa thilpêk a ni.
A insum theihna chu fak sen
a ni lo e.
- 15 Nupui zaidawh thei chu a duh-
awm kher mang e.
A hlutzia teh chhuah rual a
ni lo e.
- 16 In chhung vawngfai nupui hmel
duhawmna chu
Lalpa tlanga ni chhuak ēng
mawi ang hi a ni.
- 17 A hmel mawi leh pumraw nahl
tak chu
Hmun thianghlima khawnvar,
a dahnaa dah ēng ang hi a ni.
- 18 A kheimit bawr no leh a
chawn mawi chu
Tangkaruaa an phun rangka-
chak kuang ang chu a ni.
- 19 Ka fapa, i that lai châkna
vawng tha la.
Hmeichhe theuleu lakah intlak-
ral suh.
- 20 Ram tha chu zawng chhuak la.
Tah chuan, chi tha, nangma
chi chu tuh rawh.
- 21 I fate chu an ral lo ang, thlah-
tu tha an neih hriain,
- 22 Hmeichhe sual chu chil chhak
khum tlak a ni,
Nupui uire chu a tlangval tan
thihna a ni.
- 23 Dan pawisa lo chuan pawisak
nei lo nupui a nei.
Lalpa tih mi chuan Pathian tih
- mi nupui a nei bawk ang.
- 24 Nupui zak thei lo chuan mual
pho taka awm a chak thin.
Nupui zai dawh thei chu a pa-
sal hmaah pawh a che mawi
thin.
- 25 Mahni thu duh lun nupui chu
ui hur ang mai a ni,
Zah nachang hria chuan Lalpa
a tih zawk thin.
- 26 Pasal chawimawi thiam chu
fing an ti ang.
Hmusittu chu mi sual an ti
theuh ang.
Nupui tha pasal chu a nihlawh
e.
- 27 Nupui aw ring tak nei, mi rel
ching chu
Indo tura tawtawrawt ham ang
hi a ni,
Chutiang nupui nei chu indo-
naah a tel reng a ni e.
- Lungchhiatthlak**
- 28 Thil pahnihin ka rilru a tinâ,
Pathumnain mi tithinur.
Sipai, retheih vanga mangang
Mi fing hmuhsita an awm hi
Mi tha, thil sual ti leh tate.
Chutiang mi chu Lalpan a sar-
thihtir ngei ang.
- 29 Sumdawngtu tan thil sual pum-
pelh a har
Dawrkai tan hlêp sual ûm zel
a awl.
- 27** Mi thenkhatin hlawkna ûm-
in mi an bum a,
Hausak tumin khua a hmu tha
duh ngai hek lo.
- 2 Lungrem kara hmawlh khen
ngheh tlat angin

- Hralh leh leia sual lut pawh
phawn a har.
- 3 Lalpa tih tumna chu i neih
si loh chuan
In chhung in ram thuai ang.
- Thu hian rilru tak a kawk**
- 4 Chhihri sâwia bawlhhlawh a
tâng ang hian,
Thu chhak chhuahah rilru a
lang.
- 5 Bel vuak him chu rawh hunah
a lang thin,
Ngaihtuah danah zepui a lang
bawk thin.
- 6 A rahah thei enkawl ngun a
briat theih a,
A thu sawiah mi rilru pawh a
lang.
- 7 A kâ a an hmain mi fak mai
suh,
Amah fiahna tur chu a ni si a
- Thatna**
- 8 Mi dik nih i tum chuan i ni
ngei ang.
Kawrfual ropui angin ha zel
ang che.
- 9 Sava inang rual chu an fu
khawm a,
Mi dik rual zingah dikna
pawh a cheng.
- 10 Sakeibaknei sa châng angin
Sual chuan sual tihtume a
châng.
- Tawng atthlak**
- 11 Sakhaw ngaihsak mite inbiakna
chu a fing fo a,
Mi â thu chu a inkalh thun.
- 12 Mi â zinga i awm hun chhung
uiawm ti la,
Thil ngaihtuah ching zingah
rei tak awm rawh.
- 13 Mi â thusawi duh zawngin mi
a hnar,
Sual pawisak loh nuihza siam
nan an hmang.
- 14 An chhechhamin hmulthi a ti-
ding a,
An inhau chuan beng hup a
ngai mai thin.
- 15 Chapote inhau chu thisen
chhuahin a zui,
An âng thawm chuan beng a
tinâ.
- Thuruk**
- 16 Thurûk sawichhawn ching chu
tuman an ring lo ang.
Thian but a nei thei bawk
lo ang.
- 17 I thian zah la, a tan chuan
rinawm rawh,
A zêp thurûk i puansak chuan
kawm tum tawm suh
- 18 Hmelmate an that thin ang
hian
In inthianna i that a ni
- 19 Kan sava man kan thlah
ang hian
I thian i thlah ta a, i ko kir
lawng.
- 20 Umzui duh suh, a tlai lu ta,
Sazuk thang chhuak angin a
tlan daih tawh
- 21 Hliam chu a tuam theih a, in-
hauh pawh inngaihdam theih
a ni,
Thuruk inpuansak erawh chu
tihgaihna a awm lo
- Vervek**
- 22 Mit siai khumtu che chuan thil
tha lo tih a tum a ni,
Tuman an thulhtir thei lo ang.
- 23 I hmai hmaah a tawng a thlum
em em ang a,

- I sawi apiang tha a ti ang.
24 Chuitiang tluka khawvela huat ka nei lo e,
 Lalpa pawhin a huat zawng tak a ni.
25 Lung i vawrh chuan i chungah a tla ang,
 Chem i lek chuan nang pawh i inhliam ang.
26 Thang i kam chuan i awk ang a,
 Hum i laih leh i tla bawk ang
27 Mi dung tuarti tu chuan a tuar let ve ang a,
 En' vangin nge a tuar a hre lo ang.
28 Mi chaltlaiten cheksawlh taka mi hau an ching,
 Sakeibaknei anga chāngtū phu ba lak tum an awm khaia si.
29 Pathian tih mi chhiatna hmuh nuam titute chu
 Thangah an awk ang a. na tuarin an thi ang.

Huatna

- 30** Thinchhiatna leh thinurna hi a rapthlak e,
 Mi sualte chuan an nei kawn thin.
 Phuba latu chungah Lalpan phuba a la ve ang

- Sual tinreng hi a chhinchhiah vek si a.
2 I thenawm chu a tihualah ngaidam thin la,
 I tawngtaiin i sual ngaihdam a ni ve ang.
3 Mahni thenawm haw reng chungin
 Lalpa ngaihdamna beisei tur em ni?

- 4 A mihringpui chunga zah a ngaih si loh chuan
 A sual ngaihdam a dil tur em ni ang.
5 Thinrim i ban theih si loh chuan
 Tu nge ngaidam ang che?
6 Ngaihtuah ngun teh, engtik hunah emaw
 I thi dawn a, i taksa pawh a tawih ral ang.
7 Thupekte chu hre reng ta che,
 i vengte pawh haw suh,
 Chungnungbera thuthlung ngaihtuah thin la,
 An sual ngaihtuah thin rawh.

Inhuatna

- 8** Inhauh bansan tum la, i sual nep ang,
 Inhau titlhengtu chu thinchhiat hi a ni e.
9 Inngeih dial dial inhautir a,
 Thian tha tihdarh hi sual a ni.
10 Thingro a tam leh mei a alh nasa,
 Luhlul poh leh inhnialna a so sang.
 An chàk poh leh mi thin a rum,
 An hausak viau lahin an thin ur pawh a ná.
11 Inhnial a so san that hlauh chuan,
 Thisen chhuah a hnai thin.
12 Mei si i chhém vam thei. i chhàk mit thei hawk a.
 Enepawh ni se, kâa i tih ve ve a ni.

Tawng huathlala

- 13** Mi rel hmang leh kam tamte chu ânchhe lawh tlak an ni.
 Mi awm hle hle tam tak chhiatna an ni si a.

- 14 Lo inrawlh vete avangin mi tam tak an buai a,
An in lo ram chhuahsan a tul phah thin.
Kulh nghette chuan an chhiat phah a,
Mi ropui inte pawh a chhia.
- 15 Hengho vang hian nupui tha-ten mak an tawk a,
An thawhrimna a thlawn zo thin.
- 16 An thu ngaithlatute an ngaih-tha thei lo a,
Rilru muangin an awm tawh lawng.
- 17 Vuakna hrui chuan a vaw vual a,
Leiin a vuak ve chuan ruh a tliak thin.
- 18 Khandaih sah hlum ai chuan Tawng thlahdah vanga thi an tam.
- 19 Lei laka ven him chu an ni-hlawh e,
A tur tem ngai lo mi
A nghawngkawl bat lo a,
A kawl bun ngai lo chu.
- 20 A nghawngkawl chu thir a ni a,
A kawl pawh chu dar kawl a ni.
- 21 A thil thlen chu hrehawm takathih hi a ni,
Thlan pawh a duhawm zawk.
- 22 Pathian tih mite chu a khawih ve thei lo thung,
Alh hluah mah se an kang thei lo.
- 23 Lalpa kalsantute a man ang a,
An zingah mei angin a alh ang a, a mit lo ang.
Sakeibaknei angin a luhkhung dawn si a,

- Sakei angin a pawt thler ang.
- 24 Hlingin i huan i hung lawm ni?
I tangka leh rangkachak pawh i kalh hnan thin lawm ni?
- 25 I thusawiah chutiang bawkin simkhur thin la,
I thu buk la, i ka kahnna siam rawh.

Leiba leh rulh

- 29** I vengte khawngaihin puk-tir thin la.
- I tanpui chuan Lalpa thupek i zawm a ni.
- 2 I thenawmten mamawh an neih laiin puktir thin la,
A hun takah i bat chu rul bawk rawh.
- 3 I sawi ang zel ti la, rinawm takin awm rawh,
I thil mamawh i hmu zel ang.
- 4 Mi tam takin an thil puk chu thil chhar emaw an ti,
Anmahni puitute an timang-ang fo thin.
- 5 Puk tur an hmu hma chu thenawm kut an fawp a,
Sum beiseein an be tlawn heuh heuh a,
A rulh hun chuan an tikhaw-thai lui a,
“A rem rih lo” tiin chhuanlam an siam zel a.
- 6 Thin nek hnuah a puktirtu’n a zavte
A hmu hram chuan vannei a inti ang.
A thin chhen loh phei chuan.
a puk hlen mai ang a,
A tul loah hmelman a insiam lek a ni;
Lawm hlawh loin zah loh a ni bawk ang.

7 Mi tam takin an kawm vanga
puktir hreh an ni lo,
Pumpelh theihah bum nih an
hlau a ni.

Thilphakha

- 8 Chutiang ni niah sela, retheite
chu dawh thiam ang che,
I thil pck tur nghahtir reng
suh.
- 9 Lalpan iethei tanpui turin
min ti.
A tlakchunnamna phuhruk hnial
suh.
- 10 Kiawi lai lungpui hnuiaia sum
dah tuick ai chuan
Unau leh thian tanpui nana
khawhral a tha zawk e.
- 11 Chungnung bera thupek angin
i sum dek la,
Rangkachak ai dailin a hlawk
zawk ang.
- 12 Rethel thilpek i chin thin hi
roah chhiar tel ang che.
Mangan tinreng i pumpelh
ang.
- 13 Phaw char ber leh sei zum ber
ai pawhin
Hmelma dan nan a tha zawk
e.

Leiba dahkhawm

- 14 Thenawm ba dahkhamah mi
tha a tang hreh lo
Tang duh lo chuan zah na-
chang reng a hre tawh lo
a ni.
- 15 I tan chutiang ti an awm chuan
theibnghilh hauh suh
A hming tha chu i tan a thap
a ni.
- 16 Mi sualte chuan an chunga
thathe thil an ren lo a,
Lawm nachang hre lote chuan

- chhantu an hre reng lo.
17 Leiba dahkhama tan vangin
hausa tam tak an chhe thin
a,
Thlipui na tak tuar ang an ni.
18 Mi hante pawh in lo chān an
tam a,
Hnam dang ramah an vakvai
thin.
19 Dahkhama tan hlawkpui tum-
tu mi sualte chuan
Thubuai an nei ngei ang.
20 I thenawm chu i theih tawpin
pui la,
I che sual ve ang e, simkhur
ang che.

In chhung khur leh mikhuat

- 21 Dam chhung thil tul te chu tui
te, chaw te,
Silhsen te leh in lum han bik-
na turte hi a ni.
- 22 Reiheih pawhin mahni in lum
chhetea awm a hlu,
Mi in chhunga ruaipui theh ai
hi chuan.
- 23 I neih angah chuan lungawi la,
In chhungkaw deutu chu beng-
khawn duh suh.e
- 24 In tin tlawha chen lawr a
hrehawm e,
Khawiah pawh awm ila, ngawih
chuh a tul si thin.
- 25 In leng lawmin in tur i hlui
ang a,
Tuman lawmthu an hrilh
lawng che,
An khak fek fo zawk ang
che.
- 26 "Nang mi chuang tlai, chaw ei
han siam ta che,
Siam sa i neih apiang ka lo
ei ang.
- 27 Chhuak rawh, in leng pawi-
mawh an awm dawn e,

- Ka unaupa'n mi tlawh dawn a,
i pindanah ka riahtir dawn"
Tiin emaw an bia ang che
28 Khuala hnawn leh leiba thing-
tu vau hi
Mi pangngai tan a tuar a har
mang e.

Fate enkawl

- 30** Mahni fapa hmangahu
chuan a vaw thin a.
Tichuan a lo sejlen hunah a
lawmna a ni thin.
2 Ama fapa thunun thin chuan
a rah a la seng ang.
Thenrual zingah a chhuang
bawk ang.
3 Mahni fapa zirtir thin chu a
hmelmanen an la awt ang.
A thiante zingah pawh a uang
thei ang.
4 Thi mah sela nung reng ang
a ni e.
Amah ang fa a hnutchhiah
avangin.
5 A dam laiin amah tilawmtu
a ni a.
A thih dawna tithlamuangtu
a ni.
6 Hmelma chunga phuba la tur
a nei ta si.
Thian thate duhsakna rultu
tur chu.
7 Mahni fapa duat sualtu chuan
a la tuar ang.
Au thawm a hriat apiangin a
phu dep dep ang.
8 Sakawr sawi that loh chu a hel
leh thin.
Fapa thunun loh pawh a luh-
lul thin.
9 I duat hle chuan ila mangan-
pui ang.

- Inchhaih i chinpui fo phei chuan
a la tilungngai ngei ang che
10 A nuih laiin nuihpui ching
thin lo la, i taphui dawn lo
nia.
Pawiti takin i ha i la thial
dah ang e.
11 A tet laiin duh duha tal phal
suh,
A thil tih sual ngaihthah hek
suh.
12 A naupan lai atangin hrual
ngun la, sawi hmin ang che.
A luhlulin a pawisa lo ang chia
A tilungngai hle dah ang che.
13 I fa chu thunun la, khauh hle
fo rawh.
Zahpuiawmin a mualpho dah
ang che.

Hriselna

- 14 Dam leh hrisele retheih hi
Bawrhsawm sia hausak ai
chuan a tha.
15 Rangkachak aiin dam leh
hrisel a blu
Pang dam pawh hi sum tam
aiin.
16 Sum eng mahin taksa hrisel a
hen thei lo,
Nawm bawl lahin chhungirl
hlimna a tluk hek lo.
17 17 Hrehawm taka dam nek
aiin thih mai a tha
Chatuana mut hlen pawh
bawrhsawm renga awm fo ai
chuan.
18 Dam lo hmaa chaw tuhnai
ber blui chu,
Thlanad chaw chhiah ang hi
a ni.
19 Ei thei si lo, hnem thei si lo.
Milem hmaa thil hlan a sawt
em ni ?

d 30 :18 Hebrai lamah 'milem' tih a ni.

20 Lalpa kut tuartu chuan en
chauh a thei a ni,
Tilreh nula buan ang mai hi
a ni.

Hlimna leh lungngaihna

- 21 Lungngai turin inpe lo la,
Intihhrehawm tum kher hek
suh.
22 Hlimna hian nun a tisei a,
Dam man a awm hle thin.
23 Thawveng takin awm la, eng-
thawl hle rawh,
Engpik a sawt lo a, tam tak
thihna a ni.
24 Itsikna leh thinurnain hun a
titawi,
Enghelh neih bian min tar
hmatir.
25 Mi hlism thei rilru tluang pu
chuan
Tui ti takin chaw a ei thin.

Tangka sumi vanga harsatna

- 31** Sum ngaihtuahin mi hausas-
te an chér tial tial,
An lungkham a, mutmu an
tuah thei lo.
2 Na tuar muhil thei lo ang hian
Sum ngaihtuah hian mut
chhuak a tireh thin.
3 Hausate chuan rim takin sum
an dek chhuak a,
An hah chawl a, an chen ta
thin.
4 Rethete chuan thawkrim mah
se an nei chuang lo,
An hahchawlh chuan an chau
sauh thin.
5 Tangka ngaina tumah mi dik
an awm ngai lo,
An duhnaah thil sual an ti
ngei thin.♦

e 31 : 5 Grik lamah ‘an duhna chuan anmahni a tichhia ang’
tihi a ni.

30 : 21-25 Thuh 11 : 9, 10

- 6 Mi tam takin an sum an ral
phah a,
Chhiatna nen chuan an in-
tawng thin.
7 A ngainatute tan tangka hi
thang a ni,
Mi äte åwk tlat thintu chu.
8 Thil sual ti si loa hausa thei
chu,
Mi nihlawh an ni e.
9 Chutiang mi chu briat i nei
em ?
Tuma theih loh thilmak ti
chu lawmthu i hrilh teh
ang.
10 Chutiang tling an awm chuan
Chhuan hle awm reng an ni.
Mi dang buni thei si a, bum
duh si lo,
Tu nge awm le ?
11 Awm an awm chuan muk tial
tial awm an ni
An that vangin vantlangin an
fak ang.

Ruai hmuna awm dan tur

- 12 Ruaipui thcha i tel ve chuan
“A tam ngei mai” tiin i hmui
tep suh.
13 Duham taka mit len ruai hi
a zia lo e,
Mit ang tluka vir hi khawvel-
ah a awm lo.
A chil a put zawih zawih thin
hi.
14 I hmuh apiang ban dun dun
suh,
Sa tui dapin mi nck hek suh.
15 Mahni inchan chungin mi
dang mitmei veng rawh
Hawihhawm takin che zel ang
che.
16 Patling deuhin hma zawna mi
ei la,

- ang che.
 Bar tuami tuam suh, an ten
 17 A kham hmasa nih hi a mawi
 a ni.
 Kham nachang hre lo chu an
 zahpuiawm.
 18 Mi dik tak kilnaa
 Bar hmasatu ni suh.
 19 Che mawi ṭhang chuan ei
 tlem mah se, puar tawk a
 hmu.
 Pum nuam takin mutmu a
 tuah thei ṭain.
 20 Ei luat ching pum a nuam lo
 a, a mu tui lo,
 Mi vir hna a ni e.
 Ei tawk neihin mut pawh a
 nuam zawk ṭhin.
 Zing thawh hunah an harh
 vāng ṭhin.
 21 Pum buai khawpa i ei hram
 chuan
 Tho la, luak thawl ang che,
 I nuam huai ang.
 22 Ka nau, ka thu ngaia i zawm
 bawk chuan
 Ka chungah hian i la lawm
 ang
 A lutukin engmah ti suh ang
 che,f
 Nat reng i nei lo ang.
 23 Pawk taka ruai buatsaihtu chu
 min an fak a.
 Fak awm reng pawh a ni.
 24 Ruai siam ve si ren hle si chu
 Rel noh noh awm a ni reng e.
 25 Zu in theihah intihmipat tum
 suh,
 Zu hi tam tak chhiatna a ni.
 26 Thir ṭha chu tuai hnuah a
 hriat ang hian
 Zu ruia inhnialah mi chopozia
 a lang.
 27 A tawka uain in hian nun a
- tithar
 A tel loin tu nun nge nuam ?
 Kan hlim nana a siam a ni.
 28 A in hun leh ban hun hre tan
 Rilru a tihlim a, mi a tiharh.
 29 In luat chuan thin a tichhia a,
 Thinrim mualpho a thlen si
 thin.
 30 Mi ā rui ṭhin thin a ram a,
 ama pawi a khawih ṭhin
 A tha a zawi si a, ben a
 hlawh ṭhin.
 31 I ṭhian chu zu hmunah zilh
 suh,
 A hlim laiin a thin tina lul
 suh,
 Inzilhna hun leh leiba inṭhin-
 na hun a ni lo e.

32 Ruaipui hotu atan an sawm
 che chuan intivei suh,
 Mi dang angin che la,
 l ṭhut hmain an thu enfel zet
 rawh.

- 2 I hna i tih zawahh ṭhu ve
 chauh la,
 Hlim takin an rualin kil ve
 ang che.
 3 Mi dang aia upa i nih hlauh
 chuan
 Tawng hmasaah ṭang rawh,
 tih awm a ni.
 I sawi tur chiah sawi la, zai
 lai tibahlah suh.
 4 Ennawm an chhuah lai chuan
 Tawng hlut tum suh, thil hria
 i nih tihlan a hun lo e.
 5 Uain inho laia zai mawi rem
 chu
 Rangkachaka lunghlu phum
 ang a ni.
 6 Hla mawi tak leh chaw tui
 tak chu

- Rangkachaka lungmawi vuah ang a ni.
- 7 A tul chauhin la naupang tan tawng tur a ni.
An zawh che chuan sawi nawn nang che.
- 8 I sawi tur tak sawi fak thin la,
I thil hriatzia lang se, ngawih chuh ang che.
- 9 Mi lian zingah an tlukpuin che suh
Mi dang an tawng laiin lo chiar hlut suh.g
- 10 Khawpui a rik hmain kawl a phe a,
Mi hawihhawm chu a hming thain a hmakhlah thin.
- 11 Hawng hmasaah tang la, hnu khawia tan ching suh,
A tawng tui tam loin haw nal nal la,
- 12 I in lamah i duh angin tlā la,
Chaltlai takin i tawng palh dah ang e.
- 13 Malsawm tinreng vur thin tu che,
I siamtu chu fak fo ang che.
- Dan sawifiah**
- 14 Lalpa tih chuan a thununna a ngaisang a,
Taima taka amah zawng chu mal a sawm thin.
- 15 Dan hi zir ngun ang che, i tlai ngei ang.
Ti tak loa zirtute tan tlukna a ni.
- 16 Lalpa tihtute chuan thil dik pawh an hre thei,
An thu a dik vangin an hming a tha.
- 17 Mi sualin thununna an ngai thei lo,
- An rilremin Dan chu an kai kawi thin.
- 18 Lalpa tihtute chuan a dik an thlir tawn a,
Thil dik an tih thin chu a eng chhuak thin.
- 19 Ngaihtuah ngun le lo chuan engmah ti suh,
Inchhirna tur i nei hlauh dah ang e.
- 20 Kawng bumbohah kal duh suh la,
Lungpui zingah petek hek suh.
- 21 Kawng tluangah pawh kal duhdah suh,
- 22 Nangma fate lakah pawh sim-khur rawh.
- 23 Nang ngeiin tha i tih chauh chu ti la,
Chu chu Lalpa thupek zawm dan tha ber a ni.
- 24 Lalpa ringtute chuan a thupekte an zawm
Lalpa rinchhante chu an che sual lawng.

- 33** Lalpa tihtu chungah chhiat-na a thleng ngai lo,
Hlauhawm lo thleng mah se Lalpan a chhan zel thin.
- 2 Mi fingte chuan Dan hi an hal ngai lo,
Dan lawm dertute chu thlipui nuai lawng ang hi an ni.
- 3 Dana innghat tlat chu mi sing a ni,
Pathian thu chhuak khēl ngai lo chu a ni si a.
- 4 I sawi tur chu buatsaigh lawk la, ngaihthlak i hlawh ngei ang.
Zir lawk vek la, sawi chauh ang che.

g 32 : 9 Hebrai lamah “Ninawm khawpin thil zawt sek suh” tih a ni
33 : 3 Ex 28 : 30 ; Sir 45 : 10

- 5 Mi fing lo rilru chu a ngaiah
 hlir,
 A vir a vir kual ṭhin.
6 Sakawr hel chu tupawh chuang
 se,
 Tihel hmang ṭhian angin a
 hram chiam ṭhin.

Mi an inang lo

- 7 Kum tluanin ni pangngai hi a
 chhuak ziah a,
 Thenkhat eng vang nge a
 hlut bik si le ?
8 Sik leh sa pawh Lalpa thua
 rel fel a ni,
 Kûtni vang thla a ruat nghal
 bawk.
9 Ni thenkhat chu titianghlim-
 in a chawimawi a,
 A ṭhente crawh chu ni naran-
 an a ruat a ni.
10 Lei hlum hmangin mi zawng
 zawng hi a siam
 Adama pawh hluma a siam
 a ni.
11 Mahse a fin hmangin a thliar
 hrang a,
 Ze cui hrang hrang a neihtir a.
12 A then mal a sawm a, a
 chawimawi a,
 A then an hmun ata a pawt
 chhuak a.
13 Bel vaw.u chuan a duh duhin
 hlum chu a hrual ang hian,
 Mihring pawh hi siamtu kutah
 kan awm.
14 Tha chuan sual a do a, nun-
 na pawh chuan thihsna,
 Pathian ṭihtu pawh chuan mi
 sual a do.
15 Ngaihtuah mah teh, Pathian
 thil siam tinreng
 A inkhing tawk a nih zel hi.

- 16 A hnukhawi pawh ni mah ila,
 An grep lawh băng vaitu ang
 hi,
 Lalpan mal min sawm a,
 Grep lo ṭantu angin sawrkjur
 ka khah tak hi.
17 Hre rawh, mahni tana bei ka
 ni lo,
 Zir duh apiangte tana thawk
 ka ni.
18 Nangni mi liante u, ka thu
 ngaithla ula,
 Pungkhawmhote u, ka sawi
 hi ngaihven ru.

Mahni intodelh

- 19 I dañ chhung chu fate emaw
 nupui emaw,
 Tumah i chungah thu neihtir
 suh la,
 I sum leh pai mi dang pe
 bawk hek suh.
20 I thawk theih chhung zawng
 chu
 Tuma kutah inhlau hek suh.
21 Fate rinchhan nih hi
 Fate rinchhan ai chuan a ṭha.
22 Engpawh ti la, uluk takin ti
 rawh,
 Enginah i hming tihhlaautir
 suh.
23 I hun tawp dawn, i hnuk chah
 dawnah chauh
 I rote chu i fate sem ang che.

Bawih enkawl dan tur

- 24 Sabengtung chan hnimhnah,
 phurh tur leh tiang,
 Bawih chan tur pawh ei leh
 hnathawh, thununna nen.
25 I bawihte chu hna thawhtir la
 i bahdam ang
 I thlahdah chuan chhuah an
 rilruk mai ang.

- 26 Ran sâwi nan talhfiak leh
nghawngkawl,
Bawih sualte pawh kawl bun-
tira sawi tur.
- 27 Thawhtir reng la, an inthlah-
dah phal suh.
An inthlahdah vaih chuan pawi
khawih an nei ngei ang.
- 28 Thawk tur an nih angin hna
siamsak la,
I thu an awih loh chuan thîr
kawl buntir ang che.
- 29 Tu lakah mah fet lutuk suh
Dik lo takin tumah tih suh.
- 30 I bawih neih chhun phei chu
nangmah angin en la.
I neih thinglung khawnga i
lei a ni.
- 31 Unau angin neih la, nangmah
angin,
A tel loa khawsak i thei si lo.
I tihtthat loh vaih chuan a
tlan bosan ang chia
Khawi lamah nge i zawn tak
ang?

34 Beisei tlak loh chuan mi äte a bum,

An mumang chuan a tithatho.

- 2 Mumang khukpui hlut ching
mi chu
Hlim thla man tum, thli tleh
umtu ang hi a ni.
- 3 Mumanga thil hmuh chu
Darthlalanga hmel hmuh ang
lek chauh hi a ni.
- 4 Thil bawlhhawhin eng nge a
tihfai ang?
Dawtin thu dik eng nge a hrin
theih ang?
- 5 Mang leh mitthi thlûk hian
sawtna a nei lo e, aien nen

- hian.
Duh ang tak zel a ni kan
hmuh.
- 6 Chungnungberan a hmuhtir che
a nih loh chuan
Mumang naran ring suh.
- 7 Mumang hian mi a bum fo
mai
A dik leh ngut thin lo.
- 8 Dan hi a tha tawk e, chutiang
a ngai hlei nem
Mi dik thufing sawi pawh a
tha tawk e.

Khual zin

- 9 Ram tin tlawhtunh thil a hre
zau,
A thusawi pawh a fing bik
thin.
- 10 A tawng tlem chuan a hre
tlem thin,
Zin tam hian mi a tibengvar
a ni.
- 11 Zinna lamah thil tam tak kan
tawng a,
Kan sawi theih aia tam kan
hre ngei thin.
- 12 Hlauhawm tam tak kan tawk
fo a,
Kan tawk thang tawh em a,
hlauhawm kan pumpelh thin.

Lalpa tih rawh

- 13 Lalpa tihtute chu an harhthar
thin,
Anmahni chhantu chu an rin
avangin.
- 14 Lalpa tih la, hlauh tur i nei
lo ang.
Amah ring la, i dawih hek
lawng.
- 15 Lalpa ringtute chu an nihlawh
e,
Tu nge an rinchhana, tanpui
theitu?

h 34 : 9 MSS ȝenah 'lekhha thiam' tih a ni.

34 : 1-8 Deut 13 : 1-5 ; 18 : 9-14

- 16 Amah hmangaihtu chu Lalpan
a veng thin a,
Humtu rinawm, khaidingtu
chak a ni.
- 17 Thli lum leh chhun ni sa laka
an bihrukna
Inchhuuh nat leh tlukna lakah
a veng zel thin.
Thinlung a tiharh a, mit
meng a tifim a,
Dam leh hriselnain mal a
sawm thin.

Pathian hnena thil hlan

- 18 Dik lo taka thil neih Pathian
hnena hlan chu,
A tenawm a, a pawm tlak loh.
- 19 Amah ngaihsak lo thilhlan
pawh a lawm hek lo,
Inthawina tam eng ang mahin
sual a tlengfai thei lo.
- 20 Thil hlan atan retheite ran
ruksaktu chu,
Pa mit hmuha a fa thahsaktu
ang hi a ni.
- 21 Mi rethei tan chaw tlemte
pawh nunna a ni,
Chhuhsak luih chu tualthah
ang mai a ni.
- 22 Mi dang eizawnna chhutchah
chu thah tluk a ni,
An hlawh pek duh loh pawh
vuakhlum ang bawk a ni.
- 23 Mi in sa lai i thiatsak zel si
chuan
Eng nge sawt ang a, hahthlak
thlawn mai a ni.
- 24 Malsawm tura an dil laiin
anchhe lawh tura dil an
awm bawk a,
Lalpan tu thu chu nge a
ngaihthlak ang?
- 25 Mi ruang inkhawih bawlh-
hlawh insil faiin

- Khawih leh si se, insil fai kha
eng nge sawt ang ?
- 26 Sual tih vangin chaw nghei
mah la,
I tih leh bawk si chuan
I tawngtai chu tu nge
ngraithla ang le?
Eng nge i tan chaw nghei
sawt ang ?

35 Dan zawm ngun hian thil-
hlan tam tak a hen,

Thupek zawm pawh remna
thilhlan ang hi a ni.

- 2 Ngilneihna hi chhangphut thil-
hlan ang a ni a,
Rethei hnena thilpekhawh !
lawmthu hrilhna thilhlan
- 3 Sual laka inven hi Lalpa
lawm zawng a ni,
Sual hawisan hi sual thawina
chu a ni.
- 4 Lalpa hmaah kut ruakin lo
lang suh :
- 5 Dan chuan heng thilte hi a
phut a ni.
- 6 Mi dik thilhlan, a thau mai-
chama sawr chhuak chu,
Chungnungbera rintui tih
zawng a ni
- 7 Lalpan mi dik thilhlan a lo
lawm a,
A theihnghilh ngai hek lawng.
- 8 Lalpa hnena thilpekah pawh
hle la,
Thlai rah hmasa i pek laiin
ui suh.
- 9 I thilpekhawh hlim tak chung-
in pe la
Sawma pakhat pawh lawm
takin pe rawh.
- 10 Chungnungbera hnena phal
takin pe ve la,

A pek teuh teuh thin che ang hian.

11 Lalpan a rul ziah thin asin
A let tam tak huin a rul ang che.

Pathian dik

12 Lalpa chu tham lungawi tum suh :

Dik lo taka thil neih i hlan ngaihthatpui suh,
A lo pawm chuang lo ang.
Lalpa chu a dik a, hleih lah a nei ngai lo.

13 Retheite pawh a en dang lo
Mi kut tuarte au thawm a ngaihla thin.

14 Fahrah leh hmeithai mangang rûm thawm chu
A ngaihthah ngai hek lo.

15 Hmeithai bianga mittui luang chuan
Tiduhdahtu a mualpho e.

16 Tih tak zeta a rawngbawltute chu Lalpan a lawm
An tawngtai chu vansang a tleng chho thin.

17 Mi tlawni tawngtaina chu chhum kal pelin
Chungnungbera hnenah a tleng chho a,
Dik taka relsakin, phuba laa
A rawn chhânsak hma chu a cham tlat thin.

18 Lalpa chu a lo thawk thuai dawn si a,
Mi sualte chungah zah reng a rawn ngai lawng.

Mi nunrawngte thahrui a chhat ang a,
Ring lo mite chungah phuba a rawn la ang.

Mi chapote a nuai bo daih ang a,

Mi sualte thuneihna a thiat bawk ang.

19 Mi tin an thiltih ang zelin a rul ang a,
An ngaihtuahna sual ang zelin a sawisa ang.

20 Zahngai tako Lalpan an thu a relsak hunah chuan
A mite chu hlim takin an awm ang.

21 Khawkhén laia ruahpui vanâwn ang hi a ni,
Mangan laia khawngaihna lo tleng thin chu.

Israel mite tana dilna

26 Nang lei leh vana Lal Pathian Min rawn en la, min khawngaih teh.

2 Hnam tin chungah i hlauhawmna lantir ang che.

3 Hnam dang lakah i kut lek la, I chakzia hi hmu ve teh se,

4 I thianghlimzia tilang turin keini hi min hmang a, I chakzia tihlan nan anni hi hmang ve rawh.

5 Pathian dang rëng an awm lo tih, Lalpa,
Kan zir angin zirtir ve teh.

6 Chhinchhiahna thil mak tinreng nen
I chakzia kan hmuah tilang ang che.

7 Thinrim thawh la, thinur chhuahin

Hmelmate leh dotute chu tiboral la,

8 I hun tiam kha theihnghilh loin tlentir thuai la,
I thiltihtheihna an enna ni tur chu.

- 9 I hmelmate chu boral daih rawh se,
I mite tihrehawintute chu tichhia ang che.
- 10 "Tu dang nge awm ?" tia inluling te
Nuai bo vek rawh.
- 11 Jakoba thlahite chu hruat khawm leh la,
Hmana i pck ram kha pe leh ang che.
- 12 I hminga koh, fatra i siam tak Israelti hu khawngath ang che.
- 13 I khaw thianghlum, chen nan i thlan Jerusalem khua bi lainat ang che.
- 14 Zion tlang hu nangmah fak hlain khat sela,
I tempul hi i ropuina chuan tikhak leh la,
- 15 Atir ata i siam i mite hi chawimawi ang che.
- 16 Nangmah ringtute chu lawmmian pe la,
I zawlneite chan pawh tiha ang che.
- 17 I mite chu i lainat fo thin a,
I chhiahhlawhten kan dil che ngaihla ang che.
Tichuan lei chunga cheng mihringte hian
Lalpa chatuan Pathian i nih an hre dawm t.i.a.

Nupui zawn

- 18 Ei tur apiang ei mai theih vek a ni,
A tui deuh erawh chu a awm.
- 19 Lei hian a tui leh tui lo chu a hria
Riltu pawhin a dik leh dik lo

- chu a hria.
- 20 Rilu kawi tak puin buaina a chawk chhuak thin,
Thil hre thang chuan a lak dan tawk a thiham.
- 21 Hmeichhiae chuan tupawh an nei mai tur a ni,
Mipate erawh chuan nupui zawn an fimkhur tur a ni.
- 22 Nula hmeltha an hmuhnawm a A hmuhnawm zawk a awm chuang lo.
- 23 Nu zaidam leh ngilnei an nth phei chuan An pasalte mi nihlawh ber an ni.
- 24 Nupui nei chuan khawvela tiha ber an nei a ni,
A iah tanpui tur leh tihahdau tur chu.
- 25 A hungna pal a awm loh chuan an ru ngei ang.
Nupui nei lo pa chu a vak ai a, a phunchiar thin.
- 26 Khaw tin fanga ru lawr thin chu tu nge ring ang ?
In leh lo nei loa tei mai mai pawh tu nge ring ang ?

Thian suak

- 37** 'Kei pawh i thian ka ni an ti huai huai ang che.
Mi thenkhat chu a hming zawngin thian an ni e.
- 2 Thian hnai hmelman a tan hian
Thinlung a va na zual duh em!
- 3 Sual duhna hi engtia lo chhuak nge ni ?
Bum duhnain lei hi a khah tak hi.
- 4 A nawm chhung zawng mi thenkhat chu thian tha an ni,

- Buaina i tawh veleh an hawi-san mai ang che.
- 5 Thian bul meuh chuan i tam an dawm ang chia
Hmelma lakah phawin an khuh ang che.
- 6 Chutiang thian chu ral beth ni-ah theihngihlh suh la.
Hnchtu i nih bnuah hic teng ang che.
- Thurawn dawn simkhur tur**
- 7 Thu tha an rawn huai huai ang che.
A thente chuan an hlawkna tur a ni an zawn.
- 8 Mi thurawn chu pawm mai suh la,
Eng nge beiser a neih ehlui hmasa la,
Ama hamhatna tur a m nger ang.
A chan that khali ang che.
- 9 'I tidik e' tiun a fuhi ang che,
Mahni intiharfhlim suin a enhla zui ang che.
- 10 Ringhleltu che thurawn pawm suh,
Thiktu che pawh thu rawn hek suh.
- 11 A elpui chungchangah hmei-chhia rawn suh,
Indo thuah mi dawihzep pawh,
Hawk theih dan turah sum-dawng mi,
Hralh dan turah thil lei tur pawh,
Lawm thilhan dan turah mi kawm
Ngilneih thuah mi nunrawng pawh.
Hnathawh thuah mi thatchhia rawn hek suh.
- Inhlawhla pawh hnapui thawhah,
Hna hräm thawhah bawih zawnthaw pawh,
Hengho thurawn engah mah ngri duh suh.
- 12 Pathian ngaihsak, Lalpa thuppek zawnmtu.
Tuarpuitu che, i chhiat hlaatu thu chu zawn zawk ang che.
- 13 Nangmah ngeiin tha i tih chu zawn la,
Mi dang thurawn ai churan a rin tlak zawk.
- 14 In sang ding, venetu aau tak aiin
Thinhungs lo lang bian thil a limu tan zwk se.
- 15 Chungsingbera hnchah fawng-tai fo la,
Phl tsik dik dan a kawhhmuu zel ang che.
- Fima Jeh ngaih ngamma**
- 16 Thil tih apiang ngaihtuah lawk zet a tul.
Thil tum pawh hi suangtuah lawk tur a ni
- 17 Thinhung ngaihtuah danglam, hmehlah a lang,
Thil tha, thil sual, numna leh thihna te
- 18 Kan buaipui bei palite chu an ni,
Lei hian heng bi a kaihuai thin.
- 19 Mi dang zirtir thiam hle mah se,
Mahni tan a tangkaipui lem lo thei.
- 20 A hmui a themthiam hle thei e,
Min an huatin riltam a hma-bak mai thei bawk.

- 21 Lalpa khawngaih tlak loh a
nih si a,
Finna a tlakchham bawk si
chuan.
- 22 Mi thenkhat chuan mahni
inngai fing zet maiin
An finzia pawh an chhuang
ble thin.
- 23 Mi fing tak zette chuan mahni
mite an zirtir a,
An finna thu pawh chu a rin
tlak thin.
- 24 Chutiang mi chuan mi tin fak
an hlawh a,
A hmututon awhawm an ti
bawk ang.
- 25 Mihring dam chhung bi nei
a ni.
Israeltie hun chu teh sen rual
a ni lo.
- 26 Mi fing chu a miten an ring
ang a,
A hming a dai lo kumkhua
ang.

Ei uar lutuk loh tur

- 27 Ka fa, dam chhung i taksa
tana tha zawng la,
I ngeih loh zawng ei suh ang
che.
- 28 Mi zawng zawng tan engpawh
a tha vek lo,
Tui lah kan ti vek bawk hek
lo.
- 28 Thil tui ei reng tum kher lo
la.
Ei tur lamah vir hle hek suh.
- 30 Ei luat vanga nat theih a ni,
Ei tawk vangin pum nat a
chuak ziah thin.
- 31 Ei tam vanga thi an tam hi
Hria la, i dam rei phah thei
ang.

Natna leh damdawi

- 38** Daktorte chu chawimawi
thin la, a gwm reng e,
Lalpan tih tur a pek an hawk
a ni.j
- 2 Tihdam theihna Chungnung-
beran a pe,
Lalte pawhin lawmthu an hrilh
bawk thin.
- 3 An thiamna avangin mi pawi-
mawh an ni a,
Mi liante ngaihsan pawh an
kai.
- 4 Leilung ata Lalpan damdawi
a siam chhuak a,
Mi fingte chuan an hnualsuat
lawng.
- 5 Thing tang hmangin tui khâ
a titui a,
Lalpa thiltihtheihzia a lang
ta a.
- 6 Damidawia tha hriatna mihring
hnенah a pe.
A thil tih mak hmua an fak
theih nan.
- 7 Heng damdawi hi mi thiamten
chawhpawlhin,
Na chhawka tihdam nan an
hmang ta a.
- 8 Lalpa hnathawh hian tawpin-
tai a nei lo e,
Hrisel pang dam khawvel mite
a pe.
- 9 Ka fa, nâ i neih chuan ngaih-
thah suh la.
Lalpa dil la, damna a pe ang
che.
- 10 I sualte chu a hmaah inpuang
la,
Dik taka nun tum tlat tawh
thin ang che.
- 11 Rimgui thilhante chu hlan la,
Chhangphutte pawh i theih zat
chu hlan rawh.

¶ 38 : 1 Grik lamah 'Lalpan a siam an ni' tih a ni.

38 : 5 Ex 15 : 23—25

- 12 Lalpa mi ruat daktorte pawh
i mama wh a,
I bul hnaiah awm zel rawh se.
- 13 An thiamna chhawr tul hun a
awm.
- 14 Anni pawhin Lalpa hnena an
thil dil chu
Nun chhan tura tihdam theih
hi a ni.
- 15 Mahni siamtu chunga thil
sual ti chu
Dam lo awm rēng an ni.

Mitthi sun

- 16 Ka nau, mitthite tan mittui
ren suh,
Tah la, pawti takin sun rawh.
A awm tawkin an ruang chei
la,
Nangmah ngeiin phum thin
ang che.
- 17 Lungchhc taka auin tap la,
A hun bi tawk chu sun ang che.
Mi dem i kai loh nan ni hnh
khat tal sun la,
Tichuan khui tawh nang che.
- 18 Lunggaihna hian thihna a
thlen thei a,
Tab hian chakna a la bo thin.
- 19 Lusun lunglen a bang lawk lo
Mahse tuar reng a sawt si lo.
- 20 Lungleng tura inhmang loin
ban tum zawk la,
Thi tur vek kan nih hi hre
reng ang che.
- 21 Kal tawhte chu koh kir rual
an ni lo,
Tah chiam mah ja, a sawt si
lo, a na thlawn e.
- 22 Nang pawh i la thi ve ngei
dawn,
A tan vawiin, i tan naktuk
thih ni a ni.
- 23 Phum fel an nih hnu chuan
hre reng duh suh,

An liam ta a, buaipui a tul
tawh lo.

Thil thiam lam

- 24 Zir thiam tur chuan zir hun
neih tam a tul,
Ngaihtuah tur dang neih tam
loh tur.
- 25 Bawng chhawr chauh ngaih-
tuah a,
Hna thawhtir ngawt lung-
khama nei
A ran rual hlir sawi bera nei
mi chuan
Thiamna a nei thei dawn em
ni ?
- 26 Lei rih ngil that a ngai pawi-
mawh ber a,
Zan rei tak tak ran chaw a
buaipui thin.
- 27 Milem siama chher mi pawhin
Lungmantam chu achhun azan
a chei vel a,
A mawi dan tur hrang hrang
a ngaihtuah a,
A tak ang tak siam chhuah a
tum tlat a,
Zan rei tak tak a bung fo
thin.
- 28 Thirdeng pawhin dolung bula
thuin
Thir hlum chu engah nge chher
tur a ngaihtuah a,
Thlan tla phungin pum chu
a zap a,
Pum mei sa chuan a hem duk
a,
A thil chher tur a den ri
chuan
A beng pawh a tichhet.
A siam tum tak a zawh fel
hma loh chu
Zan lai thlengin a bung reng
thin.

- 29 Bel vawtu pawh, bel siamna khaw bula ṭhuin
A rap vir a, siam tur ngaih-tuah chungin a bih reng a.
- 30 Duh ang anga a hrual theih nan
Deh nuam tawkin a chil ban a.
A tlet mam nallh theih nan a zut uluk ble a,
A rawh khur chu zan reiah pawh a thian fel ṭhin.
- 31 Heng mite hi kut hnathawha innghat an ni.
Mahni hnaa themthiam tak tak te hi.
- 32 An awm lohna hmunah khaw-pui a awm thei lo.
Tu nge pan duh ang a, khaw-sa thei ang ?
- 33 Khaw hotuah tuman an sawm ngai lo.
Mual kil zingah an tel pha lo, Roreltuah an ṭang ngai bawk hek lo,
Dan hre mi lah an ni lo a, Mi fing zingah an chhiar tel lo,
Thu fing chhak chhuah tur lah an nei hek lo.
- 34 Mahni hna bil an thawk theuh a.
Kan khawsa tlang thei ṭhin a ni,
An hnathawh chu an ṭawngtai vena ai a ni.
- Tehkhin thu pawh hrilfiah a thiam.
3 Tehkhin thu hril a dap ngun a, A har lai pawh a zir bel ṭhin.
- 4 Mi liante chuan an rawn thin a,
Roreltuten an ṭhutpui bawk.
Mi tana tha leh chhia thliar thiam turin
Hnam dang ramah a zin fo thin.
- 5 Zinga thoim Amah siamtu Lalpa a au ziah a, Chungnungbera ngaihdam dilin a ṭawngtai ṭhin
- 6 Lalpa hnenah lawmthu a sawi fo ṭhin.
- 7 Zarzo tham hriatna leh finna nein
Lalpa thurilte pawh a hmu thiam ang.
- 8 Mi zirtirah a thiamzia chu a lang ang a,
Lalpa Dan leh thuthlunga thil chhuan ber a ni.
- 9 A fin an fak huai huai ang a, a dai lo ang,
Thang lo thar zelite chuan amah an hre reng ang.
- 10 Jentailte chuan a fin an sawi an sawi ang a, Pungkhawm zingah an fak bawk ang.
- 11 A dam rei leh a hming a thang nasa ang a,
Thi hma mah se a lungawi tawk tho ang.
- 39** Chungnungbera Dan zir tura impe tawh chuan
Hmanlai mi thiamte thu a chhui ṭhin a.
Zawlneite thu sawi pawh a ngaihven ṭhin.
2 Mi fingte thu a vawng ṭha a,
- Pathian fak bla**
- 12 Thla vanglai ang maiin sawi tur
Ka khah vanglai a ni.
- 13 Ka fa thianghlimte u, ka thu ngaithla ula,

- Lui tui bula ros par angin
vul r'u.
- 14 Lili rintui angin par chhuang
ula.
Rintui hal khu angin in rim-
tui zām rawh se.
Lalpa fakin zai vawr ula,
A thiltih avangin lawmthu
hrilh r'u.
- 15 A ropuzia lawm hla sain
puang darh ula,
Perhkhuang reruin fak hla sain
Hettang hian chawimawi
rawh u:-
- 16 "Lalpan a tih apiang a va
tha em !
A thupek chu a hun takah
tih zel a ni.
- 17 'Hei hi engtizia nge, eng vang
nge ni' ti suh.
A hun takah a fiah mai ang.
Thu a pe a, tui chu a ding
luah a.
A thu avang vēkin tui chu a
tlin khawm hi.
- 18 Thu a pe a, a duh apiang a
hlawhtling nghal zel a'
Chhan theih loh chin a nei
hek lo.
- 19 Mihring thil tih engkim a
hmu vek a.
A hmuh loh tura bihruk rual
a ni hek lo.
- 20 Atir ata atawp thlengin a hmu
tlang a.
A mak tih tur thil thar a
awm hek lo,k
- 21 'Hei hi engtizia nge, eng vang
nge ni' tiin zawt suh.
Thil siamte hian tulna an nei
theuh si.
- 22 Nile lui kuang liam ram
chawmtu ang mai hian.
Malsawmnain ram ro chēng-
hnawng takin a siam
- 23 Lui tui thiang chu a ti-al a,
A thinur pawh Jentailte chuan
an tuar.
- 24 Amah tīhtute tan a kawngte
chu a tluang,
Mi sualte tan hum hlira khat
a ni.
- 25 Atir ata mi thate tan thil tha
a siam,
Thil tha lo pawh mi sualte
tan.
- 26 Tui te, mei te, thir leh chi te,
Buh te, khawizu leh hnute tui,
Uain leh hriak te, silhsen
chenin
Mi tin ni tin mamawh a ni.
- 27 Heng thilte hi mi thate tan
thil tha a ni,
Mi sualte tan hlauhawm a ni
thung thei.
- 28 Hrem nan thlichhia siam a
ni a,
Tlang chhem sawn thei hial
chu,
Rorel ni chuan duh mākin a
tleh a,
Siamtu thūn thawi dam hial
khawpin.
- 29 Ram sakawl te, khawmualkai-
kuang leh rul
Mi sual sāmtu khandaite
pawh.
- 30 Kāngemei, rial tla leh tam,
hripui te hi,
Mi sual hrem nan siam an
ni a.
- 31 Lalpa thupek tihhlawhtlin an
duh a.
Icia an rawngbawl hna atan
an inpeih reng,
A hun a lo thlen chuan an
hreh lo ang.
- 32 (Hei hi a dik ka ring tlat a,
ngun taka ka ngaiantuah hnuin
ka ziak ta a ni)
- k 39 : 20** 'A tana mak lutuk a awm thei lo' tih theih a ni.

- 33 Lalpa thilsiam apiang a tha
vek a,
A hun takah a tul apiang a ti.
34 Hei chu a tha lo deuh, tuman
an ti thei lo.
Engkim mai hian that hun an
nei zel si.
35 Aw le, in thinlung zawng
zawngin fak hla sa r'u,
Lalpa hming chu chawimawi
rawh u.

Mihring nun bahtlak

- 40** Nu pum ata kan pian
chhuah ni aṭang rengin,
Lei chhung rila min phum leh
ni tlengin,
Rim taka thawk turin siam
kan ni a,
Mihring faten nghawngkawl rit
tak kan bat.
2 Kan chi-aiin kan thlaphang a.
Thih ni dāwnin kan mangang
a,
3 Lalthutthenga lal thute leh
Vaivut lei chhuat zinga khaw-
sate nen,
4 Chawimawina khumte leh
puan sen duk sin
Saiip puan chauh sin tur nei
te,
5 Kan dam chhung zawng thin
nat kan nei.
In itsikin kan mangang a,
Thih kan hlau a, thinrimin
kan inhua,
Khum lai zawla mutmu kan
tuah pawhin
Rilru sahăl chungin kan mu.
6 Kan chhing hlek a, mang chhia
kan mang nghal a,
Chhun changa chiang angin :
Min thah tumin ralin min lo

- um a,
Thlaphang takin kan tlan.
7 Min umphak tēp tihin kan
thangharh a,
Hlauh tur lo awm si lo, kan
thaw huai ḫin.
8 Thil nung tinreng, mi leh sa
tin chungah
Thihna thleng tur a ni, thisen
chhuah te,
9 Inthah, insual. chan chauh leh
tam, natna,
Hripui kan vei ngei tur a ni
(A let sariha na mi sualten
an tuar ang.)
10 Heng thilte hi mi sualte vanga
siam a ni,
Tui let pawh kha anmahni
vang a ni.
11 Leia mi chu leiah a kir leh
tur a ni,
Tuifinriatah lui tui a luang
lut vek ang hian.

Sual rah

- 12 Inthamna leh dik lo taka thil
neih a ral thuai ang,
Dik taka thil neih chu a awm
kumkhua thung ang.
13 Hlembhet vanga hausakna chu,
Ruahpui sura kawrte tuihawk
lian that
Kang leh ta mai ang hi a ni.
14 Mi thil phal chu an hlim thin
a.
Bawhchhetu lah a ral der ang.
15 Pathian tih lote chuan fa mal-
sawmna an dawng thei lo ;
An fate chu pialtlep chunga
thing ṭo ang hi an ni.
16 Luipui kama hnime ṭo zinga
A ro hmasa ang hi.
17 Ngilneihna hi huan mawi tak
ang a ni,

Rethel thilpek pawh hi thil
hlun a ni.

Mihring nun tihlimtu

- 18 Hnathawk theia dam leh thawh
chhuaha lungawi hi
Nun tnuamtu a ni.
- 19 Fa ngah vangin emaw, khaw
thar a din vangin emaw,
Mi hming a dai lo thei,
Finua chi.ar hi a pawimawh
zawk.
Ran rual ngah leh huan
hawk neih hi.
Hmingthanna bul a ni!
Mahse nupui duh tak neih chu
a hlu zawk daih.
- 20 Uain leh perhkhuang ri mawi
tak chuan min tilawm a,
Nupa hlim dun taka awm^m hi
a tha zawk e.
- 21 Phenglawng leh tinglang ri a
mawi hle a,
Aw dam thawm chu a mawi
zawk e.
- 22 Hmel mawi leh tha a hmuh
nawm a,
Thlai thar lo hring a hmuh-
nawm zawk.
- 23 Thian tha leh thenawm tha
bulah chet sual a har,
Nupui sing neih a tha zawk e.
- 24 Mangan laia puutu unau neih
a tha e,
Rethel thilpek chin hi a tha
zawk si.
- 25 Rangkachak leh tangkarua hian
min muan hle thin
Thurawn tha chu a hlu zawk
e.
- 26 Hausakna leh chakna kan
muapui thin
Lalpa tih hi a muanawm
zawk.

Lalpa tih la, eng dang i ngai
lo ang,
Tanpuiu dang i ngai hek
lawng.

- 27 Lalpa tih hi huan hlawk tak
ang maia
Ropui taka min thuam theitu
a ni.

Kut dawh

- 28 Ka la, kudawh angin khaw-
sa teh suh,
Kut dawh ai chuan thihi a tha
zawk.
- 29 Mi dang chaw ring i nih vah
chuan
I nun chu nun tling lo a ni.
Mi dang chawin i bawlhhlawh
ta!
Mi ting var tan kut dawh a
zahthlak lutuk e.
- 30 Zak thei lo chuan kut dawh a
sawi mawi thei,
Mahse a zak rilru tho thin.

Thihna

- 41 Thlamuang taka mahni sum
neih chen thei,
Mi hausakna tak, duh duh tui
taka ei thei tan
Thih hi a va huphurhawm
em!
- 2 Rethel, bawrhsawm, tar chau,
mittel,
Beisci bo tawh, buaipui tur
hlir nei tan
Thih hi a va nghahhlelhawm
em!
- 3 Thih ni thleng ngei tur chu
hlau suh,
Tun hma mi te, lo awm tur te
ngaihtuah mah teh

I 40 : 19 A hnuhnung tlar thum hi Grik lamah a tel lo.

m 40 : 20 Grik lamah 'Finna duh hi' tih a ni.

- Thil nung tinreng tana Lalpa
thil ruat a ni.
- 4 Kum sawm dam te, kum za
dam te,
An lém chuang lo, kum sang
dam pawh mitthi khuaah.

Mi sualte chan

- 5 Mi sual fa hrin, Pathian tih
lo zinga sei liante chu,
Mi chimawm tak an ni zel
thin.
- 6 An rokhawm chu a ral thuai
ang.
An thlahte pawh an mualpho
hle bawk ang.
- 7 Pathian tih lo pa chu, saten
an dem ang a,
An mualpho mawh an phurh-
tir ang.
- 8 Chungnungbera Dan hnawl
Pathian tih lote u,
In chan a va rapthlak dawn
em !
Fanau nei mah ula, vanduai a
lo tla ang.
Lungngaih lo chu hmabak in
nei lo e.
- 9 Anchhia in rawn pian chhuah-
pui a,
In thiipawhin anchhia in
thihpui ang.
- 10 Vaivut n chu vaivutah a kir
ang a,
Anchhe dawngko, Pathian tih
lote chu an boral ang.
- 11 Mihring ruang hian hlutna a
nei lo a,
Hming tha hi chu a dai ngai
lo.
- 12 Hming tha neih hi tum tlat
ang che;
Awm lo mah la, a awm reng
ang.

Rangkachak sang tam tak aiin
a tha.

- 13 Mi thate chuan dam chin an
nei,
Hming tha hi chuan daih ni
a nei lo ang.

Thil awm tawk

- 14 Ka fate u, ka thu zirtir che u
zawm tum ula,
Inngeih dial dial rawh u.
- 15 A pual atan chauh a finna
zeptu ai chuan
Mahni átzia thuptu chu a tha
zawk.
- 16 Ka naute u, zah hun loa zah
hi a awm lo e,
A tul hun dik ka sawite hi
pawisa rawh u.
- 17 Nu leh pa phawk tura nung-
chang mawi lo zahpui ula,
Roreltu leh mi lian hmaa
dawt zak rawh u.
- 18 Thubuai remtu hmaah sual
zahpui te,
Pungkhawm hmaa Dan bawh-
chhiat te,
Thian kawppuite laka rinawm
loh te zahpui zawk ru.
- 19 Thenawmte hriat tura rük
rük
Thutiam sút leh thin te,
Chaw kil laia chèt tladah te,
Kutdawh laka kawmte a zah-
thlak e.
- 20 Chibai chhân nachang hriat
loh te,
Nawhchizuar en zui te,
- 21 Chhung khat laina thil dil
hnial fithlak te,
Mi dang ta tur lo lak rük te,
Thenawni nupui ngaih melh
chin te,

- 22 Mi dang chhiahhlawh nula
chhiah te,
(An khum bulah kal suh ang
che)
Mahni ȝhenrual ȝn khum
chin te,
Thilpeck zawha hau zui hman te
23 Thu hriat apiang sawi chhawn
leh te,
Thu rûk zep theih loh te.
Kan zahpui turtur chu a ni.
Mi zah kan kai phah zawk
bawk ang.

Zahpui loh turtur

- 42** Heng thil tih hi zahpui tur
a ni lo
Mi dang mitmei ven tum a
sual zawk ang.
2 Chungnungbera Dan leh thu-
thlung chelh te,
Pathian tih lote pawh dik
taka relsak te,
3 Zinpuite leh sumdawnpuite
nena
Senso chawi tlan zah tur a
ni lo e.
Mi dang hnena rokhawm sem
pawh.
4 Tehna dik leh bukna dik hman
hi a zahthlak lo.
5 Sumdawnnaa a tlem emaw a
tam emaw hlep te,
Dawkai thil zawrh nèp te,
Mahni fate thununa vuak chin te,
Thisen chhuak hiala bawih
luhlul sâwi te
A zahth'ak lo.
6 Nupui sual leh mi tin mi tang
hmuh loh turin
I thil neihte kalk tlat ang che.
7 I thil dah ȝhat, i pek chhuah
leh i dawn zawng zawng

Chhinchhiah tha vek ang che.
8 Thil âtthlak ti zilh zak suh la,
Lu var vo tawh tleirawl âtchihh
zilh zâm hek suh,
Tichuan puitling tak zet i ni
ang a,
Mi tin ngaihsan i ni bawk ang.

Pate leh fanute

- 9 Hriat loh hlanin zan laiah te,
Fanute ngaihtuahin pate an
meng reng thin.
Pasal hmuh loh an hlauhpui a,
An hmuh pawhin an hrehawm
an hlau a.
10 Pa in lama nula hnakhhat a
nih laiin
Chesuala sâwn a pai an hlau
thawng a,
Pasal a neih lahin a uire an
hlau a,
A ching ang tih an hlauhpui
hawk.
11 Fanu luhlul chu veng tha la
I hmelmate hmaah a tizak
dah ang che,
Khaw pum nuihzat leh rel i ni
ang a,
Vantlang mipui hmuhah i
mualpho ang.
Tukverh nei lo, in leng bih-
thlak theih loh,
Pindan chhungah khar khung
ang che.
12 Mipa hmuhah a hmel tilang
suh se,
Hmeichhe titi zinga a tel phal
suh.
13 Thimin puan tha a ei mawih
thin ang hian
Hmeichhiate hian hmeichhe
dang pawh an tikhawlo si
thin.
14 Paho suahsualna chu

Noho thatna aiin a tha,
Zah leh mualpho thlentu
hmeichhia an ni.

Pathian ropuina

Thil siamah

- 15 Lalpa hnathawh ka hril dawn e,
Ka thil hmuhte ka sawi bawk
ang.
Thuum Lalpan a hna a thawk
zo a,
Thilsiamte chuan a thu an
awih.
- 16 Ni chuan engkim a chhun
ēng a,
Engkim mai hi Lalpa ropuina
chuan a khat.
- 17 Angelte pawh a kianga din
theihna a pe
Mahse thil tih ropuizia sawi
fiah theihna a pe lo e.
- 18 Tuithukpui leh thinlung
chhungril a hmu tlang a,
An thil thuhrukte pawh a hre
phiar a.
Hriat tur chi tin Lalpan a
hre lēng a,
Lei leh vana chhinchhiahnate
a hre fai vek.
- 19 Thil awm tawh te, lo awm tur
te a hre kim a,
Thu ril ber pawh a chhui
chhuak vek.
- 20 Kan ngaituahte a hre kim a,
Thu engmah hi a laka thup
a awm hek lo.
- 21 A finna kutchhuak ropui chuan
a remfel dim diam a,
Chatuan ata chatuan thlengin
a ngai reng a,
Belhchhah tur leh pah tur a
awm hek lo,
Thurawntu pawh a mamawh lo.

- 22 Meisi them hmuh tham chauh
thleng hian
A thil han siamte hi a va
mawi em.
- 23 Heng thilte hi an awm reng a,
Tangkaina an nei theuh.
- 24 A kawp tēin, inkhing tawk
te zelin,
Lalpa thilsiam khingbai a
awm hauh lo.
- 25 Thil thenkhat thatna chu
Thil dang thatin a tikim a,
Heng thil ropuizia hi tu nge
thlir kham thei ang ?

Ni

- 43 Kan chung van thiang tak
khi a mawi mang e,
A va hmuhnawm kher em !
- 2 Ni lo chhuak hian chungnung-
bera thilsiam
A ropuizia a rawn hril a.
- 3 Chhun ni sa chuan lei hi a
hem ro a,
Tuman a sa an tuar zo lo.
- 4 Ni tla sārah tlang chungte chu,
Thuk nung angin a sen phút a,
Ni zung sen thlur chhuak chuan
Mit a tivai a ên vangin.
- 5 A siamtu Lalpa chu a ropui e,
Thu a pe a, a her liam thin.

Thla

- 6 Hun kan chhiar nan thla
pawh a siam,
Hun inher zel hriat fo theih nan.
- 7 Kūtpui rel hun chhut nan
Mang lai neiin vang lai a nei.
- 8 'Thla' chhiar nan thla khi
kan hmang a,
A zan telin a lian kan hmu,
a mak teh e.

Van arsi rual hruaitu a ni
A eng ruai e, van sangah khuan.

Arsi

- 9 Arsi ēng tuarte khuan van an
mawi e.
An de chuai e, Lalpa chenna
cheimawi turin
- 10 Mi thianghliman an hmun a
ruat theuhah an ding
Ralvengtu tha angin an chawl
ngai lo.

Chhimbal

- 11 Chhimbal zām h̄i thlir la, a
siamtu chu fak rawh,
A ropuiin a mawi ngei e.
- 12 Chungnungbera thal ngul kaih
kual angin,
Ropui takin vanah a zām
kual e.

Khawvel thil dang

- 13 Thu a pe a, vur a tla a,
A thu lek kawh turin tek
pawh a tla.
- 14 A van thūl chu a han hawng
a,
Va rual chhuah ang matin
chhum chhah a lo chhuak
tup tup a.
- 15 A thiltihtheihna chuan chhum-
pui a tiang khawm a,
Vur khalte chu rialah a vaw
danh a.
- 16 Thu a pe a, khawpui ri chuan
Ram hnime pawh an uai zo
ta.
- 22 Tiau chhum a lo zing a, an
harh leh a,
Khua lo vawtin daite a tla.
- 23 A finnain tui thukpui chu a
sawisa a,
Thliarkar tam tak a dah ta a.
lei hi a nghawr nging a,

Amah a lo lan chuan tlangte
an khur.

Chhim tħlipui pawh a thu
awihin a lo thawk a,
Thawngaleivir, hmar thli
hrāng nen,

- 17 Sava an tum angin vur pawh
a tla chum chum
Khau rual fu khawm angin lei-
ah a tling tēn tūn.
- 18 A var mawizia a mak kan ti,
A tla lai chu kan en ning lo.
- 19 Vur chu chi dip angin a theh
danh a,
A se ha o ter fur mai.
- 20 Hmar thli vawt chu a tlehtir a
Tui chu vurin a khal.
Tuikhuah leh dil a khang zo a,
Awmpħaw atan vur khang an
ha.
- 21 Khua a khēng a, tlangte a ro
re ru
- 24 Tuipui hlauhawm lawng mite
sawi
Mak ti takin kan ngaithla a.
- 25 Tuipuiah chuan rannung dang-
lam leh mak tak tak
Thil nung tinreng tuipui sa-
kawl a tla.
- 26 Amiah vanga pungin an pui-
ting a,
A thil tħi tlemte chauh kan
hria.
Engkim mai h̄i a thua kal a ni.
- 27 Sawi tur a tam kan sawi seng
lawng,
'Ani chu engkim hi a ni' tiin
kan khai khawm mai.
- 28 Amah kan chawimawi tawk
thei dawn em ni?
A thilsiamte aiin a ropui daih
zawk si.
- 29 Lalpa ropuzia chu a rapthlak
e,
A thiltihtheihna pawh a mak

lutuk.

- 30 Theih tawk chhuahin Lalpa
chu fak mah la,
I fak sen loh khawpin a ro-
pui si.
Thapui chhuahin tawp lo tawp-
in chawimawi mah la,
A tawk chuang dawn hek lo.
31 Heng aia ril, hriat phak loh
thil a tam
32 Lei leh van hi Lalpan a siam
chhuak a,
Pathian tihte finna a pe.

Pi pute fakna

- 44** Kan pi kan pu, min thlah-
tute,
Mual liam, mi zahawmte p fak
hla i rem teh ang.
2 Ropui tako Lalpan a chawi
mawite
Hmanlai ata a ropuizia tilang-
tute fakin.
3 Ram zau takahate an lal a,
Thenkhat mi chak hmingthang
an ni.
Rawn tlak, mi fing tam tak
an awm,
Thu hril lawk theite pawh,
4 Hnam hruai tura ro zam
thiam te,
Rorel thiam em em te,
Zirtirtu ropui tak tak te,
Thu fing ril tak phuh chhuak
thiam te,
5 Hla phuah thiam te, zai rem
thiam te,
6 Mi neinung chhuanawm tak
tak te,
Awh nei loa khawsa te chu
7 An damchhung hun tiropua
An thenrualte ngaihsanho chu.
8 Thenkhat hming chu a dai lo a,

p 44 : 1 Hebrai lamah 'Pathian tih mite' tih a ni,

r 44 : 17 'Thinur lo thlen zawh khan mihring din thar lehtu a ni'
tih theih a ni.

44 : 16 Gen 5 : 24 ; Heb 11 : 5 ; Juda 14

Tun thleng pawhin kan fak
zel a.

- 9 Thenkhatte zawng hriat reng
an ni lem lo
Awm lo ang mai an ni,
An han thi a, kan theihnghilh
mai
An thlahte pawh hriat tur
an awm hek lo.
10 Keini zawngin heng mi nun
tluangte hi i fak ang u,
An thil tha tih theihnghilh
rual a ni lo.
11 An hming tha chu an thlahten
an chhawm a,
Chu chu an ro hlu chu a ni.
12 An thlahte chuan thuthlung an
vawng thin a,
An thlahtute vangin.
13 An thlahte chu an hamtha zel
ang a,
An hming than pawh a reh lo
ang.
14 An taksa chu thlanah zal
tawh mah se,
An hming tha chu a nung
reng ang.
15 Hnam dangte chuan an finzia
chu an sawi darh zel ang a,
Pathian mite pawhin an fak
ning lawng.

Enoka

- 16 Enoka chuan Lalpa a tilawm
a, lak a ni ta,
Thangthar zel tan sim tih-
hmuhtu a ni.

Nova

- 17 Kawng tinrenga mi fel Nova
pawh kha,
Thinur lo thlen lai khan zuahr
a ni a,
Amah vangin tuilet zawh khan
mi tlem la dam an awm.

18 Chatuan thuthlung Lalpan a
siamsak a,
Mihring la fai tura tuilettir
lo turin.

Abrahama

19 Abrahama, hnam tam tak
thlahtu klian
Hming hliauna reng a nei
lo e.
20 Chungnungbera thu thlunpui
in a Dan a zawm zel a,
A taksah chhinchhiahna
pawh a chuang.
21 Tichuan Lalpan hming chhal
meuhin a tiam,
A thlahte chu hnam tin tan
malsawmna,
Tiau vaivut chhiar sen loh
zat ang,
Hnam tin zinga chawimawi
turin,
An ram atan chhak Ich
thlanga tuipui inkar,
Luipui's ata kawlkil tlengin
a pe.

Isaka leh Jakoba

22, 23 An pa Abrahama vangin
A thutiam chu
Kan pu Isaka hnenah pawh a
tiam zui a.
Hnam tin nihlawhpui tur a
nih thu leh,
A thuthlung chu Jakoba tana
nemnghetin
Malsawm zui zel a tiam bawk
a.
An ro tur ram tiam chu pein
a semsak a.
A thlah hnam sawm pahnih
chan theuh turin.

Mosia

45 Jakoba thlah a mi, hming
sawi nual Mosia chu
Pathian duhsak, mi tin ngai-
nata chu,
Lalpan a thlang chhuak a.
2 Angel tluka ropui turin a
chawimawi a,
A hmelmaten an hlau.
3 Aigupta ramah chuan a thu
vangin vanduaina tin a tla,
Lalpan an lal hmaah a chawi-
mawi a,
A hmel eng ropui then a
hmuhtir a,
4 A rinawm leh a tlawn vangin
mi zing ata
Lalpan a thur chhuak a, a
serh hrang ta.
5 Chhum thim zinga hruaiin a
aw a hriattir a,
Finna leh nunna thu, Israelite
zirtir atan
Thuthlung leh Dan a pe,
Hma chhawna inbiain a thu-
pekte a hrilh.

Arona

6 Mosia anga thianghlim Levia
thlah zinga mi,
A u Arona pawh Lalpan a ko
chhuak a.
7 Lalpa mite puithiam kumkhua
turin thu A thlung a,
Thawmhnav ropui tak chu a
siamsak bawk.
8 Thuam mawi tinreng a hak-
tir a,
Thuncih chhinchhiahna pawh
a pe.
Kekawr puar te, kc rek tleng
kawrfual te,
Pomgranet vuah intuamna
puan te nen.

s 44 : 21 Eufrates lui sawina a ni.

44 : 17, 18 Gen 6 : 9-9 : 17 ; 44 : 19-21 Gen 5 : 1-17 : 27, 22 : 1-18 ;
44 : 22, 23 Gen 17 : 19, 26 : 3-5 ; 27 : 28, 28 : 14.
27 : 28, 28 : 14 ; 45 : 1-5 Ex 6 : 28-11 : 10, 20 : 1-21 ; 45 : 6 Ex 4 : 14

- 9 A tlanga rangkachak tengeng-te chu
 Tempul chhunga a vei pahin a ri chheng chheng,
 Lalpan a mite chu a hriat reng nan.
- 10 A eng leh pawl, a senduk nena chawih,
 Puan bah thianghlim a bah-tir a,
 Urim leh Thummin t an dahnā áwmbel nen.
- 11 La kaih thiam kaih, lasen phiar mawia kaih
 Rangkachak phèk áwmbelah chuan
 Lung man tam sawm pahnih,
 Israelté hnam hming chuan-na chu
 Kut themthiamin an phûm thém a.
 An hnam zat chu Lalpan a hriat kim reng theih nan.
- 12 Rangkachak khângâ hren diar pawh a khimtir a,
 "Lalpa tana serh hran" tih chuanna chu.
 Nalh taka chher, mawi takaziat a ni.
 Chutiang khum chu a chhuan-awm bik a ni.
- 13 Arona hun hmain chutiang diar mawi a awm ngai lo,
 Tuman an khim ngai lo a, a thlahte chauh lo chuan.
- 14 Ni tin vawi hniih an thil hlan chu
 Hal ral vek tur a ni.
- 15 A lu-ah hriak thianghlim thih-in Mosian a nemnghet a.
 Ama tan leh a thlahte tan chu chu thuthlung a ni.
 Lalpa tan rawngbawla pui-thiam ni kumkhua leh
- . A mite chu Lalpa hminga malsawm turin.
 16 Mi zing ata Arona chu Lalpan a thlang chhuak a, Inthawina hlan tur leh rintui hal thin turin
 A mite chu Lalpan a hriat reng a, an sual a ngaihdam nan.
- 17 A hnenah chuan thupek chu a hlan a.
 Thu pawhchah theihna nen; Israel mite chu Dan chu hrilh a.
 Jakoba fate chu zirtir turin.
 18 Thlalerah khan a hmelmanen an itsik a.
 Dothona te, Abirama te leh Kora te khan
 An hote nen thinrim takin an phiar.
- 19 Lalpan a lo hria a, a thinur em em a,
 Hrem nan thil mak rapthlak a ti.
 Mei alh zuai zuaiah khan an kang ral ta.
- 20 Arona chu a chawimawi zuai sauh a.
 A thlahte nen ei tur an neih reng nan
 Thlai thar hmasa hlan chu an chanpualah a pe.
- 21 A thlahte nen an ei atan Thilhan ran sate chu a pe.
- 22 Mi dang angin ram ro an chang ve lo,
 An ro chanpual atan Lalpa a ni.

Phinehasa

- 23 Eliazara fapa Phinehasa chu Lalpa tana thahneungaihah A pathumna a ni.

t 45 : 10 Thil chi hrang pahnih aiennaa an hman sa ni, an hman dan chiah hriat a ni lo.

45 : 7-13 Ex 28 : 1-43; 45 : 15 Lev 8: 1-36 ; 45: 18,19 Nam 16:1-35; 45: 22 Nam 18: 20; Deut 12:12

- Mi dang an hel lai khan huai-sen takin a tang tlat a,
Israelte sual ngaihdamna chu a awm thei ta.
- 24 Kumkhua atan Lalpan thuhlung a siamsak a,
A mite leh a biabuk enkawl a,
A thlahte pawh Puithiam Lalbera tang turin.
- 25 Juda linama Jesaia fapa Davida nen
Lalpan thu a thlung bawk :
A fa zinga pakhat zelin lal-thuuthleng chang turin
Arona thlahte zawng puithiam vek an ni thung.
- 26 A mite chu dik taka relsak fo turin
Lalpa finna in hnenah awm rawh se.
Thuneihna chu in chelh reng a, an hmuingil zel theih nan.

Josua

- 46** Nuna fapa, Josua u mi huai-sen chu.
Thuneih lamah Mosia dawltu a ni.
Lalpa mite ropui taka chhan-chhuaku pawh a ni.
A hming a pu zo ngei mai e.
Anmahni beitu hmelmane a tudawl a.
Israelten an ram an luahsak ta.
2 Ral beia ban a han phar chu, Kulhte a han bei pawh a hmuhnawm hle.
3 Tumah lo dang thei an awm lo, v
Lalpa tana ral do a nih vang-in.

u 46 : 1 'Josua' tih hi 'Lalpan a chhandam' tihna a ni.
v 46 : 3 Grik lamah 'Amah tluka huai an la awm lo' tih a ni.
46 : 1-6 Jos 1 : 1-11 : 23 ; 46 : 7-10 Num 14 : 6-10, 11 : 21 ;
Jos 14 : 6-11; 46 : 11 Ro 1 : 1-16 : 31.

- 4 Ni ding tura thupetu kha a ni lawm ni
Ni khat ni hniah tluka tisenu kha ?
- 5 Hmelmaten kil tina an naar lai khan
Chungnungbera hnenah a tangtai a,
- 6 Rial leh ruahpui vanawn hmangin a rawn chhang a,
Thiltitheia zuitu, atana raldo-tu chakzia,
Hnam dangten an hriat nan Beth Horon kawnah khan
Lalpan rialin a rawn tang a, an darh zo ta.

Kaleba

- 7 Jefunea fapa Kaleba leh Josua chauh kha
Mosia dam lai tawha rinawm tluanhhuak an ni.
Mipui phunnawite chu an kai her a,
Thil sual an tih loh nan an veng.
- 8 Thlalera kal mipui nuai ruk zingah,
An luah tur ram khawizu leh hnuteui luanna
Anni pahnih chauh hi thleng tura zuah an ni.
- 9 Kaleba chu a tar thlengin Lalpan chakna a pe.
Tlangramte chu a han run a,
A thlahte ro atan a han luah kha.
- 10 Lalpa hnungzui thatzia Israel faten an hriat theih nan.

Roreltute

- 11 Milem be duh lo a, Lalpa hawisan ngai lo.
Hmingthang tak tak roreltute an lo chhuak a.

12 Hriat reng an va phu em!
 Kan mi ngaihsante hi
 An thlahteah thlan atangin lo
 tho leh se kan va ti em!

Samuela

13 Lalpa hmangaih zawlnei Samu-
 elan

A ho khawm a, ram chu a
 tinghet a,

A mite tan lal pawh hriak a
 thi.

14 Lalpa Dan chu hmangin ro a
 rel a,

Israel fate chu Lalpan a hum.

15 A rinawm avangin zawlnei
 dik tak a nih a lang,

A thu a dik vangin Hmuthei-
 tu rinawm a ni.

16 A hmelmanet kil tina an nawr
 lai khan,

Lalpa, Thilitheia hming chu
 lamin

Inthawina Beramno chu a
 hlan.

17 Van atangin Lalpan thawm a
 rawn neih ta a.

A aw chuan lei a nghawr.

18 Tura hotute chu a thuai nek
 a,

Filistia rama roreltute chu.

19 A thih dawnin Lalpa hmaah
 A hriak thih lal beng hriat
 ngeiah

"Tu thil neih mah, pheikhawk
 bun khat te pawh

Ka laksak ngai loh kha" a tih
 lai khan

Tuman sawi tur an neih loh
 kha.

20 A thih tawh hnu pawh khan
 Lal Saula thih dan tur a hrilh
 lawk a,

Thlan atangin zawlnei chuan

thu a rawn sawi a,
 Mipuite suahsualna tibo turin.

Nathana

47 Chumi hnuah Davida Ial
 lajin

Nathana kha zawlnei a lo ni
 a.

Davida

2 Inpawl inthawina sa, a than
 tha ber,

Lalpa tan bika thlan a nih
 ang hian.

Israelite zingah Davida chu
 thlan chhuah a ni.

3 Sakeibaknei chal leh savawm
 a chhai

Beram no leh Kel note ang
 hrimin.

4 Naupang la ni mah se, mipui
 chhanin

Mi lian Goliatha chu a that.
 Virvawm saihlum atan tiau
 lung chharin

Chapoa chu a vawm hlum ta.

5 Sipai hmingthang tak kha that
 thei turin

Chungnungbera, Lalpa chakna
 a dil a,

A mite chu hnam dang ngaihsan
 an nih theih nan.

6 Ral sang thattu a nih avangin
 an chawimawi a,

Lallukhum chu an khumtir a.

7 An hmelmane zawng zawngte a
 nuaibo a,

Filistia mite pawh a titlawm
 hlen ta a.

An tan hlauhawm a awm ta
 lo.

8 A thil tih engkimah, Chung-
 nungbera,

46 : 13-20 I Sam 3 : 19, 20, 7 : 9-11, 10 : 1, 12 : 3, 16 : 13, 28 : 18, 19,

47 : 1 2 Sam 7 : 2, 3 12 : 1; 47 : 2-11 I Sam 17 : 34-18 : 7 ; 2 Sam 5 : 7,

8 : 1, 12 : 13

- 1 Lalpa, Thianghlima chu lawm-thu a hrilh thin a.
 Amah siamtu chu hmangaihin Theihtawp chhuahin fak hla a sa bawk thin.
- 9 Maicham hmaah hla sa thiam te a dintir a.
 Tingtang rimawi rem turteten.
- 10 Kum tluan ata küt ni a ruat bawk a,
 Ropui takin an hmang zel thin.
 Ni leng lengin tempul chhung-ah Lalpa fak hla an sa.
- 11 A sualte chu Lalpan a ngai-dam a.
 Kumkhua atan thuneihna pawh a pe.
 Israelte lalhutthleng ropui chu luah reng turin.

Solomona

- 12 A ram vaivar saa lal zui turin Davida chuan
 A fapa fing tak chu a thlang.
- 13 Solomona lal chhung zawng chuan indo a reh,
 Lalpa tempul ding kumkhua tur a sak theih nan
 Ram chu Pathian chuan him takin a awmtir kha.
- 14 Lal Solomon, i va fing em!
 Nile lui lian ang a ni i finna chu.
- 15 I huhang chuan ram tin a fan,
 I thufing khirkte chu an sawi huai huai,
- 16 I hming kawlkil thlengin a thang,
 I lal laia muanna a awm vang-in an ngaina che.
- 17 I chhehvela hnamten an ngaisang che,
 Tehkhintu te, thufing leh ril i hriat vang leh

- Hla phuah i thiam vangin.
- 18 Israelte Lalpa tana tangka leh rangkachak
 Tin leh suan ang leka i ngah-zia hi.
- 19 Hmeichhia i duh em a,
 I chhiat phah ta a ni.
- 20 I hming i tichhia a, i thlahte hming lamin
 I àt vangin hrem an tuar a,
 pawi an ti hle.
- 21 I ram a keh darh a,
 Hmar lam Efraimho chuan lal hran an rel.
- 22 Lalpa erawh chuan ngil a nei zel ang.
 A thutiam pawh a hlen ngei ang.
 Amah hmangaihtu leh ama mi thlan
 Davida thlahte chu an ral a phal lo ang.
 Jakobho tan bång tlem a zuah ang a,
 Davida chi chawr tur a zuah bawk ang.

Rehaboama

- 23 Lal Solomona chu a pute bul-ah an phum a,
 Rehaboama, a fapa chuan a ai a rawn awh a,
 Mi fing lem lo, mi tlawktlaw tak a ni
 A thu a àt vangin hmar mi an hel.

Jeroboama

Nebata fa, Jeroboama Israelte thil sual tihtirtu chuan Efraimho chu sual tinreng a tihpui.

- 24 An sual nasa ta em mai a,
 An ram ata hruai darh an ni

zo ta.

- 25 Sual chi tinreng an ching
chhuak a,
Lalpa hremna an tuar ta a ni.

Eliza

48 Zawlnei mi hrang Eliza a lo kal khan

- A thu chu meichher ēng ang
a ni.
- 2 Tempui a thlentir a.
Thahinem a ngaih vangin tam
tak an thi.
- 3 Lalpa thuin ruah sur tur chu
a dang tlat a,
Yawi thum van atangin mei
a ko thla.
- 4 Aw, Eliza, thil mak i tihte chu
a va ropui kher em!
Mi dang tumah ti ve thei an
awm lo.
- 5 Chungnungbera thuin
Mitthi i kai tho a.
- 6 Lal ropui tak i nattir a,
A thi ta a.
- 7 Sinai tiangah Lalpan a zilh
che a,
- A hmelmanate a hrem tur thu a
hrilh che kha.
- 8 A hmanruaah jal tur pakhat
hriak i thih a,
I aiawh tur zawlnei pakhat i
man bawk a.
- 9 Vanah meialh vira lak chhoh
i ni,
Mei tawlailir, van sakawr hnuh
chunga chuangin.
- 10 "Pathian thinur a teh bmaa
tidai tur te,
Pate rilru fate lama lamlettir
leh
. Israelite tungding leh turin
- A hun takah i lo kal leh
dawn" tih ziak a ni.
- 11 I lo kal leh hmutu che chu an
nihlawh e,
Hmangaihnaa muhil tate pawh
chu
Keini pawh hi nung dam tein
kan awm ang chu.
- Eliza**
- 12 Eliza chu mei vir zinga a bo
hnu khan
A thlarau chu Eliza chungah a
awm ta a.
A dam chhungin lal tumah
hlauh a nei lo a,
Tuman an thuhnuiah an dah
thei hek loh kha.
- 13 A tan har lua engmah a awm
lo a,
Thilana a ruang pawhin thil
mak a ti.
- 14 A dam laiin thil mak a ti thin
a,
A thih hnua a thil tih pawh a
mak ngei e.
- 15 Miten heng hi hmu mah sela,
an sual an thlah duh lo,
Sala man an ni a, ram tina
hruai darh an ni ta;
Juda hnam tlemtre chauh hui
ve loh an ni a,
Davida thlah lal chhungte leh
an hote chu.
- 16 Mi thenkhat chuan Lalpa
lawmzawng an ti
Sual zui zel lah an awm tho
bawk.
- Hezekia**
- 17 Lal Hezekia khan khaw kulh
a siam tha a,
Thir hriam chhawrin tui
kawng atan

48 : 1-11 1 Lal 17 : 1-24, 18: 38, 19 : 15, 16 ; 2 Lal 1: 10-16, 2 : 11;
Mal 4: 5, 6; 48 : 12 2 Lal 2: 9, 13; 48 : 13 2 Lal 13 : 20, 21; 48 : 15
2 Lal 18: 11, 12; 48 : 17 2 Lal 20:20

- Lungpui a verh tlang a.
 Tuikhua lian pui a siam nghal bawk.
- 18 A lal lajin Senakeriba chuan a rawn run a,
 Lakish khua atangin Rabsakeha a rawn tir a,
 Jerusalem choin a au tun tun.
- 19 Mipuite chu thlabarin an khur a,
 Nau vei na tuar angin an awm.
- 20 Ngilnei thei van Lalpa,
 Thianghlim chu
 Añ ngen chiam a, anin a rawn chhang nghal vat a,
 Zawlnei Isaia kha hmangin a rawn chhang ta.
- 21 Assuria-ho riahbukte chu Lalpan a rawn bei a,
 Angelte chuan an um darh ta vek a.
- 22 Hezekia chuan Lalpa lawm zawng a ti fo thin.
 Zawlnei dik, mi ropui tak Isaia hrilh angin
 An thlahtute hnung chu a zui zel a.
- 23 Lalpan tlae lam ni chu a kirtir a,
 A dam chhung hun a pawh seisak bawk kha.
- 24 Jerusalem khuaa lusunte chu a thlamuan a,
 A thlarau thilithei tak chuan nakin hun a hmu tlang.
- 25 Khawvel tawp hmaa thil lo awm tur te,
 Thil la thleng lo, inthup te pawh a hre lawk bawk.

Josia

- 49** Josia chanchin ngaihtuah a va nuam em !
 Rimtui tinreng chawhpawlh ang mai a ni,
 Khawizu kâa a thlum ang leh Uain inho laia tingtang ri-mawi ang hi.
- 2 Hnam din thar dan dik tak a zawng chhuak a,
 Milem tenawmte chu a hnawl vek kha.
- 3 Lalpa chauh chu a pawm dat a,
 Mi sual zingah biak dan mu-mal a siam chhuak ta.

Jeremria

- 4 Davida te, Hezekia te, Josia te chauh lo chuan Chungnungbera Dan chu an pawisa lo.
 An ram a tiau hma chu sual tinreng an ti a,
- 5 An thuneih leh ropuina chu hnam dang an hlan ta a,
 Khaw thianghlim chu an rawn hual a,
- 6 Zawlnei Jeremria sawi lawk ang khan
 Khawlaite chu a thing zo ta.
- 7 "Pawt chhuaka kit tur te,
 Thiata tichhe turin
 Din thar leh a, phun leh turin Zawlnei atan a pian hmaa ruat" ni mah sela,
 Jeremria chu an sawisa nasa.

Ezekiela

- 8 Ezekiela pawh tawlailir leh thil nung chunga
 Lalpa ropuina chu an entir a.
- 9 Englai pawha thil dik ti thin

48 : 18 2 Lal 18: 13-7; **48 : 20, 21** 2 Lal 19: 15-20 :35; **48 : 23**
2 Lal 20: 10, 11; **49 : 1-3** 2 Lal 22: 1, 22 : 11-13, 23 : 3, 25; **49 : 6, 7**
 Jer 1: 4-10, 39 : 8; **49 : 8, 9** Ezek 1: 3-15, 14 : 14-20.

Joba chanchin sawi lartu pawh
a ni.

Zawlnei sawm pahnih

10 Zawlnei dang sawm pahnih
ruh pawh,
Thlān atāngin tho leh se kan
tih hi
Israel mite tha titho turin
Beisei nghet tak nei tawh tur-
in an chhan.

Jerubabela leh Joshua

11 Jerubabela chu engtia fak tur
ni maw
Lalpa kut ding lama nemna
(zungbun) ang hi a ni.
12 Jehosadaka fa Joshua pawh
chu chutiang a ni
Lalpa tempul hmingthang
kumkhua tur chu an sa.

Nehemia

13 Nehemia pawh hriat reng tlak
a ni e,
Jerusalem kulh chim a tiang
leh a,
Kulh kawngka leh a kalknate
a siam thar a,
Kan hmun ram chu a din thar
kha.

Hmanlai upate

14 Enoka ang khawvela leng an
la awm lo,
Lei atāngin lak chhoh a ni
15 Josefa ang khawvelah sing an
awm hek lo.
A ruhte lam an chawimawi
kha.
16 Sema, Setha, Enosa te miten
an ngaisang a,
Adama chu thilsiam zawng
zawng zingah a ropui ber.

Onia fapa Simona

50 An unau zinga ropui ber,
miten an ngahsan chu
Onia fapa, Puithiam lalber
Simona kha a ni.
A dam laiin tempul a sa tha a.
2 Bangthuah lungphumi a phum
thar a,
Tempul tual zawl dawlna a
rem thar bawk.
3 Tui dahna tur dâr zem lian
pui tiat kha
A dam laiin lungpui a kher.
4 Ralin an hual pawha mipui
him nan
Khawpui kulh chu a thuam
thar bawk.
5 Hmun thianghlim ber ata a lo
chhuak chu
A va ropui kher em !
6 Chhum kara varparh arsi ang
a ni,
Thla vanglai eng ang hi.
7 Chungnungbera tempul chunga
ni eng ang mai,
Ruah phingphisiau zinga
chhimbal zam ruih ang hi.
8 Thal favanga ros par vul ang,
Lui kam tuaka lili par vul ang
hi.
Nipui laia Lebanon sidar buk
ang hi a ni.
9 Berhbu mei leh rintui hal
chem chem ang a ni,
Rangkachak thi, lungmantam
tinrenga chei ang mai hi.
10 Oliv thing kung rah tuar ang
leh
Far thing zén sung chhym
tawng ang hi a ni.
11 Puithiam kawr mawi a han
ha a,
Inchei buaia maicham thiang-
hlim a rawn pan chu

- A ropuiin tempul a mawi ngei mai.
- 12 Puithiamhoiñ inthawina tur then chu
 A hnenañ chuan an han pe a,
 Amah pui tur, par̄hi anga
 maicham din hual zingah
 Tûm thing din hual Lebanon
 Sidar thing ang luah mai a ni.
- 13 Israel pungkhawm hmaa ding thin,
 Kaur ropui haa dingte hi
 Arona thlah an ni,
 Lalpa hnena thil hlan kengtute hi.
- 14 Maichama thil hlan tur
 Engkim Lalpa, Chungnungbera hnena a hlan zawh chuan.
- 15 Uain rinitui dahna no chu a han la a.
 Mi zawng zawng Lal, Chungnungbera tan chuan
 Maicham bulah a leih bua a.
- 16 Puithiamto chu an au vak a,
 Tangkaraw tawtawrawt chu an tum ta a.
 Chungnungbera hriat ngei turin an au chiam a.
- 17 Engkim Lalpa, Chungnungbera chibai bukin
 Mipuite chu leiah an bawk-khup rual dual a.
- 18 Lalpa fakin Zaipawl pawh an zai a.
 Perkhkuang chi tin rem an awi.
- 19 An zawh hma chu, mipuite chu kunin
 Lalpa, Chungnungbera, Ngilnei-theia hnenañ an tawngtai a.
- 20 Maicham ata Simona chu a lo chhuk a,
 Israel pungkhawm chungah a
- ban a han phar a,
 Lalpa malsawmna chu a chham ta a.
- 21 Chungnungbera malsawmna dawng tur chuan
 Mipuite chu lei siin an bawk-khup leh a.
- Malsawmna**
- 22 Engkim chunga Pathian chu fak rawh u.
 Hmun tinrenga thil ropui tak ti thintu chu
 Kan pian atang tawha min en-kawltu
 A khawngaihna kan chunga leantu hi
- 23 Thinlung hlimna min pe sela,
 Israelte zingah muanna min pe rawh se.
- 24 A zahngaihna kan chungah hian awm zel sela.
 Mangan laiñ min chhan rawh se.
- Hnam huatthalala pathum**
- 25 Hnam thum min ngei em em an awm.
 Pakhat phei chu hnama chhiar tlak a ni lo e.
- 26 Edom 7 mi te, Filistia rama chengte
 Mi chhawih Samari mite hi.
- 27 Jerusalem khaw mi. Eliazara Sira fapa, kei Josua han, finna thu ka hriat zawng zawng mi hriat atan leh zir turin he lehkhabuah hian ka ziak a ni. 23 Heng zirtirna thu ngaihven aniangte chu an sing sawt aŋe 29 A zawmte phei chu l alpa ēnga kal an ni a, eng-pawh lo thleng sela, an nghing lo ang
- z 50 : 26** Grik lamah ‘Samari mi’ tih a ni.
50 : 20 Nam 6: 24-27

Lawmthu hrilhna hla

- 51** Lawmthu ka hrilh a che,
ka Lalpa leh Lalber,
Ka fak a che, Ka Pathian leh
min chhandamtu.
- 2 Min puitu leh humtu i ni.
Thihna ata min chhandam a,
Mi hektute thang atang leh
Bum hmangho lakah chuan.
- 3 Tuman min puih duh loh lai
khan
I ngilneih em vangin nangin
min tanpui a,
Mangan tinreng ka tawh laia
Ka hmelmatten min tichhiat
an tuma
Min thah tuma an chet lai
khan.
- 4 Min up hlum thei mei khu
lakah
Ka hal ni lo meipui lakah min
chhan.
- 5 Dawta min beitute.
Lal hnena min hektute lakah
Mitthi khaw chhung ata min
chhan chhuak a.
- 6 Thihna nen chuan kan inhma-
chhawn reng a.
- 7 Hmelmatten kil tinah min hual;
Min puitu tur ka han zawng a
Tumah ka hmu si lo.
- 8 I ngilneihzia, Lalpa, ka han
hre chhuak ta a,
Hmanlai tawha i thiltih thin-
te nen
Nangmah ngaichangtute i
chhan thin a.
An hmelmate lakah i hum
bawk thin.
- 9 Lei atang hian i lam hawiin
Thihna ata min chhan turin
ka ngen ta che.

- 10 "Lalpa, ka pa i ni;
Mangan niah min kalsan suh,
Chapo taka ka hmelmatten
min beih laiin
- 11 Lawm hla sain ka fak kum-
khua ang che,
Ka tawngtaina min chhang
ta a.
- 12 Chhiatna lakah min chhan-
chhuah hi,
Lawmthu ka hrilh a che, ka
fak a che,
"Lalpa ka fak a che"
Tün ka au ta a.
- 13 Ka zin vel hma, naupang ka
nih lai khan
Finna neih hi ka dil chiam a,
- 14 Tempul chhunga lutin ka
zawng ta a,
Ka dam chhung zawng ka
zawng zel ang.
- 15 Ka rawlthar tirh ata putar ka
nih tlengin
Ka lawmna ber a ni.
Naupan lai atangin a kawng
ka zaws bawk thin.
- 16 A thu ka ngaithla a, ka chhiar
ta a.
Hriatna tam tak ka nei ta a
ni.
- 17 Thil zir ka peih hle a,
Min zirtirtu chungah ka lawm
em em.
- 18 Fimkhur taka nun zel ka tum
ta a.
Thil tha tiin ka inhmang a,
Inchhirna tur ka nei hauh lo.
- 19 Finna tanin ka bei nasa.
Ka nun danah ka khirh em
em.
Finna ka neih tawk loh thuah
Ka tawngtaiin pawi ka ti thin.

- 20 Finna neih hi ka tum tlat a.
Invawn thianghlim ka zir ve-
leh ka chhar ta a,
Chumi hnu chuan ka neih
belh zel ta a,
A tel lo chuan ka awm thei
tawh lo ang.
- 21 Amah zawnga ka beih nasat
vangin
Ka ngah ta em em a.
- 22 Lalpan tawng hmang min
thiamtir a.
Amah fak nan chu chu ka
hmang ta a ni.
- 23 Zirtir ngai te, lo kal ula.
Ka hnenah hian han zir
rawh u.
- 24 "Engmah hre lo" in inti a.
Engtizia nge in awm mai mai
si le?
- 25 Ka sawi duh chu hei hi a ni,
- Tangka loin Finna hi lei rawh
u.
- 26 A nghawngkawl chu bat ngam
ula.
Zir huam rawh u, a hla lo e.
- 27 Ka zir nasat lem lohzia hi en
teh mah u,
Ka hahdam tak siziate hi.
- 28 Finna neih nan tha eng ang
pawh
Seng mah ula, a manhla in
ti ang.
- 29 Lalpan a khawngaih che vang-
in lawm la
Amah fak chu zak bawk hek
suh.
- 30 I tih tur chu a hun takah
ti la.
Hun a tihah Lalpan lawmman
a pe ang che.

BARUKA LEHKHABU

Thuhmanruai

'Baruka Lehkhabu' tih hi Zawinei Jeremia lekhha ziaksaktu Barukan thu tawi tə tə pali a sawi lak khawm a ni. (Jer 32 : 12 ; 36 : 4). Hebrai ɣawnga ziak a ni a, mahse Grik ɣawnga lehlin hnuah bu khata ziak khawm tək a ni.

A chhunga thu awm

A ziak hun thu 1 : 1—14

Thupha chawina leh chhanchhuah dilna 1 : 15—3 : 8

Finna fak hla 3 : 9—4 : 4

Jerusalem tan thlamuanna leh fuihna 4 . 5 . 5 : 9

Thuhmanruai

1 He lehkhabu hi Mahheia fa Neria fapa Baruka ziak a ni.

A thlahtute chu Zedckia te, Hasadia te, Hilkia te an ni. 2 Babulon miten Jerusalem an man a, an hal kum ngana chumi thla a ni sarih nia Baruka ziak a ni. 3 Je-konia fapa Jehoiakima leh Sud lui kama awmte hriat turin Baruka chuan he lehkhabu hi a ntar a. 4 Mi lian mi tē, lal chhung te, a fate leh mi tin mai a ngaithi turin an lo kal khawm a.

5 A chhiar zawk chuan an tap vek a, chaw ngheiin Lalpa hnенah an ɣawngtai a. 6 Mi tinin an neih ang ang tangka an pe khawm a. 7 An thawhlawm chu Shalluma fa Hilkia fapa Jehoiakima, Puithiam Lalber leh puithiam dang Jerusalema a awmpui te hnенah an thawn a.

8 Sivan thla, ni sawm niin Baruka chuan tempula bungbel thianghlim an lak bo kha Juhai rama thawn turin a la chhuak a.

a 1 : 2 Hebrai thla nga ni awm tak a ni (2 Lal 25 : 8; Jer 52: 12)

b 1 : 9 Grik lamah 'tāngle' tih a ni.

1 : 1 Jer 36 : 4 1 : 1—4 2 Lal 2 : 8—17

Chung chu Juda lal Josia fapa Zedekian tangkaruaa bungbel a siamtir, 9 Babulon lal Nebukad-nezzaran Jehoiakima leh roreltu te, mi themthiam b te, mi liante

Baruka chuan he lehkhabu hi a chhiar a (ch 3)

leh mipui, Jerusalem atanga Babulona a hruai ruala a lak kha a ni.

Jehusalem mite tan lehkha

10 Hetiang hian lehkha an ziak a : "Kan pawisa rawn thawn hi halral leh sual thawina ran leh rimtui hal tur leh buh hian tur lei nan lo hmang ang che u. 11 Kan Pathian, Lalpa maichamhian ula, Lal Nebukadnezzara leh a tapa Belshazzara chu van rat hma zawng an dam reng theih nan tawngtaisak ang chc u. 12 Lalpa chuan min tichak ang a, min hruai ang. Nebukadnezzara leh a fapa Belshazzara chuan min hum ang a, kan dam chhung zawng an thla hnuiah kan awm ang; ti-chuan kan chungah pawh an lawm ang. 13 Lalpa Pathian hnenah min tawngtaisak bawk rawh u, a lakah thil kan tisual a, kan chungah a thin a la rim reng a ni. 14 He lehkhabu kan rawn thawn hi Bawkte Küt ni hmasa berah leh punkhawm ni thianghlimah chhiar chhuak thin ula, tempulah sual thupha chawi thin ang che u.

Sual thupha chawi dan tur

15 Hetiang hian thupha in chawi tur a ni: Lalpa kan Pathian chu a dik a, vawiin thlengin mualpho takin kan la awm a nih hi. Judai leh Jerusalem mi, 16 kan lal te, kan roreltu te, kan puithiam te, kan zawlnei te, min thlahtute—kan vaiin tihmualphoin kan awm a. 17 Lalpa kan Pathian lakah thil kan tisual a, 18 a thu kan awih lo a, a thupek chu kan zawm hek lo. 19 Lalpan kan pute Ai-

gupta rama ata a hruai chhuah ni atanga tun thlengin Lalpa kan Pathian thu kan awih lo a, a awlah ngaihsak loin kan ngaihthah a.

20 Lalpan kan pi pute Aigupta ram ata khawizu leh hnute tura luang ram pe tura a hruai chhuah lai khan, a chhuahhlawh Mosia hmangin ânchhia a lawh a, chu ânchhia leh vanduaina chu tun thlengin kan chungah a la châm ta a nih hi. 21 Zawlnei hmanga Lalpa kan Pathian thusawi chu kan awih duh lo a, keimahni thu thuin kan awm ta zawk a, kawng tha loah kan kal ta a. Lalpa huat zawng tiin pathian dangte kan be ta a ni.

2 Israel zinga kan roreltu te, kan latte leh an chhungte leh Israel leh Judai ram mite—kan zaa min vau lawkna kha Lalpan kan chungah a rawn titlheng ta a ni. 2 Mosia Dan bua vau lawkna ziak Lalpan a han lek tak zat chuan Jerusalem thil thleng ang kha van hnuai khawiah mah a thleng ngai lo. 3 Täm lah chu a na khawp a, kan tanu fapate sa kan ci hial a. 4 Lalpa chuan kan mite chu a tidarh a, kan vela awm hnam dangte kutah min pe a, hmusit tak leh deulsawh takin min lo en a. 5 Lalpa kan Pathian lakah thil kan tisual a, a thu kan awih duh lo a, chuvangin kan hnam chu hnehtu ni loin hneh kan ni ta zawk a ni. 6 Lalpa kan Pathian chu englai pawhin a dik a ni; keini leh kan pute erawh chuan vawiin thlengin kan sual

mawh chu kan phur a ni. 7 Lalpan min vau lawk angin min hrem na a. 8 a lam kan hawi chuang lo a, ngaihtuahna sual kirsan tumin Lalpa hnena kan tawngtai hek lo. 9 Tichuan, ti tura min hrilh kan tih phu tawka min ryl thin angin Lalpa chuan heng vanduainate hi a hun takah a rawn thlen ta a nih hi 10 Lalpan kan tan thupek a ruat zawm tura min hrilh kha kan lo beng-khawn si lo.

Chhan chhuah ngenna

11 Tunah Lalpa Israelte Pathian, Aigupta ram ata i mite chu ropui takin i chhan chhuak a, chhin-chhiahna leh thil mak tiin i hruai chhuak a. 12 I thiltihtheizia i lantir a, tun thleng hian hming ro-pui tak i la neih reng hi. Aw Lalpa, kan Pathian, thil kan ti-sual a, i lakah kan rinawm lo a, i thupek kan zawm hek lo. 13 Kan chungah thinur tawh suh la, hnam dang zinga min tihdarhna ramah hian mi tlemte chauh kan la dam a nih hi. 14 Tawngtaia kan dil che hi, Lalpa, lo ngaithla la, i hming vangin min chhan chhuak ang che. Nangin min duhsakzia hi sala min mantute hian hmu teh se. 15 Tichuan, khawvel mi zawng zawng hian Lalpa kan Pathian i ni a, Israel hnam hi i mi bik atan i thlang a ni tih an hre thei ang. 16 Aw Lalpa, i chenna hmun thianghlim atangin rawn thlir chhuk la, Lalpa, min ngai-thla teh; 17 I mit meng la, min en ang che. Mithi khuaa awm, thaw ve tawh lote chuan an fak thei lo che a, Lalpa dikzia an puang thei bawk hek lo. 18 Chak

lo tak, riltam leh khaw hmu thei lo khawpa tuar nasa, an ritphurh kulhpui reng pawh ni se, mi nung la dam tek tekte chuan an fak thei che a, i dikzia puang thei an ni.

19 Kan pute leh kan lalte thiltih that avangin khawngaihna rawn dil che kan ni lo e. 20 Aw Lalpa, kan Pathian, zawlnei, i chhiah-hlawhte hmanga min hrilh angin kan chungah i thinurna leh thinrimna chu i rawn leih ta a nih hi. 21, 22 Heng hi Lalpa thu chu a ni: 'Inphah hniam ula, Babulon lal rawngbawr ula, in pute ka pek ramah hian in awm reng thei ang; mahse ka thu in ngaihthlak loh a, Babulon lal rawng in bawl duh loh chuan, 23 Jerusalem leh Juda khawpui atang tein lawmna leh hlimna thawm te, mo leh mo neutu hlim awte ka tireh ang a; ram pumpui chu a ram ang a, luah lohin a awm ang' a tih kha.

24 Mahse i thu awih loin Babulon lal rawngbawl kan duh lo a, tichuan, i chhiah-hlawh, zawlneite hmanga min vauna i rawn thlentir ta a. Kan lal te leh kan pute ruh chu an thlan hmun ata lak chhuah a ni a; 25 zan khawvawt leh chhun ni saa pho chhuah a ni ta. Tam leh khandaih leh hri veiin hrehawm takin kan thi ta a ni. 26 Israelte leh Jupdate sualna avangin nangma tempul ngei pawh tuna a awm ang hian a chhe zo ta a ni.

27 Chuti pawhin, Aw Lalpa, i dawhthei em em a, kan chungah zah i la ngai ta cheu a. 28 I chhiah-hlawh Mosia te, Israel mite hmaa i Dan ziak tura thu i

pek laia i thu tiām ang khan i ti a; 29 "Ka thu in awih loh chuan hnam dang zingah ka tidarh ang che u, tleme te chauh in dam ang. 30 Ka thu in awih dawn lo tih ka hria, mi luhlul tak in ni si a. Ram danga sala an hruai darh hnu cheuah in la thangharh chauh ang. 31 Tichuan, Lalpa, in Pathian ka nih in hria ang a, hriat chakna riliu leh hriatthiamna thinlung ka pe ang che u. 32 Sala in tanna ramah chuan min fak ang a, ka lam in lo hawi ang 33 In puten Lalpa laka thil an tih sual laia an chunga thil thlengte kha in hre chhuak ang a, in luhlul ve tawh lo ang. 34 In pu Abrahama te, Isaka te, Jakoba te hnena ram pek ka tiām tlat ramah khan ka hruai kir leh ang che u a. 35 In ta a ni leh ang a, ka tipung bawk ang che u, in kiam leh tawh ngai lo ang. 36 Chatuan atan thu ka thlunpui ang che u a, in Pathian ka ni ang a, ka mite in ni bawk ang. 37 Ram ka pek che u atang-in Israel mite chu ka sawn chhuak tawp lo ang' a ti a.

3 Aw Lalpa, Engkimtithei, Israelte Pathian, kan thinlung chhungri mangang leh chau tak atang hian kan au a che. 2 Lalpa, min lo ngaithla la, kan chungah zah ngai teh, i lakah thil kan tisual ta a ni e. 3 Nang chu chatuan lalah i thu a, keini chu kan thi a, kan ral mai thin a. 4 Israelte Pathian, Lalpa Engkimtithei kan tawngtai hi lo ngaithla la, mitthi tluk lek chauh kan nih hi An Pathian lakah kan pute chuan

thil an tisual a, i thu an awih duh lo a, an sual mawh chu keinin kan tuar ta a nih hu. Tun hmiaa kan pi pute thil sual tih kha theihngihlh la, tunah zawng i thiltih-theihzia leh i hming mawi tur chauh ngihtuah ang che; 6 Lalpa kan Pathian chu i ni si a, kan fak ang che. 7 I hnena kan tawngtai theih nan min tihtthaih a, kan sal tanna ramah hian kan fak ang che, kan pute thiltih sual ang chu kan hawisan ta a ni. 8 Hnam dang zingah min tidarh a, min lo hmu-sit in kan chungah ânchhia i lawh tir a. Kan pute i lakah an hel a, thil an tih sual vangin min hrem a nih hi. Lalpa kan Pathian

Finna fak hla

- 9 Israelte u, nunna thlen thei thupek hi ngaithla ru,
In fin phah sawt thei ang.
- 10 In hmelmate ramah engtizia nge in awm a,
Ram dang daihah tar kuna in awm tak?
- 11 In bawlhhlawh ta, mitthi ruang ang in ni,
- 12 Mitthi zinga chhiar tel in nih tak hi.
- 13 Finna hnar chu in hawisan vang a ni;
Pathian kawng zawh ula, thla-muangin in awm tur.
- 14 Finna te, chakna te, hriatna awmnate hria ula,
Dam reina leh nun nawmna Kaihhruaina ēng leh muanna in hre tur,
- 15 Finna chu khawia awm nge hria an awm lo,
A ro bawmah tumah an lut hek lo.

- 16 Hmu tumte chu an boral zo
tawh a,
Hnam tin chunga thuneitu te,
- 17 Ramsa kawl h an thuhnuiaia
dah a,
Chungleng sava khawi ngam-
tute,
Mi tin ngaihsan tangka leh
rangkachak
Tam lua sawi lēk loa khawl
khawmtute,
- 18 Hausak tuma bei chiamtute
Sulhnu hmuh tur a awm tawh
lo.
- 19 An ral ta a, thlanah an liam
zo ta.
An aiah mi dang an lo awm
ta.
- 20 Thangthar an lo chhuak a,
ram chu an rawn luah a,
Hriatna kawng chu an hmu
bik lo,
Finna kawng pawh an chhar
lo a,
Hmuu lah an hmu hek lo.
- 21 An fate chuan a kawng an
hmu chuang lo,
An pen bosan ta a.
- 22 Kanaan miten an zawng na a,
an hre chuang lo,
Edom miten an hmu hek lo.
- 23 Hagari fate chuan finna an
zawng na a,
Meran leh Teman sumdawng-
tute pawhin an hre pha lo,
Thawnthu phuah thiam leh
Hriatna zawnngu mi dang
tumah
A kawng hmu zo an awm
hauh lo.
- 24 Israelte u, Pathian chenna van
khi a va zau em!
Ram pawh a va nei zau kher
em!
- 25 Tawp chin reng a nei lo;
A zauzia leh sanzia teh rual
a ni hek lo.
- 26 Khawvelah hian mi lian an lo
piang a,
Indo huai tak tak an ni a.
- 27 A mi atan Pathianin a thlang
lo a,
Hriatna kawng lah a kawh-
hmuh bawk hek lo.
- 28 Hriatthiamna leh finna an nei
lo a,
An thi mang zo ta a.
- 29 Vana han lawnin finna chu
Chhum zing ata tuman an han
la lo.
- 30 Lawngin tumah tuifinriata fin-
na hawn tura kal an awm
hek lo,
Rangkachaka lei thei an awm
hek lo.
- 31 Amah panna kawng hria tu-
mah an awm lo a,
A awmna kawng hmu chhuak
an awm hek lo.
- 32 Engkirk hretun finna chu a
hria a,
A ngaihtuahna chuan a chhar
chhuak a,
Lei hi awm kumkhuah a
siam ta a.
Rannung tinreng a dah ta a ni.
- 33 A han ko a, hlaua khurin
ēng chuan a thu a awih,
A tirh angin a ēng chhuak ta
nghal a.
- 34 Arsite pawh a han ko a,
An lo lang a, an awmna hmun
turah
Siamtu lawm nan an awm
zel a.
- 35 Ani chu kan Pathian a ni,
Amah ang tumah an awm lo.

- 36 Hriatna kawng chu a zawng
chhuak fai vek a,
A chhiahhlawh Israelte hma-
ngaihin
An hnenah Finna chu a pe
ta a.
- 37 Chuta ṭang chuan Iciah hian
Finna chu
A lo lang a, kan zingah hian
a awm ta a.

4

- Pathian thupek bu hi Finna
chu a ni e,
Awm kumkhua tur a Dan pck
hi.
Zawnitute chu an nung ang a
Thlahthlamtute crawh an bo-
ral ang.
- 2 Israeltie u, Finna lam hawi ula,
Vuan tlat rawh u,
A ēng ropui tak chu panin ke
pen ula,
- 3 Ka rochan hlu tak hi
Mi dang min laksak phal suh
u.
- 4 Israel mite u, kan chan a va
tha em !
Pathian lawm zawng kan hiat
bik hi.

Jerusalem tan thlamuanna

- 5 Ka mite u, Pachan chhuah ru,
Israel hming vawng nungtute
in ni.
- 6 Jentail hnenah hrakh in ni a,
Boral tur zawng in ni lo e.
- 7 Pathian in tihsinur vangin
Hmelma kutah a pe che u a
ni.
Pathian ni lo ramhuai hnenah
in inthawi a,
A siamtu che u chu a thinur
ta a ni.

4: 1 Sir 24: 23

- 8 Chatuan Pathian, a chawm
liantu che u in theihngihil a,
A pawm liantu che u Jerusa-
lem in tihlungngaih tàk hi.
- 9 Thinurin Pathianin a hrem ·
che u a,
Jerusalem chuan a han hmuh-
in khaw thenawmte hnenah,
“Pathianin min rawn hremna
hi en ve teh u ;
- 10 Fanu fapa ka duh takte sala
an hruai ka hmuh tak hi.
Chatuan Pathian hremna an
tuar a ni.
- 11 Ka fate chu hlim tak maiin
ka pawm tlei a,
Min laksak ta, sünin ka ṭap
lo thei lo e.
- 12 Hmeithai ka nih tak hi, tumah
lawm teh suh u,
Heti zozai ka fa min laksak
tak mai hi.
Pathian Dan chu an thlah-
thlam a,
An sual vangin khaw ram ka
nih tak hi.
- 13 A thupekte an zah lo a,
An zawm duh bawk hek lo,
Felná kawnga hruai an duh
lo a ni.
- 14 Ka khaw thenawmte u, lo kal
ula,
Chung Pathianin ka fate sala
a tantir hi rawn en teh u.
- 15 Ram hla tak aṭangin hnam
rāwng tak chu,
Tawng danga ṭawng, upate
pawh naupangte pawh sawi
lo,
Ka mite bei turin a rawn tirh
hi.
- 16 Chung mite chuan ka fapa duh
takte an hruai ta a,
Ka fanute an man bawk a,

- Khawhar hmeithai ka nih tak hi.
- 17 Saltang ka fate tan eng nge ka tih theih awm?
- 18 Heng vanduaina rawn thlentir-tu chauh hi a ni,
In hmelman laka rawn chhan thei tur che u.
- 19 Ka fate u, kal ta ula, liam teh mai u,
Khawhar takin ka awm tak hi.
- 20 Ralmuan laia ka silhfen chu ka hlip ta a,
Lusun angin ka inthuam a,
Chatuan Pathian, ka dam chhung zawng ka au dawn e.
- 21 Ka fate u, intipachang ula,
Pathian hnenah tanpui dil ru,
In hmelmane kut ata chu a chhan ngei ang che u.
- 22 Chatuan Pathian a lo chet thuai ka ring tlat a,
Chhan thin che u mi thiango-hlim chuan
A khawngaih ang che u, min tihlim tel bawk ang.
- 23 In kal lai khan lungchhe tak-in ka en liam che u a,
Pathian ngei chuan a rawn hruai kir leh ang che u,
Min tilawm kumkhua ang.
- 24 Khaw thenawmten in liam lai an en a,
Mi thiango-hlima, nangmahni chhantu tur chu
Ropui taka a lo kal chu an thlir bawk ang.
- 25 Ka fate u, Pathian hrem in ni e, tuar fan fan ru,
In hmelmanen an hnuachhiah che u a,
An chhia ang a, in hnuai-chhiah ve thung ang.
- 26 Ka fate chu ka duat vei nen Kawng bumbohah an kal ta si Beram rual rawk ang maiin an kawi ta a.
- 27 Intipachang rawh u, ka fate u.
Pathian hnenah tanpui dil ru,
A hrem na a, a theihngihilh lawng che u.
- 28 A lam hawi leh in tum tlat thin ang khan,
Hawi kir ula, a let sawma Thahnemngaiin a thu awih tum rawh u.
- 29 Heng vanduaina rawn thlentu hiap,
Chhanchhuakin kumkhaw lawmna a pe dawn a che u.
- Jerusalem tanpuina tur lo lang**
- 30 Aw Jerusalem, intipachang rawh le,
I hming satu Pathian ngei chuan
Thlamuanna chu a rawn thlen dawn a che.
- 31 Tinawmnaha i chhiat lawmtute chuan
Hrehawm nasa an tuar dawn e.
- 32 I fate bawilha siamtu chan a chau ang a,
I fate lemtu Babulon chuan a tuar dawn e.
- 33 I tlukin a lawm a, i chhiat a hlimpui ang ngei khan
Khaw ram a ni ang a, a lung-ngai ang.
- 34 A uanpui chu nguinaah ka siamsak ang a,
A chhuan mi tam tak chu ka la bo ang.
- 35 Kei, Chatuan Pathian hian, mei ka thlak ang a,

- Ni tam tak chhung a kang
ang a,
Phûngrual an lut ang a, an
luah reng ang.
- 36 Aw Jerusalem, khawchhak l m
khi en la,
Pathian rawn thlen lawmna lo
thleng ta hi thlir teh.
- 37 Sala an hruai i fate kha an
lo haw e,
Mi thianghlima, Pathian ngei
chuan thu a pe a,
Khawchhak khawthlang ata
hruai khawmte chu
Pathian ropui fakin a lo !
e.
- 5** Jerusalem, i tuar mangan lai
sillifen hlip thla la,
Pathian ropuina mawi tak el
inbel reng tawh ang che.
- 2 Pathian felna puan cha sin la,
Chauan Pathian lallukhum
chu khum rawh.
- 3 A ropuizia hnam tin a hmuh-
tir dawn.
- 4 "I dik avangin i himi dawn a.
Ka hmaa i inphah hniam ta
hi i ropuina a ni"
- A ti ang che.
5 Tho teh, Jerusalem, tlang
sang chuan la,
Tlang chhipah lawn chho teh
Khawchhak leh thlang ata i
fate chu
Pathian, Thianghlima chuan a
rawn hruai hi en teh,
An Pathanin a hriat reng
avangin an lawm a ni.
- 6 Jerusalem, i fate chu hmelman-
ten an kawi a,
Kea kalin an chhuahsan che.
Lal anga ropuuin Pathanin a
rawn hruai kir leh tak hi.
- 7 Tlang leh mual hlunte rawt
tur thu a pe,
Israelte him taka an kal nam
Ruangte a chhyn zawlir.
- 8 Pathian thupek awihin thing
rimtui te,
Israelte kal kawng hliap tur a
lo awm ang.
- 9 An Pathian chuan Israelte chu
a hruai haw ang a,
Hlim takin an lo kir leh ang.
A khawngaihna leh felna
chuan a hruai ang a,
Ama ropuina chuan a hua-
vel ang.

5 : 1, 2 Is 52 : 1, 61 : 3, 10 ;

Thup 21 : 2

JEREMIA LEHKHA

Thuhmahuai

'Jeremia lehkha' tih hi Babulona hruai tur Judate huenah Zawlnei Jeremiah lehkha ni qwm taka ziak a ni. Milem biak a sawt nasa hle.

A chhunga thu awm

Milem eng an nih lohzia 1—40
Milem biak atthlakzia 41—73

1 Babulon latin Jerusalem mite a man a, Babulon sala a hruai hma lawk khan Zawlnei Jeremian lehkha a thawn a, hei hi a lehkha thu ziak chhawn a ni. An hnena puan turin Pathianin Jeremiah hnena thu a pek chu hetah hian a chuang.

Judate man an ni ang

2 Pathian chungah thil in tisual a, chuvangin Lal Nebukadnezzara chuan Babulon-ah salah a hruai dawn che u. 3 Kum tam tak salah in tang ang a, chhuan sarih tlengin, chutah Babulon atangin a tiam ang takin Pathian chuan a hruai kir leh diah diah ang che u.

4 Babulon-ah chuan thing te, tangkarua te leh rangkachak tea siam milem Pathian in hmu ang; chung pathiante chu min an koki-ahte an chhuang a, hnam dangho chuan an hlau em em a ni 5 Chung Jentail mite tih dan chu in ching ve tur a ni lo; an pathiante chu kawng zawhin an zawn ang a, an bia ang a, engah mah hlau ve reng reng suh u. 6 "Nang chauh hi a ni kan biak dawn che, Lalpa" in ti zawk tur a ni. 7 Pathian turh angel a lo kal ang a, a veng ang che u.

Milem engmah a nih lohzia

8 Chung milemte chu tangkarua leh rangkachakin an tuam a, an leite chu thingbuk a ni. Pathian tak an ni lo a, an tawng thei hek lo. 9 Rangkachak lallukbum an siam a, an pathiante chu an khumtir a, nula inchei lawm tak angin an ngai a ni awni e. 10 A-changin puithiamte chuan tangkarua leh rangkachak chu an ru a, an duh duhin an hmang a; 11 tempula nawhchizuarde pawh an pe bawk thin. Heng thing te, tangkarua te leh rangkachak pathiante hi an chei a, mihring ang ziazangin puante an sintir a. 12 Chung pathiante chuan lal ang main puau sendukte an sin a, mahse an thim tlul a, tlumpiin a ei a. 13 Tempul chhunga vaivut khu chuan an hmai a han bawh a, hruksak a tul a. 14 Roreltuten lal tiang an ken ang hi an keng ve a, thil tisual tumah an hrem thei si lo. 15 Hrei-pui te, chem zumte an keng ve a, ral lakah mahni pawh an inhum thei lo, rukru lakah pawh an inventing thei lo. 16 Hengah hian pathian an nih lohzia chu a chiang hle a ni, be ve hauh suh ang che u.

17 Bel pawp tangkai tawh lo lum mai mai ang hian tempul

chhungah an thu ve lurh lurh a. In chhunga lo lutte pal khuk vai-vutin an mitte chu a bawh a. 18 Rûkruin an rûk loh nan puithiamten tempul kawngkhar an tichhah a, a kalkna tur thir an chher a, kal thah tum tihhlum tur ngun taka an kalkhung ang hian an kalkhung a. 19, 20 Puithiamte chuan an pathian tan a tul bak bak khawnvar an rawn chhi hluah bluah a, pakhat pawh an lo hmu thei si lo. 21 Tempul liang tlumpiin a ei chhia ang mai-in an chhungril chu tlumpiin a ei a, an puante chu a mawih a, an hre si lo. 22 Tempul chhunga mei khu chuan an hmelté chu a ur ung zo a. Bâk te, chawng-zawng te leh sava dangten fuk nan an hmang a, zawhté lam pawhin that nan a hmang a. 23 Hengah hian Pathian an nih lohzia a lang chiang hle, be ve hauh suh ang che u.

24 Heng milemte hi a mawi theih nan rangkachak an luan a, tuin emaw a hrûk tlêt loh chuan a tle thei si lo; an chhun lai khan engmah an hre thei lo. 25 An man a tam leh tam loh an tan pawina a awm lo, thâwk pawh an thaw thei si lo. 26 Tangkaina rëng an nei lo, kein an kal thei si lo a, put kual a tul thin. 27 Thlauh valh chuan a putu tan a mualphothlak hle a, han chhar ila, anmahnijin an che sawn thei lo a, ãwn deuha dâh pawhin an ding ngil thei hek lo. An hnena thil hlan lah mitthi riang hmaa ei tur hlui ang mai a ni. 28 An pathian hnena an thil hlan chu puithiamten an hrâlh a, an duh an mâkin an hmang a.

Kein an kal thei lo a, put kual a tul thin (ch. 26)

Mi rethei riltamte pe loin an nupuiten nakina ei atan tiin an dah tha a. 29 Thi nei lai leh nau hrîng hlînten an hnena thil hlan chu an khawih an phal a. Hengah hian Pathian an nih lohzia a lang chiang hle, be ve hauh suh ang che u.

30 Thing leh tangkarua leh rangkachaka siam, an hnena hmeichhia pawhin thil an hlan thinte chu engtin nge pathiana ngaih a nih theih ang? 31 An puithiamte chu an tempulah kawr thler an ha a, an hmu ihmul an met a, lukhum pawh khum loin an thu a, 32 mitthi ina mi an aua an tap te tuar tuar ang Lian an pathian hmaah an au tuar tuar a. 33 An pathian silhfente chu an hlip a, an nupuite leh an fate an pe a. 34 Heng pathiante hi an chawimawi emaw an tiduhdah emaw a dang'am chuang lo, phuba an la thei si lo. Tumah lalah an siam thei lo a, an bæn thei hek lo. 35 Tumah

an tihausa thei lo a, sum engmah an pe thei hek lo. An hmaah miin thu tiamin hlen leh si lo sela, an hlentir thei bawk hek lo. 36 Thihna ata tumah an chhan thei lo a, mi chak lo lah chak zawk lakah an hum thei hek lo. 37 Mit-del an tidam thei lo a, mi mangang an tanpui thei bawk lo. 38 Tumah an khawngaih thei lo a, hmeithai emaw fahrah emaw an tanpui thei hek lo. 39 Heng thil, thinga siam tangkarua leh rangkachaka luante hian, tlang atanga lak lungtum ang maiin engmah tih theih an nei lo; chung betute chu an mual-pho ang. 40 Engtizia nge heng hi Pathian anga an pawm theiha, pathianah an vuah theih?

Milem biak àtthlakkzia

Babulon mite ngei pawh hian pathiante chu an zah hlei nem. 41 Tawng thei lo chu tempulah an hruai a, thil hre thei ang ziazang-in Bela chu tawng theihna pe turin an dilsak a. 42 An pathian chuan engtin mah a rawn pui thei lo tih hre mah se a takin an la be ta zel a. 43 Chu chang chu a ni nem, hmeichhiae chuan hrui kawnga hrengin kawthlerah an thu a, rintui an hal a, nawhchi an zuar a. A leitu an awm chuan hmelchhiat vanga leitu nei ve lote chu an nuih zat a. 44 Heng milem tana an thiltih hi a lem vek a ni. Engtizia nge pathian anga an pawm theiha. pathian an vuah theih?

45 Thing tuk thiamten an tuk a, rangkachak chher thiamten an chher a, an duh ang angah an

chhuah a. 46 A siamtute lah an dam rei lo hle si a, pathian engtin nge an siam theih ang? 47 Mi dang tan dawt leh mualphona tur mai an siam a ni. 48 Indo emaw buaina emaw a lo chhuahin puithiamte chuan khawiah nge an bihruk ang a, milemte chu khawiah nge an thuhruk ang tih an melh ru reng a. 49 Heng milemte hian indo leh buai nikhuaah engmah an ti thei lo. Engtizia nge miten heng milemte hi pathian an nih lohzia an hriat theih loh? 50 Heng milem, tangkarua leh rangkachaka tuam hi thing tum mai a ni a, eng tikah emaw zawng pathian an nih lohzia a la lang chiang ang. 51 Hnam tin leh lal zawng zawng-in heng milemte hi mihring kut chhuak mai a ni tih an la hria ang. Pathian thiltihtheihna an neive lo a, 52 Pathian an ni tak tak lo tih tu nge hai thei ang?

53 Heng pathiante hian tumah lalah an siam thei lo a, ruah an surtir thei hek lo. 54 Anmahni chungchang an rel thei lo a, kut tuar phuba an laksak thei hek lo, engmah tihtheih an nei lo. Boruaka choak thlawk kual ang mai hi an ni. 55 Tempul a kan palh chuan, inhum tumin puithiamte chu an tlanchhia a, tangkarua leh rangkachaka tuam thing pathian lim chu an tlansan a, khanchhuk kâng ang maiin a kâng a. 56 Lal dang an do thei lo a, hmelman bei thei hek lo. Engtin nge heng hi pathian nia an rin theih?

57 Heng thing tum pathian, tangkarua leh rangkachaka tuam mawi te hi rukru leh suamhmang lakah

an inveng thei lo. 58 A tuamna tangkarua leh rangkachak chu an khawk a, an kal bopui a, chung pa.hiante chuan engmah an tih thei lo. 59 Heng pathian milem ai hi chuan lal huaisen tak emaw hlum bel tangkai tak emaw a duhawm zawk; kawngkhar takngial pawh hi a tha zawk—kawngkhar chuan in chhunga thil awm a veng thei asin. Lal ina thing ban mai pawh hi heng pathian lemte ai hi chuan a tha zawk.

60 Pathian chuan ni te, thla te, arsite éng turin a siam a, a thu an awih thin. 61 Kawlphe te leh thlipuite pawh a siam a, kawlphe chu hla tak atang pawhin a hmuh theih a, thli lah hmun tinah a tleh a. 62 Pathianin thu a han pek chuan chhumte chu khaawvel chungah a dur a, a thu an awih a. 63 Tlang te leh ngaw te kang tura Pathianin mei van ata a tlaktir chuan a thu an awih a, a thu ang chuan an ti a. 64 Milemte chuan heng hi an ti ve thei lo a, a lem pawh an ti thei lo. 65 Engti kawng mahin min pui thei lo a, min tina thei bawk hek lote chu engah nge pathian vuah an nih tchlul ang? Pathian an nih lohzia in hria a, be duh suh u.

66 Heng pathiante hian lalho chungah thu an nei thei lo, ánchhia an lawh thei lo a, mal an sawm thei hek lo. 67 Vanah chhinchhiahna thil mak engmah tiblan theih an nei lo a, ni leh thla angin an éng thei bawk hek lo. 68 Heng milemte ai hi chuan ramsa te pawh an chungnung zawk, mahni inhum turin hlauhawm lakah tal an tlanchhe thei. 69 Pathian an nih lohzia chu a chiang em em a ni, pe ve hauh suh u.

70 An pathian, thingtuma siam, tangkarua leh rangkachaka tuamte hi sava hlauh, vaimim hmuna tár ang lek hi an ni, ven him theih réng an nei lo. 71 Huana hling buk ang lek an ni, sava hnawhbo ahnekin fuk nan an hmang a. Mitthi ruang þawna pah ang lek hi an ni. 72 Puan senduk an sinte chu a lo mawih a, pathian an nih lohzia kan hre chiang thin. Thímin a la ei zo ang a, tuman engah mah an ngai lo ang. 73 Pathian tih mi zawng mi dang aiin a chan a tha e, milem a kawl lo a, chung chuan a pual á thei hek lo.

**AZARIA TAWNGTAINA
LEH
TLANGVAL PATHUM FAK HLA**

Thuhmahruai

He lehkhabu "Azaria tawngtaina leh Tlangval pathum fak hla" tih hi Daniela lehkhabu Grik tawnga an lehlin pahin Bung 3 chang 23 leh 24 inkar ah an zeh belh a ni. Lal Nebukadnczaran Daniela thiian pathumte meipuiah a pah lut a. Chutih laia Azaria tawngtaina leh a thiante nen an pathuma Pathian an fak hla a ni.

A chhunga thu awm

Azaria tawngtaina	1—22
Meipui chungchang	23—27
Tlangval pathum fak hla	28—64

1 Tlangval pathum Hanania te,
Misaela te leh Azaria te a chu mei
zingah chuan an vei an vei a, Pa-
thian fak hla an sa a, Lalpa chu
an fak ta a. 2 Azaria chu mei
zingah chuan a ding a, hetiang
hian a tawngtai ta a.

- 3 Aw Lalpa, min thlahtute
Pathian,
Kan fakin kan chawimawi a
che;
Kumkhuain i hming zahin awm
rawh se.
4 Kan phu tawkin kan thu i
ngaihtuah thin.
Rinawm takin engkim min
tih sak a,
Kan chung thu pawh dik tawk
takin i rel bawk thin.
5 Kan pi pute khaw thianghlum
Jerusalem chu
I tichhia pawh i tidik e.
Kan sual vanga hrem awm
kan ni reng e.
6 I thu kan awih lo a, kan
hawisan che,

a 1 Heng hi Sadraka te Mesaka te, Abednego te hming tak a ni.
1 Dan 3: 23

- Kan thiam loin kan sual
a lo ni e.
7 Tih tur min tuk kan ti lo a.
I Dan chu zawm ila kan
hamtha tur.
8 Kan thu rel a, min hrem ta hi
Kan phu reng a.
9 Pawisak nei lo, hmelma chim-
awm leh kawlh
Lal sual tawpkhawk kutah
min hlan tak hi.
10 Nangmah betute chu kan
mualpho zo ta a;
Zakin kâ pawh kan āng
ngam lo.
11 I hming vangin i thuthlung
sût suh la,
Min thlahthlam hlen lul suh.
12 I khawngaihna kün hnenc ata
la bo lo la.
I hmangaih tak Abraham.
I chhiahhlawh Isaka,
I mi Israelte pa Jakoba te
hnena
I thu tiam kha hre reng ang
che.
13 Van chung sanga arsi zat leh

- Tuipui, kama tiau vaivut zata tam
Tuchhuan an hnena pek i tiam si a.
- 14 Mahse, Lalpa, hnam dang aiin kan tlem ta a,
Kan sual vanga darhin kan mualpho zawh tak hi.
- 15 Lal pawh kan nei ta lo,
Zawlnci an awm lo a, hruiatu kan nei hek lo,
Rimtui halna, thilpek, halral inthawina hmun
Tempul kan nei ta lo, khawngaih kan dawn ibinna hmun chu.
- 16 Sim thinlung leh rilru inngatlawmin
Beram pa leh bawng chal halral
Beram no chawm thaw sang hlan ang maia kan lo kal hi.
- 17 Kan simua hi thilhlan tlukih pawm la,
Tichuan i thu kan zawiin dawnia
Nangmah ringtute chu an mualpho dawn si lo.
- 18 I thu zawm zel kan tum tlat e.
I hnung kan zui ang a, i lam kan lo hawi ang.
- 19 Zah ngai tawh la, min khawngaih zawk ang che,
Kan mualpho pawh phal tawh hek suh.
- 20 I thiltihtheihna mak tak chuan min chbandam la.
I hming tiropui rawh.
- 21 Mi sawisatute hi timualphoin tizak ang che,
An chakna leh theihna hlihsak vek la,
An tha chhuhsak aye che.
- 22 Lalpa, nangmah chauh hi

Pathian awm chhun i ni,
Khawvel pumpui roreltu ropui chu i nih hriattir ang che.

23 Meipuia anni pathum pah luttu lal chhiahhlawhte chuan a alh nasat theih nan hriak te, far sim te, buhpawl te leh thingnawite an vur reng a. 24 Mei chu a alh hluah hluah a, tawng sawmli leh pakua sang hialin a alh a.
25 Meialah chu a inhlap chiam a, a vela ding Kaldai mite chu a kang hlum ta a. 26 Chung mi pathum awinna meipui laiah chuan Lalpa angel a lo chhuk a, mei alh chu a vai kiang a, 27 thlisim chhem dajh ang mai hian a tidai ta a, mei chuan a khawih lo a, a kang hek lo.

Tlangval pathum fak bla

- 28 Meipuia tlangval pathum awmte chuan Pathian fak hla an sa a :
- 29 Lalpa, min thlahtute Pathian, kan fak a che.
- 30 I hming ropui tak leh thianghlim tak chu Chawimawi ni se, kumkhuaa fak ni fo rawh e.
- 31 I ropuina thianghlim tak chu tempula fak ni se,
I ropuina fak hlaa sak ni fo rawh se.
- 32 Cherb chunga thua tui thuk pui bmu tlangtu,
Fakin awm la, chawimawi ni kumkhua bawk ang che.
- 33 I ram lalthutthlenga i chu fak che sela,
I ropuina fak hlaa sak ni fo rawh se.

- 34 Van dum chungah pawh khian
fak che sela,
I ropuina fak hlaa sak ni fo
rawh se.
- 35 Thil siam zawng zawngte u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 36 Kan chung van sang te u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 37 Angel zawng zawngte u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 38 Van dum chunga tui awmte u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 39 Van sanga cheng thiltihtheih-
nate u, Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 40 Tûr ni leh chhawrthlapuite u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 41 Arsite u, Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 42 Ruah leh daifimte u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 43 Thlifim zawng zawngte u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 44 Mei leh thil sa te u, Lalpa
chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 45 Khaw vawt, khaw lum te u,
Lalpa chu fak ula,
- Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 46 Dai leh vur var te u, Lalpa
chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 47 Chhun leh zan thim te u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 48 Thim leh ni ēngte u
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 49 Vur leh khaw vawtte u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 50 Vur tla te leh vur khal te u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 51 Têk leh thlipui te u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 52 Lei hian Lalpa chu fak sela,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh se.
- 53 Mual leh tlang sangte hian
Lalpa chu fak sela,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh se.
- 54 Thil to tinrengte hian
Lalpa chu fak sela,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh se.
- 55 Tuikhua leh dilte hian
Lalpa chu fak sela,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh se.
- 56 Tui hna zawng zawngte hian
Lalpa chu fak sela,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh se.

- 57 Nghapui leh tuisinriata lengte
hian Lalpa chu fak sela,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh se.
- 58 Chung leng sava te hian
Lalpa chu fak sela,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh se.
- 59 Ran leh ramsate hian
Lalpa chu fak sela,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh se.
- 60 Lei chunga cheng mihrungte u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u
- 61 Israelte u, Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u
- 62 Lalpa paithiam te u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u
- 63 Lalpa chhiahhlahte u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u
- 64 Mi dik mi felte u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u.
- 65 Inngaitlawma thianghlimte u,
Lalpa chu fak ula,
Fak hla sain chawimawi
kumkhua rawh u
- 66 Hanania, Azaria, Musael,
Lalpa chu fak ula,
Mitthi khua ata chu min
chhanchhuak a,
Meipui aia min la chhuak a,
Mei lakah pawh min
chhandam hi.
- 67 A that vang hian Lalpa chu
fak ula,
A ngilneihna a awm kumkhua
dawn si
- 68 Amah betute u,
Lalpa chu fak ula,
Pathiante Pathian chu fakin
lawmthu hrilh ru,
A ngilneihna a awm kumkhua
dawn si

SUSANI

Thuhmlsruai

Daniela lekhka Hebrai ɣawnga ziak chu Grık ɣawnga an lehlin zawah Da-niela chanchin dang an ziak belh a, chu chu Daniela buah telh nghal a ni. Susani, nu hmel̄ha tak leh fel tak chu uireah Juda Upa pahnihin an puh a, Daniela fin leh huai vangin dik lo taka puhtute chu hrem an ni ta.

A chhunga thu awm

Upa pahnihin Susani ngaih an tum 1—27

Susani thi tura tih a ni 28—41

Danielan a rawn chhan, Upate chu tihhluum an ni ta 42—64

Upa pahnihin Susani an ngaizawng

1 Babulon khuaa mi pakhat Joakima a awm a. 2 A nupui chu Hilkia fanu Susani a ni. Mi hmel̄ha tak, Pathian ngaihsak mi tak a ni. 3 A nu leh pate chu saklaw ngaihsak mi tak an ni a, an fanu chu a puitlin thlengin Mosia Dan zawm turin an zirtir thin. 4 A pasal Joakima chu mi hausia tak a ni a, a in bulah huan mawi tak a nei duai a, chutah chuan Judeate an kal khawm thin, an zinga challang tak a nih bawk avangin. 5 Chumi kum chuan an zinga upa pahnih chu roreltu atan an ruat a. Chu mite chu a ni Lalpan, "Babulonah upa leh roreltu, ka mite kaihruaitu turte aṭangin suahsualna a lo chhuak" a tihte chu. 6 He mite hi Joakima inah an awm a, thubuai nei apiangin an rawn pan thin.

7 Chaw chhùn eia mi an kal bo hlanin Susani chu in ata a chhuak a, a pasal huanah chuan a leng thin a. 8 Chung upa pahnihite chuan an ngaizawng ta em

cm a, a lo chhuaka huana a leng vel chu ni tin an thlir thin a. 9 An it em avangin Pathian hnena ɣawngtai zai pawh an rel thei lo a, an hna lah an ngaihsak tha thei hek lo. 10 Susani hmel chuan a zial ä ve ve a, mahse an inhrilh ngam lo. 11 Mutpui an chakzia chu an sawi zak a ni. 12 Tichuan ni tin an en ngawih ngawih thin a.

13 Ni khat chu, "I haw ang hmiang, chaw fak a hun ta e" an ti a, an inthen a, an haw ta a; 14 mahse arukin an kir leh a, an inhmu leh ta mai a. Chhuanlam an siam ve ve a, mahse a tawpah chuan Susani an ngaihzawnzia an inhrilh ta a. A fala a awm lai an hmuh theih dan tur an ngaih-tuah ta a.

Upaten Susani sual an tum

15 Ni remchang an melh ru reng a. Ni khat chu a tih dan pangngaiin Susani chu chhiah-hlawh nula pahnih hruaiin huanah chuan a kal a, khua a lum hle a, inbuai a duh a. 16 Huan-

Susani hmu tur chuan an kir dun leh a (ch 14)

ah chuan Upa pahnih kha an bire a. anni lo chu tumah an awm lo. 17 A chhiahhlawh nulate hnenah chuan "Sahbawn leh Olive hriak mi han lak ula, ka inbual teh ang; tuman min rawn phawk loh nan kawngkapui kha khai bawk rawh u" a ti a. 18 A hrilh ang chuan an ti a; huan ka wngkapui chu an khar a, a thil duh chu la turin a sir kawngkharah chuan an chhuak a. Upa birute kha an hmu lo.

19 Chhiahhlawh nulate chu an kal veleh upa pahnih chu an lo chhuak a, Susani hnenah an tlan a. 20 "En teh, huan kawngka chu khar a ni a, tumahin min hmu lo ang. Nangmah itin kan á a ni ngawt ta a, inphal mai rawh. 21 I inphal loh chuan kan hek ang che, tlangval awmpui a duh a, a chhiahhlawhte a tirbo a ni kan ti ang" an ti a.

22 Susani chu mangangin a rum a, "Tih ngaihna a va awm lo em,

22 Lev 20. 10; Deut 22: 22

ka inphal chuan ure vanga thah tur ka ni ang a, ka inphal loh lah in nangnín min sawisa dawn si. 23 Lalpa laka thil sual tih ai chuan in tih tibin ti rawh u" a ti a 24 A theih tawpin a au ta chiam a. 25 Anni pahnih pawh chu Susani demin an au ve ta a, pakhat chu a tlan a, kawngka chu a hawng bawk a. 26 In chhunga mite chuan huana au ta htut chu an hriat chuan Susani chu engati ta nge tih hriat tumin sir lam kawngkaah chuan huan lam pan in an lo tlan chhuak a. 27 Chhiahhlawhte chuan upate thusawi chu mak an ti em em a, an zak hle bawk, Susani chutianga puh chu an la hre ngai si lo a. ,

Upaten Susani an hek.

28 A tukah chuan a pasal Jo akima inah mi an lo kal khawm a, upate pawh chu Susani tihhlum tum tlatin an lo kal bawk a. 29 Mipui hmaah chuan, "Susani,

Hilkia fanu, Joakima nupui ko rawh u" an ti a. 30 Tichuan an ko a, a nu leh pa nen, a fate nen, a laichinte nen an lo kal a. 31 Susani chu a mawin a hmel a tha hle a. 32 A inkhuu tlat a, mahse chung mi sualte chuan a hmel hmuh chu an la kham lo a, in-hawng turin thu an pe a. 33 A chhungte leh mi dang pawh chu pawi tiin an tap a.

34 Upate pahnih chu mipui hmaah chuan an ding a, Susani chungah kut an nghat a, an hek ta a. 35 Susani mittui chu a tla zawihi zawihi a, van lam enin a ding a, Lalpaah a inngihat ta a. 36 Upate chuan, "Huana keimahni chauh kan len laiin, he hmeichhia hi a chhiahhlawh nula pahnih nen an lo kal a. 37 Huan kawngka a khar a, a chhiahhlawhte chu a tir bo a. Tlangval pakhat lo biru chu a lo kal a, an mu dun ta a. 38 Huan kila awm kan ni a, he thil sual hi kan hmuh veleh an lamah kan tlan a. 39 An mu dun lai man mah ila, tlangval chu a chak em a, kan man bet thei ta lo a; kawngkhar chu a hawng a, a tlan chhuak ta a ni. 40 Hmeichhia hi kan man a, tlangval chu tu nge a nih kan zawt a, a sawi duh si lo. Hei hi kan thil hriat chu a ni" tiin chhia an chham a.

41 An zinga hruaitu leh an chunga rorelta ruat hial an nih avangin pungkhawmho chuan an thu chu an ring a. Susani chu thi turin thiam loh an chantir ta a. 42 Susani chu ring takin a au a, "Chatuan Pathian, thuruk zawng

zawng i hre vek a, engkim i hre lawk vek bawk a; dawtin min hek a ni tih i hria a. 43 Min hektute hian dawt an sawi a, engmah tisual si lo, mi sual angin ka thih dawn tak hi" a ti a.

44 Lalpa chuan a au thawm chu a lo hria a, 45 tihlum tura an hruai dawn lai chuan 46 Pathianin tlangval pakhat, Daniela chu, thu sawi ve turin a tir a; "He hmeichhe thisen mawh hi kei chuan ka phur ve lo ang" a ti a. 47 Mi zawng zawng chu an hawi a, Daniela chu an en a, "Eng nge i sawi?" an ti a. 48 A ding chhuak a, "Israel te u, simkhur taka zawt chhuak leh thu dik chhui ngun loin Israel hmeichhia thiam loh chantir khawpin in a ni maw? 49 Rel tha leh rawh u, he hmeichhia an hekna hi dawt a ni" a ti a.

50 Tichuan pungkhawmho chuo reolna hmunah chuan an kir leh ta zung zung a, hotute chuan Daniela hnena, "Pathianin i kum phu lohin finna a pe che a nih hi; lo kal la, kan zingah lo thu ve la, i thu chu han sawi fiah teh" an ti a. 51 Daniela chuan an hnena, "He mite hi hmun hrang daiyah kal hrantir ula, a malin ka han fiah teh ang" a ti a.

52 An kal hran hnu chuan Danielan pakhat chu a ko a, "Nang mi sual buru pa, i thil tih sual mawh i chungah a tla dawn a ni. 53 Dik lo takin ro i rel thin a, mi sual i chhuah a, 'mi sual lo chu tihlum suh' Lalpan a ti chungin nangin mi sual lo chu thiam

loh i chantir a. 54 An mut dun
lai ngei i hmu si chuan eng
thing hnuiah nge an mut ?” a
ti a.

55 “Beraw buk hnuiah” a ti a.
Danielan, “A nih tak chu, i dawt
hi i thih phah ngei dawn. Bung
hniha sât chhum tur chein Pa-
thianin Angel thu a pe tawh a
ni” a ti a.

56 Upa an koh hmasak chu
an kaltir a, a pakhat kha Daniela
hmaah an rawn hruai leh a. Da-
niela chuan, “Juda ni loin Ka-
naan mi ni lek awm i nih hi.
He nu hmel hian a ti a che a, a
dik leh dik lo thlei lo khawpin i
it a nih hi. 57 Nangmah an hlauh
che avangin Israel nuho i vau dai
thin a, mahse he Juda nu hi
zawng a tang ngam a nih hi
58 Eng thing hnuiah nge an mut
dun sawi teh ?” a ti a.

“Sasaw lian tak buk hnuiah”
a ti a.

62 Deut 19: 16—21

59 “A nih tak chu, i dawt hi i
thih phah ngei dawn. Pathian
angel chuan bung hniha sat chhum
tur chein khandaiah a keng reng
tawh a ni. In pahnihin in boral
dawn” Daniela chuan a ti a.

60 Tin, pungkhawmho chu an
au chiam a, amah ringtute chhan-
damtu Pathian chu an fak a.
61 Chhechham siin dawt an sawi
tih Danielan a tihsan avangin
upate pahnih chungah chuan an
thinur ta a 62 Mosia Danah
chuan, dawta mi hekte chu an
hekte hremna tur anga hrem ngei
tur tih a ni a. Chung upa pa-
hnih chu tih hlum an ni ta a, tih
sual nei lo hmeichhe nunna chu
chhandam a ni ta a. 63 Susani
nu leh pa te, a pasal leh a lai-
chinte chuan dawtin an hek a ni
tihsan a lan tak avangin Pathian an
fak a 64 Chumi ni atang chuan
Daniela chu miten an ngaisang ta
em em a

BELA LEH DRAGON

Thuhmahruai

"Bela leh Dragon" tih bu hi thawnthu pahnih, Daniela lekhhabu Grik tawnga an lehlin laia an bclh a ni. Babulon pathian milcm Bela chu Pathian a nih lohzia Daniela hian huai takin a tilang a. Tin, Babulon mite hian Dragon an be bawk a, chu pawh chu a tihlum a, sakeibaknei pukah an pah ta hial a ni.

A chhunga thu awm

Danielan fing takin Bela puithiamte a daikhah 1—22

Danielan Dragon a tihlum 23—32

Sakeibaknei puk ata Daniela an la chhuak 33—42

Daniela leh Bela puithiamte

1 Babulon lal Astigea chu a thih hnuin Persia mi Kura chuan a ram chu a nei ta a. 2 Daniela chu lal Kura thian bul, lal thian dang zawng zawng aia a ngaihsan a ni a. 3, 4 Babulonah millem, Bela an tih chu a awm a, a tan ni tin chhangphut dip tñ sawmhnhn pali, beram sawmli Ich uain tñ sawm pali an hlan thin a. 5 Lal chuan Pathianah a ngai a, be turin ni tin a kal thin a. Mahse Daniela chuan ama Pathian a be thin.

6 Lal chuan, "Bela hi Pathian nung ni loin i ring em ni? Ni tina a ei leh in zozai hi i hmu lawm ni?" a ti a. 7 Daniela chu a nui a, "Ka pu, Bumin awm suh, he i Bela hi a chhung lam hlum, a pawn lam dar mai a ni a, engmah a ei ngai hlei nem" a ti a. 8, 9 Lal chu a thinur a, Bela puithiam sawmsarihte chu a ko a, an hnenah, "Kan thil hlan zawng zawng hi tu nge ei vek thin tih min hrilh theih loh chuan in thi ang; Belan a ei a ni tih in

tihlan theih chuan, Daniela hi Bela a sawichhiat aiah a thi ang" a ti a. Daniela chuan lal hnenah, "I thu ang chuan ni rawh se" a ti a.

10 Lalho chuan Daniela hruai-in Bela tempulah chuan an kal ta a. 11 Puithiamte chuan, "Ka pu, tunah kan kal chhuak ang a, nangmah ngeiin chaw chu dah la, uain pawh bun ang che; tin, i clikinchhiahnain kawngkhar chu châr la. 12 Zinga i lo kal Ichin Belan a ei lo tih i hmuh chuan min that ang a, Danielan min hekna hi a dik loh chuan a thi thung ang" an ti a. 13 Puithiam-ho chuan dawhkan hnuiah tempul luh ruk theihna kawng an siam a, zan tin an lut a, thil hlan-te chu an lo ei zo thin a ni; chuvangin an lungngai lo.

14 Puithiamte an chhuah tak hnu chuan Lal chuan Bela tan chaw chu a hlui a, Daniela chuan a chhiahhlawhte chu vut rawn la a, lal hmuha tempul chhuat zawng zawnga phul turin a hrilh a. Tempul chu an chhuahsan a, kawng

an khar a, lal chhinchhiahna chuan an châr a, an kal ta a.

15 Zanah chuan puithiamte chu an nupui fanaute nen an tih dan pangngaiin tempulah chuan an va lut a, chaw chu an ei a, uain pawh chu an in zo vek a.

16 Zingah chuan lal leh Daniela chu tempulah chuan an lo kal a. 17 Lal chuan, "Daniel, kawngka kan char kha khawih loh a ni em?" a ti a. "Khawih loh a ni, ka pu" tiin a chhang a. 18 Lal chuan kawngka chu a han hawng an thil hlan zawng zawng chu a lo awm ta lo a. "Bela i ropui e, Pathian zawng i lo nih ngei hi le" a ti a.

19 Daniela chu a nui ta chiam a, lal hnenah chuan, "Tempula i luh hmain chhuat kha en teh, tute hniak nge i hmuu min hrilh teh" a ti a. 20 Lal chuan, "Puittling hniak te, hmeichhe hniak te, naupang hniakte a nih hi" a ti a. 21 A thinrim hle a, puithiamho chu an nupui fanaute nen a mantir a, a hmaa rawn hruai turin thu a pe a. Dawhkana ei tur thil hlan an dah, zan tin ei tura an luh rukna kawng chu an entir a. 22 Lal chuan puithiamte chu a that a, Bela chu Daniela a pe a, ani chuan milem chu a chhu chhia a, tempul pawh chu a thiati a.

Danielan Dragon a that

23 Babulon miten pathiana an ngaih Dragon lian pui pakhat hi a awm bawk a. 24 Lal chuan Daniela hnenah, "Hei hi zawng Pathian nung a ni lo i ti thei lo ang. Chibai buk rawh" a ti a.

25 Daniela chuan, "Lalpa, ka Pathian chauh, chibai ka buk ang. Pathian nung awm chhun a ni. 26 Ka pu, rem i tih chuan khandaih leh talhtum hmang loin Dragon hi ka that ang e" a ti a. "Ni e, ka remti e" Lal chuan a ti a.

27 Daniela chuan far hnai te, sa thau leh sam hram a chhum pawlh a, a hmet hläwm a, Dragon chu a citir ta a. Dragon-in a han ei chuan a pum a puar a, a puak keh ta a. "Nangni Babulon mite hian hetiang mai mai hi chibai in lo buk a nih hi" a ti a.

28 Babulon miten chu thil chu an hriat chuan lal chungah thinrimin an inhawr khawm a, "Lal hi Juda mi a nih tak hi, Bela a tichhia a, a puithiamte a that bawk a, kan biak lai Dragon a that leh zel mai" an ti a. 29 Lal hnenah an kal khawm a, "Daniela kha min pe rawh, min pek loh chuan i chhungte nen kan that ang che" an ti a.

30 An nawr nasat em avang-
in lal chuan Daniela chu an kut-
ah a pe ta a. 31 Sakeibaknei
pukah an pahi lut a, ni ruk a
awm a.

Sakeibaknei puk ata Daniela chhan chhuah thu

32 Pukah chuan Sakeibaknei pasarih an awm a, ni tin mi pahnih leh beram pahnih an pe thin a, mahse ni ruk chhung hian Daniela citir ngei tumin engmah an pe lo.

33 Chutih lai chuan Zawlnei Habakuka Judai ramah a awm a, bēlin dailuah a chhum a, thleng ah chhang zai a dah a, lo lamah a kalpui a. 34 Chutih laiin Lalpa tīrh angelin. "Habakuk, ei tur i ken kha Babulon sakeibaknei puka awm Daniela va pe rawh," a rawn ti a. 35 Habakuka chuan. "Ka Lalpa, Babulonah ka la kal ngai lo. Sakeibaknei puk awmna pawh ka hre hlei nem" a ti a 36 Angel chuan Zawlnei chhip samah a tham a, thli tleh anga chakin a thlawhpui a, sakeibaknei puk bulah chuan a dah ta a.

37 Habakuka chuan Daniela chu a ko a, "Daniel, Pathianin chaw a rawn pe a che, ei teh" a ti a. 38 Danielan Habakuka aw chu a briat chuan a ṭawngtai a. "Aw

Pathian, min lo la hre reng a, nangmah hmangaihtute chu i hawisan ngai lo" a ti a.

39 A tho a, chaw chu a ei ta a. Habakuka chu angel chuan in lamah a hawnpui leh ta a.

40 A ni sarih ni chuan lal chuan Daniela sūn turin pukah chuan a kal a, mahse a va thlen chuan a han bih a, Daniela chu a lo thu a. 41 Lal chuan ring takin a au a, "Aw Lalpa, Daniela Pathian, i va ropui em. Nangmah chauh hi Pathian chu i lo nih hi" a ti a. 42 Tichuan Daniela chu lal chuan a khai chhuahtir a, tñ, tihboral tuma a phiahtute chu puk ah chuan a paikh lut a, a mit hmu^h ngeiah sakeibakneite chuan an e ta vek a.

36 Ezek. 8 : 3

MAKABIA BU KHATNA

Thuhmahruaj

Judate chanchin, Antioka Epifanes-a (B.C 175) hun atanga Johana Hurkania (B.C. 134) hun thleng thu, Makabia Bu khatnaah hian a chuang.

Makabia te chhung, Hasmonia te chhung an tih bawk, chanchin a ni ber, Israel mite chu Grik-ho hnuaiah an awm a, sakhaw lamah phei chuan an chep zual a. Pathian hnam thilan an ni a, he mite chhung hi Grik-ho laka chhan chhuak tura Pathian ruat an ni. Khawvela thil thleng reng rengah hian Pathian a inrawlh thin a, a lai i rinawm taka awmte chu lawmman atan ral hnehtu a nihtir thin thilan chian he bu hian a tum a ni.

Ist. 1 te tihdudahna leh Matathia hel 1 1—2 . 70

Hruaitu Juda Makabia 3 . 1 - 9 . 22

Hruaitu Jonathana 9 : 23 -12 : 53

Hruaitu Simona 13 : 1 -16 : 24

Aleksandar ropua

1 Makedonia ram lal Filipa fapa Aleksandara chu Grik ram lal a niñ hnuin Makedonia ram atang-in Persia leh Medina ram lal Daria run turin a thawk chhuak a, Dari chu a hneh a, a lalthuttleng a mansak a, Grik-ho ram chu a zauh ta a. 2 Vawi tam tak ral a bei a, kulh nei khuate a la ȝeh a, an latte a that a. 3 Khawvel tawp thlengin a kal a, hnam tam tak a suam a, khawvel pum a hnch hnu chuan a lo chapoin a intivei ta hle a. 4 Mi tam tak sipaiah a la a, a hnam tak tak leh an roreltute chu a hnuaiah a dah a, chhiiah a chawitir a.

5 Aleksandara chuan kum sawm pahnih ro a rel hnu chuan a dam lo a, a thi dawn tih a inhrja a. 6 A sipai hotu te, mi lianho, a

a 1: 10 Suria lal ram hrang an iih B.C. 312 kha a ni a, he buah hian an kum chhiarna chu a intan a, mahse hriat awlsam nan B.C. hlira lehlin a ni.

1: 10 2 Mak 4: 7

naupan lai atanga a thiante chu a ko khawm a, 7 a ram chu a then thliah a, chung mite hnenah chuan a sem ta a. 8 A thih hnu chuan sipai hotute chu mahni bial theueh ah an lal ta a. 9 Lallukhum an khum ta theuh a, an thlahte pawh kum tam tak chhung an lal zel a An khua leh tuite chu sawi hleih theih loh khawpin an tirehawni a.

Antiokas Epifanes-a leh Juda vai chang

10 Aleksandara sipai hotu thlah, Suria rama lal pathumna Antiokas-a fapa, Antiokas Epifanes-a chu a sual hle a, B.C. 175 khan a Suria ram lal a lo ni a. A lal hma hian Rom khuaah zakhami nan hren a ni nghe nghe a.

11 Chutih lai chuan Israel ram ah Dan ngaisang lo, Juda ni si, Juda dan phatsantu an awm a.

"Jentailte ang hian i khawsa ve ang u, an tih dan anga kan ti ve duh lo hian buaina kan inthlen mai mai a ni" an ti a. 12 An thu rawt chu mi tam takin tha an ti a. 13 Thenkhat phei chu an phur hle a. Lal hnenah an kal a, Jentail te tih dan zawm ve an dil a. 14 Grik khuaa ennawm siamna hmun an siam thin ang chu Jerusalem khuaah pawh an siam ve ta a. 15 Serhtan an nih a lan loh nan an inzaitir a, thuthlung thiang-hlim hawisanin Jentailte nen an inneih pawlh a, thil sual tinreng an ching ve ta a.

Antiokan Aigupta a rûn

16 Lal a nih ngkeh hnuin Antio-ka chuan Aigupta ram a run a, Aigupta leh Suria ram lal nih kawp à tum a ni. 17 Tawlailir te sai te, sakawr chungchuang mi te, lawng rual te leh sipai tam tak a khawm a, Aigupta ram a bei ta a. 18 An han inbeih chuan Aigupta lal Tolemi chu a zäm chhe ta a, a tian chhia a, sipai tam tak an thi a. 19 Aigupta ram khawpui kulh neite chu a la a, ram pum chu a suam ta a.

Antiokan Judate a tiduhdah

20 Aigupta ram a hneh hnu chuan sipai tam tak nen Israel leh Jerusalem bei turin a lo kir a. 21 Inluling takin tempulah a lut a, rangkachak maicham te, khawn-var dahna leh a thuam thil te, 22 chhang dahna dawhkan te, no serh leh maihun serh te, rimtui halna rangkachak thleng te, puan zar te, lallukhum te a la vek a. Tempul hma lam tuamna rangka-

chak zawng zawng a khawk vek a. 23 Tangkarua te, rangkachak te, bungbel hlü te, ro dah that te a hmuh apiang a la a, a ram lam panin a hawn vek a. 24 Mi tam tak a that a, a thiltih chu a chhuang hle a. 25 Israel ram dung tluanin an tap a ni.

- 26 Roreltute leh upate lungchhia- in an rüm a,
Nula leh tlengval an chau a,
Kan hmeichhiae mawina a
chuai.
- 27 Moneituin täh hla a sa a,
Mo pawh a pindanah a tap a.
- 28 Kan mite chu zakin an kun tlawk tlawk a,
Ram pum hrehawm tiin a
khur.

29 Kum hnih hnuah chuan Antioka chuan Juda khawpui deuh deuhah Musia aṭangin chhiah khawntu lian a tir a, sipai rual tam tak nen Jerusalem a lo thleng a. 30 A ṭawng chu tha tak a ni a, mahse dâwt vek a ni. Khawpui mite rin a han kai a, a bei ta that mai a. A dek na hle a, Israel mi tam tak a that a. 31 Khawpui chu a rawk a, a häl a, in te, kulh bangte a ṭhiat a, 32 hmeichhiae leh naupang te salah an man a, rante a la bawk a.

- 33 Tempul tlâng hmar lama Davida khua chu Antioka leh a sipaite chuan kulh atan an siam a, bang sang takin a hung a, râlvén bük in sang an sa bawk a.
- 34 Chutah chuan Juda dan phatsantute kha an awmtir a. 35 Ral-thuam te, ei tur te an chhek a, Jerusalem khua aṭanga an thil

rawkte pawh chu an dah khawm a. He kuh hi Jerusalem timang- angtu a lo ni ta.

36 Kulh chu tempul tan a hnawk-sak a,

Israel mite tan englai pawha hlauhawm a ni.

37 Maicham velah pawi sawi lo am tak an that a,

Hmun thianghlim pawh an tibawrhbang.

38 Jerusalem mite chu hlauin an tlanchhia a,

Hnam dang mite chenna a lo ni ta.

Ama mite chu tihrauh an ni a. Jerusalem chu an tan ram dang khawpui a ni ta.

39 Tempul chu thlaler angin a am a,

Kut ni te chu lusun niah a chang ta a,

Chawlhnai lawmna chu zahna niah a chang a,

A mawina chu hmuhsit a ni ta.

40 Tun hmaa a ropuina tluk khan A mualphona chu a nasa ta,

A chhuan thin chu lungchhiat ta kna a lo ni ta.

41 Lal Epifanes-a chuan a ram pumah thupek a chhuah a, "A khua leh tui zawng zawng chu pumkhat an ni ang a, mahni hnam dan leh sakhua an bansan vek tur a ni" tiin. 42 Jentailte leh Israel mi tam takte chuan jal thupek chu an zawm a. 43 An sakawr khawvel sakhua chu, an pawm a, millem hnenah an inthawi a, Chawlhnai an serh ta lo a. 44 Lal chuan thupuangtu, thupek ziak kengin, Jerusalem-ah leh Judai khawpuahte a tir a, an rama an

zawm ngai loh dan thar zawm turin thu a pe a. 45 Tempula halral thihlan te, chhang hlan te, uain hlan te a khap a, chawlhnai te, kut ni hman te a khap bawk a, ni dang anga hman tur a ti a. 46 Tempul leh a chhunga thil thianghlimte^b chu tibawrhbang turin a hrilh bawk a. 47 Khawvel maicham te, hmun serhte dina, inthawi nan vawk leh ran bawlh-hlawh hlan tur a ti bawk a. 48 An fate serh an tansak tur a ni lo a, kawng tinah intitenawmin, intithianghlim loin an intibawlhhlawh tur a ni bawk, 49 tichuan an dan an theihngihlh ang a, an dana thupekte chu an awih tur a ni lo. 50 Thu awih lo hremna chu tihhlum a ni. 51 Lal chuan a ram chhungah chu thupek chu a theh darh vek a, mipui viltu a ruat a, Judai rama khaw tin, khawvel mi inthawina ang chu hlan turin thu a pe theuh bawk a. 53 Juda mi tam tak chuan Dan hawisana chung viltute thu anga tih chu an duh a. Ram chu an sualna chuan an tibawlhhlawh zo ta a. 53 An awm dan avang chuan Israel mi takte chu an theihna apiang- ah an biru a.

54 B.C. 167 Kisleu thla, ni 15 ni chuan Antioka chuan tempul maichamah, chuan "Tenawm rapthlak" chu a din a, Judai ram khaw tinah khawvel mi te maicham a hung bawk a. 55 Kawtlaiah te, kawthlerah te, inthawina an hlan ta a. 56 Dan bu an hmuh apiang an pawt chhia a, an hael zel a. 57 Lehkhabu thianghlim lo kawl an hmuh apiang leh Dan lo zawm an hmuh apiang Lal

b 1: 46 'Puthiam' tia lehlin theih a ni bawk.

1: 54 Dan 9: 27, 11: 31, 12: 11; I Mak 6: 7; Mt 24: 15; Mk 13: 14

thupek ang chuan an that zel a.
58 Chutiang chuan thla tam tak
heng mi sualte hian an thuneih-
na chu khuaa Israel mi dik an
mante chungah an lek a.

59 Chumi thla ni sawmhnih pa-
nga ni chuan heng mi sualte hian
tempul maicham chungah khawvel
maicham an siam a, inthawina an
hlan a. 60 An fate serh tansak
nu tam tak chu Lal thupek angin
an that a, 61 an fa sënte chu an
awrhtir a, an chhungte leh serh tan-
sakti pawh an that zel a. 62 Ni-
mahsela, Israel mi tak takte chuan
Lal thupek chu an zawm duh lo
tlat a, sa thiang lo pawh an ei
duh hek lo. 63 Thuthlung thiang-
hlim bawhchhiata sa bawlhhlawh
ei ai chuan thih an thlang zawk
a ni—Mi tam tak an thi. 64 Pa-
thian a thinur a, Israelte chuan
an tuar nasa hle a ni.

Matathia rinawmzia

2 Hetih lai hian mi pakhat, Jo-
hana fapa, Simona tu, Joariba
chhung zinga purithiam, Matathia
an tih chu Jerusalem atangin Mo-
dina khuaah a lo pem a. 2 Mata-
thia chuan fapa panga a nei a ;
Johana, Gadda an tih te, Simona,
Thasisia an tih te, 3 Juda, Mak-
bia an tih te, 4, 5 Eleazara, Av-
arana an tih te leh Jonathan, App-
tusa an tih te chu. 6 Matathian
Judai ram leh Jerusalem thil sual
an tih nasatzia chu a hmuhin
7 hetiang hian a ti a :

Ka mite leh khawpui thiang-
hlim chhe ta hi

Hmu tura engah nge ka lo
pian le ?

Hmelmaten khawpui an la a,
Tempul chu hnam dang kutah
a awm tak hi.

Kei hi thu mai tur ka ni em ni?

8 Tempul chu mi zahawm lo ang
mai a ni ta a,

9 A cheimawinate ral lak sumah
an la a,

Kan fanau te kawthlerah an
that a,

Kan tiangvalte khanda hin an
sam hi.

10 Khawvel hnam tinin khua chu
an luah a,

A thil neihte an rawk zo ta.

11 A thuam mawinate chu a
khawk a,

Zalen tawh loin bawih a ni ta.

12 Jentailte tihbawrhban leh a
ropuina an lak zawh tak,

Kan khawpui hi thlir ve teh u,

13 Kum tam dam zel ka tan a
sawt em ni ?

14 Lungngai tak chungin Matathia
leh a fate chuan an puan an pawt
thler a, saiip puan an sin a, nasa
taka lusun angin an awm ta reng
a.

15 Pathian hawisantir tura lal
mi tirhte chu Modein khaw mite
khawvel inthawina hlanter turin an
lo kal a. 16 Matathia leh a fate
chuan Israel mi tam takte nen an
rawn pan a, 17 Matathia leh a
fate chu an dingkhawm a. Lal mi
tirhte chuan Matathia hnenah,
“He khuaa mi ngaihsan, hruiatu i
ni a, i fate leh i laichinten an ṭan
bawk che a. 18 Lal thupek zawm
hmasa ber i ni dawn lawm ni ?
Jentail mi zawng zawngin an zawm

tawh a, Judai rama mite leh Jerusalema la awmte pawhin an zawm tawh bawk a ni. Nangni pawhin zawm ve ula, nang leh i fate hi, 'Lal ṭhian' tih in ni ang. Tangka te, rangkachak te leh lawmmman thil dang tam tak in dawng bawk ang" an ti a.

19 Matathia chuan awfiak chhuah-in a chhang a, "Lal ram chhunga Jentail zawng zawngin a thu awih-in an pi pu dan kalsan mah sela, kei chuan pawi ka ti lo. 20 Kei leh ka fate leh ka chhungte hi chuan min thlahtute hnena Pathian thuthlung kan zui ang. 21 Dan leh thuopeku chu bansan rual kan ni lo e. 22 Lal thuopeku chu kan zawm dawn lo, kan sakhua ata hniak khat pawh kan tawh lo ang" a ti a.

23 A ṭawng zo hman chauh tiyah chuan Modein khaw Juda pakhat chu lal thuopeku anga khawvel mi maichama inthawina hlan turin mi tin hmuhah a lo kal a. 24 Matathian a hrmuh chuan thinurin a khur zawih zawih a, thu dik ṭanin a kawlha, a zuang chhuak a, maicham bulah chuan phatsantu chu a that ta a. 25 Inthawi luihtir tura lal mi tirk pawh chu a tiplum nghal bawk a, mai-cham chu a pawt thiay a. 26 Chutiang chuan Matathia chuan Dana a thahnem ngaihzia a tilang a ni. Finehasan Salua thata a tih ang khan.

Mathathia rawlralin a che

27 "Mi zui rawh u, Dana ṭhanemngai leh thuthlung vawn tum apiangte chuan" tiin Matathia chu

khawpui dung tluanin a au a, 28 Khuaa an thil neih zawng zawng kalsanin amah leh a fate chuan tlang ram an pan ta a.

29 Chutih lai chuan an sakhua leh Dân vawng duhtu tam tak chu thlalera cheng turin an kal tawh a. 30 An fa te, an nupui te, an ran te an kalpui a, tihdudahna chu an tuar zo tawh lo a ni. 31 Davida khawpui Jerusalema lal sipai hotute leh sipai te chuan, lal thuopeku zawm duh lote chu biru turin thlaler an pan tih thu an hre ta a. 32 Sipai tam takin an ûm thuai a, an umpha a, an bul lawkah chuan bük an khuar a (Chawlhnia beih an tum a ni). 33 "Hun a la awm e, lo chhuak ula, lal thuopeku zawm rawh u, in nunna kan zuah ang" tiin an au a.

34 Judate chuan an chhang a, "Kan lo chhuak lo ang, lal thuopeku kan awih dawn lo, chawlhnai kan bawhchhe hek lo ang" an ti a. Sawi leh awm loin sipaite chuan an bei ta a; 35, 36 mahse Israel mite chuan an bei let ve hauh lo, lungin an vawm zeuh lo a, an bihrukna puk pawh chu an hnawh hek lo. 37 "Chhia leh ṭha hriatna thiangan kan thi ang, dik lo takin min that a ni tih hretu atan lei leh van kan chham e" an ti a. 38 Sipaite chuan Chawlhnai chuan an bei ta a, an sám a, ahmei apa naupang nen mi sang lai an rante nen an that a.

39 Chu thu chu Matathia leh a ṭhianten an hriat chuan na an ti em em a. 40 "Kan unaute tih anga kan tih ve a, kan nunna leh

kan sakhua chhan tura Chawlhnia Jentailte kan do let ve loh chuan lei chung ata min nuai bo thuai ang" an ti hlawm a. 41 Chumi ni chuan, 'Tupawhin Chawlhnia min rawn beih phawt chuan kan bei let ve tur a ni, puka kan unau-te anga thih zawh ai chuan' tiin thu an titlu a.

42 Chutah zet zawng, Hasidiho, Dan hum tura mahni inpe, Israel zingga mi ruakhau pui puite chuan an rawn zawm ve ta a. 43 Tihduhdahna tlantsantu zawng zawng pawh an lo tel ve zel a, an lo chak ta hle a. 44 Sipai angin an insiam a, an thinrim hrik thlak nan Juda Dan phatsantute chu an bei a, an thah lohete chuan sa him nan Jentailte an bel a.

45 Matathia leh a thiante chuan ram an fang a, khawvel mi maichamte chu an thiat zel a. 46 Israel ram chhunga naupang serhtan loh an hmuh zawng zawng chu an tan luihsak a. 47 An hmella chapo takte pawh chu an vai a, an hlawhtling hle a. 48 Tichuan Jentailte leh an lal lak ata Dan chu an hum a, mi sualho chan a that an phal lo.

49 Matathia chu a lo thi dawn hnai ta a, a fate hnenah chuan, 'Inpawngnek hun lai a nih hi, mi chaltilate chuan kan chungah ro an rel a, min hmusit em em a ni. 50 Mahse tunah, ka fate u, Dan tanin thahnem ngai ula, in pute hnena thuthlung tanin in nun pe rawh u. 51 An hun laia kan pute thiltih an hlawhtlin thin dante kha hre reng rawh u. An tih angin

2: 52 Gen 15: 16, 22: 15-18. **2: 53** Gen 39: 1-45: 28; **2: 55, 56** Nam 13: 1-14: 12 **2: 57** 2 Sam 7: 16 **2: 58** 2 Lal 2: 9-12 **2: 59** Dan 3: 8-30 **2: 60** Dan 6: 1-24; Bel 31-42.

ti ve ula ropuina leh hmingthan-na in nei kumkhua ang. 52 Abraham chu fiah a nih lai khan Pathian a ring tlat a, Pathian hmaah thiam a chang ta a. 53 Josefa chuan nasa taka thlem a nih pawhin Pathian thu a awih a. 54 Kan pu Finehasa chu, Pathian tan thahnem a ngaih em em avang-in a thlahte pawh kumkhuaa puit-thiam ni tura ruat an ni. 55 Joshua chuan Dan a zawm a, Israel chungah roreltu a ni ta a.

56-57 Davida chu Pathian laka a rinawm tlat avangin a thlahte thlenga lalhutthlenga thu kum-khua tura tih a ni a. 58 Eliza chu Dan tana thahnem a ngaih em em avangin vanah lak chhoh a ni a. 59 Hanania te, Azaria te leh Mishaela te chu an rinna avangin meipui alh hluah hluah ata chhanchhuah an nih kha 60 Daniela chu mi dik tak a ni a, sakci-baknei kā ata chhanchhuah a ni a. 61 Heng min thlahtute tupawh hi entawnah nei ula, Lalpa ringtu chuan chakna a tlachham ngai lo tih in hria ang. 62 Mi sual vauna hluu suh u, a thi mai dawn a, a ropuina pawh a tawp mai an^a, a ruang chu thil lungin a bawm mai dawn tih hrereng rawh u. 63 Vawi-mah nasa taka chawimawi a ni thei e, mahse naktukah chuan sul-hnu a nei tawh lo ang; vaivutah a kir dawn si a, a thil tumte chu engmah a ni lo ang. 64 Ka fate u nangni zawng Dan tanin huai takin awm ula, tha chhuah rawh u. Dan chuan a siam ropui em em ang che u.

65 "In unau Simona hi, thu relah a fng tih ka hria, a thu chu ka thu angin ngachang thin rawh u. 66 Juda Makabia hi, a naupan tet ata thahruui nei mi a ni a, in hruiatu a ni ang a, hmema beihnaah thu petu a ni ang. 67 Dan zawmtu zawng zawng in lama ṭang turin khawm ula, in mite tuarna phuba la rawh u. 68 In chunga an tih angin Jentail te chungah ti ula, Dan leh thupek-te pawisa fo rawh u" a ti a.

69 Tin, Matathia chuan mal a sawm hlawm a a thi ta a. 70 B.C. 166 kum khan a thi a, a faten Modein khuaa an chhungkaw thlan-ah an phum a. Israel mi zawng zawngin nasa takin an sun a.

Juda Makabia chak ṭantirh thu

3 Juda Makabia chuan a pa hmun a luah a. 2 A unaute leh a pa zuitute chuan an fhlāwp a, Israel tana indoma chu tha tho takin an bei a.

3 Juda chuan a mite a tiropui sawt a,

Ralthuam a bel chuan mi lian ang a ni,
Hriamhrei chawiin ral a tu a,
Khandaiah an bùk chu a veng.

4 Sakeibaknci kawlh tak ang maiin

A che vel thin a.

5 Dan bawhchhetute a vai khawm a,

A mite rapbettute chu a tidarh a.

6 Dan hnawltute chu hlauin an tawm khawm a,

Khawi lama tlan tur nge an hre lo,
Chhanchhuah hnaah a hmui-ngil zel thin.

- 7 Lal tam tak a timangang a, Israel mite erawh chu a tilawm a,
A thiltih avangin kan fak kumkhua ang.
- 8 Judai ram khua a fang vel a, Dan pawisa loho a tirêm a, Israel na tuar chu a chhawk ta.
- 9 Thah tura tihte chu a ho khawm a,
Khawvelah a hming a thang chhuak ta.

10 Appolonia chuan Jentail si-pai leh Samari rama sipai awmte chu Israel do turin a khawm a.

11 Chu chu Juda chuan a lo hria a, bei turin a thawk chhuak a. Sipai rual chu a hneh a. Appolonia pawh chu a that a. 12 Jentail t̄m tak an thi a, a then an tlan-chhia a. Ralthuam an man zinga Appolonia khandaiah chu Juda chuan a chang a, a dam chhung zawng a hmang ta a

13 Juda chuan rinawm taka amah zuia, a thupel anga bei peih zel sipai tam tak a nei ta tih Suria sipai hotu Seroma chuan a lo hria a. 14 "Juda leh a mi te, lal thupek awih duh loho hi ka tichimit dawn a ni, tichuan ram pumpuijah ka hming a thang ang" a ti rilru a. 15 Juda bei tur chuan a thawk chhuak ta a, Israel chunga phuba la turin phatsantu tam tak pawh an tel ve a. 16 Bathoron kal khən a thlen chuan amah bei turin mi tlemte nen Juda chu a lo thawk a. 17 Juda-hote chuan

anmahni bei tur sipai tam tak an hmuh chuan, "Keini mi tlem tēin saw tiang sipai zozai engtin nge kan beih ngam ang? Nilengin chaw kan la ei lo a, kan hah tawh hle si" an ti a. 18 Juda chuan, "Mi tam tak pawh mi tlemtein hneh mai theih a ni ngai e; tam tak hmanga chhandam leh tlemte hmanga chhandam hi Lalpa tan danglamna a awm lo a ni. 19 Indona chu tam vanga hneh a ni chuang lo, Lalpa thu thu a ni zawk. 20 Kan hmelmate chu tawrawt taka min rawka, kan nupui fanau thah tumin an lo thawk a. 21 Keini erawh chu kan nunna leh kan sakhua chhan tura lo tang kan ni. 22 Kan han bei ang a, Lalpa chuan kan hmelmate chu a chil nek ang, hlau hauh suh u," a ti a.

23 A sawi zagh chuan a mite nen Selona leh a sipaite chu an bei that a, an um darh ta a. 24 Bathhoron khən atāngin phaizawl thlengin an um chhuak a, hmella zariat lai an that a, a dangte chu Filistia ramah an tlan a.

25 Chumi hnu chuan Juda leh a unaute chu ram tina Jentailte chuan an hlau ta em em a. 26 A hming a thang ta hle a, Lal Antioka beng pawh a thleng ta a, ram tina mite chuan Juda leh Indona a thiltihte chu an sawi huai huai mai a.

Lalin Lusia larsapah a dah

27 Antiokan a lo hriat chuan a thinur em em a. A ram chhunga a sipai zawng zawng chu a chah khawm a, an tam ngei mai. 28 A tangka in atāng chuan sipaiho chu

an kum khat hlawh a pe a, englai pawha inpeih reng turin thu a pe a. 29 Mahse, a tangka ina a sum chuan a daih ta lo tih a han hria a. Hmanlai atāngan dan neih thin chu titawpin ram pumah buaina leh harsatna Antioka chuan a siam chhuah avangin chhiah lak tur pawh a kiam sawt a ni. 30 Lal dangte aiin mi thiippek a uar lehngthal a, indonaa hman tur nei loin a thil tum tawh tihhlawhtlin theih loh hial a hlau a, tun hma pawhin chutiang chuan vawi hnih khat chu a awm tawh thin reng a. 31 A mangang hle a, a tawpah chuan Persia rama kala, ram bung tin ata chhiah lak khawma, tangka fai hman mai tur tam tawk tak neih a tum ta a.

32 Mi lär tak pakhat, 'Lal chhung' tih an kaitir Lusia chu Euphrates lui leh Aigupta ram inkara a ram zawng zawng chunga rorel turin Larsap atan a ruat a. 33 A fapa naupang tak Antioka pangana enkawltu atan Lusia chu a ruat bawk a, 34 Salte leh a sipai zatve lo enkawl turin a ti a, thil an lo tih tur a duh thu sam a hrilh vek a. Judai ram leh Jerusalema Juda awmte chu an sawisak dan tur chu an hrilh a. 35 Judai ram leh Jerusalema Juda awm te chu sipai hruaia sawisak neka, khawvelah pakhat te mah awm tawh lo tura nuai bo turin a chah a. 36 An ram chu lain hnam dang mite luahfir turin a hrilh bawk a. 37 Sipai zatve dang chu hruaiin a awmna Antiokei khawpui atāng chuan BC 165 kum khan a chhuak ta a. Euphrates lui chu a kān a, Mesopoatamia ram a kal tiang a.

Juda a chak zel

(II Mak 8 : 8-29, 34-36)

38 Lusia chuan Dorimenea fapa Tolemia te, Nikanora leh Georgia te a thlang a, an pathum chuan mi fel tak, 'Lal thian' tih kai thalh an ni. 39 Chung mite chu kea kal sipai singli leh sakawr chung-chuang sang sarih nen lal thupck anga Judai ram rûn a, an ram tiram vek turin a tir a. 40 Heng hotute hian sipaite chu an hruai a, Emmau kiang phaizawlah buk an khuar a. 41 Idumia c leh Filistitia rama sipai dangte pawh an lo tel ve a. Chuta sumdawngc chuan an hriatin sipai rual chu an ring khawp a, tangka leh rangkachak an rawn keng teuh a, khaidiat pawh an rawn keng nghal a, bawih atan Israel mite lei tumin bukah chuan an lo kal ve a.

42 Juda leh a unaute chuan an chan a chhe ta hle a, hmelmane an ramriah an inkulh tih an hria a. An hnam puma tiboral turin lalin thu a pe tih pawh an hria a. 43 Tichuan, "Kan hnam chan chau ta hi i siam tha ang u; kan mite leh kan hmun thianghlim tan i do ang u" an ti a. 44 Indo buatsaih tur leh tawngtaia Pathian zahngaihna leh lainatna dil turin an kal-khawm vek a.

45 Jerusalem chu thlaler angin a ram a,

Lut leh chhuak tur a fate tumah an awm lo.

Hmun thianghlim chu hnam dangten an tibawrhbang a, Kulh chhungah Jentailte an cheng a,

Jakoba atangin lawmna a

c 3 : 41 Grik lamah 'Suria' tih a ni.

3 : 56 Deut 20 : 5-8 ; Ro 7 : 3

bo ta a,
Phenglawng leh tingtang ri
a reh ta.

46 Jerusalem epah, Mizpah khuaah chuan an inkawm a, hman-laiin Mizpa-ah hian Israelten Pathian an be thin a ni. 47 Chumi ni chuan chaw an nghei a, saiip puan an sin a, an luah vaivut an phul a, an puan an pawt thler a.

48 Chutiang thilah chuan Jentail te chuan nilem pathian an rawn thin a, Israeltie erawh chuan Dan bu keuin Pathian duh zawng eng nge tih hmuh an tum thung a. 49 Pujthiam inthuamna te, rah hmasa te, sawma pakhat te an rawn la a, Nazarit mi, thutiam hlen tawhte an rawn hruai bawk a. 50 Pathiam koin an au a, "Heng thilte hi engtin nge kan tih ang a, khawiah nge kan dah tak ang ? 51 Hmun thianghlim lah an chil chhe zo tawh a, an tibawrhbang ta si a, i puithiamte lah lung-chhiain mualpho takin an awm tak hi 52 En teh, min tiboral turin Jentailte an inhawrkawm a, an thil tum chu i hria e. 53 Min puuh loh chuan engtin nge kan dam zawh ang ?" an ti a. 54 Taw-tawrawt an hâm a, an au chiam a.

55 Chumi zawh chuan mipui hruaitu tur, sang chunga hotu tur te, za chunga hotu tur te, sawmenga chunga hotu tur te, sawm chunga hotu turte Juda chuan a ruat a. 56 Dan bua thupek angin, in sa mek te, nupui nei hlim te, grep huan siam mek te, zäm rilru te chu a tir hawng a. 57 Ti-chuan sipai rual chu a hruai a, Emmau chhim lamah tan hmun

an siam a, Juda chuan an hnenah, 58 "Ral bei turin inpeih ula, intipachang rawh u. 59 Heng Jentail, keini leh kan hmun thiangular lim tichhe tura lo kal khawm hi varjianah bei turin inpeih rawh u. Kan hnam leh hmun thiangular lim an tihchhiat lai lo en mai ai chuan rāl beia thih kan tan a tha zawk. 60 Amaherawhchu, Lalpa thu ni rawh se" a ti a.

4 Gorgia chu sipai sangnga leh sakawr chung chuang thlan thiaw sanghnih hruaijin, 2 Juda si-paite chu an inrin loh hlana beih that tumin zanah a chhuak a; Jerusalem kulha sipaiten an hruai a. 3 Juda chuan chu chu a lo hria a, a mite nen Emmau lal si-paite chu, 4 Gorgia thang bo hlana bei turin an thawk chhuak ta a.

5 Gorgia chuan zanah Juda buk chu a thleng a, mahse tumah an lo awm tawh lo a. Tlang lamah zawng turin a kal a, "Heng Juda-ho hi an tlangchia a ni ang" a ti a ni.

6 Khua a var chuan Juda chu mi sangthum nen phaizawl an thleng a, hriamhrei an duh zat pawh an nei zo lo. 7 Rāl bei thang tawh Jentail sipai tam tak ralthuam inbela awm khawm chu an hmu a, sakawr chungchuang rualin an din hual a. 8 Juda chuan a hote hnenah, "An tam avangin huphurh suh ula, min rawn beih pawhin hlau hek suh u. 9 Faroa leh a sipaiten kan pute an um

laia Tuipui sena chhan an nih dan kha hre reng rawh u. 10 Min thlahtute hnena a thuthlung hre reng tur leh vawiina hmelman ka bciha kan hneh theih nan Lalpa khawngaihna i dil ang u. 11 Tichuan Jentailho zawng zawngin Israelte hian chhantu leh ṭanputu Pathiam an nei tih an hre dawn nia" a ti a.

12 Jentail sipaiho chuan Juda leh a hoten an rawn bei dawn tih an hriat chuan, 13 an buk ata an lo chhuak a, bei let turin an insiam a. Juda leh a hote chuan tawrawt an ham a, 14 an bawh ta a. Jentail sipaite chu an darh a, phaizawlah chuan an tlangchia ta a, 15 a tlan hman lo zawng an that a. Hmelmate chu Gezer te, Idumia phai te, Ashdod khuate leh Jamnia khaw thlengtein Israelte chuan an um a. Hmella sangthum zet an that a.

16 Juda leh a hote chuan an hmelmate chu um zel loin an kirsan ta a. 17 Sipaiho hnenah chuan, "Ral lak sum chuh nghakhlel suh u, Gorgia leh a sipaite chu kan bul mai tlangah an la awm a, inbeih ngial a la tul dawn a ni. 18 Chumi zawah rāl sum chu in duh tawk in chuh dawn nia" Juda chuan a ti a. 19 Juda thusawi zawah chuan tlang atang-in enthlatuten an rawn thlir a, 20 an sipai thiante chu an tlangchia zo a, mei khu an hmu atang chuan an buk pawh chu a kang a ni tih an hria a. 21 Chung zawng zawng chu an hmuhiin an thlaphāng hle a. Juda leh a sipaite chu phaizawlah inbeih inpeih

rengin an awm tih an hmuh chuan, 22 Filistia ramah an tlanchhe ta phiar a. 23 Hmelma bük suam tur chuan Juda chu a kal a, tangka leh rangkachak tam tak, puan dumpawl leh senduk te leh thil hlu dang tam tak an la a. 24 Judeate chu an buka an lo hawn leh chuan hla an sa a, "Lalpa chu fak tlak a ni a, a khawngaihna chu kumkuhain a awm si a," an ti a. 25 Chumi ni chu Israelte tan hnehna ni ropui a ni.

Lusia Israelten an huch

(2 Makabia 11 : 1-12)

26 Jentail sipai zinga nunga tlan chhuakte chu Lusia hnenah an kal a, thil awm dan zawng zawng chu an hrilh a. 27 Lusian a sipaite an tlawm tih a hriat chuan paw a ti hle a, lal thupek anga Israelho an hneh lo chu beidawnthlak a ti hle mai. 28 A kum leha Judeate do nan kea kal sipai thlan singruk leh sakawr chungchuang sangnga a khawm a. 29 Idumia ramah an kal a, Bethsura-ah an inkulh a, Juda chu mi singkhat nen anmahn ni bei turin a lo kal a. 30 Hmelma sipai tamzia chu a hmuhin a tawngtai a : "Israelte chhantu, kan fak a che. I chhiahhlawh Davida hmangin mi lian chu i titlawn a, Saula fapa Jonathana chu a ralhuam kengtu tlangval nen Filistia sipai rual i hnehtir a. 31 Chutiang bawkin I mi Israelte hi heng hmelmate hi hnehtir ang che. An sipai leh sakawr chungchuangte an chapoui a, titlawn ang che. 32 Hlauhnain an thaue man sela, chau der rawh se. An tlawn dawn hriain khur zawih

zawih rawh se. 33 Kan ngaina che a, chibai kan buk a che. Kan hmelmate chu that la, i fak hla kan sa dawn nia" a ti a.

34 An han inbei ta a, an in-pawmchilh a, Lusia sipai sangnga lai an thi ta a. 35 A sipaite chuan an hnch dawn lo a, Juda leh a hote chu hming tha a thih emaw, dam emaw inpeih reng chunga an chet huaizia Lusian a hmuh chuan Antiokci-ah a haw ta a. Inhlawhfa sipai tam tak a lak belh a. Judai ramah sipai tam zawk nen kal leh turin a impuahchah ta a ni.

Tempul then (2 Mak 10 : 1-8)

36 Juda leh a unaute chuan, "Tunah kan hmelmate an tlawm ta a, Jerusalemah tempul thian tur leh hilan thar turin i kal ang" an ti a. 37 Tichuan sipai rual chu an kal khawm a, Zion tlangah an kal a. 38 Tempul chu a lo ram rup a, maicham tihbawihban a ni a, kawngkharte lah chu a käng zo a, tual zawl chu a hnini be bu a, puithiamho pindan pawh a chim chhe vek tawh chu an hmu a. 39 Pawiti em emin an puan an pawthler a, ring takin an tap a, lüah vaivut an phul a. 40 hmaia lei siin an bawkkhup a. Tawtawrawt serh an hâm a, ring takin Pathian an au theuh a. 41 Kulh chhunga sipai la awmte chu, tempul a then chhunga lo bei turin sipai pawl khat a tit a.

42, 43 Puithiam tling, dan pawisa mi a thlang chhuak a, tempul chu an tithianghlim a, a tithianghlim lotu lungte chu hmun thiang-

hlim loah an dah khawm a. 44 Hal ral hlanna maicham chu engtia tih tur nge tih an sawiho a. 45 Jentailte tibbawrban hnu a nih avangin thiat vek an rel a, chuti lo zawng dem kai an hlau a ni. Tichuan maicham chu an tichhe ta a. 46 Maicham lungte chu engtia tih tur nge tih zawlne rawn tur an awm hma chu tempul tlang hmun remah an dah khawm ta a. 47 Dan thupek angin lung chher loh an la a, a hmaa mi angin Maicham thar an siam a. 48 Tempul chhung lam leh pawn lam chu an siam tha a, tual-chhung'e chu an serh thianghlim a. 49 Bungbel serhte an siam thar a, khawnvar dahna te, rimtui hâlna maicham te leh chhang dahnna dawhkan te tempulah chuan an la lut a. 50 Maichamah chuan rimtui an hâl a, tempul chhung ên turin khawnvar dahte chu an chhi a. 51 Dawhkanah chhang an dah a, puan zar an khai a, an hna chu an zo ta a. 52, 53 Thla kuana, ni sawmhnih panga ni zingah, BC 164 kum khan, Dan thupek angin, halral thil hlanna maicham siam tharah chuan in-thawina an hlan a. 54 Jentailten Jerusalem an tibbawrban ni champhaah, chu mi ni takah chuan an hlan thar a, lawmthu sawiin hla an sa a, perhkhuang te, tingtang te leh darbenthetein an awi a. 55 Mi zawng zawng chuan hmaia lei sia bawkin Lalpa chu chibai an buk a, hnehna a rawn thlen avangin an fak a. 56 Maicham hlan thar chu mi riat an lawm a. Halral thil hlan te, rem thil hlan te, lawm thil hlan te an

rawn la a, an hlan a. An hlim hle a ni. 57 Tempul hma lam chu rangkachak parthi leh phaw cheimawi tein an chei a. Hungna kawngkhar te, puithiam pindan te an tithar bawk a. 58 Jentailten an tihtlawm zahthlak chu a bo ta a, mi an lawm em em a ni. 59 Juda leh a unaute chuan, Israel pungkhawm zawng zawng nen, Kisieu thla ni sawmhnih panga ni riati chhung chu, tempul tihtiang-hlim champha kum tin lawm tak leh hlim taka hman ziah thin tur tith thu an titlu ta a.

60 Zion tlang hual chuan kuh bang sang tak an rem a, vènbùk in sang pawh an sa a, Jentailte an lo luh theih loh nan leh an rah-beha an tibbawlhhlawh tawh loh nan an ti a ni. 61 Chutah chuan tempul veng tur sipai pawl khat Juda chuan a dah a. Idumia ram dep maia Israel miten kuh tha tak an neih theih nan Bethzura khua pawh kulhin a hung a.

An vel hnam dange nena indo thu (2 Makabia 10 : 14-33, 12 : 10-49)

5 Judaten maicham an din thar a, tempul an hlan thar leh tih an chhehvel Jentailten an hriat chuan an thinur a, an zinga Jakoba thlah awmte chu nuaibo vek an tum a. 2 Tichuan kan mite chu an sám a, an that tan ta a.

3 Idumia mi, Esaua thlahte chuan Israelte an dan chep avangin Akrabatan-ah Juda chuan a bei a, a hneh a, an thilte pawh a laksak a.

4 Baean mite pawh a sawisa a,

anni hian Israelho an vau reng a. Israel khualzinte an chāng a, an lo lambun thin a ni. 5 Baean mite kulh chu a hual a, tihchhiat vek tiamin chhia a chham a, an kulhte chu a chhunga mi awm chawpin a hāl a. 6 Ammon-ho bei turin a kal zel a, Timothea ho, sipai chak tak a va tawng a. 7 Vawi tam tak an inbei a, atawpah chuan a titlawm ta a. 8 Jazar leh a vela khuate chu a la a. Judai ramah a lo haw leh ta a.

9 Gilead rama Jentailte chu, an ram chhunga Israel mi tihboral tumin an pung khawm a; mahse Israelte chu Dathan kulhah an ralstan a. 10 Chuta tāng chuan Juda leh a unaute hnенah lehkha an thawn a : 11 "Kan vela Jentailte min nuaibo tumin an pung khawm a, kan awmna kulh hi rawn man tumin an inbuatsaih a ni; an sipai rual chu Timothean a ho a. 12 Tichuan lo kal thuai la, an kutata min chhan chhuak rawh; kan zinga mi tam tak an thi tawh a. 13 Tob^d rama kan Juda puite phei chu an that vek tawh a, an nupui leh an fate salah an man a, an sum te pawh an laksak zo tawh. Mi sang lai an thi tawh a ni" tiin.

14 Lehkha an chhiar lai chuan zualko dang puan tet phungin an lo thleng a, Galili chanchin an rawn sawi a : 15 Tolemai khuate, Tura khua te, Sidon khua te leh Galilia sipai awmte min tiboral turin an lo kal khwm e" an ti a.

16 Juda leh mipuiten chu chu an hriatin hmelman vanga an chi-puite mangang chu engtia tih tur

nge tih tel turin an kal khawm a. 17 Juda chuan a u Simona hnенah, "Mi thlang la, Galili rama kan mite chhan turin kal rawh; tin, kei leh ka nau Jonathana hi Gilead ramah kan kal ang e" a ti a. 18, 19 An sipai hruai bangte chu Judai ram veng turin Zakaria fapa Josefa leh Azaria leh khaw chhung mi pawinawhte kutah a hlan a, heti hian thu a pe a. "Jerusalem mite hi enkawl rawh u, kan lo kir leh bma chu Jentail mite lo bei hauh suh ang che u" a ti a. 20 Galili-a kal turin mi sangthumin Simona chu an zui a, Galiad-a kal turin Juda chu mi sangriatin an zui bawk a.

21 Simona chuan Galili a run a, vawi tam tak Jentailte nen an inbei a. A hneh ta hlawm a. 22 Tolemai khaw thlongin a um a, mi sangthum dawn a that a, an thawmhawte chu a hlihsak a. 23 Galili leh Arbata-a Juda awmte chu, an nupuite leh an fate leh an ro thil zawng zawng nen a hruai a, Judai ramah a hawnpui a. An hlim hle mai.

24 Chutih chhung chuan Juda Makabia leh a nau Jonathana te khan Jordan lui an kān a, thlalerah ni thum an kal a. 25 Mivelawm, Nabatia mi thenkhhat an hmu a, Gilead-a an Juda puite chunga thil thleng zawng zawng an lo hrilh a. 26 "Tam tak chu kulh nei khua, Bozra-ah te, Bosorah te, Alema-ah te, Kasfora-ih te, Maked-ah te, Karmina-ah te an tantir a, a then chu Gilead khawpuiah an tang. 27 In hmelmate chuan naktuk hian Juda awmna kulhte chu bei turin an inbuatsaih

a, ni khat thil thua Juda zawng zawng nuaibo an tum a ni" tiin an hrilh a.

28 Tin, Juda leh a sipaite chu Bozra lamah, thlaler kawngah an her that a, khawpui chu an la a, mipa zawng zawng an that a. An ro thil an laksak vek a, khua chu an häl a. 29 Chuta ṭang chuan Dathema kuh panin zankhuain an kal a. 30 Käwl a lo ên chuan sipai tam takin kuh chu lak tumin leilawn te, dawhkan te, kuh chhut khawl te an thiар khawm chu an hmu a. 31 Juda chuan kuh chhunga au thawm leh tawtawrawt ri a hriat chuan an inbei ṭan ta tih a hria a, 32 a hote hnenah chuan, "Vawiin chu kan Juda unaute tan bei rawh u" a ti a.

33 Hnung lam atanga hmelman te bei turin a sipaite chu thlur thumin a kaltir a. Ral an pan pah chuan tawtawrawt an hâm a, ṭawngtaian an au chiam a. 34 Timothea sipaite chuan Makabia a ni tih an hriat chuan an tlanchhe ta a, Juda chuan a hneh ta a, mi sangriat lai an that a.

35 Juda chu Alema e lamah a her a, a bei zel a, a la a; mipa zawng zawng a that a, khua chu a suam a, a hal a. 36 Chuta ṭang-in a kal zel a, Kasphor te, Maked te, Bozar te leh Gilead rama khaw-puite chu a la a.

37 Chung hnu chuan Timothea chuan sipai dang a khawm a, Raphon-ah, lui kam lehlamah tan-hmun a khuar a. 38 Juda chuan an buk enthla tur mi a tir a, an-ni chuan, "An chhehvelah Jentail

zawng zawng Timothea chu an zui a, 39 a puitu atan Arab in-blawhfa pawh a ruai a, Judate beih inpeih sa rengin lui kam leh lamah an inkhuar a ni" an rawn ti a. Tichuan, Juda chu anmahní bei turin a kal ta a. 40 Juda leh a sipaitein lui an va thlen chuan Timothean a sipai hotute hnenah, "Juda hi kan lama a lo kai hmasak chuan kan dang zo lo ang, kan aiin a chan a tha ang. 40 Lui kàn ngam loa lui ral leh lama tan-hmun a khuar erawh chuan kan kal kai ang a, a aiin kan chan a tha ang" a ti a. 42 Juda chuan lui a thlen chuan a sipai hotute chu thu a pe a, "Tumah lui kamah ding suh u, hmelman bei turin hma lam pan nghal zel rawh u" a ti a. 43 Juda chu hmelman bei tura lui kàn hmasa ber a ni a, a hote chuan an zui vek a. Jentail ho chu an chiai a, an hriamhareite chu an paikh a, Karnaim khua, hnam dang Pathian biak inah an tlanchhe ta a. 44 Juda leh a hote chuan chu khua chu an häl a, biak in pawh chu a chhunga mi awm zawng zawng chawpin an häl a. Karnaim an hneh hnu hian Jentail tumah Juda do zel thei an awm tawh lo.

45 Juda chuan Gilead rama Israel mi zawng zawng chu Judai rama hawnpui turin a hruai khawm a. A lian a tē, hmeichhia leh nau-pang te, an bungruate nen, an tam hle mai. 46 Ephron khua thlengin an kal a, chu khua chu an kal kawnga awm a ni, kulh nghet tak a nei a, a sir eng lamah mah hèl theih a ni lo, kawng awm

· chhun chu khaw chhungah a kal tlang a ni. 47 Khuaa mite chuan an lo dang a, an dai kawngkharte chu lung lianpui puim an hnawh a. 48 "Kan rama kal tur kan ni a, in khuaa kal tlang min phal hram rawh u; tuman an tibuai lo ang che u, kan kal tlang mai ang" tiin tha takin a ngen a. Mahse an kawng chu an hawng duh lo a.

49 Juda chuan indo mite tih loh chu mipui dang zawng chu mahni hmuna buk siam turin a hrilh a. 50 Indo mite chu tan a laktur a, khawpui chu nuleng leh zankhuain an bei a, an la ta a 51 Mipa zawng zawng an that a, khua chu an rawk a, an tichim vek a A sipaite nen chuan mitthi ruang chungah an kal tlang ta a. 52 Jordan an kân a, Bethshan ep phaizawl zau chu an thleng a 53 An kal chhung zawng chuan hnufualte chu Juda chuan a chhawm a, Judai ram an thlen hma chu a fuih sauh sauh zel a. 54 Zion tlang hlim taka au chungin an lawn a, mi pakhat mah hloh loa him taka an kir avangin halral inthawinane an hlan a.

55 Juda leh Jonathana Gilead-a an awm lai leh an u Simonan Tollemai khua a beih lai khan, 56 Sipai hotu Zakaria fapa Josefa leh Azaria-ten an huaizia leh indonaa an hmuingilzia an lo hria a. 57 "Keimi pawh hming i cher ve ang, kal ila, kan vela Jentailte hi i bei ang" an ti a. 58 Tichuan an hote nen Jamnia bei turin an thawk chhuak ta a. 59 Khua atang chuan Gorgia leh a hote chu lo bei let turin an lo chhuak a.

60 Josefa leh Azaria chu an hneh a, Judai ramri thleng rawkin an um a. Chumi ni chuan Israel mi sanghnih vel an thi a ni. 61 Heng sipai hotute hian Juda leh a unaute thupek awih loin mahni hming-thanna tur an zawn avangin an tlawm der mai a ni. 62,63 Israel mite chhan tura Pathian ruat Makabia chhung zinga mi an ni lo reng bawk a. Juda leh a unaute erawh chu Israel mite leh Jentail zawng zawnge chuan an ngaisang em em a; an hming thatzia an briatna apiangah 64 anmahnu fak turin mi an lo kal khawm tup tup thin.

65, 66 Hemi hnu hian Juda leh a unaute chu an thawk chhuak a, chhim lama Edom mite chu an bci a. Hebron leh a kiang khuate chu an la a, an kulh te an thiat a, kil tina an ralven bukte chu an hal a. Filistia ram run turin an kal zel a, Marisa f an thleng a. 67 Chumi ni chuan puithiam then-khat chu intiblär duhin inbeihnah ah an tel ve rawk a, tam tak an thi a. 68 Juda chu Filistia rama Asdhod khaw lamah a kal a. An maichamite a tichim a, an Pathian limte chu a häl a, an khawpuite chu a rawk a, Judai ramah a haw leh ta a.

Antioka palina thih thu

(2 Mak 1: 11-17, 9: 1-29, 10: 9-11)

6 Lal Antioka chu Mesopotamia rama a kal lai chuan, tangka leh rangkachak an ngah vanga hmingthang Persia rama Elumai khaw chanchin chu a han hria a.

2 Grik ram lal hmasa ber, Filipa fapa Aleksandara khan an tempulah chuan rangkachak phaw te, ralhuam te leh hriambrei dangte a hnutchhiat teuh a. 3 Antioka chuan va kala, khua chu laka, rawk a tum a; mahse khuaa miten a thil tum chu an lo hria a, 4 bei let turin an lo inring a, a ngam ta lo a, hrilhhai takin Babulon lamah a tawlh ta a.

5 Persia ram a va thlen chuan zualko pakhat a lo kal a, "Judai ram bei tura i sipai tirhte kha an tlawm der mai. 6 Lusia leh a sipai rual kha Juda-hoin a um nek a, an hriamhrei te, thawmhnhaw te an tipung a. 7 Jerusalem khua maichama 'Tenawm Rapthlak' an tih, Antioka Epiphanesan a din kha Juda te chuan an tichhia a, a hma ang chiah khan tempul hualin lung bang sang tak an rem a, lal pual kha Bethsur-ah pawh kulh an siam" a rawn ti a.

8 Lalin chu thu chu a han hriat chuan mak a tilutuk a, a chau ta der a. A beisei anga thil a kal tluan loh avang chuan a beidawng hle a, a dam lo ta a. 9 A rilru na avang chuan rei tak a dam lo a, atawpah chuan a thi mai dawn a ni tih a hre ta a. 10 'Lal Thian' tih a kaitir zawng zawng chu a ko khawm a, "Ka muhil thei hauh lo mai. Lungngai mangangin ka thin a na em em a ni. 11 Ka lal chhungin müün min ngaina a, ngil ka neih vei thin nen engtizia nge heng buainate hian min tlakbuak tih ka ngaichtuah a. 12 Jerusalem tempul atanga tangkarua leh rangkachak dik lo taka ka lak a,

13 chhan awm loa Judai rama chengte tihboral ka tum kha ka hre chhuak a, chung avang chuan tuna heng thil tha lo pui pui hi ka chungah a lo thleng a ni. Beidawng takin hnam dang ramah ka thi dawn a nih hi" a ti a.

14 A thiante zinga a mi rin ber Filipa chu a ko a, a ram pumpui enkawl turin a ti a. 15 A lallukhum te, a kawr te, a zungbung te a pe a, a fapa Antioka pangana chu zirtir a, laltir turin thu a pe a. 16 Chumi hmunah chuan lal Antioka chu B.C. 163 kum khan a thi ta a.

17 Lusia chuan a thih thu a han hria a, naupang Antioka naupan tet atanga a hruai len chu, a pa ai awh turin lalhutthlengah a thuttir a, a hmingah Eupator a sa a.

Antioka pangana leh Lusian ral an bei (2 Mak 13: 1-26, 11: 22-26)

18 Chutih laia Jerusalem kulh chhunga hmelma la awmte chuan tempul vela Israel awmte chu an dang chep hle a, an tibuai fo a, Jentailte pawh an tanpui thin. 19 Juda chuan anni chu hnawh bo phiar a tum ta a, mi zawng zawng kulh hual tur chuan a ko khawm a. 20 B.C. 162 kum chuan mi an lo pung khawm a, kulh chu an hual ta a. Lei an chhung pawng a, kulh chhut khawl te an bun a. 21 Hual chhunga awm thenkhat an relh chhuak a, phatsantu Israel eng emaw zatin an zui a. 22 Lal hnенah an kal a, "Kan mite chunga an thiltih phuba la turin eng chen nge i duh dawn? 23 I pa rawng-bawl kan duh a, a sawi apiang

zawma thupek awih turin kan in-pe a, 24 Kan tam eng nge a sawt-na? Kan ram mite ngei tunah kan hmelman ni ta a. g an hmuu theih zat zat min that a, min rawk tak hi. 25 Keini chauh hi an kut tuartu kan ni nem, an chhehvela mite pawh an bei ta zel mai. 26 Jerusalema kulh chu tunah an hual a, lak an tum a ni. Tempulah leh Bethsur-ah pawh kulh an siam a, 27 chet vat loh chuan an pawng tulh tulh ang a, i dang zo lo mai ang" an ti a.

28 Lal chuan chung thu chu a hriatin a thinur em em a, sipai hotu te, sakawr chungchuang hotute leh a mi rin zawng a rawn thin zawng zawng chu a ko khawm a; 29 Ram dang atang leh Grik thliarkar atangin sipai a rawih belh a, 30 a sipaite chu kea kal nuaikhat leh sakawr chungchuang singnih leh indo thiam sai sawm-thum pahnih an ni. 31 Idumia an kal tlang a, Bethsur chu an hual a. Rei tak an inbei a, lei an chhung pawng a, kulh chhut khawl te an bun a; mahse a vengtute chu an huai kher mai, an lo chhuak a, chungte chu an häl a.

32 Jerusalem kuih hualtu sipaite chu Juda chuan a chhuahpui a, Beth Zakaria hmunah buk an khuar a, lal sipai kalkawng chu an chhu ping ta a. 33, 34 Atuk zingah lal chuan Beth Zakaria panna kawngah a sipaite chu a hruai sawk sawk a, inbei turin an in-puahchah a, tawtawrawt an ham a, Grep sawr leh thingtheihmu tuiin Saite chu hmelman bei turin an thlem a. 35 Sai lian pui pui

chu sipai zingah an sem darh a. Thirzai phan awmphaw ha, dar lukhum khum sipai sangkhat zelin pakhat an chang a. Sai pakhat tan sakawr chungchuang thiam bik mi zanga an ruat a, 36 chung mite chuan sai awmna apiangah tan an la a, an zui zel a. 37 Sai chungah chuan thingphek chhah tak, ngun taka khuh, an phuar bet lat a, indo mi sipai pathumh theuh an chuang zel a, sai khalhtu India mi nen. 38 Lusia chuan sakawr chungchuang dangte chu sipai hlawm sir tuakah hmelmane tibuai turin a dah a, anni chu sipai hläwm chuan a lo veng zel bawk a. 39 Ni énga dár rangkachak äwmphaw tle chuan tlangte chu a chhun éng a, meichher ang maiin a de sup sup a. 40 Lal sipai rual thenkhat chu tlang pangah an in-zár a, a then chu phaizawlah an tang a, mahse tlar fel takin hma lam an pan dual dual a. 41 Chutiang taka sipai tam leh chak kal thuap thuap leh an hriamhrei inkak ri thäwm hria zawng zawng chuan an hlau a.

42 Juda chu a sipaite nen raldo tur chuan an lo thawk a, an han inbei a, lal sipai zaruk an that a. 43 Sai lian bik pakhat, lal ral-thuam phur chu Eleazar Avarama chuan a han hmuu chuan a chungah lal a chuang emaw a ti a. 44 Eleazara chuan a mite chhan tur leh kumkhaw hming tha nei turin a nun chu a pe ta a ni. 45 Sipai din hual sai chu a pan a, sipai hläwm kárah a zuang lut a, ding lam leh vei lama mite chu a that a, hmelman sipaite chu leh lam leh lamah an kiang a. 46 Sai

g 6 : 24 MSS thenah 'Min hual a' tih a ni.

h 6 : 37 Grik lamah 'sawmthum' tih a ni.

hntusiah chuan a tian lut a, a vit blum a, ani pawh chu sai chuan a delh blum ta a. 47 Judate chuan lal sipaite chu an chak si a, an-mahni beih zel an tum tlat tih an hriat chuan an insaseng ta a. 48 Judate chu Jerusalema bei zui zel turin lal leh a sipaite chuan hma an la a, Judai ram leh Jerusalem chu hual an tum a. 49 Beth-sur khuua Judate nen inremna an siam a, khua ata an chhuah tir vek a. Chumi kum chu Chawlh kum a ni a, lo a nei lo a, khuaah ei tur a awm loh avangin hual an tuar zo ta lo a ni.

50, 51 Tia, Lal chuan Judate tempul chu a bei a, rei tak a hual a. Lei a chhung pawng a, kuh chhut khawl a bun a, lung leh mei perh luh nam sairawkherh lian pui pui a siam a; fei leh thal khawh luh-na tur khawl pawh a siam bawk a. 52 Kulh vengtute chuan chung bei let tur chuan khawl an siam bawk a, rei tak an inbei ta a. 53 Chawlh kum a nih avangin tempul buh inah ei tur a awm tawh lo a, Judai rama an buh chhek khawm lah chu Jentail hlaua lo tlanchhia an rama lo lutte chuan an ei zawhpui tawh bawk si a. 54 An tam em avang chuan mi tam tak chu an in lamah an haw darh a, tempulah chuan mi tlemente chauh an awm tawh a ni.

55 Chutih chhung chuan lal Antiokan a fapa lal nih zirtir tura a ruat Filipa kha 56 Persia leh Media ram atangin a lo haw a. Lal sipaite kha a rawn ho a, sawrkarna lak a tum a ni. Chu chu Lusiani a han hriat chuan, 57 a in-

siam sawk sawk a, lal naupang te, a sipai hotute leh a mite hnenah chuan, "Ni tin kan chau tial tial a, ei tur lah kan tlachham dawn ta a; kan kuh hual lah hi an khauh hle si. Heng bakah sawrkar thil pawimawh ngaiantuah tur tam takin min hmuak teuh bawk a ni. 58 Chuvangin Judaho hi an hnam pumpui nen inrem lailawka i siampui ang u. 59 Tun hma ang khan anmabni serh leh sang an zawm i phalsak ang u. Heng buaina hi an serh leh sang kau khapsak vanga lo chhuak a ni" a ti a.

60 Lal leh sipai hotute chuan chu thu rawt chu tha an ti hle a, tichuan Lusia chuan Judate hnenah inrem dan tur an rawt ta a, anni pawh chuan an lo remti a. 61 Heng inremna thu hi lal leh si-pai hotute chuan zawm an tiam tlat avangin Judate chu kulh ata an lo chhuak a. 62 Lal chu Zion tlanga tempul hual chhungah a han luh chuan, kuh an siam ngunzia chu a hmu a, a thu kha a süt a, kuh bang chu a thiahtir ta a. 63 Hmanhmawh takin a kal a, Antiokei-ah a haw ta a. Filipa kutah khua chu a lo awm tawh a, mahse a bei a, tharum thawhin a la kir leh ta a.

Puithiam lalber Alkima leh Nikanora ral beih

(2 Makabia 14 : 1-36, 15 : 1-36)

7 B.C. 161 kum chuan Seleuka fapa Demetria chuan Rom khua a chhuahsan a, Meditterenian tui-pui kam khuaah a lo kal a, chutah chuan lalah a insiam a.

2 Antioka pangana chu a pute chenna lal in pana a kal lai si-paihoiin Lusia nen an man a, Demetria hnena hruai an tum a. 3 Demetrian a lo hriat chuan, "Ka hmu duh lo" a ti a. 4 Sipaite chuan an that a, a lalhutthlengah chuan Demetria chu a thu ta a.

5 Israel zinga phatsantu, Pathian tih loho chu, Alkima, puithiam lalber nih tum hoin lal hnenah an kal a, an mite an hek a. 6 "Juda leh a unaute hian nangmah tantu apiang an that a, kan ram ata min ùm chhuak a ni. 7 I mi rin-zawng tu emaw tir la, lal ram chhung leh kan sum leh pai min tihchhiatsak dan hi en thli thlai sela, Juda leh a unaute leh anmahn ni tantu zawng zawng hrem teh se" an ti a.

8 A mi rawn thinte zinga mi pakhat, Suria zau zawk larsap Bakhida chu lal Demetria chuan a thlang a. Ram chhunga mi pawimawh tak, lal tan tlattu a ni. 9 Pathian tih lo Alkima chu lal chuan puithiam lalberah a ruat a, Alkima nen chuan Bakhida chu Israelte hrem turin a tir ta a.

10 Sipai tam tak nen Antiokei atang chuan an thawk chhuak a, Judai ram an lut a. Bakhida chuan Juda leh a unaute chu bum a tum a, rem thu sawi turin palai a tir a. 11 Mahse sipai a rawn hruai tamzia an hmuhin a thu chu an ngaihsak lo a.

12 Alkima leh Bakhida hnenah dan hre rual palai an kal a, dik taka thil ti turin an ngen a. 13 Heng Pathian tih mi, ram hma-

ngaihtute hi, Alkima leh Bakhida nen inremna siam tum hmasa ber an ni. 14 Alkima hi Arona thlah puithiam chi a ni a, an chungah thil pawi a tih duh an ring lo a. 15 Alkima pawh chuan remna a duh thu a lo hrilh a, chhechham meuhin an chungah leh an thian-te chungah thil pawi engnah tih loh a ti am a. 16 A lakah an ngaih a ngam ta tih veleh an zinga mi sawmruk chu a man a, chumi ni la la chuan a that ta a, Pathian lehkha thu sawi ang kha a ni:

17 I mi rinawmte thisen a luang a,
Jerusalemah an ruang chu a thal phung mai,
Tumah vuitu tur an awm lo.

18 Hei vang hian mipuite chuan Alkima leh Bakhida chu an blau em em a, "An zingah thutak leh thudik a awm lo, chhechham a an thu tiam pawh an bawhchhe zel si" an ti a.

19 Bakhida chuan Jerusalem a chhuahsan a, Beth Zaith-ah bük a khuar a. Israel mi dik tak te leh phatsantu rual amah zuitute chu a man a, a that a, khuarkhurum thuk takah a pahtir a. 20 Bakhida chuan ram pum chu Alkima kutah a dah a, a pui tur sipai a hnutchhiah a, lal hnenah a kir leh ta a. 21 Alkima chuan puithiam lalbera insiam ngbeh turin a bei nasa mai a. 22 Rama buaina siam chhuah ching mi zawng zawngin an pan khawm a, Judai ram an thunun thei ta a, Israelho chu an nek chep ta em em a. 23 Alkima leh a hote chuan Jen-

tailte ai mahin Israelte chu an ti-rethei tih Juda chuan a hmuuin, 24 Judai ram pum chu a fang a, mahni duh thua Alkima zui a, khua atanga rama kal duhte khap thintuhoo chungah chuan phuba a la a. 25 Alkima chuan Juda leh a hote chu an chak hle a, a ngam dawn lo tih a hriat chuan lal hnenaah a kal a, thil tha lo tak tak tia puhin a hek ta a.

26 Lal chuan a sipai hotu chhuan-vawr, Israelte hmelma ruh tak chu, Israelte tirèm turin a tir a. 27 Sipai tam tak nen Jerusalem a lo thleng a, Juda leh a unaute chu bum a tum a, inremna thu sawi turin palai a tir a. 28 "Keini inkarah intaina a awm tur a ni lo, vengtu tlem bruaiin thian anga kawm tur chein ka lo leng ang e," a ti a. 29 Juda awmna a lo thlen chuan hawihhawm takin chibai an inbuk a, mahse hmelman-ho chu Juda man tumin an lo in-peih reng si a. 30 Nikanora lo leng chu amah man an tuma an thil phiar ruk dan a ni tih Juda chuan a han hriatin a hlau hle a, inhmuh leh a duh ta lo a. 31 A thil tih tum chu Juda chuan a hria tih Nikanora chuan a han hria a, Jerusalem a chhuahsan a, Kafarsa lamah Juda bei turin a kal ta a. 32 Nikanora-ho zanga lai an lo that a, an thah bang chu Jerusalem kulhah an haw leh ta a.

33 Chung hnu chuan Nikanoran Zion tlang a tlawh a. Puithiam thenkhat leh mipui hravaitu thenkhat tempul ata an lo chhuak a, rem thu sawi turin Nikanora chu

an lo hmuak a, lal tan halral in-thawina an hlan chu entir an tum a. 34 Ani chuan a lo nuihzat a, chil a chhak khum a, a tibawlh-hlawh a, chapo takin a ɣawng a. 35 Chhechhamin a vau a, "Juda leh a sipaite ka hnena in rawn hruai vat loh chuan amah ka hneh veleh he tempul hi ka häl ang" a ti a, thinrim zetin a kal ta a.

36 Chu veleh puithiamte chu tempul tualah an lut a, maicham leh tempul hawiin an ding a, an tap a, an ɣawngtai a. 37 "He in hi i hmíng pu atan, i mite tan ɣawngtaina leh dilna in ni turin i thlang a. 38 He mihring leh a sipaite chungah hian phuba la la, inbeihnaah thi hlawn rawh se. An chéksawlba che kha hre reng la, tumah dam khawchhuak suh se" an ti a.

39 Nikanora chu Jerusalem atangin a chhuak a, Beth-horon-ah bùk a khuar a, Suria sipai an lo tel bawk a. 40 Juda chuan Adasa-ah mi sangthum nen bùk a khuar a, chutah chuan a ɣawngtai a. 41 "I lehkhabuah lal pakhat nangmah chéksawlh tura zualko rawn tirtu chu i angelin a sipai 18500 a thahsak thu kan chhiar a. 42 Chutiang bawkin vawiin hian kan hmáa sipai rual hi han hnehl a, i tempul thianghlim chu Nikanora hian a chéksawlh avangin hrem a ni tih mi tinin hre rawh se. A sualzia hian a phu em a, hrem ngei ang che" a ti a. 43 Sipaite chu Adar thla, ni sawm pa-thum niin an inbei a, Nikanora sipaite chu an tlawn ta a, amah chu thi hmasa berah a ɣang nghe

nghe a. 44 A sipaiten a thi an han hmuh chuan an hriamhrei an paih a, an tlan chhe ta a. 45 Adasa atangin Gezer thleng rawkin Juda-te chuan an um a. An um pah chuan bei zel tura inhrilhna taw-tawrawt an hâm a. 46 Chu lai vela Judai ram khuua awm zawng zawng chu an lo thawk chhuak a, kil tin atangin sipai tlân chhia chu an lo bei a, a umtu Juda te lamah an um kir a, hmelmanzaawng zawng chu an that a, pakhat mah tlan chhuak an awm lo.

47 Judate chuan râl thil chu an la a, Nikanora lu leh chapo tak a phar thin a bân nén an tan a, Jerusalem daiah mi hmuh atan tar turin an hawn a. 48 Judate chu an hlim em em a, chumi ni chu lawmna ni bik atan an serh ta a. 49 Adar thla, ni sawm pathum ni hi kum tin lawmna nia serh turin an puang a. 50 Rei lo te chhung chu Judai ramah muanna a awm.

Rom mite nena inremna

8 Rom mite chanchin, indo lama an theihzia te, anmahni thiiana neih duhtute an lo lawm a, an thla hnuaja awm duhte tan thian tha tak an ni zel thin tih Juda chuan a hre thin a. 2 Gaul mite nen an indo fo a, an huaizia leh chung mite chu an hneh a, chhiah an chawitir tak thute pawh a beng a thleng a. 3 Spain rama tangkraua leh rangkachak khur an man a, ruahman lawk vek ang ngeia chu ram chu Rom atangin hla hle mah se an lâk tâk nge nge thu te; 4 Anmahni beitu ram hla tak taka

alte chu a tudawl hneh khawp a, kum tin chhiah an chawi thu te, 5 Makedonia lal Filipa leh Perseusa * te nen an indo a, Rom mite bei tura an lam tangte nen lam an hneh thu te; 6 Sai 2.1 sawmhnhih hruaia sakawr chung-chuang leh sipai tam tak nen Antiock ropuaia pawhin a bei a, ani meuh pawh an lo hneh a, 7 a nung chungin an man a, a dawta lal nen lam chhiah rit tak an chawtitir a, zakham nan mi tam tak an hrensak a, 8 a ram tha tha, India te, Media te leh Ludia te an chhuhsak a, Lal Eumenesa i an pek thu te; 9 Grik mite pawhin beiha tihchhiat dan tur an rel a, 10 chu chu an hriatin an sipai hotu lian ber an tir a, Grik mite chu an that ȣeu a, an nupui leh fate an mansak a, an in leh lo an rawk a, an ram chu an luah-sak a, an kulhte an chhutchhiatsak bawk a, vawiin ni thlengin an bawih an la nih thu te; 11 Lal ram dang, thiarkar mite pawh, anmahni bei tur zawng zawng an tihboral emaw, bawih emawa an siam zel thu te. 12 Thiana an neihte leh an thla hnuaja tlu lutte tan erawh chuan thian nghet tak an nih zel thu te. Ram hla leh hnuaja awm alte chu an tudawl a, an chanchin hria apiangin an hlau a. 13 Tanpui an duha lala siam an duh chu lalah an siam a, tih-tlawm an duh chu an titlawm a, khawvela hnam ropui ber an lo nih thute a beng a thleng bawk a.

14 Chutiang chu ni mah se, Rom mi tumahin mahni intihropui tum-in lallukhum emaw, lal kawr emaw an chuh ngai lo. 15 Rorel

pawl mi zathum leh sawmhnih an awm a, chung rorekute chu ni tin an inkhawm thin a, an mite chung thu leh an thatna tur an rel thin. 16 An chunga thu neia, an ram pum enkawl hna mawh phur tur mi pakhat kum tin an ruat ziah bawk a. Tupawhin chu mi thu chu an awih a, inthikna emaw, intaina emaw an zingah a awm ngai lo.

17 Rom mite nena inremna siam a, inthianna thu thlung turin Juda chuan Johana fapa, Akkosa tu, Eupolema leh Eleazara fapa Jasinia te chu a thlang a, Rom khuaah a tir ta a. 18 Israelte chu Suria bawihah an tang a ni ringawt ta mai a, heti éma an tihrehawm hi a reh a beisei a ni. 19 Harsatna tam tak su tlangin Eupolema leh Jasona chuan Rom an thlang a, rorel pawl hmaah chuan heti hian thu an sawi a : 20 "Juda Makabia leh a unaute leh Israel miten inchhan tawn dan kawng dap turin min tir a, in thian leh in lam tang ni turin min pawm kan duh a ni" an ti a.

21 Rom mite chuan an thu rawt chu an lo pawm a, 22 dar phekah an inremna thu chu Jerusalema thawn tur hetiang hian an ziak a:

23 "Khawmualah leh tuifinriatah Rom mite leh Israel mite tan engkim tluang takin awm zel rawh se. Hmelma nei lo sela, indo tul bawk hek suh se. 24 Rom mite emaw, ram tina an thiante emaw beitu an awm chuan 25, 26 Israel te hian a tul ang angin an theih tawk an chhuah ang a, an pui thin ang. Rom mite dotu hnenah

Israel mite hian ei tur emaw, hriamhrei emaw, tangka emaw, lawng emaw, Rom khuaah rem tih tlai ang hian an pe tur a ni lo. Israel mite hian engmah phut loin tihtur hi an hlen tur a ni.

27 Chutiang bawkin, Israel mite bei tur an awm chuan Rom mite hian a tul ang angin an theih tawk an chhuah ang a, an pui thin ang. 28 Israel mite dotu hnenah Rom mite hian ei tur emaw, hriamhrei emaw, tangka lawng emaw, Rom khuaah rem tih tlai ang hian an pe tur a ni lo. Inbumna awm loin Rom mite hian an tih tur chu an hlen tur a ni.

29 "Heng hi Rom mite leh Israel mite inremna chu a ni a, 30 na-kin hnuah, an remtih dun chuan, thu belh chhah emaw, pah emaw theih a ni ang. An thu tihtluk ang chuan an ti ang a, an thu belh emaw, pah emaw chu hman tur a ni ang.

31 "Lal Demetrian Israelte chunga thil dik lo tak tak a tih chung-changah chuan hetiang hian a hnenah lehkha kan thawn a ni : 'Engtizia nge kan thian leh kan lam tang Israelte hi heti taka i tihretheih ? 32 I laka vui thu an rawn thlen leh vajh chuan kan pui ang a, khawmualah leh tuipuiah kan do ang che' tiin."

Juda thih thu

9 Demetria chuan Nikanora leh a sipaite chu indonaah an ral vek tih a hriat chuan Bakhida leh Aikima chu a sipai rual zinga Suria hläwm thum nen Judai ramah a

tir a. 2 Gilgal kawngah an kal a, Amela biala Masaloth khua an hual a, an la a, mi tam tak an that a. 3 BC 160 kum, thla hma-sa berah chuan Jerusalem epah buk an khuar a. 4 Chuta tang chuan Berea-ah kea kal sipai sing-hnih leh sakawr chuang sanghnhii a kal pui a

5 Juda khàn Elasa hmunah bük a khuar a, thlan thiaw mi sang-thum nen an awm a. 6 Hmelma sipai tamzia an hmuhiñ an hlau-hle a, tam takin an hawn ruksan a, indona hmunah Israel sipai zariat chauh an awm ta a. 7 Sipai a nei tlem ta hle a, inbeiñ a hun dawn tep tawh tih Juda chuan a hriatin a mangang hle a, han in-khawm hman a ni tawh si lo. 8 A hnual rilru hle a, a la awmte hnenañ, "Ral bei turin i inpuah-chali ang u, kan la ngam tho thei a nia" a ti a. 9 A hote chuan beiñ loh an rawt a, "Kan nun hum turin i insaseng rih mai ang u, mi dang kan pun ang a, hmelleme hi kan bei dawn nia" an ti a. 10 Juda chuan, "Indona hmun ata a tlanchhia tuman mi ti suh se. Kan hun a lo thleng a nih chuan huai takin i thi mai ang u, kan hmin" tha enemahin tihliau suh se" a ti a

11 Suria sipaiho chu am bük ata an lo chhuak a. Judate bei turin tanhmun an siam a. Sakawra chuangho chu pawl hnihad an then a, hratkawkheng rualin hma an hruai a, sipai nawlui hmaah thal kan mi te, virvawm thiamten an zui a. 12 Bakhida chu dina lam sirah a awm a, sinai rual

chuan hma lam an pan ta a, sakawra chuangho chuan an veng tawn reng bawk a. Indo tawtawrawt an ham a, Juda sipaiho an han intawk thawm chuan lei a nghawr dur dur a, zing atanga tlai thlengin an inbei a ni.

Suria sipai nawlpui ber chu Bakhida hoin ding lamah an awm tih Juda chuan a han hria a, a sipai hratkawkhengho nen an bei a, 15 ding lama tangho chu an um darh a, Ashdod tleng i thlengin an um a. 16 Vei lama Suria sipaiho chuan an ding lama mite chu Judan a um tih an hmuñ chuan a hnung lam atangin an um zui ve ta a. 17 An inbei nasa hle a, tam tak an thi a 18 Atawpah chuan Juda pawh chu a thi a, a hote chu an tlanchhe ta a. 19 Jonathana leh Simonan an unaupa ruang chu a hlawn a. Modem khuaa an chhungkaw thlanah an phum ta a. 20 Thlanah chuan an tah a. Israel mi zawng zawnzin ni tam tak an sin a. 21 "Israel chhantu mi huaisen levr kha a thi tak tak dawn em ni?" an ti a.

22 Juda thil tih dang, a ral beiñ thu te, a huaizia thu te, thil a tih-hlawh'lin zawng zawnge ziaik sen a ni lo

Jonathanan Juda ai a awh

23 Juda thih hnu chuan Judai ramah amah phatsantute kha an lo pawng leh a, thil sual tituho kha an lo lang leh ta a. 24 Chumi lai chuan an tam hle a, ram puma mite chu phatsantute lamah an pakai a. 25 Bakhida khàn ram rorel turin

phatsantutc kher chu a ruat zel a, 26 Chung mite chuan Juda thiante an vai khawm a, Bakhida hnenah an hruai a, zahthlak takin a lo sawisa thin a. 27 Israel mite tan hun khirh tak a ni, an zinga zawlnei an awm tak loh hnu a an thil tuarah chuan a la nasa ber.

28 Juda thiante chu an lo kal khawm a, Jonathana hnenah, "I u Juda thih hnuah kan hmelma, 29 Bakhida leh kan chipui min ep-tute bei tur tumah an awm lo. 30 Vawiin hian kan chunga thunei-tuah leh indonaa min hruai zel turin kan thlang ta che a ni" an ti a. 31 Jonathana chuan hruaitu-nih chu a lo remti a, a u Juda ai chu a awh ta a.

Jonathanan ral a bei

32 Chu thu chu Bakhida chuan a lo hria a, Jonathana chu thah a tum ta a. 33 Jonathanan a lo hriatin a u Simona leh a hote nen Tekoa thlalerah an tlan a, Asthar dil kiangah buk an khuar a. 34 Chawlhniin hei hi Bakhida chuan a han hria a, a sipai rual nen Jordan an kan a. k

35 Jonathana u Johana chu si-pai chhungte buaipuitu a ni a, Nabolia mite hnenah a tir a. An-ni nen hian an inhmu thiam hle thin a, an hnena an thawmhaw tam tak ken chu chhèk a va diltir a. 36 Madeba mi, Zambri-ho chuan Johana chu an lo lam bun a, an man a, thawmhaw zawng zawng chu an laksak a. 27 Chu-mi hnu deuh chuan Jonathana leh a u Simona chuan Zambri-hoin inneihna ropui tak an lawm dawn

a, Nadabath khua atangin mo hruai rualin kawng an zawh dawn tih an lo hria a. An mo chu Kanaan lal ropui tak pakhat fa-nu a ni. 38 Jonathana leh Simona chuan an u Johana thisen phuba lak an tum a, an hote nen tleng pakhatah an kal a, an biru a. 39 An thlir reng a, bungraw phur teuh mipui ri nuai nuai kal duah duah chu an han hmu a. Monei-tu leh a thiante leh a chhungte chu mo hruaitute hmuak turin an lo kal a ni. Ral thuam famkim inbelin tum rik chi tinreng an tum a, khuang an beng bawk a. 40 Juda te chuan an bihrukna atangin an bei that a, tam tak an that a, a then chu tleng lamah an tlanchhia a, an thawmhaw phurh zawng zawng chu an laksak a. 41 Inneih ni lawmawm chu lusun niah a chang ta a, an hlim hla chu tah hlaah. 42 Jonathana leh Simona chuan an u thisen phuba chu an la hneh hle a ni. Jordan kam dūmah chuan an kir leh ta a.

43 Chu chu Bakhidan a han hria a, a sipai tam tak hruaiin Jordan kam chu chawlhniin a va thleng a. 44 Jonathana chuan a mite hnenah. "Tun hi kan nun nana kan tan tak meuh hun a ni, tun hma ai khan kan dinhmun a chhiat hi; 45 kan hma lamah hmelma an awm a, kan hnung lamah Jordan lui; kan sir tuakah lah dūm leh hnim pik a ni a, relh chhuah-na tur reng reng a awm lo. 46 Hmelma kut ata chhanchhuak tur che uin Pathian au rawh u" a ti a. 47 An han inbei ta a, Jonathana chuan Bakhida a that

thelh a, hñung lamah a tawlhkir hñman blauh a. 48 Jonathana leh a mite chu Jordan luiah an zuang thla a, a kam leh lamah an hleuh kai a, hmelmane chuan Jordan kânin an rawn umzui lo. 49 Chu mi ni chuan Bakhidaan sipai säng lai a hloh a ni.

50 Jerusalema Bakhida a hawn leh hnu chuan Suriaho chuan Ju-dai ram khaw tam tak, lung bang sang tak tak an siam hual a, kawng khar thir tlawna kalte an siam a. Heng khuate hi kulh an siamna chu a ni: Emmau, Beth Horon, Bethel, Timnath, Pirathon, Tephon, Jeriko. 51 Hengah hian Jumatate zar buai tur sipai a dah a. 52 Bethzur kulh te, Gezer kulh te, Jerusalem kulh te a tihunggeh belh chhah a, chungah chuan sipai pawl a dah a, eitur a chhek a. 53 Khaw tina hruaitu deuh deuh fate chu zakhamna atan a hronsak a, tan inah a dah a

54 B.C. 159 kum, thla hninhnaah chuan Alkima chuan tempul pual hung chungnung bang chu thiay tur thu a pe a, zawlneite thil tih kha a thiay ta a ni. An han thiay tan chauh tih chuan 55 a chau ta that a. A taksa a zeng a, a kâ pawh a âng thei lo, a chhungte hninenah lah thu ro a chhiah thei hek lo. 56 Na tak tuarin a thi ta a 57 Alkima a thi tih Bakhida chuan a hriatin lal Demetria hninenah a haw leh ta a. Judai ramah chuan kum hnih chhung muanna a awm.

58 Phatsantute chu an inhmu khawm a, "Jonathana leh a hote ralmuang tak leh him takin an

awm der der hi, Bakhida ko ila, zan khat thil thuah a man vek thei mai ang" an ti a. 59 Chu thu chu hrilh turin Bakhida hninenah an kal a, 60 sipai tam tak hruaiin a lo thawk chhuak a, Judai rama a lam tangte arukin lehkha a thawn a, Jonathana leh a hote man turin a ti a. An tum dan chu a hriat avangin an man thei ta lo a. 61 Jonathana chuan phiarrutu puipa deuh deuh sawmunga a man a, a that ta zawk a. 62 Jonathana leh Simona chu an hote nen thlalera Bethbasi khuaah an kal a, chu khaw kulh chhia chu an siam tha a, an tinghet a. 63 Chu chu Bakhidaan a hriatin a sipai rual a khawm a, Judai rama a lam tangte pawh a hrilh a. 64 Bethbasi chu kil tin atangin a bei a, kulh chhut khawl te a bun a. Reife an inbeih hnu chuan, 65 Jonathana chu mi tlemte hruain kulh atang chuan a pôt ru a, a u Simona kulh veng turin a ti a.

66 Jonathana chuan Odomera leh a mite a va hneh a, Farisai mite buk a bei a An ngam tâk lohah chuan Jonathana chu an pui a, Bakhida bei tura a kal chu an zui ve ta a 67 Chutih lai tak chuan Simona leh a hote chuan an rawn nawr vak a, kulh chhut khawlte chu an häl a. 68 Bakhida chu an rawn nawr nasa hle a, a thiltih tumte pawh chu a tihlei thei ta lo a, a hneh lo ta zawk a. 69 Tichuan Judai rama lo kal tura ngentu, Judaho, mi phatsan ching-te chungah chuan a thinur em em a, tam tak a that ta a.

Bakhida chuan an rama kir zai a rel ta a. 70 Chu chu Jonathanan

a hriat chuan inrem dan tur leh Juda mi a mante chhuah dan tur sawi fel turin Bakhida hnenah palai a tir a. 71 Jonathana duh anga tih rem a ti a, chhechham meuhin Jonathana dam chhung tibuai leh lo turin thu a tiam bawk a. 72 Bakhida chuan a sal mante chu a chhuah a, an ramah a haw ta a. Judai ramah a lo kal leh tawh ngai lo. 73 Judai ramah indona a awm ta lo a, Jonathana chu Mikmash khuaah a awm a. mipui ro a relsak a, Israel rama phatsantu awmte chu a tirêm ta a.

Aleksandar Epifanesan Jonathana puithiam lalberah a dah

10 B.C. 152 kum khan Antioka palina fapa Aleksandar Epifanes¹ chu Tolemai khuaah lawng-in a lo kal a, a la ta a. Mipui chuan an lo lawm a, lalah a tang ta a. 2 Demetrian a hriat chuan bei turin sipai tam tak a khawm a, a thawk chhuak ta a.

3 Demetria chuan Jonathana hnenah thian angin lehkha a thawn a, amah kalkh zawnga Judeate chuan Aleksandara nen inremna an siam loh nan, 4 Jonathana chu lo biak tlawn khalkh a tum a ni. 5 Demetria hian a chungah te, a unaute chungahte leh Juda hnam pum chunga thil tha lo tak tak a tihte kha Jonathana hian a hriat reng a hlau a, 6 chuvang chuan thiana siam a tum a, sipai laka a thuam a phalsak a, Jerusalem kulha an mi hrente pawh Jonathana hnenapek tur a ni a. 7 Tichuan Jona-

thana chu Jerusalemah a kal a, lal lehkha chu mi zawng zawng leh kulha awmte hriatah a chhiar a. 8 Chung mite chuan lalin si-pai laka a phalsak tih an hriat chuan an hlau hle a. 9 Mi hrente chu an pe a, ani chuan an nu leh pate hnenah a hawntir a.

10 Jonathana chuan Jerusalem chu a hmunpuiah a hmang a, khua chu a siam tha a, a din thar leh tan ta a. 11 In satute chu kil dik taka chher kual vek lung khawpui bang leh Zion tlang hung-na bang atan hmang turin a hrilh a, a thu ang chuan an ti a. 12 Bakhida kuh siama hnam dang mi awmte chuan an chhuahsan a, 13 mahni ram theuhah an haw ta a. 14 Dan leh thupek phatsantu Juda thenhat chu Bethsur kulhah an la awm cheu a, chu chu an tan sa himna hmun awm chhun a ni.

15 Lal Aleksandara chuan Jonathana hnena Demetria thutiamte chu a lo hria a; Jonathana chanchin, indonaa a chet dan te, a huaizia te, a unaute nena harsatana an tawh tamziate a hre bawk a. 16 Jonathana ang mi a chhar leh tawh lo ang tih a ring tlat a, thianah leh lamtangah siam a tum ta a, 17 hetiang hian lehkha a thawn a:

18 "Lal Aleksandaran a thian Jonathana chibai a buk e.

19 Mi huaisen tak, 'Lal thian' ni tlak i ni tih ka lo hria a,

20 I chipuite tan vawiin hian Puithiam lalberah ka ruat ta a che, 'Lal thian' tih hming ka puttir bawk a che. Kan thian i ni ang

a, kan lam̄tang i ni dawn nia” tiin.

Lal puan leh rangkachak lal-lukhum a thawn tel bawk a. 21 Jonathana chuan Bawkte Kūt laiin B.C. 152 thla sarihnaah khan puithiam Lalber thuam a inbel ta a. Sipai a la tēuh a, ralhuam tam tak a chhek bawk a.

Jonathanan Aleksandara a pui

22 Chu chu lal Demetrian a hriat chuan pawi a ti hle a. 23 “Engtizia kher nge Aleksandara hian min hma khalh le? Judeate thiana siamin a insawh ngheh tak sawt hi. 24 Kei pawhin thian lehkha ka thawn ang a, thilpek nen ka sawrkara dinhmun sang tak ka zawrh teh ang, tichuan ka lamah an ṭang dawn nia” a ti a. 25 He-tiang bian lehkha a ziak a :

“Lal Demetrian Juda hnam chibai ka buk e. 26 Kan inremnaa thu angin thil in ti a, kan lakah in rinawm reng a, kan hmelman lamah in pakai duh lo tih kan hriatin kan lawm em em a ni. 27 Kan lakah in rinawm zel chuan lawmman tam tak kan pe ang che u. 28 Chhiah tam tak kan awl ang che u a, chanvo tha tak tak kan pe bawk ang che u. 29 Juda zawng zawng, lei man te, chi chhiah te, chhiah bik kan lak thin te kan awl ta a che u. 30 Chu mai chu ni loin buh thar hmun thuma hmun khat min pek thin te, thei rah zatve min pek thin te pawh kan awl a che u. 31 Samari ram leh Galili ram atanga bial thum Judai rama belh tak atang pawh khan heng hi ka phut tawh

lo ang. 32 Jerusalem leh a chhehvel ram chu ‘Khaw Thianghlim’ tih a ni ang a, chhiah pakhat mah kan la lo ang. Jerusalem khaw chhunga kan kulh chhunga kan thuncihna pawh kan hlip a. Puitthiam Lalber kutah ka pe e, ani chuan a veng turin a duh duh a dah thei ang. 33 Ka ram chhunga sal man Juda zawng zawng ka chhuah bawk e, chhiah zawng zawng, ran chhiah tlengin ka awl bawk e. 34 Ka ram chhungah chuan khawiah mah Judate hnem atangin Chawlhniah te, Ihla thar küt laite leh hun seih ni dangah te chhiah an thing lo ang. 35 Heng niahie hian tuman pe turin an phut thei lo a che u, an tibuai tur che u pawh a ni lo.

36 Lal sipai atan Juda singthum lak an ni ang a, lal sipai dangte hlawh ang chiah an hlawn .. ang. 37 Thenkhhat chu lal kulh hanahite dah an ni ang a, sawrkar hna pawimawh dang thawk turin ruat an ni bawk ang. Juda mi ngei an hotu leh hruaituah an ṭang ang a, Judai rama mite Lalin amahni Dan zawm a phalsak ang-in anni pawh phalsak an ni ang.

38 Samaria leh Galili ram atanga bial thum Judai rama belh kha belh hlen a ni ang a, Puitthiam Lalber thuhnuai liau liuah dah a ni ang. 39 Tolemai khua leh a chhehvel ram leiman chu Jerusalem tempul senso atan ka pe e. 40 Kum tin tangka tlang 15,000, lal tangka bawm remchang atang-in pek ziah ka tiam bawk e. 41 Tempul hna atan kan pek thin kum eng emaw chhung kan pek tak loh zawng zawng kan pe leh

vek ang a, 42 chu bakah, Tempul chhiah atanga kan phut thin tangka tlang 5,000 kha kan phut hek lo ang, tempul rawngbawltu pui-thiamte ta tur a ni. 43 Lal hnena lei ba emaw, leiba dang nei tu-pawh Jerusalem tempulah leh tempul rama an tlân chuan man zui phal a ni lo ang a, ka ram chhunga in leh lo an neih reng reng pawh chhuhjak theih a ni lo ang. 44 Tempul sak thatna leh chei thatna senso chu lal tangka bâwm atanga pek a ni ang a. 45 Chutiang bawkin Jerusalem khaw bang leh a kulh siam thatna man tur te, Judai ram puma kulh siam that tur kan tih tlân siam that man chu lal sumin a tum ang" tiin.

46 Jonathana leh mipuiten Lal Demetria thu chu an ring ngam lo a, an pawm duh ta lo a, an chunga a nunrâwenzia leh kawng tam taka a tihretheih thinzia kha an la hre reng si a. 47 Aleksandara chu an hnena inremna thu sawi hmasatu a ni a, an riiru chu a hnena pek an duh ta zawk a, a dam chhung chu a lam tang an ni ta a.

48 Lal Aleksandara chuan sipai tam tak a la a, Demetria bei turin tan hmun a siam a. 49 Lal pahnih an han inbeih chuan Aleksandara sipaite chu an kir a, an tlân ta a. Demetria m chuan a um a, a hnem ta a. 50 Aleksandara chuan ni tlak rawk thlengin nasa takin a bei a, chu mi ni chuan Demetria chu an that ta a.

51 Aigupta lal Tolemi parukna hnennah Aleksandara chuan palai

m 10 : 49 MSS lamah a tu zawk hi nge tlanchhia tih a chiang lo.
m 10 : 57 He nu hi Kleopatra Thea-i a ni, Julius Kaisara hun laia Kleopatra VII nen ngaih pawlh loh tur a ni.

a tir a, hetiang thu hi a kentir a :

52 "Ka ramah ka haw a, ka pute lalhutthlengah ka thu ta, sawrkarna chu ka chelh ta a, ram pum chu ka thuhnuaih ka dah ta. 53 Demetria nen kan indo a, a sipaite nen ka hnem a, a ram chu ka nei ta a, 54 nang nen inzawmna neih ka peih ta e. I fanu mi neitir la, lal hnena pêk gwm thilpek ka pe ang che u."

55 Lal Tolemia chuan a chhang a, "I rama i hawna, i pute lalhutthlenga i thut ni kha ni ropui tak a ni e. 56 I thu rawt chu ka remti e, amaherawhchu Tolemai khuaah inhmu hmasa zet ila, kan inhmelhriat phawt dawn nia, kan fanu chu ka neitir ang che" tiin.

57 B.C. 150 kumin Tolemia leh a fanu Kleopatri'n chuan Aigupta an chhuahsan a, Tolemai khua an lo thleng a. 58 Lal Aleksandara nen chuan an intawk ta a. Tolemia chuan a fanu chu a neitir a, lalho tih dan hmangin ro-pui takin Tolemia khuaah chuan an innei ta a.

59 Lal Aleksandara chuan Jonathana lehkh a thawn a, lo kala rawn hmu turin a chah a. 60 Jonathana chu ropui takin Tolemai ah chuan a zuk kal a, lal pahnih chu a zu hmu a. Tangkarua leh rangkachak te a pe a, an hruai hotute pawh thilpek tam tak a pe hlawm a. An ngaisang hle hlawm mai. 61 Phatsantu Juda mi sual tak tak thenkhat chuan Jonathana hming tibhliau tumin an hék a, mahse lalin a bengkhawn duh lo a. 62 Jonathana chu lal kawrfual

senduk a haktir ta zawk a, lal chuan a chawimawi a, a kiangah a thuttir a. 63 Jonathana chu a hote khawpui lun laiah a hruaitir a, tuman an hēk tur a ni lo a, tuman an tibuai tur a ni hek lo tiin a tlangautir a. 64 A hēktute chuan chuti taka chawimawi a niha an thupuante chu an hriata, lal puan an sintir an hmuh chuan an tlanbo ta a. 65 Lal chuan 'Lal ṭhian' tih hming pu sang ber zingah a telh a, a awmna ram bijal chhunga larsap leh sipai hotu berah siamin a chawimawi bawk a. 66 Jonathana chu hlawhtling tak leh lawm takin Jerusalem-ah a haw leh ta a.

Jonathanan Appolonia a hnheh

67 B.C. 147 kum khan Lal Demetria fapa, Demetria pahnihna chu Crete aṭangin Suria ram chu a lo thleng a. 68 Chu thu chuan lal Aleksandara chu a timangang hle a, Suria khawpui Antiokei-ah a kir ta a. 69 Demetria chuan Appolonia chu Suria zau zawk larsaphah a ruat a, chu mi chuan sipai tam tak a khawm a, Jamnia-ah bük a rawn khuar a. Chuta ṭangin Puithiam lalber Jonathana hnhenah hetiang hian lehkha a thawn a :

70 "Nangmah avangin mi nuih-zat bur ka ni a, tlāṅga awm i inti vei a, engtizia nge, tumah lam ṭang i nei si lo a, kan laka i hel le? 71 I sipaite i ring a nih chuan phaizawlah lo chhuk la, inbei ang, tu nge chak zawk i en teh ang. Thil awm dan thlir chiang teh, khawpui aṭang tein lam ṭang ka ngah em em a ni. 72 Tu nge ka

nih a, tute nge ka lam ṭang i hre mai ang; min ep rual i ni lo tih i inhre thuai ang. I hmaa mite pawh vawi bnih ngawt anmahni ram ngeiah an tlawm tawh a, 73 ka sakawr chuangte leh ka sipay neichte hi engtia hnheh tum nge i nih? He laiah hi zaṅg phen tur lung te pawh a awm lo a, rclh rūkna tur lah a awm hek lo" tiin.

74 Appolonia lekhha, Jonathanan a hmuh chuan a thūnur em em a, Jerusalem aṭangin thlan ṭhalh kher sipai 10,000 a hruai a, a u Simona pawh sipai hruaiin a lo tel ve a. 75 Chung sipai pawl hnih chu Joppa daiah an inkulh a. Chu khuaa mite chuan Appolonia sipai pawl khat khuaa an awm avangin khuaa luh an phal lo a, mahse Jonathana chuan a bei ta a. 76 Khuaa mite chuan an hlau em em a, kawngkhar chu an hawng a, Joppa khua chu an mantir ta a.

77 Appolonian chu thu chu a hriatin sakawr chuang sangthum leh kea kal sipai tam tak a hruai a, chhim zāwngin Ashdod khua pan tur ni āwm takin a kal a; a inngahna ber sakawr chuang mi a neih teuh avangin phaizawlah a sipai nawlpui chu a chhukpui a. 78 Jonathana chuan Ashdod thlengin a um a, chutah chuan sipaite chu an inbei ta a. 79 Appolonia khan sakawr chuang mi sangkhat an hnung lamah a thukru si a. 80 Jonathana chuan ruang chaicheh an tlak hnan tih a hre lo a, mahse a sipaite chu an rawn hual ta a, zing aṭangin

tlai thlengin an chungah hmelma
thal a sūr zut zut reng mai a.
81 Jonathana thupek angin a si-
paite chu an ding tlat a, hmel-
ma sakawre chu an chau ta a.
82 An chauh tak veleh Simona
kha a lo tel ve a, hmelma sipai
nawlpui kha an rawn bei a, an su-
darh a, an tlan chhe ta a. 83 Sa-
kawr chuangho pawh kha phai-
zawlah an darh a, Ashdod khaw
lamah an tlan a, an Pathian Da-
gona biak inah an lut a, an bi-
ta a. 84 Jonathana chuan Ash-
dod leh a chhehvel khuate chu a
häl a, a rawk bawk a, Dagona
biak in pawh chu a chhunga bi-
zawng zawng chawpin a häl a.
85 Inbeihnaa hmelma thi leh käng
hlum chu sangriat an ni.

86 Jonathana chuan a kalsan a,
Ashdod khuaah a innghat a, chu
khuaa mite chuan ropui takin an
lo lawm a. 87 Jonathana leh a
hote chu rallak sum tam tak nen
Jerusalemah an haw leh ta a.

88 Lal Aleksandaran a thiltih
chu a lo hriat chuan ropui zawk-
in a chawimawi a, 'Lal laichin'
tih a kaitirte hnem chauha a pek
thin Rangkachak därbak a thawn
a, Ekron khua leh a chhehvel
ram a pe bawk a.

Aleksandara tlawm thu

11 Aigupta lal Tolmaia pahnih-
na chuan sipai tuipui kama
tiau aia tam leh lawng rual tam
tak a khawm a. Aleksandara chu
tihdera a ram laksaka, ama rama
belh a tum a ni. 2 Tichuan Su-
ria ramah inremna thu sawi reng

chungin a kal a, khaw tina mi-
ten an kulh an lo hawnsak a, an
lo lawm a; Aleksandara khan a
puzawn chu chutia lo lawm turin
a hrilh a ni. 3 Tolmaian hmar
lam pana a kal zel pah chuan
khaw tinah a sipai thenkhat a
hnutchhiah zel a. 4 Ashdod a
thlen chuan Dagona biak in käng
te, khawpui leh a chhehvel khaw
chhia te an lo entir a. Mihring
ruang pawh a la awm phung mai.
Jonathanan a rawn beih laia mi
a hal hlum ruang chu Tolmaia
kalna turah an lo chhek khawm
a. 5 A lawm loh beiseiin Jona-
thana thiltihte chu an lo hrilh a,
mahse Tolmaia chuan a ngawih-
san tlat a. 6 Jonathana chu lal
hmuak tur ni awm renga ropui
in Tolmaia hmuak turin Joppa
khuah a kal a, chibai an inbük a,
zan an riakho a. 7 Eleutheria lui
thlengin Jonathana chuan a thlah
a, Jerusalemah a kirsan leh ta a.
8 Tolmaia chuan tuipui kam Sele-
ukai an tih khaw thlengin tuipui
kama khuate chu chutiang chuan
a thuhnuaih a dah zo ta a, chu
chu Aleksandara tihchhijat a tum
dan chu a ni.

9 Chuta tāng chuan lal Demet-
ria hnena thu a thawn a, Inrem-
na i siam teh ang. Aleksandara
ka fanu ka neihtir a, ka chhuhsak
ang a, ka neihtir ang che a, i pa-
ram pumah ka laltir ang che.
10 Aleksandara ka lo neihtir hi ka
inchhir hle, 11 Mi thah a lo tum
ru reng alawm" tiin. Chutianga
Aleksandara a puh chu a ram lak-
sak a duh vang a ni. 12 A fanu
chu a laksak a, Demetria chu a
neihtir ta a, Aleksandara nena an

inzwamna chu a tichat fel a, hmella ma an lo ni ta a. 13 Tolemaia chu Antiokei khuaah a lut a, Suria lallukhum chu a khum a, Aigupta ram leh Suria ram lallukhum chu a khum kawp ta a ni.

14 Chutih lai chuan Aleksandara chu Kilikia ramah a awm a, chung mite chu lal lakah an hel a ni. 15 Tolemaia thiltih chu a hriatin bei turin a thawk ta a 16' maia chuan sipai tam tak nen a lo bei a, a lo titlawn ta a 16 Tolemaia lal vang lai hian Ale',,, dala chu Arabia ramah a sa him nan a tlai a, 17 Mahse Arab mi pakhat Zabdilhan a lu a tansak i, Tolemaia hnennah chuan a thawn a. 18 Ni thum hmu chuan Tolemaia pah a chu a thi ve ta mai a, kulha sijal hnutchhiahte pawh chu khaw e tuten an that a. 19 BC. 145 lum khan Demetria pahnihna chu lai ah a thu ta a.

Demetrian Jonathana a dulsak

20 Hetih lai vel hian Jerusalemi khuaa kulh awm chu bei turin Jonathana chuan Judai ram aite a pun khawm a. Kulh beibna tul hual dawbken tam tak in 'am a. 21 Phatsantu thenkhat, niahni chipui hawtute chu, Lal Demetria pahnihna hnuuah an kal a, Jerusalelem khuaa kulh an hual thu chu an hrill a. Demetrian a lo briat chuan a thinur hle a, a hanunpui chu Tolemai khuaah a rawn sawn nghal a. 23 Jonathana hnennah lehkha a thawn a, "Ka kulh hual tawh suh, Tolemai khuaah mi hmu turin lo chhuk vat rawh" tiin.

24 Jonathanan lehkha a hmu

chuan kulh chu hual zel turin thu a pe a, Juda hruaitute leh puithiam thenkhat a thlang a, thih leh thih tiin a kal ta a Silhfen ropui te, tangkarua te, rangkachakte leh thilpek tam tak dang a keng a, Demetria chu a tilawm ta hle a. 25 Ama chipui phatsantute khan an hek reng a. 26 Puithiam lal ber atan a ruat nghet a, tun hmaa duhsakna a tihlan thin ang khan a hungah a tilang zel a, 'Lal thian' tiho sang berte zingah a telh a.

28 Jonathana chuan Judai ram leh Samaria ram then thum tan chhiah awl a dil a, a remtih chuan a aiah tangkarua Kg 1300 buk pek a tiam a. 29 Lal chuan rem a ti a, a nemngheh nan Jonathana hnennah lelikha a ziak a:

30 "Lal Demetrian Lal Jonathana leh Juda hoamte chibai ka buk e 31 Pu zahawm tak Lethenesa hnena ka lehkhat hawn ziak chhawn hi in lo hriat ve atan ka han thawn a che u.

32, 33 "Lal Demetrian Pu Zahawm tak Lethenesa chibai ka buk e. Kan lam tang rinawm tak, kan inremna thu tha taka zawmtu Judeate chungah ka duhsakna tihlan ka duh a ni. 34 Judai ram khe, Ephraim leh Ludia leh Arimathai bial thumte nen an ta a ni tiin ka nemnghet a. Heng bial thumtehi Samaria-a awm thin a ni , Judai ramah belh hlen tak a ni e. Heng bial atang hian buh leh thei rah chhiah lal hnena pek ni tawh loin tempula pek tawh tur a ni a, Jerusalema inthawi tura kal thinte tan thil remchang a ni ang.

35 Sawma pakhat atanga chhiah kan lak thinte, kawng chhiah te, chi chhiah te leh chhiah bik kan lak thinte kha ka awl e. 36 He lehkhaa ka sawi hi eng tik hunah mah sut a ni lo ang.

37 He thupek hi kimchang tak-in ziak chhawng la, Tempul tlang langsar laiah tar turin Jonathana pe rawh" tiin.

Jonathanan Demetria a pui

38 Ram pum chu lal Demetria hnuaih thlamuang takin a awm a, tumah amah kalhtu an awm lo tih a hriatin a sipaite chu a ban a, mahni in lamah a hawtir ta theuh a, Grikho thliarkar atanga sipai a rawihte erawh chu a ruai zel a. A hma latte hnuaih lo thawk tawh sipaite chuan an in-hlawhna a tawp tak avangin an haw hle a. 39 Aleksandara thlawp thintu Trufoa chuan sipai zawng zawng chu lal chungah an vui hle tih a hriatin Arab mi, Imalkuea, Aleksandara fapa la naupang tak enkawltu hnenah a kal a. 40 Rei tak a cham chih a, naupang chu a kuta hlan turin a dil ngut ngut a, a pa aiawha lal atan dah a duh a ni. A thupek leh amah Demetria chu sipaite an huatzia a hrilh bawk a.

41 Judate an tihbua fo thin avangin Jeruselem khuaa kulh leh Judai ram kulha sipai awmte chu sawn turin Jonathana chuan Demetria a ngen a. 42 Demetria chuan, "I duh ang chuan ka ti ang e, remchang ka neih veleh nang leh i chite a ropui thei ang berin ka chawimawi ang che u.

43 Mahse tunah tak hian ka mite an hel a, min pui turin i sipaite mi han tirh rawh" a ti a. 44 Ti-chuan Jonathanan sipai puitling sangthum Antiokeiah a tir a. An han thlen chuan lal chu a lo lawm hle a, 45 mipui 120,000 lai amah thah tumin khuaah an lo pung-khawm si a. 46 Ani chu lal inah a tawm a, mipui chuan khaw chhung kawthler zawng zawng an luah a, an sawisa a. 47 Lal chuan Juda sipaite chu amah chhan tu in a ko a, an lo kal thuai a, khua chu a fang a, mi nuaikhat zet an that a. 48 lal chu an chhan chhuak a, mahse khua chu an rawk a, an häl ta a.

49 Judate kutah khua chu a awm ta vek tih an hriat chuan an zäm a, lal hnenah chuan, 50 Judate nena inremna siama khua an sawisa chu tibang turin an ngen a. 51 Helho chuan an hriam an dah a, an impe ta a. Lal leh a ram chhunga mi tin maiin Judate chu an ngaisang hle a, Jersalemah rallak sum tam tak nen an haw ta a. 52 Demetria chu a lal nghet ta hle a, a lal lai chuan muanna an awm ta a. 53 Mahse, Judate hnena a thutiam kha a sut a, Jonathana chungah a rilru a lamlet a, thil a tihsak lawmman pek ahnekin a dodaltu a ni ta fo zawk a.

Jonathanan Antioka pasarinna a pui

54 Chung hnu deuh chuan Trufoa khan la naupang tak Antioka kha a rawn hawnpui a, lallukhum a khumtir a. 55 Demetria sipai ban zawng zawng kha lal thar lamah an tang a, Demetria chu an

hneh ta a. 56 Trufoa chuan sa te chu a man a, khawpui pawh chu a la ta a. 57 Lal thar Antioha chuan Jonathana lekhka a thawn a, puithiam lal ber atan a nemnghet a, 'Lal thian' tih a kaitir bawk a. 58 Rangkachak tleng te a pe a, rangkachak no hman te, lal kawr hakte leh 'Lal chhungte' tih kaiho chauh bel thian rangkachak dârbak bel a phalsak bawk a. 59 Foiniki ram atanga Aigupta ramri tlengin tuipui kam ram zawng larsap atan Jonathana u Simona chu a dah bawk a.

60 Jonathana chuan Suria zao zawk an tih bial chu sipai nen a fang a, Suria sipaite pawhin a lama tangin an zui a. Ashdid-ah a kal a, chuta mite chuan ropui takim an lo lawm a. 61 Gaza khuaah a kal leh a, mahse chuta mite chuan an kuh kawngkhar an lo hawsak duh lo a, chu khua chu a huat a, a chhehvel khuate chu a hâl a, a rawk a. 62 Gaza mite chuan inrem an dil a, Jonathana chuan thu a thlunpui a, khaw hotu deuh deuh fate chu dahkhamah a hrensak a, Jerusalemah a thawn a. Chumi hnu chuan Damaska khaw tlengin ani chu a kal ta zel a.

63 A thiltih tum tibahlah turin Demetria sipaihotute chu sipai tam zet nen Galili rama Kadesh khuaah an lo kal tih Jonathanan a hriat chuan, 64 A u Simona chu Judai ramah a hnutchhiah a, lo bei turin a thawk chhuak ta a. 65 Simona khan Bethzur kuh a hual a, rei tak an inbei a. 66 Chuta mite chuan inrem an ngen a, Simona chuan a remti a, khua chu

a la a, chuta awmte chu a hnawt-chhuak vek a, sipai pawl khat a dah ta a.

67 Jonathana leh a sipaite khan Galili dil kamah bûk an khuar a. A tuk zing chuan 68 hmelma sipai nawlpui lo kalna lam Hazir phai-zawl-ah lo tawk turin sipaite chu a kaltir a. Jonathana hriat lohin lambuntu tur tlângah an thukru a. 69 Lambuntute chu an lo chhuak a, an rawn beih chuan 70 Jonathana sipai zawng zawng chu an kir a, an tlan chhe ta vek a. Hruaitu pahnih, Absaloma fapa Matastia leh Chalfia fapa Juda chauh an tlan-chhe ve lo. 71 Jonathana chan chu a chau ta hle a, a puan a pawt thler a, a lu-ah vaivut a phul a, a tawng-tai ta a. 72 Hmelma bei turin a inher a, a um darh a, an tlan-chhe ta vek a. 73 A sipai tlan-chhiate khan an hmuhin an lo kir ve leh „, hmelmate chu an bûk Kadesh tlengin an um a, chutah chuan bûk an va khuar ta a. 74 Chumi ni chuan hmelma sipai sangthum aia tlem lo an that a. Jonathana chu Jerusalemah a haw leh ta a.

Rom leh Sparta men inzawmna

12 Jonathanan a tan thil a tha zawngin a inher tih a hriatin Roma kal tur palai Rom mite nena intianna thu nemnghet tur leh tithar turin a tir a. 2 Chu-tiang thu ziak chu Sparta leh hnam dangte a thawn bawk a. 3 Palai-te chu Rom-ah an kal a, rorel pawl hmaah an lo hruai lut a : "Jonathana leh Juda mipuite chuan

hmana inthianna leh tanhona thu kan neih kha din thar turin min tir a ni" an ti a. 4 Rom mite chuan ram tina hotute hmuhtir tur lehkha an ziaksak a, Judai rama an kir leh tlenga him takaveng turin an hrilh theuh a.

5 Hei hi puithiam lalber Jonathana lehkha ziak chu a ni:

6 "Puithiam lal ber Jonathana leh Juda rorel pawl te, puithiamte leh Juda mi zawng zawngin Spartaa kan unaute chibai kan bük e. 7 Hman deuh khan in lal Aria chuan kan puithiam lal ber Onia lehkha a thawn a, hnam inlaichin kan ni e, tiin. Chu thu chu hei a ziak chhawn kan rawn telh e. 8 Onia chuan palaite chu zah tak-in a lo lawm a, tangho leh inthian tur kan nih thu ziak chu a lo pawm a. 9 Tunah hian tñpui kan ngai thar ta a ni lo a; Lehkhabu Thiang-hlim kan nei a, chu chuan min titthlamuang zawk thin a, 10 mahse tunah hian in lehkha kan hmuli kha a rei tawh hle a, mi hrang hlauh anga kan awm kan duh lo a, mi kan rawn intir a ni. 11 Heng hun chhung zawng zawng hian kan küt niahte leh hun remchang apiangah in tan inthawina kan hlan thin a, kan tawngtaisak thin che u a ni—chu chu unaute tan tih awm reng a ni si a. 12 In hming a thang hle a, kan lawm a ni. 13 Amaherawhchu harsatna kan tawk chhen a, kan vel hnamente hian min beih reng thin avangin indo reng rengin kan awm a. 14 Chu-tianga kan indo lai chuan kan lam-tangte leh nangni tihbuai che kan duh lo. 15 Lalpan min tanpui thin a, kan hmelmate a titlawm a,

min chhan chhuak thin. 16 Ti-chuan, Antioka fapa Numena leh Jasona fapa Antipatera te hi Rom mite hnenah kan inthianna leh lam tang nihna tithar turin palaiah kan tir a. 17 Kan inunauna tithar leh turin he lehkha hi in hnena keng turin thu kan pe bawk a ni. 18 He lehkha hi in rawn chhan kan lo nghak e.

19 Hmana in lehkha rawn thawn chu, hei, a ziak chhawn, kan rawn telh e;

20 "Sparta lal Aria chuan puithiam lal ber Onia chibai a buk e Judeate leh Sparta mite chanchin ziakna lehkha kan chhar chhuak a, 21 Inlaichin hnai, Abrahamah thlah kan lo ni tlang a. 22 He thu hi kan hriatin in ngaih dan min rawn hrilh kan duh a, 23 kan thil neih te, kan rante leh sum leh pai intawm rem in tih chuan keini pawhin kan remtih thu kan rawn thawn ang che u. Kan palaite hnenah hian kimchang tako eng-kim hrilh tur che uin thu kan pe e." **Jonathana leh Simona raltu**

24 Demetria sipai hotute chu a hma aia tam zawk sipai huaaiin amah bci turin an lo kal tih Jonathanan a han hria a, 25 a ram chhunga an lo lub hman loh nan lo dang turin Hamath bulah a kal ta a. 26 Hmelma bük enthla tur a tir a, zanah rawn beih an tum thu an rawn hawn a. 27 Jonathana chuan ni tlakah a sipaite chu "Hriam chuh ula, hmelmate chuan zanah min rawn beih that takah inring rengin awm rawh u" tiin thu a pe a, an bük hual chuan ralveng a dah thluah a. 28 Hmelma sipaite chuan Jonathana leh a hote

chu indo mai peih rengin an awm tih an briat chuan an zam zo a, an bûka mei chhem alh hluah hluah timit hman loin an tlanchhe ta a. 29 Jonathana leh a hote chuan mei alh chu an hmu a, mahse khua a var hma chuan thil awm dan chu an hre lo a. 30 Um turin an chhuak ta a, Eleutheresa lui an kai hman tawh avangin an umpha ta lo a. 31 Jonathana chu a kir a, Zabudia an tih Arab-ho chu a bei ta thung a. A sawisa nek a, an thil nel a laksak vek a. 32 A buk chu a thiat a, Damaska panin a kal ta a, kawnga ram zawng zawng chu a paltlang a.

33 Simona pawh ram muin a thawk chhuak a, Askelon Ich a vel kulh thlengin a kal a. 34 Joppa khaw lamah a kual a, khuaa mite chuan Demetria sipaite hnena inpek an tum tih a hriatin vengtu tur sipai pawl khat kulli chhungah chuan a dah a.

35 Jonathana a lo haw chuan roreltu pawl a ko khawm a, Judai rama kulh siam belh te, 36 Jerusalem khaw bang tihsan belh te, khua leh a chhunga kulh awm inkara bang sang tak siam te a rawtpui a. Kulh chhunga hmelma awm te leh khuaa mite thil indawr tawn loh nan inkal pawhna pin a tum a ni. 37 Mite chu khawpui inven himna siam tha tur chuan an hnatiâng ta a, khaw chhak lam pang Kidron lui dung bang kha a chim nual tawh a, Chapehmatha an tih lai bang pawh siam that a ngai a ni. 38 Simona khan tlâng thuta Adida khua chu a siam tha a, kulh a siam a, thir tlawna kalkh kawngka a siam bawk a.

Trufoan Jonathana a man

39 Trufoa chuan lal Antioka laka hel zai a rel a, Suria ram lala tan a beisei a ni. 40 Jonathanan a lo hria ang a, a remti lo ang a, amah bei turin a lo thawk ang tih a hlu a. Tichuan a insiam a, Jonathana man a, a tihhlum hluah theih beiseiin a sipaite nen Beth-Shanah a kal a. 41 Jonathana pawh chu sipai puitling singli hruai-in Beth-Shanah a lo kal ve a. 42 Trufoan Jonathana sipai chuti zozai a hmuh chuan engtin mah a ti ngam ta lo a. 43 Zah em emin a lo lawm a, a thuihraite chu a hmelhriattir a, a hote chu a sipaite nen a thu an zawm thin anga Jonathana thu zawm turin thu a pe a. 44 Jonathana hnena chuan, "Indo azeng pawh kan ni si lo a, buaithlak-a heti zozai sipai rawn hruai nge i nih? Hawtir la, awmpui tur chelem azawng ruat la, Tolemai khuaah i chhuk dun ang. khua chu a kulhte Ich vengtu sipaite nen, khaw hotute nen i kutah ka hlan ang che. Chumi hnuah kei chu ka kir leh ang a, ka hawng mai ang; chu chu ka lo kal chhan pawh a ni nghe nghe asin" a ti a. 46 Jonathana chuan a thu chu a awih a, a thurawn ang chuan a sipaite chu Judai ramah a tir haw a. 47 Sipai sangthum a hruai a, sanghnih chu Galili-ah a hnutchhiah a, sangkhat chauhin an zui zel a. 48 Tolemai khua an zu lut a, khuaa mite chuan kulh kawngka chu an khar a, Jonathana chu an man a, a mi hruai zawng zawng chu an that ta a.

49 Trufoa chuan sakawr chuang leh kea kal sipai, Galili leh Jezreel ruama Jonathana mite that

turin a tir a. 50 Juda sipaiho chuan Jonathana chu an man a, a sipai hruaite nen an that ta emaw an ti a, an infuih tawn a, indo peihin an thawk chhuak a. 51 Hmelma sipaite chuan ammahni bei turin thi huanmin an lo thawk a ni tih an hmuu chuan an kir leh ta a. 52 Juda sipaite chu hlau em em chungin Judai ramah an haw ta a. Ram pumpuiin Jonathana leh a sipaite chu an sun a, an thi vek emaw an ti a ni. 53 An vela Jentailte chuan nuai bo vek an tum a, "Hruaitu an nei lo a, lam tang lah an nei hek lo, bei ila, tuma hriat tura an awm tawh loh nan i tichimit vek ang u," an ti a.

Simonan Judeate a ho

13 Trufoan Juda ram runa tih-boral tumin sipai tam tak a khawm tih Simona beng a lo thleng a. 2 Mipui chuan an hlau em em a, an thla a bar hle tih a hriatin Jerusalemah a kal a, mi a ko khawm a, a fuih a. 3 "Ka pa chhungte, ka unaute leh kei ngei pawhin kan Dan leh tempul tan kan tan nasatzia in hria e. 4 Ka unaute chu kan Dan te, tempul te leh kan bnam tan indonaah an thi vek tawh a, kei chauh hi ka la dam a ni. 5 Hlauhawmah ka nun hum tum thinah tuman min sawi suh se, ka unaute aiin ka hlu bik lo. 6 Jentailten min er a, min nuaibo tumin an pungkhawm a, mahse kan hnam leh tempul leh in nupui fanaute chhan turin ka bei dawn a ni" a ti a.

7 Heng thu hian mipui chu a ti-huai ta a. 8 "Juda leh i nau Jo-

nathana hmunah min hruaitu i ni ang, 9 Indonaah min ho ang che, i mi hrilh apiang kan ti ang" tiin an au dur dur a. 10 Tichuan, indo mi zawng zawng a khawm a, Jerusalem kuhl bangte chu siam zoa inventna tur ti tha thuai turin a hmanhmawh em em. 11 Absaloma fapa Jonathana chu sipai tam tak nen Joppa khuaah a tir a; khuaa mite chu a zu hnawt chhuak vek a, a luhsak ta a.

12 Trufoa chu sipai rual tam tak nen Judai ram run tumin Antiokei atangin a lo chhuak a, mi tang Simona nau Jonathana chu a rawn hruai bawk a. 13 Simona chuan phai kin Adida khuaah bük a khuar a. 14 Simona chuan a nau Jonathana ai a awh ta a, amah beih tumin a inpeih reng tih Trufoa chuan a hriatin hetiang hian thu a thawn a:

15 "I nau Jonathana hian a lal laijin lal sum pek tur a pe duh lo a, ka man ta a ni. 16 Tangkara Kg. 1300 min pe la, a chhuah hnuah a hel leh man zakhamna turin a fapa pahnih han tir hawk la, ka chhuah mai ang" tiin.

17 Simona chuan bum an tum a ni tih hre chungin taneka chu a laktir a, Jonathana fate chu a hruaitir hawk a. 18 Nakin hnuah "Tangka i pe ui a, a fate i tirh duh loh avangin Jonathana chu a thi ta a ni" tiin Judaten an dem ang tih a hlau a ni. 19 Tichuan Trufoa nhut ang chuan a ti a, mahse ani chuan a thu chu a sut a, Jonathana chu a chhuah duh ta chuang lo a.

20 Hemi hnu hian Trufoa chu Judai ram run tur leh nasa tako

sawisa turin a thawk chhuak a. Adora kawng lamah a kal kual a. Simona leh a sipaite chu, khawi-ah pawh amah ep zelin an kal ve a. 21 Chutih laiin Jerusalem khaw chhunga kulh vengtute chuan Tru-foa hnena hnenah zualko an tir sek a. thlaler kawnga lo kala chakkhai rawn pe thuai turin an ngen a. 22 Trufoa chuan sakawr chuang zawng zawng Judai rama lut turin a buatsaih a, mahse chumi zan chuan thlipui nasa deuh vur nen a lo thawk a. tlangah an lawn thei ta lo a, a kir a, Gilead lamah a tawlh ta a. 23 Baskama a thlen dawnin Jonathana chu a that a, chutah chuan an phum a. 24 Tru-foa chu a kir a, an ram lamah a haw ta a.

25 Simona chuan a nau Jona-thana ruang chu Modein-an a kal-pui a, a pute khuaah chuan a phum a; 26 Israel zawng zawngin nasa takin an tah a, ni tam tak an sun a. 27 Simona chuan hriatrengra lung sang tak, a pa leh a unaute thlan chungah a phun a, hla tak atang pawhin a lang thei a, a hmai lam leh hnung lamah lung nawh mam a bel a. 28 A bulah a nu leh a pa leh a unau palite hming-in piramid* pasarih a tlar a. 29 piramid bul thutah chuan lung-dawh a siam bawk a, lung ban lian pui pui a phun a, chungah chuan ralhuam lem te, lawng lem te kum-khuua hmuh theih turin a ziak a, indonaa hnehtu an nih chawimawi nan, ram hla tak atanga khualzin-ten an rawn en atan a ti a ni. 30 Modein khuua a thlan siam chutun thleng pawhin a la ding a ni.

31 Trufoa chuan naupang An-

tioka chungah sual a chhuah a. a that a, 32 Suria chhunga a ram chu a neihnak ta a. Chu ram tan chuan harsatna tam tak a tichhuak.

33 Judai rama kulhte chu Simon-an a siam tha a, ralven bok insang te a sa a, kulh bangte a tinghet a, ei turte a chhek a. 34 Lal Demetria pahnihna hnena palai a tir a, Trufoa khan ram pum tihtlakran ngawt lo chu eng dang mah a tih si loh avangin chhiah tihzan a diltir a. 35 Lal Deme-tria chuan hetiang hian lehka a thawn a :

36 "Lal Demetrian puithiam lal ber Simona, lal thian leh Juda hnam leh an hreritute chibai a buk e. 37 Rangkachak lallukhum leh rang-kachak tumkau in rawn thawn chri ka lo hmu a. Nangni nena inremna siam ka inpeih reng a, ka chhiah khawntute pawh chhiah awl tur che uin ka hrilh e. 38 Tun hmaa kan inremsiam kha ka rawn nemnguet a, kulh i sakte kha i ta a ni ang. 39 Tun hmaa kan thu-thlung i bawhchhiat te kha ka ngaidam a che, chhiah bik kan lak thin i la pek lohle leh tun thlenga Jeru-salem khuaa chhiah lak in la rawn chhun lohle kha ka ngaidam bawk a che. 40 Sawrkar hna thawk tlak Juda an awm chuan rawn thawk rawh se. Kan inkarah remna awm rawh se" tiin.

41 Tichuan, B.C. 142 kum atang khan Jentail awpbettute nghawng-kawl chu Judeate nghawng ata hlih a ni ta a. 42 Miten lehka an ziakin emaw thuthlung an sia-min emaw chu kum chu kum chhiar tan nan tak an hmang, "Simona, Puithiam lal ber ropui. Judeate hotu

* 13 : 28 A bul thuta kil li nei lungrem zum

leh hruaitu kum khatna kum khan
ti tein ziak an ching ta a.

43 Chung hnu chuan Simonan Gazer khua run a tum a, a sipaite nen an hual a. Hual dawhkan sawn theih a siam a, kulh bang bulah an rawn la a, ralven in sang pakhat chu a bei a, 44 Hual dawhkana awmte chu khaw chhungah an zuang lut thuai a, chumi avang chuan khua chu a buai ta hle a. 45 Khuua mite chu an nupui leh fanaute nen mangangin an puan an pawtthler a, kulh bangah chuan an lawn a. Simona hnennah ring taka auin hai an dil a, 46 "Min khawngaih rawh, kan phu angin min hrem lul suh" an ti a. 47 Simona chuan rem a siampui ta a, inbeih chu an titawp ta a, khuua mite chu a chhuah tir vek a, millem awmna inte chu a thian thieng hlim a, chu chu an tih zawh chuan fak chung leh hla sa chungin a mite nen kuaah an lut ta a. 48 Khua tibawlhhlawh thei thil reng reng chu an pahi vek a, Dan bua thupek awm apiang zawm zel tur a awmtir ta a. Khaw kulh chu ngheet zawkin a siam a, ama chen nan in ropui tak a sa a.

49 Jerusalem khuua kulh chhunga mite chu thil lei tur emaw zuar turin emaw an chhuak thei ta lo a. An tam ta hle a, tam tak chu riltamin an thi a. 50 A tawpah chuan Simona hnennah inrem an ngen a, A remti a, kulh ata a hnawt chhuak a, a thian thieng hlim a.

51 B.C. 141 kum, thla hninhna, ni sawmhnih pathum ni chuan Israel tiralmuang lotu thin chu a reh ta a. Simona leh a mite chu kulh

chhungah fak hla leh lawm hla sain an lut a, tumkau kengin ting-tang te, darbenthék te, perhkhuang-te an tum a. 52 Simona chuan chumi ni chu hlim taka kum tin lawm ziah tur tiin thupek a chhuah a. Kulh ep lam, tempul tläng bang chu rinawm lehzualin a siam a, a mite nen hmun puiah an hmang ta a. 53 Simona fapa Johana chu a lo puitling ta bawk a, sipai zawng zawng hotu-ah a ruat a, Gezer kuaah a hmunpu a hñg a.

Simona chawimawina

14 B.C. 141 kumin Lal Demetria pahnihna chuan sipai a khawm a, Trufoa do nan sipai lak belh turin Media ramah a kal a. 2 Persia Ich Media lal Araskesa chuan a ramah Demetria a lo kal tih a hriatin a nunga man turin sipai hotu pakhat a tir a. 3 Demetria chu a va bei a, a hnch a, a man ta a. Araskesa hnennah a rawn hruai a, ani chuan tan inah a khung ta a.

4 Simona dam chhung Judai ramah muanna a awm a,
A mite tan thil tha a ti thin.
A rorelah mi tin an hlim em em thin.

5 Joppa khaw lawng chawl-hmun a man a,
A hmingthan a sang zual e,
Tuipui lamtluang hawngtu a lo ni.

6 A mite ram ri a zauh duai a,
Ram pumah thu neitu ngheet a ni ta.

7 Ral tam tak salah a man a,
Gezer leh Bethsur kulh a man a.

- Jerusalema kuh a chhubsak a,
A thian thianghlim a, do ngam
an awm lo.
- 8 Ralmuangin a miten lei an
let a,
Thlai an thar a, thei i rah
tiar tuar a.
- 9 Putarte tual zawlah an thu
khawm a,
Thil ropui an hmuli chu an
sawi a.
Ralthuam nen tlangvalho an
nalu ngei mai.
- 10 Khaw tinah buh a chhek rei
rui a,
Inven nan ralthuam a la khawm
a.
A hmingthang chungchiang e.
- 11 Ram pumah rem a lensir a,
Chin lem nei loin Israelte an
hlum.
- 12 Mahni grep leh theipui hlum-
ah
Hahdam takin an thu der der
a,
Hlauh tur tumah an awm lo
- 13 Hmelma latte chu an tlawn a
Rawn bei neam ren a awm
lo.
- 14 An zinga retheite a tanpui a.
Dan thu a lek kawh a.
Mi sual leh dan bawhchheho a
tirem
- 15 Tempul chu a cheimawi a.
Thil hlan bungbel tam tak a
siam belh bawk
- 16 Jonathana thih thu Rom mite
leh Sparta miten an briatin pawi
an ti hle a, 17 Mahse a u Simona
chuan a hmun luahin puithiam Lal
ber a ni a, ram pum leh a khaw-
puite chu a awp tih an hriat chuan
18 dar phek i intianna leh tanho-
na thutiam a nau Juda leh Jona-

thana hnena an siam kha an ziak
leh a, an thawn a. 19 Chu chu
Jerusalemah pung khawm hmaah
an chhiaq a. 20 A hnuaia mi hi
Sparta mite lehkha rawn thawn
chu a ni :
"Sparta mite leh an roreltute chuan,
Puithiam Lal ber Simona leh rorel
pawl leh puithiamte leh Juda mi-
pui dang, kan unaute chu, chibai
kan buk e. 21 Kan hnena palai
in rawn tirhte khan in hmingthan-
zia leh in zahawmzia min hrilh a;
mi an rawn tlawh hi lawmawm kan
ti em em a ni. 22 An thu rawn
ken chu sawrkar thu vawn khawm-
na buah kan ziak lut ta hetiango-
in. 'Antioka sapa Numenia leh Ja-
sona sapa Antipatera, Juda palai
zahawm takte hian keimahnii nena
intianna thu tithar turin min rawn
tlawh a. 23 Anmahni rorui tako
lo lawm tur leh an thu chu sawr-
kar lehkha ziak khawmnaa ziak
luh turin vantlang inkhwam chuan
thu a titlu a, an thu chu Spir-
ta miten ziaka an vawn renge theih
nan tih a ni. He thu hi Puithiam
Lal ber Simona tan pawh ziak
chhawn a ni" tiin.

24 Hemi bnu hian Simonen Rom-
ah Numenia chu, Rom nen an
tanhom tinghet turin rangkachak
phaw Ko 900 dawn laj buk keng-
in a tir a. 25 Israelten hem" thil
hi an hriat chuan "Simona leh
a fate chungah evotin nee kan
lawmzia kan lantir anu? 26 A
unaute, a pa chhunkua te nen kan
hnam khai dinstu an ni a kan
hmelma min dosak a, kan hnam
tan zalenina an thlen si" an ti a
27 Tichuan chu thu chu dar phek-
ah an ziak a, Zion tlang lung ban-

ah an bel a. An thu ziak chu he-tiang hi a ni :

B.C. 141 kum, Elul thla ni sawmpariat, Simona puithiam lal ber a nih kum thumnaah, 28 puithiam te, mipui te, hnam roreltu te, ram chhunga upate tempul tuala* inkawmna ropui takah chuan, heng thilte hi an puang : 29 Kan ram indoa awm reng thin kan nih lai khan Matathia fapa Simona, Johoarib thlah puithiam chi leh a unaute chuan kan hnam leh kan tempul leh kan Dan hmelman laka hum turin an nun chān huamin an bei a, kan hnam an tiropui ta em em a ni. 30 Jonathana chuan kan hnam min ṭanrualtir a, a thi hmain puithiam lal ber a ni hman a. 31 Hmelmate chuan Judai ram runa tempul tibawrban an tum a. 32 Simona chu hruai-tuah a tang a, a ram tan a bei a. Kan ram sipaite ralthuam man te leh an blawh tur atan te ama sum tam tak a seng a. 33 Judai ram khaw tam takah kulh a siam a, ramri Bethsur khua, hmelman ralthuam an chhek thinna phei chu a la a, thuam ṭhain sipai a ventir a. 34 Ashdod ramri bula hmelman awmna thin lawng chawlh hmun Joppa khua leh Gezer khawpuiah kulh a siam a, a chhungah Jude-te a awmtir a, an mamawh apiang a pe a. 35 Simonan ram a hman-gaihzia leh tibropui a tumzia mi-puiin an hmuu chuan puithiam lal ber atan leh an hruai tu atan an thlang a. Ram tana rinawm taka thil a tih thin te, dik taka ro a rel thin avang te leh hnam pum kawng engkima tibropui a tum zel thin avangin hotu berah an thlang a ni.

36 A hoin Jentailte chu ram ata an hnawtchhuak a, tempul hmar lama kulh awm atangin hmelman sipaite chu a hnawtchhuak bawk a, chungo chuan tempul an ti-bawrhbang thin a ni. 37 Kulh chhungah chuan Jude-te a awmtir a, ram leh Jerusalem him lehzual nan kulh chu a siam tha a, a bang a tisang a. 38 Hemi avang hian Demetria chuan puithiam lal berah a rawn nemnghet a, 39 'Lal thian' tih a kaitir a, a chawimawi em em a. 40 Rom mite chuan Jude-te chu thianah leh lamtangah an nei a, unauah an pawm a, Simona palai tirhte chu ropui takin an lo lawm tih a hriat avang-in Demetria chuan hetiang hian a ti a ni.

41 Zawlnei dik tak an lo kalhma chu Jude-te leh an puithiamte chuan, Simona leh a thlahte chu hruai tuah leh Puithiam lal ber atan lawm takin an neih ta a ni.

42 Simona chu an ram awptu a ni ang a, tempul chu a kutah a awm ang, an sipai hotu ber niin sipai thuam te, kulh siam te, vantlang tana hna zawng zawng a kutah a awm ngthal bawk ang. 43 Kawng engkimah miten a thu an awih tur a ni a, sawrkar hminga thu reng reng a hminga tih tur a ni, lal kawr hain rangkachak darbak a bel thei bawk ang.

44 Heng thu puam chhuah hi puithiam emaw, mi dangin emaw, tu-man an hnial thei lo ang, Simona thupek reng reng an hnial tur a ni hek lo; a thu lo chuan ram chhungah mipui khawm phal a ni lo, lal kawr hak leh rangkachak darbak bel phal a ni hek lo.

* 14 : 28 Grik ṭawngah 'Asamasel' tih a ni.

45 Heng thupek zawm duh loa ngajighthahtu chu hrem theih an ni ang.

46 Mipuite hian lungrual kim thamin heng thupek anga thil eng-kim tih theibna Simona hnenah kan hlan e. **47** Simona chuan hruaitu ropui ber, Puithiam lal ber, sipai hotu lal ber, Judate leh pui-thiamte awptu nih chu a rem ti e” tiin.

48 Heng thu tihtluk puante hi dar pheka ziaka tempul hmun langsar bera tar an remti a. Simona leh a faton an en thin theih turin a ziak chhawn chu tempul sum bawma dah bawk tur an ti a.

Antioka pasarinhnain Simona puih-na a dil

15 Lal Demetria fapa Antioka chuan tuipui ral Grik ram atangin Simona, Judate ram awptu, Puithiam lal ber leh an hnam pumpui hnenah lehkha a thawn a. **2** Hetiangin :

Lal Antioka chuan Ram awptu Simona, puithiam lal ber leh Judat hnam chibai a buk e. **3** I hriat angin bumtu thenkhatten ka pi leh pu ram an la a, mahse a hma anga a awm leh theih nan ka chuh dawn a ni. **4** Inhlawhfa sipai tam tak ka la tawh a, indo lawngte ka tifel a, ka rama lo kai a, ka ram rawktu leh khawpui tam tak tichhetu beih ka tum a ni.

5 Tunah, ka hmaa lalten chhiah awlna an pek che leh pek tur dang an hlihsak che chu ka nem-nghet a ni. **6** In ram tan nang-

mahni tangka in chher thei ang, Jerusalem leh tempul pawh chhia ka awl vek e. **7** Ralthuam i buatsaih zawng zawng leh kuh i siam i luah mekte chu i ta a ni reng ang. **8** Lal sum i bat zawng zawng leh tun hnuu mi turté nen lam tun atanga kumkhuain thaibo a ni ang. Ka ram kan neih kir leh hunah chuan, nang leh i hnam leh tempul chu a ropui thei ang berin ka chawimawi ang a, khawvel pumah i ropuzia a lang ang” tiin.

10 B.C. 138 kum chuan Antioka chuan a pi leh pu ram chu a runta a. Sipai tam tak chu a lamah an lo pakai a. Trufoa chuan a sipai tlemte chauh a nei ta a. **11** Antioka chuan Trufoa chu a um a, tuipui kama Dor khuaah a tlan a, **12** a sipaiten an pakaisan vek si a, a chan a chhe ta hle a ni. **13** Antioka chuan sipai puitling nuaihat leh singhnih leh sakawr chung chuang sangriat nen Dor chu a hual ta a. **14** Khua chu a velin a hual tlat a, a lawngte chuan tuipui atangin relh chhuak tur an lo veng bawk a Tichuan, khawmualah leh tuipuiah nasa takin a bei a, tumah lut leh chhuak thei an awm lo.

Rom miten Judate an pui

15 Numenia leh a kalpuite chu Rom atangin Jerusalemah an lo haw a, lal hrang hrang leh ram hrang hrang hnena Rom mite leh-kha ziak chu an rawn hawn a. An ziak dan chu hetiang hi a ni :

16 “Lusia, Ram Awptu chuan. Lal Tolemaia chibai a buk a. **17** Kan thian leh tantlanpui Judate chuan kan intianna leh inzawmna ti-

thar turin palai an rawn tir a. Ju-də mipui leh Puithiam Lal ber Si-monan a rawn tir a ni. 18 Rang-kachak phaw Kg 900 buk dawn lai thil pek an rawn keng a. 19 Laltc-leh ram hrang hrang hnenah Ju-date hi, an khua emaw an ram emaw engmah tih lo turin thu thawn tha kan ti ta a. Judate hi an do tur a ni lo a, anmahni beitute an pui tur a ni hek lo. 20 Phaw an rawn ken hi kan lo pawm a, an-mahni humtu nih kan remti ta a ni. 21 An ram ata mi sual tlan chhuak an awm a, in rama b̄ik an tum chuan man ula, Puithiam Lal ber Simona hnenah pe zel rawh u, anin Judate Dan angin a lo hreni dawn nia” tiin.

22 Chu lehkha chu Lal Demetria te, Attalusa te, Ariarat'esa te, Ar-eskesate an thawn a. 23 Heng ram mite hnenah hian an thawn bawk. Sampsames te, Sparta te, Delos tc, Mundos te, Sikuon te, Karia te, Si-mos te, Pamphulia te Lukia te Hah-karnasus te, Rhodcs te, Phiseilis te, Kos te, Side te, Aradus te, Gor-tuna te, Kanidus te, Kupra te, Ku-rini te 24 An lehkha ziak chhawn chu Simona Puithiam Lal ber hnenah an thawn bawk a.

Antioka leh Simona an inthen

25 Lal Antioka chuan Dor khua chu a hual nawn leh a, han miah loin a bei a. Hual dawkante a siam a, Trufoa ho lut leh chhuak tur chu a dang tla ta. 26 Antioka pui turin Simona chuan sipai puitting saengnih a tir a, rangkachak leh tangka leh thawmhaw tam tak a thawn bawk a. 27 Nimah-sela Antioka chuan a lo hnar a,

Simona hnena a thutiam zawng zawng chu a sut a, a hmelman a lo ni ta a. 28 Antioka chuan a mi rin tak Athenobusa chu Simona hnenah inbe turin a tir a, a thuh-chah chu hetiang hi a ni:

Kan rama tel Joppa te, Gezerte leh Jerusalem khaw chhunga kulh chu i luah a, chung mite ram chu i tichhia a, ram pum chu a ram zo ta a. 29 Ka ram chhunga hmun tam tak i thu hnuaih i dah a. 30 Heng khawpui i lakte hi min pe kir leh tur a ni; Judai ram pawna i ram luah atanga chhiah i lak zawng' zawng pawh mi pe tur a ni. 31 Mi pek duh loh chuan a aiah tangkarua Kg 13,000 mi pe tur a ni, thil i tihchhiat leh chhiah ka chanai i lak zāngna dawm nan tangkarua Kg 13,000 mi pe bawk tur a ni. Heng hi i tih duh loh chuan kan indo a ni mai” tiin.

32 Athenobusa chu Jerusalemah a kal a, Simona rorcl in ropuzia te, a chaw ei dawkana rangkachak leh tangkaraw thleng tc, a hau-sakzia an entirte chu a hmuhin mak a ti hle a. Lal Demetria thu chu a hrilh a. 33 Simona chuan, “Hnam dang mite ram kan laksak ngai lo a, mi dang thil kan chhuhsak ngai hek lo. Kan pi pute hnen atanga kan rochun, dik lo tako min laksak kan lakin leh mai a ni. 34 Tun hun remchang-ah hian kan pi pute ro chu kan la kin leh mai a ni zawk e. 35 Joppa leh Gezer chung thua i thil phut chu—heng khuaa chengte hian kan hnam min tibuai em em thin chungin tangkarua Kg 2,200 zāngna dawmna kan pe ang che” a ti a. 36 Athenobusa chuan kam

khat mahip a chhang lo. Lal hnenah thinur takin a kii a, Simona thusawi chu a hrilh a, Simona rorel in ropuizla te leh a thil hmuh zawng zawng chu a hrilh bawk a. Lal chu a thinur em em a.

Johanan Kendedeusa a hnch

37 Chutih chhung chuan Trufoa chu a relhru a, Orthosia khuaah lawngin a kal a. 38 Tuipui kami tama sipai hotu berah kal Antioka chuan Kendedeusa chu a dah a, kea kal sipai leh sakawr chung chuang eng emaw zat a pe a. 39 Judai ram bei turin a tir a, Kedron khua siam thi a, a kuh kawngkharte tirmawm turin a hrilh a, chuta tang chuan Jude chu a bei thin tur a ni. 40 chuan Trufoa chu a um ta zet a.

40 Kendedeusa chu Jamnia a lo tlheng a, Judai ram run leh mitte mana thatin Judate a rawn ti-mangang tan ta a. 41 Lal thupek angin Kedron khua chu a d.n tha a, Judai ram bei a, kalkawngte veng thei turin sakawr chung chuang leh sipai rual a awmir a.

16 Gezer atangin Johana a lo kal a, Kendedeusa-a thiltih dan chu a pa Simona a rawn hrilh a. 2 Simona chuan a fapa upa pahnih, Juda leh Johana chu a ko a, an hnenah, "Ka unaute leh kei leh ka pa chhungte hian kan tleirawl ata tun tlheng hian Israelite indonah kan ho thin a, vawi tam tak Israelite kan chhan thei thin. 3 Tunah ka lo upa ta a, mahse Pathian zarah in vanglai

a ni. Kei leh ka unaute hmun luah ula, kan hnam tan ral do rawh u, Pathiam awmpui che u rawh se" a ti a.

4 Israel mi indo thiam singhnih leh sakawr chung chuang a klawm a, Kendedeusa do latim a thawk chhuak ta a. Nodem-ali zan an riak a, zing takah an tho a, phai zawl lam en pun a. 5 Chatah chuan kea kal sipai leh sakawr chungchuang tam tak atmahni tawk turin an lo kal a. An karah chuan lute a awm a, hmelma sipaite nen chuan an mep ta a. 6 Johana leh a sipaite chu inbei turin an intlar a, a sipaite chuan kawi in kan ngant mai lo thi a briatin, a han kan hmasa a, a muten an hmuh chuan an zui ve ta a. 7 Johana chuan a sipaite chu pawl umihah a then a, sakawr chung chaungho chu a laiah a dah a, hanchua lam-ah sakawi chung chuang ... tam em em si a. 8 Inbehma tawtawrawt an ham a, Kendedeusa leh a sipaite chu an tla...in ta a, tam tak an thi a, tin bang chu Kedron kulhah an tlan haw a. 9 Inbehmaah chuan Juda chu an hilam a, a nau Johana chuan hmelmate chu Kendedeusa siam that Kedron kulh tlheng chuan a um a. 10 Sipai tlanbhiate chu Ashdod rama ralven in sangahte an tlan a, chu khua chu Johana chuan a hal ta a. Chu mi ni chuan hmelma sipai sanghnih an thi a, Johana chu him takin Jerusalemah a haw leh ta a.

Simona leh a fate an that

11 Puithiam lal ber Simona chuan Abubusa fapa Tolemaia chu Jeriko phaia sipai hotu berah a siam

a, ani hi mi hausa tak a ni, 12 Puitthiam lal ber makpa a ni. 13 A duham ta hle a, ram puma thuneitu nih a tum a, Simona leh a fate chu thah a tum ta a. 14 Simona leh a fa pahnih Matathia leh Juda chuan chung lai ram khua chu an tlawh a, thil eng nge an mamawh an enthilithlai a ni. B.C 134 kum, thla sawmpakhatna, Shebbat thla chuan Jeriko an lo thleng a. 15 Tolemaia chuan Simona leh a fapa pahnih chu thah tum rilru pu reng chung chuan kulh pakhat Dok an tih, ama siamah chuan a lo lawm a. Ruai ropui tak a thehsak a, mahse kulhah chuan mi a thukru a. 16 Simona leh a fatc chu an rui ta a, Tolemaia leh a mite chu an lo chhuak a, ruai thehna pindanah chuan khandaiah kengin an lo tlan lut a, Simona chu a fapa pahnih nen chuan an that a, an ho thenkhat an that tel bawk a. 17 Rapthlak taka bumin Tolemaia chuan thil tha, thil tha loin a rul a ni.

18 Tolemaia chuan a thiltih chu a ziak a, lal hnena a thawn a, amah pui tur sipai a dil a, a bul vel khua chu a kuta hlan nghal turin a ngen nghal bawk a. 19, 20 Sipaihotu dang hncnah pawh lehkhya a thawn a, amah zawm ve turin a sawm a, tangka leh rangkachakte leh thilpek dang tam tak pek a tiam a. A sipai thenkhat chu Johana that turin Gezeraah a tir a. Tolemaia mite chu mi pakhatin a tlan khalh a, Johana hnena, 21 "I pa leh i unau te Tolemaian a that a, nang pawh that tur chein sipai a rawn tir" tiin a va hrilh a. 22 Chu thu chuan a khawih na hle a, thah an rawn tum tih a lo hriat lâwk avangin thah tumtute chu a lo man a, a that ta zawk a.

23 A pa ai a awh china Johana thiltih dang, an indo thu te, a huai-zia thu te, kulh bang a siam that thute leh thil dang a tihte chu Puitthiam lal ber a nih hnua a chan-chin ziakna buah a chuang.

MAKABIA BU HNIHNA

Thuhmahruai

Puithiam lal ber Onia pathumna hun B.C. 184 aṭangga Nikanora thih B.C. 166 tlenga Judate chanchin hi Kurini mi Jasonan chipchiar deuhin lehkhabu panga a ziak a, chung bu aṭang chuan tawi zawkin he Makabia bu hnihna hi a ziak leh a ni. Makabia bu khatna nen a inang thui viau zel. Dan zawn a tulzia a uar a, Pathian hian ama tana martar te chu an rinna avangin lawmman a pe ngei dawn tih hi a sawi uar bawk.

A chhunga thu awm

Aiguptaa Judate hnena lehkha Ich ziaktu thuhmahruai 1 1 2 · 32

Puithiam lal ber nih inchuh 3 1 4 50

Antioka Epifanesa leh Judate tihdudahd 5 1 7 24

Judan ral a hneh 8 : 1—15 39

Aigupta rama Judate hnena lehkha thawn

1 Jerusalem Ich Judai rama Juda te chuan Aigupta rama kan unau Juda awmte chibai kan buk a.

2 Pathian chuan remna leh blawhtlinna pe che u sela, Abrahama te, Isaka te, Jakoba te leh a chhiahhlawh rinawmte hnena a thuthlung chu hre reng rawh se. 3 Thinhung tih tak zeta amah chibai buk duhna leh a tumte tihhawhtlin duhna pe che u rawh se. 4 A Dan leh thupekte chu hriatthiamtir che u sela, muanna pe che uin 5 in ṭawngtai chhang sela, in sual ngaidamin in mang-an niahte thlahthlam lo che u rawh se. 6 Keini Jerusalema awmte hian kan ṭawngtaisak a che u.

7 Suria lal Demetria pahnihna lal lai B.C. 143 kum khan lehkha kan rawn thawn che u a, hetiang-in : "Jasona leh a hote chu ram

thianghlimah lal lakah an hel a, chumi hnu chuan tihdudahna leh harsatna tam tak kan tawk a; 8 tempul kawngkharte an häl a, pawisawi lo thisen an chhuah bawk a. Lalpa hnena hkan ṭawngtai a, min chhang ta a, tichuan kan inthawi a, chhangphut thiil han kan han a, tempul khawnvar kan nun a, chhangdah kan dah bawk a. 9 Chuvang chuan Kislev thla hi nangni pawhin Bawkte Küt angin hmang rawh u" tiin. Ziak kum B.C. 124. a

ARISTOBULA HNENA LEHKHA

Antioka thih thu

10 Jerusalem leh Judai rama Judate leh rorel pawl leh Juda chuan, puithiam chi, Lal Pole-maia zirtirtu Aristobula leh Aigupta rama Judate chibai kan buk e.

a 1 : 9 Hei hi tempul din leh champha December thlaa Küt a ni, October thlaa Bawkte Küt nen an hman dan a inang.

11 Hlauhawm nasa tak laka min chhantu Pathian hnenah lawm-thu awm rawh se. Lal bei tura insiam ang kan ni a. 12 Mahse Pathian chuan kan hmelmate chu kan khawpui thuanghlum ata min um chhuahsak a. 13 Antioka, Persia rama a kal khan a sipaite chu bneh rual loh awm tak an ni a. nimahsela Pathiannu Ninaei biak mah puithiamten an lo bum a, sah sawni vek an nih tak kha. 14 Biak inah lal Antioka chu a thiuhruante nen pathiannu Ninaei rei tur ni awm takin an lut a, a thuam atan tempula sum zawng zawng lak an tum a ni. 15 Puithiamten sum chu an phawih a, chumi la tur chuan a mite nen an lut a, mahse puithiamho chuan lawng an khar hnan a, 16 tempul chung lama khawngkhar ruk awm atang chuen lungin an deng hlum ta a. An taksa chu an chan a, an lute chu pawna mite hmuh turin an theh chhuak a. 17 Chung mi sualte chu a hrem avangin Pathian chu fakin awm rawh se, engkimah Pathian chu fak rawh u.

Nehemia inthawina a kang ral

18 Kislev thla, ni sawmhnih panga niin tempul tiethianghlum tak chu Bawkte Küt kan hmang ang-in kan lawm dawn a, hmang ve tura hrilh che u thain kan hria, tichuan nangni pawhin Nehemian tempul leh maicham a siam hnuu inthawina a hlan laia mei lo lang kha ngaisangin in hre reng ve dawn nia. 19 Kan pute Persia rama hruai an nih dawn khan mahni inpe zo puithiam thenkhatten maichama mei an la a, tui-chhunchhuah khur roah an thuk-

ru a. An thukru tha hle a, tu-man an hre lo. 20 Kum tam tak a ral hnuin Patuanin tha a tih hunah, Nehemia chu Persia lalin a rawn tir kir leh a. Mei chu la turin a thukruntu puithiam thlah-te chu a tir a, mahse mei chu an hmu lo a, hriak hnawng chauh an hmuh thu an rawn thlen a. 21 Nehemia chuan a then la chhuak turin a tir a. Inthawina sate an dah fel vek hnuin hriak hnawng chu thing leh a chunga thil dahahnte chuan theh turin puithiamte chu a hrilh a, an theh ta a. 22 Chumi hnu chuan, ni chhumin a hliah chu a lo lang a, maicham chunga thil awm zawng zawng chu a alh ta hluah hluah a, mi tinin mak an ti em em a. 23 Inthawina chu a kan laiin puithiam lal ber Jonathana chuan mipui tawngtai chu a hruai a, Nehemia leh mipuite chuan an lo chhawn thin a.

Mi tinin an hmuin mak an ti em em a (I : 22).

Nehemia tawngtaina

24 Hetiang deuh hian Nehemia chu a tawngtai a : "Lalpa Pathian, engkim siamtu, i chakin i hluahawm a, mahse ngil i nei a, i dik bawk si. Nang chauh hi i lal ber a, nang chauh hi mi khawngaih thei i ni. 25 Nang chauh i tha a, i dik bawk a. Engkim i ti thei a, chatuan mi i ni a, Israel te chu buajna ata chhanchhuah englai pawhin i peih reng a. Min thlahtute chu i mi mi turin i thlang bik a. 26 Israel aiawha kan thil hlan hi lo chhang ang che; i mi thlante hi hum la, min tithianghlim ang che. 27 Ram danga bawiha awmte chu chhuah la, i mi darhte hi hruai khawm ang che. 28 Hnam zawng zawngin kau Pathian i ni tih an hriat theih nan, mi hmusita dik lo taka an sawisak kan mite hi khawngaih ang che. 29 Min nekcheptu, mi nunrāwng leh chapo pui puite hi hrem la, i mite erawh hi chu i ram thianghlimah, Mosa ang khan awm nghehtir ang che' tiin.

Persia lalin intyawina kāng thu a hria

30 Puithiamte chuan hla a i sa a. 31 Inthawina thil a kan zawh chuan Nehemia chuan hriak hnāwng la awm chu lung lian pui pui chungah a buntir a, a alh ta hluah hluab a. 32 Mahse maichama mei chuan a tirèm leh ta mai a.

33 Chu thu chu a thang huai huai a. Sala hruai an nih hnua puithiamten maicham mei an thuhrüknaah hriak hnawng an hmuu thu te, Nehemia leb puithiamten maichama an thil hlan

an leih a, a alh tak hluah hluah thute chu Persia lal pawhin a lo hre ve a. 34 Lal chuan ngun takin thil awm dan a chhui a, a dik ngei tih a hriat chuan sum-hnar tha tak a ni ta, a duhsak zawng thilpek atan a hmang thin. 35 Nehemia leh a hote chuan chu hriak hnāwng chu 'Nephthar' an ti a, 'tihthianghlim' tihna a ni, mi dang erawh chuan 'Naptha' an ti.

Lalpa chenna puan in Jeremiah a thukru

2 Kan sawi tak maicham mei, sal tangte thuhruktirtu chu Jeremja kha a ni tih lehkhabu pakhatah ziak a ni. 2 Jeremiah chuan Pathian Dan a zirtir a, "Sal in tanna rama rangkachak Ich tangkaruaa milem mawi tak tak an siamte chuan bum che u suh se. 3 Dan chu englai mahin thlah-thlam suh u," tiin a fuih a.

4 He lehkhabuah hian Pathian in a hrilh angin, Jeremiah chuan Lalpa chēnna puan in leh a thulung bawm chu tlangah amarualin a zāwntir thu a chuang bawk, he tlang atang hian a ni Pathianin kan mite ram a pek tur Mosjan a thlir ni. 5,6 Chu tlang chu Jeremiah chuan a va thleng a, puk zau tak a hmu a, Lalpa chenna puan in te, thulung bawm te leh rimitui halna maichamte chu a thukru a, puk kawngka chu a hnawh ta tlat a. 7 A thian thenkhatten Jeremiah chuan an zui a, a kal kawng chhui an tum a, mahse puk chu an hmu zo si lo.

Mahse puk chu an hmu zo si lo (2 : 7)

8 Jeremian a lo hriat chuan a zilh hau a, "Pathianin a mite a hruai khawm a, an chunga a ngilneihna a lantir leh hma chu tuman he hmun hi an hre tur a ni lo. Chutih hunah chuan heng thil thuhrukna hmun hi a rawn puang ang. Mosia hunah leh Solomonan tempul hlan nan ropui tako a tawngtai laia thil awm dan ang khan chhün changah a ēng ropui tak chu a lo lang ang" a ti a.

Solomonan tempul a lawm

9 Chu lehkhabuah vēk chuan tempul an sak zawh hnu khan mi fing Solomonan tempul hlan nan inthawina a hlan thu a chuang bawk. 10 A han tawngtai a, van atangin mei a lo tla a, tun hmaa Mosia tih ang chiah khan mei chuan inthawina thilhlan chu a

kang ral a. 11 "Sual thawina chu ei tur a nih loh avangin a kang ral vek tur a ni" tiim Mosian a sawi a. 12 Solomona chuan tempul thar chu ni riat chhung a lawm a.

Nehemia lehkhabu dah khawm

13 Chung thu chu Lalho chanchin ziakna buah leh Nehemian ama chanchin a ziakna buah a chuang bawk. Ani hian Davida lehkha ziak te, lalhoten an inthawina thu an ziak te, latte leh zawlneiho lehkhabute a khawn khawm a. 14 Juda pawhin indona avanga chung lehkhabu lak darhte chu a la khawm leh a, kan la kawl a ni. 15 Heng lehkhabute hi in mamawh ve chuan min han hrilh ula, kan rawn thawn ang che u.

Küt hmang tura sawmna

16 Tempul tihtianghlim hriat rengna küt kan hnian dawn avang-in lehkha kan rawn thawn che u a, mangni pawhin lo hmang ve ta che u. 17 Pathianin a mite chu a chhandam ta a, ram thianghlim chu min pe kir leh ta a, lal te, puithiam lalber te leh tempul rawngbawlna te min neihtir leh tak hi; 18 heng hi Dan bua a lo tiam tawh kha a ni a. Thil rapthlak tak tak ata min chhan-chhuak a, tempul chu a thian thianghlim ta a. A khawngaihna azarah van hnuaja hnam tun zing, ata a tempulah min hruai khawm thuai kan ring tlat a ni.

Ziaktu thuhmahruai

19 Juda Makabia leh a unaute chanchin te, tempul ropui tak leh maicham then thianghlim hlan a nih thu te, lehkhabu panga knat-in Kurini mi Jasonan a ziak a. 20 Antioka Epifanes-a leh a fapa Eupotor-a te nena an indo thu te, 21 Juda Dan chhana huai tak leh phur taka bei sauh siuhstute hnena van ata inlaina lo lang thu te a sawi tel bawk a. Kan mite chu an tlem hle na a, ram chu an la thei vek a, hmelmate chu an um nek a. 22 Khawvela hiningthang tempul chu an laksak a, Jerusalem chu an neisak ta a. Lalpan a khawngaih a, an chunga zah a ngaih avangin Dan bo lek lek tawh pawh chu an tinung leh ta a.

23 Jasona lehkhabu panga chu bu khatah laktawi ka han tum dawn a ni. 24 Thu chipchiar chhiar tur a tam em em a, heng

lai hun chanchin chhiar duh tan chhiar huphurhawm tham a ni. 25 Tu tan pawh awlsam zawa chhiar theih tur buatsaih ka tum a, chhiar chàk hrim hrimten tui taka an chhiar tur leh vawn tum tan vawn harsa lutuk lo turin ka buatsaih a ni. 26 Chutiang leh-khabu kaihtawi siam chu namen a ni lo, mut hmu loa beih ngial a ngai a ni. 27 Mi tam tak ei duh zawng inang lo thluah tana ruai buatsaih ang a ni. 28 Mahse he bu chhiartuten tui taka an chhiar theih nan a hahthlak chu pawi ka ti lo. 29 Thu chipchiar chu a ziaktu ziak ang ang hian awm mai sela, kei chuan heng hun chanchin kaihtawi ziak ka tum ang. 30 In satu chuan eng-kim a kipkawiin a ngaihtuah a tul thin, kei zawng chutiang ka ni ve lo, a rawng hnawih mawitu ang chauh ka ni. 31 Hetiang chanchin ziak mite hi chuan eng-kim an hre vek tur a ni a, akip akawi an chhui leng ang a, chung chu an thliar fiah tur a ni. Lehkhabu lak tawi ziaktu erawh chuan thil chipchiar taka ziak loin a tlangpui chauh chhui tur a ni. 32 Tichuan, thu dang sawi kawi tawh loin kan thu chu lo tan nghal mai ila, thuhmahruai a sei avanga a thutak tihtawi chu a qwm lo e.

Onia leh Simona inhnialna

3 Puithiam lalbera Onia b a tan lajin khaw thianghlim Jerusalem an ralmuang a, an phuisui hle. Mi inpe tak a ni a, thil sual a huat em avangin Dan chu khauh takin vawn a ni. 2 Suria leh Ai-

b 3 : 1 Simon II fapa Onia III (Bung 4 : 4-6; Sir 50 : 1-21 en rawh)

2 : 16 1 Mak 4 : 59

gupta latte pawhin tempul chu an ngaisang a, thilpek hlu tak tak an pe thin. 3 Asia ram pumpuia roreltu, Lal Seleuka pawhin chhiah a lak thin atangin tempul thilhan tur man a pe thin.

4 Bilgah c chia mi, Simona an tih chu khaw chhung dawr en-kawl dan chungchang thuah Onia nen an inhnial a, a hnial hneh ta lo a. Chutih lai chuan Suria lian zawk an tih awptu chu. 5 Thra-seu-a fapa Apolonia a ni a, a hnenah Simona chu a kal a. 6 "Tempul sum bawmah tangka tamzia chu chhiar sen pawh a ni lo, inthawina atan hman sen rual a nih loh avangin lal kuta dah mai awm a ni" tiin a hrilh a.

Heliodorua Jerusalemah an tir

7 Apolonian lal a hmuh tumin tangka thu chu a hrilh a, lal chuan a upa min ber Heliodorua chu la turin a tir a. 8 Heliodorua chu a tih tur ti tur chuan a thawk chhuak ta nghal a. Suria zau zawa chu kuate chu tlawh vel tur ni awmin a insawi a. 9 Jerusalem a lo thlen chuan puithiam lalber chuan ropui takin a lo lawm a. A thiltih tum tak chu a hrilh a, a thu briat kha a dik leh dik loh a zaws a. 10 Puithiam lalber chuan, "Kan mi sual pa, Simona hian dawt dawt a sawi a ni. Tempul sum bawmah tangka tlem azawng chu a awm e, mahse athen chu hmeithai leh fabrah tana tih a ni a, athen erawh chu Tobia fapa, mi haus a Hurkania ta a ni a. A vaiin tangkarua tleng Kg. 13,000 leh rangkachak Kg. 7,000 chauh a

awm. 12 Khawvel puma hming-thang leh zahawm vawn him tura min an tangka dah chu tuma lak phal a ni lo e" a ti a.

Heliodorua tempulah luh a tum

13 Lal thupek angin lal suma dah turin tangka chu lak ngei tur a ni a ti tlat a. 14 Tichuan ni a ruat a, tangka chhiar chhuah lai en fel turin tempulah chuan a lut a, chumi avang chuan khawpuia mi chu an phu ta nuai nuai a. 15 Puithiamte chuan an puithiam inthuam an inbel a, maicham hmaah an bawk a, tangka chu veng him turin Pathian an ngen a, tempula mi pawisa vawn him thu hi ama thupek ngei a ni si a. 16 Puithiam lalber hmel hmuh a hrehawm ngei mai. A mangan em avangin a dāng sāwp sāwp a, 17 blauin a taksa chu a khur zawih zawih bawk a, a thinlung natzia a lang chiang hle mai. 18 In atangte chuan mi an tlan chhuak a, tempul tibbaowrhban a nih loh nan an tawngtai tleng a. 19 Hmcicchhiate pawh saiip pawnfen chauh fengin khawlaiah an pungkhawm a ; nula chhungkhungte pawh chu an tual kawngkaah te bang bulah te an awm a, tukverhah te an dak a. 20 Khawiah pawh an awmna apiangah ban pharin Pathian hnenah an tawngtai a. 21 Puithiam lalber chuti taka mangang leh bei-dawnga a awm leh khua mi zawng zawng chutianga chi-ai leia an bawk chu a hmuh a hrehawm ngei mai.

Lalpan tempul a hum

22 Engkimtitheia kuta sum an dah hum tura Pathian an auh lai

chuan. 23 Heliodoruan a tih tum chu ṭhulh a tum chuang lo a. 24 Tempul sum bawm dahnaah chuan amah vengtute nen an va thlen chiah chuan engkim chun. thuneihna mak neitu Lalpa chuan Heliodorua ruala tempula lutho chu zel rāphlak tak a hmuhtir a. Lalpa thiltihtheihna chuan an thaugh a man a, an zawi ta der hlawm mai a. 25 Sakawr chungchuang an hmu a, sakawr lakam hrui chu mawi taka chei a ni a, a chunga chuang chuan rangkachak ralhuam a ha a, a hlauhawm ngei mai. Sakawr chuan Heliodorua chu a pan a, a ding ဝဲ ဝဲ a, a ke chuan a vaw ta chawrh chawrh a. 26 Heliodorua chuan tlangval pahnih hmeltha tak, awmkhauh deuh pahnih, kawr tha tak ha a hmu a. A sirah chuan an ding a, khawngaih baksak loin an vaw ta chawrh chawrh a. 27 Engmah hre loin lejah chuan a lum ta reng mai a, a mite chuan hlängah an dah a. 28 an zawn chhuak ta a. He mi hi tun mai khan tempul sum bawm awmnaah a lut a, mässe tunah chuan engmah ti thei loa lum rengin an zawn chhuak ta. Pathian thiltihtheihzia chu an hre ta theuh a.

Heliodorua tan Onia a tawngtai

19 Pathian thiltihtheihna Heliodorua chu a sawisak avangin tawng thei lo, dam chhuak leh rual loin a let reng a. 30 Tempul chu mak taka a hum avang leh hlau leh chi-aria awm Judate kha hlim taka a awmtir leh tak avangin Engkititheia chu an fak a. 31 Heliodorua thian thenkatten a thih tak ṭep avang chuan puithiam

lalber Onia chu an ngen a, Pathianin a nun a zuahsak an diltir a. 32 Tichuan, lal mi tirh laka kut thlakah Judeate chu a puh a hlauh avangin puithiam lalber Onia chuan Heliodorua chu a zuah beisein inthawina a hlansak a. 33 Onian inthawina a hlan lai chuan, tlangval pahnih te kha, an inchei dan ngaia incheiin Heliodorua hnenah an lo leng leh a. "Puithiam Lalber chungah lawm ble rawh: amah avangin Lalpan i nun a zuahsak ta che. 34 Lei leh van Lalpain a hrem che a ni tih hre reng rawh. Kal ta la, a thiltihtheihzia chu mi tin hrilh rawh" an ti a, an sawi zawh chuan an bo leh ta a.

Heliodoruan Pathian a fak

35 Tichuan Heliodorua chu Lalpa hnenah a inthawi a, a nunna a zuahsak avangin thil tam tak a tiem a. Onia chu chibai a buk a, lal hnenah sipaite chu a hawn-pui ta a. 36 Pathian azawnga thil tithei ber Lalpa thiltih chu mi tin a hrilh ta zel a.

37 Lal chuan, "Jerusalema tirh leh atan tu nge tha ber ang? tiin a, zawt a. Heliodorua chuan 38 "Hmelma emaw, sawrkar tih-chhiat tumtu emaw an awm chuan chung mite chu tir ang che. An lo kir leh vck pawhin chau fein an lo kir leh ang. Pathian hnen aṭanga lo kal humtu mak tak a awm a ni. 39 Van Pathian chuan tempul chu a veng a, tihchhiat tumtu chu a lo khawih a, a tichhe ṭhin a ni" a ti a. 40 Heliodorua laka tempul him dan chu chutiang chu a ni.

Simonan Omia a hek

4 ka thu hrilh a, hnam pum Apolonia bnena tempul tangchunga buaina thlentu Simona khan Heliodorua thil tuar thuah Onia kha mawhpfurru leh buaina siamtua dàwt veivir velin a puh a. 2 Jerusalem tana thilpek tam tak pea, tempul humtu leh kan Dan zawng zawng zawm thua khati taka mi thahnemngai Onia kha sawrkar tihhiat tumah zuk puh ngam a. 3 An ingeih lohna hi a nasa ta hle a, Simona thuihrauite phei chuan tual an that ta hial a. 4 Menethusa fapa Apolonia, Suria zau zawk leh Foiniki ram sipai hotu ber lah chuan Simona chu a fuih sauh sauh bawk si a. Onia chuan he an inerna hi a hlauhawm tak meuh ta tih a hriatin, 5 Lal hnenah a kal ta a. A chipuite hek tura kal a ni lo, Juda zawng zawng, vantlang leh mi mal tan thil tha zawnga kal a ni zawk. 6 Lal rawn inrawlh ngawt loh chuan ramah muanna a awm dawn lo a, Simona thil tha lo tih lah a tawp dawn hek lo tih a hriat a ni.

Jasonan Grik tih dan a ching chhuak

7 Nakin deuhah chuan lal Se-leuka chu a thi a, Antioka, Epifanes-a an tih chu a lo lal a. Onia nau Jasona chu fin vervek thawhin puithiam lal berah a tang ta a. 8 Lal hmu turin a kal a, tangkarua Kg 72,000 tūna peka, a hnu deuha Kg 3,000 pek leh a tiān a. 9 Jerusalem mite chu ‘Antiokēi khaw ml’ d ni tura an hming laka, tlangval te an inzir theihna hmun tur infiamna mual Jerusalem khuua

siam phalna a dil a, tangkarua Kg 5,000 pek a tiān bawk a. 10 Lal chuan a lo remti a, Jasona chuan puithiam lal ber a nih veleh Jerusalem mite chu Grik mite anga khawsa turin a ti a. 11 Johana khan Suria lalho hnenah Julate qwl tura a dilsakte kha Jasona hian a sūtsak a (Chu Johana chu Eupolema te pa a ni, an niho hi a ni Rom mite hnena inzawmna leh inthianna thu thlung tura Rom khuua kal te kha.) Jasona chuan dan thar eng eng emaw kan dan kah a ching chhuak a, Julate dan a titawp a. 12 Phur zetin tempul tlang bulah infiamna mual a siam a, kan tlangval tha tha Grik tih dan anga infiam a zirtir a.

13 He Jasona, mi sual elken, dan ang loa puithiam lal bera tang, Pathian tihna nei lo avang hian Grik mite khawsak dan ela, hnam dang dan chin chakna a nasa ta khawp a, 14 puithiamte meuh pawhin an hna zahawm tak chu an ngaihsak lo. Tempul rawngbawl châkna an nei lo a, inthawi an hlamchhiah a, kan Dandin a khap infiamnaa tel turin dâr a rik veleh an tlan hmawh hmawh a. 15 An pi leh puten an ngaihsân thin engmah an ngaisang ve lo a, Grik mite chawimawi nih chauh an chak a ni. 16 Hei hi an tan vanduaina bul a ni; an tih dan leh chet dan entawn an tumte chu an hmelma an ni a, anmahní tiduhdahtute an ni ta. 17 Pathian Dan pawisak loh hi a pawi thui hle a ni — thil lo thleng zel chanchin atang hian a lang chiang hle.

d 4: 9 Lal tanpuitu an ni dawn tihna a ni.

4: 7 1 Mak 1: 10, 4: 11 1 Mak 8: 17

Suriaho hnuaiah Jerusalem a awm

18 Kum nga e dana intihsiaikna Tura khuaa an neih tumin lal pawh a lo tel ve a. 19 He misual pa Jasona hian Jerusalem khua atangin Jerusalem khaw mi 'Antioket khaw mi' an tihte zinga thenkhat palaiah a tir a. Grik pathian Herkules-a hnena inthawi nan tangkarua Kg 12,000 a kentir a. Heng mite pawh hian tangka chuti zozai inthawi nana hman chu awm an ti lo a. 20 Herkulesa hnena inthawina tur tangka chuan indo lawng an siam ta a.

21 Aigupta rama Filemetora lal-lukhum an khumitirnaah Menes-theu-a fapa Apolonia chu an tir a, Filometora chuan a duh ang zawng a duh ve lo tih Antioka chuan a lo hriatin a ram himna tur a ngaiantuah hle a, tichuan Joppa khuaah a kal a, Jerusalemah a kal leh a. 22 Jasona chuan ropui takin a lo hmuak a, chibai buk turin khuaa mite pawh an lo chhuak a, meichher an chhi hluah hluah a. Jerusalem atangin Antioka chu Foiniki lamah a sipaite hruajin a haw ta zel a.

Menelaua puithiam lal berah a tang

23 Kum thum hmuah chuan kan sawi tawh Simona nau, Menelaua chu Jasonan lal hnena tangka pe turin a tir a, lalin thu a pawh-chah tur thu thenkhat a kentir bawk a. 24 Lal hmaah a va ding a, Lal chuan thunei thei awm tak hmel puin a lo hmu a, 'Jasonan puithiam lal ber ni tura tangka a pek che aia tam, Kg 11,000 tangkarua ka pe ang che' a ti a.

e 4 : 18 MSS thenah 'kum li' tih a ni.

25 Tichuan Jerusalemah, lalin puithiam lal ber ni tura a ruatna leh-kha kengin a haw ta a. Mi tling lo tak a ni, lal sual tak angin a thinchhia a, sakawlh ang maiin a kawlh a ni. 26 Mahni unau buma puithiam lal bera tang Jasona kha Amon mite ramah a tlanchhe ta a. 27 Menelaua chu puithiam lal berah a tang reng a, mahse lal hnena tangka pek a tiem chu a pe ngai lo. 28 Jerusalem khaw chhunga kuh veng sipai hotu chuan a thing chhen a, a thingtu tura ruat a ni reng a. A tawpah chuan an pahnihin chumi chung thuah chuan lalin a ko a. 29 Menelaua chuan a nau Lusimakha chu puithiam lal ber dawltuah a dah a. Sostrata chuan kuh veng sipai hotuah Kupra thiarkara hnam dang sipai hotupa Kratesa chu a dah a.

Onia a tualthi

30 Hetih jai hian Kilikia rama Tarsa leh Mala khua an hel a. Lalin heng khuate hi a hmei, Antioki hnena a pek avanga hel an ni. 31 Lal chuan a upa min pakhat Andronika chu a aia thu lo neitu atan a dah a, ani chu Kilikia rama buaina ching fel turin a kal thuai a. 32 Menelauan hun remchang tak nia hriain Jerusalem tempul atanga rangkachak thawmhaw a lak thenkhatte chu Andronika a pe a, a then erawh chu Tura leh a chhehvel khuaakte a lo hrakh tawh a. Heng thu hi Onia khan a lo hria a, Antioket khaw bul Dephne khaw tempulah a tlan a, a va biru a, Menelaua thil tih chu vantlang hriatah a dem a. 34 A rukin Menelaua chuan Andronika chu Onia that

turin a fuih a. Tichuan Andronika chu Onia hnennah a va kal a, a bum a, tha takin chibai a buk a, chhechham meubin hum a tiām a. Onia chuan a ringhlel hle a, mahse tempul hmun him ata chu Andronika chuan a thlem chhuak a, a dik a dawk thlu loin a that ta mai a.

Andronika chu laln a hrem

35 Onia thiāh thuah Judgete chauh ni loin Jentailte pawh an thinur hle a. 36 Chuvang chuan Kilikia ram atjanga lal a lo hawn veleh Judgete chu a hnennah an kal a, tual a thah mai mai avanga Andronika chunga an lawm lohzia an thlen a, Jentailte pawhin an lo sawipui a. 37 Lal Antioka chuan pawi a ti em em a, Onia finzia te leh a simkhur thiamzia te a hre chhuak a, a khawnggaih em em avangin a mittui a tla zawihi zawihi a. 38 Antioka chu a thin a ur ta hle a, Andronika puan senduk sin chu a pawthler a, a kawr a hihsak vek a, Onia a thahna hmun khawlaiah chuan a kaltir a. Tualthattu räwng tak chu Antioka chuan a that ve ta a. Chutiang chuan a phu ang rëngin Lalpan a hrem ta a ni.

Lusimakha a thi

39 Chutih lai chuan Lusimakha chuan Jerusalem tempula thil a ru chhēn a, rangkachak bungbel tam tak a la tawh a, a u Menelauan a pui bawk thin. Chung thu chu miten an hriat chuan Lusimakha chungah an lawm lo hle a. 40 Atawpah chuan mipui thinur chu beng daih rual a ni ta lo a, mi-

pui chu bei turin Lusimakha chuan sipai sangthum a tir a, putar a tak Auramanan a ho a. 41 Tempul tual vela Judaho chuan thil awmzia an hriat chuan lungtum te, thing bungte an chhar a, mai-cham vut an rüt a, Lusimakha leh a hote chu vawm nan an hmang a, an buai ta nuai nuai a. 42 Lusimakha ho zinga thenkhat an ti-hlum a, tam tak an hliam a, a dangte chu an tlanchhe ta a. Tempul rawktu Lusimakha chu tempul sum bawm bulah a thi a

Menelaua lal hnennah

43 He thil avang hian Menelaua chung thu rel a ni ta. 44 Tura khuaah lal a lo kal a, Jerusalema Juda hotuten Menelaua hek turin mi pathum an tir a. 45 Menelaua chuan thiam lo dawn a inhriat avangin a chan a that theih nan Dorumenesa fapa Tolemaia chu lal be lungawi turin thamna a pe țeu a. 46 Tolemaia chuan rorel-na pindan ata pawnal lengkaw-thawng turin a sawm chhuak a, a rilru a thlem danglamsak ta a. 47 Menelaua chu an hekna thuah thiam lohna nei loah a rel ta a Buaina siam chhuaktu a ni na a, an chhuah ta a, Scuthia mi nunnawng pui pui pawhin an thiam ngei awm mi pathumte chu thi tura tih an ni ta zawk a. 48 Heng mi pathumte hian Jerusalem leh a mite, f tempul thil serh ruk chhuah te tan zawnngin thu an sawi a, mahse dik lo takin thah an ni ta mai a. 49 Tura khuaah mi thenkhatte erawh chuan chutiang thil dik lo an ngeizia tilang tur leh heng mi pathumte hi an

f 4: 48 Miss thennah 'a vel khuate' tih a tel.

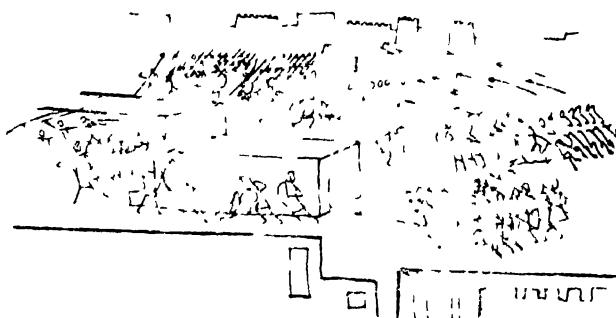
ngaihsanzia entir nan ropui takin an phum a. 50 Thuneitute an duhām em em avang chuan Menelaua chu puithiam lal berah a tang reng a, ni tin a sual tial tial a, a mite hmelma lian ber a ni

Indo thla

5 Hetih lai hian Antioka pa-hnihna chu Aigupta ram run turin a thawk nawn leh a. 2 Ni sawmli chhung lai Jerusalem khaw chung boruakah rangkachak ral-thuam inbel sakawr chungchuang tlan khup khup thlā an hmu thin Fei an keng a, khandaiah an phawi hawk a. 3 A tlarin an inep tawn a, an innawr a. An phawte chuan an insu chawrh chawrh a. fciin an inkhawh a, thal a sur zung zung hawk a. An inthuamna rangkachak chi hrang hrang leh rangkachak lakam hruite chu a de zawk zawk a. 4 Heng thilte hi a tha lam entirna ni turin mi zawng zawng an tawngtai mui mur a

Jasonan Jerusalem a bei

5 Antioka a thi tih thuthang dik lo an briatin Jasona chuan mi sang lai a khawm a, Jerusalem a bei thut a, vengtute chu a um tawm a, khawpui chu a la a. 6 Menelaua chu tempul bula kulhah chuan a tlan lut a. Jasona leh a hote chuan khawpuia an chipuite chu lainat lo lekin an sām ta buan buan a. Mahni chipuite beia hneh hi hlawhchhamna nasa ber a ni tih reng a hre lo. A hlawhtlinna chu hmelma hnehnah angah a ngai a, ama mite negi tlawmnna a ni si. 7 Mahse Jasona hian rei ro a rel hman lo, Ammon ram lamah a tlanchhiat a tul nghal a, a thil tum sual tak chu, a tawpah a tan mualphona leh hmingchhiatna a ni ta zawk a. 8 Hrehawm tuar nekin a thi ta a, Arabho lal Arcta chuan tan inah a khung a, thil sual nasa tak tiah an lo ngai a, mahni hnam phatsantu tiin an hmusit a, man tum-in an zawng noh noh a, sa him-na zawngin Aigupta ramah a tlan

An phawte chuan an insu chawrh chawrh a (5 : 3)

a. 9 Sparta mi, Judate laichinho hnenah Grik ramah a tlan leh a, him deuh a beisci a ni. Atawpah chuan mi tam tak mahni ram tlan chhuahsantirtu chu ram dangah mikhualin a thi ta a ni. 10 Jasonsia hian mi tam tak a that a, an ruang pawh phum a ni lo, a han thi ve a, tumah sūntu an awm lo, tuman an vui lo a, a pute thlanah an phum hek lo.

Antiokan Jerusalem a bei

11 Jerusalem chanchin lalin a hriat chuan Judai ram pum chu an hel ta emaw a ti a, ramsa kawlh thinrim ang maiin a thinur a. 12 Aigupta ram atangin thil-pui ang maiin a thawk chhuak a, Jerusalem chu rang zetin a la a, a hote chu, "Zahngai lo tawpin in hmuh apiang sat hlum ula, in chhunga biru in hmuh apiang pawh that bawk rawh u" a ti a. 13 An hmuh apiang, ahmei apa, nula tlangval, nausen chenin an sam ta a. 14 Ni thum hnu chuan Jerusalema awm chu mi sing riatin an kiam ta a. Sing li an that a, chuti zat lai chu salah an man a, an hrallh a ni. 15 Hei hi duh tawk loin lal chu, lei chunga tempul thianghlim berah chuan a lut duh ta zel a, Menelaua, mahni sakhua leh hnam phatsantu chuan a hruai vel a. 16 Lal chuan a kut bawlh-hlawhin bungbel thianghlimte chu a la a, chu hmun tiropui nan leh chawimawi nan lai dangten thil an pek, thil serhte chu a kut tenawm chuan a hui khawm a. 17 Jerusalem sual avangin Lalpa chu a thinur a, a tempul thianghlim chu tihbawrhban a phal a ni tih hre loin thu a intinei hle a. 18 Jerusalem

mite hi chuti takin sual lo sela chu Antioka pawh hian heng thil àthlák tak hi a tih loh nan hrem a ni ve nghal mai tur. Tempul sum la tura lal Seleuka tirh Heliodorua ang mai khan a tuar tur a ni. 19 Mahse Lalpa chuan a tempul vangin Israel mite kha a thlang lo a, a mite avangin tempul kha a din zawk a ni. 20 Tichuan, a miten an tuar ang bawkin tempul chuan a tuar ve a, a mite an lo hmuingil hunah pawh a thatpui ve a ni. A thin a ur chuan Lalpa chuan a chhüahsan mai a, a fungawi hunah chuan a din leh mai a ni.

Jerusalem an rawn bei leh

21 Tempul atang chuan tangkara Kg 5000 Antioka chuan a la a. Thil tithei a ham inti khawp a, khawmuala lawng kaltir a, tuipua, a sipaite kea kaltir thei ni hialin a inhria a. 22 Ram chawkbuai turin ram awptu atan Jerusalem ah phei chuan amah aia nunrawng Frugia rama mi Filipa a dah a, 23 Gerazim tlangah Andronika a dah a. Heng mite bakah anmahnii aia sual, Menelaua, mahni chipuite tiretheitu pawh a dah bawk a. Antioka hian Judate hi a ngei khawp a, 24 Musia ram atangin Jerusalemah inhlawhfa sipai rual 22,000 a tir a, an hotupa chu Apolonia a ni. An hnenah, "Khuaapa zawng zawng that ula, hmei-chhia leh mipa naupangte erawh chu bawihah hrallh vek rawh u" a ti a. 25 Apolonia chu remthu sawtur ni awm takin Jerusalemah a lut a, Sabbat ni, Judate chawlh ni chuan a sipaite chu ralthuam famkim nen mualah a lamtir a.

26 Rawn thlirtu mipui chu that vek turin sipaite chu thu a pe ta that a, khuua mite chu an bei a, an that ta t̄eu h a.

27 Juda Makabia leh mi dang pakua lai erawh chu thlalerah an tlān chhuak a, tlangah ramsa ang maiin an awm ta a, an intibawlhhlawh loh nan chunga thlai awm chu chawah an ring a.

**An sakhuaa an ngheh avangin
Judeate tihdudhdah an ni**

6 Hemi hnu lawk hiam lal Antio-ka chuan Judeate chu an pi pu dan leh an sakhuua bansen luh-tur turin Atheni mi, pa upa tawh tak g a tir a. 2 "An tempul chu Olympia tlang Pathian Zeua hmennah hian la, tibawrhbang rawh. Gerazim tlanga biak in pawh he laja chengten an ngen angin 'Pathian thil phal Zeua biak in h vuah rawh' tiin thu a pe a.

3 Chutiangga tih luh chu a na hle a, tuar pawh har tak a ni. 4 Jentailte chuan tempul chung chu zu hmunah an siam a, suahsual bawlna hmunah an hmang ta a. Nawhchizuarde an hruai lut a, an mutpui a, thil thiang lote an la lut a, 5 Danin a khap thil tenawmte chu maichamah an dah a. 6 Sabbath serh rual a ni lo, pi pute kūt hman thin lah hman theih a ni hek lo, 'Juda' ka ni tih ngam pawh a ni lo. 7 Thla tin lal pian champha an lawm a, inthawina sa kawchhung chu Judaho an ei luihtir a. Uain pathian, Dianusa an chawimawi tum phei chuan Ivy hrui kual an khimtir a, kawng an zawhtir thin

g 6 : 1 'Atheni khaw upa' tih theih a.

b 6 : 2 Zeu-a hi Grikho pathianpui cheng niin an ring. **i 6 : 8** MSS thenah 'Tolemai khaw mi' tih a ni. Tolemai hi Bung 4 : 45-a sawi kha a ni.

6 : 10 1 Mak 1 : 60,61, **6 : 11** 1 Mak 2 : 32-38, **6 : 18** Lev 11: 7,8.

8 Tolemaia¹ rawtna angin Grik khaw danga mite pawhin Judeate chu an inthawina sa an ei luihtir bawk a. 9 Grik mite tih dan ang ti ve duh lo chu thah zel tur an ti a, Judeate tan retheih vawr tawp a thleng thuai dawn tih a lang reng mai.

10 Entir nan : An fasen serh an tantir avangin nu pahnih chu an man a, an awmah an naute chu an phuar bet a, khawlai an fanta-til a, khawpui bangah an nam liam ta a. Vawi khat pawh, Judaten Sabbath serh turin pukah an kal tih Filipa an hrilh a, a va bei a, Sabbath an ngaihpawimawh em avangin an lo bei let ve duh si lo a, an vaiin a hāl hlum ta vek a. **Lalpa chuan a hrem a, ngil a nei bawk**

12 Thil rapthlak tak tak lo thleng hi chhiat hreh lo hram hram teh u. Lalpan a mite tihboral a tum-na ni loin a hremna mai a ni ti-in ngai ula. 13 Rei tak hnua hrem lo a, a hrem nghal mai hi a khawngaihzia a lantir dan a ni zawk e. 14 Hnam dang a enkawl ang-in keini chu min enkawl ve lo, 15 Suala an pil thuk lutuk hma chu a hrem ve mai lo; keini zawng kan sual a nasat hle hi chuan min hrem thin a ni. 16 A mite chung-ah Lalpa chuan zah a neai reng thin a ni, min han tichhe thin mah se min thlahthlam ngai lo. 17 Heng hi hriat nawntir tur che uin ka han ziak mai a ni a, kan thu han chhunzawm zel ila.

Rinawm takin Eleazar a thi

18 Dan zirtirtu pakhat Eleazar a chu tar tawh tak a ni a, min an

A pasalthat leh a huaisenzia entawn tlak ropui tak a nih dan chu
(6 : 31)

ngaisang hle. Vawksa ei luihtir tumin a kā an kar âng a, 19 Thil bawlhhlawh eia dam ai chuan zahawm taka thih chu a thlang ta zawk a. Mi an vuakna bulah chuan a kal a, a chhak chhuak leh ta a. 20 Thil thiang lo ei ai chuan thih a tul pawha thih a ngamzia a tilang chiang hle. 21,22 chu thil tihtir tumtute zinga thenkhat chu tun hmaa a thian te an lo ni thin a, chung mite chuan thian tha an nih avangin arukin 'I sa ei theih zawng han la la, Vawksa ei ni awm takin ei mai teh, ti-chuan, kan that lo ang che' an ti a.

23 A dam chhung zawng Pathian Dan thianghlim chu a zawn thlap thin a, lu ɿuak, upa zahawm tak tih awm rengin, "Hetah hian mi

that nghal mai rawh u. 24 In sawi anga mi bum chu kei anga upa tawh tan tih mi a ni lo e Kum sawmkua zet ka nih hnuin ka inngahna thin kha ka phatsan ta emaw naupanghoi min ti ang asin, 25 Rei lote dam duha he sa ei anga ka lan chuan ka tan a zah-thlakin a mualphothlak dawn em mai, naupang tam takin an pen-bo phah dawn bawk si nen. 26 Ka chunga thil tih in tum hi rei lote chhung ka pumpelh a ni thei e, ka thi emaw ka dam emaw Eng-kim Lalpa kut ka pumpelh thei lo ang. 27 Hlau hlek loa tuna ka thih chuan kha chen chen ka lo dam kha dam awm reng ka nih a lang chiang ang. 28 Min entawnin kan Dan thianghlim leh zahawm tak avangin lawm taka thih naupangte pawhin an huam

ve ang" tiin' a chhang a, vuak tuar turin an hnuuk chhuak ta a.

29 A khawngaihtute pawh khan a thil tih chu athlak hlein an hria a, an rilru a danglam ta a. 30 An vaw ta a, a thih dawn t̄ep chuan, "Lalpa thianghlim chuan thihna pumpelh thei ka nih te, ka taksa an vua hi na ka t̄ihzia te a hria a, amaherawhchu amah ka t̄ih avangun chhungrilah ka lawm a ni tih pawh a hria" a ti a. 31 Chu-tuang chuan a thi ta a. A pasal-that leh a huaisenzia, entawn tlak ropui tak a nih dan chu naupang chauh ni loin hnam pumin an hre reng a ni.

Nu pakhat leh a fa pasarih

7 Unaupasarih an nu nen an man bawk a. Vawksa ei luhi-tir tumin hruihrualin an vua a. 2 An zaa ai awhin pakhat chuan, "Hetia min vuak hi cng nge maw sawta in rin le? Kan pi pute dan thlab ai chuan thih kan thlang zawk asin" a ti a.

3 Chu chuan lal chu a tithin-ur em em a, thir bel lian pui pui a chhuantir a, 4 a lim vur veleh, "Tawng zawt zawta lei kha hlep ula, a lu vun lip rawh u, a nu leh a unaute hmuhah a kut leh ke tan-sak bawk rawh u" a ti a. 5 Eng-mah tithei tawh loa an siam hnu, thaw feih feih thei chauh chu lal chuan thir bel lingah chuan a vawm luhtir a. Thir belah chuan a kang khu ta chum chum a, a unaute leh a nute chuan huai tako thih ngam ve turin an infuih sauh sauh a, 6 "Lalpa Pathian chuan

min thlir reng a, kan tuar nasat-zia a hria e. Lalpa kalsantute an demawmzia Mosia hlaah pawh a lang chiang hle a, 'Lalpa chuan a rawngbawltute chungah ngil a nei thin' a tih kha" tun.

7 An u ber chutianga a thih hnu chuan sipaite chuan a dawttu chu an sawisa a, a sam an pawh thlak-sak a, a lu vun an pawt hik a, "Khai le, vawksa hi ei rawh, i kut leh ke tansak che cm ni i duh zawk?" an ti a. 8 Juda t̄awngin a chhang a, "Ka ei dawn hauh lo" a ti a. A u an sawisak ang bawk khan sipaite chuan an sawisa ve ta a. 9 A thih dawn t̄ep chuan lal hnenah, "Mi nunrawng, min that mah la, lei leh van Lalpa chuan thihna ata min kaitho leh dawn a, a Dan kan zawn tlat a-vangin chatuan nunna min pe dawn a ni" a ti a.

10 Sipaite chuan a pathumna pawh chu an sawisa a, "I lei chhuah rawh" an han tih chuan, rang tak-in a chhuah mai a, a kut chu a phar a, 11 huai takin, "Pathianin heng kutte hi min pe a, a Dante chu heng ai hian hlu ka ti zawk, Pathianin min pe leh mai ang tih ka hria" a ti a. 12 Lal leh a bula thute chuan a huaizia leh tuar a pawisak lohzia an hmuh chuan mak an ti hle a.

13 A thih hnu chuan a palina pawh chu sipaite chuan an sawisa ve leh a. 14 a thu sawi hnun-hnungah chuan, "Thihna ata Pathianin min kai tho leh dawn tih ka hre chiang a. I kutah lawm takin ka thi ang. Antioka, nang zawng i tho leh ve dawn lo" a ti a.

15 A pangana chu nghaisak turin an han hnuuk chhuak a. 16 Lal chu a en a, "Kan chungah thu i nei a, thi thei i ni ve chungin i duh angin min ti thei a, mahse Pathianin kan hnam a kalsan emaw ti suh. 17 Pathianin a thiltihtheihna nasa tak hmangin nang leh i thlahte a sawisa lawk dawn che u a ni" a ti a.

18 A parukna chu an han kai chhuak a, a thih dawn chuan, "Mahni inbum suh, kan tih dik loh avangin heng hi kan tuar a ni; kan Pathian chungah kan sual a, heng thil rapthlak tak tak hi kan chungah a lo tla a ni. 19 Mahse Pathian i dodal avangin hrem pumpelh theih inring suh" a ti a. 20 A mak ber chu an nu chu a ni, zah taka hriat reng a phu zual. 21 khat thil thua a ta pasarih thi chu a en a, mahse Pathian a ring a, pachang takin a tuar a ni. 21 Juda ɣawngin a fuih zel hlawn a, hmeichhe rilru nem pu mah se a pachang hle a, 22 "Ka kaw chhungah engtia lo awm nge in nih ka hre lo, nunna pc che u leh thawktirtu che u ka ni lo, in taksa remkhawmtu lah ka ni hek lo. 23 Pathian tih a ni. Ami chu lei leh van siamtu, mihring siama thil zawng zawng siamtu a ni. Ngil a nei a, in nunna chu a pe kir leh ang che u; mahni aiin a Dan chu in hmangaih zawk si a" a ti a.

24 Antioka chuan intham lohna niin a ngai a, chu nu chuan a ɣawng el niin a hria a, chu vang chuan a fa tlum ber hnennah chuan

Lal Antioka,... i thu ka zawm dawn lo (7 : 30)

"In pi pute Dan hi thlah mai la i tan a tha zawk, ka tihausa ang chia, thuneitu lian takah ka siam ang che, 'Lal thian' tih hming ka pc bawk ang che" tiin a thlem a. 25 Mahse tlangval chuan a ngaihsak lo a. Lal chuan a nu hnennah, "A nun chhanhim turin i fa hi thlem teh," a tih sek avang chuan thlem a remti ta a. ,

27 Mi nunrawngpa chu a bum a, a fapa beng bulah Juda ɣawngin, "Ka fapa min khawngaih rawh. Thla kaw chhung ka pai che a, kum thum chhung ka hnute i hne a, vawiin ni thleng hian ka en-kawl che a, a tul apiang ka tih-sak thin che kha. 28 Chuvangin taite, lei leh van hi thlir teh, i hmuh zawng zawng hi ngaihtuah teh, Pathianin engmah lo atanga a siam a nih hi. 29 He mi nunrawngpa hi hlau suh. I nun chu phal takin chān mai rawh, i ute tana zahpuiaxmin awm suh la, thawhlehnaah chuan Pathian khawngaihna azarah ka hmu leh theuh thei dawn che u nia" a ti a.

30 A sawi-zawh hma hma chuan tlangval chuan, "Lal Antioka, eng nge i la nghah? I thupek ka zawm dawn lo. Kan pi pute hnena Mosia Dan pek chauh kha a ni ka zawm dawn. 31 Kan mite tih-hrehawm dan chi hrang hrang i hre chhuak a, Pathianin i tan hrem na a chhekk knawm chu i pumpell lo ang. 32 Lalpa nung enu kan chungah a lungni lo a, kan sual avangin man tuartir a ni. 33 Kan that nan leh mun thunun nan a ti a ni. Heng hi rei tote chhung chauh kan tuar ang, a chintah-hlawh kan la ni chek a, mn ngai dam ngei ang. 34 Khawvela nun-rawng ber leh huatihlala ber i mh hi. Pathian mite i hrem thei hi mi lian tak mah inngai sub. 35 Engkim roreltu, engkim limu vektu Pathian hrem i pumpell loh turzia mai chu, 36 Kan Pathian thuthilung laka kan rimawm avangin ka ute khan na rei tote an tuar a, tunah zawng chatuan nunna an chang tawh. Pathianin i chungdu a rel ang a, i phu ang rengm a hrem ang che. 37 Ka ute ang bawk khan kan pi pute Dan tamn ka taksa leh ka nun bi ka pe a ni. Pathian chu a mite chunga a khawngaihna rawn lantir thuai turin leh ani chauh hi Pathian tak chu a ni tih i pawm hma chu sawissa nek tur chein ka tawngtai a ni. 38 Kan hnam pumpui chhunga thinur awm reng a ni, keini unauza hi a thinur tuar hnuhnung ber ni ila ka ti hle" a ti a.

32 Chung thu chuan Antioka thin chu a tiur zual a, a ute aia hrehawmin tlangval chu a sawisaktir a. 40 Mit khapkarte pawh sai hauh

loin Lalpa ring tlatin a thi ve ta a.

41 A tawp berah an nu pawh chu an that ve ta a. 42 Judate an tihduhdah dan, inthawina sa kawchhung an ei luihtir thute ka ziak tam lutuk ta.

Juda Makabia hel thi (I Makabia 3 : 1-26)

8 Chutih chhungin Juda Makabia leh a thiante chuan arukin khua an tang a. Jula dan zawm tlat mi sang ruk an khawm a 2 Jentailte rab beh, a mite pu tur te, hnam dangho tihbawrhban tempul khawngath tur ie, 3 a tihchihiata chum tawh Jerusalem lainat tur te in Lalpa chu a ngen a. 4 A mite that a, eng mah la hie tham lo naupang te zahngai baksak loa rawltu ie, amah sawiehlie bawrh bawrhtute chunga a lungnli lohzia lan nan phuba la turin an ngen bawk a.

5 Juda khan a hote a rem fel tak hnu chuan Israelte laka Lalpa thinur pawh chu a kiang ta a, ngilneih a chhuah a, Jentail tumahin Juda chu an dang zo lo. 6 Khaw-pui te, khawper ie, au rin loh hlan-in a bei that a, a häl thin 7 Khàn pawimawh tak tak a la a, hmelman sipaite a um darh a, zana ral beih hlawhlin a awl ber tih hriain a che thin. A huaizia an sawi huai mai.

Juda bei turin Tolemaian Nikanora a tir (I Makabia 3 : 38-41)

8 Jerusalem awptu Filipan, Juda chuan thu a nei zau telh telh

a a chak tial tial tih a briatin Suria zau zawk awptu Tolemaia leh-kha a thawn a, lal thil venpui turin a sawm a. 9 Tolemaia chuan Patrokhua fapa Nikanora, ‘Lal thian’ kaiho zinga mi chu sipai hotuah a ruat nghal a. Judaho nuaibo turin hnam chi tin inpawlh sipai singhnih nen a tir a. Sipai hotu hlun tak Gorgia chu Nikanora kalpui atan a ruat bawk a. 10 Lal Antioka khan tangkarua Kg 70,000 Romho tā a bā a, Juda an mante chu hralha, lal bā chu rulh nghal a duh bawk a ni.

11 Tichuan tuipui kam khuaahte chuan ‘Juda sal tangkarua kg chanve hu lek lekin ka hralh dawn’ tih thu a than a. Engkim roreltu Pathianin a chungah ro a rel thuai dawn tih reng a hre lo.

Nikanora tum dan Judan a hria (1 Makabia 3 : 42-54)

12 Juda chuan Judai ram panin Nikanora a lo kal tih a briat chuan a hote chu a hrilh a. 13 A then chu an lo dawih hle a, Pathianin dik takin ro a rel thin tih an ring ngam lo a, a chak thei ang berin an tlanchhe ta a. 14 Thenkhant chuan an thil la neih zawng zawng chu an hralh a, indo an ṭan hma hmaa bawiha lo hralh lawktu Pathian tih lo Nikanora laka chhan tlak an nih theih nan an tawngtai a. 15 Anni chu chhan tlak an nih loh pawhin an pi pute hnena thuthlung avang talin a mite chu chhan turin an ngen a, ani chu Pathian mak tak, ropui tak a mite ni tura kotu chu a ni si a.

16 Juda chuan a mite chu a han khawm a, sangruk an ni. Chhan awm loa anmahni rawn bei tura lo kal hmelmana sipai tam tak an hmuha hlau lo turin a fuih a, ‘Huai takin bei rawh u. 17 Jentailten tempul an tibbawrban dan te, Jerusalem an sawisak dan te, kan Juda Dan tibbo an tumzia te hre reng rawh u. 18 An hriam-hrei leh an huainaah an innghat a, keini erawh chu engkim roreltu Pathianah kan innghat a ni. Ani chuan heng sipaite hi a tichhe thei a, tul a tih phei chuan khawvel pumpui pawh hi han thle blek se a chhe vek thei a ni.

19 Pathianin min thlahtute a puuh dan kha hre reng rawh u. Senakeriba hun lai pawh khan a sipai 185,000 an boral a. 20 Babulon ramah pawh khan Makedonia mi sangli lek pui turin Juda mi sangriat an lo thawk a, Pathianin a puuh avangin Galaria sipai 122,000 an hneh a, rallak sum tam tak an hawn kha” a ti a.

Judan Nikanora a hneh (1 Makabia 2 : 55-4 : 27)

21 Juda fuihna chuan a hote chu a tiphir a, an sakhua leh an ram tana thih an huam ta em em a. A sipaite chu pawl liah a then a. 22 Pawl khatah mi 1,500 vel zel an awm, pawl khat chu a ho a, a unau Simona te, Josefa te leh Jonathana te chuan pawl khat an ho theuh a 23 Eleazara chu ring takin Lehkhabu Thianghlim an chhiartir a, chumi hnu chuan inbei au hla, ‘Pathian ṭanpuin’ tia auin Nikanora bei tur chuan amah ngei chuan hma a hruai ta a.

24 Engkim roreltu Pathian chuan a pui a, hmelman sangkua aia tam an that a, mi dang tam tak pawh an b Liam a, sipai rual chu an tlanche ta vek a.

25 Bawiha lei tum lo kal vete pawisa chu an mansak a, hmelmane chu thui tak an um a. 26 Sabbath a nih dawn tawh avangin an kir leh ta a. 27 Hmelma hriam-hrei tlansan chu an la khawm a, sipai thi thawmhawte an hlip a, sabbat chu an hmang ta a. Chu-ni ni tlenga nungdama a la zuah vang leh a khawngaihna an chunga a tihsan leh tan tak avangin Lalpa chu an fak a, lawmthu an hrilh a. 28 Sabbath ni a tlak hnu chuan an rallak sum chu tihdudah tuar te, hmeithai te leh fahrah te an sem a, a bang chu an chhungte hnena an sem a. 29 Chumi hnu chuan tawngtai turin an inkhawm a, Lalpa ngilnei tak chu a chhiahhlawhte duhsak thin turin an ngen a.

Judan Timothea leh Bakhida a hnch

30 Chumi hnu chuan Judate chu Timothea leh Bakhida sipaite nen an inbei leh a, hmelman sipay sing-hnih aia tam an that a, kulh sang tak tak pawh an la a, an rallak sum chu hmcithai te, fahrah te, tar te leh tihdudah tuarte nen an inssem thin a. 31 Hmelmate hriam-hrei chu simkhur takin an la khawm a, khân thaah an chhêk a, an thil lak dangte erawh chu Jerusalemah an thlen a. 32 Timothea sipay hotu Pathian tih lo, Judate tirehawmtu chu an that a. 33 An thlahtute khuaah hnehtu an nih an lawm lai chuan tempul

kawngkhar hältute kha a nung chungin an häl a, chung zingah chuan Kalisthena pawh a tel. Ani hi in te tak teah a lo biru a, thil tha lo tam tak a tih avangin a phu ang renga hrem a ni ve ta a.

34 Mi sualpa, Nikanora, Judate lei tura sumdawng mi sang rawn hruaitu chu 35 a hmuhsit em em Judate chuan Lalpa tanpuinain an hnch ta a ni. A inthuamna ropui tak chu an hlihsak a, saltang tlan chhuak ru ang maiin amah chauh-in Antiokci tlengin a tlan a. Mahni sipay ngei tihchhiatah chuan a hlawhtling hle. 36 Rom mite hnena leiba rulh nan Jerusalem mi te bawiha hrall tumtu thu atang hian Judate hi hnch mai mai mi an ni lo, a Dan pek zawmtu an nih avangin Pathian chu anmahnii humtu chaka a ni tih a lang chiang hle a ni.

Lalpan Antioka a hrem

(1 Mak 6.1-7, 2 Mak 1:11-17)

C Hetih hun lai bian Antioka chu Persia ram atangin a lo tlan-chhia a. 2 Persopoli khuaah a lut a, tempul chu rawka khua chu lak a tum a ni. Chuta mite chuan tan an lo la hman a, Antioka chu an bci let a, sipaite chu mualpho takin an tlanche ta a ni. 3 Antioka chuan Ekbatan a lo thlenin Nikanora leh Timothea sipaite chanchin kha an lo hrilh a. 4 A thinur hlc a, a mualpho em avang chuan Judate chungah tuan a tun ta a. A chuanina tawlailir khalthu chu "Jerusalem kan thlen hma chu ding hauh suh" a ti a. Cha-

po deuh maiin, "Jerusalem chu Jude thlanmualah ka siam ang" a ti bawk a. Pathianin a chungah kut a thlak dawn tih a hre lo.

5 A ṭawng zo hman chauh tihin Israelte Pathian, engkim hmutu Lalpa chuan tihdam rual loh natnain a rawn hrem ta a. A pum a na ta em em a, 6 mi dang rapthlak taka sawisa ṭintu tuar awm reng nā chu a tuar ve ta a. 7 Mahse a chapona a la reh chuang lo, a chapo sauh zawk a, Judeate vau-na a chhakchhuak bawrh bawrh a, a tawlailir pu chu khalk chak sauh turin thu a pe a. Chuvang chuan tawlailir ata chu a tla ta thlawrh mai a, a pum nat ta them thūm mai a. 8 A inngaihhlut em avangin tuifinriat fawn pawh a thu hnuia dahin tlangte pawh buk ve ve thei hiala ropui niin a inhria a, mahse tawlailir ata leiah a tla phek ta der mai a, hlāng a zawn hial a ngai ta a. Pathian thiltih-theihzia tu tan pawh a lang chiang hle. 9 Pathian tihoa chu a mit lam a lung nuai nuai a, nā a ti em em a, a rūm dur dur a, a rim chu a chee khawp a, a sipaite chuan an tuar thei lo. 10 Duh duha arsi la thei ni awma inngai kha zawn tura rawn hnaih thei pawh an awm lo.

Antiokan Pathian hnena thu a tiam (1 Mak 6 : 8-17)

11 Pathian hremna avang chuan Antiokan rilru chu a tla hniam hle a, a na tuar lah a reh thei si lo a. A ṭhangharh ta a, a chapo chu a nep ta deuh a. 12 Amah ngei pawhin ama rim chu a tuar zawh tak loh hnu chuan, "Mihring thi

thei hi Pathian tluk ni loin a thu hnuia awm tur a ni reng e" a ti a. 13 Antioka tan Pathian khawngaihna hun chu a liam tawh a, mahse chu mi tlaktlai lo chuan Lalpa hnena thu a tiam ta a. 14 "Jerusalem chu tihchim veka, Judeate thlanmuala siam ka lo tum ṭhin a, tunah zawng 'Khaw zalen' tiun ka puang e. 15 Phum tlak pawh nia ka hriat loh avangin Judeate leh an fa sente ruang chu rain-sa leh sava ei atan pah chhuah ka lo tum a, tunah zawng Athelkhua leh tui ang bawka zalen r ka tum ta. 16 Tempul chu vawi khat ka rawk tawh a, tunah zawi a khat tur thilpek tam tak, bunbel tha zawk nen, ka pe ang; tin, ka sum aṭangin inthawina matur pawh ka pe ang. 17 Chu bakah, keimah ngei pawh hi Jada mi-ah ka chang ve ang a, Pathian thiltihtheihzia hrilin an awm na apiangah ka kal ang" a ti a

Judeate hnena Antioka lehkha

18 A na chu a reh miali lo a, a phu ang renga Pathianin a hrem avang chuan a beidawng hle a, tichuan Judeate hnena hetiang hian lehkha a ziak ta a :

19 "Lal Antioka chuan ka khua leh tui hmingthang tak Judeate chibai ka buk e. Hriselna leh hmui-gilna in hnena awm rawh se.

20 In chhunga in dam tlana tluang taka in awm ka beisei. Ka beiseina chu Pathianah ka nghat ta. 21 Ka chunga in ṭhatna leh min zahderzia ka hriat chhuahin ka lawm em em a ni.

Persia ram aṭanga ka lo hawn kawngah ka dam lo ta chiam a, mipui tana thil tha tur remruat lawk ṭulin ka hria a ni. 22 Dam leh chu ka inbeisei a, ka dam leh ngei pawh ka ring tlat a ni. 23 Amaherawhchu ka pa khan Eufrates lui chhak lama ral bei tura a kal apiang khan a aiawhtu tur a ruat thin ka hre reng a ni. 24 Beisei loh ang taka thil a lo awm palh a, thu thang tha lo a awm takin a khua leh tuite an chiai loha, tunge thu neitu tur tih an briat theih nan amah thlaktu tur a ruat thin a. 25 Kan ram depa mite lahin remchang an chang reng bawk tih ka hria. Chuvang chuan ka fapa Antioka hi ka aia lal turin ka ruat a ni. Eufrates lui chhak lam ka tlawh dawn apiangin ani hi mawh-phurtuah ka ruat a, hrilh pawh ka hrilh thin cheu kha (He lehkha ziak chhawn hi a hnenah pawh ka thawn e. 26 Mi mal chungah te, in hnam puni chungah te thil tha ka tih thinne kha hre reng turin ka ngen a che u; kei leh ka fapa min duhsak thinna pawh chhun zawm zel turin ka ngen bawk a che u. 27 Keiin ka tih thin ang khan ani pawhin ngilnei takin in chungah thil tha a tih ve zel ka beisei tlat a ni.”

28 Tichuan, tualthattu, Pathian anchhe lawhtu reng rengin hnam dang tuartir ang bawk na a tuar chiam a, na tuar reng rengin hnam dang ramah tlangah a thi ve ta a. 29 A thian bul pakhat Filipa chuan a ruang chu a hawn a, amaherawhchu Antioka fapa kha a hlau a, Aigupta lal Tolemaia Filometora hnenah a kalpui ta zel a.

Tempul hlan thar leh thu
(1 Mak 4 : 36-61)

10 Makabia leh a hote chuan Lalpa puihin, tempul leh Jerusalem khawpui chu an la a. 2 Dawrpui hmuna khawvel miten maicham an siam chu an thiat a, hmun serh dang an siamte pawh chu an ti-chhia a. 3 Tempul an thian thieng-hlim a, maicham dang an siam a. Kum hnii chhung intawina an hlan tawh loh hnuah an hlan lehna hmasa berah chuan mei talhin mei an nun a, rintui an hal a, khawnvarte an chhi a, chhang-dah an dah thar bawk a. 4 Heng hi an tih zawhin bawkkhupin Lalpa chu, an chunga hetiang chhiat-na thlentir phal tawh lo turin an ngen a, “Sual leh kan nih pawhin nep deuhin min hrem la, Jentail khawngaihna nei loho kutah min pe lul suh ang che” an ti a.

5 Tempul chu Kislev thla ni sawmhnhii panga ni, Jentailten an tibbawlhhawh thla leh ni champaah an hlan thar leh ta a. 6 Hlim takin ni riati chhung an lawm a, Bawkte kut angin an hmang. A hma lawka ramsa ang maia tlangah leh puka küt an hmante kha an hre chhuak a. 7 Tunah zawng tumkaute an keng a, Ivy hruia chei mawi tiangte an hawl a, an inzui kual a, ama tempul tithiang-hlim lehtu chu hlim tako lawmthu hrilhin an zai a. 8 Juda tu pawh in he ni hi kum tin an lawm theuh tur a ni tih thu an rel thlu a.

Tolemai Makrona a inhrai blum

9 Epifanesa an tih Antioka hun chu a tawp ta a. 10 He mi, Pa-

thian tih loa fapa Antioka Eupatora chanchin han sawi leh ila, indona a tihchhuah avanga thil tha lo lo thieng tlangpui kan sawi bawk ang. 11 Lala a tan hnuah mi pakhat Lusia an tih chu Suria zau zawk chhunga sawrkar thil eakawltu atan Tolemai Makrona aiah Larsapah a dah a. 12 Makrona hi Suria zau zawk larsap zinga Judate tīhatu hmasa ber a ni. Dik lo taka thil an tuar thin thawi dam nan that a chhuah a, an inkarah ihmuh thiamna thuk tak a siam a. 13 Chumi avang chuan 'Lal thian' an tihte chu Eupatora hnenah an kal a, Makrona chu ram phatsantu a ni tīun an hek a. Aigupta lal Filometora khan Kupra thiarkar a kutah a dah a, mahse a thlahtlam a, Antioka Epifanesa lama a tan avang-in an hek a·ni. Phatsantu tia an puu noh noh avang leh a hna ro-pui tak chelh loa an puu avang chuan tur a ei a, amah a intihlum ta a.

Juda Makabiam Idumia a hneh (1 Mak 5 : 1-10)

14 Gorgia chu Idumia ram awptu a nih khan inhlawhfa sipai a kawl teuh a, remchang a hmuh apiangin Judate chu a bei thin a. 15 Chu mai bakah Idumia mite chuan khān tha tak takah kulh an nei a, Judate chu an bei buai chben bawk a. Jerusalem atanga ralatlante chu an lo lawm a, Judate nena indo lai ang ziazangin thil an ti thin a. 16 Chuvangin Juda Makabia leh a hote chuan Pathian tanpui an dil ta a, an thawk lawk a, Idumia-ho kulhte chu an

bei ta chiam a. 17 Kulh vengtute chu an um tawm a, kulhte chu an man a, an hmuh apiang an that zel a, mi singhnih lai an that a.

18 Hmelma sipai sangkua lai chu engtin tin emaw kulh tha tak pahnihah an tlan khawm a, hual reng mah se an tan reng theihna tur engkim a awm. 19 Juda chu hmun danga a tel a tul tlat avang-in a kal a, Simona leh Josefa chu Zakaia leh a mite nen a kalsan a, kulh hual tur chuan an la tan tawk tho a ni. 20 Mahse Simon hote zinga mi thenkhat chu an lo duham fal deuh a, tangkarua k 60 an pe a, hmelma thenkhat ch kulh ata an tlan chhuak ru ta a 21 Judan chung thu chu a hriatn sipai hotute chu a ko khawm a anmahni bei leh tura hmelman kulh ata tlan chhuahtirtute chu mahni unaute hralltuah a puu a 22 Chung mi sualte chu a that a, kulh pahnih chu a man ta thuai a. 23 Juda hi indonaah a chak zat zat zel a, heng kulh pahnih a beih tum pawh hian mi singhnih aia tam a that a ni.

Judaten Timothea an hneh

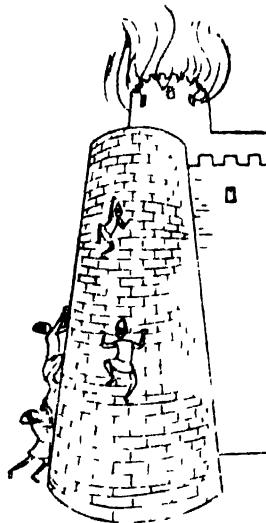
24 Judaten vawi khat an hneh tawh Timothea chuan Asia ram atangin sakawr chungchuang tam tak leh inhlawhfa sipai tam tak a khawm a, Judai ram hnechhuha la turin a lo thawk a. 25 Hmelma sipaite an lo thleng dawn ta tihin Juda leh a hote chu Pathian hnenah an tawngtai a, saiip an sin a, an luah vaiut an phul a 26 Maicham panna rahkaah chuan an bawk a, a Dan bua a tiām ang-

in Pathian chu an hmelmate beia anmahni pui turin an ngen a. 27 An tawngtai zawh chuan an hriamhrei an la a, Jerusalem atanga hla feah an kal a, hmelma awmna atanga hla vak loah zan an riak a. 28 Ni a chhuah chuan sipaite chu an inbei ta a. Juda sipaite chuan an huaisenna leh Lalpa an rinna avanga hneh tum-in an bei a, hmelma sipaite erawh chuan inbeih an thiamna chu an rinchhan ber a ni thung a. 29 An inbeih vanglai tak chuan hmelma sipaite chuan mi hmeltha tak tak, sakawr chunga chuanga an sakawr lakam rangkachaka siam, mi panga an hmu a, chung mite chuan Israel sipaite chu an ho a. 30 Heng mi pangate hian Juda chu an din hual a, an phawin an veng a, hmelmate chu thalin an kap a, tekin an deng bawk a. Hmelma sipaite mit chu a del a, an chiai zo a, an darh ta a. Judate chuan an sám ta a. 31 Kea kal sipai singnih leh sakawra chuang zaruk an that a.

32 Timothea erawh chu kulh nghet tak, Gezer kulhah chuan a tlan a, chu kulh chu a nau Kharia hoin an veng a ni. 33 Juda leh a hote chuan ni li chhung phür deuh maiin an hual a. 34 Kulh chhunga awmte chuan an kulh chu rinawm an ti hle a, Judate leh an Pathian chu cheksawlhin an au nawmnah a. 35 Atuk ngana zingah chuan Juda-hote sawmhnih thin chuan an tihnwlmnahna chu a tuar ta lo a, kulh bangah chuan huai takin an lawn a, an hmuh apiang an sat ta chawrh chawrh a. 36 Chutih lai chuan

kulh pang lehlamah mi dang an lo lawn bawk a, ven in sangte chu an häl a. A kang darh zel a, hmelma sipai tam tak a kang hkum a. Pawl dangin kulh kawngka chu an su chhia a, Juda-ho dangte chu khuaah chuan an lut a, an la ta a. 37 Timothea kha tuizeman a biru a, mahse an that a, a nau Kharia leh Apolofanesa pawh an that bawk a.

38 An hneh fel hnu chuan an chunga a thatna tilanga hnehnna petu Lalpa hnema hla sain lawm-thu an sawi a, hnehnna chu an lawm ta dur dur a.

Juda-hote sawmhnih chu huai tak-in bangah chuan an lawn a (10:35)

Juda Makabian Lusia a huch
(1 Mak 4 : 26-35)

Hemi hnu lawk bian Lusia,
lal enkawltu leh laichin sawr
kar hotu lian chuan chung thu
chu a lo hria a, a thinur hle a.
2 Sakawr chuang bahak sipai sing-
riat a khawm a, Judate bei tur-
in a thawk chhuak ta a. 3 Jeru-
salem chu Jentailte hmuna siama,
tempul chu hmun serh dang ang
bawka chhiah chawitira, puithiam
la! ber hmun chu kum tina zawrh
a tum a ni. 4 Kea kal sipai a
singa sing, sakawr chung chuang a
sanga sang leh sai sawmruk a
hruai chu Lusia chuan a chhuang
hle a, Pathian thiltihtheihzia reng
a ngaihtuah tel lo. 5 Judai ram
a rūn a, Jerusalem chhim lam
km 25 vela hla Bethsur kuh chu
a bei ta a. 6 Juda leh a hote
chuan an khaw kulhte chu Lusia-
in a hual tih a hriatin mipuite
nen an vaiin an tap a, anmahni
hum tur angel rawn tir turin Lal-
pa chu an ngen a. 7 Juda chuan
a hriamhrei a la hmasa a, an Ju-
da puite tanpui turin an nun
pawh chān huam ngam turin a
fuih a. Tichuan phür takin an za
chuan an thawk chhuak ta a.
8 Jerusalem an kalsan thui hma
chuan sakawr chung chuang pa-
khat, a vara inthuam, rangkachak
hriamhrei kengin an hma a hruai
chu an hmu ta a. 9 An vai chuan
a khawngaihna avangin Lalpa chu
an fak nghal a, mihring mai pawh
ni loin ramsa kawlh berte emaw
thir kuh bangte emaw bei ngam
turin a intihuai ta a. 10 Tichuan
inbei tura intlarin an kal ta a,
Lalpan a khawngaih avanga an-

mahni tanpui tura a tirh chu an
rual chuan a kal ve zel a. 11 Sa-
keibaknei mi a bei ang maiin
hmelma sipai chu an bawh a, kea
kal singkhat leh sangkhat, sakawr
chung chuang sangkhat leh zaruk
an that a, a dange chu an tlan-
chhe zo ta a. 12 A tlanche tam
zawk chuan hliam an tuar a, an
hriam ken pawh an hloh a. Lu-
sia meuh pawh, mi dawihzep ang
maiin a tlanchehia a, a him hram
a ni.

**Lusia leh Judaten inrem a
siam** (1 Mak 6 : 56-61)

13 Lusia chu a ā lo. Judaten
an hneh thu a ngaihtuah a, Pa-
thian thiltitheia chu an lama a
tan avangin an chak a, hneh rual
an ni lo tih a hria a. Tichuan
Judate hnena thu a thawn a,
14 tha taka inrem a rawt a, la!
pawh an chunga that chhuah tur-
in theih tawpa tan a tiām a.
15 Juda Makabia chuan mipui tan
eng nge tha ber ang tih ngun tak-
in a ngaihtuah a, Lusia thu rawt
chu a remti ta a; Judan Lusia
hnena ziak meuha a ngen apiang
Lal chuan a lo remti si thin a.

Judate hnena Lusia lehkhā

1 Judate hnena Lusia lehkhā
chu hetiang hi a ni.

"Lusian Judaho chibai ka buk
a. 17 In aiawh Johana leh Ab-
saloman in thil phut in rawn ziak
chu min pe a, a chhunga in ziak
ang hi remti turin min ngen a.
18 Lal hriattir tul apiang ka hrilh
a, a theih ang ang tih a remti a
ni. 19 Sawkar laka rilru tha in
put chuan tun hnuu in hnam tana

tha tur eng pawh ka tih theih chin chin chu ka ti zel ang. 20 In aiawhte leh kan aiawhte thil kim-chang zawka sawiho turin thu ka pe a ni. 21 Dam takin. Kum 148 Diaskorinthia thla ni 25 nia ziak.

Lusia hnena lal lehkha

22 Lal lehkha chu hetiang hi a ni :

"Lal Antiokan mi zahawm Lusia chibai ka buk e. 23 Ka pa chu pathiante hnena h a k u t a a. Kei chuan ka khua leh tute chu mi dang inrawlh loa anmahni chungchang rel turin ka duh a ni 24 Ka pa duh angin Judate hian Grik khawsak anga khawsak an duh ve lo tih ka hria a, an awm dan anga awm zel an duh zawk a, an Dan ang ngeia awm phalsak an ngen bawk a. 25 Ka ram chhunga hnam dangte ang bawk-in tuma tihbua i loha an awm ka duh a, an thlahtute dan anga an awm ka phalsak e. 26 Ka thu hi hrilh la, ngaihngam tak leh ral-muang taka anmahni chungchang thu an rel ka duhsakzia hrilh bawk ang che."

27 Judo mipuite hnena lal lehkha chu hetiang hi a ni :

"Lal Antiokan Juda mi zawng zawng leh an hruaitute chibai ka buk e. 28 In dam tlan ka beisci, kei pawh ka dam lai a ni e. 29 Menelaua hian ina hawna mahni hna hna thawh in duh tawh thu min hrilh a, 30 Kanthika thla ni sawm pathum hmaa mahni in lama hawte chuan hlauh tur reng an nei lo tih ka puang e. 31 Ei

thiang leh thiang lo in-tih-zawm ula, in dan dangte pawh zawm rawh u; hriat loh vanga thil Judenten an tihsual reng reng hrem an ni lo ang. 32 Ngaihngam taka in awm theih nan Menelaua hi ka rawn tir e. 33 Dam takin. Kum 148 Kanthika thla ni sawm panga nia ziak.

Judate hnena Rom mite lehkha

34 Rom mite pawhin Judate hnena hetiang hian lehkha an thawn a : "Kumtini-a Memia leh Tia Memnia chuan Rom mite aiawhin Judate chibai kan buk e. 35 Lusia zahawm takin in tana thil tih a remtih ang apiang kha keini pawhin rem kan tihpui zan e. 36 Antioka hnena thu pawt chat tura a tih zawng zawng chung-chang kha ngun takin ngaihtuah rawh u. In chhanna chu min rawn thawn vat ula, in tana thil tha ber tur a hnena kan sawisak ang che u. 37 Muangchang suh u, in thu chu kan hre ve duh a ni. 38 Dam takin, kum 148 Kanthika thla ni sawm panga nia ziak.

Joppo khuaah Judate an that

12 Suria leh Judate inkara in remna an isam zagh chuan Lusia chu lal hnena h a k i r a, Judate chu an in lo lamah an haw a. 2 Mahse chung lai ram awptu thenkhat, Timothea te, Gennuea fapa Apolonia te, Hieromonia leh Demofonia te chuan Judate awm melh melh chu an hma thei lo a, Kupra mi sipai hotu Nikanora pawh chuan a ngaithei lo a.

3 Joppo khuaa mi thenhatte phei chuan an khuaa Juda awm vete chungah thil tha lo deuh an ti pang a. Judate chu thian tha ni awm takin an kawm ngeih a, an lawnga chuang ve turin an nupui fanaute nen an sawm a. Khuaa mite chuan chutiang an tih theuh avang chuan engmah ring-hlel hauh loin that chhuah ve tul-in an hria a, an sawm ang chuan an ti ta a. 4 Tijpuia thui fe an kal hnu chuan Joppa khaw mite chuan Judate chu an zain, zahnih zet chu, tuiah an nam thila a.

5 Juda Makabia chuan Judaho chunga an thil tih rawng tak chu a lo hria a, a hote chu a hrilh a. 6 Dik taka rorel thintu Pathian hnena an tawngtai zawn chuan tualthattuho chu an bei ta a. Zan **thimah** an lawng chawlhna chu an hal a, lawng zawn an hal bawk a, chuta biru zawn zawn pawh chu an that bawk a. 7 Khaw-pui kulh kawngkhar chu an lo kakh tlat a. Juda chuan a kirsan ta rih a, eng tik hunah emaw kal leh a, chuta awm zawn zawn chu rawt vek a tum tlat a.

8 Jamnia khuaa mite pawhin an khuaa Judate chu thah an tum tih Juda chuan a lo hre bawk a. 9 Zanah a va bei a, an lawng chawlhna leh chuta lawng awmte chu a hal a, km 50 dawn laia hla Jerusalem atang pawhin a alh chu a lang thei a ni.

Gilead velah Juda a chak
(1 Mak 5 : 9-54)

10 Juda leh a hoten Timothea bei tura an kal chu Jamnia atanga km 2 vela hlaa an awm laiin Arab

rual sangnga aia tam leh sakawr chung chuang 500 velin an rawn bei a. 11 An inbei nasa hle a, Pathian tanpuina avangin heng thlalera chengho hi an hneh ta a. Anni chuan Judate nena inrem an ngen a, an ram vulh te pek an tiam a, a tul ang anga tanpui an tiam bawk a. 12 Juda chuan Arab-ho nena inthian chu kawng tinreng-ah hlawkin a ring a, an inbe rem ta a. Chumi hnu chuan Arab-ho chu an puan in lamah an haw ta a.

13 Bang tha tak leh nghet tak nei, Jentail chi hrang hrang awm khawmna Kaspin kulh chu Juda chuan a bei bawk a. 14 An kulh chu an chhuang hle a, hual pawh tawk se ei tur ilo ngah tawk hlein an inhria a. Tichuan Juda leh a hote chu an nuih phawsawn a, cheksawlh takin an au nawmnah a, an Pathian chu an sawichhe bawk a. 15 Kulh chhut khawl te leh hual dawhkan hmang loa Joshua hun laia Jeriko tichimtu, lei leh van Lal, engkim roreltu Lalpa hnenah chuan Judate chu an tawngtai a. Kulh bang chu an bei vak a. 16 Pathian duh zawn a nih avangin khua chu an la ta a. Mi an that tam khawp a, khaw bula dil fing hnih bial laia zau chu thisenin a luang liam ta emaw tih hial tur a ni.

Judan Timothea a hneh
(1 Mak 5 : 57-44),

17 Kaspin khua atang chuan Ju-da leh a hote chu Km 150 lai an kal a, Tob khawpui bula Judate khua Kharaks chu an va thleng a. 18 Chung lai vel chu a lo chhuah-

san tawh avangin Timothea chu an va hmu lo a. Engmah a tih hleih theih loh avangin a buk pakhat chu sipai tam tak a ventir a, a kalsan a ni. 19 Makabia sipai hotu pahnib, Dosithana leh Sosipaterate chuan chu buk chu an bei a, chuta a mi dah singkhat chu an that vek a. 20 Juda chuan a sipaita chu pawl eng emaw zat ah a then a, Dosithena leh Sosipatera chu pawl khat ho ve ve turin a ti a. Timothea um tur chuan an kal ta sawk sawk a. Timothea hian kea kal sipai 124,000 leh sakawr chung chuang 250) a hruai a ni 21 Makabian a rawn um tih a hriat chuan hmeichhiae leh naupangte chu thawmhaw phurin Karnaim khuaah a kal hmasaktir a. Chu khua chu a luhna khon a zim em avangin luh mai mai rual loh deuthaw a ni a, hual mi pawh a ni mang lo. 22 Makabia sipai pawl khat an lo lan veleh hmelman sipaiho chu hlauin an chiai ta a Pathian engkim hmutua chu an hnenah a rawn inlar a ni. Hlauin an tlan vel ta nuk nuk a, anmahni ngei pawh chu khandaibin an insat hliam ta phung a. 23 Juda leh a hote chuan theih tawpa chakin an um a, hmelman 30,000 aia tlem lo an that a. Dosithea leh Sosipatera hote chuan, 24 Timothea ngei pawh chu an man a, amaherawhchu a fing vervek thiam hlc "In chhungte tam tak ka mi mante zingah an awm a, min tih vah chuan thah vek an ni ang" a ti a. 25 An chhungte him taka chhuah a tiam bnu chuan an chhuah ta a.

Juda ral hneh dang

(1 Mak 5 : 45-54)

26 Juda chuan Karnaim khua chu, an Pathiannu Atargatisi biak in nen chuan a bei a, mi 25,000 a that a. 27 Khua leh biak in chu a tichhe vek a. Lusia leh Jentail hnam chi tin inawm pawlha khua, Efron kuh ngivet tak chu a bei bawk a. An tlengval chak chakte chu kuh bang buluh an ding a, huai takin an tang a. Khawpui chhungah lah ral-thuam leh thawmhaw dang an chhek teuh bawk si a. 28 A hmelman titlawm thintu Lalpa hneneh Ah Judate chu an tawngtai a, khua chu an la ta a, mi 25,000 lai an that a. 29 Chuta tang chuan Jerusalem hmar lam km 120 laia hla Beth Shan an pan a. 30 Chu khuaa Juda awm vete chuan harsatna an tawh laia chu khaw mite an chunga an that thinzia an lo hrilh a 31 Juda leh a hote chuan chung mite chu lawm thu an hrilh a, nakin hnuah pawh tun hmaa Judate chunga an tha ang khan that chhuah zel turin an fuih a, Jerusalemah an hawta a. Buh seng kut hma lawkin an thleng a.

Judan Gorgia a hneh

32 Grik miten buhseng kut an tih chu Pentikos Küt hi a ni a, chu kut chu an hman zawh chuan Juda leh a hote chu Idumia ram awptu Gorgia bei turin an chhuak ta nal nal a. 33 Kea kal sipai 3000 leh sakawr chung chuang 400 nen a lo tang a. 34 An han in bei a, Juda mi thenkhat chu an

thi a. 35 Tob khuaa mi Juda pakhat Dositheena an tih chuan Georgia chu a puamah a man a, a hnuk ta vak a, chu mi tlaktlai lo pa chu nung chunga man a tum a ni. Mahse Thrakia mi pakhat sakawr chung chuang chuan Dositheena chu a rawn bei thut a, a bān a rawn tansak a, Gorgia chu Marissa khuaah a tlanbo thei ta a.

36 Juda sipai, Esdria hote chuan ral chu rei tak an bei a, an chau hle tawh a. Tichuan, an lama tanga, sipaite hotu a nihzia tilang turin Juda chuan Lalpa chu a ngen a. 37 Anmahnri Juda tawng-in indo au hla a han chham a, Gorgia leh a hote chu an thawng thut a, an um darh ta a.

Indonaa thite tan tawngtai

38 An inbei an ban chuan Juda leh a hote chu Adullam khuaah an kal a. Sabbat ni hma chiah a ni a, Judeate dan angin an inthian a, ni thianghlim chu an serh ta a. 39 Atukah chuan indonaa thi ruang chu hlawma an chhung-te thlāna phum a tūl ta a. 40 An ruang chu an han en chiang a, Jamnia khuaa an Pathian biak lim te tak tē an puan hnuaiah an lo awrh theuh a. Judeate tan chutiang awrh chu Danin a khap tlat a ni. Heng mite hi eng vanga thi nge tih an hre ta theuh a. 41 Dik taka rorela, thil thupte tilangtu Lalpa thil tih dan chu an fak a. 42 Chu sualna chu nuaibo daih an dil a, heng mi sualte chunga thil thleng hi an hmuh vek avang chuan, Juda, mi ropui tak chuan mipuite chu hetiang sual laka inthiar fihlim turin a fuih a. 43 A hote hnem aṭang chuan

thawhlawm a khawn a, tangkarua kg 2 lai an ngah a, sual inthawina atan Jerusalemah an thawn a. Mitthi thawlehnna a rin avangin Juda chuan he thil mawi tak hi a ti a ni. 44 Mitthite kaihthawh an nih ring lo se an tana tawngtai hi a sawt lo ang a, a àthlak hle ang. 45 Pathian mi rinawmte chuan lawmman ropui tak an la dawng ngei ang tih a ring tlat a, rilru thianghlim tak puin a thitae chu an sual ngaihdam an nih theih nan sual thawi nan chung thil chu a ti a ni.

Menelaua an that

13 B.C. 163 kum khan Juda Makabia leh a hote chuan sipai tam tak nen Judai ram chu bei turin Antioka Eupatora chu a lo thawk tih an hria a. 2 Lal la naupang tak enkawltu, an sawkar lu ber Lusia pawh a lo tel a Grik sipai kea kal 112,000 leh sakawr chung chuang 53,000 leh sai 22 leh tawlalir chemkawm vuah 300 nen an lo thawk a.

3 Chu chu remchanga hmangin Menelaua chu an lamah a tāng a, a ram tana tha a tih vang ni loin Puithiam lal bera nemngheh a inbeisei vangin hmelmane chu a fuih sauh sauh a. 4 Pathian, latle lal chuan Antioka chu Menelaua chungah a titinur ta a, Lusia pawh chuan he mi sualpa hi buaina tichhuaktu bul a nihzia a sawi chiang bawk a. Tichuan Berea khuaa hruaia, chuta mi an tihhlum thin dan anga tihlum turin Antioka chuan thu a pe ta a. 5 Chu khuaah chuan tawng sawmenga laia sang in a awm a, a

chhungah chuan vut a awm teuh a, vut tlak luhna tur dawhkan awih an dawh kual a. 6 Thil sual bik tite leh Pathian laka thil sual tia an puhte chu an hruai a, tah-chuan an thlak blum $\ddot{\text{t}}\text{hin}$ a ni. 7 Chutiang chuan Menelaua chu an tihlum a, a ruang chuan phum pawh a hlawn lo. 8 Chutianga sawisak awm reng chu a ni. Tempul chhunga Maicham mei thiang-hlim vut chu a tibawrhbang fo $\ddot{\text{t}}\text{hin}$ a, vutah bawk a thi ve ta a mi.

Modein bula inbedhna

9 Lal Antioka chuan chapo tak-in rawng zetin Judai ram chu a run a, a pa tih aia nasaai Judeate chu sawisak a tum a ni. 10 Chu chu Juda chuan a lo hria a, an Dan te, an Ram te, an tempul thianghlim te an chan mai dawn avangin chhun leh zan Lal-pa hrena $\ddot{\text{t}}\text{awngtai}$ turin mipui chu a ti a. 11 Tun hma ai khan, an ram chhan chhuah blim chauh chu Pathian tih loho Jentailte laka veng turin a $\ddot{\text{t}}\text{anpui}$ leh hum a $\ddot{\text{t}}\text{ul}$ zual a ni. 12 Ni thum chhung chu chaw an nghei a, tapin leiah an bawkkhup a, Lalpa ngilnei chu anmahni $\ddot{\text{t}}\text{anpui}$ tura sawm tib loh chu eng dang an ti thei lo. Ti-chuan Juda chuan mipuite tiphur zawngin thu a sawi a, inbei tura inpeih turin a fuih bawk a.

13 Chumi hnu chuan Juda hruai-tute leh Juda chu arukin an inbia a, Antioka chuan Juda ram a lo luh a, Jerusalem a rawn hual lo nghah mai ai chuan Pathian $\ddot{\text{t}}\text{anpui}$ beiseia amah bei tura thawh chhuah tha an ti tleng a.

14 Khawvel siamtu kutah an hneh dawn leh dawn loh chu kawltirin Juda chuan a hote chu huai tako bei turin a fuih a. "Kan Dan te, tempul te, Jerusalem te, kan ram te leh kan khawsak dan chhan turin thihi huam rawh u" a ti a. Modein khawpui bulah buk an siam a, 15 Juda chuan indo au hla "Hnephna chu Lalpa ta" tih a zirtir a. Chumi zan chuan tlengval huai thlanchhuah hruaiin lal b $\ddot{\text{u}}$ k awmna chu an bei a, mi 2,000 zet an that a, sai rual hruaitu ber Sai lian leh a pu chu an vit hlum bawk a. 16 B $\ddot{\text{u}}$ k vela awmte chu thlabarin an chiai nasa ta mai a, 17 zingah Juda leh a hote chu hnehtu zawk niin an $\ddot{\text{t}}\text{in}$ ta a. Lalpa $\ddot{\text{t}}\text{anpuina}$ leh venna avangin chu thil chu an ti thei a ni.

Antioka leh Judeate inremma (1 Mak 6:48-63)

18 Judeate huaizia a han tem tâk avangin Lal Antioka chuan $\ddot{\text{t}}\text{an}$ lak dan kawng $\ddot{\text{t}}\text{ha}$ zawk zawn tulin a hre ta a 19 Judeate awmna Bethsur kulh chu a bei a, mahse an lo nawr kir leh $\ddot{\text{t}}\text{hin}$ a, a tawpah phei chuan Judeate chu an chak ta zawk a. 20 Juda khan kulh vengtute chu an mamawh a pe zel a. 21 Juda mi, sipai pakhat Rhodeka chuan hmelmate chu thil a hrilh ru $\ddot{\text{t}}\text{hin}$ tih an hre chhuak a, an man a, an that ta a. 22 Bethsur mite nena inbiak rem lal chuan a tum leh a, an inbiak rem tak hnu chuan a sipaite chu a hnukkir a, Juda bei turin a kal ta a, mahse a hneh lo leh a. 23 Hetih chhung hian ram lo awp turin Antioka khan Filipa Antiokei khuaah a dah kha a ni

a, mahse lal lakah c'uan a hel ta a. Chu chu Antioka chuan a hriat-in engtia tih tur nge a bre lo a, Judate nena intrem dan kawng a zawng ta a. Judate phut anga tih a remti a, ngilnei taka an chunga engkim tih a tiām a. An inremna nemnghet turin inthawina a hlan a, tempul a ngajhsanzia entir nan thilpek tam tham tak a pe a.

24 Juda Makabia chu mawibnai takin a lo lawm i. Chumi hnu chuan Tolemai leh Gezer ram inkat awptu atin Hegemonidea a ruat a, amaa chu Tolemai khuaah chuan a chhik a.

25 Judate nen inremna a siam avangin chu khuaa mite chu an lo thinur hle a, an thin a rim em avangin inremna thu chu thaichhiat tak an duh a. 26 Lusia chuan vantlang hmaah a thiam tawkin inremna chu a thatzia a sawi a, mipui thin so chu a tidai ta a, a thiltih chu a dikzia an hriat hnu chuan Antiokēi-ah a haw ta a. Chutiang chuan Antioka Judai ram run chu a tawlhir ta a ni.

Alkiman Juda a hek (1 Mak 7:1—21)

14 Kum thum lai hnuah Seleuka fapa Demetria chu sipai tam tak leh lawng rual nen Tripoli lawngchawlhnaah a lo thleng tih Juda leh a hote chuan an lo hria a. 2 Lal Antioka leh a en-kawltu Lusia pawh a that a, lalah a insiam ta tih pawh a sawi a.

3 Puithiam lalbera tang tawh, hel laia Grik mite tih dan tih ve

chak huamtu Alkima chuan puitthiam lalbera tan leh a inbeisei tawh lo a, Judate lakah a him loh pawh a hlauh avangin 4 B.C 161 kum khan Lal Demetria hnenah a kal a, lal chu rangkachak lallukhum leh tumkau a pe a, tem-pul chauha an dah thin Oliv tang thenkhat a pe tel bawk a, mahse eng nge a beisei eng mah a sawi riñ lo. 5 Nakin deuhah chuan a thil tum atthlak tak sawina hun remchang a lo awm ta a. Demetria chuan a Upate nena an rorel-naah a ko a, Judaten eng nge tih an tum a zawt a.

6 Alkima chuan, "Juda Makabia hote hian Pathian ngaihsak tak leh ram hmangaihtu niin an inngai a. Indo hi an chak zawng tak a ni, lal laka hel turin mipuite a fuih chamchi mai a, ram chhung a ralmung thei lo a ni. 7 Anmahni avangin puithiam lalber hna ropui tak chu ka thawk thei lo a ni, ka pian leh murna thuah puithiam lalber tur chu ka ni na a. 8 Tichuan, lal tana thil tha tur ngaihtuah berin ka lo kal a ni, kan ram mite tan tha tur pawh ka ngaihtuah tel bawk; Juda leh a hote thil tih dan atthlak tak avang hian kan ram pumin a tuar nasa tawh em em si a. 9 Nang lal ropui takin heng thilte hi ngun taka i thlir chik vek hnuah i tih dan pangngai ngilnei tak leh rilru zau tak puin ram leh a chhunga awp be'a awmte chungtuu ngaihtuah ang che. 10 Juda hi a dam chhung chuan kan ramah ralmuan-na a awm dawn lo a ni" a ti a.

Demetrian Juate bei turin Nikanora a tir

11 Alkiman a sawi zawh veleh Upa dangte pawh chuan an huat ve em avangin Juda chungah Demeria chu an titihui ve ta a 12 Tichuan, sai rual hotu Nikanora chu lal chuan Judai ram awptu atan a ruat a, chuta kal thuai tur chuan a tir ta a. 13 Juda chu that a, a hote chu um darh tur leh khawvela tempul ropui ber puitiam lalbera tantir turin thu a pe a. 14 Judai rama hnam dang awm, Juda an hlauh avanga tlan-chhiate chu Nikanora hote thlawp turin an pung khawm a, Juate tlawmna leh manganna chu an tan thil tha tur niin an ring a ni.

15 Juate chuan Nikanora chu an ram be; turin a leh kal tih leh an rama hnam dang awmte chuan an lo pui tih an hriat chuan vavut an inphul a, an Pathian hnenah an tawngtai a. Ani chuan anni hi ama ta bik kumkhua atan a thlang tawh a, an mamawh hunah tanpui a thulh ngai lo. 16 An hruaitu Juda chuan thu a pe a, Adasa j khaw bulah hmelmate bei turin an thawk chhuak ta nghal a. 17 Juda unau Simona chuan Nikanora chu a bei a, hmelman ten rin loh taka an beih let avangin a tan a chhe thelh thelh a. 18 Nikanora chuan Juda leh a hote an ram chhana an huaizia leh an tan masatzia a hmuh chuan indoa thil tihfel chu a tum ta lo zawk a, 19 Juate nena rem thu sawi turin Posidonia te, Theodota te, Matathia te a tir ta a.

j 14: 16 Grik lamah 'Dessau' tih a ni.

14 : 15-25 1 Mak 7 . 27, 28

20 An inrem dan tur akip akawia an sawi fel hnu chuan, Nikanora chuan a hote a hrilh a, rem an titlang vek a. 21 An hotute a fala an inbiak hun tur ni an ruat a. An buk ve ve atang chuan thuthleng ropui an rawn zawn chhuak a, an rem a. Hmelmaten an bum a hlauh avangin Juda chuan inbcih peih reng mi eng emaw zat khən tha lai laiah a dah a. Mahse hruaitu pahnihte chu tha takin an inkawm a. 23 Chumi bnu chuan Nikanora chu Jerusalemah ni eng emaw zat a chām a, Juate chu engtin mah a ticheh ngai lo a, ama lama lo pakaite a tir bo zawk a. 24 Juda leh Nikanora chu an inkawningeih ta hle a, an inkawp ta chawt a. 25 Nikanora chuan Juda chu nupui neia fanau te nei turin a fuih a, Juda chuan nupui a nei ta a, mi dang angin a khawsa ve ta a.

Nikanoran Juda a hmelmak

26 Alkima chuan Nikanora leh Juda chuti taka an inkawmneih chu a hmuhin an inremna lehkhā chu a ziak chhawng a, Lal Demetria hnenah a kal a. "Nikanora hi sawrkar tan mi rinawm lo a ni, Juda chu a aiawhtu-ah a ruat ta" tiin a hēk a. 27 Dawt thua hēkna avang chuan lal Demetria chu a thinur em em a, Nikanora hnenah thinrim takin lehkhā a thawn a, "Inremna i siam hi ka lungawi lo, Juda Makabia kha man la, Antiokeiah han tir vat rawh" tiin.

28 Chu lehkhā chu Nikanoran a hmuh chuan nā a ti hle a, in-

remna an siam ang ngeia awm thin nena an thu chu bawhchhhat a hreh em em a. 29 Mahse lal thupek chu ngaihthah mai rual a ni bawk si lo a. Juda chu eng emaw tia man a tum ta a. 30 Nikanora chu a chungah a nñr a, a be tha duh ta lo tih a hriatin Juda chuan thil tha lo a lo thleng dawn tih a hria a, a ho tam tak chu a ko khawm a, an biru ta a.

31 Juda chuan a fin khalh tih a hriatin tempul ropui leh thianghlimah puithiam hoin inthawima an hlan lai chuan Nikanora chu a kal a, Juda chu a hnena han hruai chhuak turin thu a pe a. 32 Puithiamho chuan chhechham meuhin, "Juda awmna kan hre lo" an ti a. 33 Nikanora chuan a kut ding lam chu tempul lamah a phar a. "Phuar chunga ka hnena Juda in rawn hruai loh chuan he Pathian tempul hi ka tichhe vek ang a, maicham hi ka thiat ang a, a hmunah Dionusa biak in ropui takin ka sa ang" tih tak meuhin a ti a. 34 A kal tak hnu chuan puithiamho chuan van lama ban pharin an hnam chhantu Pathian hnena an tawngtai a. 35 "Lalpa, mamawh engmah i nei lo, mahse i tempul chu hetah hian i hung a, kan zinga chen i duh a. 36 Nang chauh hi i thianghlim a, tempul lah tun hnai maia then thianghlim kha a ni a, a thianghlimna hi veng him kumkhua ang che" an ti a.

Ram tam Rezia a thi

37 Jerusalem khuua hruaitu pakhat, Rezia an tih chu, Nikanora

hnena an hek a. Kawng tinreng-in a chipuite a tanpui thin a, an ngaisang em em a, 'Judate pa' an ti hial a ni. 38 Judate an hel tan tih lai pawh khan thih huamin Judate Dan a tan tlat a, chhuachhalh pawh a tawk nghe nghe a. 39 Judate a ngeizia tilang turin Nikanora chuan Rezia man turin sipai 500 a tir a. 40 Rezia man chu Judate tan a na ble ang tih a ring a ni. 41 Rezia bikna in sang chu sipaite chuan an la tep a, in chhung lubna kawngka chu an chhu bur bur a, kawngkhar chu hal tur an ti a. Rezia chuan tlan chhuah rual a ni lo tih a hriat chuan ngunhnama invihhlum a tum a, 42 tlawn taka mi sualho kuta thih ai chuan zahawm taka thih a thlang zawk a ni. A hmanhmawh em avangin a invit thelh deuh a, a thi mai lo a. 43 Sipaiho chu an lo lut khup khup a, bang lamah an tlan a, mi huaisen tih awm rengin pawni mipui awmna lamah chuan a zuang thla ta a. 44 Mipui chu an kiang duak a, an kiangan leiah chuan a tla thla ta a. 45 A la nung a, pa-chang deuh maiin a tho a, a hliam atanga thisen put hnuang chuan mipui karah a tlan a, lungpui sang tak chungah a lawn a. 46 A thisen a chhuak zo tawh a, a kut pahnihin a ril a pawt chhuak a, sipayo vawm nan a hmang a, chutia a tih pah chuan nunna leh thawkna petu Lalpa hnena chuan eng tik hunah emaw pe kir leh turin a dil a. A thih dan chutiang chu a ni.

Nikanora thil tum rapthlak

15 Samari bulah Juda leh a hote chu an awm tih a hriatin Nikanora chuan Sabbat nia beih a tum ta a, chu nia a beih chuan a tan a hlauhawm si lo a. 2 A sipay pui tura am hruai luh Jlegate chuan, "Chutiang thil nunrawnthlak leh rapthlak chu ti lul suh, engkim hmuthu Pathianin he ni hi a chawimawi a, ni dang zawng zawng aia a tihtianghlim avang-in pawisa hram rawh" tüñ an ngen a. 3 Khawvela mi suaksual ber Nikanora chuan, "Vanah chutiang engkim lal ber, Sabbat ni chawimawi tura thu petu che u a awm em ni?" a ti a. 4 Jlegate chuan, "Awm e, Lalpa nung chuan sabbat ni hi chawimawi turin thu min pe a ni" an ti a.

5 Nikanora chuan, "Leia roretu ka ni a, in hriamhrei chu lek turin thu ka pe a che u, lal thu-pek chu zawn rawh u" a ti a. Mahse a thiltih tumah chuan a hlauhting ta lo a.

Judan a sipaite indo turin a beatsain

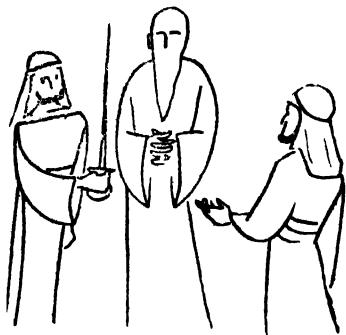
6 Nikanora chuan Juda a hneh chawimawi nan hriatrengna din a tum thu chapo takin a sawi pung pung a. 7 Juda chuan Lalpan a rawn pui ang tih a ring tlat a, 8 a hote chu hmelma hlau lo turin a fuih a. "Engkimtitheian tun hmaa min puuh thin kha hre reng ula, tunah pawh kan chan min tib-thatsak ngei ang" tüñ. 9 Dan bu leh zawlnei lehkhabu chhiarin an beiseina chu a chawk nung thar leh a, indonaa hmelma an hneh

tawh chanchin te a hrilh a. 10 A hote chu a chawphur tak hle hnu chuan an iih tur a hrilh a, "Jentail te hi rin tlak an ni lo, an thutiam pawh an bawhchhe mai thin a ni" a ti a.

11 A hote chu am rinchhan ber atan fei leh phawa thuam loin thinlung tibuaisen thei thu thain a thuam a, inflama ang deuh mu-mang rinawm tak a neih thu a hrilh chu an muanpui zual a.

12 Mumang angin Puithiam lalber hmasa Onia kha a lo hmu a. Onia hi mi ropui tak leh pa ngaihsanawm tak a ni, mi inngaitlawm leh nunnem tak a ni a, thusawi thiam tak, naupan tet ata thil tha unreng tih chung mi a ni, Juda hnam pumpui tan ban pharin a lo tawng-tai a. 13 Mi dang, mi zahawm tak bawk, a hmu ihmul pawh tuak tawh pa duaï lo tih hriat reng hi a hmu bawk a. 14 Onia chuan, "He mi hi Pathian zawlnei Jeremiah kha a nih hi. A chipui Jlegate a hmangaih em em a, Jerusalem khawpui thianghlim tan leh kan tan a tawngtai fo thin a ni" a ti a. 11 Jeremia chuan a ban a phar a, Juda chu rangkachak khandaiah a pe a, 16 a pek pah chuan, "He khandaiah thianghlim hi Pathian thilpek a ni. La la, i hmelmate tiboral rawh" a lo ti a.

17 Thiam deuh maia Juda Makabia thu sawi chuan mi tin a ti-huai a, naupangte pawh patling rilru a puttir a, an khawpui te, an sakhua te leh an tempul te chu a boral a hlauhthawnawm em avang chuan buk pawh suam loin a nih nih ni mai turin hmelmate

He khandaih thianghlim hi Pathian thilpek a ni (15 : 16)

chu inpawmchilha bei turin an rilru an siam ta a. 18 An nupui fanaute chu an ngaihtuah chang tawh lo, an tempul thianghlim mawlh chu an ngaihtuah a. 19 Jerusalem khuaa awm lo thei lote chuan han inpawmchilh tur chu an ngaihtuah hle a.

Nikanora tlawm leh a thih thu

20 Mi tinin tu tak chak zawk ang maw tiin an ngaichäng a. Hmelma sipaite chu an mahni pan-in an lo tawlh tawh a. Sakawr chung chuangho chu an sir tawnah an kal a. Saite chu hmun pawimawh lai laiah an dah a. 21 Juda chuan hmelma sipai tam deuh mai chu a thlir a, hriamhrei chi hrang hrang an ngahzia leh sai hlauhawm pui pui chu a hmu a. Van lama ban pharin thil mak ti thintu Lalpa hnenah chuan a ɻawngfai a, sipai ngah vang ni loin hnehtir thintu a ni tih a hre reng a ni. 22 Juda

chuan, "Lalpa, Hezekia, Judate lal a nih lai khan angel i tir a, lai Senakeriba sipai 185,000 a that a. 23 Tunah Van Lalpa, angel han tir leh la, kan hmelmate chu hlau-in khur zawih zawih teh se. 24 Nang-mah sawichhetu che leh i mi thlante bei tur a lo kalte hi i thiltitheih-na ropui tak chuan han tiboral teh" tuin, a ɻawngfai chu a bang ta a.

25 Nikanora leh a sipaite chuan tatarawt an hâm a, indo au hla an chham a, an rawn bawh ta a 26 Juda leh a hote chuan Lalpa lam chungin an bei ve ta a. 27 An kuta hriamhrei lekun an thinlung, ɻawngtai chungin Judate chuan hmelma 35,000 aia tam an that a. 28 Pathianin a ɻanpui avang chuan an va lawm tehreng em, 29 Inbeihna a rêm a, an chak zawk lawma an haw dawn chuan indona hmuna ralthuam famkima la m-thuam Nikanora tlu der chu an hmu a. Anmahni Juda tawngin Lalpa chu an fak a, an haw haw dur dur a.

30 Juda Makabia, a taksa leh a rilru zawng zawnga a chipui Judeate chhana hmelma bei thin, a tieirawl chhuah tirh ata ram a hmangaihna la dai chuang lo chuan, Nikanora lu leh a ban ding lam chu Jerusalema hawn atan tansak turin thu a pe a. 31 Khawpui an han thlen hnu chuan mipui a ko khawm a, maicham hmaah puithjamho chu a tlar a, kulh vengtute chu a ko bawk a. 32 Mi sual Nikanora lu leh engkim roreltu Pathian tempul thianghlim laka chapo taka a ban ding lam a phar chu a entir a.

33 Path'an tih loa lei chu a tan-sak a, a hlep sawm a, savate ei turin an dah a, a lu ciu tempul epah a ätzia a lan nan tar tur a ti bawk a 34 Mi tinin van lam an hawi a, a thiltibtheibzia tilang a, a tempul tihbawrhban loha vengtu Lalpa chu an fak a. 35 Juda chuan kuh bangah Nikanora lu chu a tar a, Lalpan a tanpui vang a ni tih tupawhin an hriat theih nan a ti a ni 36 Lungrual takin thu an titlu a, chumi ni chu khêl loa kum tin lawm ziah tur an ti a, Aramik tawnga Adar thla an tih, thla sawmpahnihna thla, ni sawm pathuni, Mordekaia ni k an tiha lawm tur a ni.

k 15 : 36 Purim kut sawina a ni (Esther 9 : 17-22)

15 : 36 I Mak 7 : 49

Thu tihtawpna

37 Chutiang chu Nikanora chan chu a ni. Chuta tang chuan Jerusalem khua chu Judeate kutah a awm ta a, ka thu ziak pawh ka titawp ang e. 38 Ka ziak thata, a fuh hle chuan lawmawm ka ti ang a, ka ziak buai hlea a ngaihnawm loh pawhin theih tawp ka chhuah a ni. 39 Uain emaw tui emaw a fala in hi a hrisel lo tih kan hria; mahse uain leh tui in-pawlh tawka chawhpawlh chu tui tak a ni. Thawnthu ngaihnawm taka ziak pawh a chhiartu tan chhiar a nuam thin. Hei hi ka thu tawpna ni rawh se.

LEHKHABU DANGTE

Heng lekhhabu, I Esdra, II Esdra leh Mannasea Tawngtaina tihte ni Protestant Kohhran tam takin Apocrypha zinga tel ngei niin an ngai. I Esdra leh Mannasea Tawngtaina Hla hi Kristian hmasate hman Bible, Septuagint-ah chuan a tel a, II Esdra erawh hi chu A.D. 200 dawn lai vela tell chauh a ni.

Esdra I

He buah hian 2 Chronicle Bung 35, 36, Ezra leh Nehemia Bung 6-8-a thu chuang Jerusalem chhiat thu te, sal tang kir thu te, tempul sak that leh Ezra hoa lo kir thu tlema danglam hret hreta ziak a chuang. Babulon Lal hmaa intihsiakna hi thu thar awm ber chu a ni.

Esdra II

He bu hi Thupuan bu ang chi a ni a, Juda miin Hebrai emaw, Aramaik tawng emawa a ziak niin a lang, chu chu Grik tawnga lehlin a ni a, Kristiante tan thu hmahruai leh tlipna ziak belh a ni. Latin tawnga lehlin tih loh chu a Hebrai bu pawh a Grik bu pawh a bo tawh.

Vawi sarih Sealtiel-an inlarna a hmu a, chung thu chu a ni ber. Mi thiamten Sealtiel-a hi Ezra kha a niin an ngai. Sual thu te, tuarna thu te, tihdudahna thu te, khawvel tawp hun tur thu te, rorelna lo awm tur thu te, khawvel thar lo ding tur thu te sawi fiah tum a ni.

Manasea Tawngtai Hla

2 Chronicle 33 : 12, 18, 19-a Juda lal sual tak Manasea tawngtaina nia sawi a ni. Sual sim tawngtaina ropui tak a ni.

ESDRA LEHKHABU PAKHATNA

Thuhmahruai

Esdra lehkhabu pakhatna hian II Chronicle 35, 36 thu leh Nehemia 6—8 thute atangin belh leh pañ te neññ danglamna nei zeuh zeuh bawk mah se, a tlangpuin a zul hle a. Thu danglan tak kan hmuh erawh chu bung 3 leh bung 4 thua lal hmaa intihstakna thu hi a ni.

A chhunga thu awm

Josia leh Jerusalem tluk chhiat 1 : 1 - 58
Saltanna añanga kir lehna 2 1 -30
Lal hmaa Lal vengtute intihstakna 3 1 4 63
Tempul sak qhat leh hlan 5 1 7 : 15
Esdra leh saltang dangte kir leh thu 8 1 -9 - 55

Josian Kalhlen Kut a hmang
(2 Lal 23 : 21-23; 2 Chro 35; 1-9

1 Tila hmasa bei ni sawm leh ni li minn Jerusalemah Lal Josian Lalpa chawimawi nan Kalhlen kut an hmang a. 2 Inthawima rante a talh a. Puithiam kawr haa tempula ni un intlhak kuala rawngbawl tur puithiamte a ruat bawk a. 3 Tempul rawngbawl thin Levia chite chu Lalpa tan a intuh-thianghlimtir a. Davida fapa Solomonan in a sakah chuan Thuthlung bawm thianghlim chu a dahtir bawk a. 4 An hnena, "In zäwn chhèn tawh tur a ni lo. Lal Davidan tih dan tur a rel, a fapa Solomonan ropui taka a tihpuitlin ang khan Lalpa in Pathian chubia ula, a mi Israelte rawngbawlsak rawh u. 5 In unau Israel mitte rawngbawlsak thin tura Levia chite chhungkaw ruat kual thliah ang khan tempulah awm ula. 6 Kalhlen Kut beram chu talhin in unaute tan thilhlan chu buat-

sahsak rawh u, Lalpan Mosia a hrili ang khan Kalhlen Kut chu in hmang dawn nia" a ti a.

7 Chuta awnite chu Josian beram no leh kel no singthum leh bawng no sangthum a pe a. Heng hij mipui leh puithiante leh Levia chite hnena a thutiam tihpuitlin nan lal taa mi a pe a ni. Tempul vengtute Hilkia te, Zakaria te leh Jekiel a te pawh chuan beram sanghnih leh zaruk leh bawng no zathum kut nan puithiamte chu an pe bawk a. 9 Sipai hotu lian Kenonia te, Semeia leh a unau Nethanaela te, Hasabia te, Okhiela te, Jorama te pawh chuan Kalhlen kuta hlan tur beram sangnga leh bawng zasarih Levia chite chu an pe bawk a.

10 An tih dan chu hetiang hian a ni. Mosia Dan bua thupek chuang angin Lalpa hnena thilhlan te chu hlan turin puithiamte leh Levia chite chu chhang dawidim

a 1 : 8 Grik lamah "Esgelius" tih a ni.

1 : 3 2 Chro 8 : 14

teloh kengin, 11 Mipui hmaah, a dan tur anga incheiin, aa chi leh kuang indawt dan tur ruat anga indawtin an lo kal a, zingah chuan an awmna turah an awm theuh a. 12 Levia chite chuan a tih dan tur ruat angin Kalhlen kut sa talhte chu an rawh a, thirbel leh belpuiah te inthawina sa chu an kang a, a hmui tui hle. 13 Pungkhawm-ho chu an sem a. Chumi hnu chuan anmahni leh an unau puitiam Arona thlahte tan sa chu an buatsaih leh a. 14 Puitiamte chu zanlai thlengin sathau halin an buai a, Levia chite chuan anmahni tan leh an unau puitiam Arona thlahte tan sa chu an buatsaih a ni. 15 Davida rel angin tem-pula hla sa mi Asafa thlahte pawh an awmna tur ruatah an awm a; Lal aiawhin Asafa te, Zakaria te, Eddinouesa te pawh an awmna turah an awm a. 16 Kawngka veng-tute pawh chuan kawngka an veng tlat a, an awmna tur ata tumah an kal sawn a tul lo, an unau Levia chite khan kut sa chu an buatsaihsak vek a ni.

17 Chumi ni chuan Lalpa hnena inthawina lam thil chu an hlan zo a; 18 Lal Josia thrupek angin Kalhlen ket chu an hmang a ni; Lalpa maichamah inthawina chu an hlan a. 19 Henri tuma Israel mi awgn vete chuan mi sarah chitung Kalhlen ket leh chhang dawidim teh loh ket chu an hmang a. 20 Chutiang Kalhlen kut chu zawnei Samuela hnu kha chuan Israel tan an nei ngai tawh lo. 21,22 Lal Josia leh puitiamte leh Levia chite, Judai ram mite leh Israel mi Jerusalem change nena an hman

ang chuan Israel lal tumahin Kalhlen kut an hmang ngai hek lo. He Kalhlen kut hi Josia rorel kum sawmpariat kuma neih a ni.

Josia lal tawp (2 Lal 23 : 28—30 : 2; 2 Chro 35 : 20-27).

23 Josia chu Pathian tih mi tak a ni a, a thilithe chu Lalpa tha tih zawng a ni a. 24 Hmanlai chanchin ziaknaah Josia leh chtung pawh hian Lalpa chunga thil sual ti a, a laka hel an awm thin thu a lang bawk, hnana leh ram azawngah an sual zawk a. Lalpa an tilungni lo a, Israelte chu a hrem ta a ni. 25 Heng thil hi Josian a tih hnuin Eufrates kama Karkhemis bei turin Aigupta lai Faroa a thawk chhuak a, Josia chuan lo dan a tem a. 26 Aigupta lai chuan thu a thawn a. 27 "He thilah hian nang Juda lal i rawn inrawlh vena tur a awm em ni ? Lalpa Pathianin nang bei turin mi a tir lo a, Eufrates lui kama khua hi bei tur ka ni. Lalpa ka hnena ah a awm a, mi nawr a ni. 28 Kir mai rawh, Lalpa chu dodal suh" tiin. Josia erawh chuan a tawlalir a hnuk kir lo a, bei turin a kal zel a. 29 Zawlnei Jeremia hmanga Lalpa thusawi chu a ngaihsak lo a, Megido ruamah Faroa chu a do ta a. Faroa sipai hotute chuan Josia chu an bei ve ta a. 30 Lal chuan a chhiahhlawh te hnenaah, "Indona ata mi la chhuak rawh u, hliam ka tuar ta e" a ti a. 31 A chhiahhlawhte chuan inbeihna hmun ata chu an la chhuak nghal a, tawlalir pa-hnibaah an dah a, Jerusalemah an hawnpui a, chutah chuan a thi

a, a thlahtute thlanah an phum
ta a.

32 Josia chu Juda zawng zawng-in an tāh chiam a. Zawlnei Jere-mia pawhin a sūnna hla a phuah a. Hotute leh an nupuiten chumi ni atang chuan vawian thlengin Josia sūnna chu an sa thin a. Israel zingah chuan a sūnna nia tih danah an neih ta a. 33 Heng thu hi Juda Lalte chanchinbuah ziak a ni; Josia thil tih tinreng, amah tihmingthangtu leh Lalpa dan a briatthiamzia tihlanna te, tun hmaa a lo tih leh heta sawite pawh hi Israel leh Juda Lalte Leh-khabuah ziak vek a ni.

Juda lal Joahaza (2 Lal 23 : 30-35 ; 2 Chro 36 : 1-4)

34 A hnampuite chuan Josia fa-pa Jehoaza^b chu an thlang a, a pa thlaktu atan lalah an dah a. 35 Kum sawmhnih pangaa upa a ni. Jerusalemah Juda chungah thla thum ro a rel a. 36 Tin. Ai-gupta lalin a ban a. Judeate chu tangkarua Kg 3200 leh rangkachak Kg 32 a chawitir a. 37 a nau Joakima chu Juda ram leh Jerusa-lern lal atan a dah a. Jehoiakima chuan puipa deuh deuhte tān inah a khung a, a unau Zaria chu Ai-gupta ram ata a zu man a, a la chhuak a.

Juda lal Jehoiakima (2 Lal 23 : 36-24 : 7 ; 2 Chro 36 : 5-8)

39 Jehoiakima chu Juda leh Jeru-salem lal a nihin kum sawmhnih panga a ni. Lalpa mit hmuah thil sual a ti a. 40 Amah beiin Babulon lal Nebukadnezzara a lo

b 1 : 34 Miss thenah 'Iekonia' tih a ni.

1 : 37 Jer 22 : 11, 12 1 : 39 Jer 22 : 18, 19, 26 : 1 1 40 Dam 1 : 1, 2 1 : 45 Jer 22 : 24-30, 24 : 1, 29: 1, 2; Ex 17: 12 1: 48 Ex 17: 15

thawk a; dar khadiat a buntir a. Babulonah a hruai a. 41 Nebuk-adnezzara chuan Lalpa ina bung-bel thianghlim thenhat pawh a hawn a. Babulona a tempulah a dah a. 42 Jehoiakima chanchin, thil serh a tihbawlhhlawh leh Pa-thian zah loa a chet dan te chu Lalte Chanchin buah a chuang.

Juda lal Jehoiakima (2 Lal 24 : 8-17 ; 2 Chro 36 : 9, 10)

43 Kum sawm pariat mi Jehoi-akiman a pa lalna chu a thlak a. 44 Jerusalemah thla thum leh ni sawm ro a rel a. Lalpa mit hmuah thil sual a ti a. 45 Kum khat bnuah Nebukadnezzaran a man a. Babulonah Lalpa ina bungbel thianghlimt nen a hruai a.

Juda lal Zedekia (2 Lal 24 : 18-20; 2 Chro 36: 11, 12; Jer 52: 1-3)

46 Juda leh Jerusalem hal atan Zedekia a dah a. Zedekia chu kum sawm pakhata upa a ni; kum sawm pakhat chhung ro a rel a. 47 Lalpa mit hmuah thil sual a ti a, zawlnei Jere-mia hmanga Lalpa thu sawi chu a pawisa lo a.

Jerusalem chhlat (2 Lal 25 : 1-21; 2 Chro 36: 13-21; Jer 52: 3-10)

48 Lal Nebukadnezzaran a laka rinawm taka awm turin Lalpa chhalin Hezekia chu chhia a chham-tir a, mahse a bawhchhia a, a hel ta a. Lalpa, Israelite Pathian thu-pekte chu a bawhchhe lui tlat zel a. 49 Mipui hruaitute leh Pui-thiam lalte pawh chuan thil sual leh dan lo tam tak tiin thil thiang-hlim pawisak lohah hnam dang an

khêm a. Jerusalema Lalpa tempul
ehu an tibawlhhlawh a. 50 An-
mahni leh a chenna hmun zuah a
duh avangin an pute Pathian chuan
an hnenah zualkôte a tir thin a.
mahse an lo nuihsan a. 51 a zawl-
neite hmanga Lalpan thu a sawi
pawhin zawlneite chu an cheksawlh
a. 52 An khawlohna a nasat tak
em avangin atawpah a mite chung-
ah a thin a thawk ta a, anmahni
bei turin Kaldai lalte chu a tir ta
a. 53 An tempul thianghlim vel-
ah an tlangvalte chu an that a,
tar leh naupang, ahmei apa tu-
mah an zuah lo; Lalpan an hmel-
mate kutah a pe vek a ni. 54 Lal-
pa ina bungbel thianghlim zawng
zawng, a lian a tē, thuthlung
bawm cheima te c leh lal sum dah
khawmte nen Babulonah an hawn
vek a. 55 Lalpa in chu an häl
a, Jerusalem kulhte chu an ti-
chhe vek a, a thlirna in sangte
pawh an häl chhia a, a mawina
zawng zawng chu a chhe zo ta.
56, 57 Persia miten a ram an rawn
laksak hma chuan Nebukadnez-
zara chuan thah bang la nungte
chu Babulonah a hruai a, a tan
leh a fate tan bawihah a siam a.
58 "Sabbat serh loh chhung kum
sawmsarih chhung ram chu a
ruak ang" tia Lalpa thu Jeremia
sawi kha a lo thleng ta a ni. d

Judate kir turin Lal Kuran thu a
pe' (2 Chr 26: 22,23; Ezra 1:6-16)

2 Babulona Persia Lal Kura a lal
kum e khätnaqh Lalpan Jere-
mia hmanga thu a sawi kha a lo
thleng ta. . . 2 Lal Kura chuan a
ram purnah thu a puantir a,
c 1: 54 Mas themah 'tangka bawm'
tih a ni. d 1: 58 Lev 25 : 1-
7 lamah chuan kum sarih želah ram' chu 'kum khat chawlhtir tur
a ni tih chawlhtir kawh.' e 2: 1 Lal
Kura (Khuresa) hian BG 539: kum
ab Babulon se holti a, a laitata ni.
1: 58 Jer 25: 11, 29: 10

chhiar chhuah turin a ziak a
3 Hei hi Persia Lal Kura thupek
chu a ni: Israelte Lalpa, Lalpa
Chungnungbera chuan khawvel lal-
ah mi siam a, 4 Judai rama Je-
rusalemah a tan in sa turin mi
tir a ni. 5 Nangni a mite tawh
phawt hnenah Lalpa chu awm sela,
Judai rama Jerusalemah kal chho
ula, Israelte Lalpa, Jerusalema
awm Lalpa tan in sa rawh u. A
mite saltang tupawh kir tur tanpu-
ngai chu, 6 a thenawmten rang-
kachak te, tangkarua te leh thil-
pek dang te; sakawr te leh bung-
raw phur ran te nen, 7 Jerusa-
lema Lalpa tempula hlan atana
an dah hrante chu pe rawh se"
tiin.

8 Tichuan Jüda leh Benjamina
hnam zinga an chipui te, puithiam
te, Levia chi te leh Lalpan tempul
sa tura an rilru a chawhthawhte
chu Jerusalema Lalpa in sa tur
chuan an insiam ta a. 9 An then-
awm te chuan kawng tinrengin an
pui a, tangkarua te, rangkachak
te, sakawr te, bungraw phur chi-
rante an pe a; tin, mi tam takin
an thutiam hlen nan thilpek an pe
teuh bawk a. 10 Lal Kura chuan
Lalpa ina bungbel thianghlim, Ne-
bukadnezzaran Jerusalem ata a
lak, milem tempula a dahte kha a
pe bawk a. 11 A rawn la chhuak
a, a sum vawngtu Mithrada a pe
a. 12 ani chuan Judai ram larsap
Shesbazzara a hlan a. 13 Heti zat
hi a ni: rangkachak no sang, tang-
karaw berhbu sawrnthum, tangka-
raw berhbu sanghnih zali leh sawm,
bungbel dang sangkhat, 14 A vai-
in rangkachak leh tangkarua bung-
bel sangnga zali sawmruk pakua

2: 3 Isa 44: 28

a ni. 15 Chung chu Babulon atangin Jerusalemah Shesbazzara chuan sal tangte nen a kalpui a.

Jerusalem din leh dama

(Ezra 4 : 7-24)

16 Persia lal Artazerzia hun lai-in, Bislama te, Mithrada te, Tabela te, Rehuma te, Beetetha te, ziaktu Shimshaia te leh Samari hotute leh hmun danga an thawhpuite chuan Judai ram leh Jerusalema awm Juate sawiselin lehkha an ziak a, hetiangin :

17 Lal ber Artazerzia, i chhiah-hlawn, thu ziaktu Rehuma te, ziaktu Shimshaia te, an rorelpuite leh Coel-Suria leh Foinikia roreltute chuan. 18 I ram kalsan ta Jude-te chu, Jerusalemah an lo thleng a, he khawpui sual leh hel hmang hi an sa tha leh ta tih. Pu Zahawm em em, kan rawn hrilh che a ni. A kawthler te, a kulhte an siam ṭha a, tempul lungphum an phum mek a ni. 19 He khawpui hi sak that a nih a, a kulhte siam zawk a nih chuan chhiah chawi an bang ang a, lal lakah pawh an hel mai ang. 20 Hna kal zel a nih avangin he thil pawimawh hi thlahthlam loa. Pu Zahawm ber, rawn hrilh che tulin kan hria a ni. 21 Tul i tih chuan, i hmaa mite thu ziak zawn chhuah ni sela. 22 Lehkha hlui, dahkhawmnaah heng thil hi i hmu ang. He khawpui hian thumeitute a dodal thin a, latte leh ram dangte a tibuai thin. 23 Hman atangin Judaten helna leh indo tan hmun khurah an hmang thin a ni. Chu chu a tlukchhiat chhan pawh a ni.

24 Tunah, Pu Zahawm ber, he khawpui hi sak that leh a nih a, a kulhte din leh a nih chuan, Coel-Suria leh Foiniki i thleng thei lo ang tih kan rawn hrilh a che tiin.

25 Tin, Lal chuan thu ziak vawng-tu Rehuma te, Besletha te, ziaktu Shimshaia te, Samaria leh Suria leh Foinikia an thawhpuite chu hetiang bian a chhang a. 26 "In lehkha ka han chhiarin ka han zawntir a, he khawpui hian hman-lai ata tawh a chunga latte a dodal fo a. 27 Chuta mite chuan helna leh indona an tichhuak thin a lo ni reng e. Jerusalemah lal chak tak, lainatna nei lote an awm thin a, chung mite chuan Coel-Suria leh Foiniki te an awp a, chhiah-te an la thin. 28 Chuvangin in mi sawite hi khawpui din lo turin thu ka pe e. He thupek hi an awih ngei nan a tul apiang ti ang che u, 29 he lai buaina chhuahna hmun hi lal tan a hnawksak lob nan" tiin.

30 Lal Artezerzia lehkha an chhiah chuan Rehuma te, ziaktu Shimshaia te leh an thawhpuite chu, sakawr chung chuang mite leh sipay rual dang tam tak nen Jerusalem panin an chhuak a, in satute chu an chawlhtir ta a. Tempul sak chu Persia lal Daria rorel kum hnihna thlengin a khaihlak ta.

Persia lal hmaa intihsiakna

3 Lal Daria chuan a hnuai a mi zawn gawng, a in chhunga a thihiaruai te, Persia leh Media mi hian te, 2 a ram chhunga India atanga Ethiopia thlenga bial lian

na sawmhnh pasariha mi, lal aiawhtu te, thu petu te, ram awptute tan ruai ropui tak a theh a. 3 An duh tawk an eia an in hnu chuan an tñ a. Lal Daria pawh a khum pindanah a kal a, a han muhil a, mahse a lo harh leh a.

Ziak rawt a ni

4 Tin, Lal vengtu tlangval pathumte chu an inbia a. 5 "Khawvela chak bera kan ngaih sawi theuh ila, tin, Lal Darian a thu fñg bera a hriat chu thilpek leh lawmman tam tak pe rawh se; 6 puan senduk sintir sela, rangkachak no dawm se, rangkachak khumah mu rawh se; tawlailir leh a hnuh herna rangkachak phum that pek ni sela, puan zai sin tha tak diar khumtir ni sela, rangkachak thi awrhtir ni rawh se. 7 A fin avang chuan Lal Daria dawtab awmtir ni sela, 'Daria laichin' thi hming pek ni bawk rawh se" tiin. 8 An rawt ang chuan chak ber nia an ngaih chu an ziak theuh a, chhinchhiahnain an char a, lal lukhum hnuajah an dah a. 9 "Lal a lo thawh hunah thu ziakte hi pek ni sela. Lal leh Persia ram hotu lian pathumten tu thu ziak ngo fñg ber thi an rel ang a, an thu ziakin a phu anga lawmman pek ni rawh se" an ti a.

10 Pakhatna chuan, 'Uain a chak ber' tiin a ziak a.

11 Pahnihna chuan, "Lal ber a chak ber' tiin a ziak a.

12 Pathumma chuan, "Hmsichhia an chak ber, mahse thutak a

chak zawk" tiin a ziak a.

13 Lal a lo thawh chuan thu ziakte chu an pe a. 14 A chhiar a, Persia leh Media puipa zawng zawng, lal aiawh te, thu petu te, ram awptute leh hotu liante a ko khawm a. 15 Rorelna inah a thu a, an hmaah thu ziakte an chhiar chhuak a. 16 "Tlangvalte chu ko ula, an thu ziak hi han sawifiah teh se" a ti a. An ko a, an lo kal a. 17 "In thu ziak hi han sawi fiah teh u" an ti a.

Uain chakzia sawi fiahna

18 Pakhatna, Uain chakzia ziaktu khan a han sawi hmasa a : "Pute u, uain a chak ber thi hi a va dik èm. 19 A intu zawng zawng finna a hnawt bo a, lal leh fahrah, bawih leh bawih lo, hausa leh rethei, an vaia chunga a hnathawh a thuhmun vek a ni. 20 A hlim zawng leh enghawl zawngin thil mi a ngaihtuhtir a, lung-ngaibna leh mawhphurhna mi a theihngihilhtir thin. 21 Hausa tak tak niin a inbriattir thei a, latte leh lal aiawhtute a pawisak lohtir a, maktaduai nei angin a tawngtir thin. 22 No an dawm laiin thiante leh laichinte an hai a, khandaih an phawi thuai mai a ni. 23 An rui an lo harh chuan an thiltihe chu an bre tawh lo 24 Pute u. Uainin hetianga mihringte a chettir theih si chuan khawvela thil chak ber a ni dawn lawm ni?" a ti a. A sawi zawh chuan a ngawi ta a.

Lalber chakzia sawi fiahna

4 Pabnihna, Lal chakzia ziaktu chuan a han sawi ve a. "Pute u, khawvelah mihring hi a chak ber a ni lawm ni, khawvel leh tui-pui leh chuta awm zawng thununtu a nih hi ? 3 Mahse mihring zinga chak ber chu lal hi a ni; mite lal leh hotu a ni a, a thu-pek apiang an awih thin. 4 Indo tura thu a pek chuan an indo a, a hmelmane bei tura a tih chuan an kal a, tlang te, kulh te, thlir-na insang te an tichim a. 5 Mi an that a, anni pawh an lo that a, Lal thupek an awih lo ngai lo. Hnehtu an nih chuan an ral lakte leh indonaa an man zawng zawng lal hnenah an rawn hawn a. 6 Si-paia tang lo, indonaa kal ve lo thlawhhma latute pawh hi ngai-tuah teh u; an thil chin an seng chu lal hnenah an rawn la a. An chhiah chawi rawn pe turin an in-phut tawn a. 7 Mi pakhat ve mai a ni a, that tura thu a pek chuan an that a, chhuah tura thu a pek leh an chhuah a; 8 bei turin thu a pe a, an bei a, tiram turin thu a pe a, an tiram a; 9 sa turin thu a pek leh an sa a, kih tur a tih leh an kit a, phun tur a tih leh an phun a. 10 Tichuan a mite zawng zawng leh a sipaiten a thu an awih a. Hei lo pawh chaw a kil a, a eien a in a, a muhil a, 11 chhiahblawhte chu amah veng-in an ding a, mahni in lam hna ngaihsak turin an kal sawn thei lo; engah pawh a thu an awih lo ngai lo. 12 Pute u, hetiang khawpa a thu awih tur lal chu khawvela chak ber a ni tur a ni" tiin a thu chu a titawp a.

Hmeichhe chek thu sawi fiahna

13 A pathumna, hmeichhia leh thutak chak bera sawitu chu Zerubabela a ni a, a hnuhnung berah a han sawi ve a. 14 "Pute u, lal a chak tih chu a dik e, mihring pawh an tam a, uain pawh a chak bawk, mahse tu nge an chunga ro-rela thuneitu ? Hmeichhiate hi an ni. 15 Khamual leh tui-pui chunga roreltu Lal leh a mite chu hmeichhe hrin an ni a, an tihselen an ni. 16 Uain siam nan Grep huan siamtu mipate chu hmeichhe chawm len an ni a. 17 Pahote silhfen an siamsak a, paho chu an tizahawm a ni. Hmeichhe tel loin mipa an khawsa thei lo. 18 Rangkachak te, tangkarua te, thil mawi chi tin-reng an han la khawm a ; tin, himciche hmel mawi leh nahl an han hmu a, ka ang huauin an en a ; 19 chung rangkachak te, tangkarua te leh thil mawi te chu an kalsan a. chung ai chuan ani chu an thlang a.

20 Nupui nei turin mipain amah chawm liantu a pa a kalsan a, a pianna ram pawh a kalsan thin. 21 A pa te, a nu te, a ram te theih nghilhin a nupui hnenah a thih thlengin a awm thin. 22 Tichuan hmeichhiate hi in hotu an lo ni reng tih hre ta che u: Thlansa phulkaiin in thawk a, in thawh chhuah zawng zawng chu rawn lain in nupuite in pe lo em ni ? 23 Mipa chu khandaiah nen luipuiyah te tui-puiyah te mi beia. rawk tur leh suam turin a thawk chhuak a. 24 Sakeibakneite tawkin them zing-ahkte kal a tul thei a, a ru a, a rawk a, a suam hnuin a thil lakte

chu a nupui duh tak hnenah a zawng amah tihin an khur thun.
rawn hawn a.

25 Mipain a pa emaw a nu emaw aiin a nupui a hmangaih zawk a ni. 26 Hmeichhia vangin mi tam-takin an rilru an bloh a, bawihah hrakh an ni a, 27 Hmeichhia vangin mi tam tak tihhlu an ni a, an nunna tih khawloh a ni a, thil sual an ti bawk a. 28 Ka sawi chu in awih ta em? Lal hian thuneihna nasa tak a nei ngei mai; a chungah khawii ram mah-in kut zungte pawh an lek ngam lo. 29 Mahse mi hmingthang Bartakusa fanu Apamei-i, lal hmei chu Lal nen hian an awm dun lai ka hmu a. 30 Lal ding lamah a thua a, a lallukhum chu a phawhsak a, aman a khum a, a vei lamin lal biang a beng a; 31 Lal chuan ka angin a en chauh a ni. A nuih chuan a nui ve a. a lungawi loh chuan thlem lungawi a tum a. 32 Pute u, hmeichhiaten hetianga an tih theih si chuan khawvelah an chak ber a ni ngei ang chu" a ti a. 33 Lal leh hotute chu an inen ta hlawm a.

Thutak chakzia

34 Zerubabela chuan thutak chak chungchang thu a sawi zel a; "Pute u, hmeichhe chakzia kan hre ta a. Lei hi a zau a, van pawh khi a sang em em a. ni kal chakzia hi ngaiantuah teh u; ni khat chhungan a kal hual chhuak thei a ni. 35 Hetianga chak hi a va ropui em, mahse thutak chu heng ai hian a ropui a, thil a ti thei zawk a ni. 36 Lei pumpuia miten an ngaisang a, van mite pawh-in an fak a. Thil siam zawng

37 Thutakah hian thil dik lo pakhat te mah a awm lo. Uainah te, Lalah te, hmeichhiaah te mi zawng gzawng leh an thiltih tin-rengah thil dik lo hmuh tur a awm thin; anmahniah thutak a awm lo a; dik lohna an nei a, an boral vek dawn. 38 Mahse thutak chu thil hlun a ni a, a chak ngaiin a chak reng a ni. 39 Duhsak bik leh thlei bik a nei lo a, a dik lo leh sual aiin tihdik a thlang zawk thin a ni. A thiltih chu tupawh-in tha an ti a, 40 A thu tihthlukah dik lo reng a awm ngai lo. Thutak chu a chak a, a lal a, a ropui kumkhua a ni. Thutak Pathian chu fakin awm rawh se" a ti a

Mite lo dawnsawn dan

4' A thusawi a han zawh chuan mi zawng zawng chu, "Thutak a ropui a, a chak ber a ni" tiin an au a. 42 Tin, Lal chuan, "Sawi fel tawh sa bakah i duh duh dil rawh, ka pe ang che. Fing ber i nih i tilang ta a; ka bulah i thu ang a, 'Lal laichin' tih i ni bawk ang" a ti a.

43 Lal hnenah chuan, "Ka pu, Lalthutthleng i luah nia i thutiam kha bre reng ang che. 44 Jerusalem sa tha tur leh chuta tanga bungbel lak chhuah zawng zawng pek kir i tiam a. Lal Kuran Babulon a tihchhiat lai khan heng bungbelte hi a dah tha a, pe kir turin chhia a chham bawk a. 45 Nang pawhin Kaldaihoin Juda ram an tih ram laia Edom miten tempul an häl kha din that leh i tiam bawk. 46 Ka pu, Lalber,

thilphal tak i nih avangin i khawngaihma dilin ka thil ngen chu hei hi a ni : Van Lalber hnena i thutiam kha hlen ang che” a ti a.

47 Lal Daria chu a ding chhuak a, a fawp a, a tan lekhkate a ziak a, sum vawngtu te, Larsap te, si-pai hotu te ram bung awptu zawng zawng chu, Zerubabela leh Jerusalem din tha tura kal zawng zawng veng him turin a hrilh a. 48 Coel-Suria leh Phoiniki leh Lebanon ram awptu zawng zawng pawh Lebanon atanga Sidar thing Jerusalema thawn tur leh khawpui din tura Zerubabela pui turin lekhka a thawn bawk a

49 A ram atanga chhuak Judai rama kal Juda zawng zawng chu, bawih chhuahna lehkha a pe a; hotu te, lal aiawh te, ram awptu tumahin tibuai lo turin thu a pe bawk a. An ram luah chhiah awltir tur leh 50 Edom miten Juda khua an lakte pekir turin thu a pe bawk a. 51 Tempul sak zawh hma chu kum tin tangkarua Kg 650 pek ziah tur a ti bawk a 52 Tangkarua Kg 318 kum tin halral inthawina, an dan anga ni tin an blan tur lei nan pek tur a ti bawk a. 53 Khawpui din tura Babulon ata kal chhuak zawng zawng chu an fate leh puithiam te nen bawilha chhuah an ni a. 54 Puithiam kal zawng zawng chu chawm tur an ni a, an rawng-bawlna atan silhfen pawh tum-sak tur a ni. Lal chuan thupek dang a ziak bawk a : 55 Levia chite pawh tempul leh Jerusalem sak zawh a nih hma chu chawm tuf an ni. 56 Khawpui - vengtu

zawng zawng pawh ram leh hlawh pek tur an ni. 57 Lal Kura thu-pek a nemnghet a, bungbel leh tempul thawmhnhaw Kuran a dah thatte chu Jerusalema thawn kir tur a ti bawk a

58 Tlangval Zerubabela chu ro-relna in ata a chhuak a, Jerusalem lam hawiin a vanvadak a, Van Lalber chu a fak a 59 “I hnhen ata hnchna a lo kal a, i hnhen ata finna a lo thleng a, rpuina i ta a ni. 60 Aw, min thlah-tute Pathian, finna min pek avang-in lawmthu ka hrilh a che” a ti a

61 Lekhkate chu a la a. Babu-lonah chuan a kal a, a Judapuite chu thil zawng zawng a va hrilh a. 62, 63 Jerusalem leh tempul, a hming chuanna hmun din tha leh tura kal phalna kim an hmuh avangin an thlahtute Pathian chu an fak a. Ri mawi nen ni sarigh chhung lawmna ruai an theh a.

Sal chhuakho

(Ezra 2 : 1-70 ; Neh 7 : 4-73)

5 Hemj hnu hian a chi chiin an nupui fanaute leh an chhiah-hlawhte nen ran puakphur hruaia Jerusalema kal tur chhungkaw puipate an thlang a. 2 Daria chuan sakawr chung chuang mi sangkhat, Jerusalem thlenga him taka hruai tur a tir a ; khuang leh phenglawngte nen an thlah a ; 3 an unaute pawh chu hlim takin an lam a. Tichuan vengtute nen chuan an chhuak ta a.

4 Heng hi an chhungte leh chi-te leh an hote nem Jerusalema krite hming chu a ni. 5 Puitiamah zingah chuan Aroma fa Finea thlah te zinga mi Seraia tu, Jozadoika fapa Joshua leh Juda chi Davida chhungte zinga Faresa thlah Shealtielka fapa Zerubabel a ni. 6 Zerubabel chu Lal Daris hmaa the sing sawita kha a ni. A roref kum hmihna, tala khatna Nisan thlaah an chhuak ta a.

7 Heng hi Juda mi, sal tang Lal Nebukadnezzaran Babulona a hrueite zing ata krite chu an ni. Jerusalemah leh Judai ram dang-ah, mi tin mahni khua theuhah an kir a: Zerubabel leh Joshua ruala hal hrueitute chu: Nehemia, Zarasa, Rasea, Eneua, Mordekaia, Beelsara, Asfarasua, Reetia, Rahuma, Baanaa.

8 An hnam hrueitute nena lo kir zat chu: 9 Parosa thlahte mi 2,172; 10 Safata thlahte mi 472; Arsaa thlahte mi 756; 11 Paath Moaba, Joshua leh Joaba thlahte mi 2812; 12 Elama thlahte mi 1,254; Zattua thlahte mi 945; Charbera thlahte mi 705; Bania thlahte mi 648. 13 Bebaia thlahte 673, Azgada thlahte mi 1,322; 14 Adonikania thlahte mi 667; Bigvaiya thlahte mi 2,066; Adina thlahte mi 454; Atera, Hezekia an thi bawk thlahte mi 92; 15 Kilana leh Zeta thlahte 67; Azarua thlahte 432. 16 Anannia thlahte mi 101; Aroma leh Bezaie thlahte mi 323; Arsipharia thlahte mi 112; Baitera thlahte mi 3,006. 17 An thlahtute heng khuaa cheng thinte pawh keti zat hi an kir:

18-23 Bethkhem khaw mi 123; Netophat khaw mi 55; Amathoh khaw mi 158; Beth Azzaveth khaw mi 42; Kirith-Jairina khuaa mi 25; Chephira leh Beeroth khuaa mi 743; Chaisen leh Ammidiana khuaa mi 422; Ramah leh Geba khuaa mi 621; Mikmash khuaa mi 122; Bethel khuaa mi 52; Mao-bish khuaa mi 156; Elam khaw dang leh Omo khuaa mi 725; Jeriko khuaa mi 345; Senaz khuaa mi 330.

24 Puitiam chi kir lehte chu: Joshua leh Anasiba thlah Jedaia thlahte mi 972; Immora thlahte mi 1,052; 25 Pashura thlahte mi 1,247; Hirama thlahte mi 1,017.

26 Saltang Levia chi krite chu: Jeshua, Kadmeia, Baana leh Sudia thlahte mi 74; 27 Tempul rimawi tumtu Asafa thlahte mi 128. 28 Tempul vengtute, Salluma fate, Atera fa te, Talmona fa te, Hattita fa te, Shobaia fa te, an vajin mi 139.

29-32 Tempul rawngbawltute thlah, saltang lo kir lehte chu: Esaua, Hasufa, Tabbaotha; Kerosa, Siaha, Padona; Lebana, Haggaba, Akuba; Uthaia, Hetaz, Haggaba; Shimlais, Hanana, Kathua; Geddara, Jaira, Daisana; Naoba, Khaseba, Gazera; Uzza, Finea, Asara; Bessia, Assa, Meunima; Nessima, Akuba, Makush; Asura, Parakima, Bazatha, Mehida, Kutba, Khara, Barkoe, Sisera Tema, Ne-Nexia, Hatifa. 33, 34 Solomonah chhiahhlawhho, saltang lo kir lehte chu: Hassofertha, Peruda, Jaala; Losona, Giddela, Shefatis, Agia, Folhera, Hazzebaima, So-

rothies. Masis. Gasa; Addusa. Subasa. Afira; Barorisa. Safata, Adioma.

35 Tempul rawngbawituho leh Sotomona chhiathhawh thlahte sal-tang lo kir lehte chu an vaim mi 372. 36, 37 Telmel leh Telbarsha atanga Khruba leh Addana leh Immer hoa lo kir ve, Tobia fa Delaia thlahte leh Nekoda thlahte mi 625; chung mite chuan Israel mi an nih dan an sawi fiah thei lo.

38, 39 Mengho Habaia, Hakkoza leh Jaddua thlahte hian puithiam nian an insawi a, chhai fish theih a ni lo. Jaddua chibo thlahtu hian Barzikaia fanu pakhat Agiai a nei a, an su chi lamah an kai ta a ni. An thlahtute an chhai fish theih loh avangin puithiam hna an thawn phal a ni lo. 40 Ram awpta f Nehemia chuan Urim leh Thumim s hmang thei puithiam awm hna chu Pathian hnena thil hian thienghlim an inhnauhnawih a phal lo.

41-43 Chhiathhawh, ahmei apate chhiar tel loin Israel mi kum sawm pahrih chung lam haw zat chu 42,360. Chhiathhawhho chu ahmei apain 7,337. Hla lam mi, ahmei apain mi 245; Kamel 435, sakawr 7,036; sakawr thuam phur mi 245; sabengtung 5,525.

44 Saltangte chei Jerusalema Pathian tempul an lo thien chuan hnem hreaitute chuan in chu a hnem angaia an theih anga sak an tum ta a. 45 Rangkachak Kg 450 leh tangkarua Kg 2250 leh silhfen za pek an tiem a.

f 5 : 40 Grik tawngah 'Atharia' tih a ni a, sawrkars hna lian Governor tih ang a ni. g 5: 40 A Grik tawng chuan 'Inlarna leh Thutak' tih a ni. Ai ea nana thil pahnih Urim leh Thumim sawina a ni.

S : 40 Nam 27 : 21 5 : 46 I Chro 9 : 2; Neh 11 : 3

S : 52 Nam 28 : 11-29 : 39

46 Puithiam te, Lewia chite leh mi thenhat chuan tempul rimawi tumtute leh kawngkhar vengtute nein Jerusalem leh a chheh velah in leh lo an din a; Israel dang zawng te erawh chu anmahni khaw lamah an kir a.

47 Thla sarah chhungin Israel mite chuan awmna turah an in-bengbel fel a, tempul chhak lam kawngka tual zawlah chuan lung-rual takin an lo kal khawm a.

48 Jozedeka fapa Joshua leh a unau puithiamte leh Shealtiel fapa Zerubabel leh a chhungie chuan Israelt Pathian tan mai-cham an siam a. 49 Pathian mi Mosia lehkhabua sawi ang ngeia inthawina an hala tur chu. 50 Chumi rama awmte kha anni ai chuan an chak zawk dahi a, an lo dang a; mahse a then chuan maicharn chua a awm thinnah an rawn dinpui a. Tichuan tuk tin tlai tin inthawina chua Judeate chuan an nei tan leh ta a. 51 Dan bua phut angin Bawkte Kut te an nei a, ni tina inthawina bakah, Sabbath niah te. 52 Thla Thar Kutah te leh puipun hun bikahte inthawina hlan tur ang chua an hlan thei ta zel a. 53 Pathian tempul chua sak la ni rih lo mah se, Pathian hnena thutiam nei zawng zawng chuan thla sarinhna thla thar ni atang chuan inthawine an hlan tan ta a.

Tempul sak that leh an tam

54, 55 Mite chuan lungchhertu leh thing mitiri blawh tur tangka an pe a. Lebanon tlang atanga Sidar thing tum, tuipuia Joppa

thlenga an rawn tawlh lo thleng nan ei tur leh in tur leh tawlajirite Tura leh Sidon mite pawh an pe bawk a. Persia Lal Kura thupek ang khan an ti a. 56,57 Pathian tempul awmna Jerusalema an kir kum hnihna thla hnihna thla thar njin hna an tan a. Seal-tielia fapa Zerubabela leh Jozedeka fapa Joshua chuan a lungphum an phum a ; an chipui—Puithiam te, Levia chi te, Sal tang Jerusalema lo kir zawng zawng pawh an tel a. 58 Levia chi kum sawmhniha upa chin chu Lalpa Tempul sak that enkawltu atan an ruat a. A laichinte leh a fate nen Levia chi Joshua chuan a unaupa Itiaduma fa, Joda fa, Joshua Emmadima fapa Kadmielea leh a fate leh a laichinte nen tempul ak hna chu a mawh an la ta a. Levia chi mi dangte pawhin an rawn pui a.

59 In satute chuan Lalpa tempul chu an sa mial mial a ; puithiamte chuan an thuam inbelin tumrikte leh tawtawrawtte an keng a. Asafa thlah Levia chite pawh chuan darbenthek an keng a. 60 Israel Lal Davida rel ang khan Lalpa fakin lawmthu an hrilh a. 61 An hla sak nawn thin chu, "A thatna leh a ropuina chu Israelte lamah a awm kumkhua" tih hi a ni. 62 In sak an tan avangin Lalpa fakin an tawtawrawt an ham a, ring takin an au chiam a. 63 Puithiam te, Levia chite leh chhungkaw puipa zinga upa then-khat tempul hmasa hmu phak te pawh an lo kal a, tempul sak tan an hmuh chuan tapin an au ta chiam a. 64 Mipui lawm tawtaw-

rawt hama au chu a ring khawp a, hla taka mite pawhin an hre pha a, mahse tap au thawm chu a rin em avangin a bul hnaia awmte chuan tawtawrawt ri chu an hre thei lo.

Tempul sak that däl

(Ezra 5 : 1—17)

65 Juda leh Benamina thlah hmelmate chuan tawtawrawt ii chu an hriatin eng nge ni ta sia en turin an lo kal a. 66 Saltang chhuakte chuan Israel Lalpa Pathian tan tempul an sa mek chu an hmu a. 67 Zerubabela leh Joshua leh chhungkaw puipate hnena ah an lo kal a, "Kan sakpui ang che u ; 68 Nangmabni ang bawka Lalpa betu kan ni a. Assuria lal Esarhaddonan heng lai rama min awmtir chinah pawh a hnena in-thawina kan blan thin a ni" an ti a. 69 Mahse Zerubabela leh Joshua leh Israel chhungkaw puipate chuan an chhang a. "Lalja kan Pathian tana in min sakpui kan ngai lo e. 70 Persia lal Kura thupek angin keimahnin kan sa mai ang" an tihsan a. 71 Tichuan chu rama mite chuan Judate chu an tibuai a, an chak late chu an dang a, in sak chu an tibbahlah-sak ta a. 72 Lal Kura dam chhung zawngin chung mite chuan Judate chu an phiar a, an hek a, in sa thei lo lekin an tibuai a. Daria a lo lal thleng khan kum hnih chhung chu hna a khaihlak a ni.

b : 5 : 69 Grik lamah 'Ashasaretha' tih a ni.

5 : 59, 60 1 Chro 25 : 1; **5 : 61** 1 Chro 16 : 34; 2 Chro 5 : 11-14; Sam 100 : 5, 106 : 1, 118 : 1, 136 : 1; Jér 33 : 11; **5 : 67, 68** 2 Lal 17 : 24-41,

Tempul sak tan thar leh

(Ezra 5 : 1—17)

D Daria rorel kum hnihnaah chuan Zawlnei Haggia leh Iddova fapa Zakaria-ten Judai leh Jerusalema Judente hnena Lalpa Israel Pathian hmingin thu an hril a. 2 Sealtiela fapa Zerubabela leh Jozadaka fapa Joshua chuan Jerusalema Lalpa In chu an sa tan leh a, zawlneite chuan an thlawp zel a. 3 Chu veleh Suria leh Foiniki ram awptu Sisinna chuan Sathrabuzana leh a thawhpuiten an lo kal a. 4 "He in hi din tur leh a chung khuha engkim siam theihna tu nge pe che u? In satute chu tute nge ni?" an ti a. 5 Nimahsela, saltang lo kir lehete hnena chuan Lalpa a awm a. 6 Juda upate chu a veng a, Lal Daria hrilha, a chhanna hmuh leh hma chu tempul an sak chhunzawm an khap lo.

7 Hei hi Suria leh Foiniki ram awptu Sisinna leh Sathrabuzana an thawhpui Coel-Suria leh Foiniki thu neituten Daria lehka an thawn lak chhawn chu a ni :

8 Lalber Daria, chibai kan buk a che. Lal zahawm ber hian lo hre rawh se; Judai ram leh Jerusalem khawpui kan tlawh a, chutah chuan saltang kir leh Juda upahoten Lalpa tan, 9 in thar ropui tak, lung cher tha tak tak leh banga khanchhuk chhuangin an sa lai kan hmu a. 10 An hna a kal chak hle a, an thawk sawt em em chungin an uluk a, an hna pawh a mawi khawp mai. 11 An hruaitute chu tempul sa tha tur leh a lungphumte phum turin tu-

nge thu pe a, 12 I hnena kan rawn thlen theih nan an hruaitute hming pawh kan zawt chhuak a.

13 Hei hi an mi chhanna chu a ni : "Lei leh van siamtu Lalpa chhiahhlawhte kan ni e. 14 Kum tam tak a ni ta, he in hi Israel lal ropui tak leh chak takin a sa a, a thuam nghal a. 15 Nimahsela min thlahtute chuan Van Lalpa, Israelte Lalpa chungah thil an tisual a. Babulon lal chu a hnehtir a. 16 Tempul chu a thiat a, a hal-tir vek a, mite chu Babulon salah an hruai a. 17 Lal Kura Babulon lal a lo nih kum khan Tempul sak that leh tur thu a pe a. 18 Nebukad-nezzaran Jeruasalem atanga rang-kachak leh tangkaraw bungbel a lak, ama tempula a dahte chu a la chhuak a, Zerubabela leh ram awptu Sheshbazzara a hlan a, 19 heng bungbel zawng zawng hi Jerusalem tempula dah tur leh Lalpa tempul chu a hmaa mi ang ngeia sa leh turin thu a pe a ni. 20 Tin, Zerubabela chu a lo kal a, Jerusalema Lalpa in lungphumte chu a phum a. Chuta tangin tun thlengin in sak chhunzawm zel a ni a, zawh a la ni lo" an ti a.

21 Chuvangin Lalber duh zawng a nih chuan Babulona lal thu hlui dah khawmna zawn ni sela, 22 Lal Kura thu ngeia Jerusalema Lalpa tempul hi sak a nih leh nih loh hmuh chhuah ni sela; kan pu Lalber chuan he thuah bian a duh-zawng chu min han hrilh rawh se"

Lal Kura thupek zawn chhuah a ni
(Ezra 6 : 1—5)

23 Lal Daria thuin Babulona thu hlui dah khawm chu an zawng

6 : 1 Zak 1 : 1 **6 : 2** Hag 1 : 12; Zak 4 : 6-9 **6 : 15,16** 2 Lal 25 : 8-12; 2 Chro 36 : 17-20; Jer 52 : 12-13 **6 : 17** Ezr 1 : 11; Esd 2 : 3-15.

a. Lal in. Media biala Ekbatanna kniha thia ziak zial chu an hmu chhuak a, a thu chu hei hi a ni :

24 A rorei kum khatnaah Lal Kara chuan Jerusalema Lalpa in, inthawina an hlan fona chu, sak that tur thu a pe. 25 Hlam 5-a sang, hlam 5-a zau, a bang lung-chher tha thuah thum, an ram thing phet zai thara thuah, sum sen tur zawng zawng pawh lal sum atanga pek tur. 26 Lalpa ina rangkachak leh tangkaraw bungbel thianghlim, Jerusalema atanga Nebukadnezzaran a lak chhuah, Babulona a rawn lakte kha, Jerusalema tempula a awmna ngeia dah kir tur.

Hna chhunzawm tura Lal Daria thupek (Ezra 6 : 6-12)

Tichuan, Daria chuan Suria leh Phoiniki ram awptu Sisinna te, Sethar Bezonaiate leh an thawhpui Coel-Suria leh Phoiniki ram awptu chu Jerusalema han inrawlh lo tur leh Lalpa rawngbawltu Zerubabela, Judai ram awptu leh Juda upate chu, Lalpa in a hrmen ngaia sak that phal turin khauh takin thu a pe a. 28 "Sak that leh vek tur a ni, Lalpa in chu sak zawk a nih hma chuan saltang Judai rama kire chu kawng eng-kima puuh tur an ni. 29 Coel-Suria leh Phoiniki ram chhiah atang-in heng mite hnenah hian Lalpa hnena an inthawina tur thilpek pek ziah tur a ni; bawngpa te, berampa te, berammote an lei man ram-awptu Zerubabela hnena pek tur a ni. 30 Chastiang bawkin huit te, chi te, uain te, Olive hriak te, kum

tin Jerusalema puithiamten an ni tin mamawh an sawi ang chu sawi nawn ngai loa pek tur a ni. 31 Kei leh ka fate tan chungnung bera Pathian hnena uain an hlan a, a malsawmna min dilsak theih nan heng zawng zawng hi pek ngei tur a ni" tiin. 32 Hetiang hian thu a pe bawk : Heng a chunga thu-pek awih lotu emaw thlahthlamtu emaw chu an in khanchhuk lak chhuah a, chuta khaiblum tur a ni, a in leh lo chu lal ta tur a ni ang 33 Jerusalema biak thin Lalpa chuan, tu ram pawh, lal tupawh, a in sak titlawlh tuim emaw, tih-chhiat tum emaw chu nuai bo rawh se.... 34 Kei Daria, Lal hian thupek hi zawn kim vek turin thu ka pe e" tiin.

Tempul hlan

(Ezra 7 :1-10)

7 Lal Daria thupek ang tak chuan Coel-Suria leh Phoiniki ram awptu Sisinna te, Sethar Bezonaiate leh an thawhpuite chuan an ti a. 2 Fimkhur takin hna thianghlim chu an enpui a, Juda upate leh hotute chu an pui a. 3 Zawlnei Haggai leh Zakaria-ten an fuih bawk a, thawktute chuan hna an thawk chak hle. 4 Israel-te Lalpa Pathian thu ang leh Persia Lal Kara te, Daria te, Artezerzia te remtihin an sa zo ta a. Daria lal kum rukna Adar thla ni sawmhnih pathum ni chuan in chu an peih fel a. 6 Israel mi, puithiam te, Levia chite leh mi dang saltang kir leh an zinga lo telte chuan Mosia Dan bua thupek zawng zawng chu an ti a. 7 Lal-

pa tempul hlan nan bawngpa za, beramipa zahnih, beramino zal i Ich 8 Israel thlah hnam sawm pahnih bruitute hming kim kel 12 an hlan a. 9 Mosia lehkhabua thupek angin puithiamte leh Levia chite chu an thuam inbelin Israelte Lal-pa Pathian rawngbawlin, a chhung-kua indawt dan ang khan an thawk a. Kawngkhar vengtute pawh kawngka tinah an ding a.

Kalhlen küt hmān

(Ezra 6 : 19-22)

10 Israel mi sal tang lo kirte chuan a kum leh thla hmasa ber ni sawm ni li ni chuan Kalhlen kut an hmang a. Puithiamte leh Levia chite chu an inthian thiang-hlim a. 11 Chumi tum chuan Levia chite tih loh chu an inbian thianghlim lem lo. 12 Levia chite chuan sal tang lo kir zawng zawng tan leh an puithiam unau-te tan leh anmahni tan kalhlen kut sa chu an talh a 13 Israel sal tang lo kir zawng zawng chuan kútsa chu an ei a. Lalpa chu chibai an buk a, chu rama hnam dang awmte tih dan lakah an inthiarf-hlim a. 14, 15 Ni sarah chhang dawidim telh loh kut an hmang a. Assuria i lal thil tum chu an lam tang zawnga hersak leh an bna thawh a puih avangin Lalpa, Israelte Lalpa hmaah chuan hlim tak-in an awm a.

Ezran Jerusalem a thleng

(Ezra 7 : 1-10)

¶ Heng hnu hian Persia lal Artezerzia lal laiin Babulon atangin Ezra a lo kal a. Ani hi

i 7 : 15 Assuria ram chungah pawh a lal avangin Babulon lal sawi na a ni.

7 : 10 Ex 12 : 1-20

Sarea fa a ni a, a pute chu Arona thlengin a chhui thei, hetiangin : 2 Serca, Ezeriam Chelkia, Selennua Ahituba, Hamaria, Ezia, Marerotha, Zarasa, Davida, Bokka, Abishua, Finesa, Eleazara, Arona.

3 Ezra chu mi thiam tak, Israel Pathianin Mosia Dan a pek hre deuh mai mi a ni. 4 Lalin a ngai-sang hle a, a dil apiang a ngaih-tuhsak a. 5 Artezerzia rorel kum sarhna, thla nganaah Israel mi thenkhat puithiam te, Leviachi te, tempul hla satute kawngkhar veng tute leh 6 tempul rawngba-wltute chuan Jerusalemah an rawn zui a. Lalpan tluang takin a kaltir a. 7 Ezra chuan Lalpa Dan leh thu-pekte chu a hre seuh a, a nepnawi lamin a hria a, chuvangin Israelte chu dan leh thupekte chu a zirtir thei a ni.

Lalin Ezra lehkha a pe

(Ezra 7 : 11-16)

8 Hei hi, Lal Artezerzia thupek puithiam Ezra, Lalpa Dan thiam mi hnena a hlan chu a ni :

9 "Lal Artezerzia chuan puithiam Ezra, Lalpa Dan thiam mi chibai a buk e. 10 Phal takin thu ka pe ta : Ka ram puma Juda mi tu-pawh, puithiam te, Levia chi te, a duh apiang i rualin Jerusalemah an kal ka phal e. 11 Kei leh rorel pawl 'Lal thian' tih pasarihete hian, a duh apiangin an zui che kan phal ta a ni; 12 Judai ramai leh Jerusalemah Lalpa Dan an zawm tha emaw han en rawh se. 13 Kei leh rorel pawlin Israel Lal-pa hnena thilpek kan tiam hi keng

selā, rangkachak leh tangkarua Babulona awm. Lalpa tate ni keng tei bawk rawn se; 14 Israel miien an Lalpa tempui atan an pekie nen. Kangkachakte len tangkarua te pawn Bawngpa te, Keipa te, beramnote leh tul tul dang lei nan la khawn rawh se, 15 Jerusalema Lalpa maichama thilhan atan.

16 In Pathian duh zawng ang takin rangkachak leh tangkarua chu nang leh i thawhpuiten tha ni tih ang angun hmang uia; 17,18 Lal sum dahna ata Lalpa bungbel thiangnlime chu Jerusalem tempula hman atan i kutah dah a ni ta, la la tempul rawngbawina atan i mamawu tur tul dang pawh la ang che.

19 Coel-Suria leh Phoiniki ram lal sum enkawltute chu, kei lal, Artezerzia hian thu ka pe e : Pui-thiam Ezra, Pathian Chungnungbera Dan thiam mi hian a dil zat zat, 20 tangkarua Kg 3400 thlengin, huit tin 2000 leh uain tin 120 thlengin pe rawh u, chi phei chu a duh zat zat. 21 Pathian chungnungbera chawimawi nan, a Dan phut ang ti thlap turin simkhur ula, kei leh ka hnua lal lo awm tur chungah a thinur ngai loh nan uluk takin ti rawh u. 22 Pui-thiam te, Levia chi te, tempul hla sa mi te, kawngkhar vengtu te, tempula rawngbawltute leh he tempul hotu ni ve mi dangte lakah chhiah phut tur a ni lo, an chungah phurit tuman an nghat tur a ni hek lo.

23 Nang, Ezra, Pathian atanga finna la chhuak hmangin Suria lal leh Phoiniki rama in Pathian

Dan anga khawsate chunga thu nei tur te, an thu rel tur tein roeltute ruat la, nangmah ngeiin a hre lotz zirtir ang che. 24 In Pathian Dan leh kan ram dan bawh-chhia zawng zawng chu thah emaw chawitir emaw, ram ata hnawh-chhuah emaw hrem dan chi dang eng emawa hrem tur a ni.”

Ezra Pathian a fak

(Ezra 7 : 27, 28)

25 Ezra chuan, “Lalpa chu fakin in awm rawh se ; Jerusalema Lal-pain, a ropuina tithar leh tura Lal thuthlung tibertu chauh chu fakin awm rawh se. 26 Lal leh rorel pawl, ‘Lal thian’ leh a sawkar hotu lianten mi ngaisang a. 27 Lalpa kan Pathian chuan mi tihuai a, ka ruala kal turin mi tam tak ka hmin thei ta a ni” a ti a.

Sal tang kire (Ezra 8 : 1-14)

28 Artezerzia lal laia Babulon atanga Jerusalema Ezra ruala kal ve, an chi leh hnam then puipate chu hengte hi an mi :

29 Phinea thlaha mi Gershma; Ithamara thlaha mi Gamaela; Davida thlaha mi Sechania fapa Attusa ; 30 Pharoa thlaha mi Zakkaria leh a chipui mi 150, an hming chhinchhiah tak te chu : 31 Pahath Moaba thlaha mi Zaraea fapa Elisona leh a ho mi 200; 32 Zattua thlaha mi Jezelua fapa Sechenia leh a ho mi 300; Adina thlaha mi Jonathana fapa Obetha leh a ho mi 250; 33 Elama thlaha mi Gotholia fapa Jessia leh a ho mi 70 ; 34 Saphatia thlaha

mi Mikaela fapa Zaraea leh a ho mi 70 ; 35 Joaba thlaha mi Je-hriela fapa Obadja leh a ho mi 212 ; 36 Bania thlaha mi Josphia fapa Assalimotha leh a ho mi 160 ; 37 Nabaja thlaha mi Bebaia fapa Zakaria leh a ho mi 70 ; 38 Asgada thlaha mi Hakathanha fapa Johana leh a ho mi 110 ; 39 Adonika thlaha mi Ejiphalatusa thlah an ti bawk, Jeuela leh Samsona leh an ho mi 70 , 40 Bigvaia thlaha mi, Istelkurusa fapa Uthaia leh a ho mi 70 (heng-te hi a nakin hnua lo kir an ni.)

Tempula thawk tur puithiam leh Levia chi (Ezra 8 : 15-26)

41 Theras Iujah an zain ka ko khawm a, ni thum kan awm a, ka han chhui ngun chuan, 42 Puithian leh Levia chi pakhat mah an lo tel ve lo a. 43, 44 Tichuan an hotu fel deuh deuh, mi sawm, Eleazara, Iduela, Massmasa, Elnathana, Samaea, Jortithisa, Nathana, Emnatas, Zakaria leh Msoleamusa te ka chah a. 45 Tangka in hotu Iddoa hnena kala, 46 Iddoa leh a thawhpui tangka vawngtute chu kan Lalpa ina rawngbawl atan puithiamte tir turin ka ngentir a. 47 Pathian hruajin mi fel tak tak, Mahlia thlah Levia chi Sheribia leh a fate leh a laichinte mi 18 ; 48 Hamania thlah Hashabia leh Ammunaa leh a nau Jeshua, an fapa 20 te nen an rawn tir a. 49 Levia chi te pui tura Lal Davida leh a upaten an ruatho thlah, tempul rawngbawlta, mi 22 an lo tel bawk a. An hming ziak fel vek a ni.

Ezra hoa ɻawngtai leh chaw nghei (Ezra 8 : 21-23)

50 Chumi hmunah chuan, 'Him taka kan fate leh kan thuam phur rante nen min hruai turin Lalpa hmaa chaw ngheiin ɻawngtai rawh u' tiin thu ka puang a. 51 Kan hnemate laka min veng tur kan ruata kal atan sipai rual leh sakawr chung chuang mite lal han dil chu ka zak a ni. 52 Kan Lalpa ngaitute chu mal a sawm a, amali ringtute chu a veng thin' tiin Lal ka lo hrill tawh si a. 53 Lalpa chu min veng tuin kan ngen leh .., kan ɻawngtaina chu min chhang ta a.

Tempul tana thilpek

(Ezra 8 : 24-30)

54 Puudham zinga hotu deuh deuh, Sherabia te, Hashabia te leh mi dang sawm ka thlang chhuak a. 55 Tempula hman tur rangkachak leh tangkarua, Lal te, a rorel pawl te, sawkar hotute leh Israel miten an pek chu ka buk chhuak a, puithiamho chu ka pe a. 56, 57 A zat hetiang hi a ni : Tangkarua Kg 8840 ; tangkaraw bungbel Kg 590 ; rangkachak Kg 590 ; rangkachak berhbu 20 ; dar tha mi rangkachang ang 12.

58 An hnena : "Lalpa tana serhhran in ni a, heng bungbelte leh Lalpa hnena thutiam hlen nana pek tangkaruate leh rangkachakte pawh hi thil serhhran an ni a, 59 Jerusalem in thlenpui hma chu simkhur takin veng rawh u. In thlen hunah puithiam awmna pin-danah puithiam leh Levia chi pui-pate leh Jerusalema Israel pui-pate

hian ang che u" ka ti a. 60 Tichuan puithiamte leh Levia chite chuan tangkarua te, rangkachak te leh bungbelte chu an kawl ta a, Jerusalem tempulah an keng ta a.

Jerusalem kir thu

(Ezra 8 : 31-36)

61 Thla hmasa ber ni sawm pahnih niün Tharasa lui chu kan chhuahsan a, Lalpan min hum a, kan zinga a tel ve avangin Jerusalem khua kan thleng ta. Kawng tluanin hmelma takah min veng a, him takin kan thleng thei ta a ni.

62 Ni thum kan chám a, a ni li ni chuan tempulah kan kal a, tangkarua leh rangkachak chu kan buk a, Uria fapa Marmathia kan hian vek a, Finesa fapa Eliazara te, 63 Levia chi mi pahnih Joshua fapa Josabdua leh Sabanua fapa Moetha pawh an awm ve a. Engkim kan chhiar a, kan buk vek a, a buk zat chu ziaka chhinchhiah fel nghal a ni.

64 Sal tang kiret chuan Lalpa, Israeltie Pathian hnennah intawina 65 Israel mi zawng zawng tan bawngpa 12, berampa 96 leh beramno 72 an hian a: 66 remna intawina atan kel 12 nen Lalpa hnennah an hian a ni.

67 Lal thupek chu Coel-Suria leh Poimiki lal sum kawltute leh ram awptute chu an pe a. Heng mi liante hian Judeate leh Lalpa tempul chu an ngai ropui ta hle a.

68 Heng hnu hian hruaitute ka hnennah an lo kal a 69 "Israel mi, puipa te, puithiam te, Levia chi-

te lamin he rama hnam dang. Kannaan mi te, Hit mi te, Periz mi te Jebus mi te, Moab mi te, Ai-gupta mi te, Edom mi bawlh-hlawhte lakah an invawng hrang lo. 70 Anmahni leh an fapaten hengho fate nupuiyah an nei a, hnam thianghlim hi hnam hrang he rama chengte nen hian an chawhpawlh ta a ni; hruaitute leh mi liante atir atangin he thil sual ah hian an tel ve a ni" a rawn ti a.

71 Chu chu ka hriat veleh ka puante leh ka silhfen thianghlim chu ka pawithler a, ka sam leh ka khabe hmul ka pawt bawk a, pawiti leh mangangin ka thu ta a. 72 Tlai lam thil hlan hun thlengin he thil sual hi pawi tinn ka thu a. Israel Lalpa thuin an thinlung a khawihakte chu an lo kal a. 73 Chaw ngheia ka thu chu ka puan tbler sin chungin ka tho va, bän pharin Lalpa hmaah ka tawngtai ta a. 74 "Lalpa, I hmaah hian ka zak hle mai, a ngaihna pawh ka hre lo. 75 Kan sualte chu keini aiin a sang a, van a tawng ta hial e. 7 Min thlahutte atang tawh rëngin hetianga sual kan ni; keini i mite hi kan sual tak meuh a ni. 77 Min thlahutte sual avang leh keini pawh kan sual avangin kan laichin te, kan lal te leh kan puithiamte nen ram dang mite lal kutah kan awm ta a, min that a, min rawk a, tâng turin min hruai a. Vawiin thleng-in kan tlawm dêr a ni.

78 I tempul thianghlima Israel hming keng zel tura kuangbang tlemte min zuah a. 79 Sala kan awm lai khan min enkawl a, ei

tur min pe a, kan hnam meichher i tieng leh ta a. 80 Sal kan nih lai pawhin nangin min hlanchhiah lo, Persia latte min duhsak turin i ti a, chaw min pe zel a. 81 I tempul ropui i din thattir a, a chim chhe tawh Jerusalem pawh i dintir leh a, he Juda ram leh Jerusalemah hian bul nghet min pe ta. 82 Tunah Lalpa, heng zawng zawng min tibsak hnu hian eng nge kan sawi tak ang? I chhiahhlawh zawlneite hmanga i thupekte kan bawhchhiat leh tak hi. 83 Ram in luah tura chengte chu khawvel mi deuh mai an ni a, an thiltih tenawm tak takte chuan an tibawlhhlawh zo tawh a, ram bawlhhlawh a ni tawh. 84, 85 Anniho nen inneih pawlh hlek suh u, he rama chen hlen in duh a, in thlahte thlenga nuam taka khawsak in duh chuan anni nen eng kawngah mah inkungkaihna nei suh u tiin min brilh a. 86 Kan sual avanga min hrem nek hnu pawh hian, Lalpa kan phu tawk aia nepin min hrem a lo ni a, min la zuah hi. 87 I Dan chu kan bawhchhe leh ta, kan vela heng mi sualhote nen kan lo inneih pawlh leh tak hi. 88 Thlah pawh nei lo hming dai vang vang, chimit thak khawpa min sawisa èm chuan i lo thinrim lo a. 89 Israelite Lalpa, i va rinawm èm, mi i la zuah fo hi. 90 Kan sualna hi i hnena kan rawn inphawrh e, i hnena lo kal ngam awm pawh kan ni lo" a ti a.

Inneih pawlh ban dan tur
(Ezra 10 : 1-17)

91, 92 Tempul hmaa Ezra chu bawkkhupa tap leh sual inphawrh

chunga a tawngtai lai chuan Jerusalema mi tam tak, apui apang, ahmei apa an lo kal khawm a, anni pawh chu lungchhe takin an tap ve ta a. 93 "Heng kan hnam dang nupuite hi an fate nen hnawt-chhuak vek turin Lalpa hmaah chhia i chham ang u. 94 Lalpa Dan zawmtute leh nangin tha in tih ang chu kan ti ang. 95 A titu tur i ni e, kan thlawp tlat ang chia, tih tul chu tilang mai rawh" an ti a.

96 Tichuan Ezra chu a tho a, puithiam leh Levia chi hruiitute chu Israel mi zawng zawng nen an hnam dang nupuite ma turin chhia a chhamtir a.

9 Tempul tual ata Ezra chu a kal a, Eliasiba fapa Johana chenna pindanah a lut a. 2 Chutah chuan chaw pawh ei lo, tui pawh in loin Israel mite Dan bawhchhiatna rapthlak tak chu a vei zankhua a.

3 Sal tang kir zawng zawng chu Jerusalema kal khawm turin Judai ram pumah leh Jerusalem kbaw chhungah thu an puang a; ni hnih ni thum chhunga lo thleng lo chu, 4 Ngaihtahtu upate thurel angin tempula an hman atan an rante man luihsak an ni ang a, sal tang kirho zingah an tel ve phal a ni tawh lo ang. 5 Ni thum hnu, thlakuana ni sawmhnih ni chuan Juda leh Benjamin chite chu an vaivin Jerusalemah an lo kal khawm a. 6 Tempul hmaa tual zawlal chuan an awm khawm a, thla a sik tawh avangin vawt tiin an khur an khur hlawm a.

7 Ezra chu a jing a, an hnencah, "Dan in bawlhnhia a, hnain dang nupui in sei a, Israel thiam lohna in tipung a ni. 8 Tichuan, tunah, min thlahtutc Pathian hnencah thu dik sawjin inphawrh ulo, a dubh zawng ti rawh u. 9 Kan rama hnam dang mite lakah in inthiarfihlim tur a ni, in hvam dang nupuite chu hnawt chhuak rawh u" a ti a.

10 Pungkhawn chuan an vaiin an chhang a, an au a. 'I sawi ang chuan kan ti nang e. 11 Hei kar thahnem si a, thlasik lai a ni vei nen tualah kan awm reng hlei thei lo e. He thil hi ni hnih khata tihfel mai mi a ni lo, kan zingah a khawih tur kan tam em mai. 12 Kan hotute hetah chám sela, kan zinga hnam dang nupui neite chu, mahni khaw upate leh roretute rualin rawn inlan rawh se. 13 Tichuan Lalpa thinurna chu kan titawp thei mahna" an ti a.

14 Azazela fapa Jonathana leh Thokanua fapa Hezekia te chuan heng thu tlu hi an bawhzui a, Meshulama te, Levia te, Sabethaiaten an relpui a. 15 Sal tang kirté chuan thil an chhui chhuak vek a, 16 Ezra chuan hnam tin hotute zing ata mi a tlhang chhuak a, thla sawmna a thla thar ni chuan an chhui tan ta a. 17 Hnam dang nupui neite chu thla thum chhung-in an chhui chhuak vek a.

Hnam dang nupui neite

(Ezra 10 : 18-46)

18 A chi chia thiliarin heng hi hnam dang nupuia neite hming chu a ni : Puithiamho zingah :

9 : 37 1 Chro 9 : 2 ; Neh 11 : 3

19 Jozadaka fa Joshua leh a unauté thlah zinga mi : Maaseia, Eliezara, Jariba leh Jodana. 20 An nupuite chu mak an tiam a, an sual thawi nan beramtc an hlan a

21 Immera thlahte zinga mi Hanania, Zebedaia, Manesa, Shemaia, Jehielah leh Azaria.

22 Pashura thlahte zinga mi Elionaia, Manscia, Ishmaela, Nathanaela, Okidela leh Elias.

23 Levia chite : Zozabada, Shimelia, Kelaia (Kelita an ti bawk), Pathahia, Juda leh Jona.

24 Hla sa mite zinga mi Flasiba leh Bakhura.

25 Tempul vengtu zinga mi : Shalluma leh Telema.

26 Mi dang : Parosa thlah zinga mi : Ramia, Izzia, Malkija, Mieloia, Eliazara, Asebia, Benaia.

27 Elama thlahte zinga mi : Matania, Zekaria, Jeriela, Abdia, Jeremotha leh Eliza.

28 Zattua thlahte zinga mi : Elioenaria, Eliashiba, Othonia, Jeremotha, Zabada leh Zardaia

29 Bedaia thlahte zinga mi : Jebohohana, Hannania, Zabbaja leh Emathisa.

30 Baria thlahte zinga mi : Meshullama, Maluka, Adaia, Isahuba, Sheala leh Jeromotha.

31 Addia thlahte zinga mi : Naathua, Musasia, Lakunua, Naidua, Bekaspasumia, Sesheila, Belnusa leh Manesseasa.

32 Annana thlahte zinga mi : Elionasa, Asaja, Melkia, Sabbaia leh Simon Khosemaeusa .

33 Hashuma thlahte zinga mi : Mattenaia, Mattatia, Zabada, Elifeleta, Manassea leh Shimeia.

34 Bania thlahte zinga mi : Jeremria, Maadaia, Amrama, Joelia, Marndaia, Bedcia, Vania, Karabsiona, Eliashiba, Makhanadebaia, Eliasisa, Binnua, Elalisa, Shimeia, Sholemia leh Nathania.

Ezora thlah zinga mi : Sasaia, Azarela, Azaela, Semaia, Amaria leh Josefa.

35 Beboa thlah zinga mi : Mattithia, Zabada, Iddoa, Joel, Ich Benaia.

36 Khing mite khian hnam dang nupui an nei a, an mā a, an fate nen an hnawt chhuak ta a.

Mipui hmaah Ezran Dan bu a chhiar (Nehemia 7 : 73-8 : 12)

37 Puithiam te, Levia chite leh Israel mi naran tam tak chu Jerusalem leh a chhehvelah in lo an bengbel a, thla sarih chhungin Israel mi dangte pawh mahni chhuahna khua theuhah an awm fel a. Chumi thla thar ni chuan 38 Tempul luhna kawngka chhak lam tualah chuan an pung khawm a, 39 Dan thiam mi Ezra, puithiam larber chu Lalpan Mosia hmanga Israel mite Dan a pek bu chu phawrh turin an ngen a. 40 Thla thar ni chuan mipui zawng zawng ahmei apa, leh puithiamte hriat atan Dan bu chu a rawn la a, 41 Tempul luhna kawngka tualah chuan khawvar tirh atangin chhun

lai thlengin a chhiar a, an vajin ngun takin an ngaithla a. 42 Puithiam Ezra, Dan thiam mi chuthingphel dawhkan an siamah chuan a ding a. 43 A ding lamah Mattathia te, Samusa te, Annania te, Azaria te, Uriah te, Hezekia te, Baalsanusa te an ding a; 44 a vei lamah Pedaia te, Misaela te, Malkija te, Lothasubusa te, Nabaria te Zakaria te an ding a.

45 Ezra chuan Dan bu chu a la a, hmun langsar bera a thut avang-in mi tinin an bmu thei a; Dan bu chu a han keu chuan an vain in an ding a; 46 Ezra chuan, "Lalpa Pathian, Pathian Chungnung-bera, engkim Pathian, Engkimti-theia chu fakin awm rawh se" a ti a. 47 Mipui chuan ban pharin, "Amen, Amen" an lo ti a. Lei sia hawkhupin Lalpa chu chibai an buk a. 48 Levia chi Jeshua te, An-nituha te, Sherebia te, Jamina te, Akuba te, Shabbethaia te, Hodia te, Maianasa te, Kelitaa te, Azaria te, Jozabada te, Hanana te, Lepia te chuan mipui chu an zirtir a. Mipui hnенah Dan chu an chhiar a, an hrilhfiah a.

49,50 Dan thil phut mipuiin an han hriat chuan an thinlung a khawih hle a, an tap ta chum chum a. Puithiam Ezra, Dan thiam mi leh mipui zirtirtu Levia chite hnенah ram awptu chuan, "Vawi-in hi Lalpa ni thianghlim a ni, 51 in lamah haw ta ula, ruai theh rawh u. In chaw leh uain chu a nci lote pe ve ang che u. 52 Vawi-in hi Lalpa tana ni thianghlim a ni, ngui suh u, tun hma ang khan a tiropui leh dawn a che u" a ti a.

53 Levia chite chuan mipui chu
thu an pe a, "Vawiin hi Lalpa tan
nj thianghlim a ni, ngui suh u," an
ti a. 54 An za chuan in lamañ
an haw a, hlim takin an ei a, an
in a, engmah nei ve lotc chu an
sem bawk a. 55 An hnena thu
chhiar chuan an rilru a khawih
em a, an lawm a ni Tichuan an
lo pungkhawm a.....

(Grik tawng bu hmasa berah
chuan thu dang a awm zel a ni
awm e (Nehemia 8 13).

ESDRA LEHKHABU PAHNINNA

Thuhmahruai

Esdra lehkhabu pahninna hi Juda mi lehkhabu ziaktu tuin emaw, Hebrai ɣawng emaw, Aramaik ɣawng emawa a ziak, khuhhawnna bu a ni ber a. Grik ɣawnga lehlin a ni a, thuhmahruai leh thubelh, Kristiante kut hnu nia langte chu belh a ni a. Atira mi leh Grik ɣawnga lehlinna te chu hmuh tur a awm tawh lo a, a thu erawh chu Latin ɣawngin tunah hian dah ɣhat a ni. A thusawi pawimawh ber chu Sealtiel (Ezra an tih tak) hnena inflarna pasarikh himuhtir thu leh thu harsa te, loarna thu te, tihdudhahna te, khawvel tawp hun te, rorelna te leh khawvel thaar thua zawnna chhannate a ni deuh ber.

A chhunga thu awm

Thuhmahruai	1 : 1—2 : 48
Inlar vawi khatna	3 : 1—5 : 19
Inlar vawi hnhnna	5 : 20—6 : 34
Inlar vawi thumna	6 : 35—9 : 25
Inlar vawi lina	9 : 26—10 : 59
Inlar vawi ngana	11 : 1—12 : 50
Inlar vawi rukna	12 : 51—13 : 56
Inlar vawi sarihna	13 : 57—14 : 48
Hrilhawlkna dang	15 : 1—16 : 78

1 Zawlci Ezra bu hnhnna : Ezra chu Seraia fapa a ni a, a pu zelite chu Azaria, Hilkia, Shalluma, Zadoka, Ahituba, 2 Phineha, Elia, Amaria, Azaria, Meraiotha, Arna, Uzzia, Boritha, Abishua, Phinehasa, Eleazar, 3 Levia chia mi Aarona te an ni.

Israel pah an ni

4 Kei, Ezra hi, Persia lal Artezerzia rorel laiin sal tangin Media-ah ka awm a, ka hnenah Lalpa thu a lo thleng a : 3 “Ka mite hnenah kal la, an sual phawrhsak rawh; ka chunga an sualzia an fate hrilh la, annin an tute hrilh

chhawng rawh se. 6 An pute ai pawhin an sual zawk a, mi theih-nghilh a, Pathian dang hnenah te an inthawi a. 7 Aigupta ram bawih ata anni chhanchhuaktu chu keimah ka ni lo em ni ? Chuti chung pawhin mi tithinur a, ka zilhna an pawisa lo.

8 Tunah, Ezra, a pawitih entir nan i sam pawt til la, hel ching ka dan zawm duh lo heng mite chhiatna tur, an phu ang ngei chu thleng turin dil rawh. Siam that rual an ni tawh lo. 9 Kei an chunga ɣhat-na vur thintu hian eng chen nge ka tuar zel theih ang ? 10 Anmah-ni avangin Lal tam tak ka titlawm

a, Faroa pawh a mi liante leh a sipai rual zawng zawng nen ka ti-chhia a. 11 An kawng daltu hnam tawh phawt chu ka tiboral a; Tura leh Sidon mite khawchhak lamah ka tihdarhsak a. Israel hmelman zawng zawng ka tihlum a.

12 Ezra, Lalpa thusawi hi hrilh rawh: 13 Tuipui senah ka hruai kai che u a, kawng ralmuang awm ngai loah kawng ka siamsak che u a. Mosia ka hruaitir che u a, in puitiamah Arona ka ruat a. 14 Eng atan mei ding ka pe che u a, in zingah thil mak tam tak ka ti. Chutichung pawhin min theihngnih a ni.

15 Lalpa Engkimittheia chuan heti hian a ti : Ka dualzia che u tihlen nan vahmim ka pe che u a, in him nan riahbuk kai siamsak che u a, mahse a phun ringawt intum a. 16 In hmelmate ka tihboral pawh khan lawm nachang in bre hek lo. Chumi atangin tun thlengin phun in bang lo. 17 Thil tha ka vur thin che u kha in theihngihlh ta em ni? Thlalera in kal lai khan in riltam a, mi au a. 18 "He thlalera thi turin engah nge min bruai? Heta thih ai chuan Aiguptaah bawihah awm reng ila a tha zawk tur" in ti a. 19 In hrehawn tuar rûm chu ka lainat che u a, chaw atan angelte chaw Mana ka pe che u a. 20 In insemtur ram tha ka pe che u a, a lo daltu che u Kanan mite. Periz mi te, Filistia mite ka hnawt chhuak a. Eng nge ka tih leh chuan ang?

22 Lalpa Engkimittheia chuan heti hian a ti : Thlalera in awm

1: 13 Ex 14: 29 1: 14 Ex 13: 21 1: 15 Ex 16: 13 1. 17,18 Nam 14: 3 1: 20 Nam 20: 11; Fin 11: 4 1: 22,23 Ex 15: 22-25 1: 30 Mt 23: 37; Lk 13: 34 1: 35, 36 Rom 10 . 14-20

laia tui a khâk vanga tuihala an-chhia mi lawh lai khan 23 in mi sawichhiatna avangin in chungah mei ka rawn tir lo a, tuiyah thing ka pajih lut a, tui chu a lo tui ta a. 24 Israel mite u in tan eng nge ka tih ang ? Juda mite u, ka thu in duh si lo. Hnam dang lamah ka hawi ang a, ka mi-ah ka siam ang, anni chuan ka dante an zawn ang. 25 Mi hnuchhawn avangin ka hnuchhawn ve ang che u a, zahngai turin min ngen ang a, ka ngai lo ang. 26 Ka hnenañ tawngtai mah ula, ka ngaithla lo ang. Tual thah in tim miah lo a, in mi thahte thisen in kutah a kai hnuang si a 27 Keini hawisan in ni lo a, nang-mahni ngei in inhawisan a ni zawk.

Israel aiah hnam dang

28 Pain a fapa a thlem a, nuin a fanu, nau awmtuin a nau awm. cbutiang bawkin kci pawhin ²⁹ ka mite ni tur leh ka fate ni turin ka thlem thin che u a, 'In Pathian leh in pa ka lo ni ang e' tiin. 30 Aipuiin a note a thla hnuaia a awp khawm ang ³¹ ka awp khawm thin che u a, mahse tunah engtin nge ka tih tak a ³²? Ka hnawt bo ang che u. 31 Inthawina mi blan pawhin ka hawisan ang che u, in kût te, in thla thar te, in serhtan te engah ka ngai lo. 32 Ka rawng-bawltu zawlneite ka tirh che u a, mahse in man a, in that a, an ruang te in sawisa a. An thisen phuba chu in chungah ka la ang.

33 Lalpa Engkimittheia chuan heti hian a ti : In tempul chu rauhsan a ni ta. Buhpawl thliin a len darh angin ka len darh ang

che u. 34 Nangmahni ang bawka ka thupek an pawisak lona ka duh loh zawng an tih avangin in faten thlah an nei lo ang. 35 In in leh lo chu hnam dang lo chhuak turte ka pe ang a, min la hre lo mah se mi ring ang a, thil mak la tihsak ngai lo mah ila ka thupek an zawm ang. 36 Zawlncite kha hmu ve ngai lo mah se bman lai ata an thu zirtir thin ang khan an khawsang. 37 Chung mite chu mal ka sawm ngei diwn, an fanaute chu lawmin an au ang. Hengho hian mi hmu ngai lo na a, an thinlung chhungirlah ka thu an pawm ang. 38 Tunah pa chan chang Ezra, khaw chhak lam atanga lo kalte chu en teh, an chhuanawm a nia. 39 An hruiatu atan mi kan pekte hi en teh : Abraham te, Isaka te, Jakoba te, Hosia te, Amosa te, Mika te, Joelate, Jona te, 40 Obadia te, Nahuma te, Habakuka te, Zefania te, Hagaia te, Zakaria te, Malakia Lalpa zualko an tihte chu.

* Lalpa chuan heti hian a ti :
 * Ka mite hi bawih ata ka hrui chhuak a, ka rawngbawltu zawlneite hmangin thu ka pe a, mahse an ngaithla duh lo a, ka thupekte chu an ngaihsak lo. 2 An hruiatu nu, Jerusalem chuan an hnenah, 'Kal rawh u, ka fate u; mangsan hmeithai ka nih tak hi. 3 Lawm takin ka chawn lian che u a, mahse Lalpa Pathian lakah in tisual a. Kei pawhin dik lo ka tih chu in ti a; ka chān ta che u a nih hi, ka ui em em che u a ni. 4 Min mangsan a, hmeithai mai ka

nī ti si a, in tan eng nge ka tih thih ang ?

* Ka thuthlung an vawng duh ta si lo a, an nuin a tih tak ang bawp khan heng mite saalzia hretuah tang rawh. 6 I thu chuan annat ni ubuai rawh se. An ru chu tihran ni sela, anni pawh thlah net hin awm rawh se. 7 Ka thuthlung an hmusit vei a, hnam tin-reng zingah ka tidarh ang a, lei chung ata an hming bo rawh se.

8 I chung a pik e, Assuria, misualte i chenpui avangin. Hnam misualte u, Sodom leh Gomarra ka sawisak dan kha hre reng rawh u, 9 an ram chu alkatra hlawm leh chirh kāng hlawmin a khuh zawh tak kha. Chutiang chuan ka thuawih lote ka ti thin. 10 Jerusalema lalna Israelte pek ka tum kha ka mi ni tate ka pe dawn tih puang rawh. 11 Israel aṭangin ka hmel ropuina ka la sawn ang a, kumkhua an tempul tur Israelho tana ka buatsaih chu an hnenah ka pe ang. 12 Nunna thing rimtuiin an khat ang a, hna an thawh a ngai lo ang a, an chau ngai hek lo ang. 13 Chumi hun in nghah chhung a rei loh nan ṭawngtai rawh u. Tunah pawh ram chu in tan buatsaih a ni, impeih rawh u. 14 Hretu atan van ko la, lei pawh ko rawh, kei, Pathian Minunga hian sual ka tibo a, tha ka awmtir tawh.

15 Nu ber, Jerusalem. I fate pawm rawh. Thuroin a note a enkawl angin lawm takin enkawl la, pai lo turin kal zirtir rawh. Kei Lalpa hian ka thlang che a ni. 16 Thlan ata mitthite ka kai

tho ang a, ka hming pute chu ka hre si a. 17 Hlau suh, fapa tam tak nu, Kei Lalpa hian ka thlang che a ni.

18 Pui tur chein ka rawngbawltu Isaia leh Jeremlia ka tir ang a. 19 an ngen angin i tan thing sawnpahnih, rah chi brang hranga rah, tuikhur sawm pahnih, hnute tui leh khawizua luang leh tlang lian pasarih, rose par leh lili par bawm khah ka dah tha a, ka buatsaih tawh a ni; chutah chuan i fate lawmnain ka tikhat ang. 20 Hmeithai chhan la, pa nei lote tan rawh, retheite pe la, fahrahte hum rawh; saruakte sin tur pe la, 21 Chak lo te leh rethei zualte enkawl rawh, sil-awngte nuih suh, ramtuilei lo te hum la, mitdelte, ka ènna ropui hmu turin pui rawh. 22 I kùlh chhunga tarte leh thalaite vawng him rawh. 23 Mitthi phum loh i hmuuh cbuan phum la, a thlan chhinchhiah rawh; tichuan mitthite ka kaih thawh hunah thawhlehnaah chuan hmun tha ka pe ang che.

24 Thlaphang suh u, ka mite u, in chawlh hun a lo thleng dawn e. 25 Nau awmtu tha angin in fate enkawl ula, kawng dikah kaihruai rawh u. 26 A tua mah an bo tur a ni lo, an bo chuan a mawh ka phurh ang che u. 27 Buaina leh harsatna a lo thlenin mangang suh u, mi dang an tap ang a, an lungngai ang a, mahse nang zawng i hlim ang a, i haus a hle ang. 28 Hnam dangte chuan an itsik ang chia, mahse i chungah engmah an ti thei lo ang.

2 : 18 Thup 22 : 2, **2 : 23** Tob 1 : 17-19 **2 : 26** Joh 17 : 12 **2 : 42**
Thup 7 : 9

29 Ka thiltihthehnain a hliah-khuh ang chia, i fate hrembmun ata a chhan him ang. 30 Jerusalem, nang leh i fate nen lawni rawh u, kei Lalpa hian ka chhan dawn si che u a. 31 Thlana i fa muhil tawhte chu hre reng rawh, kei Lalpa Engkimtitheia hian zan ka ngai ang a, thlan ata, lei chhunga an phum bona ata chu ka la chhuak ang. 32 Ka lo kal hma chu i fate pawm tha la, tuikhur hna kang thei lo ang ka khawngaihna leh ngilneihna thu chu hrilh rawh

Ezra Sinai tlangah

33 Kei, Ezra hi, Sinai tlangah ka awm a, Israelte hnena kal turin Lalpan mi tir a. An hnena ka va kal chuan min lo hnar a, Lalpa thupek chu an ngaithla duh lo 34 Chuvangin nangni Jentailte hnенah thu ka sawi thung a nih hi In inkau a, in hrethiam mai ang. Kaihruai tur che u Berampu chu tun hun a tawp hnuah a lo kal ma dawn a, lo thlir rawh u, kumkhua in a hahchawlhtir dawn che u a ni. 35 A lalna ram malsawmna dawng turin inpeih rawh u, a chatuan eng chu in chungah a eng kumkhua tawh ang. 36 Tun hun thim ata hi tlan chhuak ula, a hmuaktu che u lawmna ropui tak chu chang rawh u 37 Min chhandomtu thu chu a langa ka puan hi. Lalpan ama mi chu a ruat a, hlim takin lo lawm rawh u, van hmuna awm tura kotu che u Pathian chu lawm thu hrilh rawh u 38 Tho ula, ding rawh u, Lalpa chhinchhiahna pua, a ruai kilpuitte chu en teh u 39 Tun hun

thim hi an chhuahsañ tawh a,
I elpa hnemata purn var eng an
sin tawh a ni. 40 Tichuan, aw
Jerusalem, Lalpa Dan zawmtute
lo lawm la, i hneñ o'kal tur
Lalpan a ruatte chu an kim tawh
e. 41 Lo kir se i uh i fæe pañh
an kim ta e. Lalpa ram chu lo
thleng turin dil la, khawvel siam
hmaa Pathian thlan tawh i nite
chu an thianghlim theih nan dil
rawh.

Ezra Zion tlangah

42 Kei Ezra hian, Zion tlangah mupui chhiar sen loh Lalpa faka hia
sa dual dual ka hmu a. 43 Mi
dang zawng aia sang a laia tlang-
val ding chuan chawimawina lu-
khum a pe theuh a, a ding lawr
luah mai a ni. Hmuhnawm ka
ti em em a, 44 "Heng mite hi tu-
te nge an nih:" tiin angel chu ka
zawi a. 45 "Heng mite hi thih
theihna thuam hlipa thih theih loh-
na thuam sin tate an nih hi; 46 Lal-
pa hming pawmtute an ni a,
tunah chawimawina lukhum leh
tumkaute, hnehtu an nih entir nan
an pe a ni" tiin mi chhang a.

47 Angel chu ka zawt leh a, "An
lua chawimawina lukhum leh tum-
kau petu tlangval hi tu nge ni?"
ka ti a. 48 Angel chuan mi chhang
a, "Pathian fapa a ni e, khawvela
an dam lajin heng mite hian ani
chu an pawm a ni" a ti a. Lal-
pa hming tana huai taka dingte
chu ka fak ta a. Angel chuan.
"Kal la, Lalpa thiltih mak ropui
tak tak i hmuhte hi ka mite hrilh
rawh" mi ti a.

3 : 1 Ezr 3 : 2, 5 : 2; Neh 12 : 1; **3 : 7** Fin 1 : 13-14, 2 : 23-24, **3 : 8**
Gen 6 : 12 **3 : 9** Gen 6 : 9-8 : 22 **3 : 20** Sir 15 : 14

INLAR VAWI KHATNA

Ezra phumawina

3 Jerusalem chhiat hnu kum
sawmthumnaah chuan, kei
Sealtieia (Ezra ni bawk) hi Babu-
ionah ka awm a. Khumah ka mu
a, ka mangangin ka rilru a buai
nie a. 2 Ziona awmte chauhzia
ien Babulona awmte hamithazia
ka ngaihthuah a, ka rilru a buai
hle. 3 Chungnungbera hnenañ ka
ngaih that loh thu chu ka thlen a.
4 Lalpa leh Hotupa, nang, nang-
mah chauh hi, khawvel siam laia
thu sawi a, khawvel dintu chu i ni.
Vaivut thu i pe a, Adama ruang
a lo awm ta a, 5 Mahse nunna
a nei lo. I kutin i dim a, nunna
thaw i thaw lut a, mi nung a lo
ni ta a. 6 Eden huanah i dah a,
nangmah ngeein lei awm hmaa
ruahmanah chuan. 7 Awih tur
thu pakhat chauh i pe a; a awih
ta si lo a; amah leh a thlahte thi
turin i dah ta a. Amah atangin
hnam te, chi te, chhungku te
chhiar sen loh an lo chhuak ta a.
8 Hnam tin mahni thu thuin an
awm a, i chungah thil an tisual
a, i thupek an hnawl a, mahse chutianga
an awm i khap lem lo.
9 Amaherawchu eng emawti hnu
chuan leiah tui i tilet a, khawvel
mie chu i tiboral a. 10 Mi zawng
zañgin an tuar ta, Adama a thi
ang khan tui lianah chuan an thi
a. 11 Mi pakhat i zuah a, Nova
leh a chhungte, a thlah mi thaten
khan.

12 Leia chengte chu an lo pung
leh a, chhungkaw hrang hrang chi
leh hnam hrang hrang brang an lo

pung zel a. Mahse an sual ṭan leh ta a, an hmaa mite ai mahin an sual a. 13 Mahse an zinga mi pakhat Abrahama chu i thlang a, 14 Ani chu i hmangaih a, a hnennah chuan, zan rehah, khawvel tawp hun tur i hrilh ry a. 15 Amahnen kumkhaw thuthlung i siam a, a thlahte 'Ka kalsan ngai lo ang' tiun thu a tiam a. 16 Isaka i pe a, Isaka chu Jakoba leh Esauva i pe a. Jakoba chu i thlang a, Esauva erawh chu i hnawl a. 17 Jakoba thlahte chu Aigupta aia i chhan chhuak a, Sinai tlangah i hruai a. 18 Chutah chuan van i tikhur a, lei i sawi nghingga a, khawvel i tiche a, tui thuk tak chu i tikhur a, thilsiamte chu i tilinglet a.

19 Mei te, lirnghing te, jhl i leh vur lo chhuahna kawngka paliakte chuan i ropuina éng chu a kal tlang a, Israel mi. Jakoba thlahte hnena i Dan leh thupekte hlan turin. 20 An thinlunga sual awmna erawh chu i lak bosak lo a, i Dan chu an nun kaihruaitu atan i siamsak a. 21 Mihring hmasa Adama chu sual duhna chuan a buk thlu a, thil a tisual ta a, hnehin a awm ta; chutiang bawkin a thlahte chu an awm ta a ni. 22 Sual chu a awm hlen ta a, I mite thinlungah i Dan awm mah se, sual chuan zung a kaih tlat a, chuvangin tha chu a bo a, tha lo chu a awm ta zel a ni. 23 Rei tak hnuah i chhiahhlawh Davida i rawn tir a; 24 I hming putu tur inthawina an hlanna tur che khawpui i dintir a; 25 kum tam tak chhung chu i thu angin an ti a, mahse

mite chuan i thu an awih lo leh ta a. 26 Adama leh a thlah dangte ang bawkin sual awn thinlung an pu a, thil an tisual a, 27 Khawpui pawh i hmelmate i pe ta a.

28 "Keini aün Babulon mite nun dan a tha zawk a ni ang a, Zion i hnchuir hi" ka ti rilru a. 29 Mahse Babulon ka va thlen chuan chhiar sen loh sualna ka hmu a, he kum sawmthum chhung hian mi sual tam tak ka mit ngei hian a hmu. 30 Mi sualte i dawm a, Rathian hre lote zualun i mite i uboral a, i hmelmate i hliahkhuh si hi ka hmuhin a ngaihna ka hre lo 31 Heng i thiltih dan te hi hrethiam turin tumah kawng i sihhmuñ si lo. Zion aün Babulon a tha zawk em ni? 32 Israel mite lo chuan hnam dangin an hre ngai chein i thuthlung an pawm ngai em ni? 33 Mahse Israelte chuan lawmman an hmu ngai lo, an thawhrim rah an tel ngai hek lo. 34 Hnam dang zingah ka zin tam hle tawh a, i thupekte an pawisa lo chungin an hmuñgil hle si tih ka hmu a. 35 Kan sualna hi khawvel mi dangte sualna nen buk teh; an sualna chuan a buk hle ang tih a chiang a ni. 36 Leia mihringte hi i chunga an sual loh lai a awm em ni? 37 Israelte angin hnam engin nge i thupekte zawm ngai? 38 Khawi lai laiah emaw chuan pahnih khat lek chuan an lo zawm pawh a ni thei e, a hnam puma zawm erawh chu khawiah mah an awm lo" ka ti a.

**Pathian thil rel dan mihring
hriat phak loh**

4 Ka hnena rawn tirk angel
himing chu Uriela a ni a, am
chuan, 2 'He khawvela thil thieng
pawh a ngaihna i hre si lo a. Pa-
thian chungnungbera thurel dan
hriat i mbeisei em ni ?' min ti a.
"Beisei ang chu" ka ti a.

3 "He khawvel thil thieng zunga
thil pathum zawl chiang tur chea
tirk ka ni. 4 Pakhat tal mi hrith-
fiah theih chuan chungnungbera
rel dan i zawk chu ka cibang ang
chia, eng vangin nge mihringte
hian sual an qwn ka zirtir bawk
ang che" min ti a.

5 "Ni e, ka Pu' kei chuan ka
ti a.

"Aw le, Kg chanve meialhi han
buk la thli kho khat han rut la,
ni tla hnu han tikir teh lc' mi han
ti a.

6 Kei chuan, "Chutiang thil ti
turin engtizia nge mi tirk ? Leid
mi tuma tih theih mi a ni hlei
nem" ka ti a.

7 Ani chuan, "Tuisinriat mawng-
ah chênnna tur bmun eng tiat nge
awm ? Lei hnuai tuipuiah lui eng
zat nge luang lut ? Van dum
chungah khan lui eng zat nge
luang ? Mitthi khaw chhuahsanna
kawngka khawiah nge ? Paradis
luhna tur khawi laiah nge a awm?
8 Heng zawnate hi zawl che ila,
'Lei hnuai tuipuiah ka la chhuk
ngai lo a' mitthi khuaah lah ka la
kal ngai hek lo, vanah pawh ka
la lawn ngai hlei nem' tiin mi
chhang awm e. 9 Mei chanchin
te thli chanchin te, i thil hriat

thinte chauh ka zawl che a, mi
chhang thei si lo. 10 I than len-
pui thil mah hic thiam lo chia, i
rilru zimtê hian engtin nge chung-
nungbera thil rel dan a hriat theih
tehlul ang ? 11 Khawvel chhe tih-
chauh tawh hnu mihring hian chhe
thei lo Pathian thil rel dang a hre
thei ngai lo ang" a ti a.

12 Chu chu ka hriaun leiah ka
bawkkhup a, "Khawvel sual tuai
tura lo piana thil lo thieng a enga
mah hriat thiam si loh ai chuan
pian loh law law a tha zawk tur"
ka ti a.

13 Angel Uriela chuan, "Vawi
khat chu ngawah ka kal a, chuta
thingte chu an lo inrep khawm a.
14 'Hawh u, tuisinriat i do ang,
ram zau zawk kan neih theih nan
i utawlh ang u' an ti a. 15 Tui-
sinriata tufawnte pawh chu an lo
inrep khawm bawk a, "Hawh u,
ngawa thingte hi bei ila, i la ang
u, an ram kan nehsak dawn nia"
an ti a. 16 Thing thil rawt chu
engmah a ni ta lo, mei a lo chhuak
a, a kqng thlu ta hlawm a. 17 Tui-
fawn thil rawt pawh chu chutiang
bawkin a hlawchham, tiauvut a
lo chhah a, a lo dâl tlat a ni.
18 Chu mite thu chu rel dawn ta
la, a tu zawk nge dik i tih ang"
a ti a. 19 "A tua mah an dik lo,
thil tih theih loh tih an tum ve
ve a. Thing awmna tur chu ram
a ni, tufawn awmna tur pawh
tuisinriatah a ni" ka ti a.

20 "I chhang dik e, thing awm-
na tur chu ram a ni a, tufawn
awmna tur pawh tuisinriat a ni.
Engtizia si nge i thu zawk chhan-
na i hriat loh ? 21 Chutiang bawk-

in mihringte chuan lei thil chauh an hre thei a, vana awmte chauh-in van thilte an hre thei a ni” a ti a.

Tun hun hi a tawp dawn

22 Kei chuan, “Ka pu, a nih leh engtizia nge briat theih ka neih si ? 23 Vana thil daih ka zawt lo a, ka hmuh ve reng kan vela thil thleng thu hi ka zawt mai a ni. Pathian hian engtizia nge hnam dang hmaa Israel hi a tih-mualpho ? Pathian hre lo hnam hnenah engtizia nge a pek ? Min thlahtute hnena dan leh thupekte kha engtizia nge engmah lo a nih tak ? 24 Khau dam chen pawh dam zo lo a, thawk lak chhung ai pawha kan nun tawi ta hi engtizia nge ? Pathianin khawng..ih tlak loa min ruat ta hi eng vang nge ? 25 A mite pui turin Pathianin thil eng emaw tal engah nge a tih loh ? Heng mai mai hi a ni ka thu zawh chu” ka ti a.

26 Ani chuan, “Tun hun hi a ral lawk dawn, dam zel ni la chu mak i ti ang. 27 Tun hun hi hun hrehawm, thil famkim eng mah awm lohna hun a ni a, hun lo thleng tura Pathian malsawmna lo awm tur dawng seng pawh a ni lo. 28 I thil zawh chungchang hi phun fel diam a ni tawh a, a rah seng a la ni lo mai a ni. 29 Thil tha lo chu seng khawm ngei tur a la ni a, a phunna khawvel pawh hi, hun thar thil tha phunna tur a lo thlen hmain sawn bo tur a ni. 30 Atirah Adama rilruah sual chi fang khat tuh a ni a; sual eng zat nge to chhuak ta le. Rorel nia a rah an chil

tilh hmain eng zat takin pung ang maw. 31 Sual chi fang khat lek khan sualna eng zat nge rah a chhuah ngaihtuah teh. 32 Chung rah chhiar sen loh rah leh seng hun chu a va rapthlak dawn em !

33 “Eng chen nge nghah la tul ang ? Eng vangin nge kan nun hi heti taka a tawi a, a hrehawm?” tiin ka zawt leh a.

34 “Pathian chungnungbera aün hmanhmawh suh. I tan chauh ngaihtuah lo la. Chungnungbera chuan mi tam tak a ngaihtuah a ni. 35 Eng chen nghak tur nge kan nih ? Lawmman kan hmuh hun rorelna ni chu engtikah nge ni ang ? tiin i zawh ang bawk hian Pathianin a nghahtir mi felte chuan an zawt asin” a ti a.

36 Angel hotu ber Jeremiela chuan anni chu a chhang a. “In tuar ang a, tuar ve an lo awm kim veleh rorelna chu a awm ang Pathianin tun hun hi a buk tawh a. 37 Kumte leh nite chu a chhiar fel tawh. Hun ruat sa ang chicha a thlen hma chu eng mah a danglam lo ang” a ti a.

38 “Ka pu, keini khawvela awmte hi kan sual hle si a. 39 Kan sual vang hian mi felte chuan an lawmman dawn tur chu an nghak ta em ni ?” tiin mi chhang a.

40 “Thla kaw hnuah chuan hmei-chhiain a nau pai chu a ip thei em ni ?” tiin mi chhang a.

41 “Thei lo e, ka pu” ka ti a. “Pathianin thlarau a dah khawmna mitthi khua pawh hi hmeichhe chhul ang bawk a ni. 42 Hmei-

chhe chhulin a nau vei chu hrin
thuai a duh angin khawvel awm
tirha thlarau a kawlte chu kirtir
thuai a chak a ni. 43 Chutiang
thil a awm hun chuan i zawhna-
te chu i hre mai ang" a ti a.

44 "Ka hriat theih tur chi a nih
chuan, khawngaih takin thil dang
pakhat min hrilh teh. 45 Hun lo
awm tawh kha nge sei ang hun
lo la awm tur? 46 Hun kal tawh
chu ka hria a, lo la awm tur
erawh chu ka hre si lo" ka ti a.

47 "Lo kal la, ka ding lamah
hian ding rawh, inlarna i hmu
ang a, a awmzia ka hrilhsiah ang
che" mi ti a.

48 A bulah chuan ka ding a, ka
han en chuan, ka hmaah mei a
alh zuai zuai a, a rem hnu chuan
a khu a la awm a. 49 Chumi
hnu chuan ruah pui chhüm a lo
awm a, ruahpui vanawn a lo sur
a, a ban hnu chuan ruah phingphi-
siau a la awm a. 50 Angel chuan,
"Hei hi ngaihtuah rawh, ruahpui
chu a phingphisiau ai chuan a na-
sa zawk a, mei pawh chu a khu
ai chuan a nasa zawk. Chutiang
bawkin hun kal tawh chu hun lo
awm tur aiin a rei zawk, hun lo
la awm tur chu ruah phingphisiau
leh meikhu ang lek a ni" a ti a.

Hun tawp chhinchhiahna

51 "Ka ngen a che, mi hrilh rawh,
chung nite chu hmu phakin ka
dam i ring em?" tiin ka zawt a.

52 Ani chuan, "A lo thlen hun
tur chhinchhiahna mi zawt a ni
awm a. A then chu ka hrilh ang
che. Eng chen nge i dam dawn

hrilh tur chea tirh ka ni lo, hriat
lah ka hre hek lo" a ti a.

5 A thu chu a sawi zawm zel
a, lieng bi chhinchhiahna
lo awm turtur chu a ni: Lei mite
hlaumhain a man ang. Thutak
kawng thuruk a ni ang a, ram
chhungah ronna a awm tawn hek
lo ang. 21 hriat thin aia rap-
tniak sualna a pung chiam ang.
31 una khawvel awptu ram ihmuh
bi a chhe vek ang a, luohtu awm
lom a ram ang a, khualzinin an
tlawn hek lo ang. 4 Chumi hnu-
ah Pathian Chungnungberan i dam
zel a remtih chuan, ram chu a
chiae ang a, zanah ni a lang thut
ang a, chhunah thla a lang bawk
ang. 5 Thing atangin thisen a far
ang a, lung pawh a tawng ang.
Hnam tin an chiae ang a, arsite
a thla ang. 6 Tuma rin loh lalin
ro a rel ang a, savate an thlawk
bo phiar ang. 7 Tuipui thi chuan
a lamah sangha a len chhuak ang.
Mi tam tak la hriat ngai loh aw
zanah an hria ang. 8 Hmun tam
takah lei a khie chat ang a, mei a
lo alh chhuak ang. Ramsate chuan
ngaw leh ramhnuai an chhuahsan
ang. Thi la nei thei hmeichhia-
ten mi hreü rapthlak pui pui an
bring ang. 9 Tui thiang chu a al
ang a, thian leh thian an inbei
ang, inhriathiam an tum lo ang
a, ngaihtuahna sim a biru ang.
mi tam takin zawn mah se an hmu
tawh lo ang. 10 Lei khawi hmun-
ah pawh sualna leh tharum thawh
a pung ang. 11 Dik taka thil ti
mi emaw, dik taka rorelna emaw
in hmu em' tiin mahni ram then-

I hriat thin aia raptlak sualna a pung chiam ang. (5 : 2)

awmte an inzawt ang a, 'Hmu lo' tiin an inchhang ang. 12 Chutih hun chuan mi beisei a sang hle ang a, mahse engmah an hmu si lo ang; rim takin an thawk ang a, a engah mah an hlawhtling lo ang. 13 Hun tawpna tur chhinchhiahna chu heng chauh bi hrilh che min phal a ni. I tawngtaia tap chunga ni sarih chaw i nghei chuan thil tam zawk i la hria ang" min ti a.

14 Ka han thangharh chuan ka lo khur chiam a, ka mangan em avangin ka thidang thelh a, 15 mahse angel mi be tura lo kal chuan mi vuan a, mi tichak a, ka kein mi dintir a.

16 A zan lehah chuan Faltiela, mipui hruaitu chu ka hnena a lo kal a, 17 "Khawiah nge i kal a, lungngai hmel i va pu ve? Israel sal tangte hi i kuta dah an nih i theihnhilih ta em ni: 18 Intiharh

la, chaw ei rawh. Berampuin ching-hne kawlh zinga a beram rual a hnutchhiah angin min hnutchhiah suh" a ti a. 19 Kei chuan, "Min lo zar buai teh suh. Ni sarih chhung chu ka kiang hnaiah lo lang suh, chumi hnuah i lo kal leh dawn nia" ka ti a. Tichuan mi kalsan ta a.

INLAR TUM HNIHNA . . .

Ezra tawngtai Urielan a chhang

20 Angel Uriela thupek angin ni sarih chhung chu lungngai tako tapin chaw ka nghei a. 21 Ni sarih tawpah chuan ka rilru a buai leh ta hle a, 22 mahse ngaihtuah theihna ka nei leh ta a. 23 Chungnung-bera ka be leh ta a.

24 "Lalpa, Hotupa, Leia ngaw thing zawng zawng ata he grep hrui pakhat hi i thlang a, khaw-

vel ram zawng zawng ata he hmun pakhat zimte hi i thlang a, khaw- vel pumpui pangpar zingah he lili pakhat hi i thlang a. 25 Tui thuk- pui tui ata he lui hi tuuin i tikhat a; khawpui din zawng zawng zing ata he Zion hi nangma tan i dah bik a, 26 Sava siam zawng zawng zing ata he thuro pakhat hi i thlang a, ran siam zawng zawng ata he ber- ram pakhat hi i thlang a. 27 Hnam chhia^r sen loh zing ata i tan he hnam khat hi i thlang a, an hnен- ah i Dan, mi zawng zawng ngaihsan chu i pe a. 28 Chuti ti si, hnam hrang hrang zinga sem darhin he hnam kher hi engtizia nge hnam dang zawng aia i tihmualpho ? 29 Nangma mite i thuthlung pawm- tute chu engati nge i tih darh ? I thutiam anga awm duh lote eng- ah nge i rahbehtir ? 30 I mite chunga thinrim em i nih si chuan engati nge nangma kut ngeia i hrem zawk loh ?” ka ti a.

31 Ka တawng zawk chuan Angel, zan hmasaa mi tlawhtu kha a lo kal leh a, 32 “Ngun takin ngaithla rawh, ka han zirtir zel ang che” mi ti a. 33 Kei chuan, “Mi zirtir zel ta che, ka pu” ka ti a, “Israel- te chungchang i engto hle em ?” An siamtu Pathian aiin i hmangaih zawk em mi ?” mi han ti- zui a.

34 Hmangaih zawk lo e, ka pu. A ngaihna hre loin ka rilru a buai em a, ka han ti mai a nia. Pa- thian chungnungbera thil rel dan ka ngaihtuah a, a thiltih tlemte tal hriatthiam ka tum apiangin ka bial map thin a ni” ka ti a.

35 “I hre thiam lo reng ang chu” mi ti a.

Engah maw, ka pu, chuti a nih si chuan engah nge ka lo pian chhuah ? Ka pian chhuah hma khan lo thi zawk ila Israelte mang- ang leh an thil tuar hi ka hmu lo tur” ka ti a.

36 Angel chuan, “Heng hi i tih theih chuan i thu chu ka chhang ang che : La piang lo eng zat nge chhia^r la, ruah mal tla chhar khawm la, pangpar chuai hnu ti- vul leh rawh; 37 Thli an kalkhung- na pindan chu hawng la, mi han chhemtir teh, ri hi hmuuh theih tur- in a lim din rawh” a ti a.

38 “Lalpa leh Hotupa, he khaw- vela cheng ve lo Pathian chauh lo chu chutiang ti thei tumah an awm lo. 39 Ka အ em a, i thil sawi chu engtin nge ka cihan theih ang ?” ka ti a. 40 “Ka thusawi pakhat pawh i ti thei si lo a, Pa- thian rorel dan te, a mite hmangaih a tiam thute engtin nge i hriat phak ang ?” mi han ti zui a.

Thang lo thar zel

41 “Ngawi teh, Lalpa Pathian, khawvel tawpa la dam turho thu i sawi a ni awm a. Kan aia thi hmasa te, keini te, kan hnua mi- te hi engtin nge ni ang ?” ka ti a.

42 Ani chuan, “Rorelna chu thil bial nen thehkhin theih a ni. Thil bial chu a hmasa leh hnuhnung a awm chuang lo ang hian piang hmasa chu a hmasa bik lo ang a, piang hnuhnung lah an hnuhnung bik hek lo ang” a ti a. 43 “Mi zawng zawng, hmanlai mi te, tunlai mi

te, makina lo piang tur te, a rualin i siam vek thei lawm ni? Khaw-tlai loin rorelna chu i ṭan nghal thei ang chu," ka ti a.,

44 "Thil siam hi a siamtua in a chak zawk lo a, a rualin mi zawng zawng siam vek ni se khawvel pawh hian a zo lo bawk ang" tun mi chhang a. 45 Kei chuan "Ka pu, i thilsiam tinreng a rualin i tinung leh vek dawn tih min hrilh a, chu chu engtin nge a nih theih ang? Chutih hnua a ruala tihnnun leh theih an nih a, khawvelin a dawl zo dawn a nih si chuan, tunah pawh a dawl zo ang chu" ka ti a. 46 I zawhna chu hmeichhe hnena 'Fa sawm i hrin chuan engah nge inkar neia i hrin? Engah nge a ruala i hrin mai loh? tih ang chauh a ni" a ti a. 47 A ruala hrin nghal theih a ni lo reng e' ka ti a. 48 "Ni e, chutiang bawkin lei hi chhul angin ka siam a ni, a khat tawka mihring lo piang turin ka ruat a ni. 19 Nau-pang luain fa an hring thei lo a, upa luain an hring thei hek lo. Chu chu khawvel ka siam phung a ni" a ti a.

50 "I han sawi pawh takah chuan, ka sawi mek khawvel hi a la nau-pang hle nge a upa tawh hle" ti-in ka han zawt a. 51 "Nu, fa eng emaw zat nei tawh zawt la, i thu zawh chu a chiang mai ang. 52 A hrin hmasakte tlukin engati nge a hrin hnuhnunte an san loh tih zawt teh. 53 'Ka nulat hrisel that laja ka hrinte chu ka upat chak loh tawh hnua ka hrinte aiin an pian a tha zawk' a ti ang. 54 Tun hmaa mite ai khan nangni pawh

in pa tē zawk a, 55 la piang tur-te phei chu an tē lehzual ang, khawvel hi a lo upa ta a, a vang-lai a pel ta tihna a ni" a ti a.

Pathianin khawvel a titawp dawn

56 Kei chuan a hnenah, "Mi duhsak ta sa sa, ka Lalpa, tu hmangin nge i thilsiamte ro i rel-sak ang?" ka ti a.

6 "Lei siam hma, khawvel in-ghahna din hma, 2 thli a hlawm tleh.ir a nuh hma, khaw-pui a rika kawl a phèt hma. Paradis lunghum dah hma, 3 pang par par hma, arsi tikal thei siani hma, angel chhiar sen loh awm hma, 4 chung lam boruak untian khawm hma, boruak inthenna hming vuah hma, ka ke nghahna Zion ka thlan hma. 5 Tun hun ruahman hma, mi sualte remruat hnawl hma. Dan zawmtute tan an rinawm lawmman dah that char fel a ni hma tawh khan thu ka titlu fel tawh a ni. 6 Kei hian, keimah maiin, khawvel hi ka siam a, kei hian, keimah maiin ka ti-tawp leh tur a ni ka lo ti diam tawh" a ti a.

7 "Hun ḫenna inkar chanchin min hrilh teh. Tun hun hi eng-tikah nge a tawp ang a, hun lo awm tur chu engtikah nge a ṭan ang?" ka ti a.

8 "A inkar chu Abrahama leh Abrahama b aiin a rei lo ang. Jakoba leh Esaua pu a ni a, an lo pianin Jakoba chuan Esaua keartui a dawm a. 9 Esaua chu tun

b 6 : 8 MSS. thenah 'Isaka' tih a tih a ni.

5 : 52 Gen 6 : 4; Nam 13 : 33

hun tawp entirna a ni, Jakoba chu hun lo awm tur entirna a ni. 10 A bul chu Jakoba kut a ni a, a tawp chu Esaua keartui a ni a. Keartui leh kut inkarah, inkar zawng suh” mi ti a.

Hun tawp chhinchhiahna

11 “Lalpa, Hotupa, mi khawngaih ta sa sa, 12 hman zan khan hun hnuhnung chhinchhiahna then-khat mi entir a, mi entir zel teh” ka ti a.

13 “Ding teh, aw ring tak thang-khawk rum rum i hria ang. 14 I dinna chu ngeling dawt dawt mah se, 15 awin thu a sawi lai chuan hlau suh ang che. A thusawi chu khawvel tawp thu a ni ang a, khawvel inngahnhnate chuan 16 an chungchang thu a sawi tih an hria ang. Tawpna a lo thlen chuan tihdanglam an ni dawn tih hriain an khur sai dawt dawt ang” a ti a.

17 A sawi zawh chuan ka ding a, ka han ngaithla a : lui luang ri hum hum ang aw ka hre ta a ; 18 Aw chuan, “Leia chengte ro ka relsak hun tur chu a lo hnai ta. 19 Dik taka mi dang sawisatute chu ka hrem ang a. Jerusalem mualphona chu a reh tawh ang. 20 He tun hun tawp tèp hi char fel a nih hnuah heng chhinchhiah-nate hi ka tar lang ang : mi tin hmuh turin vanah lehkhabute chu keu a ni ang. 21 Nausen kum khat mi lek pawh a tawng thei ang a, thla thum thla li chauh paipi nau an hring ang a, mahse an dam chhuakin an tlän mai thei ang. 22 Thlai phun tawbna lote

chu a kåwng nghal ang a, buh in khat pawh a ruak nghal ang. 23 Tawtawrawt a lo ri thawt thawt ang a, a hria zawng zawng a ti-hlau ang. 24 Thian leh thian, hmelman angin an inbei ang a, lei leh a chhunga awmte hi thlabarin an awm ang. Lui luang a chawl ang a, darkar thum chhung a ding ang.

25 Heng thil ka sawi lawk tuar chhuakte chu ka siam lei ka ti-h-tawp hunah ka chhanchhuak ang. 26 A hrinhrana vana lakte hmelman hmu ang. Leia mite thinlung a danglam ang a, rilru brang an pu ang. 27 Suahsualna nuai bo a ni ang a, bumna tiboral a ni ang. 28 Rinna erawh chu a duah hluah hluah ang a, eirük duhna a reh tawh ang. Rah nei hlei thei loa rei tak awm tawh thutak chuan rah a chhuah tawh ang” a ti a.

29 Awin mi biak lai chuan ka hnuuaia lei chu a ngeling ta dual dual a. 30 Angel chuan, “Heng hi zanina inlarna ka rawn thlen chu a ni. 31 Ni sarid dang tawng-taia chaw i nghei leh chuan, thilropui zawk hrilh tur chein ka lo kal leh ang. 32 I aw chu chung nungberan a hria tih hre rawh. I tleirawl chhuah atanga thianghlim tak leh fel taka i nun thin dan Chungnungbera chuan a hmu reng a ni. 33 Heng thilte hi entir tur che leh hlau loa amah ring tura hrilh tur chein mi tir a ni. 34 Tun hma thil ngaihtuah sawt tawh lo ngaihtuah ngut suh, hun lo la awm tur-ah chuan i hmanhmawh lutuk dah ang e” a ti a.

INLAR TUM THUMNA

Eng vanga Pathian miten tuar nge?

35 Chumi hnu chuan ka t̄ap a, a hma ang bawkin ni sarih chaw ka nghei a, chutiang chuan kar thum chaw nghei mi tuk chu ka tlingtla a. 36 Zan riatnaah chuan ka rilru a buai leh a, Chungnung-bera chu ka be leh a. 37 Ka tang hle a, ka ngaih a tha bawk lo a. 38 "Aw Lalpa, thil i siam tan khan thu i sawi a. Ni khatnaah, 'Lei leh van siam ni rawh se' i ti a, i thuin tih a ni ta a. 39 Chutih lai chuan Thlarauin a din a, a thim vek a, a reh thuap a, mihring aw ri rēng a awm rih lo. 40 I hna thawte hmuh theih a nih nan a dahna pindan ata ēng lāk chhuah thu i pe a. 41 Ni hnih-naah boruak angel i siam a, tui indaidannaa tang turin thu i pe a, tui thenkhat chu a chung lamah a chho a, thenkhat a hnuai lamah a chhuk ta a. 42 Ni thumnaah lei chunga tui awm chu tling khawma, lei hmun sariha hmun khat luah turin thu i pe a; hmun ruk dang chu ram roah i siam a, chuta thenkhat chu, i rawngbawi nan thil phun nan leh leileh atan i vawng a. 43 I thu chu a chhuak a, a thawh tur chu a tizo nghal mai a. 44 Thei chi tinreng leh thlai chi tinreng, chàk zāwng apiang ei mai tur a lo awm nghal a. A rimtuizia sawi hleih theih loh khawpa rimtui leh mawi pangparte pawh an par ta mai a. Heng hi a ni thum nia tih a ni. 45 Ni li ni chuan i thupekin ni ēng ro-pui leh thla eng khi i siam a ni

a, arsite pawh an hmunah an awm ta theuh a. 46 Mihring la siam tur rawngbawl turin thu i pe a. 47 Ni nga niah chuan leia tui tlin khawmna chu thilnung savu te, sangha te chhuah turin thu i pe a. 48 Chutichuan i thu pekin tui, tawng thei lo, nung bawk si lo chuan thil nungte a rawn chhuah ta a. Tichuan hnam tinrengin i thil tih mak tak sawi tur an nei ta a ni. 49 Thil nung pahnih, Behemoth i tih leh Leviathan i tih te chu, 50 tui tlin khawmnaah chuan an lēng dun lo a. 51 mual za awmna khawmual ni thum nia roah khan Be hemoth chu i dah ta a. 52 Leviathan chu tuipuiah chuan i awmtir a. 53 i mi thlanten ruai an theh huna an ei atan i chawm a 54 I hna thawh tikim turin Adama i siam a, i thil siam zawng zawng a kutah i dah a. A ni, i mi thlan te, kan za hian Adama atānga chhuak kan ni.

55 "Aw Lalpa, he khawvel hmasa hi keini i mite avanga i siam niin i sawi a. 56 Adama atānga thlah chhawn hnam dangte chu tam hle mah se, engmah lo, chil tluk lek, baltin atanga tui far khat hu lek an ni i tih avangin heng hi ka sawi a ni. 57 Nimahse, aw Lalpa, hnam engmah loa ngaihte chuan tunah kan chungah ro an rel a, min ram a. 58 I mi te kan ni a, i fa mal, i fa tir, i thuhretu, i duh tak niin min sawi a, mahse chung hnamho kutah chuan hlan kan nih tak si hi. 59 He khawvel hi i mite tama siam a nih tak meuh chuan eng-

tizia nge a neitu kan nih si loh ? Eng chen la nghak tur nge kan nih ?" ka ti a.

7 Ka sawi zawh chuan Angel ngai bawk, zan hmasaa lo kal kha a lo lang a. 2 "Ezra, ding la, ka thu rawn hrilh tur che hi ngaithla rawh" mi ti a. 3 "Mi hrilh ta che, ka Pu" ka ti a. Ani chuan, "Tuipui zau tak, ram zau tak chim a awm a. 4 Chuta luhna chu luikawr zimte ang chauh hi a ni. 5 A luhna zimte a lut lo tumahin tuipui zau tak chu an tlawh thei lo a, an chhawr thei hek lo. 6 Entirna dang ka han sawi zel ang a. Khawpui pakhat zawlah an din a, chutah chuan thil duhawm tinreng a awm a. 7 Chu khaw luhna kawng chu khəm chhengchhe kār zim teah a kal a, kawng sirah mei a awm a, lehlamah tui thuk tak a awm bawk a. 8 Kawng awm chhun, mei leh tui inkara kal chu a zim hle a, tum khatah pakhat chauh kal theih a ni. 9 Chu khawpui chu tupawhin rochung ta sela, chu kawng hlauhawm taka kal loin a ro chu a va luah thei dawn em ni ?" a ti a. 10 "A ni ngawt mai, ka pu" ka ti a.

"Israelite chan pawh chutiang chu a ni. 11 He khawvel hi an-mahni avangin ka siam a, mahse Adaman ka thupek a bawhchhiat khan khawvel chu ka hrem ta a. 12 He khawvela luhna kawngte chu tihzima tihharsat a lo ni ta a, a bumboh a, a hlauhawm a, a hahthlak bawk. 13 Khawvel lo

la awm tur luhna kawngte chu a zau thung a, a muanawm a, thi theih lohnaah a lut a. 14 Khawvel lo la awm tura ro chhek khawm luah tur chuan mi nung tupawhin he khawvel kawng zim leh mumal nei lo hi an zawh phawt tur a ni. 15 Ezra, engtizia nge mi hlun ni si lo, thi mai tur i nih i ngaihtuah vanga i mangana i buai ? 16 Tun khawvel ngaihtuah loin khawvel lo la awm tur chu ngaihtuah zawk ta che" a ti a

17 "Lalpa leh Hotupa, mi feten chung malsawmnate chu an chēn ang a, Pathian pawisa loterawh chu an boral ang tiin Dan buah i sawi a. 18 Chuvangin mi felte chuan nakin nun nuam zawk chu an thlir a, he kawng zimah hian an kal peih a; mahse mi sualte chuan nun nuam zawk hmuh beisei nei hauh si loin he kawng zim takah hian an kal tur a ni bawk si" ka ti a.

19 "Pathian aiin i rel thiam zawk lo a, chungnungbera aiin i flng zawk hek lo. 20 Pathianin an hnena Dan a pek an pawisak loha ai chuan he khawvela awmte hi an thih teuh a tha zawk. 21 He khawvela lo piang tur hnenah pawh Pathian chuan chiang takin thu a pe a, nun an neih theih dan tur leh brem an pumpelh theih dan tur a hrilh a. 22 Mahse mi sualte chuan an ngaithla duh lo a, an zawm duh hek lo. 23 An èm a, anmahni ngeiin suahsualna leh bumna thil an phiar chhuak a. 'Pathian a awm lo' an ti a, a duh zawng kawngah lah an kal

duh hek lo. 24 A Dan an hnaawl a, a thutiamte chu an pawm duh lo a, a thupekte an ti duh hek lo. 25 Chuvang chu alawm, Ezra, a ruak tan a ruak a awm a, a khat tan a khat a awm ni."

Messia ram leh rorelma hmuhnung

26 "Ngaithla rawh, chhinchhiah-na ka hrilhlawkte hi a lo thlen hun a awm ang : Khawpui hmuh ngai loh chu c a lo lang ang a ; ram tuna thuhrùk chu hmuh tur-in a awm bawk ang. 27 Tupawh, chhiatpui ka hrilhlawkte atanga chhanchhuaha awm chuan a mit ngeiin ka thil mak tihte a hmuh ang. 28 Ka fapa Messia d chu, a hote nen an lo lang a, kum zali chhung atan lo la damte hnena-hlimna a rawn thlen ang. 29 Chu hun tawpah chuan ka fapa Messia chu a thi ang a, mi dang zawng zawng pawh an thi ang. 30 Tin, khawvel chu siam tirh a nih lai ang bawkin, ni sarib a reh vang vang ang a, tumah hnutchhiah an awm lo ang. 31 Ni sarib hnuah chuan he hun chhe thei hi a boral ang a, hun thar a lo piang ang. 32 Mitthi, leia phum ngawi renga awmte chu an lo chhuak ang a, mitthi thilaraute chu an dahkhawmn-a hmun ata chhuah an ni bawk ang. 33 Chungnungbera chu a rorelna ṭhutthlenga ṭhuin a lo lang ang a, 34 khawngaihna leh dawtheihna a awm tawh lo ang. Thu dik leh rinawmna erawh chu an ding chang ang. 35 Mi thil tih, achhia atha a lang fai vek ang a, hrem tur chu hrem nghal, lawm-man pek tur chu pek nghal a ni ang. 36 Hremhmun khura mei

ah zuai zuai a lo lang ang a, a lehlamah hlimna leh hahchawlh-na hmun Paradis a lo lang bawk ang.

37 Tin, Chungnungberan hnam tin, mitthi kaih thawte hnena-hchuan, 38 'En ula, tu nge in phat a, tu rawng nge in bawl duh loh a, tu thupek nge in hmuhsit hre rawh u : lehlamah chawlhna leh lawmna a awm a, lehlamah mei leh hremna' a ti ang. Chu chu rorel nia an hnena sawi tur chu a ni. 39 Rorel ni chuan ni te, thla te, arsi te a awm lo ang a, 40 chhūm te, khawpui ri te, kāwl-phē te, thli te, tui te, boruak te a awm lo ang a ; thim te, tlai lam leh zing lam te, 41 nipui te, thāl te, lum te, vur te, vawt te, rial te, ruah te, dai te pawh a awm hek lo ang. 42 chhūn te, zan te, vartjan te, ni ēng te, tlē te, ēng te a awm lo ang.

Chungnungbera ēng ropui chauh chu a awm ang a, a engah chuan mi timin thil an hmu thei ang. 43 Chu rorel chhung chuan kum sarib a awm ang. 44 Chu chu rorel nia thil awm dan tur ka ruat chu a ni. Chung chu i hnena-hchauh a ni ka tihlan" a ti a

Tlemte chauh chhandam an ni

45 Kei chuan, "Lalpa, ka sawi tawh kha ka han sawi nawn leh teh ang. Tuna nungdama awm i thupek zawmtute chu an va ni-hlawh em. 46 An tana ka dilsakte chungchang kha engtin nge ni ang ? Tunlai mite zingah tumah thil tisual lo an awm lo a, i thu thlung bawhchhe lo lah an awm

Chang 36 atanga 105 hi hmanlai lehkhabu atanga thunluh a ni.

c 7 : 26 Latin lamah "Mo chu a lo lang ang a" tih a ni.

d 7 : 28 Latin lamah 'Isua' tih a ni.

7 : 32 Dan 12: 2 7 : 36 Lk 16: 23, 24; Thup 9 : 2

hek lo. 47 Khawvel lo la awm tur chu mi tlemte tan hremna a ni ang a, mi tam tak tan hremna hun a ni dawn tih ka hria. 48 Keimahnia sual gwnna awm hi a thang a, Pathian duh zawng ata min hruai pēng a, chhiatna min thlen a, thibna leh boralna ka ang ah min hruai a, nunna ata min hruai hrang ta daih a nih hi. Mi tlemte mai ni loin i siam mihring zawng zawng a tichhia a nih hi” tiin ka chhang a.

49 Angel chuan, “Ka thu ngaitla rawh, ka han zirtir zel ang che, i ngaih dan dik lo ka tihdiksak ang che. 50 Tlemte chauh chhandam an nih dawn avangin Chungnungbera chuan khawvel pahnih a siam a. 51 I sawi angin mi fel chu tlemte chauh an ni, mi sual erawh chu tam tak an ni. Aw lc, a chhanna ngaitla rawh : 52 Lunghlu tlemte nei ang la, suan tum leh hlum tleng belhin i tipung thei dawn em ni ?” a ti a.

53 Kei chuan, “Tumah chutiang an ni lo ang” ka ti a

54 Ari chuan a sawi zel a, “Entima dang ka han sawi ang e. 55 Rangkachak te, tangkarua te, darsen te, thir te, suan te, hlum te, a eng hi nge leiah tam ber tih hawihhwawm takin lei chu zawi teh, hetiang bian a chhang ang che 56 Rangkachak aiin tangkarua a tam a, tangkarua aiin darsen, darsen aiin thir, thir aiin suan, suan aiin hlum. 57 A eng nee duhawma hlu zawk ? A tam nee hlu a vāng ? Nang pawhin ngaihtuah ta mai che” a ti a.

58 “Lalpa leh Hotupa, thil tam

chu a tlawm zawk a, thil vang chu a hlu zawk” ka ti a.

59 “Chuti zel chu a ni tih ngaihtuah rawh; thil tam aiin a hmuh harsa chuan a ncitu a tilawm zawk thin a ni. 60 Chutiang bawk chu ka rorel e hunah chuan a ni dawn; mi tlemte chhandama awmte avang chuan ka lawm ang, tuna mi chawimawitu leh mi tiropuitu an ni si a. 61 Mi tam tak boralte tan erawh chuan ka rilru a na lo ang; tunah pawh tui hu ang lek an ni a, mei alh leh a khu ral mai ang hian an ral ang; mei chu a lo alh hluah a, a mit leh duak ang hian.

62 Kei chuan lei hnenah, “I thil tih hi en teh, Thil siam tinreng i hrin khan ngaihtuahna hi i hrang tel a. 63 Siam ni lo la, mihring-te hian ngaihtuah theihna kan nci lo tur. 64 Tunah zawng kan ngaihtuahna hi kan than rualin a thang ve zel a, thi tur kan ni tih kan hria a, chu chuan min tihchawm thin. 65 Ngaihtuahna nei lo ran-sate hi keini ai chuan an va hlim zawk em. 66 An chan a tha zawk daih a ni. Rorel hun an thlir ve lo a, hremna a awm dawn tih te, thih hnua chhandam tiam tih te an bre hek lo. 67 Nakin hnua tih-nun renga awm a, hrem nek nih bawk si chu kan tan eng nge a thatna ? 68 Tung chhoa piang tawh phawt chu sualin a phuar hlawm a, suahsualnain an khat a, sual intibnain a buk thlu a. 69 Thih hnua rorelna chuan min hmuk lo se kan tan a that zawk ka ring” ka ti a.

70 Angel chuan : “Chungrung-beran khawvel leh Adama leh a

thlahte a siam lai khan rorel hun atan engkim a buatsaih nghal a ni. 71 'Kan ngaihtuahna hi kan thang angin a thang ve zel' i tih kha ngaihtuah chiang ta che. 72 He khawvela mite hian an ngaihtuahna an hmang a, thil an tisual a; Pathian thupek an dawng a, an zawn duh lo a, Dan chu an pawm a, an bawhchhia a. 73 Rorel niah chuan eng nge chhuanlam an neih ang? 74 Chungnungbera chuan he khawvel mite hi a dawh rei hle a ni. An thatna tura dawh a ni lo a, hun lo awm tur atan zawk a ni." a ti a.

Thih hnuah Thilarau

75 "Ka pu, khawngaih takin kan thih hnuah kan thilarau chhuak ta chu engtin nge a awm ang? Min hrilh teh, thil siam thar i siam leh hma chu a chawl mai dawn nge, hrem kan ni nghal mai ang?" ka ti a.

76 "Chu pawh chu ka hrilh ang che, mahse ka Dan bawhchhetute zingah inchhiar tel suh. 77 Nang zawng, Chungnungbera hnenah thil tih tha dah khawm i ni e, mahse ni hnuhnung a thlen hma chu an entir lo ang che. 78 Thih thu i zawh kha ka han chhang ang che. Chungnungberan 'He mi bi a thi tur a ni' tia thu tawp a siam hnuah Thilarau chu a petu hnenah a kir leh a; Chungnungbera ropuina chu a fak nghal mai a ni. 79 Chungnungbera duh zawng engah ngai loa, amah betu hmusittute chungchang ka han hrilh zel ang che. 80 An thilarau chuan chawl hmung a hmu zo lo a, hlauhawm te, mang-

an te, lungngaihte tuarin an tei an tei mai a ni. Hrehawm tih chhan pasarih an nei: 81 Pakhatnaah chuan: Chungnungbera Dan an ngaihthah avangin; 82 Pahnihnaah chuan: Nunna chang tura an sim theih tawh loh avangin; 83 Pathumnaah chuan: Chungnungberan a thuthlung vawngtute tan lawmman a dah that an hmuh avangin. 84 Palinaah chuan: Hun hnuhnung anmahni hremna tur chhek khawm an hmuh avangin. 85 Panganaah chuan: Thlarau dangte awmna angelten muanawm taka anvensak bik an hmuh avangin. 86 Paruknaah chuan: Hrem an ni thuai dawn tih an hriat avangin. 87 Pasarihna, a zualpui berah chuan Chungnungbera ropuina chu an han hmuhin an inchhir tlawk tlawk a, an zak em em a. An dam lai khan a laka an sual avangin hlauin an kimki chawih chawih a. Tunah zawng ni hnuhnung rorelaa a hmaa hruai mai hmabak chu a ni.

88 "Chungnungbera thu zawmtute, an taksa thi thei an chhuahsan hnu a an awm dan tur ka han hrilh bawk ang che. 89 Leia an awm chhungin harsatna leh hlauhawm tawk reng mah se Chungnungbera rawng an bawl a, Dan petua Dan pek chu uluk takin an zawn a. 90 An lawmman hmuh tur chu hei hi a ni: 91 Pathian ropuina nasa tak an hmuhin an lawm ang a, ani chuan a lo lawm ang. Lawm takin an bahchawl tawh ang lawm chhan sarih a nei. 92 An lawm chhan pakhatna chu: Anmahnia awm, sual awnna an do fan fan thin a, an hneh thei ta reng a.

nunna lama hruai loa thihna lama hruai a tum thin kha a hlawh-chham ta a ni. 93 A pahnihna chu . Mi sual thlarau vakvai vakvai leh chungho hremna tur chhek khawm an hmuh avangin. 94 A pathumna chu : Anmahni siamtuin 'Leia an awm laia an kawl atan a pek Dan chu tha takin an vawng' a tih an hriat avangin. 95 A pallina chu : Him taka Angelten vana an awmna tur, an hruai khawmna hmun chu an veng ang a. an hah-dam tawh turzia leh ni hnunhunga an ropuizia tur an hriat avangin. 96 A pangana chu : Khawvel chhe tawh an chhuahsan ta a, an chhuahsan tawh khawvel chép hahthlak tak, an nawm chenna tur chu an tak, an nawm chenna tur chu an thlir kawp theih vangin. 97 A parukna chu : Ni ang maia an hmel a en turzia leh arsi chuai ngai lo anga an ên turzia entir an nih avangin. 98 A pasarihna, a ropui ber chu : Hlau leh zak hauh loa hlim tak leh lungmuang tak chunga Pathian chu hmai chhana an tawh dawn avangin. An dam lai khan a rawng an bawl thin a, tunah zawng ropui takin lawmman an hmu dawn a ni. 99 Heng lawmman ka hrilh che hi mi felte thlarau tan chhek khawm a ni. Hel hmangho hrem dan tur pawh ka hrilh tawh che kha" a ti a.

100 "Mi felte thlarauin an taksa a chhuahsan hnuin i thil mi hrilh te chu an thlir theih nan eng chen nge hun an neih ang?" ka ti a.

101 "Ni sarih chhung hun an nei ang. Chumi chhung chuan ka thil sawite khi an thlir ang. Chutah

an in turah chuan thlarau dangte nen hruai khawm an ni ang a" ti a.

Rorel ni chu thu tawp ni

102 "Ka pu khawngaih takin min hrilh teh : Rorel ni chuan mi felten mi sualte tan Chungnungbera khawngaihna an dilsak thei ang em ? 103 Paten an fate tan, faten an pate tan, ûin a nau tan, lainain a chhung hnaite tan, thianin a thian bul tan a ngensak thei ang em ?" ka ti a.

104 "Ka hrilh châk khawp che asin. Rorel ni chu thu tihtawp hun a ni. Mi zawng zawng hmuh theih turin thutak chu eng nge tih a tichiang a. Tun hunah hian pain a aia dam lo turin emaw, muhil turin emaw, ei turin emaw, tidam turin emaw a fapa a ti thei lo. A pu lahin a bawlh chu heng hi a tihtir thei lo a. thianin a thian tha a tihsak thei hek lo. 105 Chutiang bawkin, chumi niah chuan tuman mi dang tan an dil thei lo ang. Mi tinin mahni sual hremna emaw, mahni fel lawmman emaw an hmu theuh dawn a ni" a ti a.

106 Kei chuan, "Chuti a nih chuan, Pathian thubua kan chhiarte hi engtin nge kan sawi fiah tak ang ? Abraham chuan Sodom mite a ngensak a, min thlahtuten thlalera thil an tihsual khan Mosisan a dilsak a. 107 Chung hnuah Josua chuan Akana hun lai khan Israel mite tan a dil a. 108 Samuela pawhin Saula hun lai khan Israel mite tan a dilsak a, hripui len lai khan Davida pawhin a mite tan a dilsak a; Tempula awmte

7 : 97 Dan 12: 3; Mt 13: 43 7 : 98 Mt 5: 8; Heb 12: 14; 1 Joh 3: 2; Thup 22: 4 7 : 106 Gen 18: 23; Ex 32: 11 7 : 107 Jos 7: 6,7
7 : 108 1 Sam 7: 9; 2 Sam 24: 17; 1 Lal 8 : 22-23 : 30.

tan Solomona a tawngtai a. 109 Ruah lo sur tur leh thi tawh lo dam leh nan Eliza pawh a tawngtai a. 110 Senakeriba hun lai khan Hezekia chuan a mite a tawngtaisak a. Chutiang chu sawi tur tam tak a awm. 111 Hun tha lo a thien lai leh thil sual a pun laia mi fel'en mi fel lote tan an dilsak theih si chuan rorel ni pawh chuan engati nge an dilsak theih loh ang?" ka ti a.

112 Angel chuan, "Tun hun hi engkim tawpna hun a ni lo. Tun hunah hian Pathian ropuina a lang vek lo f a. Chuvangin mi chakten mi chak lote an dilsak thin a ni. 113 Rorelna chu tun hun tawpna a ni, hun lo awm tur intanna a ni, chutih hunah chuan chhiatna a awm tawh lo ang a. 114 Duh duha leu mai mai theih a ni tawh lo ang a, rin lohna a awm tawh hek lo ang. Felna leh thudik a puitung tawh ang. 115 Rorel ni chuan thiam loh chantirte chu tuman an khawngailh thei tawh lo ang a, thiam chantirte lah tuman an khawih pawi thei tawh heb lo ang" a ti a.

116 "Ka sawi tawh na a, ka han sawi leh teh ang. Lei hian Adama lo pian chhuahfir lo se a tha zawk tur, a nih loh leh a lo piang ta rau rau a nih si chuan sual thei loa siam lo ni se a tha tur. 117 Tun hun hrehawm taka awm leh thih hnua hrehawm hmabaka awm bawk si hi kan tan eng nge a thatna? 118 Aw Adam, eng nge i tih tak? I sual chu nangmah chauhin i tlukchhiat phah lo a, keini i thlah-te pawhin kan chhiat phah a nih

hi. 119 Chatuan nun min tiam mah se kan thihna tur sual kan tih miau si chuan kan tan eng nge a hlawkna? 120 Heti taka tling lote tan chatuan nun beisei eng nge a sawtna? 121 Hun lo la awm turah chenna nghet leh him tak min buatsaihsak chu kan sual hle si a, eng nge kan tan a hnemhnanna? 122 Pathian hmel eng ropui tak chuan thianghlum taka nungte chu a hum tlat dawn tih thutiam chu keini sual hlira nungte tan eng nge a hlawkna? 123 Paradish, thei chhe thei lo chuan kan nate tidamin kan mawh zawng zawng a phuhruk vek dawn tih min hrilh chu kan tan eng nge a hlutna? Chutah chuan kan lut thei dawn si lo a. 124 kan nun dan hi pawmzam mi pawh a ni si lo. 125 Mahni ithunun theite hmel chu arsi aiin a eng ang a, keini hmcl lah zan aiin a thim dawn tih chu kan tan eng nge a hlawkna? 126 Sual kan tih laun thih hunah eng nge kan tuar dawn kan ngaihtuah ngai reng reng lo" ka ti a

127 "Angel chuan, "Hei hi khawvela nun chhunga mi tin thirlunga thil insual an hneh theuh tur awmzia chu a ni. 128 An ngam loh chuan i thil min hrilh take kha an tuar tur a ni, an ngam erawh chuan lawmman ka hrilh che kha an dawng ang. 129 Chuvang chuan alawm hmunlai khan Mosian mupuite chu an nun theih nan nuna thlang turin a tih ni. 130 Ni-mahsela, a thu an ring lo a, a hnua zawlneite thu an ring hek lo 131 Mi sual chhiat pawi tihna ai chuan ringtute chhandam an nih

f 7 : 112 Latin lamah 'a lang thin a' tih a ni.

7 : 109 1 Lal 18: 42,45, 17: 20,21 7 : 110 2 Lal 19: 15-19

7 : 123 Ex 47: 12; Thup 22: 2 7 : 129 Deut 30: 19,

'avanga lawmna chu a nasa zawk em em a ni" a ti a.

132 Kei chuan, "Ka pu, Chungnungbera chu he khawvela la piang loe a lainat avangin 'Lamaitheia tih a ni a. 133 Sim ta a, Dan zawnme chunga zah a ngaih avangin "Zahngaitheia" tih a ni a. 134 Ama thil siam suala thu tate a dawh theih avangin 'Dawlitheia' tih a ni a. 135 Laksak ata pek a duh avangin, "Thilphala" tih a ni a. 136 Hmanlai ata mi sualte, tuna mite leh lo la awm turtenen a ngaihdam thin avangin 'Ngatdantheia' tih a ni a. 137 A ngaihdam fo loh chuan he khawvel leh a cbhunga awmte hi nung an awm tawh lo ang. 138 Mi sualte chunga that chuhin ngil a neih thin avangin 'Ngilneitheia' tih a ni a, chuti ni suh se mihring zinga pakhat pawh nung an awm tawh lo ang. 139 Ama thu ngeia a siam mihringt chu sual viau mah se an sual chu a ngaidama a thai bosak thin avangin 'Rorelia' tih a ni a. 140 Chuti ni suh se khawvel mihring zawng zawng zingah pahnih khat lek chauh an awm tawh ang" ka ti a.

§ Angel chuan, "Chungnungbera chuan he khawvel hi mitam tak tan a siam a, khawvel lo la awm tur erawh chu mi tlemte tan chauh a ni. 2 Entirna tur ka han sawi ang e. Le'ah hian bel siamna tur hlum tam tak a awm a, rangkachak nawi erawh chu tlemte chauh a awm. 3 Tunlai khawvel pawh hi chutiang chu a ni;

tam tak siam an ni a, mahse tlemente chauh chhandam an ni ang" a ti a.

* miie tan Ezra tawngtaina

4 Kei chuan, "Finna ka zaung ang a, hriatthiam ka tuni ang. 5 Ka duh thu-a g khawvela lo piang ka ni lo a, duh lo chungin khawvel bi ka chhuahsan leh dawn a, kum tlemente chauh dam tur ka ni.

6 'Aw Lalpa, chung lam mi, i cbhianlawl uawm tak bi i hnena ka tawngtai phal ang che. Keimainanh han chi han tuh la, thinlung leh iltru thar nenai mihring sual ni kan nun theih nan lo thaung rawh se. 7 I thu bua i sawi angin nang chauh hi Patbian i ni a, kan za hian i siam kan ni. 8 Nunna tuni pe a, chnula kan awm lai-in kan taksaah suke i vuah a, tui leh mei karah him takin i vawng a. 9 taksa siam chu chhulah thla kua a awm a, 9 nang chauh hi i ni taksa chu hum a, a tuamtu chhul veng himtu chu. 10 siam chu chhul ata a lo chhuahin 10 mihring taksa peng hnute atangin hnute tui i luan chhuahit a. 11 I nausen siam chu, chu chuan i chawm phawt a, i ngilneihna chu i vur zel a. 12 Chumi chu i felnain i chawm lian a, i Dan i zirtir a, i funa chuan i thunun a. 13 Amah siamtu i ni a, i duh chuan a nun chu i laksak thei a, i duh leh i zuahsak thei bawk a. 14 I thu ang ngeia chuti kaua nguna siam mihring chu i timboral leh mai si chuan engtiazia siam nge maw i nih reng le?

15 A nih, Lalpa, ka han sawi phawng teh ang. Hnam dangte

g 8: 4 Latin lamah 'thu awih tura' tiha ni.

§ : 3 Mt 22: 14 8: 22 Sam 104: 4; Heb 1: 7

chungchang chu an tana tha tur i hre ber ta ve ang; 16 kei zawng-in i mite chungchang hi ka vei a ni—Jakoba thlah, nangma hnam Israelte avangin ka mang ang a, ka bial map mai a ni.

17 An tan leh keima tan ka dil a che, leia awmte hi kan za hian kan tlin loh vekzia ka hre si a, 18 thiam loh chantir kan ni bawk dawn si. 19 Khawngaih takin ka thu hi lo hria la, ka ṭawngṭaina hi lo ngaithla teh” ka ti a.

Vana lak chhoh a nih hmaa Ezra ṭawngṭaina chu hetiāng hi a ni: 20 “Aw Lalpa, chatuana mi nung i ni a, van sang berte kha i ta a ni. 21 Kan suangtuah phak aiin i lal-ṭhuttleng chu a ropui zawk a, i ropuizia kan hre pha lo. Van angel sipai rualte chu i hmaah an khur thin. 22 Thu i pek angin thliah te, meiah te chan an inpeih reng a. I thu chu a dik thuan chhuak a. 23 I thupek chak tak chuan thil rapthlak tak takte a ti thei a. Tuipui thukte chu i melh hlek a, a kang mai a, i thin a ur chuan tlangte an tui zawih zawih thin. I thudik chu a kumhlun a. 24 Aw Lalpa, nangin min siam a, i chhiahhlawh ka ni a, ka ṭawngṭaina hi lo ngaithla teh, 25 thil hre feih feih theia ka la dam chhung hi chuan ka ngawi mai thei lo a nih hi.

26 “I mite sualna en suh la, rinawm taka i rawngbawltute hi en zawk rawh. 27 Mi sualte thiltih chu ngaihven suh la, thil tam tak an tuar chung pawha i thuthlung vawng hram hramtute hi ngai

pawimawh ang che. 28 Khawlo taka khawsate chu ngaihtuah zui suh la, lawm taka Pathiana neitute che chu hre reng zawk ang che. 29 Ransate ang maia awmte avangin i mite tiboral suh la, i Dan tha taka zirtirtute ngaihsak zawk ang che. 30 Ramsa aia i ngaihnepte chungah thinur suh la, i ropuina ringtute chungah i hmangaihna lantir ang che.

31 “Keini leh min thlahtute chu thi tlàk ȝwm rēngin kan khawsa a, amaherawhchu keini mi sualte avangin a ni ‘Khawngaihtheia’ tih i nih. 32 Felna chhuau tur nei hauh lo keini mi sualte hi i khawngaih duh hlauh chuan, ‘Khawngaihtheia’ i ni tak meuh ang. 33 Mi felte zawngin i hnena thil tha tih an khawl khawm hu lawmman an hmu dawn si a.”

34 “Mihring hi eng nge maw a nih a, a chunga i thinur ni? Thi theiho hi eng nge maw an niha na taka i deh ni? 35 A dik takin thil tisual lo tumah an piang lo a, mi nung tumah pawi khawih lo an awm hek lo. 36 Chuvangin, Lalpa, thil tha tih khawl khawm nei ve late chunga i khawngaihna i lantir chuan i felzia leh i thatzia a lang chiang hle dawn a ni” ka ti a.

37 Lalpa chuan mi chhang a, “I sawi chu a dik thawkhat e, i sawi ang chu nih pawh a ni dawn. 38 Thil sual tiho sim thu te, an thih thu te, an chunga rorel thu thu te, tihboral an nih tur thu te ka enghelh lo ang tih hre rawh. 39 Mi fel siam te, an khawsak zel dan te, chhandam an nih thu te,

a tawpa lawmman an hmuh tur thu te, ngaihven hi ka lawmna ber a ni zawk ang. 40 Ka sawi ang chuan a ni dawn. 41 Lo nei mi chuan thil chi a tuh teuh a, thlai pawh a phun thluah a, a to vek lo a, zung a kaih vek hek lo. Chu chu khawvel awmphung a ni. He khawvela mihring awm apiang hi chhandam an ni vek lo ang" a ti a.

42 Kei chuan, "Khawngaih tak-in ka han sawi ve leh ang e; 43 Lo nei mi thlai chi tuh chu a hun taka ruah i surtir loh chuan a to thei lo a, a sur tam luat lah-in a tawih mai bawk si. 44 Mi bring hi chutiang an ni ve lo. Nangmah ngein i siam a, nangmah anga siam a ni; thil tinreng ama tan i siam bawk a. Thlai chi nen han tehkhin mi a ni hlei nem. 45 Aw Lalpa, chung lam mi, chutiang tur a ni lo e. Nangma mite chu zuah la, khawngaih ang che. I mi siamte chungah hian i khawngaihna han lantir teh" ka ti a.

46 Ani chuan mi chhang a. "Tun hun hi tuna nungdama awmte tan a ni a, hun lo la awm tur chu lo la awm turté tan a ni. 47 Ka thil siamte chu kei aia nasaín i hmangaih thei lo ang. I chin thin ang hian mi dik lote zingah inhmer tel ching tawh suh. 48 Mi tilawm hle a ni, 49 i ingaitlawm hle a, mi thei tak ni awm angin i inchhuang lo a. 50 He khawvela chapo tak leh intivei taka awm thinte hian ni hnunhungah chuan thil tam tak an la tuar ang. 51 Ezra, nang zawng,

nangmah anga awmte nen ropui-na in chan tur chu ngaihtuah zawk rawh. 52 In za atan Paradis kawng hawn a ni a, nunna thing phun a ni Khawvel lo awm tur chu peih fel a ni a. In mamawh tur zawng zawng Van khawpui din fel tawhah chuan chhek khawm a ni tawh. In thawhrimna ata in chawl vang vang tawh ang a, that-na leh finna chu tihfamkim a ni ta. 53 Sual lo chhuahna bul chu khár tlat a ni ta a, a khawih thei tawh lo ang che u, natna tihbo a ni a, thihna lak bo a ni, chhiatna pawh a tlan bo tawh. 54 Tuarna zawng zawng tihtawp a ni a, chat-tuan nun ro hlu chu a lo lang ta.

55 Chuvangin, mi tam tak boral tate chungchang zawt zawt duh tawh suh. 56 Duh an thlan theih lai khan Chungnungbera mi hmusit a, Dan ngaihnep an thlang a, a duh ang an zawm duh lo. 57 Pathian chhiahhlawh mi felte chu an tiduhdah lehngthal vei nen. 58 Thi tur an nih inhre reng chung pawhin 'Pathian a awm lo e' an ti rilru a. 59 Nangni zawng, ka sawi lawmman khan a lo hmuak reng che u a, tuihal te, tihnat te anni chan tur a ni thung ang. Chungnungbera chuan tu boral mah a duh lo. 60 Mi tin a siam a, tu tan pawh nunna a buatsaih a, mahse a thilsiamte chuan an-mahni siamtum hming chu an tichhia a, nunna pek duhtu chu an lawm lo. 61 Chuvang chuan an nungchang ka rēl hun tur ni chu a hnai ta a ni. 62 Mi tin hrilh loin nang leh nangmah ang mi tlemte hnenah chauh heng thu hi ka hrilh a ni" a ti a.

Hun tawp chhinchhiahna

63 "Ka pu, hun hnubnunga i thilan tur chhinchhiahna tam tak mi hrilh a, amaherawhchu eng tikah nge heng hi i tih ang mi la hrilh lo" ka ti a.

9 Angel chuan, "Heng thil hi ngun takin chhui rawh, chhinchhiahna ka hrilh che thenkhat a lo thlen chuan, 2 Chungnungberan khawvel a siam chunga ro a rel hun chu a lo thleng tih hria ang che. 3 Lirte a nging ang a, hnam puma helna te a awm ang a, sawrkar an inchotuah ang a, hruiatu derthawng te, rorelu mu-mal lo te an lo awm ang. 4 Heng thil hi i bmuh hunah Chungnungberan thil siam a ṭantirh laia a lo sawi tawh kha a ni tih hria ang che. 5 Khawvela thil lo thleng reng reng, a intanna leh a tawp-na chu a chiang a ni. 6 Chung lama khawvel pawh chutiang bawk a ni. Mak tak leh ropui takin thil a intan a, chhinchhiahna ropui tak tak nen a tawp ang.

7 "Thenkhat chu an boral ve lo ang, an thiltih thain emaw an rinnain emaw a chhandam dawn. 8 Chung chuan thil hlauhawm ka sawite hi an pumpelh ang a, atir ata keima ram bik atana ka khek-ah chuan chhandamna ka siamsak chu an chen ang. 9 Ka duh zawng ngaiythah a, hmusitute chuan hrem tuar reng tur a nih an hriat chuan mak an ti ang. 10 Malsawmna ka pek chu dawng thin mrah se, an dam laia mi ngaihsak lote pawh an tel ang. 11 Duh an thlan theih

laia ka Dan hmusit a, an sim theih laia sim duh lote pawh an tel ang. 12 An thih hnua an tua tur hremna chuan thudik chu a hriat chhuahtr ang. 13 Chuvang-in Ezra, mi sualte chu eng anga hrem tur nge an nih ngaihtuahin inkhāp.hlu reng tawh suh. Engtikah nge, engtin nge mi felte chu chhandam an nih ang tih ngaihven zawk rawh. Khawvel chu anni tan siam a ni a, an ta tur a ni" a ti a.

14 Kei chuan, 15 "Ka sawi tawh na a, ka han sawi leh teh ang—Chhandamte ai chuan boralte chu an va tam hlei lua em! 16 Tuifawn leh tui mal far ang mai zu nia" ka ti a.

17 Angel chuan, "A lei azirin chi theh a ni a, a pangpar chi azirin a par rawng a dang a, thil siamtu thiam azirin a thilsiam a ṭha a, lo nei miin a thawh nasat azirin buh a haw tam a. 18 Lei ka siam hma, a chhunga cheng tur mihring ka siam hma khan tumah hnial an awm lo, hnial tur tumah an la awm si lo a. 19 Lei ka han siam a, ei tur ka dah rei rui a, Thufinga khat Dan ka pe bawk a; ka mihring siamte erawh chu khawlo takin an nung ta thung a. 20 Ka khawvel siam chu ka han en a, a lo chhe hle tawh a. Ka lei siam chu a chhunga chengte thil tih tum sual tak avang chuan a chhe tep a. 21 Ka han bmuh chuan zuah zel harsa ka ti ta a, keima tan tlemte ka hum ta a ni—grep bawr aṭangin a rah fang khat, ngawpui h aṭangin thing kung khat ang lek chu. 22 Boral

h 9 : 21 Latin lamah 'Hnam ropti tak' tih a ni.

9 : 11 Fin 12 : 10, 20 ; Heb 12 : 17

tura lo piangte chu boral mai rawh se. Tipuitling tura tha ka sen tawhna, ka thlante chauh chhandam ni mai rawh se.

23 "Khai le, Ezra, ni sarih dang nghak leh rawh, chaw erawh chu nghei tawh suh. 24 Tuma chenna ngai loh ramhnuai pangpar hmunah kal la, pangpar chu chawah ring ang che-sa ei suh la, uain pawh in hek suh. 25 Chungnungbera hnenah bang loin tawngtai la, tin, ka lo kal ang a ka rawn be leh ang che" a ti a.

INLAR TUM LINA

Dan awm reng tur

26 Angel thu ang chuan ka ti a, Ardat an tih hmunah ka kal a. Pangpar zingah chuan ka thu a, chuta thil tote chu chawah ka ring a, ka duh tawk a 27 Ni sarih hnu chuan hnim zingah ka mu a, ka inngaihtuah buaj leh ta a. 28 Pathian Chungnungbera hnenah thu ka sawi leh a. 29 "Aw Lalpa, Aigupta atanga an chhuak thla-ler ram ruak tuma awm lohna hmuna an kal lai khan min thlah-tute hnenah i inlan a. 30 An hnenah, 'Israel mite u, ka thu hi nagaithla rawh u. 31 Ka Dan hi ka pe che u a. In tan thlai chi tuh, tha taka rah ang hi a ni ang, in kumkhaw ropuina tur a ni" i ti a. 32 Kan pute chuan Dan chu an dawng a, mahse thupekte chu an zawm duh lo a. Dan rah erawh chu tihchhiat a ni a, tihchhiat mi a ni si lo a. 33 Amahnia chi tha tuh chu an vawn

that loh avangin Dan dawngtute chu tihboral an ni a. 34,35 Thlai chi lei chhunga phum te, tuipua lawng awm te, khuhrianga chaw awmte ngaihtuah ila, a chhunga awm a chhiat hnu pawhin a awmna chu a la that thin hi. Mi sualte chungchang erawh chu chutiang a ni ve lo. 36 Dan chu kan thinlung chhunga dah a ni a, kan sual avanga boral tur chu keimahni hi kan ni thung. 37 Dan chu a boral ngai lo ang, ropui taka awm reng tur a ni" ka ti a.

Nu pakhat tap

38 Heng thu hi keimaha ka sawi mial mial laiin ka han hawi a, ka ding lamah nu pakhat ka hmu a, mangang taka rumin a tap zawih zawih a. A kawerte chu a thler hnuuang a, a luah vaivut a kai luai bawk a. 39 Ka thil ngaihtuah chu theihnghilhin a lam chu ka hawi vat a. 40 "Engtizia nge i tah? Engati nge chuti taka i mangan?" ka ti a

41 Ani chuan, "Ka Pu, khawngaih takin mi be buai teh suh. Ka tap ka tap mai dawn, ka lung a chhe em mai. Ka mangang em a ni" a ti a.

42 "Engati nge, mi han hrilh teh?" ka ti a.

43 Ani chuan, "Ka pu, kum sawmthum chu fa kan nei thei lo a. 44 Kum sawmthum chhung chuan achhun azanin, ni tin dar-kar tin mai fa dilin Chungnungbera hnenah kan tawngtai thin a. 45 Kum sawmthum hnuah kan dilna chu Pathianin min chhang

ta a, ka tuar nasatzia hriain ka manganna chu mi lak bosak ta a, fapa min pe a. Kan lawm em em a, kan thenawm khawvengte pawhin min lawmpui a. Engkmittheia chu lawmthu kan hrilh mawlh mawlh a. 46 Kan fapa chu theih tawpa fimkhurin kan enkawl lian a, 47 a lo puitlin chuan nupui ka zawnsak a, inneih kan buatsaih ta a.

10 "Ka fapa chu inneihna pindana a lut chu a tlum ta mai a. 2 Tichuan khawnvar zawng zawng kan timit a, mi thiamuan turin kan thenawm zawng an lo leng a. Atuk tlai lam tlengin ka lungchhia chu ka insum hram hram a, min tinsan ta a. 3 Zan a lo ni a, he hmunah hian mi hmuh angin ka lo kal a ni. 4 Khuua kir leh ka tum tawh lo. Lusuna tapin engmah ei leh in loin thih mai ka tum a ni" ti-in mi chhang a.

5 Chutiang thu mi han hrilh chuan ka thil ngaihtuah kha ka theihngihilh a, chu nu chu ka vin ta nek a. 6 "Hmeichhia ka hmuh azawnga ä ber i ni. Kan mite tuar nasatzia hi i hmu lawm ni? Kan chunga thil lo tleng zawng zawng hi i hre na nge? 7 Kan nu, Jerusalem chu, lungngai leh mualpho takin a awm hi. 8 Kan zaa lungngaihna leh manganna hi tuar ve zawk awm i ni a, i fapa pakhat thi chuti taka i sun ni? 9 Lei hi ngaihtuah teh, heti zozai fa hringtu hi lusuna kun reng zawk awm a ni. 10 Keini mi

nung zawng zawng hi amah atanga chhuak kan ni a, mi dang pawh an lo la chhuak zel ang. Kan za deuh thawin chhiatna kan tawk a, lei fa hrin tam tak an boral hi 11 Nangin fa pakhat i chän a, lei chuan heti zozai hi a chän a, atunge lungchhe zawk awm? 12 13 Lei mi heti zozai lo piang thi leh ta chu thil awmphyung ni awm rēngin i ngai mai thei, nang erawh chuan na tuar eng phiar a i thisen hrin i chän a; ka hrilh a che. 14 Pathianin lei a siam tirh atang khan nang ang bawkin lei chuan Pathian tan hautak takin mihring te a hring asin. 15 Chuvangin, tap tap duh suh, intipachang rawh 16 Pathian thil rel dan dikzia hi pawm la, a hun dik takah i fapa chu i hmu kir leh mai ang a, 'a nu tling ble e' tiin fak i hlawh ang. 17 Khuah i pasal hnenah kir leh zawk rawh" ka ti a.

18 "Ka kir dawn hauh lo, hetah hian ka awm reng ang a, ka thi mai dawn" a ti a.

19, 20 Kei chuan, "Chutin ti teh suh. Jerusalemin vanduaina leh lungngaihna a tuar hi ngaihtuah la, chuti taka vanduai i inti lo mai ang. 21 Kan Pathian biak in chu a chim a, kan maicham an thiat a, kan tempul an tichhe ta. 22 Kan perhkhuang thawn a reh a, kan hlate sak a ni ta lo a, kan hlim thinnate a reh ta. Mei thiang hlim chu an timit a, kan thuthlung bawm an la bo ta. Kan bungbel thianghlimte an tibawrhbang a, kan Pathian hming an tichhe ta, kan hnam hruitute an timualpho a, kan puithiamte an häl hlum a,

kan zinga Levia chite pawh salah an man a. Kan nulate an pawng-sual a, kan nupuite min pawl luhsak a. Kan zinga Pathian tih mite an hruai bo a, kan fate min-paihsak a. Kan thalaite salah an man a, kan sipai hotute an tudawl a. 23 A rapthlak ber chu - Jerusalem, Pathian khawpui ni thin chuan a ropuina a hloh a, kan hmelmane kutah a awm ta hi a ni. 24 Tichuan, i lungngaih mangan bang la, Chungnungbera, Engkimittheia chuan khawngaih che sela, i tuarnate chu chhawkin thlamuan-na pe che rawh se" ka ti a

25 Chu nu ka biak lai chuan kawlphe ang maiin a hmel chu a lo eng ta zawk a, a bulah ka ding ngam ta lo a, eng tihna nge ni ang ka ti rilru a. 26 Lei nghawr dawt khawpa ringin a te ta vak a. 27 Ka han dak chhuak a, chu nu chu ka hmu ta lo a, nghahciihan lian taka din khawpui ka hmu a 28 Ka hlau em em a, "Mi rawn tlawh thin angel Uriela kha khawiah nge a awm tak? Amah vang vek a ni, mi tichi-ai zo. Ka tawng ngtae tlawn mai a ni, thih mai loh chu hmabak dang ka neih loh hi" ka ti a.

Urielan inlarna a hrilhfiah

29 Ka la tawng laiin min rawn tlawh thintu angel Uriela kha a lo lang a. 30 Engmah hre loa thi-danga ka tlu min hmuh chuan ka kut ding lamah min chelh a, mi tichak a, mi kai tho ta a 31 "Engati nge? Engati nge chuti taka i mangang buai?" mi ti a.

i 10 : 35 Latin lamah 'kum thum' tih a ni.

10 : 27 Heb 11 : 10 ; Thup 21 : 9-27

32 Kei chuan, "Mi theihnhgilh ta emaw ka ti asin. Mi hrilh ang-in he hmunah hian ka lo kal a. Ka thil hmuhi bi a ngaihna ka hre der lo mai" tiun ka chhang a.

33 Ani chuan, "Intipachang la, ka han hrilhfiah sak ang che" a ti a. 34 "Ka pu, khawngaih takin mi han hrilhfiah sak ta che. 35 Mi i kalsan mai chuan beidawngin ka thi mai ang. 36 Ka thil hmuhi leh briat hi a ngaihna ka hre map lo e, ka mit vai nge lian-tual-tual ka hmu tih pawh ka hre lo. 37 Khawngaih takin mi han hrilhfiah sak teh" ka ti a.

38 Angel chuan, "Heng i thil hlauh tak awmzia hi ka han hrilhfiah ang e, ngun takin lo ngaithla rawi. Chungnungbera chuan thuril tam tak a rawn hrilh che a ni. 39 Nun dik takin i nung thin a, a mite tan leh Jerusalem tan i lungngai a, i pawt tibzia a bria a ni. 40 Inlarna i hmuh awmzia chu hetiang hi a ni: Tun maiah khan hmeichhia i hmu a, 41 a lungchhia thlamuan i tum a. 42, 43 Chu nu chuan a fa thih thu a hrilh che a, amah chu i hmu thei ta lo a, khawpui din sa i hmu ta a. Hei hi a awmzia chu a ni: 44 I hmeichhe hmu kha Jerusalem a ni, khawpui ding sa i hmuh chu. 45 Kum sawmthum fa a neih loh thu a hrilh che a, a awmzia chu kum sawmthum i chutah chuan inthawina an hlan lo a, 46 Solomonan khua chu a din a, inthawina pawh hlan a ni ta. 47 Fimkhur takin a fa chu an en-kawl len thu a hrilh bawk che a, chu chuan Jerusalem luah chhung

a kawk a ni. 48 A nupui nei hzanā an fapa thih thu a hrilh che kha Jerusalem chhiat entirma a ni. 49 Chu nu fa sūn inlarnaa i hmuh chu hnem i tum a, chu chu i hnena tar lan tur chu a ni. 50 Chu nu chu i khawngah tak meuh a, pawi i tihpuzia Chungnungberan a hmuhin a ropuzia leh a mawi em emzia a entir ta che a ni. 51 Chuvang chuan alawm tuma chēnna ngai loh hmun fianriala bala, chuta awm turin ka hrilh che. 52 Chungnungbera chuan heng thil hi a entir dawn che tih ka hre sa a, 53 lungphum tuman an la phym ngai lohna hmunah ka kaltir che a ni. 54 Chungnungbera khawpui lantir a nibna hmunah mihring sak engmah ding tur a awm si lo.

55 "Tichuan hlau suh, khawpui ah chuan lut la, a in ropuzia leh a mawizia te va en rawh. I theih anga tam en la, 56 chumi hnuah chuan i theih anga tam i hre bawk dawn nia. 57 Mi tam ber aiin i vānnei hle a ni, Chungnungberan nāng anga a ngaihsan an tlem hle. 58 Naktuk zan thlengin hetah hian awm la, 59 i mangah leh inlarnān ni hnuhnunga leia la awmte chungchang tih a tum dan a hrilh ang che" a ti a. Chumi zan leh azan leh chu chutah chuan ka awm ta a.

INLAR TUM NGANA

I Zan hnihnāah chuan mang ka nei a. Tuifinriat atang-in mupui lo thlawk chhuak ka hma a. Thla sawm pañnih leh lu

pathum a nei a. 2 Ka thlir reng a, khawvel pum hliapin a thla chu a zār ta a. K'il tim atangin thli a lo tleh a, chhum a zing mum bawk a. 3 Mupui thla atang chuan a lèt zāwngin thla dang a lo chawi chhuak a, mahse engtham a ni lo, tē tak té a ni. 4 A lu pathum chu an muhil a, a laita ber, a dang aia lian pawh chu a muhil a. 5 Ka en reng lai chuan mupui chu bo-ruakah a thlawn chho a, khawvel pumpui leh a chhunga mihring zawng zawng lalah a tāng ta a 6 Leia thil engkim mai mupui thu ang angin an awm ta a, tumah kalb ngam.an awm lo. 7 Mupui chu a kea ding ka hmu a, 8 a thlate chu a bia a. "In thangharh rual vek tur a ni lo, in thawh hunruat zelah chauh tho ang che u 9 Ka lute hi an tho tlai ber tur a ni" a ti a.

10 Ka han en ngun a, aw chu mupui lu, a eng mah atanga lo chhuak a ni lo a, a dul atanga lo chhuak a ni tih ka hmu a. 11 A lèt zawniga thla lo chawr chhuak kha ka chhiar a, pariat a ni. 12 A ding lama thla pakhat chu a inzar parh a, khawvel pumpuiah a lal ta a. 13 A lal a tawp hnu chuan a bo ta daih a, a sulhnu chhui tur engmah a awm lo. A thla dang pakhat chu a inzar parh leh a, rei tak chhung a lal a. 14 A lal hun tawp dawn, a hmasa anga a bo tepah, 15 Awin a hnenah, 16 "Ngaihla teh, khawvelah i lal rei hle a, i pil bo hmai in he thu hi i hriat ka duh a ni 17 I hnuah tumah i lal chen chen lal tur an awm lo, i lal hun chanve pawh an lal lo ang" a ti a.

18 A thla pathumna pawh chu a inzar parh a, a hmaa mite ang bawk khan a lal a, a boral ta a. 19 A thla dang zawng zawng pawh chuan thu an inneih chhawk a, an boral zel a.

20 Ka thlir zel a, a dung lama thla te tak tē kha an intiparh ve a, pakhat chu rei lo tē a han lai ve a, mahse a bo ve leh mai a. 21 Pakhat pawh chu a inzar parh ve bawk a, mahse a lal ve thei lo. 22 Thla lian sawm pahnih leh a thla tē pahnih chu an bo ta vang vang a. 23 Mupui chuan lu muhil pathum leh thla te paruk chauh chu a nei tawh a. 24 Ka en reng a, thla tē pahnih kha lu ding lam bera awm hnuiah an tawih lut a, a dang palite erawh chu an awmna ngaiah an awm zel a. 25 Chung thla tē palite chu an inrawt khawm a, thuneihna chuh an tum ta a. 26 Pakhat chu a han inzar parh a, a bo ta mai a. 27 A pahnihna pawh chu a han inzar parh a, a hmaa mi aia rang mahin a bo ta a. 28 Thla dang pahnih pawh chuan thuneihna chuh turin an inrawt dun a. 29 Chutia an inrawt lai chuan Lu muhil pakhat a laia awm, a lian ber kha a lo thangharh hlawl mai a. 30 Lu dang pahnih pawh chu an lo harh ve a. 31 thla pahnih thuneihna chuh tumte chu an ei zawhpui ta a. 32 He lu hian khawvel puma thuneihna a chang ta a, khawia mi chungah pawh na takin a lal ta, thlaten an thuneihna an inlek aia nasa khan a thuneihna chu a lek ta a. 33 Ka en reng a, lu laita chu a thla tē ang bawk khan a bo ta thuai a. 34 Lu pahnih

kha an lo awm a, anni pawh chuan lei chungah leh a chhunga mite chunga thuneihna an chang ve a. 35 Ka en reng lai chuan a ding lam zawka lu khan a vei lam zawka lu chu a dawlh ta mai a.

36 Aw ka hria a, "Ezra, i hma lam en la, i thil hmuh kha ngaih-tuah teh" min rawn ti a.

37 Ka han en a, Sakeibaknei thinrim ni âwm tak hi ngaw aṭang-in a lo chhuak ka hmu a, mupui chu mihring ṭawngin a bia a, 38 "Mupui, i hnena ka thusawi tur hi, Chungnungbera thuchah a ni, ngaithla teh. 39 Ka khawvel awp tur leh tun khawvel titawp tura sakawlh pali ka ruatte zingah nang hi a la awm chhun i ni. 40 A palina i ni a, i hmaa sakawlhte kha i hneh ta a. 41 He khawvela i awm chhung zawngin thudik pawisa miah loin thlabar zetin mite i awmir a, i tiduhdahin i bum bawk a. 42 Tu pawi khawih lo awm ve hle hlete i sawisa chiam chiam a. Thudik sawitute i hua a, dawt chingte i duhsak a. Mi hmuingilte in leh lo i tihchhiatsak a, i pawi sawi lote bang i thiash-sak a. 43 Chungnungbera chuan i chapozia leh i intihveizia a hria. 44 Engkimtitheia chuan a khawvel siam chu a han thlir vel a, a tawp hun a lo thleng ta, hun tawp ber a ni ta a. 45 Chuvangin mupui, i boral hun a thleng ta, i thla h'aipui hlauhawm tak tak te, i thla tē chimawm tak tak te, i lu rapthlak tak tak te, i ke bawr tin thêm thûm nen, i taksa engmah lo nen i boral a hun ta. 46 I tharum rorelna ata khawvel pumpui hi a chhuak ang a, amah siamtu Pa-

thian rorelna leh khawngaihna dawn beiseina chuan a tithar ang" a ti a.

12 Sakeibaknein mupui chutia a biak lai chu ka en reng a. 2 Mupui lu la awm chhun chu a bo ta daih a. Thla tē pahnih, lu bula t̄wlh pheite kha, lal tumin an lo thawk a, mahse an rorel chhung chu a tawiin a buai hle. 3 Ka en reng lai chuan an ral ta mai a, mupui taksa pumpui chu a alh ta hluah mai a, lei chuan a hlu em em a.

Inlar hrilhfiahna

A ipikthlak em avang leh ka hluah em avangin ka thangharh ta a. 4 "Chungnungbera thil rel dan chhui ka tum vei a, hetiang thil hi keima chungah ngei ka thlen ta a nih hi. 5 Ka rilru a hah lutuk a, ka chau der ta mai. Zanina ka thil hmuh hluahawm tak avang hian ka tha neih chhun pawh a thum zo ta. 6 Chungnungbera, a tawp thlenga mi tichak turin ka dil teh ang" ka ti a. 7 Tichuan ka tawngtai ta a. "Hotupa leh Lalpa, mi tam zawk aia fela mi ngai a nih meuh a, ka tawngtai i ngaihthlak chuan, 8 chakna mi pe turin ka ngen a che. Aw Lalpa, he inlarna hluahawm tak awmzia kimchang takin min hrilh teh, ngaih tha takin min awmtir rawh. 9 He hun tawp entir tlakah mi ngai a ni phawt awm si a" ka ti a.

10 Pathian angel chuan, "Inlar na i hmuh hrilhfiahna chu hei hi

a ni : 11 Tuifinriat atāng a mupui i hmuh kha i unaupa Danielan inlarna a thil hmuh lal ram pahlin a ni. 12 A hrilhfiahna hnena ka sawi hi hrilh a ni ve lo. 13 Lal ram zau tak, a hmaa awm aia hluahawm zawk a lo ding tēp a ni. 14 Indawtin lal sawm pahnih an lal ang a. 15 Lal pahnhina chu a dangte aiin a lal rei ang. 16 Chu chu thla sawm pahnih i hmuh awmzia chu a ni.

17 Mupui lu atāng ni loin a dul atāngin aw i hria a. 18 Chumi awmzia chu hei hi a ni : Lal an inchuh chiam ang a, Lal ram pum chuan a chhiat phah thelh ang, mahse a chhiat phah èm lo ang a, a chakna ngai a awh leh thuai ang. 19 Mupui thla lian atāngin thla tē pariat lo chhuak i hmuh kha, 20 chu ramah chuan lal pariat an lo awm dawn tihna a ni, mahse rei lo tē chauh an lal ang a, kawngro an su tehciam lo ang. 21 Chu ram vanglai velah pahnih chu an lo lal ang a, a chuai dawn lamah a dang pali chu rei lo te an lal ve ang ; a dang pahnih erawh chu a hun tawp dawn ruai ah an lo lal ve chauh ang.

22 Lu pathum muhil i hmu bawk a. 23 Chu lal ram ral dawnah Chungnungbera chuan lal pathum a rawn din ang a, ram chu an rawn tungding leh ang a, khawvel pumah ro an rel ang. 24 An hmaa awmte zawng aia rawngin ro an rel ang tihna a ni. Heng lal pathum hi, 25 Mupui lu' tih an ni. Mupui thil sual tih an tipuitling ang a, tih tur hmabak chu an hlen ang. 26 Lu lian ber

bo kha i hmu a, lal pathum zinga pakhat chu a khum laizawlah a thi ang tihna a ni. 27 A dang pahnih erawh chu indona hmunah an thi ang. 28 Pakhat chuan a pakhat zawk kha a that ang a, ani pawh chu hun tawp indonah chuan a thi ve ang.

29 Thla tē pahnih, lu ding lam ber bula tawlī lut i hmuh chu : 30 Chungnungbera chuan a tawp dawn tēp thlengin anni hi a zuah tihna a ni. Rei lo te ro an rel a, a buai hle tih i hmuh kha.

31 Ngaw atāngin Sakeibaknei thinrim lo chhuak i hmuh a, mupui a biak lai i hria a, thu pawi a sawi leh thil sual a tibte avang-in mupui chu a hau tih i hre bawk a. 32 Sakeibaknei chu Messia entirna a ni. Chungnungberan ani chu an hun tawp dawn thlengin a chelh a. Davida thlaba mi a ni a, a lo kal ang a, roreltuho chu a rawn hau ang. An suahsualna te, an thil sual tih te leh Pathian duh zawng an zawsn loh avangtein a zilh ang. 33 A nungin rorelnah a hruai ang a, an sual avang-in thiam loh a chantir ang a, a tiboral ang. 34 Mi dang, ka rama la awm, ka mite chu a khawngaih ang a, bawih an nihna ata a chhuah ang a, ka hrilh tawh che, rorel ni, hun tawp chu a thlen hma chuan hlim takin a awmtir ang.

35 I mumang neih kha chu chu a ni a, a hrilhfiahna pawh chutiang chu a ni. 36 Chungnungbera chuan he thuril h̄i nangmah chauh hrilh tlakah a ngai che a

ni. 37 Tichuan, i thil hmuh zawng zawng kha lehkhabuah ziak la, hmun him takah thukru rawh. 38 Tin, i mite zinga mi fing deuh deuh, a hre thiam əwm leh thup tlat thei əwmte zirtir ang che. 39 Hetah hian ni sarih dang i awm leh tur a ni" a ti a

Miten Ezra an tlawh

40 Ni sarih a ral hnu chuan khua ka la haw loh thu miin an hriatin a rethei, a haus a an zain an lo kal a. 41 "I chungah thil tisualin i pawi kan sawi em ni ? Engtizia nge mi thlahthlamin het-a i awm reng ? 42 Nang chauh hi zawlnei kan neih chhun i m̄ta ; grep huana grep bawr la lawh loh awm chhun, zan thima khawn-var, thlipui tleha lawng chawlhna tl̄ li ūp ang i ni a. 43 Kan tuar nasa hle tawh lawm ni ? 44 Nang leh zelin min thlahthlam chuan mi dang ang bawk khan Jerusalem kāngah khān lo kāng hlum ve ila a tha zawk tur. 45 Thi tate ai khan kan lēm chuan loh h̄i" an ti a, an ṭap ta vak vak a.

46 Israel mite u, intipachang ula, lungngai suh u. 47 Chungnungberan a hre reng che u a, Engkimti-theia chuan in mangan a hai lo e. 48 Ka kalsan che u a ni lo e, ka thlahthlam hek lo che u. Jerusalem mangang leh tempul chhe ta tan a khawngaihna dila tawngtai turin hetah hian ka kal a ni. 49 In zain harh rawh u, in zingah ka lo kir leh mai ang" ka ti a. 50 An tin a, khawpui lamah an haw ta a.

INLAR TUM RUKNA

Inlarna

51 Angelin mi hrilh angin chutah chuan ni sarih ka awm a, engmah dang ei loin thil tote chu ka ring a, sa rēng ka ei lo.

13 Ni sarihna zan chuan mu-mang ka nei a. 2 Ka mang ah chuan tuifinriat atangin thli a lo thleh a, tui a tifawn but but a. 3 Ka en reng laiin tuifinriat atang chuan mihring ang hi a lo chhuak a, chhum zingah chuan a thlawk ta a. A hawina lam apianga a thil hmuhte chu an khûr a. 4 a tawng hria apiang leh mei bula khawiñun tui ang maiin an tui zo a.

5 Ka han en ngun a, chhiar sen rual lo mi tam tak ka hmu a. Tuifinriat atanga lo chhuak do turin hruai khawm an ni. 6 Chumi chuan tlang sang tak hi a rawt a, tah chuan a thlawk chho a. 7 A tlang rawt chu khawi lai hmuna mi nge. khawi rama mi nge hmuh ka tum a, ka hmu thei lo. 8 Amah do tura lo kal khawmte chuan an hlut hle a, mahse bei turin an in-puahchah tho a. 9 Beih tuma mi tam tak amah rawn pantute chu a hmuñin hriam a lo lek ve lo. 10 A kâ atang chuan mei lui ang a, lo chhuak a, a hmui atangin mei alh thli ang, a lei atangin mei tek thlipui an a lo chhuak bawk a. Mei lui te, mei alh thli te, mei tek thlipuite chu an tang-rual a. 11 amah rawn beih tum mipui chungah chuan an tuan ta

a, an kang ral ta phiar a. Thawk-lekhkatah mi chhiar sen loha tam chu an ral ta a, a văp leh a khu rim tih loh chu engmah a awm ta lo. Ka thil hmuñ chuan mi a tikā reng mai a.

12 Tlang atang chuan chu mi chu a lo chhuk a, mi tam tak a ko khawm a, heng mite hi remna duh mite chu an ni. 13 Mi chi tinreng an lo tel, a then chu an hlim hle a, a then chu an lungngai a, a then kut leh ke chu phuar a ni a, a thenin Lalpa pek atan mi dang an rawn hruai a.

Inlarna hrilhfiahna

Ka hlauh em avangin ka thang harh ta a, Chungnungbera hnenañ chuan ka tawngtai a: 14 "Lalpa, heng thil mak pui pui hi entir tlakah min ngai a, ka tawngtai lo ngaithla a. 15 Khawngaih tak-in ka mang awmzia pawh hi mi hrilh teh. 16 Heng thil lo thlen huna la damte tan a rapthlak turzia ka ngaiantuah a, dam khaw-chhuak lote tan phei chuan a rapthlak lehzual dawn si. 17,18 Hun hnuhnunga nawmna chek chu an chen ve dawn lo a, pawi an ti em em dawn a ni. 19 Dam khaw-chhuakte tan pawh a va rapthlak dawn em, ka mumanga ka hmuñ ang hian hlauhawm leh buaina tam tak an tawk dawn si a 20 Chhûm ang leka borala, ni hnuhnunga thil lo thleng tur hmuñ loh ai chuan heng hlauhawm tawn tlanga a tawp thlen chu a tha zawk" ka ti a.

21 Ami chuan, "Inlarna i hmuñ kha ka han hrilhfiah ang e. i

zawhnate pawh ka chhang ang. 22 Hun tawp thlenga dam khaw-chhuakte chungchang i zawl a. 23 A chhanna chu hei hi a ni. Heng thil hlauhawm rawn thlentu vek bian, Engkimtitheia hnena thil iuh tha leh rinawmna chhhhek khawm neite chu a rawn hum zawk dawn a ni. 24 Thi tate ai chuan dam khawchhuakte chu an nihlawh zawk em em dawn a ni ti hre chiang rawh

25 Inlarna awmzia chu hei hi a ni. Tuisinriat atanga mi lo chhuak i hmu kha, 26 Chungnungberan kum tam tak tawh in-peih sa diama a vawn thata chu a ni. A khawvel siam chu a chhanchhuak ang a, dam khaw-chhuakte tan awm dan thar a siamsak ang. 27 Thli te, mei te, thlipuite a ka atanga chhuak i hmu i hmu a, 28 fei emaw, hriam dang emaw hmang loin rawn beih tumtu mi tam tak kha a tiboral a. 29 Chungnungbera chuan a khawvela awmte a chhanchhuah hun a hnai ta tihna a ni 30 Chu-tih hunah chuan a ngaihna hre loin an awm ang a. 31 an indo tawn ang. Khua leh khua, ram leh ram, hnam leh hnam, sawrkar leh sawrkar an indo ang. 32 Chu-tiang hun a lo thlen chuan, ka hrilh tawhche chhinchhiahna te kha a lo awm ang, ka fapa, tui-finriat atanga lo chhuak i hmu kha a lo lang ang. 33 A aw an hriat chuan hnam tinrengin an chenna ram an chhuahsan ang a, an indo pawh chu an theihngihlh ang, 34 a rualin an lo kal dum dum ang, i manga i hmu angin chhiar sen an ni lo ang. Hnam

zawng zawng ka fapa do turin an inthurual ang. 35 Zion tlang chhipah a ding ang a; 36 Jerusalem thar sak zawl diam chu tu-pawhin an hmu ang; i manga tlang rawt i hmu ang khan kuta sak a ni lo ang. 37 Ka fapa chuan hnam lo pungkhawm chu an thil sual tih avangin thiam loh a chantir ang—thlipui khan chu chu a entir a ni. 38 An thil tih tum sual tak chu a puanzarsak ang a, hremna an tuar tur chu a entir bawk ang, mei khan chu chu a entir a ni. Dan h mangin awlsam tein a tiboral vek ang, mei tek khan chu chu a entir a ni.

39 Remna duh ri tam tak a koh khawm i hmu bawk a. 40 Heng mite hi Hoshea lal laia sala hruai Israel hnam sawmte chu an ni. Hengho hi Assuria lal Shelmanes-seran a man a, Fufrates lui chhak lam ramah a awmtir a. 41 Hnam sawmte chuan chu rama Jentail blang zinga awm chu an duh lo a, chhak lehzual ram, mihring la chenna ngai loh ramah an kal ta a 42 Chutah chuan anmahni ram ngecia an zawl theih loh Dan chu zawl that theih an beisei a ni. 43 Fufrates lui kai har tak kai an tum lai chuan, 44 Chungnungbera chuan thil mak tak a ti a, lui chu a hnawh a, an kai ta a. 45 An kal tumna ram Arzareth an tih chu a hla ble a, kum khat leh a chanve kawngah an thang a. 46 Chutah chuan an awm ta reng a. Heng hun hnuhnungah hian an lo haw leh dawn. 47 Chungnungbera chuan luipui chu a hnawh leh ang a, an lo kai mai ang. Remna duh mi tam tak i hmu

khan hei hi a kawk a ni. 48 Ka Ram Thianghlim chhunga cham-bang tuna i mi la awmte pawh hi an tel ve ang. 49 Ka fapain hnam tin mi tam tak lo kal khawm a tihboral hun chuan a mi la awm-te chu a hum ang a, 50 thil mak tak tak a tihsak ang” a ti a.

51 Kei chuan, “Lalpa leh Ho-tupa, eng tiziaa tuifinriat atanga lo chhuak nge a nih?” ka ti a.

52 Ani chuan Tuifinriat mawng-ah eng nge awm tih tuman an zu dap chhuak thei lo. Chutiang bawkin ka fapa leh a rawn kal-puite chu hun ruat lawk a thlen hma chuan tuman an hmu thei lo ang. 53 I mang hian chu chu a kawk a ni. 54 Nangma ham that-na tur i ngaihtuah lo a, ka tan i inh mang zo a, ka Dan i zir a, chuvangin he thil hi hrilh i ni. 55 Fin-na zawngin i damchhung i hmang a, hriathiamna chu nu ah i neih a. 56 Chuvang alawm Chungnung-bera chuan i lawmmanah heng hi a entir che a ni. Ni thum hnuah ka lo kir leh ang a, thil mak thuk lehzual ka rawn brilh ang che” a ti a.

INLAR TUM SARIHNA

Thing buk atanga aw

57 Chungnungbera chuan a hun a tihah thil mak a tih thin avang-in fak leh amah chibai buk chung-in hmuun rehah chuan ka leng a, hun zawng zawng leh thil thleng zawng zawng a kuta awm a ni si a. Chutah chuan ni thum ka awm a.

14 A ni thum ni chuan sasaw buk hnuiah ka thu a, 2 a bul hnaia thing buk atang chuan aw a lo chhuak a, “Ezra” mi rawn ti a.

Ka ding a, “Lalpa, heta hi ka awm” ka ti a.

3 Ani chuan, “Ka mite Aigupta bawiha an awm lai khan Mosia hnenah thing buk atangin ka inlar a, thu ka hrilh a. 4 Aigupta atanga hruai chhuak turin ka tir a, Sinai tlang ka thlen a. Tlang-ah chuan rei tak Mosia chu ka chelh a, 5 huni kal zel dan tur thu te, a tawp hun tur thuruk te ka hrilh a. 6 Vantlang hrilh tur chi leh thup tur chi ka hrilh bawk a. 7, 8 Chhinchhiahna te, inlarna leh a hrilhfiahna ka hrilh takte che kha vawng tlat rawh. 9 Nangmah ang mi dangte nen he khawvel atanga vana lak i ni dawn; chutah chuan ka fapa hoin hun tawp hma chu in khawsa ang. 10 Khawvel hi a naupang tawh lo, tar a hnaih tawh a ni. 11 Khawvel hun hi hmuun sawm pahniha then a ni, a hun sawmna chu a thleng der tawh, 12chu pawh chu a chanve a ral tawh, then hnih leh a chanve chauh a awm tawh tihna a ni. 13 Tichuan in chhungkaw thu rel fel la, i mite pawh hrilh rawh; mi tlawmte chu thlamuan la, mi fingte chu zirtir rawh. 14 Khawvel thil engto bansan la, i mi hring phurrit paishin i chak lohna dah sawn rawh. 15 I rilru tibuaitu zawng zawng dah bo la, khawvel chhuahsan mai turin in-peih rawh. 16 Thil tha lo tam tak i hmu tawh a, a aia tha lo

mah mah a lo awm dawn 17 Khawvel hi a tar a, a chak lo deuh hnu chuan a chhunga chengte chunga thil tha lo thleng tur chu a pung phut phut ang. 18 Thudik a kal bo ang a, dāwt a lo huai tual tual ang. Inlarna i mupui hmuh kha a lo thleng tēp a ni” a ti a.

Ezran Lehkhabu Thianghlim a ziak

19 Kei chuan, “Lalpa, i hmaah thu ka han sawi teh ang. 20 I thu angin kal ka impeih reng a, tunlae mite pawh ka hrilh ang, am Maherawhchu la piang ve lote tuge hrilh ta ang? He khawvel hi a thim hle a, eng lah an nei si lo. 21 I Dan chu meiah a kāng zo tawh a, tun hmaa i thil tihte tuman an hre tawh hek lo 22 I Thlarau Thianghlim chu mi han tirk la, atir tanga khawvela thil lo awm ka ziak chhuak dawn nia, i Dan bua chuang zawng zawnge nen. Tichuan heng ni hnunhuring-ahte hian miten kawng dik an hmu thei ang a, an duh chuan nunna chu an nei thei dawn nia” ka ti a

23 Ani chuan, “Kal la, mipui khawm la, ni sawmli chhung chu nangmah zawng lo turin hrilh rawh. 24 Ziakna tur phek tam tak buatsaih la, lekhka ziak chak tak tak heng mi panga, Seraia te, Dabria te, Shelemia te, Ethana te, Asiela te hi hruai rawh 25 Hetah hian lo kal leh la, i thinlungah briatthiamna khawnvar ka chhissak ang che, i ziak tur chu i zawk hma chuan a mit lo ang. 26 I ziak zawk chuan a then chu vantlang

hriat atan i phawrh ang a, a dang zawng chu mi fing, thup tlat thei turho hnenah pe ang che. Nak-tuk hetih hun hian i ziak tan dawn nia” a ti a.

27 Thupck ang chuan ka ti a, mipui ka khawm a, 28 “Israel mite u, ka thu sawi tur hi ngaitla teh u 29 Atir khan min thlahtute chu Aigupta ramah mi-khual an ni a, mahse chhan chhuah an ni a. 30 Nunna pe thei Dan chu Pathianin a pe a, mahse an zawm duh lo a, nangni pawhin in zawm duh bik hek lo. 31 Pathianin Ram Thianghlim chu in neih atan a pe che u a, in thlahtute ang hawkin in suaksual a, Chungnung-bera thupek angin in awm duh lo 32 Pathian zawng roreltu dik tak a ni, eng emaw hnu chuan a thil-peck che u chu a laksak ta che u a. 33 Tunah, hetah sal tangin in awm a, nimahsela in Juda pui thenkhat ai chuan Jerusalem in bnaih zawk. 34 In ngaiantuahna-te in thunun a, in zir peih chuan be dam chhung hian him takin in awm ang a, in thihi hnua zahn-gaihna in dawng ang. 35 Rorel ni chu thihi hnua awm tur a ni si a. Kaih thawh kan ni ang a, mi felte chu an hriat ang, Pathian tih lote erawh chu an thil tihsual puanzar a ni aŋ 36 Ni sawmli chhung chu tumah ka hnenah lo kal suh u, tuman mi zawng hek suh se” ka ti a

37 Thupck ang chuan mi pangate chu hmun rehah chuan ka h.uai a, chutah chuan kan awm ta a. 38 Atukah chuan aw ka hre ta mai a. “Ezra, i kā āng la, ka thilpeck

che hi in rawh" a rawn ti a. 39 Ka kā ka āng a, tui sen rūm, tak zet mai hi noah min pe a. 40 Ka la, a, ka han in a, ka in zawh chuan ka rilru chu a fiah ta uar a, ka finna a pung a, engkim ka hre reng thei ta a. 41 Thu ka han sawi ta a, chhum miah loin ka sawi ta zar zar a. 42 Chungnungbera chuan chung mi pangate chu finna a pe bawk a, ka thu sawi chu an inziak chhawk ta ngar ngar a. an la hriat ngai loh hawrawp an hmanga ni sawmli chhung an bung a, chhunah an ziak a, zanah chaw an ei chauh a ni. 43 Nilengin thu chu ka sawi a, zanah pawh ka ngawi chuang lo. 44 Ni sawmli chhung chuan lehkhabusawmkua pali an ziak a.

45 Ni sawmli hnu chuan Chungnungbera chuan, "I lehkhabusziak bu sawmhnhn pali i kha vantlang zingah i phawrh tur a ni, chhiaiatlak emaw a tlak lo emaw tupawhin an chhiar theih turin. 46 I lehkhabusziak dang bu sawmsarih te erawhchu zēp tur a ni, i mite zingafing deuh deuh pe ang che. 47 Heng buah hian thil hriat tur tam tak a chuang a, finna khur leh hriatna luirupi a ni" a ti a. 48 Mi hrilh ang chuan ka ti ta a.

HRILHLAWKNA DANG

Chhiatna lo thleng tur

15 Lalpa chuan, "He hrilhlawkna ka hrilh che hi ka mite hnenah puang rawh. 2 a dik a, a lo thlen ngei dawn avangin ziak bawk rawh. 3 Nangmah phiartute chuhla suh la, an rinhlelh che avang-

j 14 : 45 Thuthlung Hlui bu 39 hi Hebrai tawng buah chuan bu then-khatte an kawp a. bu 24 anga ngaih a ni. Hei hi an a aw b hawrawp awm zat a ni bawk.

in buaj hek suh. 4 Ring duh lo che apiang an rin loh avangin an thi ang. 5 Chhiatna rapthlak tak tak, indona leh tām, thihna leh boralna khawvel pumah ka titlheng dawn; 6 suahsualna hmun tinah a darh ang a, sual chuan a vawrtawp a thleng ta si a.

7 Chuvang chuan heng Pathian tīh loho suahsualna hi ka ngawihsan mai dawn tawh lo, ka remti dawn tawh hek lo. 8 Pawikhawih lote an that a, an thisen chhuak chuan phuba la turin mi au a ni; mi felte thlarau chuan phuba la turin bang loin min ngen. 9 Mathei loin pawikhawih lo tihhlumte thil ngen chu ka ngaihla ang a, an chunga thil an tih phuba chu ka la ngei ang.

10 Beram rual talh tur an kawi dum dum angin ka mite an kawi a, Aigupta rama an awm ka phal tawh lawng. 11 Ka thiltihtheihna leh ka chakna zawng zawng hmangin chu ram ațang chuan ka la chhuak ang a, tun hma ang khan Aigupta mite chungah hri ka lentir ang, an ram chu ka tichhe vek ang. 12 A ram pumin an tuar ang a, kei, Lalpa hian, ka vuaka ka chum nek hnuah chuan a pum nghin ang. 13 An thlai chite a tīah loh avangin lo nei mite chuan an tuar ang a, an thei kungie chu a tām ang a, rial leh thlipuin a nuai chhia ang.

14 He khawvel leh a chhunga awmte chung a pik e. 15 An chhiat phah tur indona chu a lo chhuak tēp a ni. Hnam tñtreng-in ralthuam an siam khawm ang a, hnam dang an bei ang. 16 Sawr-

kar dinglai ngaihthahin thuneih tum pawl hrang hrang inhneh tum-in an phi ruai ang. 17 Khaw dang leh khaw dang an intlawhpawh mai-thei tawh lo ang. 18 Thuneih in-chuhna chuan chhiatna a rawn thlen ang a, hlauin an khat ang a, an buai nuai nuai ang. 19 An tam tuar chu a nat em avangin mahni thenawmte ngei pawh an nghaisa ang a, khawngaih miyah loin an thil neihte an laksak ang.

20 Pathian chuan, "Chhak thlang chhim leh hmar atangin lei latle chu an thil lak pe kir turin ka koh khawm hi. 21 Ka mi thlante dim baksak loa an sawisa kha ka thungrul dawn" a ti a 22 "Ka thuneihna ka hmang ang a, mi sualte chu ka khawngaih hauh lo ang, pawikhawih lo thattute chu ka that phiar ang. 23 Ka thinur a alh nasa ta em a, lei innghah-nate chu a kâng ang a, mi sualte pawh buhpawl ang maiin an kang ral ang. 24 Ka thupek awih lo mi sualte chu an va chawh dawn em. 25 Ka khawngaih tawp lo ang, hel hmangte u, ka hmuu phak loah awm rawh u. Ka tempul tibawrh-bang suh u." Lalpa chuan a ti.

Inlarna rapthlak

26 A laka thil tisaultute chu Pathian chuan a hre chiang asin, vuak hluma talh turin a khek a ni. 27 Khawvelah hian chhiatna rapthlak tak a lo thleng ta a, pum-pelh rual a ni lo. Pathian lakah in sual a, a chhan lo ang che u.

28 Khaw chhak lam atangin thil hlauhawm deuh in hmuu thuai dawn. 29 Arab sipai, Dragon rual

chu, tawlailir nen an lo thawk dawn. An lo thawh chhuah chuan an thâwm chu khawvelah a thang chhuak ang a, a hria apiang hlaun-an khur ang. 30 Ngaw atang-in Karmenia-ho, nghanchang thinur chu, Dragon rual bei turin an lo thawk chhuak hûl hûl a. An ngho chuan Assuria ram zau tak an tai thler a. 31 Dragon te chu an inhawrkhwam a, tha thar thawh-in an tang leh ang a, a hnehtu zawk an ni ang. Nghanchang rual chu an ôm thung ang a, 32 an tiderh ang a, an tudawl ang—an tlanchee haw dawn a ni. 33 Nghan-changte chu Assuria-ah an lo châng ru ang a, an zinga pakhat chu an that ang Hei vang bian an sipai-te chu an thiabar ang a. an latle chuan ro rel ngaihna an hre lo ang.

34 Tin, thawkleh khatah chhûm dum khuih, inhawr tup tup chuan khaw chhak lam atanga khaw thlang tawp thlengin van a hliah ta mup a. 35 An insu bur bur a, leiah an thinurna chu a sui ang. Indonaa thisen chhuak tling chuan sakawr dul a chim phak a, 36 mal-pui thleng emaw, sanghawngsei khup thleng emawa thuk a nih chu. 37 A rapthlak em avangin leia mite chu an khur ang. 38 Tin, chhum nen thlipui na tak, hmar lam atang te, chhim lam atang te leh khaw thlang ram atangtein a lo leh ang a, 39 khaw chhak lam atanga lo tleh thlipui kha a chak zawk ang a, chhiatna rawn thlen tur thlipui dangte kha a chhem kir ang. 40, 41 Chhum dum khup nen a len chhia ang. Thlipui hlauhawm tak, mei nen, rial nen,

khandaih tle zawr zawr nen thuneitute k chungah a lo tleh ang. Lui zawnung zawnung kuang a luang liam ang a, a vêl chu a chim ang. 42 Tui lian chuan khawpui te kuh bang te, mual te, ngaw te, thlai te a tichhia ang. 43, 44 Tui lian chuan a chim zel ang a, Babulon pawh a chim ang a, a tichhe leuh ang. A vaivut khu leh a kang khu chuan van a tawng ang a. A bul hnai khuate chuan Babulon chu an tah ang. 45 Thah bängte chu khawpui tichhetu salah an tang ang.

Asia ram chan chau

46, 47 Nang Asia ram, i va khawngailthlak em, I chung a pik e. Babulon ropuina leh mawina i el a, a tih angin i ti a, i fanaute chu nawkhizuar angin i chei parh a, nangmah ngaizawngtu, a ittu che tihlawm i tum a. 48 He nawkhizuar tenawm tak, a thiltih leh a thil tum ang kha tih ve i tum avangin Pathianin heti hian a ti: 49 "Chhiat i tawk dawn, hmeithai ah ka siam ang che. Rethei te, tam te, indo te, hripui te in ramah ka lentir ang a, chhiatpui in tawk ang a, in thi bawk ang. 50 Mei sa chu in hnen a lo thlen hunah pangpar vuai ang hian i chhuan em em i thiltihtheihna chu a vuai ang. 51 Hmeichhe pawr tak, duk thluah leh pem phunga vuak nek ang i ni dawn a, mi haus a i ngaihzwangte chu i hip thei tawh lo ang. 52 Lalpa chuan, "Ka mi thlante thilum lo la chu i chungah heti emin ka kawlh lo tur. 53 Anni chu vuak i chak thin a, i ruih phei chuan anni i

thah i uanpui duh zawnung a ni.

54 "In hnawih tai teh reng che. 55 I nawhchizawrh blawh chu i tel a, i phu tawk i dawng dawn." 56 Lalpa chuan, "Ka mi thlante chunga i thiltih phuba ka la dawn. Chhiatpui ka rawn thlen ang a, 57 tihhlum i ni ang, i fate pawh riltamin an thi ang. In khawpuit te chu tibchim a ni ang a, a pawnawmte pawh tihhlum an ni ang. 58 Thinglanga awmte an tam ang a, an ril a tam em avangin mahni sa an ei ang a, mahni thisen an in ang. 59 Tuma la tuar ngai loh hrehawm i tuar ang a, i tuar tur hremna dang pawh a la awm teuh a ni. 60 Babulon tiramtu sipay rual chuan i ram an rawn fang leuh ang a, muang taka awm lai khawpui chu an rawn ram ang a; in ram mawi tak chu an tichhia ang a, a vai deuhthawin an ti-kawlh ang. 61 Meiin buhpawl a kâng angin in ram chu a kâng ral ang. 62 In ram ngaw thatc leh in thei huante chu an hal ang. In ram pum pui mai, in khua te, in tleng te a chhe kawlh vel vul ang. 63 In ropuina chu a chuai ang a, in thil neihte chu an rawk vek ang.

16 Babulon leh Asia, in chung a pik e. Aigupta leh Suria, nangni chung pawh a pik e. 2 In lusun puan te, saiip te, kel hmull puan te inbel rawh u. In chhiatna a lo hnaih tak avangin in fate tan tap ngawih ngawih rawh u. 3 Indona ka rawn tichhuak dawn a, tu nge dang thei ang? 4 In

zingah mei ka rawn chhuah dawn a, tu nge thelh thei ang? 5 Chhiat ka rawn thlen dawn a, tu nge lo dang thei ang? 6 Ngawa sakei-baknei thinrim chu tu nge hnawt kir thei? Tu nge buhpawl kâng timit thei? 7 Mi chak thal kah chu tu nge tilet thei? 8 Lalpa Pathianin chhiat a rawn thlen tawh chuan tuman an dang thei lo. 9 Lalpa thinrim mei chu tuman an pumpelh thei lo. 10 Têk a tlaktir chuan khûr lo an awm lo, khaw-pui a tihrik chuan an hlau vek a ni. 11 Lalpan mi a hrâwk chuan a hmaah an tlu phung thin. 12 Lei nghahchhante chu a sai dawt dawt a, tuifinriat thuk lai berte pawh chu a so bulh bulh thin Lalpa thiltihtheihnain a thawi hlek chuan tuifinriata nungeha awmte chu an buai chhe thin. 13 Thal kaptu chak tak thal ngul kuai phûn ang hi a ni. A thal chu a zum a, lei khawilai hmun pawh kap se a thelh ngai lo. 14 Lei tin zawngin chhiatpui a rawn thiah a, a tum chu a thelh lo ang. 15 Mei deh kai a ni tawh a, lei nghahchhan te a kan ral hma chu thelh theih a ni lo ang. 16 Chhiatpui chuan lei a rawn pan ta a, mi chakin thal a kah chhuah ang maiñ tihlet theih a ni tawh lo.

17 Ka chung a pik e, ka chung a pik e, chung hun chuan tu nge mi chhan ang? 18 Buaina a lo thleng ang a, mi tam tak an rûm ang. Täm a tla ang a, an thi teuh ang. Indona a lo awm ang a, khawvel roreltute an khur ang. Chhiatpui a lo thleng ang a, tu-pawh an thla a bär ang. Heng

chhiatpui lo thlen hun hian eng nge an tih tak ang? 19 Täm te, hripui te, buaina te leh tuarna te lu mihring hrem nan leh siam that nan a lo awm thin. 20 Chuti chung pawhin an sualna an hawisan duh chuang lo, hremna an tuar chu an theihngbilh thuai si thin. 21 Thilman a tlawm êm avangin ral muan hun leh tawn-taw kum a lo thleng ta emaw an tih hun a lo thleng dawn; mahse vanduaina chi tinreng—indo te, täm te, buai runpui te a lo chhuak ang. 22 Leia mi tam tak riltäm-in an thi ang a. 23 Bawlhhlawh pailh ang maiñ mi ruangle chu an pailh ang a, rältu tur la dam réng an awm lo ang. Lei chu an rauhsan ang a, khuate pawh sawi-chhiat vek a ni ang. 24 Lei let tur an awm lo ang a, tumah a phun tur an awm hek lo ang. 25 Thei kungte chu a rah teuh ang a, lo tur tumah an awm lo ang. 26 Grep te chu a rah hmin tuar ang a, uain siam tur an awm hek lo ang. Khawi lai pawh chu a chhe rem rum ang a, 27 mi dang hmcl hmuah an chak ang a, an aw briat an thlahlel ang. 28 Khaw-puia mi sawm chauh thah hmaih an awm ang a, ngaw chhungah leh puk chhunga lo biru, thing-tlang mi pahnih chauh an him ang. 29 Olive rah an lawhin pali panga lawh hmaih a awm thin. 30 Grep huan grep rah an hleh pawhin vai ngun hle mah se bawr hnij khat vai hmaih a awm thin. 31 Chung niah chuan chutiang chu a ni dawn. Thah rêm vek tuma sipaiten in tin an vai hunah pathum pali lek thah hmaih an nei

ang. 32 Ram chu a ruak ang a, lote chu a hnim be bu ang a, kal kawngte chu hlingin a zām phui ang, a pet fai tur beram lah an awm tawh si lo. 33 Neih tur an hmuh zawh loh avangin nulate chu an tāp ang a, nute chuan an pasalte an sūn ang. 34 Tlangval zawng zawng indonaah an thi ang a, nupui nei tawh zawng zawng pāwh rīltamin an thi ang.

**Pathian mite hun tawp atan
inpuahchah tur**

35 Lalpa rawngbawltute u, ka thu ken hi ngaithla teh u. 36 Lalpa thu a ni a, awih ula, a sawi hi ring rawh u. 37 Chhiatpui chu a lo hnai ta, rei a rial lo ang. 38 Nuin thla kua nau a pai hnu chuan eng chen emaw a vei a ni thei a, mahse a hrin hun meuh chuan a hring that mai a ni. 39 Chutiang bawkin leia chhiatpui lo thleng tur chu a khawtlai lo ang; khawvel hi na tuarin a rūm ang.

40 Ka mite u, ka thu hi ngai-thla ula, indo turin inpeih rawh u. Chhiatpui a lo thlen hun chuan he khawvela in leh lo nei lo ang in khawsa rawh u. 41, 42 Sum-dawngte chuan an thil hralhah hlep tum suh se, nun hum tura tlanchhiat inpeih reng rawh se. An thil leitute chuan chān mai peih rawh se. In satu chuan a in saka awm tum suh se. 43 Lo neutu chuan buh seng tum lo sela. Grep neutu chuan a rah a lo hman dawn si lo. 44 Nupui nei chuan fa an nei hman dawn lo, pasal nei lo hmeithai te angin awm rawh se. 45 Thiltih reng reng a

thlawn mai a ni vek dawn. 46 Ram dang miten an buh an sengsak ang a, an sum an chhuh ang; inte an tichhia ang a, naupangte salah an man ang. Fa nei chuan sala tang turin emaw, rīltama chu turin emaw a nei mai a ni. 47 Sum peipungtu chuan chhuhsak atan a peipung mai a ni. Sum an chhek um um chu, khaw siam nan leh in sak nan te, mahni inchei mawina atan te an hman tam loh leh, 48 an sual vang chuan Lalpa chu a thinrim zual ang Chu chu Lalpa thusawi chu a ni. 49 Nu zahawm chuan nawhchizuar chu a hmusit thin ang bawk hian. 50 Suahsualna chu eng anga mawi pawh ni se felna chuan a hmusit thin. 51 Felna chuan sual tinreng a phawrh leuh ang a, amah chhan-tu a lo thlen hunah hmai chhan-ah thiam loh a chantir ang. 52 Suahsualna chu entawn suh la, a thiltih pawh ti ve suh, suahsual-na chu khawvel ata hnawhbo a ni lawk dawn a, felna chuan kan zingah ro a rel ang.

53 Mi sualte chuan phat kawina an zawng tur a ni lo. Pathian ro-pui tak laka sual loa insawite chu zakin an kun tlawk tlawk ang. 54 Lalpa chuan mihring thiltih a hre lèng a, a thil tumte leh a rīltu chhungril ber pawh a hria. 55 Lalpan, 'Khawvel siam ni rawh se' a tih chuan siam a ni mai a; 'Van siam ni rawh se' a tih pawh in siam a ni leh mai. 56 Thu a pe a, an awmna turah arsite an awm theuh a, engzat nge awm pawh a hre vek a ni. 57 Tuifinriat thuk ber mawnga thil hlu awmte a hria a, tuifinriatte chu a teh sel

vek a, a chhunga awmte pawh a hre kim vek. 58 A thuin tui thuk-pui chū a awmna turah a awm a, a tui chungah chuan khawmual a dah a. 59 Lalpa chuan van dum khi a kai pharh a, tui chungah chuan in chung angin a zar a. 60 Thlalerah tuibma a chik chhuah-tir a, tlang sangahte dil a awmtir a; tui chu luiah a luang thla a, ram a tihnaung thin. 61 Lalpa chuan mihring a siam a, thinlung a pe theuh a, a thawkfir a, nunna leh hriathiamna a pe. 62 Chu chu Engkimtitheia thlarau chu a ni, thuruk zawng zawng hretu, thil in-thup zawng zawng hmutu thlarau chu. 63 Ka mite u, in thil tum leh in thinlung chhungril ber pawh Lalpa chuan a hre vek a ni. Mi sual mahni sual thup tumtute chung chu a pik e. 64 In thiltih apiang Lalpa chuan ngun takin a thlir a, in chungah ro a rel ang. 65 Chumi ni chuan in mualpho let der ang, in sual zawng zawng phawrh a ni ang a, in thiltih rapthlak tak takte chu thiamloh chantirtu che u a ni ang. 66 Eng nge in tih tak ang? Pathian leh angelte lakah chuan in-sual engtiq nge in thup ang? 67 Pathian chu in chunga roreltu a ni a, tih rawh u. In sualte kalsan ula, in thil sual tih thinte chu bansen rawh u; sual ti ngai tawh suh u, tichuan heng chhiatpui atang hian Pathianin a hum ang che u.

68 Mi sang tam tak bei tur che uin an impeih reng a ni, meiin thil a kang fai ang maiin an rawn ei fai ang che u. Thenkhat chū an hnuk lui ang che u a, hnam dang inthawina sa an ei luihtir ang. 69 In ei chuan an hmusit ang che u a, nuihzat che uin an cheksawlh ang che u. 70 Khawpui bul hmun tam takah Lalpa tihtute chu namen loin an tiduhdah ang a. 71 A bei-tute chu mi a ang mai an ni ang, khawngaihna tel hauh loin Lalpa la tih totute chu an sawisa ang a, an rawk bawk ang. 72 An in lum ata an huawtchhuak ang a, an neih zawng zawng an laksak ang. 73 Ka mi thlante hahna hun chu a ni a, rangkachak rawh thianghlim angin an thianghlim tawh ang.

74 Lalpa thusawi hi ngaithla teh u. "Ka mi thlane u, tuarna rap-thlak a lo hnai ta, mahse ka chhan chhuak ang che u. 75 Hlau suh ula, ngaihtha lo hek suh u. In Pathian ka ni a, ka kaihruai ang che u" 76 Lalpa chuan, "Ka Dan-te leh ka thupekte zawm phawt ula, in sualnate chuan buk thlu che u suh se, in chungah thu nei hek suh se. 77 An sualnain a phuar khawng te, an thiltih sualin a man tlatte chu an chung a pik e. Lo hnim lùm ang, a panna kawng pawh kal theih loh khawpa hling bawh tlat ang an ni. 78 Mèk mai tur an ni a, hal an hmabak a ni.

MANASEA TAWNGTAINA HLA

Manasea tawngtaina hi ejmna tawngtaina thu mawi tak a ni a. Jude. Iai sual tak Manasea tawngtaina nia, ngaih a ni a. chu chu II Chronicles 33 : 12,18,19-a haa hmuh kha a ni.

Manasea Tawngtai Hla

1. Aw Lalpa, Engkimtithei
Kan pu Abraham te, Isaka te, Jakoba te Pathian.
An thlah mi felte Pathian.
2. Lei leh van i sjam a
A chhunga awm tinreng nen.
3. Tuifipriate chuan i thu an awa a.
I ramri kham an pel ngai lo.
I hming ropui thiltithei tak chuaa.
Tui thukpui chu i sah kual a.
4. I thilittheibzia an hmuthin
An blau a, engkim an khue thin.
5. I ropuina ēng chu tuar rual em ni ?
I thinur dawl zo mi suał tu nge awm ?
6. Chhias sen loh khawngaihna i pek tuk chu.
Hjat phak rual a ni lo.
7. Lalpa Chungsaungbera chu i ni Zajdawh thei, lajnat theia chu
Kan suał avanga, hrem kan tuarp.
Min khawngaiha min lajnat thin.
Aw Lalpa, i thatna leh ngil-neihnain
I laka suałte chu chhandam i peih a.
Ngaidam i huam thin.
8. Nang zawng Lalpa, mi felte Pathian i ni.

Abrahama leh Isaka tan sim a ngai le a,

Jakoba pawh suał sim i phut lo
Kei ang mi suał tan sim kawng i hawng ta.

9. Ka suał chu tuifinriat kam tiau aiin a tam a.
A ni Lalpa, a pung chak em em mai.

Ka khawloh nasat em vang bian
I lam hawi thak ka ni lo.

10. Ka suał phurrit chuan min delh a.

Mi phuartu khadiat chuan mu uai kün a.

Hahdamna reng ka hmu lo.
I huat zawng milem ka din thluah a.

I thin ka tiur ta a ni.

11. Lungchhirin i ka bulah ka lo kun e.

I khawngaihna ka ngen a ni.

12. Ka suał a ni, Lalpa ka suał a ni.

Thilseal ka tihte ka zep lo e.

13. I khawngaihna ngawt ka dili hi.
Mia ngaidam teh, Lalpa mia ngaidam teh.

Ka suał vangin min tiborå suh la.

Mi thinrimsen reng suh ang che.

Ka tan hremna chhek suh la.

Mitthi khuaah min hnutchhian hek suh.

Nang zawng Lalpa, inchhirte ngaidamtu i ni.

14. I khawngaih leh ngilneihna
chuan
Kei mi tlak lo tak hi mi
chhandam la.
- 15 Khawvel ka dam chhung hian
Ka fak to tawh ang che

Van mipui chhiar sen lohten
an fak a che
Ropuina chu kumkhuua i ta
a ni

Amen